מעריב

יום ו' כ' תמוז תשל"ג 20.7.73 גליון 8826 שנה כ"ה

80 אג'

העתון הנפוץ ביותר במדינה

מייסד והעורך הראשון ד"ר ע. קרליבך ז"ל

צבא מצרי הוחש למארסה מטרוח למנוע מ‚צועדי האיחוד' להגיע לקהיר

...ד עם כוחות הבטחון יצאו גם משלחות נוער וילדים, לקבל את הצועדים ב‚פרחים וביונים' ✱ ייתכן ...סאדאת יופיע לפני המפגינים הלובים

מאת עודד גרנות
סופר „מעריב" לענינים ערביים

...חות צבא, משטרה ו־במחוז מצריים, הוחשו אמש מאלכסנדריה למארסה־מאטרוח, כדי למנוע מ„שיירת האיחוד" הלובית, השוקדת להגיע לשם היום, להמשיך בדרכה לאלכסנדריה ומשם לקאהיר. נודע, כי גם באלכסנדריה נבמנו יחידות־צי ויחידות צבא אחרות לעמוד הכן למנוע מן הצועדים הלובים להיכנס לעיר.

המפגינים הלובים, שמספרם נאמד בין 15 ל־30 אלף איש, עמדו לחצות הלילה את הגבול הלובי־מצרי בנקודת הגבול סאלום, בדרכם למארסה־מאטרוח, המרוחקת כ־200 ק"מ מהגבול.

תחנה אחרונה

המצרים הבהירו באורח חד־משמעי, כי מארסה־מאטרוח תהיה תחנתם האחרונה של הצועדים וכי רק 100 מהם יורשו להמשיך בדרכם לקאהיר, כדי להגיש לנשיא אנואר סאדאת עצומה חתומה בדמם, הקוראת לו להקים איחוד מלא ומיידי עם לוב. ליד מארסה־מאטרוח הוקם מחנה אוהלים גדול, שנועד לקלוט את הצועדים הלובים, המגיעים למקום באוטובוסים, במשאיות, במכוניות פרטיות ובכלי־רכב אחרים.

מאמץ אחרון

במאמץ אחרון לשכנע את שליט לוב, מועמר קדאפי, לבלום את שיירת האיחוד ולהורות לצועדים להסתלק מכוונתם המקורית „לצלוח" על קאהיר ולשבות שביתת־שבה ליד ארמון סאדאת — שלח

(סוף בעמ' 2, טורים 1, 2, 3)

דיפלומט ישראלי חמק מהמלון באתונה שם החזיק המחבל ב־15 בני ערובה

גם אשה יהודיה ונכדתה הצליחו להתחמק ✱ המחבל אמר: „נכשלתי במשימה שהוטלה עלי" ✱ אחרי מו"מ ממושך קיבל ‚מעבר חופשי' והוטס לכווית

מאת מ. מאור,
סופר „מעריב" באתונה

המחבל הערבי, שלא הצליח להתפרץ למשרדי „אל על" באתונה אתמול, החמיץ אפשרות שבין בני־הערובה יהיה גם דיפלומט ישראלי. כמתברר כי בעת שהחזיק בבני הערובה באולם הכניסה של מלון „אמליה", בבירת אתונה, נכנסו גם לאולם הדיפלומט הדובר עריבית, וקמו נתב של השגרירות. כאשר נשאלו מי הם, השיב: „מן השגרירות הישראלית". אולם הם עמדו מיד על המצב והסתלקו.

המחבל החמיץ עוד הזדמנות: הוא עצר אורחים של המלון, שירדו במדרגות ובמעליות, וצירף אותם אחד אחד אל קבוצת בני הערובה. בערבוביה לא הרגיש בשתי נשים שהסתלקו מתוך „החבורה". לא היה מרגש יותר, היה מרגיש כי מרת לאה אלאלוף, עונדת מגן דוד גדול על צווארה. מרת אלאלוף, סבתא בת 70, היתה עם בלוויית נכדתה.

מעבר חופשי

המחבל הערבי, שלדברי המשטרה זיהה את עצמו כ„עבד אל רחמן איש פלשתין הכבושה", קיבל מעבר חופשי ליציאה כיתוך אחרי ששיחרר שני תיירים של בני ערובה, שהחזיק קום, באיום בנשקו, במשך חמש שעות במלון האתונאי. בשעה 9.30 בערב הועלה על מטוס של חברת התעופה הכוויתית. לפי דרישת הסייס מסר תחילה את נשקו. הוא פירק את תת־המקלע מתוצרת סין, ובמכבנה שנתנה לו אחת הנשים נגד את רימון היד, שבאמצעותו איים על בני הערובה והרתיע את צלפי המשטרה כלידות.

הפעיל מתקן בפהון

המחבל, כבן 26, לבוש חול־

(סוף בעמ' 2, טורים 4, 5, 6, 7)

עבד אל רחמן, הפלשתינאי שניסה לפגוע אתמול במשרד „אל על" באתונה, בעת שנעצר.
(תצלום איי.פי. רדיוטלגראפי)

הערכה אמריקנית: צפוי גל טרור בחדשי הקיץ

מאת סופרו המדיני של „מעריב"

הערכה אמריקאית שנמסרה לישראל לפני זמן מה, חזתה התגברותו של הטירור הערבי נגד אובייקטים ישראליים בחודשי הקיץ. הערכה כזאת נמסרה על־ידי איש הממשל בוואשינגטון לאחד הדיפלומטים הישראליים.

פעולות הטירור האחרונות, שהגיעו לשיא אתמול בנסיונו של מחבל להתקיף בנשק את משרד אל על באתונה, אמנם מאשרות את הערכה, שגם ישראל מודעת לה. יש להניח, כי הנושא בהלך יידון בממשלה. נודע, כי גורמי בטחון ערים לתופעה זו של עונת הקיץ. במוקדים רגישים באירופה ובמקומות אחרים, הוגברה העירנות של גורמי הבטחון הישראליים.

...פוליה הגבירת קצב העליה מבריה"מ; ...ם של מדענים שהיו ב„רשימת קיסינג'ר"

מאת שמואל שגב
„מעריב" בוואשינגטון

...שלת ברית המועצות תגביר בחודשים הקרובים את קצב עלייתם של יהודי ברית המועצות לישראל והיא עומדת להנפיק אשרות יציאה גם לאנשי מדע יהודיים, שנכללו ב„רשימת קיסינג'ר" ושעלייתם נמנעה עד כה באמתלות שונות — זו היתה התרשמותם של שלושה מנהיגים יהודיים, בפגישתם אתמול עם יועץ הנשיא לענייני בטחון לאומי, ד"ר הנרי קיסינג'ר.

המנהיגים שנפגשו עם ד"ר קיסינג'ר הם — יעקב שטיין, יו"ר „מועדון הנשיאים"; מר ריצ'ארד מאס, יו"ר הוועדה האמריקנית הלאומית לענייני יהודי ברית המועצות וכן מאקס פישר, חבר הנהלת הסוכנות היהודית וידידו האישי של הנשיא ניכסון. לצידו

(סוף בעמ' 2, טורים 1, 2, 3)

...ריק שרון עמד להיפגש הבוקר ...ם ח"כ בגין ב„בית ז'בוטינסקי"

הודיע למקורביו כי איננו קשור להסכמים כלשהם עם עזר וייצמן

מאת דניאל דגן

...ף (מיל.) אריאל (אריק) שרון עמד להיפגש הבוקר, בשעה 11, עם יו"ר תנועת החרות, ח"כ מנחם בגין, ויעלה לפניו את ההצעה להקים מערך רחב בהשתתפות שתי הסיעות בגח"ל, „המרכז החופשי" והרשימה הממלכתית.

עד כה לא הגיב מר בגין על הצעה זאת, אף ידוע שהוא מתנגד בתוקף לצירוף „המרכז החופשי" לכל גוש עם מפלגתו, ואינו מוכן לשיתוף כלשהו עם ח"כ שמואל תמיר.

פגישת שרון־בגין תהיה ב„בית ז'בוטינסקי" בתל־אביב. אחריה יוועד מר שרון עם יו"ר הנהלת הליברלים, ח"כ שמחה ארליך, וכן יפגוש את אלוף (מיל.) אברהם יפה, מפעילי „התנועה למען ארץ־ישראל השלמה". „קשר הדוק בין ה... להקמת מערך רחב של המרכז של המערך „בהתה־מפים, הוכרה האפשרות, כי גם מר יפה יצטרף לגוש כזה.

אריק שרון אמר בימתיים בחוג מקורביו, כי הוא מבטל את כל מגעיו הפוליטיים באיזה קבוצה, ואינו קשור בהסכמים כלשהם עם עזר וייצמן. שרון הבהיר, כי ביקש לשכנע את וייצמן „להיכנס לגוש, וקיבל תשובה שוייצמן יהיה מוכן לכך רק אם יוקם המערך הרחב. אולם שרון טרם קבע את עמדתו בנושא.

בפגישתו עם ראשי הליברלים השבוע הגישו נציגי המפלגה, כי הם שותפים לשאיפה לאיחוד רחב בכל האפשר, אך נראה שהדבר בלתי מעשי בשעה זאת.

אריה דולצין אף הזכיר לשרון, כי יום ליכוד עם „המרכז החופשי" והרשימה הממלכתית בקונגרס הציוני — והדבר כמעט הביא לפירוק גח"ל. דולצין הוסיף, כי יש לו „רקורד" בנושא ואיחודים, אך נראה שבשלב זה אין הרעיון ניתן לביצוע.

לקראת כינוס האינטרנציונל הסוציאליסטי במאלטה ...ינטוף דורש שגולדה לא ...שתתף בדיון על המזה"ת

...בגלל העדר נציגות ערבית" ✱ תביעתו נדחתה ✱ ...דיין לא הוכרע סופית אם תצא גולדה מאיר לוולטה

מאת מ. שמריהו

...אש בבשלת מאלטה, ...דום מינטוף, הודיע ב...עות נציגו בלשכת ה...רנציונל הסוציאליסטי, ...כנסה בלונדון, כי מן ...י שראש ממשלת ישר...גב' ג. מאיר לא תש... בהתייעצות של ראשי האינטרנציונל על המצב במזרח התיכון, שתתקיים בראשית נובמבר במאלטה.

מר מינטוף לא ביקש למנוע השתתפותה של גב' מאיר בהתייעצות זו (שתיערך בעת כינוס מועצת האינטרנציונל הסוציאליסטי) אלא רק למנוע האפשרות שהיא תשתתף בדיון על בעיית המזרח התיכון. מר מינטוף טוען ממנן, כי אין איזון בדיוני האינטרנציונל הסוציאליסטי בשאלת המזרח התיכון, בגלל העדרה של נציגות ערבית.

נודע, כי רוב הנציגים בלשכת האינטרנציונל בלונדון דחו את תביעת נציג מאלטה. נציגי גרמניה המערבית, בריטניה, אוסטריה ואחרים הגדירו את הצעתו כבלתי מתקבלת על הדעת.

במפלגת העבודה עדיין לא נדונה שאלת הרכב המשלחת למועצת האינטרנציונל, שתיפתח ב־2 בנובמבר במאלטה. השתתפותה של גב' מאיר במועצה תהיה ללא ספק תלויה בכך, אם ישתתפו גם ראשי ממשלות אחרים.

מחוגי מפלגת העבודה נמסר הבוקר לסופר „מעריב", כי אין סמכותו של מארח המועצה, מנהיג מפלגת השלטונה במאלטה, מר דום מינטוף לקבוע מי מנציגי המפלגות הסוציאליסטיות במדינות השונות ישתתף בדיוני המועצה בכל נושא שהוא או לא. גב' ג. מאיר משמשת גם כסגן יו"ר האינטרנציונל הסוציאליסטי.

נודע, כי באוגוסט תתכנס לשכת האינטרנציונל מחדש בלונדון, כדי לדון בהכנות לקראת כינוס המועצה במאלטה.

הניסוי הצרפתי נדחה ליום א' „בשל מזג האוויר"

הניסוי הגרעיני של צרפת באוקיאנוס השקט נדחה ליום ראשון בגלל תנאי מזג אוויר בלתי מתאימים — מסרו אמש מקורות יודעי דבר בפאפטה, בירת טאהיטי.

תחילה נקבע הניסוי ליום ה' בבוקר, אך נדחתה. משחתת הצי הניו־זילאנדית, „אוטאגו", נמצאת עתה במרחק של 30 ק"מ בלבד ממקום עריכת הניסוי. (אי.פי.)

...יטרים מקיפים ...יריה — למנוע ...יסת המצילים

...הות משטרה גדולים ...הבוקר את בית עיריית ...ביב בכיכר מלכי ישר... כדי למנוע ממצילים ...תיים השובתים זה ה...שלישי את כניסתם אל הבניין.

...ורכות המשטרה, כולל ...של משמר הגבול, ליד העירייה, באה לאחר ש...ל ושלשום נכנסו המצילים השובתים אל בית העירייה, לקומה ה־12 והפריעו את הפקידים.

...ם הוחלט, איפוא, למנוע ...כניסתם לבניין. עד שעת ...ת הודיעה לא הגיעו ה...ים לבית העירייה.

נציגת ישראל בתחרות ‚מיס עולם' באתונה־הגיבה: ‚רק מעל גוויתי'

המחבל הערבי דרש לסלק את הישראלית מהתחרות

על לימור שריר, נציגת ישראל בתחרות „מיס תבל", המתקיימת עתה באתונה, הופקדה אמש שמירה מעולה יד־הי, אחרי שהמחבל הערבי, שבנשהו לבטנו להתפרץ למשרד „אל על" באתונה, דרש שהיא תסולק מן התחרות.

„הוא ישיג זאת רק כשל גוויתי" — אמרה לימור — „באתי הנה להתחרות ולא כדי להסתלק".

מאז באה לאתונה, נתונה לימור שריר לשמירה מדוקדקת של אנשי בטחון ישראליים דיוניים.

אבל היו מקרים רבים שהתהלכה בלא משמר, ביחוד בחזרות לקראת שלב הסיום של התחרות במוצאי שבת.

אתמול לא יצאה ליחור מחדרה במלון „גראנד ברטאני", בקירבת מלון „אמליה", שם החזיק המחבל בבני הערובה. היא סובלת מדלקת בירך והיה לה חום. לכן תוליכה לפסות על תזונה באמפיתיאטרון על שם הרודס אטיקוס, למרגלות האקרופוליס, הבוקר.

רחל פריגור, מוסרת: אנשי בטחון של חברת „אל על" ציינו אתמול, בעקבות נסיון הפגיעה במשרד החברה באתונה, כי סידורי הבטחון הנעקטים במשרדי החברה ברחבי תבל הוכחו כיעילים.

„שמירה נבוחית „אל על" מוגברת — שיטת בטחון המאפשרת אטימת המשרד על־ידי דלת חשמלית הננעלת במהירות, מאחורי דלת כניסה רגילה. נוסף לכך מצויים אנשי בטחון בתוך המשרדים. בכמה בירות מספרלים אנשי משטרה ליד הכניסה למשרד.

הרפסודה „אקאלי" מחכה לגרירה אל הים הקאריבי

שיטי הדוברה „אקאלי", שש נשים וחמישה גברים, שהפליגו בה לעריכת מחקר על יחסי־אנוש בתנאי צפיפות ובידוד, המתינו אתמול לספינת־גרר שתבוא לגרור אותם מן האוקיאנוס האטלאנטי אל הים הקריבי.

אתמול הודיעו אנשי הדוברה שהם נמצאים כ־155 ק"מ דרומית־מזרחית לבארבאדוס, אך פקידי רשות בבארבאדוס אמרו אתמול, כי הים היה סוער מכדי שאנשי „אקאלי" יוכלו לקבוע את מיקומם המדוייק.

זרמים סחפו את הדוברה מן האיים הקאנאריים ועתה דרושה לספינת גרר כדי להחזיר את הדוברה אל הזרמים שישיטוה אל עבר חצי האי יוקאטאן — יעדה של הדוברה.

הדוברה, שנעלמה לפני כמה ימים ושהוחשו לגורלה, נתגלתה והתברר כי מכשיר הקשר שלה נתקלקל. בינתיים תוקן המכשיר.

פרקש נתגלה באמירים — נמלט שוב אחרי ששוטרים ירו לעברו

מאת מנחם רהט

חוליית שוטרים ממשטרת צפת גילתה אמש את נחמן פרקש, האסיר שנמלט מתא המעצר במשטרת צפת, ליד אחד הבתים הקיצוניים במושב אמירים בגליל. השוטרים ירו יריות אזהרה באוויר, אך פרקש הצליח להימלט מן השטח.

השוטרים, שארבו לו באזור אמירים, גילו אותו עם חשיכה כשהוא מתקרב לכפר תוך כדי סריקה קפדנית של השטח. בהגיעו למרחק 7 מטרים בלבד מהמארב, קרא אחד השוטרים לעומתו: „פרקש עצור, כאן משטרה, אנחנו יורים".

פרקש נראה נדהם ביותר, אך תוך שניות אחדות חזרו אליו עשתונותיו והוא נשא רגליו ונמלט במנוסה מהמקום. הוא דילג על פני גדרות ושיחים ועד מהרה חמק מתחום ראייתם של השוטרים. השוטרים ירו באוויר מכלי הנשק שבידיהם — אקדחים ועוזים — אך הוא המשיך במנוסתו ונעלם. הוא הותיר אחריו חליל רועים שהיה ברשותו וכן שקית ניילון ובתוכה ירקות שונים. פרקש לבש בעת שנראה לעיני השוטרים בגדי חאקי, חבש כומתה צבאית ונראה כגולה למשעי. כבר בשיקום השוטרים כי כמה אנשים במושב אמירים עשויים לעזור לו בעת שהותו בסביבה.

אתמול בבוקר הבחין בפרקש קצין בצה"ל שנע בכביש צפת־עכו, ליד מושב אמירים. הקצין לא הצליח לעצור את האסיר הנמלט.

טירון ערק וניסה „לחסל חשבונות" במקום מגוריו

מאת מרדכי אלקן

חייל טירון, בן 18, שהתגייס ביום ב' השבוע לצה"ל, הסתיר לערוק מן הצבא עם רובה תמו־ וניסה אמש, לאחר חצות, „לחסל חשבונות" עם שכנים במקום מגוריו בשכונת בני צבי בהוד־השרון.

החייל ירה בשעה 1 אחר חצות כמה יריות לתוך בית אחד התושבים ואיים לפגוע בתושב אחר. המשטרה הוזעקה למקום וסרקה את האיזור במשך הלילה. הבוקר בשעה 5.30 נלכד החייל בבית הוריו. הוא נעצר על ידי המשטרה, כשברשותו רובה.

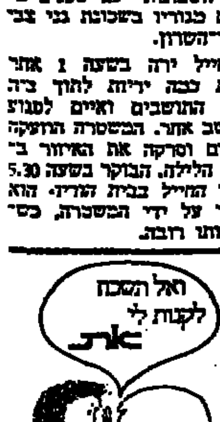

3941 מודעות מתפרסמות היום ב־ לוח מעריב
בעמודים: 6, 7, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53
רשימת המדורים ראה עמוד 4
מודעות דרושים בעמודים: 8, 9, 40, 41, 42, 43, 44, 54, 55, 56
מודעות בידור בעמודים: 28, 29, 30
מודעות לימודים בעמודים: 31, 33, 39
הדלקת נרות בעמוד 34

ריהוט סלוני מהודר
מזנונים מודולריים ופינות אוכל
גם ב־100 ל"י לחודש
המכירה בכל הארץ
עידן 2000
תרבות הדיור
אבן גבירול 157, ת"א טל. 448478

פרס
10.000 ל"י
תבלי להשקיע
פרטים ראה ב„ימים ולילות" בעמוד 36

תערוכת ריהוט משאות
LINE 2001

למהנדסי בתים משותפים
התקנות אנטנה מרכזית:
אפשרות לחבר חלק מהדיירים בלבד.
„ישראנטנה"
שד' ירושלים 1 ר"ג טל. 748744

בית ק.ד.ם בע"מ
אלקטרוניקה
✱ רכיבים אלקטרוניים למפעלים וליחידים
✱ מכשירי מדידה אישיים ומעבדתיים
✱ קיטים לבניה עצמית לבתי־ספר ולחובבים
✱ ציוד מיוחד למחשבים ולימוד
✱ ציוד למפעלים וציוד מתוחכם
אולם תצוגה קבוע ומחסן מכירות
רח' טשרניחובסקי 21 ת"א, טל. 53517

יעקב אגמון
מציג שאלות אישיות לחבר כנסת
מנחם בגין
שבת שעה 13.05 גלי צה"ל

עושבע ???
פרטים בעמ' 18

המכון הביו־קוסמטי
פצעי בגרות
וכל עור פרובלמטי
רפוי ב־100% אחריות
„עור־חלק" ארלוזורוב 18 ת"א טלפון 220745

האזינו מחר, יום שבת, בשעה 5.05 אחה"צ ברשת ב':
אמיתי נאמן
ישוב הארץ בחיוך קל
בו יקראו זהרירה חריפאי ויוסי בנאי
קטעים מהגו הספר הזה ש
ארץ ציון ירושלים

חפש...
ראה מודעה בעמ' 16
„גן"
פתח־תקוה

3 קומות של אופנה
מוצרי יבוא
במחלקות: אופנה עילית לגברות
✱ אופנת גברים
✱ אופנה לצעירות ולצעירים
✱ בוטיק לנעלי גברים
שניידמן
דיזנגוף 128, ת"א

RCA
שפופרות, טרנזיסטורים, מישרים, טריאק, מעגלים משולבים, ספרים, ריאוסטטים, קבלים, נגדים, מדידים, ולכות, לוחות למעגלים מודפסים, מכשירי בקרה.
חברת רדיו ישראלית
גולת בנימין 18, טל. 50156 ת"א
הגיעו רמקולים
פיתוח, פולירלנר ק.ל.ת.

דע את יהדותך
ראה עמוד 25

הבילוי הלא נורמלי
הוא כמובן ביקור באלחוט! אתה משוטט בחנות התקליטים הגדולה בארץ, מדפדף במבחר העצום, מאזין לכל תקליט העולה על דעתך ומבלה את זמנך בנעימים! אינך חייב לקנות דבר, אך אם תחליט לרכוש תקליט בוודאי שתופתע:
אצלנו עדיין המחירים הישנים!
אך כמובן שהמלאי מוגבל וכל הקודם זוכה!
זאת ועוד: מבחר משגע של אריכי נגן קלסיים וקלים במחירים משוגעים, כגון:
במקום 24.90 9.90 תקליטי ילדים 2.50
התבדר אצלנו לשעה קלה — וקנה שי במחיר פרסומת ואז תחליט שזוהי שטות לקנות תקליט לא באלחוט, רחוב אבן גבירול 21, תל־אביב.

גן אורטופדי
לטפול בילדים פוזלים ובעלי עין חלשה
נפתח בתל־אביב
טל. 748638 ת"א

חקירות
פרטיות ומסחריות
אינפור INFOR
תל־אביב, בן־יהודה 104
טלפונים: 232020, 234666

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

סנאטור ג'קסון על מכירות החיטה לבריה"מ:

משרד החקלאות האמריקני הוליך שולל את דעת הקהל

מאת פרייס בן
סופר "מעריב" בארה"ב

יו"ר ועדת הפנים של הסנאט, סנאטור הנרי ג'קסון, האשים את משרד החקלאות האמריקני בניהול כושל בצורה מחרידה של מכירות החיטה הגדולות לבריה"מ אשתקד.

את חברות הדגנים האמריקניות הגדולות האשים ג'קסון במעשי מירמה וטען, כי העיסקה עם בריה"מ גרמה לעליית מחירים בארה"ב, שעלתה עד כה לצרכנים האמריקנים מיליארד דולר.

סנאטור ג'קסון הודיע, כי ועדת החקירה של הסנאט, שבראשה הוא עומד, קיבלה הצהרות בשבועה, שלפיהן ידע משרד החקלאות על מימדי הרכישות הסובייטיות, אך מסר לעתונות הכחשות מפורשות, כדי להוליך שולל את דעת הקהל האמריקנית.

שתיקתו של משרד החקלאות ו"רשלנותו שלא תיאמן הביאו לבעיה, שהסובייטים וחברות הדגנים יגרפו רווחים על חשבון החקלאים האמריקנים" — טען ג'קסון.

משלמי המיסים האמריקנים הפסידו 300 מיליון דולר — אמר ג'קסון — שהוצאו לסיבסוד הרכישות הסובייטיות.

הוא הודיע, כי הוא מקווה לגלות את כל האמת על העיסקה בשעת גביית העדויות בוועדת החקירה, שתחל היום. אחד העדים יהיה סגן שר החקלאות לשעבר, העובד עתה בראש אחת מחברות הדגנים הגדולות ביותר, שביצעה את חלק הארי בעיסקת החיטה עם בריה"מ.

ועדה של האו"ם נזפה בישראל - על שיתוף רודזים במשחקי המכביה

ועדת הסאנקציות נגד רודזיה של מועצת הבטחון של האו"ם נזפה אתמול בישראל. זאת, בשל שהירשתה לספורטאים מרודזיה להשתתף במשחקי המכביה ה־9.

בהודעה שפירסמה בתום כמה ישיבות שהוקדשו לנושא זה, קובעת הוועדה, שבה חברות 15 מדינות, כי השתתפות הספורטאים הרודזיים עשויה לסייע "למשטר הבלתי חוקי" בסולסבורי, במאמציו להשיג הכרה בינלאומית. (רויטר)

(סטיא) משלחת ישראל באו"ם דחתה, בהודעה שפירסמה אתמול, את מסקנת הוועדה, כי המשלחות למכביה מייצגות אומות. המשלחת ציינה, כי "ידוע היטב", שבמכביה משתתפים אירגונים של ספורטאים יהודים מכל רחבי העולם. הספורטאים הללו משתתפים כנציגים של מועדוני הספורט שלהם ולא כנציגי ארצותיהם — מדגישה ההודעה הישראלית.

קולק ביקש ממפקד חיל־האוויר להמנע בעתיד מיצירת "בומים"

מאת יחיאל לימור

בעקבות ה"בום" העל־קולי של מטוס חיל־האוויר, שהחריד שלשום בלילה את ירושלים, פנה אתמול ראש עיריית ירושלים מר טדי קולק אל מפקד חיל־האוויר, בבקשה להמנע בעתיד מיצירת "בומים" בשמי הבירה.

במברק ששיגר למפקד חיל־האויר, האלוף בני פלד, כתב ראש העיריה כי ה"בום" — שהורגש בכל רחבי ירושלים — החריד את העיר וגרם להיסטריה מיידית. הוא הוסיף: "בעבר כבר הסברנו את רגישותה של ירושלים, וקיבלנו הבטחות שחיל־האויר ימנע מ"בומים". אנא !"

יצויין כי בעבר פנה כבר ראש העיר לחיל־האויר בנושא זה, לאחר שמטוסי חיל־האויר שיצרו "בומים" גרמו לבהלה בבירה, ובמקרה אחד אף נופצו שמשות כתוצאה מההדף העל־קולי.

צפוייה הגברת קצב העלייה

(סוף מעמוד 1)

של ד"ר קיסינג'ר ישב מר לאונארד גארמנט — יועצו המשפטי החדש של הנשיא ניכסון, המטפל בבית הלבן גם בענייני יהודים ומיעוטים.

הפגישה נקבעה כדי לשמוע על ההתפתחויות שחלו במצבם של יהודי בריה"מ מאז הפיסגה ניכסון — ברז'נייב בוואשינגטון בחודש שעבר. בפגישה היו גם הערכות ביחס למשמעותו של חוק הארגונות הסובייטי החדש, אולם שני הצדדים לא יכלו להגיע להערכה מגובשת בנושא זה.

אשר לעליה — ד"ר קיסינג'ר אמנם לא נקב במספרים מדוייקים או בשמות מפורשים — אך אפשר היה להתרשם מדבריו, כי מכאן ועד לסוף הכהונה של הקונגרס בחודש אוקטובר — ישוחררו יותר מ־278 אנשי מדע, מהרשימה שד"ר קיסינג'ר הגיש לממשלה הסובייטית בחודש מאי והכילה כ־1000 שמות.

עד לראשית השבוע הנוכחי שוחררו מרשימה זו 58 משפחות בלבד. אולם בעת ארוחת צהרים שערך לאוניד ברז'נייב בוואשינגטון עם חברי ועדת החוץ של הסנאט האמריקני, טען המנהיג הסובייטי כי מ"רשימת קיסינג'ר" שוחררו 278 איש וכי עתה נערך דיון בגורלם של האחרים.

ד"ר קיסינג'ר הביע תקוה, כי מספר זה אכן יוגדל בחודשיים הקרובים. כן הביע תקווה שזרם העליה השנה לא יפחת מזה של אשתקד. צויין שכבר החודש ניכרת הגברה בזרם העולים לעומת השפל בחודשי מאי ויוני. בחודש הנוכחי (יולי) כבר הגיעו כ־1400 עולים מבריה"מ ומעצות ועד סוף החודש יגיע מספרם ל־2500. הממוצע השנתי יהיה, איפוא, כ־30 אלף.

המנהיגים היהודיים הביעו באוזני ד"ר קיסינג'ר אכזבה מכך שמאז הפיסגה, אין נראית תזוזה בעניין היהודים ואין התקדמות בנושא שחרורם של אסירי ציון.

ד"ר קיסינג'ר לא יכול היה לבשר על שום תמורה בענין אסירי ציון, אך ביחס לאחרים אמר כי המיכשול במשפטו ממאמציו שיגדל מספר העולים לרבבות המבינים, שעלייתם נשללה עד כה מאימת שרותם. ד"ר קיסינג'ר הבטיח להביא את תוכן הדברים שישנם לידיעת השלטונות הסובייטיים.

בסוף סוכם כי המנהיגים היהודיים ייפגשו פעם נוספת עם ד"ר קיסינג'ר בשלב מאוחר יותר.

צבא מצרי הוחש למרסה מטרוח

(סוף מעמוד 1)

אמש הנשיא המצרי לבנגאזי את שר־הפנים שלו, ממדוח סאלם, כדי להיפגש עם עמיתו הלובי ולדון אתו בדרכים למנוע מ"אלמנטים הרסניים" להסתנן אל תוך שורות המפגינים ולהביא להתנגשויות דמים. עתוני קאהיר שונים אף הם הבוקר אל הלובים ומזהירים מפני התנגשויות ביניהם לבין "גורמים מבתנגדי האיחוד".

משלחות מצריות

פקידים מצרים, כראשי מפלגת השלטון, ומשלחות נוער ופועלים, יצאו הלילה למארסה־מאטרוח, כדי להיפגש עם ראשי הצועדים ולהציע להם לקבל את ההצעה המצרית בדבר בחירת 100 איש, שייצגו אותם בקאהיר. המצרים מעריכים, כי "המיפגש העממי" בינם לבין הלובים במארסה־מאטרוח עתיד להימשך יומיים.

הבהרתה התקיפה של קאהיר, כי לא תניח לצועדים הלובים להמשיך מזרחה ממארסה־מאטרוח, תחייב את המצרים להשתמש בכוח, כדי לחסום את דרכם של הצועדים. אבל ברור, כי המצרים עושים עתה כל מה שביכולתם, כדי למנוע התנגשות אלימה עם הצועדים.

קדאפי שותק

מה שמסבך עוד יותר את הפרשה היא השתיקה, שכפה על עצמו מועמר קדאפי. הדבר, כנראה, ליצור את הרושם שהצעדה מונעת "בכוח ההמונים" ולא בהשראה מרכזית מהפיכה הלובית. קדאפי לא הגיב עד כה בפומבי על מברקו של סאדאת, הקורא לו לבלום את שיירת האיחוד.

בעוד המצרים מנסים למנוע התנגשות עם המפגינים הלובים ולשכנע אותם להסתפק בשיחות ובמגעים עם הפקידים המצריים במארסה־מאטרוח, הזהירו אתמול כמה מעתוני כווית, כי "כוונה סודית של איחוד בין שתי המדינות עלולה להסתיים ברחוץ דמים".

בפרחים ובזיקוקים

העתון הקאהירי "אל אהראם" מוסר הבוקר, כי ילדים מצריים יקבלו את הצועדים בפרחים ויפריחו 1500 יונים צחורות לכבודה של השיירה. על פי אותו השבועון, ייתכן שהנשיא סאדאת עצמו יגיע למארסה־מאטרוח, כדי להיפגש עם ראשי הצועדים. בהתאם למסורת הבדואית, יישחטו 120 כבשים לכבודם של הלובים הצועדים.

מחזות אלו מעידות על רצונה של קאהיר להסיר מעליה כל האשמה של התנגדות לאיחוד עם לוב, להפגין רצון טוב כלפי שיירת האיחוד, בתקווה לשכנע את הצועדים להיעצר במארסה־מאטרוח בדרכי־נועם ובלי להשתמש באלימות.

רכבת מיוחדת יצאה אתמול את אלכסנדריה ובה יותר מ־2000 מצרים, בדרכם למארסה־מאטרוח.

ראש ממשלת בלגיה יוצא היום למאלטה

ידון עם מינטוף על הצעה להזמין את תוניס ואלג'יריה

מאת קלרה גרינבאום
סופר "מעריב" בבריסל

ראש ממשלת בלגיה אדמון לבורטון יוצא היום למאלטה. לדברי העתון "ליברה בלז'יק" הבריסלאי, הוא מתכוון לשוחח עם ראש ממשלת מאלטה, דום מינטוף, על הצעתו להזמין את תוניס ואלג'יריה לועידה לבטחון אירופה בהלסינקי.

לדעת חוגים מדיניים בבריסל, לא מן הנמנע כי מר לבורטון עומד להיפגש במאלטה עם שליחים מטהראן, לבירור פרטים בדבר הקמת בית זיקוק נפט בשטח הבלגי, בשיתוף עם מונופול הנפט הממלכתי האיראני.

תקווה להספקה מספקת של סויה

מאמצים להבטיח הספקת סויה ל־14 מתעשיה הישראלית בכמויות הדרושות עשה משרד המסחר והתעשיה נוכח המחסור העולמי שהתהוה במצרך זה. משרד המסחר והתעשיה גם ידאג להבטחת מחירה הנוכחי של הסויה ומוצריה העיקריים, שהם מוצרי יסוד, לפחות במשך שנת 1973 — על אף האמרת מחיר הסויה בשוק העולמי.

שר המסחר והתעשיה, מר חיים בר־לב, שהודיע על כך אתמול במפעל, הוסיף ואמר כי ברור לו שיהיו קשיים בהשגת הסויה הדרושה ומוצריה, אך יש תקוה שמשרדו אומנם יצליח להבטיח את ההספקה הדרושה.

* יו"ר שרותי ההתנדבות בארץ גב' אסתר הרלין עומדת להתפטר בימים הקרובים מתפקידה, כדי שתוכל לשמש כמועמדת מטעם מפלגת העבודה לבחירות לכנסת השביעית.

הקואופרטיבים לתחבורה מאיימים "לנקוט באמצעים חמורים"

שני הקואופרטיבים לתחבורה "אגד" ו"דן" איימו הבוקר לנקוט באמצעים חמורים, עד כדי שביתה והשבתת תנועת האוטובוסים — בשעה שהממשלה סרבה לפצות אותם, לדבריהם, על ההתייקרויות שחלו בתקופה האחרונה.

הבוקר כונסו הנהלות שתי החברות לדיון מיוחד שהוגדר כ"דיון חירום".

שרון ודיאן לואיס, בנות 20 ו־18, מטכסס, שתים מבני־הערובה שהוחזקו אתמול במלון "אמליה" באתונה על־ידי עבד אל רחמן. (הצלום איי־פי. רדיוטלגראפי)

עבד אל רחמן, הפלשתיני שניסה לתקוף אתמול באתונה את משרד חברת "אל־על", מובל לנמל התעופה של העיר. (הצלום: איי.פי. רדיוטלגראפי)

דיפלומט ישראלי חמק מהמלון

(סוף מעמוד 1)

צה כתומה וכובעים אפורים, עלה למטוס עשר שעות אחרי שהחל במבצעו, דקות אחדות אחרי 11.30 בבוקר, כשרבץ על אתונה חום מעיק של יותר מ־40 מעלות. הערבי, נמוך קומה ושחור שיער, ניסה להיכנס, בנופפו בתת־מקלע, בדלתות הזכוכית הכפולות של משרדי אל על ב"בניין הכיכר" במרכז אתונה. שוטר התורן ניקוס ספאנדידיאס, מי שכבר המשטרה הקבוע המוצב בתוך משרדי אל על, ראה אותו והפעיל מיתקן בטחון הנועל את הדלת הפנימית.

הערבי התעתר על הדלת בנסיון לפרוץ אותה. אך ברגע אחר ראה את איש הבטחון שולף אקדח ההלך וירץ מזרחה. שני שוטרים במדים רדפו אחריו. ואז פנה אל מלון "אמליה", בגוש־הבניינים הסמוך.

"מנעו אסון"

מנהל "אל על" באתונה, מר דב שוכר, ראה את הניצה מבמיסדרון למעלה, המוקף מחיצות זכוכית. מר שוכר אמר, כי אינני יכול לגלות פרטים על מיתקני הבטחון שהותקנו במשרדי אל על. "על כל פנים אין זה גורע מן העובדה, כי עירנותו של איש הבטחון הועילה למנוע אסון" — אמר מר שוכר.

אותו זמן היו במשרד שני עובדים של אל על והמצוי תייסור לקהות. השוטר לא ראה שהתפים של המחבל, אם כי נפגצו שבישה שמכוניה היו שרתים עוד שני אנשים.

כאשר התפרץ המחבל לאולם הכניסה של מלון "אמליה", מלון פאר בן 200 חדר, היו שם כ־15 אורחים ועובדים. בתוכם היו שרון לואיס בת 20 ואחותה דיאן בת 18 משרמן (טכסאס). סיפרה שרון:

"ירדנו לקנות בולים, ואחר כך רצינו ללכת לארוחת הצהריים. כשיצאנו מן המעלית, נכנס האיש התפרץ וציווה לנו להרים את הידיים ולהתייצב ליד הקיר. כל הזמן אמר באנגלית: אני העשה זאת או שאני יורה. הוא היה נבוך, והיה לו תת־מקלע ושני רימוני יד, וגם שני אקדחים שלקח מן השוטרים שנכנסו למלון, באמצעות איומים שירה בבני הערובה".

בינתיים ירדו עוד אורחים במעלית ובמדרגות, והמחבל צירף אותם אל בני הערובה. "הוא ציוה לנו להתכנס תחת המדרגות ושם עמד וכונן אלינו הנשק" — סיפרה שרון לואיס.

המחבל אמר: "נכשלתי"

ברגע זה הצליחו מרת אל־אלוף ונכדתה בת 18 להסתלק משם. היו גם אורחים שהסתלקו, ובתוכם מרת אנג'ר דרוניקי אולאמביאדו, אורחת ארה"ב ילידת יוון. מרת אולאמביאדו סיפרה לעשרות צלמים וכתבים, שבמשך חמש שעות צרו על המלון על אף התבחשויות רבות עם השוטרים העצבניים, כי כאשר נכנס המחבל לאולם הכניסה וכונן את נשקו, "הם שבהי שהוא אחד הצלמים. אמרתי: "לא, לא לצלם. אני שייכת לקבוצה ההיא".

כאן ביקש המחבל שמישהו ישמש לו תורגמן. התנדב לכך אחד מבני הערובה אלכסנדרוס קונסטאנדינידיס תושב אלכסנדריה. מר קונסטאנדינידיס, איש עסקים בן 45, בא במקרה אל המלון כדי להתראות עם קרובים. המחבל אמר לו כי הוא חבר ארגון "אנטי ציוני ואנטי אימפריאליסטי של פלשתין הכבושה". המחבל אמר כי הוטל עליו להרוס את משרד אל על באתונה אבל הוא נכשל. לכן הוא דורש עכשיו שסגן ראש הממשלה סטיליאנוס פאטאקוס יבוא וילווה אותו אל נמל התעופה כדי שיוכל לעזוב את יוון.

מר פאטאקוס לא בא, המחבל אמר למר קונסטאנדינידיס: "אתה אחראי באופן אישי להיות את פאטאקוס — אולי יבוא מישהו אחר".

עכשיו דרש מבני הערובה — 17 באותה עת — למסור לו את דרכוניהם. "בידי רובם לא היו דרכונים. — סיפר התורגמן — אמריקני הראה לו את ארנקו ואמר כי זה 25 שנה הוא עובד בסעודיה. אולם הערבי ענה: "לא חשוב — הוא אמריקני".

"גם הפרסי — אויב"

אותו רגע ירד אורח פרסי במדרגות. הוא נתן לערבי את דרכונו וזה אמר: "גם זה אויבי" ואיים שיהרוג את הפרסי ואת האמריקני ראשונים, אם מר פאטאקוס לא יבוא תוך 25 דקות.

"בערך בשעה 12.20 אמר לי לצאת ולהודיע למשטרה על האולטימאטום. אמור להם שאני מוכן להקריב את חיי".

כעבור דקות אחדות נשמע רעש מן המסעדה, והמחבל איים לפתוח באש. הופיע משם קצין משטרה — זה היה ראש מחלקת הזרים של משטרת אתונה אנג'לוס דורוס — ואמר כי הוא מבטיח לו בשם צדק מעבר חופשי, אם יסכים לעזוב את המקום. המחבל הוסיף לדרוש שיבוא מר פאטאקוס או שר החוץ. הוא דרש ממר דורוס שישליך את אקדחו. מר דורוס סירב, ופתאום נפלטה ירייה מן האקדח והוא נפצע קל. הערבי הורתה ואמר לתורגמן: "אתה רואה שאי אפשר לסמוך עליהם".

המחבל חזר על האולטימאטום ואמר כי ראשון יירה באמריקני. "התפללתי. מקור רוחה של אשת האמריקני", סיפר התורגמן.

בינתיים שלף המחבל אחד משני הרימונים שהיו אצלו. כל הזמן טען שאין לו דבר נגד יוון: "באתי בשליחות ונכשלתי, ועכשיו אני רוצה לחזור בשלום".

"לא עשית מעשה פלילי"

בינתיים הגיע שגריר לוב באתונה אל המלון, אחריו הגיע שגריר הכווית ואחריו השגריר העיראקי. במשך שעתיים וחצי שידלו השגרירים את המחבל שיתקפל וישחרר את בני הערובה, תמורת הבטחה של מעבר חופשי. "באנו להגן עליך", — אמרו לו. — "כיוון שלא עשית שום מעשה פלילי אתה יכול לצאת כרצונך".

המחבל נרגע, אך נעשה שוב עצבני, כיוון שנשתהה פקיד רשות יווני שהיה צריך לבוא ולאשר את ההסדר. הוא הושיב את האמריקני על כיסא ואמר שתוך שתי דקות יירה בו אם לא יבוא פאטאקוס. מר קונסטאנדינידיס אמר לו: "בגלל שתיים או שלוש דקות אתה רוצה לבצע פשע ולסכן את סיכוייך לצאת מכאן ?"

רק בשעה 4.35 אחר־הצהריים הסכים המחבל לצאת לשדה התעופה בליווי ראש משטרת אתונה ושלושת הדיפלומאטים הערבים בלבד.

לאחר זמן סיפר האמריקני כריסטיאן פרידמן, בן 56, טייס מסחרי של חברת נפט אמריקנית בסעודיה: "כאשר רצה לירות בי, הציע אחד השוטרים להכנס במקומי. אני רוצה להודות לו, אבל אף את שמו אינני יודע".

פרידמן סיפר כי המחבל הציץ בדרכונו ואמר: "אה, ניכסון ! טוב לישראלים, רע לערבים".

(א.פ. ע"ר צ"צ) מר פאטאקוס סירב בכל וכל לבוא למלון, ולדברי אחד מקציני המשטרה אמר: "אינני מוכן לשאת ולתת עם כל בן בליעל שנתגלגל לכאן".

צרור מהמקלע

במשך הזמן ליקט המחבל כ־40 בני ערובה אך בהדרגה שיחרר חלק מהם ובסוף נשארו בידיו רק 15. פעם אחת ירה צרור מן המקלע אל קירות אולם הכניסה, כדי להוכיח שהוא מדבר ברצינות. איש לא נפגע אולם מר דורוס נפצע קלות בבטנו מן הכדור שנפלט מאקדחו שלא היה נצור, והוחש כיד לבית חולים.

אחד האנשים שנשאו ונתנו עם המחבל הוא השגריר הפרסי באתונה, פיליפ דופולוס. כאשר איים המחבל שיהרוג את בני הערובה אחד אחד, אם לא יבוא סגן ראש הממשלה, אמר לדופולוס: "אינני חושש מפני המוות. אינני רוצה לחיות. אחרי שאירה באנשים האלה, אשלוף את הפין מרימון היד ואהרוג את עצמי ואת כולם".

שוטרים וצלפים

בסביבת המלון היו עשרות שוטרים, שחסמו את מבואותיה של הכיכר והסיטו את התנועה לרחובות צדדיים. צלפים של המשטרה תפסו עמדות בבנין ובבנין מול המלון, ואחרים — ברכב משטרתי שהקיף את המלון. גם דופולוס ניהל את שיחתו עם המחבל באמצעות התורגמן מר קונסטאנדינידיס.

בעת המשא ומתן עם השגרירים הערבים, וכאשר המחבל כבר כמעט הסכים לצאת מן המלון, חזר בו פתאום כאשר ראה את הצלפים היוונים מוצבים מול המלון. רק לאחר ויכוח ממושך נוסף הסכים סוף סוף לצאת.

עיכוב נוסף חל ליד המטוס הכוויתי, כאשר הקברניט הודיע כי לא יקבל את הערבי לטיסה אלא אם יפורק נשקו. המחבל סירב למסור את נשקו, אך לבסוף שיכנעוהו השגרירים שייענה לדרישת הקברניט. הוא יצא במטוס הכוויתי — לכווית.

בינתיים גילתה המשטרה, כי המחבל התאכסן באתונה בפנסיון צנוע, ושם הציג את עצמו כ"פאדיל עבד אל רשידי". בחדרו נמצא אקדח.

נלקח ליעד בלתי ידוע בכוויית

(פריז (רויטר)) נמל האוויר של כוויית נסגר בידי השלטונות, באמצעי בטחון חמורים לקראת נחיתת המטוס בשעה 1.45 אחרי חצות. עתונאים לא הורשו להתקרב אל המטוס או לצלם.

ברגע שנעצר המטוס התקרבו אליו ארבע מכוניות של כוחות הבטחון הכוויתיים. באחת מהן נמצאו סגן מנהל משרד החוץ הכוויתי חליל שועיבר, ונציג המשרד של הארגון לשחרור פלשתין בכווית אבו אל אדיב.

המחבל ירד ראשון מן המטוס ונכנס לאחת המכוניות שיצאו ליעד בלתי ידוע. ממקור יודע דבר בכוויית נמסר כי היום יתקבל המחבל אצל שר ההגנה והפנים של כווית שייח סעד עבדאללה אל צבאח.

אבו אל־אדיב אמר לכתבים, כי הארגון לשחרור פלשתין וארגון אל פתח אינם מעורבים במה שאירע באתונה. אולם "מדובר באזרח פלשתיני, ולכן צריכה כל מדינה ערבית לקבל אותו".

באסיפת בחירות בהוד־השרון

ספיר: המורים מאיימים לדחות חידוש הלימודים

על אף העובדה שקיבלו תוספת 45% — מהגדולות במשק, "אני לא מדבר על צ'יץ', על אריק שרון ועל עזר וייצמן"

מאת מרדכי אלקן

באסיפת בחירות שנערכה אמש בהוד־השרון, אמר שר־האוצר מר פנחס ספיר, כי הבוקר הוא עומד להיפגש עם נציגי המורים, המאיימים לדחות את תחילת הלימודים ב־1 בספטמבר אם לא ייענו תביעותיהם. מר ספיר ציין, כי המורים קיבלו תוספת־שכר בשיעור 45%, מהגדולות ביותר במשק.

להלן אמר, כי תצרוכת הדלק של ישראל השנה תגיע ל־6.5 מיליון טונות.

כן אמר שר האוצר, כי נטל הסובסידיות שהממשלה נושאת בו הסתכם אשתקד ב־500 מיליון ל"י — והשנה צפוי גידולו עד מיליארד ל"י.

מר ספיר גילה, כי לפני שלושה שבועות נפגש בדאלס שבארה"ב עם אלמנה, שבעלה השאיר בצוואתו 20 מיליון דולר למדינת ישראל. לדבריו הצליח לשכנע את האלמנה למסור את הכסף לבניית שבעה בתי אבות בישראל.

לאלה שציפו מהשר ספיר לגילויים נוספים בעניין אלופים במיל. — ציפתה אכזבה. תשובתו: "אני לא מדבר על סנסאציות. לא על צ'יץ' ולא על אריק באזור שלכם, שהוא שכן שלי וחבר שלי ואני לא מדבר על עזר וייצמן..."

יו"ר ועדת ווטרגייט — נלכד במהתלה טלפונית

אלמוני הודיע שניכסון מסכים לגלות הקלטותיו — וארווין האמין

סנטור סאם ארווין, יו"ר הוועדה החוקרת את פרשת הווטרגייט, הודיע אתמול כי הנשיא ניכסון הסכים להעמיד לרשות הוועדה הקלטות שנעשו בבית הלבן בקשר לפרשת הציתות.

אולם זמן מה לאחר מכן הודה סנטור ארווין כי נפל קורבן למעשה קונדס טלפוני. "הטלפון הוא מכשיר של השטן" — אמר.

בתחילת ישיבת אחר־הצהרים המשודרת בטלוויזיה אמר ארווין, כי טלפן אליו שר האוצר, ג'ורג' שולץ, כביכול מטעם הבית הלבן, והודיע לו, שהנשיא הורה … להעביר לרשות הוועדה … לסרט של שיחות … עם עדים המופיעים בפני הוועדה והעשויות לשפוך … על הנושאים, שאותם … הוועדה לחקור.

שולץ התקשר מקץ … דקות, הזים את ההודעה ואמר "שהנשיא יחליט … ההקלטות בתחילת השבוע הבא (עיר צ"צ יופייט).

בנו של מלך אפגניסטן נהרג בהפיכה הצבאית

בנו של מלך אפגניסטן נהרג לצידו של גנרל שאה ואלי, מפקד חיל הצבא בקאבול, בשעות הראשונות של ההפיכה הצבאית — על כך מסרה אתמול סוכנות הידיעות הפקיסטנית.

הסוכנות מציינת, כי שאה, הנסיך שמילא את מקומו של המלך בהעדרו, … צע במהלך התקפה של חיילים כורדים על הארמון המלכותי.

נעצרו סטודנטים בשומרון — חשודים בפעילות עויינת

מאת יוסף ולטר

כוחות הבטחון עצרו השבוע עשרה סטודנטים מהשומרון בחשד כי עסקו בעבר בפעילות עויינת. חמישה מן העצורים, הלומדים באוניברסיטאות ערב, נעצרו אתמול בגשר דמיה, עם שובם מלימודיהם לרגל פגרת הקייץ. הם נעצרו על פי חשד שהשתייכו בעבר לקבוצה חתרנית ועסקו בפעילות עויינת.

גם חלק מהעצורים האחרים הם סטודנטים ששבו מארצות ערב. העצורים נחקרים … ולא מן הנמנע שחלק מהם ישוחרר, בבדיקה שיתברר … עזבו את פעילותם … לפני זמן רב ולא עסקו … בכל פעילות חתרנית. … הבטחון הגבירו בימים … את עירנותם, נוכח ביקור … קיץ ושובם של סטודנטים ממדינות ערביות.

חשודים בחטיפת הילד מיהוד שוחררו ממעצרם

ארבעה מתושבי לוד, שנעצרו ביום ד' כחשודים בחטיפת הילד ג'אקי אלבו מיהוד לפני כחודש שוחררו אתמול ממעצרם לאחר שנבדקו ב"מכונת אמת". חמישי עדיין עצור, ויובא היום להארכת מעצרו. המשטרה סבורה כי יש לו קשר לחטיפה.

העצור ג'אקי חגי, בן 34, שנעצר לפני כשבועיים כחשוד בביצוע החטיפה, שוחרר אתמול בערבות של 4000 ל"י לפי צו שניתן בבית משפט השלום בתל אביב. נגד החשוד הוצא צו עיכוב יציאה מן הארץ עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. מהמשטרה אמרו בבית המשפט, כי החקירה בפרשה זו … הסתיימה, וצפויים כעצורים … ספים.

* ראש המועצה המקומית רעננה בנימין ולקוביץ נבחר אמש על ידי מועצת סניף מפלגת העבודה ברעננה, לעמוד בראש רשימת המערך לבחירות למועצה המקומית. כן נבחר למועצת הפועלים, שמעון זורון, לעמוד בראש רשימת המערך בבחירות למועצת הפועלים.

* כשבוע שעבר הפעיל "אגד" קו אוטובוסים סדיר, ארבע פעמים בשבוע, בין קרית שמונה, דרך הבקעה והערבה לאילת.

150 הפגינו בשכונת התקווה

כ־150 מפגינים שנשאו כרזות חסמו לפנות ערב את צומת הכבישים בכניסה לשכונת התקווה.

המפגינים תבעו הקלות בשיכונם בבניינים המתאימים לגווה שלם. כוחות משטרה … לים הוזעקו למקום. … משטרת מרחב יפו … נג. יצחק יזרעאל … נציגי המפגינים שסיפרו … מייצגים משפחות של … צעירים שנדרשו להיות … גווה שלם במסגרת … כנות הצעור, אולם … נדרשים לשלם אלפי … תר ממה שנתבע … שכר.

קצין המשטרה הבטיח … שיחה לשוחח בעניינים … ני העיריה וחברת … העסקה בשיכוני … יות. המפגינים עזבו … מבלי שנגרמו נזקים.

"כוכב הים" מוטל וחניון בע"מ
אילת
ההנהלה והעובדים
מתאבלים
על מותו ללא עת של
דב נשרי
מנכ"ל החברה לפתוח חוף אילת
ומשתתפים בצער המשפחה

לקראת חידוש דיוני מועצת הבטחון היום

איאת משכנע המדינות הבלתי־מזדהות לנסח החלטה לפי העמדה המצרית

כוונתה של מצרים היא לנסח פרשנות להחלטה 242, שתחייב נסיגה מכל השטחים — תוך הסתמכות על נוסח השאלון של יארינג ✱ קאהיר מעונינת בוויטו אמריקני, כדי לפגוע בהבנה שנוצרה בין ברז'נייב לניכסון ✱ בשיחה עם השגריר דיניץ הבהירה ארה"ב, כי תתנגד להוספת "תוספות" להחלטה 242

אריק בגוב הפרופסורים

„בקריאה לציבור, שלא להצביע בעד אותן מפלגות שלא יציגו את שינוי שיטת הבחירות בבחירות הבאות — יצאו אתמול עשרות פרופסורים ואנשי־מדע, כשלושים פרופסורים, מכל המוסדות להשכלה גבוהה, התכנסו אתמול באוניברסיטה העברית בירושלים, להחלת פעילותם למען שינוי שיטת־הבחירות. הם מגדירים עצמם כ„תנועה בלתי־מפלגתית".

בין המשתתפים בכינוס בלט אלוף (מיל.) אריאל שרון, שהביע את תמיכתו בשינוי שיטת־הבחירות, בהודיעו, כי בכוונתו להעמיד עניין זה בראש־ית הנושאים המרכזיים בפעילותו.

פרופ' יגאל ידין הביע חשש, כי בבחירות הקרובות, בשיטת הבחירות הקיימת, שוב יתעלמו מכך, ששיטה זו היא הגורם לחלק מן הבעיות בחברה הישראלית. „שינוי שיטת הבחירות הוא אחד הכנופים החשובים לעקירת חלק מהרעות בחיינו" — אמר פרופ' ידין — „עלינו ללחוץ על המפלגות, שיאמרו בגלוי אם הן בעד שינוי שיטת הבחירות או נגדה".

הדעה הכללית בהלך הדיון היתה, כי השיטה החדשה חייבת לענות על שלושה קריטריונים: • יצירת קשר בין נבחר ובוחר • כתן אפשרות לחילופי שלטון • הבטחת זכותו וכוחו של הבוחר להחליף את הכנסייה, כאשר זו איננה פועלת כשורה. הודגש, כי בשיטה הקיימת יכול הבוחר לבחור בין שתי אפשרויות בלבד: או להצביע בעד רשימה גדולה, הכוללת כיבוץ דעות; או להצביע בעד רשימות קטנות, שכוחן הוא כוח־מחאה בלבד.

בסיכום הכינוס הוחלט לפתוח בפעילות ציבורית, ליצירת דעת־קהל. כן נבחר ועד פעולה, שחבריו הם: פרופ' יהודה אייזנברג ופרופ' אחד בראנד (מכון ויצמן), פרופ' יגאל ידין, פרופ' שמואל קניאל, פרופ' עוזיאל לוי (האוניברסיטה העברית), פרופ' ברוך בזאב (אוניברסיטת תל־אביב) ופרופ' צבי ציגלר (הטכניון).

אישור ראשון לחוק בריאות־חובה

בעד הצביעו המערך, המפד"ל, רק"ח ומק"י; נגד — גח"ל, אגו"י, ע"מ והמרכז החופשי; ל"ע נמנעו

בן־פורת (המערך) תמך בהצעת חוק של ארידור (גח"ל)

אולם ההצעה — להחיל החוק על עבירות בבחירות לכנסת גם על ההסתדרות — הוסרה

אישור שלושה חוקים — „מתנת פרידה" לשר־העבודה

ח"כ הרב מזרחי מציע תקנות־מלבוש לבאי הכנסת

גח"ל הגיש הצעה דחופה: לדון ב„איומי ספיר על להט"

נברשה לח"כ שלום כהן: הסר וסינותך וניבדק במכונת־אמת!

„אל על" דנה בארה"ב על זכויות נחיתה

דו"ח נגיד בנק ישראל ממליץ על צרכים „להחזרת האיזון הפנימי"

הקפאת המחירים לא תבלום התהליכים האינפלציוניים" ✱ לא מציע הטלת מסים חדשים, פרט להחמרה משמעותית במס שבח מקרקעין

אלון החלים לגמרי „מהתקף לב קל"

רופאיו: לקה בהתקף בעת אישפוזו ✱ יוצא היום מביה"ח למנוחה

מאת מנחם שמואל

הכذا من الأصل

11 חשודים נחקרו בפרשת הנחת מטען החבלה בשוק מחנה יהודה

האחרונה מבין חמשת פצועי הפיצוץ תשוחרר היום מבית החולים * המשטרה: התנהגות הקהל ראויה לשבח

חיים צדוק, רוכל הירקות שמתחת דוכנו הונח חומר הנפץ בשוק מחנה יהודה. (תצלומים: רחמים ישראלי)

מאת אבישי אמיר

משטרת ירושלים ממשיכה הבוקר בחקירות אחד־עשר החשודים מבין עשרות החשודים שנעצרו במשך יום אתמול בעקבות התפוצצות מטען החבלה בשוק מחנה יהודה בבירה. בבית החולים "שערי־צדק" נמסר, כי האחרונה מבין חמשת פצועי הפיגוע תשוחרר לאחר טיפול נוסף.

אתמול בשעה 10.15 בשעה שהשוק המה עקרות בית שערכו קניותיהן לשבת, התפוצץ במרכז שוק מחנה יהודה, ברחוב חפץ חיים, בקבוק שהכיל חומר דליק. בהתפוצצות נפגעו קל חמישה אנשים, ביניהם ילדה בת 11, תיירת מארה"ב. עם השמע קול הפיצוץ הגיעו לשוק ניידות משטרה ושוטרי הגבול, שפינו חלק מהנפגעים לבית החולים שערי צדק הסמוך, הציבו מחסומים, החלו בגביית עדויות מעדי ראיה לפיצוץ והחלו בסריקות נרחבות ברחובי ירושלים אחר החשודים. זמן קצר לאחר הפיצוץ הגיעו למקום מפקד המחוז הדרומי של המשטרה, ניצב חיים תבורי, מפקד משטרת מרחב ירושלים, ניצב משנה הייניך ברייטנפלד, וכן שר המשטרה מר שלמה הלל, וראש עיריית ירושלים מר טדי קולק.

בחקירה ראשונה התברר, כי הבקבוק שהתפוצץ הכיל בתוכו דבק נוזלי, שתי צורות צילום, שעון יד גברי מרובע ולסוללות. הבקבוק המנוגנן הוכנס לתוך צינור בטון, ר הוצמדו אליו באמצעות גבס.

זמן קצר לאחר התפוצצות רוכזו במרחב מטה ירושלים עשרות חשודים שנעצרו בסביבות שוק מחנה יהודה ומנהרת ירושלים, ולקראת שעות הצהרים הגיע מספרם ל־100.

בעקבות עדויות שהגיעו לחוקרי המשטרה מתושבים שהיו באותה שעה בשוק, ביניהם בעל־דוכן, שסיפר כי הוא חושד ששתי נשים שקנו אצלו הניחו את מטען החבלה, הרכיבה המשטרה קלסתרון של החשודה. לפי הערכת המשטרה, גילה של החשודה הוא בסביבות 40. היא לבשה חולצת מדיקו כחולה וחצאית צהובה.

בשוק עצמו הוסרו המחסומים זמן קצר לאחר הפיגוע, וכמעט שלא נגרמו כל הפרעות לתנועה. מפקד המחוז הדרומי של משטרת ישראל, ניצב תבורי ציין, כי למרות שיום חמישי הוא יום הקניות העמוס ביותר בשוק, פינו הנהגים הרבים שחנו בכביש את רכבם מהמקום כדי לאפשר גישת כוחות המשטרה. עם זאת, נמשכו סריקות המשטרה במשך הלילה והבוקר במגמה לאתר חשודים נוספים.

כאמור, נותרה רק פצועה אחת, שרה מזרחי, בטיפול. היא נכוותה כוויות קלות בגבה, רגליה ובידה. הפצועים שהשתחררו הם אסתר מגור, בת 23, שנכוותה קלות בפניה ובידיה, אלגרה יפה, בת 50, שהתעלפה, סנדי לואיס בת 11 מארה"ב שנכוותה קלות ברגל שמאל, ורפאל דהוקי, שנשרט קלות מרסיסים.

* 29 העולים מבריה"מ, שפתחו אתמול בשביתת־שבת במרכז הקליטה שבמלון "דוד" בנהריה — סירבו להפסיק שביתתם, אף שהובטח להם על־ידי איש משרד הקליטה, כי ייעשה כל מאמץ במגמה להיענות לתביעותיהם.

תושב ר"ג חשוד בשיגור מכתבי האיום לשפירא

בביתו נמצאו רימונים וכדורים

תושב רמת־גן, בן 33, רווק המתגורר עם הוריו, נעצר אתמול בבוקר כחשוד בשיגור מכתבי איום לאנשים שונים. ביניהם לשר המשפטים יעקב שמשון שפירא — מכתבים שהכילו אבקת חומר נפץ. בחיפוש במקום מגוריו נמצאו שני רימונים "חיים" וכדורי רובה.

החשוד נגלה תוך שהוא משתף פעולה עם חוקריו. בחקירתו גילה למי שיגר מכתבי איום וגם את הסיבה לשיגור המכתבים.

החקירה החלה בעקבות תלונה שהגיעה מעורך דין תל־אביבי למשטרה. לפיה קיבל מכתבי איום מאלמוני. הפרקליט העלה סברה, כי לדעתו שיגר את המכתבים צעיר מתוסכל, שנפגע לפני שלוש שנים בתאונת דרכים והוא סבור עקשנה בכספי הפיצויים.

כאשר נתקבלו שלושה שני מכתבי איום אצל שר המשפטים ובתוכם אבקת חומר הנפץ, נערכה מיד בדיקה. להשוואת כתבי היד של המכתבים שהוגשו לעורך דין השור. התברר, כי המדובר באותו איש.

אתמול לפני הצהריים, כאשר נעצר החשוד בדירת הוריו הודה, מיד. במעשה וטען כי כספי הפיצויים, 80 אלף ל"י, ששולמו לו בגלל התאונה אינם עונים על תביעותיו. לדבריו, האיום לאיש על כל אלה האחראים, לדעתו, לעוול שנגרם לו. היום יובא החשוד לבית משפט השלום בתל־אביב. נציג המשטרה יבקש מן השופט להאריך מעצרו, כדי להשלים את החקירה ולהעמידו לדין.

זכו בהגרלת מפעל הפיס

בהגרלת מפעל הפיס שהתקיימה אמש זכו הכרטיסים הבאים:

בסך — 150,000 ל"י זכו המספרים: 177643 604373.

בסך — 50,000 ל"י זכה המספר: 361569.

בסך — 12,500 ל"י זכו המספרים: 246873 779781.

בסך — 6,250 ל"י זכו המספרים: 081240 304704 481285 502478.

בסך — 1,250 ל"י זכו הכרטיסים הבאים: 038500 141245 142129 144323 161766 309065 348147 360751 408821 426167 432935 454358 529073 536101 614980 619184 684639 688066 708895 713729 790014.

בסך — 600 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־11524 16535 36208 41374 42104 46958 53094 79405 94881 96225.

בסך — 250 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־01556 04062 04412 04695 08858 11558 11956 18063 23141 31572 35215 36162 36918 42036 45769 46526 53960 62069 72263 79935 80634 92628 96433 98941 99085.

בסך — 100 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0843 0966 4071 7351 8445 9587 9936.

בסך — 50 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0418 1021 1035 1325 1364 1690 1902 3088 2147 2449 2521 2652 2901 3762 3800 4153 4617 4626 5056 5101 5449 5932 6108 6158 6190 6321 6484 6763 6790 7158 7197 7435 8131 8482 8540 8568 9075 9148 9449.

בסך — 4 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים

4½ ו־3½ שנות מאסר לסמל ולסגן בחיל האוויר

מאת אברהם רותם

בית הדין הצבאי במחוז שיפוט חיל־האוויר גזר אתמול ארבע וחצי שנות מאסר בפועל על סמ"ר יצחק שניאור, שהורשע בעבירות של מירמה, זיופים, הוצאת רכוש צה"ל, קבלת פיקטיביות, מתן שוחד וקבלתו. שניאור נקנס גם ב־5,000 ל"י והורד לדרגת טוראי.

סגן מנחם רייכמן, אף הוא נאשם: אספקה של חיל האוויר, נידון על עבירות אלה לשלוש וחצי שנות מאסר, הורד לדרגת טוראי ונקנס ב־2,400 ל"י.

משפטם של השניים, נפתח בתחילת השבוע לפני בית־דין צבאי בהרכב של שלושה סגני־אלופים, בראשותו של אב בית־דין, סא"ל דליה דורנר.

בפתח גזר הדין ציין בית־הדין, כי העבירות שיוחסו לנאשמים מדהימות בהיקפן. בית־הדין תיאר את עסקות המירמה שנעשו בין הנאשמים לבין הספקים האזרחיים, ושהתחלקו שווה בשווה בתשלומים שהיה משרד הבטחון מעביר לספקים.

באשר לעבירות של שוחד, ציין בית הדין, כי על קניות אביזרים שקנו הנאשמים אצל ספקים אזרחיים, קיבלו 10 אחוזים מערך הקניה, ובשל תשלום זה העדיפו ספק מוכר של משרד הבטחון על פני ספק מוכר אחר.

הנאשם יצחק שניאור, ציין בית הדין, הגדיל לעשות בכך שמכר בחוצות תל־אביב רכוש צבאי, שעל שמירתו היה מופקד, כממונה על אפסנאות באחת מיחידות חיל־האוויר. הנאשמים רכשו לעצמם על חשבון כספים שעליהם היו מופקדים, מיצרכי מותרות שונים.

היום עומד להיפתח משפטו של הנאשם השלישי, בדרגת סרן, אשר כבר בהאשמות המשפט הופרד. מטעם התביעה הוזמנו 13 עדים. ובית הדין יישב באותו הרכב של שלושה סגני אלופים.

ביום השנה ה־33 לפטירתו של

זאב ז'בוטינסקי

יוצר הגדודים העבריים, מגן ירושלים, ראש בית"ר.

יעלו תלמידיו ומוקירי זכרו על קברו בהר הרצל בירושלים.

ביום ראשון, כ"ט בתמוז תשל"ג (29.7.73) בשעה 5.30 אחה"צ.

מתכנסים בכניסה להר הרצל בשעה 5.00 אחה"צ.

לוח מעריב

רשימת המדורים

(לפי א' ב')

שם המדור	עמוד
אולמות	6, 47
אבידות	47
בולים	47
בתי מלאכה	45
בתי ספר לנהיגה	46
הורי שמש ותשמל	46
דירות	
קבלני בנין	6, 48
דירות למכירה	6, 48
וילות ובתים	6, 48
דירות להשכרה	6, 49
דירות מרוהטות	6, 48
חדרים מרוהטים	6, 49
ביקוש דירות	6, 48
הודעות	45
הלבשה	6, 47
הלוואות	6, 45
השקעות	49
חוגים	6, 47
חיות בית	6, 45
חנויות	6, 45
הקלטות	6, 47
טיולים	6, 47
מלוויות	45
מגשים	49
מרקמזרים	6, 47
כלי נגינה	6, 47
כלי רכב	
שרותי רכב	46
מכוניות למכירה	6, 46
מכוניות להשכרה	46
ביקוש מכוניות	46
אופנועים וקטנועים	6, 46
מכוני תעשיה	6, 45
מגרשים	6, 46
מזגני אויר	45
מחכנים	45
מטבחים ובריכות	6, 47
מכונות גלוח	47
מכונות כביסה	47
מכונות תפירה	47
מכירות	6, 45
מסעדות	6
מקררים	45
משרדים	6, 45
נופש	6, 47
סידות	47
ספרים	47
עבודה	
הצעות עבודה	6, 50
הכשרה לעבודה	50
ביקוש עבודה	6, 50
ספקים	6, 45
צילום	6, 46
קניות	6, 45
רהיטים	6, 45
ריקודים	47
שידוכים	6, 47
שונות	49
שפיחים	47
שעורים	47
שרותים	45
תנורי בישול ואפיה	6, 47
תנורי חמום	6
תעודות מלחמה	45
תיירים	47
לוח אשדוד	50
לוח הנגב	50
לוח חיפה	7, 52, 53
לוח ירושלים	7, 51, 52
לוח נתניה	50
לוח רחובות	50

כל מה שאתה מעלה על דעתך, ועוד הרבה יותר — תוכל למכור ולקנות בלוח מעריב

סנדי לואיס, מארה"ב שנפגעה קל בהתפוצצות

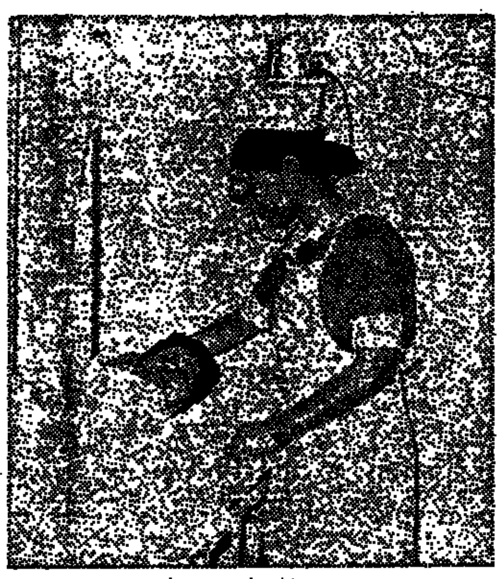

יפה אלגרה, משכונת קטמון, שנכוותה בהתפוצצות ואושפזה בביה"ח "שערי צדק"

הסכם עם "פולשי אל־על"

תנועת המושבים תדאג ליישב בני אליפלט במקום אחר בגולן

מאת מאיר הראובני

תנועת המושבים הבטיחה למצוא מקום ליישוב חדש עבור בני אליפלט ברמת־הגולן, ותבוא במגע עם המסגרות המיישבות והממשלה לשם כך.

על כך החליטו נציגי מזכירות תנועת המושבים ונציגי בני אליפלט, בתום דיון שנערך אתמול אחה"צ במושב אל־על ברמת הגולן.

בסיכום נאמר, כי התנועה ועדה, קבלה שתטפל במוזן וקבלת צעירים ממושבי הגליל לגרעין להתיישבות חדשה.

בינתיים יתיישב גרעין צעירי אליפלט (עם בני מושבים אחרים שירצו להצטרף) בישוב זמני ברמת הגולן, במקום שתיקבע התנועה.

בדיון השתתפו ראשי תנועת המושבים, ח"כ אהרון אוזן ומר אריק נחמקין. מטעם בני אליפלט יצחק עלי ודוד דוד.

נציגי הגרעין מסרו לסופר "מעריב" בתום הדיון, כי הגרעין יישאר באל־על, עד שיקבלו מהנהגת התנועה את ההסכם בכתב וכן הבהרות על אפשרויות למקום יישוב זמני ולהתיישבות קבע עבורם, ברמת הגולן.

בעת הדיונים באל־על נכחו במקום כ־150 בני מושבים בגליל, מכעשרה מושבים. כבוסו להזדהות עם מאבקם של בני אליפלט לפתרון בעיית עתידם של בני הדור השני במושבים.

חברי גרעין הנח"ל "אליעד" שבמקום נמנעו מלהתחכך עם אנשי המושבים שהציפו את יישובם. במקום נכחו 6 שוטרים שנתגרו מתוסרי עבודה.

אני

דודה לאה (מבית) רוזם

מחפשת את בת אחי

רוזה רוזם

בת משה ודורה רוזם (מפולניה)

לפי ידיעתי היתה בסביבת עכו

נא להודיעני בכתובת בן זהבי ויצמלר פרץ חיות 4 ת"א טלפון 236625 ויבוא על שכרו.

הבעת תודה

לאשפן מצוות, עובדי תנובה פירות, תל־אביב

מר שמחה אריאלי

שסרח. כה רבות מעצמו, המע אלינו לאילת, עזר לנו וטיפל בהצלחה בסובלים בעמוד השידרה — תודה והוקרה — ירבו כמותו בישראל!

בשם אנשי אילת שזכו לטיפולו

אילת 884/17 פרטיש (לוי) רבקה

המכרז לניהול הטלוויזיה לא נפסל — תוקפו יוארך

מאת יחיאל לימור

המיכרז למשרת מנהל הטלוויזיה, שהפך בימים האחרונים לסלע מחלוקת בועד המנהל של רשות השידור — בשל השינויים שנעשו בנוסח המיכרז — לא ייפסל, אלא יישאר בתוקפו. כך החליט אתמול הועד המנהל ברוב גדול, בדחותו הצעת מיעוט לפסול את המיכרז משום שתקלות טכניות בנוהל פרסום המיכרז "עלולות לגרום לשיבושים בלתי רצויים בבחירת מנהל הטלוויזיה".

בסיומה של ישיבת הועד המנהל, שהיתה ממושכת והושמעו בה דברים קשים כלפי מנכ"ל רשות השידור, נתקבלה החלטה המביעה "ביקורת על צורת הטיפול בנוהל פרסום המכרז". (להוציא את חבר הועד המנהל, ד"ר א. תבין, שהעלה הצעת החלטה חריפה יותר, הכוללת את פסילת המיכרז). במהלך הישיבה הושמעו ביקורות תקיפות על שההנהלה שינתה את נוסח המיכרז מבלי להוועץ בועד המנהל וכן שהמיכרז פורסם מבלי שהסמנכ"ל לענייני מינהל, החתום על המיכרז, ידע על השינויים בנוסח. אחד מחברי הועד המנהל הגיב אמש על ההחלטה באמרו: "זו מכה קשה להנהלה, כי גינוי של נוהלים, המתקבל פה־אחד, מוכיח שאי־הסדרים הגיעו הפעם למימדים שאי־אפשר לעבור עליהם לסדר היום".

בהחלטת הועד המנהל נקבע גם כי המיכרז למשרת מנהל הטלוויזיה, שנסגר ביום שלישי השבוע יוארך עד ה־25 ביולי.

על הארכת מועד המיכרז הוחלט משום שבפרסומים הראשונים על המיכרז נקבע שהוא יסתיים ב־25 ביולי, אך בהודעות מאוחרות יותר נמסר שהוא יסתיים ב־17 ביולי.

בהחלטת הועד המנהל, נקבע שהמיכרז תקף, הודגש גם, "שאין המיכרז פוסל איש מלגשת למיכרז כפי שהופץ ועובדה זו תודגש לאחר שטענות כאילו שינוי נוסח המיכרז (על ידי הוספת הדרישה של תשע שנות נסיון מינהלי למועמדים), נעשה במגמה "לתפור" את המיכרז למידותיו של מר צוקרמן. קבע הועד המנהל — אשר ישב כוועדת המיכרזים שתבחר את המנהל החדש לטלוויזיה — כי מעתה יאושר על ידו נוסח המיכרזים, שבהם הוא יושב כוועדת מיכרזים. גם בכך יש, משום גינוי עקיף של ההנהלה על ששינתה את נוסח המיכרז על דעת עצמה.

בדיון בעבודה על ההיערכות לבחירות בהסתדרות

ח"כ עופר: "חשוב שכל חבר ידע שאיכפת לגולדה שהוא יצביע"

מאת מ. מייזלס

"עלינו לברר מהי האמת העובדתית שלנו" — קראה אמש ראה"מ, הגב' גולדה מאיר בקריאת ביניים לשמע דבריו של ח"כ אברהם עופר, שבדיון שהיה בלשכת מפלגת העבודה לקראת הבחירות להסתדרות, אמר: "אני משוכנע שאי אפשר לשכנע את הציבור באמיתות שלנו". ח"כ עופר הוסיף: "כדי שיש לראות זאת ש־800 אלף מצביעים מתוך 1,150,000 בעלי זכות בחירה ילכו לקלפי — יהיה ניתן לעשות "שכל חבר הסתדרות יידע שקולו חשוב ושאיכפת לגולדה שהוא יצביע".

הגב' מאיר הזהירה מדבריו של מ"ב מזכיר ההסתדרות, ירוחם משל, שהיה על הפעולה ההסתדרותית לשם מען שווין. "מה הדימוי של שווין? באיגוד המקצועי זה לא מעט שאלה ומעט מקבלים המשקל, ואלה המשתכרים יותר זוכים בתוספות גדולות. זה שווין? זה די — קראה גב' מאיר.

מזכיר ההסתדרות, ח"כ יצחק בן־אהרון אמר של המערך להתלכד בשווה נגד הזן הבעיות שלא נפתרו עתה, תוך התמקדות בתגבורים "קרובים, הפערים ההולכים וגדלים בין השכירים לבין עצמם.

ח"כ משה ברעם תמך בשלב במערכת הבחירות להסתדרות. התקפה מתוקה על גחי"ל, זאת — בשל כה שם כינה "הרמגוגיה הפופוליסטית" שלה.

מזכיר המפלגה, ח"כ אהרן ידלין אמר כי אין להפוך שיש חילוקי דעות בממשלה ובמפלגה, אך יש ללכת לבחירות על יסוד של מגע משותף.

בתום הדיון החליטה הלשכה לקרוא לכל חברי המפלגה להתלכד לפעולה למען מערכת הבחירות של ההסתדרות.

צור: "קציני הים תפסו את המדינה בגרונה"

נציג הקצינים: נמשיך בסנקציות

מאת ראובן בר־צבי

"הסנקציות, שבהן נוקטים קציני הים, אינן נגדנו — אלא נגד אזרחי המדינה והמדינה עצמה, עוד לא היתה שום קבוצת עובדים, שבעבור תוספת לשכר, ולא שכר מצוקה או רעב, ניסתה לתפוס את המדינה בגרונה כך" — אמר אתמול יו"ר דירקטוריון "צים", מיכאל צור, במסיבת עתונאים בחיפה, בשם כל חברות הספנות, בתגובה על הסנקציות שנוקטים קציני הים באוניות. יחד עם מר צור השתתפו במסיבת העיתונאים מנכ"ל "אל־ים", יעקב רקנטי, ונציג החברה הימית, אלכס שור.

"אספקת הדלק היא הנושא החיוני ביותר לערך הקיום של מדינת ישראל ואוניות המשא להחשב לכוח מעבר לחברות הספנות. משיבוש היצוא בסיני, אספקה למשק ואיבוד מקורות האספקה" — הדגיש מר צור.

מר צור אמר, כי הסכם, בשל היום הוא מהגבוהים בעולם, פרט לארגנטינה וארצות הברית ההתחברות הגיעו עתה לסוף הכדאיות. רווחיות חברת "צים", בשל המצב בנמלים ותוספת השכר, ירדה בששת החודשים של השנה ב־25 אחוז והיא עומדת עתה על אחוז אחד בלבד מהמחזור.

נציג איגוד הקצינים, רב־חובל ש. צוקר, אמר אמש לסופר "מעריב", כי תביעתם לגבי המיכליות היא לגיטימית, משום שסוכם מפורשות, שאינה נכללת בהסכם שנחתם. הוא דחה את, דברי מר צור על פגיעה באספקת הדלק, והבהיר כי לא עוכבה אפילו טונה אחת של דלק לצפון בגלל הסנקציות — בהן הם ממשיכים גם היום.

לכבוד

אטמור מזוג אויר בע"מ רח' פישמן מימון 16 טל. 228166 תל־אביב.

אבקש לקבל פרטים נוספים אודות מזגן האויר למכונית. גלי כל המחירים ...

שמי ______ כתובתי ______

מס' הטלפון ______ שם המכונית ______ שנת המכונית ______

המכביה ה־9 · מעריב · המכביה ה־9 · מעריב · המכביה ה־9 · מעריב · המכביה ה־9

רק האורוגוואים ניצלו את ההזדמנויות

נבחרת הכדורגל של ישראל החמיצה אמש אפשרות להפתיע אחת הנבחרות הטובות בעולם — ונוצחה 1—2

מאת צבי קוטמן

התקווה הגדולה של נבחרת ישראל בכדורגל להשר את כמות הספדיה נגד נבחרת אורוגוואי — נגוזה אמש לאחר זיקוקי האיצטדיון ברמת־גן, כמשחק הבינ־ארצי החגיגי שנעל את המכביה התשיעית, כאשר נוצחה על־ידם בשלישית — הפעם בתוצאה 1—2 (1—0).

אולם, שלא כמו בשני ה־המונדיאליות הקודמות — ב־1966 (1—2), ובייחוד ב־1970, בגביע העולמי במקסיקו (0—2) — ירדו שחקני ישראל מכר־הדשא בהרגשה, כי החמיצו הפעם הזדמנות די טובה לעצור את אורוגוואי, ולפחות לסיים עמה בתיקו.

להרגשה זו היו ודאי שותפים רבים מבין 40 אלף הצופים, לאו דווקא משום שאורוגוואי כבשה את שער הנצחון, בהתקפת פתע, רק בדקה ה־75 — אלא בעיקר לאור סיכומן של ההתרחשויות בשדה וההתקפות היותר רבות של נבחרת ישראל. ולא מנקודת ראות זו, תובן האכזבה של הכדורגלנים שלנו.

מלכתחילה היה ברור, כי בשל סגנון משחקם המיוחד של שחקני אורוגוואי — טיפול טוב בכדור, משחק־גוף מהיר וקצב אטי ונרדם, בטרם המעבר להתקפות מתפרצות, בנסת הדרום־אמריקני בעל המוניטין — לא תוכל ישראל להתמודד עמם בהצלחה בתחום זה.

● ההבדל המהותי

אבל נבחרת ישראל השאפתנית, ניסתה כוחה ב"משקי משלה, במטרה לשבש לפחות את היסוד ההתקפתית של פעולות ההגנה האלגנטיות וה"משוכללות" של יריבתה. ואכן, בהריסה ובהתקפה עשו שחקנינו עבודה הרוצה בדקות רבות — ועובדה היא שבסיכום מאזן ההתקפות היתה ידם על העליונה. אילו היה גם מול... מאזן זה אינו משתקף בתוצאת המשחק מסיבה עיקרית, שניתן להמצותה בהבדל הניכר שבין מקצועני אורוגוואי לחובבי ישראל.

הקהל לא שבע נחת מן המשחק (וכמובן גם מן התוצאה), משום שהסגנון האורוגוואי האיטי והמשעמם אינו מסוגל לעורר ולרתק. ואותה תמונה מונוטונית הרי היתה גם בנעילת המכביה השמינית, אותה ניצחה דיבר־פליים מארגנטינה (0—0)...

אורוגוואי לא הפגינה דינאמיות ותוקפנות, כפי שהבטיח מאמנה הוגו באגנולו. היא התבססה על אחזקת כדור וטיפול מצויין בו, כדי "לרסן" את התנופה שביקשה ישראל לתת למשחקה. והשחקנים האורחים הירבו לנקוט סגנון אופייני זה בעיקר במרכז השדה, בני־צוות של קארדאסיו האלגנטי. אבל כשנבחרת זו יצאה אל השער שלנו, היא הצליחה לסכנו בהתקפות־פתע מסוכנות רק פעמים אחדות — ואז הבהירה במה כוחו של סגנונה, כשמשפילים אותו ברצינות.

אלא שרוב התקפותיה נבלמו בזכות רוזנה ה־16 הישראלית, בכלל משירותיה הלא־מנחייקה לפני פעולות ההכנה לבעיטות לשער. ובכלל הכיסוי ההגנתי הטוב של ישראל, שמרש למקרים אחדים, היפה על ליקויים אישיים של שחקני ההגנה.

● כשלון בהתקפה

נבחרת ישראל, נכשלה בסיום התקפותיה, משום שבדרך כלל קרבה אל שער היריב בכדורי־רוחב, או שהגביהה כדורים מן האגפים והעורף — הישר אל ידיו המאגרפות של השוער סאנטוס. גם את הכדורים שנשמטו מידיו לא ניצלו חלוצינו, כפי שקרה, לראשונה, בדקה ה־15, כאשר שום — השחקן הטכני שלנו במרכז השדה, שנשא על כתפיו את ניהול המשחק, עד שעייף — בעט לשער ואנגה החטיא מקרוב את הכדור שהדף סאנטוס. במקרים נוספים סבלו חלוצינו העגרבים מחוסר כוח מול השער.

חלק רב ב"ביזבוזי" ההתקפות של אורוגוואי היה דווקא לקיצוני הימני החזק שלה, קרבילית. הוא הירבה לכדרר, גילה עייפות ואיבד כדורים — וכך לא התקשה המגן בלו לבולמו במחצית הראשונה, כשם שעשה שוגר מול המרכזי מורנה.

● שגיאות ההגנה

הנה, דווקא לאחר פעילות נמרצת של נבחרת ישראל, תוך כדי תיקולים חרוצים לרגלי האורוגוואים, שביקשו ללהטט בכדור ולצנן את המשחק הישראלי — הוגבה כדור מן האגף הימני (דקה 28) ובשעה שהשוער ויסוקר יצא משערו, לא הדף הבלם רוזן את הכדור ומילאר הגיע אליו באין־מפריע והכניסו בשלוות סגימה 1—0.

ישראל לא הימרה על שמירה לחוצה במרכז השדה, שם טיפלה אורוגוואי בכדור באלגנטיות — עד שקשריה תוקלו ברגלי פיינגבוים, עוז (שהיו ה"מורטים" העיקריים), ושום. וכשעיגדר הכדורים אל התור נתברר, כי שלושת החלוצים לא הימרנו היטב, דמתי איבד כדורים תוך כדי כדרורים המוטרפים; אנגה לא השתחרר מ"כבלי" הבלמים הייחודי של בורבה לא הוכתרה בהצלחה, כשהכדור היה בחזקתו. אבל הוא רשם לזכותו, בין השער, את אחת הבעיטות המפתיעות במשחק (43) — לרוע מזלו, לידי השוער.

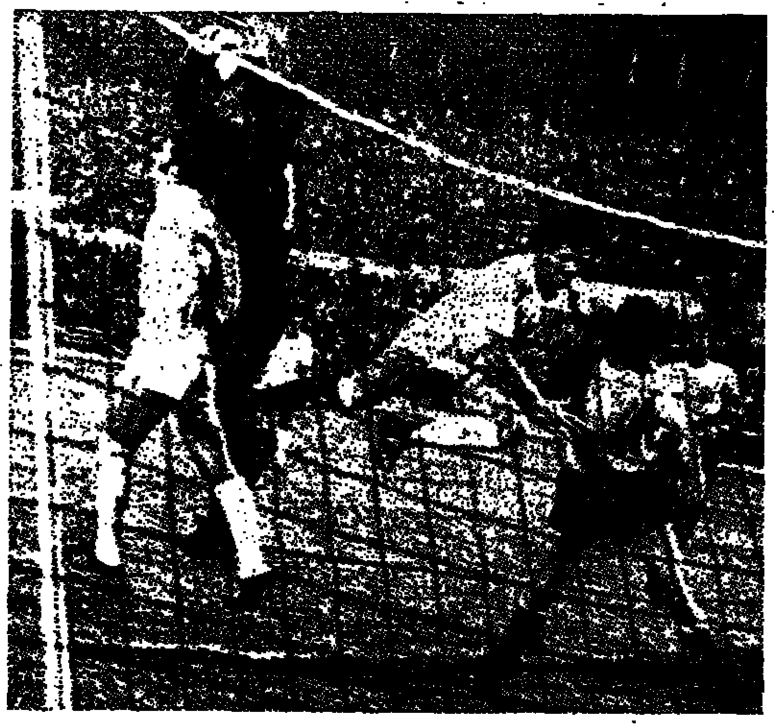

● יהושע פיינגבוים (במרכז) זינק בהתלהבות, אנגה (משמאל בלבן) ניסה לנגוח — אבל הכדור נקלט בידיו של השוער האורוגוואי סאנטוס (צילום: אסף קוטין)

● השער המשווה

ארבע דקות לאחר ההפסקה, בעיצומה של התעוררות ישראלית, הגיח המגן גינדין עד לעמדת הקיצוני (כפי שעשה כמה פעמים, בדומה לפריצות של בלו) והכשיר את הקרקע לשער משווה, שהבהיל את רבבות הצופים: הוא בעט אל מרכז הרחבה, קלט את הכדור הנהדף, בעטו שוב, והפעם מיהר דמתי אל הכדור שהגנשי לו מרגלי סבן — ובעט בתוך קה מ־16 מטר, כדור מפתיע, שהדהים גם את השוער.

ברגעים אלה נדמה היה, כי ישראל תחזיק מעמד ואולי תנצח. אבל בחלוף כמה דקות, כשחלפה ההתלהבות של השחקנים, ויותר ויותר נחשפה עייפותם — איפשרו אי־הדיוקים ומיגעם, התמרונים של הישראלים לנבחרת אורוגוואי להגביר את קצב משחקה. "לברחוף" את כושרו של ויסוקר — ולנצח.

זה קרה בדקה ה־75, קצת אחרי שהמאמן דוד שוייצר העלה למגרש שני שחקנים בבכורה הבינ־ארצית שלו — מנבחרת העתודה: יואל מסראי ויצחק מקמל.

● הזדמנות שהוחמצה

עוז לא הסס את הלוצו, ויסוקר הדף את הכדור קצי־המות ומהרגה רץ אליו וההידידו כימין פנימה.

להט־הנצחון של נבחרת אורוגוואי לנוסחתם של מרבית שחקני אורוגוואי הביא בדקות האחרונות אל שערו, מול גלי ההתקפות הישראליות. בייחוד בדקות אלה הוכיחה אורוגוואי מה כוחה במשחק ההגנה — מה עוד שיריבתה הישראלית היתה כבר עייפה מכדי לפרוץ את ההגנה ולהשוות, לראשונה מאז נפגשה עם אורוגוואי ב־1966.

● אורוגוואי: סאנטוס; גוינואלה, אוליברה, באסניק, גוירגיש; קארדאסיה, דה־ליטה, אסטאריאגה; קורילה, מורנה, מילאר.

● ישראל: ויסוקר; גינדין (בורבה), רוזן, שרגר, בלו; עוז, שום, פיינגבוים (מקמל); דמתי, אנגה (פיינגביים), בורבה (מסראי).

שפט האנגלי ג'ק טיילור, בסיוע הקוונים הישראלים קליין ושושני.

היום נגד בריה"מ בטורניר הקאדטים

הישראלים נוצחו אמש על־ידי בלגיה בשיעור 57—65

שירות "מעריב לספורט" — נבחרת הנערים (עד גיל 17) של ישראל פתחה אתמול ברגל שמאל את הופעותיה באליפות אירופה לקאדטים, הנערכת בסבנטסה־אוליבו, איטליה, כאשר נוצחה על־ידי בלגיה 57—65 (36—24).

משחקם של הישראלים, שזו היתה הופעתם הראשונה בזירה הבינלאומית — היה נרגש והדבר השפיע כמובן על יכולת השחקנים, שלא מיצו את כושרם.

הבלגים הוליכו מתחילת המשחק ואף זכו ביתרון גדול, אולם חמש דקות לפני הסיום, במאמץ גדול שהשקיעו הישראלים הם הגיעו עד כדי פיגור של ארבע נקודות 50—46 ונראה היה, שכמעט יחוללו את הבלתי אפשרי — אבל כה שהספיקו לעשות היה שכמעט על פיגור מצומצם עד הסוף. בחמש הדקות האחרונות, כתוצאה מן המאמץ הגדול, יצאו ארבעה משחקנינו בחמש עבירות.

קלעו לישראל: גורן 13, בן צבי 11, תובל 9, צור 8, אריאל 6, גרינברג, ארד, מור, וינרסקי 3 כל אחד, מור 1.

היום תתמודד ישראל עם בריה"מ — אחר שזו גברה אמש על מערב גרמניה 53—81.

סדר המשחקים הבא של ישראל יהיה: במוצאי־שבת נגד מערב־גרמניה, ביום ראשון נגד יוון, ביום שני תהיה מנוחה וביום שלישי נגד אוסטריה. ביום רביעי נגד איטליה וביום חמישי נגד פולין.

✶ ברוב של 29 נגד 11 בוטלה אמש ההחלטה על איחוד שתי קבוצות הכדורגל של בני יהודה ושכשון תל אביב. ההחלטה נתקבלה באסיפה הכללית של אגודת בני יהודה

מתאגרף אמריקני החליט להשאר

המתאגרף קלוד קליינמן — אחד משני האמריקנים שזכו במדליית זהב במכביה התשיעית — לא חזר הבוקר עם משלחתו לארה"ב.

הוא החליט להשתקע, לפי שעה, בישראל ולהמשיך לימודיו באוניברסיטת תל־אביב.

קליינמן יצטרף קרוב לוודאי למחלקת האיגרוף של מכבי ת"א.

אגודת מכבי ת"א מקיימת מגעים עם מספר ספורטאים נוספים שהופיעו במכביה התשיעית, ביניהם שני כדורסלנים: אחד מקנדה והשני מארה"ב.

זהב נוסף לנכים בסטוקמנדוויל

מאת י. פינקלשטיין
סופר "מעריב" בלונדון

ישראל זכתה אמש במדליית הזהב השניה שלה במשחקי הנכים בסטוקמנדביל, כאשר אביבה עזורי ניצחה במשחה 50 מטר חזה בקטגורית התחרויות דרגה ג' של הנכים.

הצלחה אחרת היתה במעגל ההדיפות, כאשר שארל עזונת זכה במדליית הכסף בכדור־ברזל.

✶ נבחרת הסיף של ישראל לתחרות 8 האומות היתה במטוס "אל על" שחזר אתמול ללוד לאחר שנתגלתה תקלה בטנועו — ובשום כך איחרה להגיע אמש לסיון, שוויץ שם תתחיל מחר בערב התחרות הבינלאומית המסורתית, בהשתתפות בלגיה, ספרד, נורבגיה, סקוטלנד, וולס, איסלנד, שווייץ וישראל.

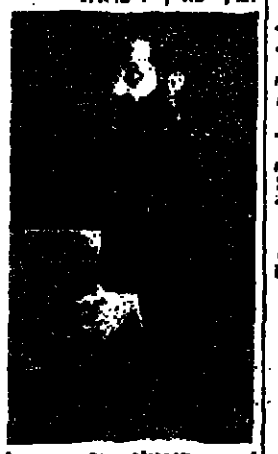

כאילו חי...

היום, כ' בתמוז תשל"ג, 69 שנה לפטירת חוזה מדינת היהודים, בנימין זאב הרצל. למעלה, תמונה שצולמה במוזיאון השעוה הישראלי, כקטע מתוך מעמד "אם תרצו אין זו אגדה", המנציחה את האדם והחוזה.

סיום ללא בשמה

מאת אלפס דורון

באווירה עליזה, ללא משטר וכבלים־של־מדי־רגון ותוך התפרצות של שמחה ספונטאנית, שרק חלקה קרנה במשמעותה כביום כר הדשא, אל עבר הבמה הקרובים חלקית של אצטדיון רמת־גן נסתיימה אמש המכביה ה־9.

לרבים מ־30 אלף הצופים, שביקשו ודאי להיות עם לטכס מרגש, רב־הוויות ובעל־תוכניות מסודרות ועם כן כלשהו — היה טכס הנעילה מאכזב. לא היה מקום עתי ליצור בצורה מלאכותית, ותוך חיקוי, את הטעניביות־כביכול, שציינה את סיום אולימפיאדות מינכן ומכסיקו.

לאחר שאורחי הכבוד בטכס (יו"ר הכנסת ישראל ישעיהו, שר החוץ אבא אבן וסגן נשיא הוועד האולימפי הבינלאומי, ווילי דאומה ממערב־גרמניה), תפסו את מקומותיהם (מבלי שהקהל יוכל לראותם, אלא רק לשמוע מגיעות הרמקול על בואם) — הולך משתתפי המכביה ים כנחלים, כן הרצים אל עבר כר הדשא, לצלילי תזמורת צה"ל.

האקסטזה הצבעוני הזה לא מפס את העין, כי נושאי הדגלים, שנהגו כלכעלה לממה, התערבבו בקהל התפתלו מיגיעים — עד שהגיעו אל כר הדשא. אחר כך הסתדרו והכבשו את המסלול הירוק. ניתן היה לראות כיד, לא כל משתתפי ה"אולימפיאדה היהודית" שנטלו חלק בפתיחה — באו לנעילה. המשלחות היו בחלקן ...דיות. חלקן התייצב בבגדים שונים מאלה שבצעד הפתיחה.

● איחולי אבא אבן

"בהתרגשות עמוקה — פתח שר החוץ אבא אבן את דבריו — נפרדת ממשלת ישראל ממשתתפי המכביה. הענקתם לנו בעשרת הימים האחרונים גילויים מהדרים של אחדות יהודית, בשידורו של העם ולמען ייעודו המשותף. אינני יכול שלא לאחל לכל אלה היוצאים מחר ומיגע, שתמהרו לחזור אלינו ותצרפו את מאמציכם

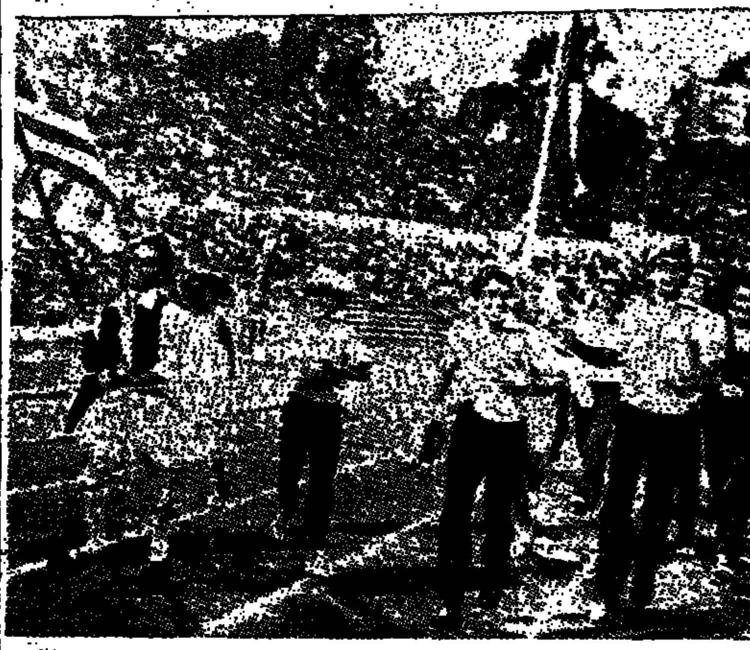

ספורטאי המכביה התערבבו אלה באלה ויצאו בהקפה ספונטאנית על מסלול האצטדיון — אתמול במקס הסיום של המכביה התשיעית (צילום: לב בורודולין)

למאמצי הבניין של הארץ ולהרמת קרן העם. מסתיימת המכביה ה־9 — מי יתן, שבעשירית, תימצאו אותנו יושבים על אדמתנו ובונים את מדינתנו — במצב של שלום".

אחר כך עבר מר אבן לברך באנגלית ובספרדית ואמר: "ברכותי לבעלי הנצחונות ורגשי צער והבנה יש לאלה שלא ניצחו הפעם — וינסו שנית. תקוותנו, שתשמרו על הקשר עם ארצנו וזה יובילכם לצרף מאמציכם להצטרף אלינו בעתיד".

נשיא "מכבי" העולמי, מר נחום חת, הודיע על נעילת המשחקים, ולאחר שדגלי המשלחות עוטרו בסרטים כחולים־לבנים, על־ידי מארק מושביץ, נשיא התאחדות התעשיינים ויו"ר הוועדה הכספית של המכביה — ...שר הספורטאים האורחים ממלאים את המסלול, מאחורי ... של מר מושביץ ומצלמים ללא הרף את האירוע, את הקהל ביציעים ואת חבריהם — הורד דגל המשחקים להוצאת כפתור לבנה, גם אש התמיד שבערה במרומי האיצטדיון, עשרה ימים. דגל המשחקים נמסר על־ידי משה חביב, "מכבי הצעיר" לידי יוזם רעיון המכביה, יוסף יקותיאלי, למשמרת עד למכביה של שנת 1977.

● סיום עליז ולא רשמי

כאן היה צריך להסתיים מה שכונה בשם "רונדו ...ני" — אבל השמחה אחזה במשתתפי המכביה והם ...לו יוזמה כדי להיפרד מן הקהל לצלילי "הבאנו שלום עליכם" — במעגלי הורה, שנוצרו על כר הדשא ובשורות שהתפתחו אחר־כך בין המשלחות, כאשר נושאי הדגלים רצו והקיפו את כר הדשא — לתשואות הקהל. ...רים התייצבו מול תא הנשיאות, קדו קידה ונפנפו בכובעים לשלום; אחרים החליפו תלבושות וירדו מן הדשא מנפנפים בדגלוני ישראל קטנים, שניתנו להם בעוד זמן.

קשה היה להוריד את הספורטאים האורחים הצליחים ... המישה עלין נעזר להיפרד משחק הכדורגל הבינלאומי עם אורוגוואי. היו כאלה שהמתינו לשחקני נבחרת ישראל, שעלו להיכנס קל, כדי לצלמם ואחרים אף ניסו ...תם בבעיטות לשער. קשה היה לנתק את האורחים מן המגרש, מן המעמד — וזה היה הביטוי המוחשי ביותר, שמן הבחינות הלא ספורטיביות־אירגוניות, זכתה בלי ספק המכביה להצלחה, בהיותה פגישת־אחים בכל קצוי תבל, דוברי 13 שפות ונושאי 27 דגלים שונים — שהם אחרי הכל בני עם אחד.

שוק המניות מוסיף להתחזק

נמשך הביקוש למניות הפיננסיות ✶ עליות סבירות בשערי מרבית המניות המובילות ✶

אוירה רגועה בשוק הצמודים למדד

מאת ש. אביטל

המגמה בשוק המניות של הבורסה היתה אתמול התביות בעת פגישת המסחר השבועי. שערים רבים התבססו על רמה חדשה בעקב מגויותיהם של הבנקים המסחריים. הבנקים למשכנתאות המשיכו לעלות בשיעורים סבירים. כבפים הרשים אימי לשוק הפעילות הקיפה הפעם גם את אגרות החוב הצמודות להמרה במניות. בלוח זה בלטו אגרות החוב של "בנק אפותקאי כללי" ששערן עלה ב־2.5 אחוזים תוך מחזור ער.

✶ נפח העיסקות בשוק המניות התרחב והגיע ל־2.9 מיליון ל"י, מהם כ־1.8 מיליון ל"י בשלב השערים המשתנים ו־470 אלף ל"י בענף אגרות החוב הצמ־... שערים של 55 מניות עלו אתמול ו־22 ירדו.

✶ פרט למניות, האגרות החוב של בנק אפותיקאי, פעילות היו אתמול גם "ספנות", "כליל סטוק", "וולפסון" ושטרי ההון של בנק הפועלים. שער "אריה" התקדם אתמול מעבר לנקודת 800 נק' ועלה ב־5 נק' תוך מחזור של 14 אלף ל"י ע"נ. לאחר התייצבות שערי "הכשרת הישוב" ו"וולפסון" בשלב הפתיחה, שוב התנה בשעריהן כלפי מעלה, בעיקר בשלב האחרון של המסחר. פרסום תשקיף בנק המזרחי עורר גלי ביקוש למניותיו. שער המניות הישנות עלה ב־5 נק' החדשות ב־4 נק'.

✶ בשוק אגרות החוב חל גידול במחזור הכללי שעלה כ־2.4 מיליון שלשום ל־3.8 מיליון ל"י אתמול. התנודות בשערים היו קלות בשני הכיוונים. עיקרן של הגידות הנסחרים בפרקים שחיוצאים ואי אלה צמודים לדולאר עלו הראשונים בשיעור זה.

אשנב לבורסה

המדדים הקבוצתיים

המקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

המדד הכללי	292.84	+0.50
כס' וביטוח	252.96	+0.48
בני מסחריים	384.34	+0.99
בני למשכנ'	253.77	+1.37
מוס' מימון	226.75	−0.56
חב' השקעה	237.86	+0.35
תעשיה	442.30	+0.06
מסחר ושירו'	421.17	+1.15
מקרק' ובינוי	245.81	+0.29

מדד "פיאי" ל־20 מניות פעילות (מחושב על ידי "פיאי") (100 = 31.12.72)

	99.70	+0.11

בנקים מסחריים וחברות לאחזקות בנקאיות

אלר	320	+4.0
א"י בריטניה	312.5	+0.5
דיסקונט א	626	+1.0
המזרחי	167	+5.0
הפועלים מב'	346	+2.0
הפועלים	332	+2.0
הפועלים-	334	+1.0
בל"ל	313	+2.5
בל"ל, 60% ד'	304.5	+2.5
בנקים למשכנתאות		
אפותיקאי	243	+1.0
אפותקאי	246.5	+2.5
כרמל	157.5	+3.5
משכנתי בבנין	240	+1.0
פת' משכנתי	280	+2.0
פת' משכנתי	283	+2.0
שכון בכ'	190	+2.0
שכון ב'	223	+4.0
ספנות מב'	247	
ספנות	237	+1.0
מוסדות מימון עצמאיים		
שלמון	117	−2.0
אוצר להתעשיה	236.5	+0.5
וקלאות	83	−0.5
ביטוח		
אריה	805	+5.0
הסנה	258.5	−1.5
סהר	228	−2.5
מסחר ושירותים		
בית הרכב	71.5	+0.5
דלק	207.5	−0.1
דלק	218	−4.0
קרור 1	464	+2.0

אי.ה.ה.	221	+6.5
אי.ה.ה.	274	+6.5
אי.ג'י.בי. ב'	254	−5.5

קרור 10	429	+15.0
חשמל	60.5	−0.5
ספנות	214	−5.0
מקרקעין, בינוי פיתוח והדרים		
אזורים	217	+1.0
אפריקה 10	299.5	+0.5
הכשר הישוב	217	+1.0
הכשר הישוב	219	+1.0
סריב	139	+3.5
גבסים	259.5	+0.5
ישרס	180	+2.0
מהדרין	230	+14.0
מסעי הדר	101	+1.0
נאות אביב	81.5	+0.5
פרי אור	218	+4.0
רסקו מב'	103	+1.0
תעשיה		
אלקו 1	117	+2.0
אלקו 2.5	109	+1.0
אלקטרה 1	267	+1.0
אלקטרה 5	266	+2.0
ארגמן	379	+1.0
אתא ב'	138.5	−0.5
אתא ג'	137.5	−1.0
דובק	469	+5.0
כבלים	209	+2.5
סבע	1040	−10.0
ל' אפשטיין	76.5	−0.5
כ"ר הנדה	317	−2.0
עסיס	255.5	−0.5
תעל	307	+1.0
חברות להשקעה ולאחזקות		
אלגר	105.5	+0.5
אלרן	222	+1.0
אלרן	230	−1.0
אמישר	305	+0.5
מרכוין	255	+12.0
פז	116	−0.5
וולפסון	120	+1.5
דיסק' השק'	270.5	+3.5
דיסק' השק'	273	−6.5
מזרחי השק'	112	+0.5
בל"ל השק'	233	+0.5
יצוא השק'	75	+1.0
כלל השק'	212.5	+1.0
כלל מעשי	207.5	−0.5
עוז השק'	185	+3.0
פמה	61.5	−0.5
מניות הנסחרות במטבע חוץ		
אוניקו רב' א'	817.5	−1.5
אוניקו רג' א'	87.5	+3.0
אוניקו בכ'	90.5	+0.5
לפידות	130	−1.5
אג"ח ניתנות להמרה במניות		
שטרי־הון בל"ל	150.5	+1.5
פת' מש' אג"ח	128	+3.0
הכשרת הישוב		
אג"ח	98.5	−1.0
אלקטרה אג"ח	184	+1.5

מלווה פיתוח 6½%		
ר"ב	119.1	−0.1
ר"ד	119.1	+0.4
ר"ו	116.7	+0.2
ר"ח	116.6	+0.1
ר"י"ב	116.5	+0.3
רכ"ב	113.4	+0.3
רכ"ד	113	+0.2
רל"א	114.5	+0.5
רל"ה	114	−0.9
רל"ז	116.1	+0.1
ר"מ	116.6	+0.8
רמ"ב	116.8	+0.8
רמ"ד	115.8	+0.6
רמ"ו	115.6	+0.7
ב"ג	112	−0.7
מפעל הפיס ד	162.5	+1.5
מלווה קליטה		
1961	195.5	+1.2
1961	183.1	−1.0
1962	183	+2.0
1962	174	+1.0
1962	163	+0.1
1963	269.2	−0.3
1964	245.1	−0.4
1964	222.4	−0.6
1965	221.8	−0.6
1965	201.3	+0.5
1966	179	−1.4
1966	179.5	−1.2
1967	171.4	−0.5
1967	167	−0.3
מלווה בטחון 1968		
סדרה א	100.2	
סדרה ב	100	+0.4
סדרה ג	99.1	−0.4
סדרה ד	190.2	−0.9
סדרה ה	188.1	+0.3
סדרה ז	184	−0.2
סדרה ט	178.6	−0.4
סדרה י	180.1	−0.9
סדרה כ"א	184	+0.6
סדרה כ"ב	182.4	+1.4
סדרה כ"ג	180.9	+0.9
מלווה בטחון 1969		
סדרה א	180.7	−0.4
סדרה ב	177.5	+0.5
סדרה ה	174.4	−0.1
סדרה ו	174.1	+0.5
סדרה ז	172.2	−0.1
סדרה ח	175.3	−0.6
סדרה ט	172.6	−0.4
סדרה י	172	−2.4
סדרה כ"א	173.3	+1.8
סדרה כ"ב	171.5	+0.5
סדרה כ"ג	170.3	+0.3
סדרה מ"א	172	+0.1
סדרה מ"ב	173	+0.3
סדרה מ"ג	171	+2.0
סדרה מ"ד	171.1	+2.4

הופיעה מהדורה שניה של הספר:
המשפט
פרשת רצח ארלוזורוב
מאת אב"א אחימאיר
● 320 עמודים — כולל מבוא מאת פרופ' י. נדבה, תמונות ומיסמכים.
● להשיג בחנויות הספרים — במחיר 7 ל"י בלבד.
● המפיץ: "ספרי אילי", שטראוס 3, ת"א, טלפון 625607.

בחירת "הגבר שלי"
בגליון החדש של
את
168 עמודים

הוצאת מלוא בע"מ
שד' בן־גוריון 17, טל. 240333 — ת"א
הופיע
ספרו של ד"ר א. כלב
גרוטסקה
סיפורו של איש שהתגרה בשטן
נובלות המשקפות את החיים, כתובות בדמיון רב, פסיכולוגיזם עמוק ובהומור דק.
המחבר מוליך את הקורא, בדמיון עשיר, מפלנטה לפלנטה ומגילגול לגילגול.
להשיג בחנויות הספרים המובחרות
דמיון ● פסיכולוגיזם ● הומור ● מתח

Eterna
אטרנה
מכירת הפתעה
של
סנדלים ונעלים
מעודפי יצוא
בימים א'—ה' בשעות 09.00—17.00
בימי ו' בשעות 09.00—13.00
רח' יצחק שדה 38, ת"א.
מעל "אולמי הנשיאים"

هكذا من الأصل

צורף — מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2: הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ-8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 1.25 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 1.50 ל"י

קבלני בנין

(סוף מעמוד 48)

וילות ובתים

(סוף מעמוד 48)

חדרים מרוהטים

(סוף מעמוד 49)

דירות להשכרה

(סוף מעמוד 49)

דירות למכירה

(סוף מעמוד 48)

1-1½ חדרים

(סוף מעמוד 48)

2 חדרים

(סוף מעמוד 48)

2½ חדרים

(סוף מעמוד 48)

בשכר חודשי

בדמי מפתח

דירות מרוהטות

(סוף מעמוד 49)

3 חדרים ויותר

(סוף מעמוד 48)

ביקוש דירות

(סוף מעמוד 48)

הצעות עבודה

(סוף מעמוד 50)

פקידים

עוזרות ומטפלות

גזירה ותפירה

מספרות

חרטים ומסגרים

ביקוש עבודה

(סוף מעמוד 50)

מגרשים

(סוף מעמוד 46)

מבני תעשיה

(סוף מעמוד 45)

תנורי בשול ואפיה

שאר מדורי ה„לוח" בעמודים: 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53

מכוניות למכירה

(סוף מעמוד 46)

עד 1963

1964—1965

1966—1967

1968—1969

1970—1971

1972—1973

אופנועים וקטנועים

(סוף מעמוד 46)

מסעדות

טרקטורים

(סוף מעמוד 47)

משרדים

(סוף מעמוד 45)

מכירות

(סוף מעמוד 45)

עסקים

(סוף מעמוד 45)

חנויות

(סוף מעמוד 45)

שידוכים

(סוף מעמוד 47)

בת זוג

בן זוג

חיות בית

(סוף מעמוד 45)

הלבשה

(סוף מעמוד 47)

כלי נגינה

(סוף מעמוד 47)

טיולים

(סוף מעמוד 47)

תנורי חימום

אולמות

(סוף מעמוד 47)

חוגים

(סוף מעמוד 47)

נופש

(סוף מעמוד 47)

מטבעות ומדליות

(סוף מעמוד 47)

הלוואות

(סוף מעמוד 45)

חקלאות

(סוף מעמוד 47)

צילום

(סוף מעמוד 46)

רהיטים

(סוף מעמוד 45)

קניות

(סוף מעמוד 45)

האוניברסיטה העברית בירושלים

בית הספר לעבודה סוציאלית ע"ש פאול ברוואלד

מודיע בזה

על המשך ההרשמה לתכנית לימודים דו־שנתית לתואר שני בתחום המחקר בלימודי הרווחה הסוציאלית

לשנת הלימודים תשל"ד

מגמת הלימודים היא להכשיר בוגרים לתפקידי הוראה ומחקר בתחומי הרווחה, המינהל והעבודה הסוציאליים.

הלימודים מכוונים לקבלת התואר „מוסמך" או לשם מילוי דרישות מסויימות, ישירות לקראת התואר „דוקטור לפילוסופיה".

תכנית הלימודים תחייב את התלמידים להקדיש את מלוא זמנם ללימודים; לשם כך מעמידה האוניברסיטה לרשות תלמידים שימצאו ראויים לכך, ואשר אין להם סטיפנדיות אחרות, מלגות לימודים, ו/או הלוואות ו/או עבודת עזרה בהוראה או במחקר.

הלימודים פתוחים לבעלי התואר „בוגר בעבודה סוציאלית" או לבעלי התואר בוגר במקצועות קרובים שיעמדו בדרישות הקבלה של התכנית.

ההרשמה תסתיים ביום ג' אלול תשל"ג (31.8.73).

המעונינים בתכנית לימודים זו מתבקשים לפנות לשם קבלת פרטים לפי הכתובת: מזכירות לימודי מוסמך (חדר 512), ביה"ס לעבודה סוציאלית, קרית האוניברסיטה, גבעת רם, ירושלים, טלפון: 531964. כמו כן מתקיימות שעות קבלה וייעוץ בכל יום ב' בין השעה 12.00—13.00 בצהריים בחדר 501.

עת למכור ועת לקנות
הלוח לכל עת
הלוח מס' 1
לוח מעריב

נופשאתון!

שבוע נופש ובידור שלא תמצאו דוגמתו! ● נהריה 9.9 — 3.9 ● 288 ל"י כולל הכל!
פרטים: באגודות הסטודנטים ובמשרד „נופשאתון". רח' דמבדנדם 16. טל. 03-248834 (אחה"צ)

הפינה הירושלמית

אם קשה לך להגיע אלינו, למרות שאנו במרכז, הלל 23,
אנא צלצל פרסום בן־נאים 227222 לקבלת פרטים

משרד הפנים

הופיע

סקר מוניציפלי תשל"ג - 1973

מאת דב רוזן — מנהל המחלקה לעיריות ולמועצות מקומיות

הסקר המוניציפאלי משקף את ההתפתחות של הרשות המוניציפאלית במדינה ב־25 שנות קיומה; מכיל שפע נתונים רשמיים, הסברים תמציתיים וסיכומים מאלפים על כל מערכות הבחירות לרשויות המקומיות; משמש מעין „תעודת לידה" של כל עירייה ומועצה מקומית. מהווה מדריך שימושי ועיוני כאחד לכל מי שזיקה לו לנושאים מוניציפאליים.

בסקר המוניציפאלי 570 עמודים פוליו. מחירו — 30 ל"י

בהזמנות לפנות: „שרות הפצה של פרסומי הממשלה", תל־אביב, הקריה, רחוב ב' 29.

חשוב

לקבלני בנין ונגרים

למכירה עץ

כמעט חדש

מארגזי מכונות

בכל המידות

פרטים — לטלפון: 77133 — 063-77198

חב' גילי בע"מ פרדס־חנה

מפעל מאושר בענף ייצור מזון לבעלי־חיים

מחפש משקיע פעיל/שקט

עם 5—600,000 ל"י

לכתוב ל„מעריב", שדרות רוטשילד 33 ת"א למספר ר/689 (לרציניים בלבד)

תוך 10 דקות בלבד!

תמונות לדרכון

„פוטו תמיר"

רח' אגריפס 6
מול קולנוע עדן,
ירושלים.

נפתחה המסעדה המפוארת בבירה

מסעדה גרוזיה

georgia restaurant

רחוב המלך דוד 4 ירושלים

מבחר מאכלים גרוזיניים, רוסיים ואירופאיים

- מוסיקת רקע חיה ע"י אמנים
- כשר
- מיזוג אויר מלא
- שרות מצוין

הזמנת מקומות בטלפון 227577

פנסיון לכלבים וחתולים

אמבטיות מיוחדות
גזר קרציות

אגודת צער בעלי חיים
יפו, שלמה 30
ת"א טל. 827621
אוטובוסים 18, 41

משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות

המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

מודיע על

המשך ההרשמה לקורס טכנאי מדידות

(מסלול יום)

שנת לימוד תשל"ד

משך הלימודים: שנת לימודים מוגברת.

תנאי קבלה: בוגרי בתי"ס מקצועיים ארבע שנתיים ובוגרי בתי"ס תיכוניים (עיוניים). בוגרי י"א כתות של בי"ס תיכוני או מקצועי יקבלו השלמות לרמה ארבע שנתית ויעמדו בבחינות המתאימות של משרד החינוך והתרבות.

פרטים והרשמה: ביה"ס למדידות חולון הל' גבורים, רחוב המצודה, טלפון: 844594.

למכירה

מכונת נגרות

5 פעולות, 180x30
משור סרט 60
פרייזר, שולחן 75x65, 4 כ"ס
אלקטריק יוסף
בית מלאכה — שכון ד' 833/1
בית — שכון ד' 1004/6, טבריה.

מצא לילדיך שעשוע בחנות

הצעצוע

סוחרי ודבי בע"מ
צעצועים
משחקים
ודברי ספורט
בסיטונות וליחידים
רח' דוניאש 6
מול בית יואל
טל. 232876 ירושלים
מזוג אויר מלא.

לשוחרי מסורת בירושלים!

הממשלה החליטה לא לאשר בניה של דירות גדולות. היום הזמן להתקשר אלינו לקנות דירה מתאימה לך ולמשפחתך.

נותר מספר דירות של 4—5 חדרים בקריה־איתרי בתנאי תשלום נוחים

הזדרזו כל הקודם זוכה!

בדבר פרטים לפנות לאוב—רק—מן בע"מ
רח' בן סירא 2, ירושלים טל: 02—231833
02—221774

למכירה

חיפושית 1500

חצי אוטומטית, 1968,
מצב מצוין
סטט י"ד אפריל 74
16,000.— ל"י
טלפון 721126/7/8
או 735573
לפנות למייק בשעות העבודה

למכירה

קומפרסורים

סי.פי. 365
מנוע רולס רויס

לפנות: תביב שאול, שד' הרצל 96 ירושלים, בערב או טלפון 02—36869

פנסיונר 85

מחפש אשה לעזרה קלה או בת לווית

בתנאים טובים
מכתבים בגרמנית
לת.ד. 4100 תל־אביב
למספר 2151

אות השבוע

האות „ט" זכתה ב„אות השבוע" מתאריך 13.7.73—8.7.73

פרטים: טל. 02-226971 ירושלים.

המעוניינים להצטרף

לאגודת ציידים

שבהקמה
בירושלים

יתקשרו עם משה חורש, טלפון — 228706

ער"ן

עזרה ראשונה נפשית בטלפון

02-69911

יש מי שמוכן להקשיב לך

בשעת משבר ובדידות
מצבי מתח ומצוקה נפשית,
מועקה ומחשבות התאבדות.

השרות פועל 24 שעות ביממה
לפניות יענו אנשים מוסמכים

אאודי ל.ס. אוטומטי

מודל 72

עם הרבה מאוד תוספות...
מצב יוצא מהכלל
לפנות: חנות „דירותגר" בשעות העבודה,
חיפה, נורדאו 28,
טל. 04-662937
טלפון בערב בבית 065-22979

מוגש ע"י

פרסום בן־נאים

רחוב הלל 23,
טל. 227222, ירושלים
הפינה הירושלמית
המופיעה מדי יום ששי

השכלול בע"מ

מכונות וריהוט משרדי

מלאי גדול של ארונות משרד ותיקיות

הספקה מיידית

רח' יפו 40, טל. 02-234563.

„חברת שומרה בישראל" בע"מ

עברה

למשרד ברחוב גרוזנברג 8 א' ת"א

טל. 51769

תכנן חופשתך בעוד מועד

שרותנו ניתן חנם!

קוסמוטורס

ת"א, אלנבי 109, טל. 612587, 611981-2

צומת ירושלים

(סוף מעמוד 62)

דירות למכירה

בשכונה הגרמנית ארבעה ב־165,000, בקרית משה ארבעה ב־195,000, בבית הכרם ארבעה ב־215,000, בגאולה שלושה ב־135,000, רמת אשכול 3 — 145,000 המפתח כוזיהודה 3.

מבית הכרם ארבעה חדרים, כל הנוחיות וריהוט לחינוך — 523885

מכוניות למכירה

פיאט 1500 '66 אוברול + סטנ. 14,000.—, טל. 39097

הילמן היום במצב מצוין + רדיו. טלפון 36816 מאיר.

מסעדות

פיצריה רימיני מסעדה איטלקית מקורית. פיצה בשירות מהיר עד הביתה! — המלך ג'ורג' 15.

מכירות

„המכירה" מקרר גדול לשרות עצמי הדש + חסוק + גריל הרמה + פיתה, 4 חודשים בשימוש. 231327

דירות להשכרה

משכנתא דירה 2½ חדרים ב־סימון־בוליבר קרית יובל — 04-662936

3 חדרים + הול, — 380 ל"י לחודש. טלפון 02-352661

דירות מרוהטות

להשכרה דירה 2 חדרים מרוהטים מלא + הול, כל השרותים, הסקה מרכזית בבית־הכרם. 03-283918, 03-851034

צומת חיפה

(סוף מעמוד 58)

הצעות עבודה

משקיע מוריד מחפש למשגלן ב־סביבת חיפה פקיד עם ידיעות באנגלית לניהול עצמאי של ה־משרד ולסידורים בקשר לאימפורט ואקספורט במשרדי הממשלה והבנקים. התעניינות בהתחבה הרכב. תנתן לפנות לת.ד. 2250 חיפה או טל. 243935 בשעות 17.00—18.00.

לעבודה במכבסה דרוש מתמטאי בעל נסיון כתוב לת.ד. 6545 ת"א לשם קבלת פרטים.

מטפלת דרושה ל־5 שעות, נא לצלצל 4.00 עד 729188 — 222243 אחה"צ.

מכוניות למכירה

פרקטוזר לימוזין 65 מצב מצוין בעבודה 721374 לבקש את חן בערב 932515

קונטסה 900 65 + רדיו מסט 9 חודשים 725291

פרקטוזר חיפושית 1200 שנת ייצור 1968 טלפון 526157

טנדרים פיאט 850 קופה 1972 תו ספות 04-251684 04-251490

למכירה בהזדמנות מכונית ב.מ.וו. 1965 1800 — 04-712391 04-920708

רנו 4 מסחרית 69 במצב טוב 10,500 טלפון 234662

בהזדמנות ב.מ.וו. 1969 כולל רדיו ומסט 24,000 231446

למכירה מיני מיינור ספיישל 63 טלפון 726472

קונטסה 900, 1965 מצב מצוין (04)81821 בשעות העבודה.

בהזדמנות פורדים 190 מודל 1965 מצוינת טלפון 067—50587

מסעדות

פיצריה רימיני בשירות מהיר עד הביתה! דימיני אצל פיני נווין נהריה.

פיצריה רימיני מסעדה איטלקית מקורית. פיצה בשירות מהיר עד הביתה! הגביאים 20.

פיצריה רימיני בשרות מהיר עד הביתה! רימיני אצל פיני נווין נהריה.

הלבשה

שמלת כלולות מקסי, יפה ועדינה להשכרה 04-732494

קניות

מעוניינים לקנות נגרורות עם מיטה כל לגולים 1000 רסם 2000 ליטר חדשות או משומשות. בהצעות רציניות לפנות לת.ד. 6545 ת"א.

דירות למכירה

חדרים + פ"א, כ"ד סביבה ובחרות בקרית ביאליק + ארון קיר + מטבח מסודר מנת וכל גדולה. 79,000 לירות טל. 067-3157

דירה למכירה בקרית נחום שכונת ילים 40 40.000 טל. 720886

ציונה דירה חדשה, בניה מיוחדת 3 חדרים ופינת אוכל ב־קרית חיים קומה ב' טלפון — 5330

קרית שמריהו מרפסי 39/2 2½ חדרים מרפסת סגורה 52.000

קרית חיים דירת 3 חדרים + ארונות קיר משופצת התלונות, 1 סליה 732919

הדר רחוב העמק 75,000 2 + רפסת סגורה 521642

קריית־אליעזר 3 חדרים + ארון טלפון 538159, קומה ד'.

דירות להשכרה

קרית אליעזר להשכרה דירת 3 דרים 370 לירות טלפון 538780

השכרה דירת 3 חדרים. אפשר דרים בודדים בקרית חיים שד' רבורג 5/1 ביום ראשון בשעות 724863 16.00—19.00 8.00—12.00

השכיר דירה חדשה 3 חדרים רחוב אנקטה חיפה לפנות עד 16.00 טלפון 254221 ושעה 16.

חדרים למשרד, ביה"מלאכה, שכ"ח לפנות 03—257040

דירות מרוהטות

רוממה 3 חדרים ריהוט מודרני וסף כלים מכונת כביסה 251490 2516

ביקוש דירות

דרושה דירה מרוהטת 4½—5 חיפה בין 527453 8.00—10.30 ו־5.00

עסקים

בניינים לפירוק ולמכירה מבנה 20 מ"ר שימש לול עשוי מעץ ג אסבסט בצפת דיקטים לבנות פרוכז משק סיבוב אלונים.

מבני תעשיה

למפעל אלקטרוניקה דרוש מבנה 150 כ"ר טלפון 643211

רהיטים

מכירה ממה כפולה ממת נוער ולוח כתיבה, סגנון, טל. 252967

ברמת־אביב 4

+ פ"א + חניה
+ טלפון + כל הנוחיות
בבית חדש
להשכרה
לשנתיים־שלוש
03-241384 מ־12.00—13.30
מ־17.00—21.00

נגנבה מכונית

טריומף 1971

מס' 285-557

צבע שנהב

המוצא הישר יגמא על שכרו. קרית־אתא, הנשיא 2, יעקב אדמוני 758284.

למכירה ביח"ר

מבוסס ומכניס
לסריגה וקונפקציה
במרכז תל־אביב
מסיבה בריאותית
ת.ד. 1334 תל־אביב
למספר ד/39633

מלון תל־אביב

צפון

מספרי הטלפון שלנו

067—30049
067—31381

למכירה

מיני מיינור 1963

יפהפיה אדומה
6.500
לטלפן בערב
04—521649
אל שבת כל היום

תכנון המים בישראל בע"מ

ת.ד. 11170 ת"א

מכרז מס' 233/3/73

למכירת ציוד משומש

מוצע בזה למכירה הציוד הר"מ:

אביזרי אינסטלציה, אביזרי חשמל, מכשירים למחקר מים, מנועים, משאבות, קומפרסורים, מכשירי מדידה שונים, מכונות הקרנה, מצלמות, מכונות כתיבה, מכונות חשוב, מכונה לצלום מסמכים, כלי עבודה שונים, ציוד משרדי וציוד שרטוט, ציוד מעבדה, מכשירי מעבדה שונים, מכשירים למדידות טופוגרפיות משקפות, חומרים כימיים למחקר מים, מאווררים, תנורי חשמל, תנורי נפט, שולחנות שרטוט ועוד ציוד ומכשירים שונים.

את הציוד אפשר לראות כל יום בין השעות 9.00 עד 12.00 במחסננו באזור (שטח מקורות) ובמחסננו בת"א, רחוב אבן גבירול 54, תל־אביב.

טופסי הצעות אפשר לקבל בימים 20.7.73 עד 30.7.73 בין השעות 9.00 עד 12.00 במשרדנו רחוב אבן גבירול 54, תל־אביב חדר 323.

ההצעות בצירוף המחאה בנקאית בסך 105 מגבה ההצעה יש להגיש במעטפה סגורה עד 30.7.73 שעה 12.00 לתיבת המכרזים במשרדנו בת"א חדר 323.

אין חב' תה"ל מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

יד ושם — רשות הזכרון לשואה ולגבורה

הופיע

שואת יהודי אירופה

רקע - קורות - משמעות

מבחר מאמרים ועבודות עיון

בעריכת ישראל גוטמן ליוויה רוטקירכן

שמות המחברים לפי סדר החיבורים בספר: שמואל אטינגר, אלכס ביין, אוריאל טל, יעקב טלמון, שלום בארון, יעקב רובינסון, דניאל קארפי, לואי דה־יונג, ליוויה רוטקירכן, שאול אש, מרק דבורז'צקי, אברהם אדולף ברמן, ישעיהו טרונק, ישראל גוטמן, פיליפ פרידמן, יצחק ארד, יצחק צוקרמן, אדם הלפרין, יוסף קרמיש, לני יחיל, יהודה באואר, אבא קובנר, מאקס שפרבר, ישעיהו וולפסברג—אביעד, שמואל קרקובסקי.

לוח תאריכים, מפתחות, מפות

568 עמודים · מחיר — 25 ל"י בחו"ל — 15 $

בהזמנות נא לפנות למשרד הבטחון, ההוצאה לאור, רח' ב' מס' 29 הקריה ת"א. בחודשים יולי—אוגוסט ניתן לרכוש את הספר במחיר הנחה של — 20 ל"י.

בונאפטי בע"מ - מסעדה

(מול משרד התיירות וע"י מלון דן)

רח' מנדלי 6, תל־אביב

מבקש הצעות

לחכירת המסעדה

מ־1.1.1974

בדבר פרטים נוספים נא לפנות ל„מתי" טל. 285202, ת"א.

בירושלים בזאר מכירות „בחשמלית"

טרנזיסטורים מ־29 ל"י

רדיו למכוניות מ־360 ל"י

- מלביזיות, מערכות סטיריאו
- רשמי־קול, קסטות
- רדיו־טייפ סטיריאו למכונית
- מכונות כביסה

הכל במחירי בזאר

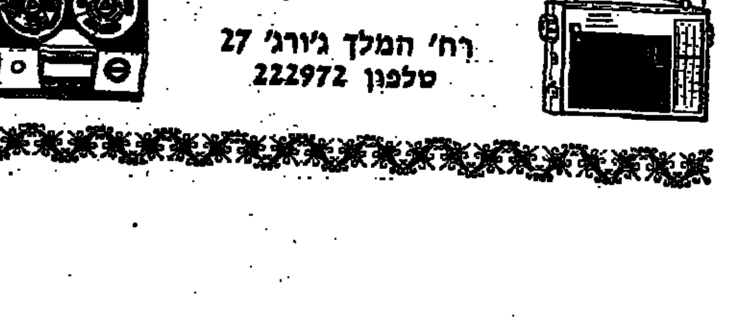

„חשמלית"

רח' המלך ג'ורג' 27
טלפון 222972

למסירה בדמ"פ בתחנה המרכזית

חנות מבוססת עם חוג לקוחות

לאקבריום, דגי נוי, ציפורים, מאכלים וציוד לכלבים עם הסחורה, בגלל מחלה.

לפנות: טלפון 33036 תל־אביב

בהפצת מח' הספרים של ספרית הפועלים

כברת דרך

שירים

מאת אשר שופט

זהו ספר שיריו השני של אשר שופט
(הראשון — „בנסות יום עמלי")

דרוש מגרש תעשייתי

בתל־אביב והסביבה

רצוי ביציאות של תל־אביב או כביש נהה.
גודל המגרש 4—3 דונם

אפשרי מבנה תעשייתי בגודל 1500—1000 מ"ר, המתאים לבניית חדרי קירור.

בהצעות ללא מתווכים לפנות
טל: 250411 בשעות 8.00—16.00.

בהזדמנות

למכירה בדמ"פ

מסעדה

עם כל הציוד, ליד מוסדי
60,000.— ל"י
טל. 58204 מ־13—9
846812 מ־21—17

למכירה טרקטור

D8, A46, עם בולדוזר
ווינטר הידראולי
במצב מצוין

לפנות: משפחת הזה, ראשל"צ, רח' כצנלסון 27
טל. 949010, עבור יפה מחידה

هكذا من الأصل

מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • **דרושים** • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

רשות השידור מודיעה על
משרה פנויה בטלוויזיה

תואר המשרה:

מנהל הטלוויזיה

הדרגה: ב'—א' של דירוג העתונאים (או דרגה מקבילה בדירוג אחר).
מקום העבודה: ירושלים.

תיאור התפקידים: אחראי לניהול השוטף של מערכת שידורי הטלוויזיה בהתאם לחוק רשות השידור, החלטות מליאת הרשות, הוועד המנהל והוראות מנכ"ל הרשות.
אחראי לייזום התכנון העונתי של משדרי הטלוויזיה בעברית ובערבית. אחראי להפעלת המישדרים לפי התכנון המאושר בהתאם לחוק רשות השידור.
אחראי לבקרה על המישדרים.
מכין הצעות תקציב ותקן שנתיות ואחראי להתאמת המישדרים למסגרות התקציב והתקן המאושרים.

כפיפות: למנכ"ל רשות השידור.

הכישורים הדרושים: השכלה אקדמית מלאה או השכלה שוות ערך ונסיון בשידור או בתחום דומה. נסיון של 9 שנים בתפקידי ניהול בכירים, הדורשים פיקוח על צוות עובדים מגוון והפעלתו. ידיעה רבה בתרבות ישראל והתמצאות בחיי המדינה. כושר ארגון, כושר לנהל משא ומתן בדרג גבוה וכושר הבעה בכתב ובע"פ.
ידיעת השפה הערבית וידיעת שפות נוספות.

הערות:
1. תוקף המינוי הוא ל־3 שנים עם אפשרות הארכה.
2. מילוי התפקיד כרוך בנסיעות ובעבודה מחוץ לשעות הרגילות.

המעוניינים במשרה זו יפנו בצירוף אישורים על השכלה ונסיון למחלקת כח־אדם, רשות השידור, רוממה, ירושלים, המועד האחרון תוקן ל־25.7.73, ולא כפי שפורסם במודעתנו הראשונה.
בקשות שתגענה לאחר התאריך הנקוב לעיל, לא תיענינה.

למפעל תעשייתי בטחוני בת"א

דרושים

1. **עובדות ייצור באלקטרוניקה**
לעבודות חיוט, הרכבה והלחמה.
2. **כתב טכני**
לעבודה במשרד טכני נדרשת התמצאות בכתיבה ועריכת חומר טכני בשטח האלקטרוניקה.
3. **פחח**
לעבודות פח בבנית דגמים לציוד אלקטרוני.
4. **עורך מעגלים מודפסים**

● מועמדים רציניים מתבקשים לפנות לת.ד. 33411 ת"א עבור 100 ולצרף תולדות חיים בכתב יד, כתובת ומספר טלפון.
— סודיות מובטחת —

DECSYS COMPUTERS Ltd. REPRESENTING
digital EQUIPMENT CORPORATION
MAYNARD, MASSACHUSETTS 01754

REQUIRED

SENIOR SECRETARY

EXCELLENT HEBREW–ENGLISH TYPIST

Send Letter stating
experience & Qualifications to:

Mr. Steve Landau
Decsys Computers Ltd.
7 Habakuk St., Tel-Aviv.
Tel. (03)440817 ; 443114.

ל„אסיא"
מעבדות כימיות בע"מ

דרוש

מהנדס מכונות

לתכנון קווי ייצור

התמצאות בענף הפרמצבטי או המזון רצויה. ידיעת השפות אנגלית או גרמנית — הכרחית.

●

נא לפנות טלפונית 915021, או בכתב בצרוף קורות חיים ופרטי נסיון קודם אל ת.ד. 1423 תל־אביב 61 000, אל מנהל המנגנון.

משרה מצויינת
בירושלים

לטכנאי שרות

למכונות כביסה
בעל רכב

לפנות ת.ד. 911 תל־אביב
עבור מס' 339

לחברה ישראלית
לאוטומובילים בע"מ
מפיצי Ford בישראל

דרושות:

* **כתבנית עברית**
מנוסה בשפה העברית
ידיעה חלקית לפחות באנגלית.
* **מפעילה מנוסה**
למכונה להנהלת־חשבונות
הערה: המועמדות צריכות להיות לאחר שרות צבאי.
* **שליחה - נערה**
ידע בהדפסה בעברית

המעוניינות מתבקשות לפנות לאגף כוח אדם או למזכירות בתל־אביב, רחוב המסגר 43.

מנועי בית שמש בע"מ
מפעל טורבינות
דרושים

★ **חרטים** ★ **מכונאי מטוסים**
★ **כרסמים** ★ **מסגרים**
★ **מכונאי אחזקת מכונות**

אפשרות להשתלמות בחו"ל — אפשרות קבלת דיור
סודיות מובטחת

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות אל מנהל כח אדם מנועי בית שמש בע"מ, ד.נ. האלה בית שמש 000 99, בצירוף קורות חיים בכתב יד, או לטלפון 911661־02.

אם אתה

חרט או כרסם מעולה

ומעוניין להשתלב
במפעל צעיר ודינמי

אנא —

פנה לת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 476 (מיקוד 31040)

למפעל דב לאומי
בירושלים

דרוש/ה

בוגר/ת אוניברסיטה בכלכלה או בעל/ת השכלה מקבילה בהנהלת חשבונות לתפקיד:

תמחירן/ית

באים בחשבון גם מועמדים/ות בעלי נסיון בתמחיר ללא תואר אקדמאי.

*

מועמדים רציניים בלבד מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 10176 ירושלים 91100

תנאי השכר יקבעו בהתאם לכישורים

סודיות מובטחת

בבית חולים אלישע הר הכרמל בחיפה

דרושה

אחות חדר נתוח

קיימת אפשרות למגורים וכלכלה במקום
מועמדות מתבקשות לפנות לאחות הראשית בשעות לפנה"צ.

כיתן דימונה בע"מ
עבור משרדנו בתל־אביב

דרושות

1. כתבנית עברית בעלת נסיון
2. פקידת רישום
הכישורים הדרושים:
* כתב יד ברור
* השכלה תיכונית
* נסיון קודם
3. כתבנית נשיונל
— בעלת נסיון קודם

על המעוניינות לפנות בכתב יד לת.ד. 2147 תל־אביב עם ציון התפקיד על המעטפה או בטלפון: 773132 בשעות לפנה"צ.

למלון דייך ירושלים
בית הכרם, טלפון 523121

דרושה אשה לקפיטריה

להכנת ארוחת־בוקר
אפשרי גם רק לחדשי הקיץ

למשרד רואי־חשבון דרושה

מנהלת - חשבונות

בעלת סוג ג' לפחות, ל־5—6 שעות עבודה ליום
(שעות עבודה גמישות)

טלפונים: 58068, 56046.

למשרד רואי־חשבון בגודל בינוני

דרוש בוחן

בשנה השלישית או רביעית של לימודים. בעל נסיון של שנתיים בבקורת. מוצעת עבודה מגוונת, עצמאית ובלתי־שיגרתית.

לפנות טלפון 56046 58068 תל־אביב.

אנו מחפשים:

עבור חברת מודוס תכנון בע"מ
בתל־אביב

1. **מהנדס חשמל**
רצוי בוגר הטכניון, בעל נסיון של שנתיים לפחות בתכנון מתקני חשמל ותקשורת במבנים ציבוריים. ידיעת אנגלית הכרחית.
2. **הנדסאים - שרטטים/ות**
לעבודה במשרד תכנון.

*

מעונינים יפנו בכתב לת.ד. 33390 תל־אביב, או טלפונית ל־30296 תל־אביב.

שרותי הנדסה בישראל בע"מ — מהנדסים מתכננים יועצים

ל„אסיא"
מעבדות כימיות בע"מ

דרושה

מזכירה

(לאחר שרות צבאי) למשרה מלאה. דרושה ידיעה בהדפסה על מכונת עברית ואנגלית.

*

נא לפנות טלפונית 915021, או בכתב בצרוף קורות חיים ופרוט נסיון קודם אל ת.ד. 1423 תל־אביב 61 000, אל מנהל המנגנון.

אנו מחפשים:

עבור חברת מודוס תכנון בע"מ
בתל־אביב

1. **מהנדס**
לתכנון מערכות מזוג אויר גדולות
2. **מהנדס**
אינסטלציה סניטרית במבנים
3. **הנדסאים - שרטטים/ות**
לעבודה ב־2 המקצועות המפורטים

מעוניינים יפנו בכתב לת.ד. 33390 ת"א או טלפונית ל־30296 תל־אביב.

שרותי הנדסה בישראל בע"מ — מהנדסים מתכננים יועצים

---

eltiv
טלטיב בע"מ
שרותי טלוויזיה ואלקטרוניקה

דרושים לנו

טכנאי שרות לטלוויזיה

לסניפינו בחיפה וצפת

בעלי רשיון נהיגה
ונסיון בעבודה
פרסים במשרדנו בחיפה.
תנאים טובים למתאימים
— סודיות מובטחת —

חיפה · צפת · נצרת · אשדוד

פורום

תקשורת המונים · יחסי ציבור, פרסום · קידום מכירות
תל־אביב שד' שאול המלך 8 ת.ד. 23048 טל. 264388

דרוש

מדפיס מולטילית

1/8 גליון

*

לפנות אישית למר דוידזון בשעות היום

ל„אסיא"
מעבדות כימיות בע"מ

דרושים

1. **מכנאים**
בוגרי קורס מוסמכים לעבודה במתקנים כימיים — העבודה בשלוש משמרות.
2. **עובדים להפעלת מתקנים כימיים**
יועדפו בעלי נסיון קודם — העבודה בשלוש משמרות. דרושה ידיעה בסיסית באותיות לטיניות.
3. **עובד לשמירה**
וטיפול בדוד קיטור ובמתקניו. בעלי נסיון קודם יועדפו. המשרה מותאמת גם לעובד שפרש לגימלאות ובעל נסיון כנ"ל.

נא לפנות טלפונית 915021, או בכתב בצרוף קורות חיים ופרוט נסיון קודם אל ת.ד. 1423 תל־אביב 61 000, אל מנהל המנגנון.

דרוש

קופאי

הכישורים הדרושים:

* בוגר תיכון
* לאחר שירות צבאי
* גישה לעבודה עם קהל
* שליטה בשפה העברית וידיעת שפה נוספת
* ידיעה כללית בהנהלת חשבונות

שעות העבודה: 07.45—12.45
15.30—18.00
מקום העבודה: רמת־גן

תנאים טובים למועמד המתאים

מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד, עם ציון קורות חיים ונסיון עבודה קודם לת.ד. 4696 תל־אביב.

המועצה המקומית אור־יהודה
המחלקה לחינוך

ביה"ס התיכון המקיף הדתי
ע"ש רוגוזין

דרושים מורים

ל:-

מתמטיקה * אנגלית * פיסיקה (חצי משרה) * ערבית (חצי משרה) * תורת החשמל, מתקני חשמל, שרטוט * מורה יועצת * מורה לכתה טפולית * מדריך לחשמל * לבורנטית * מרכז חינוך חברתי שהוא גם מורה למקצועות היהדות.

המעונינים בעלי כשורים מתאימים יפנו לביה"ס; טל. 756045.

ל„אסיא" מעבדות כימיות בע"מ

דרוש

מהנדס מכונות

בעל נסיון לתפקיד תכנון, דרושה התמצאות במערכות חום וקור ובציוד טכני המקובל בתעשיה הכימית ו/או בתעשית המזון. ידיעת השפות אנגלית או גרמנית הכרחית.

*

נא לפנות טלפונית 915021, או בכתב בצרוף קורות חיים ופרוט נסיון קודם אל ת.ד. 1423 תל־אביב 61 000, אל מנהל המנגנון.

למוסד ארצי גדול
לסניפו ברמת־גן

דרוש

פקיד כללי

(ליום עבודה מפוצל)

הכישורים:
ידיעת השפה העברית על בוריה, כושר הבעה בעל פה ובכתב, ידע בחשבונות.

מועמדים בעלי נסיון בלבד, יפנו בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 29050 ת"א, עבור "פקיד כללי", או לטלפון מס' 721322 בכל יום בשעות 9.00—12.00.

אתה ב
זה עשו
תמנו
בוא לתמנ
לעתיד טוב יו
ביוכימ
פרוטרום א"י בע
דרושים
מהנדס כימי
כימאי אורגני
טכנאי כימיה
דרושה בירושלים
מורה למלאכה
או
מרפאה בעסוק
דרושים מורים

דרושים

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

אתה בעל משפחה? זה עשוי לעניין אותך

תמנע מציעה לך:

א. **לימוד מקצוע** הכריה והפעלת ציוד מכרות מכני כבד משוכלל.
ב. **משכורת** התחלתית של כ־1280 ל"י ברוטו (גם בתקופת ההכשרה).
ג. **דירה** של 3 חדרים (לאחר תקופה של 3—4 חודשים) תמורת — 50 ל"י לחודש.
ד. **טיסה** הלוך וחזור אחת ל־3 שבועות (עד להעברת משפחתך לאילת).
ה. **כעובד** משמרות תעבוד 5 ימים בשבוע. (שבועיים מתוך שלושה).
ו. **תנאים סוציאליים**. תנאים סוציאליים גבוהים והטבות שונות.

לפרטים: המועמדים יפנו אישית למזכירות משרדי החברה בת"א — הקריה רח' מ' מס. 2 (מול קול ישראל) טל. — 255451 בכל יום ד' בין השעות 09.00—11.00 בבוקר. 16.00—18.00 אחה"צ. או למוך כח־אדם בתמנע וכן ללשכות התעסוקה ברחבי הארץ. יש להביא פנקס מלואים, תעודת שחרור ותעודת זהות.

בוא לתמנע
לעתיד טוב יותר, לך ולמשפחתך

דרוש
אורז
למחסן ספרים בתל־אביב.
להתקשר עם חיים
טל. 611526

חברת נסיעות גדולה ודינמית
מחפשת צעירה
לעבודה מעניינת במזכירות
מחלקת הטיסות
דרושה ידיעה בעברית ואנגלית והדפסה
שוטפת בשתי השפות
שעות העבודה
9.00—13.00
15.00—18.00
נא להתקשר לרחל
טל. 59613/4

דרוש
נהג אוטובוס
בפרטים לפנות למזכיר המועצה המקומית
הדר־השרון תל־מונד.

להעשיית שלטים "שרונית" בפתח־תקוה
דרוש דחוף
שותף או משקיע
השקעה
50,000 ל"י
מובטח תנאים מצוינים
לפנות לטלפון 913553 בשעות 5.00—7.00 אחה"צ.

דרושות
סוכנויות הפצה
בתל־אביב והסביבה
וכמו כן סוכנים וסוכנות להפצה בחנויות ובדירות
רווח גבוה מובטח
פרטים מ־17—19, גם בשבת, טל. 879856

דרושים
חשמלאים
לחוטי להחות חשמל לפחות 3 שנים נסיון
לפנות: "עוזרים" ת"א
רח' בריקטר 19
טלפון 820115

דרוש
מנופאי מחפר
לעבודת הרכבה בתים טרומיים
באזור ת"א
לפנות אמוני 912383

דרוש
מרכז פרדס
לכפר יהושע
לפנות בכתב —
דאר כפר יהושע

למפעל תעשייתי גדול באשדוד
דרושים:
הנדסאי וטכנאי אלקטרוניקה
לעבודה בתחומים שונים, עדיפות לבעלי ידע ונסיון במערכות משולבות של קשר ומכ"ם.

● על המעונינים לפנות בכתב — לת.ד. 6292 תל־אביב.

לחברת בטוח
דרושות
1. **כתבנית פוליסות**
(עדיפות פוליסות בטוח חיים), בגיל אחרי צבא.
2. **נערה מתלמדת**
(רצוי בוגרת בי"ס לפקידות).
נא לפנות בכתב יד בלבד בצרוף תולדות חיים לת.ד. 4397 תל־אביב, עבור "חברה לבטוח".

למפעל תעשייתי
דרוש:
עוזר למנהל חשבונות
להתקשר לטלפון 781162 לקביעת ראיון.

●
דרוש/ה
גרפיקאי/ת
מבצע/ת
טלפון 288656 תל־אביב

דהיטי "רים" ירושלים בע"מ
דרוש
מסגר מכונאי
מנוסה בתעשיה
לפנות "רים" טל. 02-523201

לחברת יבוא דרוש
סוכן - מפיץ
לחפצה בכל הארץ של מכונות גלוח — כיס
טל. 02-33063, ת.ד. 2219 ירושלים

למפעל מתכת באזור התעשיה חולון
דרוש פקיד
לקבלת ומסירת סחורות
טל. 848341

דרוש לנו
לטפול בלקוחות גדולים
פרסומאי בכיר
חגי לבינסון אילון
ת.ד. 49 תל־אביב

סודיות מובטחת

לבנק בתל־אביב
דרושים
בוגרי תיכון
המעוניינים להשתלב בעבודה בנקאית.
* הכשרה תינתן תוך כדי עבודה.
* על המועמדים להיות אחרי שרות צבאי.
* העבודה בסניפי תל־אביב והאיזור.

קופאים
* רצוי נסיון קודם בעבודה בקופה

עובדי אחזקה
* השכלה של 10 שנות לימוד לפחות.
* אחרי שרות צבאי.
* כושר בריאות תקין.

נא לפנות בכתב לת.ד. 1076 תל־אביב ולציין קורות חיים, גיל והשכלה.

למחלקת יצוא
של מפעל תעשייתי
בדרום הארץ
דרוש
אגרונום
התפקיד כרוך בהדרכה וייעוץ חקלאי, פיתוח שוק לחמרי הדברה בחו"ל, מעורבות בקידום מכירות ומעקב מסחרי.
רצוי נסיון קודם בנושא הגנת הצומח ו/או בגידולי שדה ומטעים.
דרושה ידיעת השפה האנגלית.
רצויה ידיעה בשפות נוספות.
תנאי תעסוקה מעולים למועמד המתאים.

סודיות מובטחת

מועמדים יפנו בכתב, בצירוף קורות חיים וציון נסיון קודם, לת.ד. 1736 תל־אביב 61 000, עבור מספר 115.

הסוכנות היהודית לארץ־ישראל
המחלקה למנגנון

משרה פנויה 69/73
תואר המשרה:
מתכנן עצמאי למושבים מודרכים
מקום העבודה: צפת.
תאור העבודה: 1) ריכוז והכנת תוכניות שנתיות ומעקב אחר ביצוען. 2) רכוז תכניות כספיות לאשראי, פגישות ומגעים עם ועדי הישובים בנושאים הנ"ל. 3) תאום חבלי ובינמוסדי בנושאים הנ"ל.
התפקיד כרוך בנסיעות מרובות ובשעות עבודה בלתי שגרתיות.
הכישורים הדרושים: 1) אגרונום או כלכלן בעל ידע חקלאי. 2) נסיון של לפחות 5 שנים בתכנון חקלאי ובתכנון אשראי. 3) בעל רשיון נהיגה. 4) רצוי בעל רכב. 5) העובד ידרש לגור בצפת או בסביבתה הקרובה.
הדרגה המוצעת: 2—4 בדירוג המהנדסים.
התאריך האחרון להגשת הצעות: 5.8.73

הצעות מועמדים נא להגיש למחלקה למנגנון, ת"ד 92 ירושלים [illegible]

לפחלקת מיכון I. B. M.
דרושות
● **נקבניות** עם נסיון
● **נקבניות** מתחילות
● **מפעילים**
● **פקיד** הנהלת חשבונות
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב בציון פרטים לת.ד. 37111 ת"א מיקוד 61360

האוניברסיטה העברית בירושלים
מודיעה על משרות פנויות של:
מורים
מכרז מס' 246/73
דרושים מורים בעלי תואר אקדמי בשפה וספרות אנגלית, לשם הוראת אנגלית כשפה זרה בקורס קיץ מרוכז, בתקופה שבין 22 באוגוסט עד סוף ספטמבר.
המעונינים יפנו מיד בכתב, אל היחידה להוראת אנגלית כשפה זרה, באוניברסיטה העברית בירושלים, 91 009. יש לפרט השכלה אקדמית ונסיון בהוראת אנגלית.
על המעטפה נא לציין "מועמד למשרה מס' 246/73" ולהגיש עד לתאריך 30.7.73.

מיילס־ידע בע"מ
מכון מחקר כימיים בשירות המדע והרפואה
דרוש ביוכימאי
המועמד חייב להיות בעל תואר B.Sc או M.Sc עם נסיון בטכניקות אנזימולוגיות.
רצוי גם עם ידע באימונוכימיה.
נא לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים ר שמות ממליצים אל גב' ב. פרידלנדר, מיילס ידע בע"מ, קרית ויצמן, רחובות.

לפריפרום א"י בע"מ
דרושים
★ **מהנדס כימי**
★ **כימאי אורגני**
★ **טכנאי כימיה**
●
נא לפנות בכתב לת.ד. 10067 מפרץ חיפה.

חברה ישראלית לאוטומובילים בע"מ
מפיצי Ford בישראל

לסניפנו בירושלים
דרושים:
* # פקיד למדור מכירות
* השכלה תיכונית
* שפות עברית ואנגלית
* לאחר שרות צבאי
* # פקידה כתבנית
* כתבנית מנוסה בעברית ובאנגלית, רצוי בוגרת ביה"ס לפקידות ו/או נסיון מעשי בעבודות משרד שונות
* לאחר שרות צבאי
המעונינים מתבקשים לפנות אישית לסניפנו בירושלים בירושלים, רח' המלך דוד 34.

דרושה בירושלים
מורה למלאכה
או
מרפאה בעסוק
העבודה עם קבוצת נערות במוסד טפולי
שעות העבודה 8.30—12.30 לפני הצהרים.
משך העבודה: 3 חדשים עם אפשרות הארכה
תחילת העבודה: מיידית
המשכורת בהתאם לכשורים
לפנות טלפון 64161 ירושלים

בית־הספר התיכון לאזור רמלה—לוד
דרושים מורים
לעברית ולשון לכיתות ט'—י"ב במשרה מלאה.
לצרפתית — בחצי משרה.
מורים בעלי השכלה ונסיון מתאימים יפנו לבית־הספר — טלפון 962168, 964311.

(המשך "דרושים" בעמודים: A0, A1, A2, A3, A4, 54, 55, 56)

הכלا من الأصل

هكذا من الأصل

„ונוס" מסעדת דגים ומאכלים ים תיכוניים „אחים צרפתי"

שף אלברטו שוב בין הסירים
מסדר לו פגישה עם דגים
אם ברוטב או גריל
עם חציל או תבשיל
נהנים שם כולם לא רגיל.

הזמנות למסיבות וארועים

פתוח: א—ה 11.30 — 17.00 — 19.00 — 22.00
שבת 11.30 — 17.00

דרך פתח תקוה 68, תל־אביב, טל. 39728

הנהלת הסוכנות היהודית לא"י
ועדת המכרזים הכוללנית — אזור תל־אביב

מכרזים לביצוע עבודות נקיון

במרכז קליטה ערד א', ערד ב', מבשרת ציון ובמעון קסטמון ס'

1. הנהלת הסוכנות היהודית לא"י (להלן „הסוכנות"), מזמינה באת הצעות לביצוע עבודות נקיון במרכזי הקליטה ובמעון הנ"ל:
   א. מכרז מס' 20/73—תא, ביצוע עבודות נקיון במ.ק. ערד א' הנמצא בערד מ.ק. הסוכנות היהודית.
   ב. מכרז מס' 21/73—תא, ביצוע עבודות נקיון במ.ק. ערד ב' הנמצא בערד מ.ק. הסוכנות היהודית.
   ג. מכרז מס' 22/73—תא, ביצוע עבודות נקיון במ.ק. מבשרת ציון הנמצא בירושלים.
   ד. מכרז מס' 23/73—תא, ביצוע עבודות נקיון במעון קסטמון ס' הנמצא ברח' בר־יוחאי 146, ירושלים.
2. את פרטי העבודות וטופסי ההצעות אפשר לקבל החל מיום א' 22.7.73 במרכזי הקליטה הנ"ל וכן במשרדנו בתל־אביב, רחוב קפלן 17, חדר 438.
3. המעוניינים יוכלו לסייר במרכזי הקליטה הנ"ל בכל יום חול בשעות 09.00—12.00.
4. את ההצעות יש להגיש לכל מכרז בנפרד בשני העתקים, במעטפה סגורה, לציין מספר המכרז ולהמציאן לתיבת המכרזים הנמצאת בכתובת הר"מ, או לשלחן בדואר רשום אל: הנהלת הסוכנות היהודית לא"י, ועדת המכרזים הכוללנית — אזור תל־אביב, רחוב קפלן 17, חדר 438, תל־אביב.
5. ההצעות חייבות להגיע אל הסוכנות לא יאוחר מיום ה' 2.8.73 שעה 12.00.
6. אין הסוכנות מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

החברה הישראלית לאוטומובילים בע"מ
מפיצי Ford בישראל

מכרז למתן שרותי מזנון
לחברתנו דרוש
קבלן
למתן שרותי מזנון לעובדי משרדינו בתל־אביב

המעוניינים בעלי נסיון בעבודה זו כולל המלצות מתאימות, מתבקשים לפנות לחברתנו בתל־אביב, לאגף כח־אדם, רח' המסגר 43 בימים א'—ג' בין השעות 15.00—17.00.

INTERNATIONAL CONSULTANTS
(Iconsult) LTD.

דרושה קרקע
(לפחות 30 דונם)
עבור משקיע
מחוץ לשטח שיפוט ת"א־יפו
(צפונה או מזרחה לת"א—יפו)

נא להתקשר טלפונית 266043, 253154.

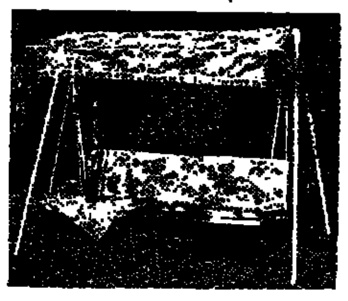

לוטוס
רח' דיזנגוף 76 ת"א

ספות מתנודדות
למנוחה ולמרגוע בגינה ובמרפסת

ידע בריטי — מבחר בדי ריפוד
פתוח 8—22.30
בדבר פרטים נא לפנות טל: 287536

אתה + פיצה = כסף
שים לב!

אנו מתרחבים, זוהי ההזדמנות שלך. ברודווי פיצה, זוהי לא רק הפיצה הטובה ביותר בישראל. זוהי גם ההזדמנות שלך לרכישת זכיונות מכירה (FRANCHISE) של ברודווי פיצה, העסק הטוב ביותר. בדבר פרטים נא לפנות:
ברודווי פיצה ת.ד. 21090 תל־אביב

נפלנו על הראש
אופנת 1973
במחירים כמעט חינם

מבצע מיוחד - 10 ימים

חליפות הצאית מקסי	79.- ל"י
שמלות מקסי	65.- ל"י
שמלות מיני	27.- ל"י
חליפות חצאית מיני	39.- ל"י
חליפות מכנסיים	49.- ל"י
מכנסיים גברדין (טרה צרפתית)	30.- ל"י
מכנסיים אוברול	49.- ל"י
שמלות הריון	39.- ל"י
חולצות (מכל הסוגים)	9.95 ל"י

— הכמות מוגבלת —
המכירה מ־8.30 בבוקר עד 7 בערב

★

בוטיק מירה
מיטב האופנה לצעירות
תל־אביב, אלנבי 80 (פנת רמב"ם)

המכון להדברה ביאולוגית ברחובות

מחפש לקנות או להשכיר
מפוח (BLOWER)

עם הספק של 5 מ"ק בלחץ של ½ אטמוספרה

נא לפנות למר קמבורוב, טלפון 951219 בין השעות 08.00—13.00 ובשעות הערב לטלפון 955747.

למכירה מכשיר לבדיקת בלמים
מתוצרת „וויוער"
לכל סוגי רכב

לפנות: מ.מ.מ. — חיפה
מול משרד הרשוי טל. 721339

למכירה 2 מכונות אריגה
„קרומפטון" W-3 בעבודה

יש אפשרות לקבל גם אולם בשכירות בתל־אביב. במקום: כח ומאור מוכנים ל־8 נולי אריגה.

לפרטים נא לפנות משעה 9 בערב בטלפון 845776 ת"א.

היחידה לטפול בנערה במצוקה — ירושלים

נערות רבות בגילאים 12—18
מחפשות משפחה מסורה ובית חם

אם תוכלו להעניק להן את מבוקשן, אנא פנו אלינו טלפונית: 02—232747 בענין משפחות אומנות.

נגנבה סוסיתא לבנה פרטית
מס' 797—225

כל היודע על מקום המצאה נא להודיע לתחנת המשטרה הקרובה או למס' טל. 229386 ת"א במשך היום

ויבוא על שכרו בעין יפה.

צעיר עם השקעה
של 200.000 ל"י
מעונין בשותפות פעילה

נא לפנות לת.ד. 911 ת"א עבור מס' 338.

הועידה ה־63 של המזרחי הפועל המזרחי באמריקה

הפתיחה החגיגית

תתקיים ביום רביעי, כ"ה תמוז תשל"ג, 25 יולי 1973, בשעה 8.00 בערב, בהיכל שלמה בירושלים.

בהשתתפות כב' הרבנים הראשיים לישראל, שרי המדינה, חברי כנסת, חברי הנהלת הסוכנות, רבנים חשובים, ומנהיגי תנועת המזרחי בארץ ובחו"ל.

רישום צירים: בלשכת הועידה היכל שלמה, ירושלים, ביום שלישי, כ"ד תמוז 24 יולי מ־9.00 בבוקר עד 5 אחה"צ, ביום רביעי, כ"ה תמוז — 25 יולי, מ־9.00 עד 1 אחה"צ.

חברים ואוהדים מוזמנים!

עבור כרטיסי כניסה נא לפנות למשרדי הועידה בהיכל שלמה ובבית מאיר ירושלים.

אגרקסקו — חברה לייצוא חקלאי בע"מ
המחלקה לחומרי אריזה

לרגל ספירת המלאי השנתית יהיו מחסני החברה בלוד

סגורים לקהל

בימים 22.7.1973—5.8.1973 ועד בכלל

●

בתקופה הנ"ל לא יתקבלו ולא יונפקו חומרי אריזה.

המחלקה לחומרי אריזה

למכירה חנות
(כ־17 מ"ר)
בבנין מגדל „רסקו" ירושלים

לפרטים נוספים: מחלקת מכירות „רסקו", רח' שמאי 8, טל' 224421.

שטוק ושות'
ירושלים בן־יהודה 3

מזמינה את לקוחותיה הוותיקים לבחירה ראשונית ממכירות סוף העונה
החל מ־22.7.73—29.7.73

בוגר כלכלה -
מנהל סוכנות ביטוח פרטית
בעל משרד יפהפה במרכז ירושלים + רכב פותח מחלקת פרסום.
מבקש הצעות בתחומי פרסום, ייצוג והפצה.
אפשרות הפעלת סוכנים.
טל: 02-233707, 02-222303.

„אחוזת יעקב" - אורט
גן־יבנה

לשנת תשל"ד נותרו מקומות:
לכתה ט' אלקטרוניקה
לבוגרי חטיבות ביניים
לכתות י' מכניקה ונגרות

המעונינים להרשם, יפנו למשרד המוסד בגן־יבנה טל. 9428—055.

מוסך און
לתקוני פרגוסון
אזור התעשיה באר־טוביה, טל. 055-96705.

יסגר לרגל חופשה
מ - 26.7.73
ייפתח — 5.8.73

למכירה רשיון לבית חרושת לייצור משקאות חריפים

●

טלפון 449594

משרד התחבורה | **החברה להגנת הטבע**

ישראל נקיה בשנת הכ"ה

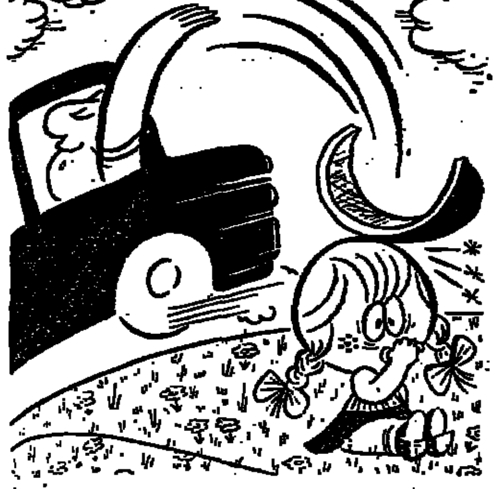

תן כותרת!

נפתחה תחרות נושאת פרסים, על כותרות לסדרה של ציורים הממחישים את הצורך בתודעת הנקיון בדרכים, בנוף וברשות הרבים.

בכל שבוע יתפרסם ציור אחד, שיחזור ויתפרסם עם הסיסמא הזוכה. הפרסים, בכל אחת מהתחרויות:

- **פרס ראשון: טיול בן 7 ימים ברחבי סיני, לשניים.**
- **פרס שני: טיול בן 7 ימים ברחבי סיני, ליחיד.**

בין מציעי כותרות זהות תיערך הגרלה לקביעת הזוכה. שלח את הצעתך לכותרת, על גלויה בלבד, **עד יום חמישי הקרוב,** לפי המען: תן כותרת — החברה להגנת הטבע, רח' השפלה 4, תל־אביב.

ב„בוטיק רוזן"
רח' לבנדה 32, תל־אביב

מכירה המונית של עודפי יצוא
מודלים חדשים
לצעירים וצעירות ברווח

- ★ שמלות ★ חליפות ★ חולצות
- ★ מכנסיים מסוגים שונים כולל ג'ינסים
- ★ בדים — דיולן, צמר, אנגורה ושאריות מעודפי יצוא של מפעל „הדר רוזן".

- ★ הנחות גדולות
- ★ הנחות מיוחדות לאנשי בטחון ולסטודנטיות

וימפי
להשכרה או למכירה
בסביבות נתניה

בדבר פרטים נא לפנות ת.ד. 251 נתניה
או טלפון 053—91182

מנוף „הבירה"

לשרותך מנוף בכושר הרמה
20 טון עם צוות מומחים

ירושלים, טלפון 02-234345

למסירה בחיפה סוכנות בלעדית
ליבוא ולהפצת מזון תוצרת חוץ

בפרטים לפנות: חיפה, ת.ד. 794
עבור „סוכנות יבוא".

הכתובת החדשה של
בית הספר הגבוה לציור בתל־אביב:
רח' קלישר מס' 5 טל.: 57348

אוטובוסים: 25, 10, 61, 12

אנו מזועזעים ממותו הפתאומי של
דב נשרי ז"ל
מנהל החברה לפיתוח חוף אילת
ושולחים את תנחומינו הכנים למשפחה
התאחדות בתי המלון באילת

במלאת שנתיים לנפילתו של בננו, בעלי ואבי היקר
ישראל צימר ז"ל
נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ביום ראשון, כ"ב בתמוז תשל"ג (22.7.73), בשעה 15.00, בבית העלמין הצבאי בבאר־שבע.
יוצאים מביתנו, כפר קפלן, שכונה א', באר־שבע.
המשפחה

עירית ראשון־לציון

עירית ראשון־לציון מודיעה בזה על תוצאות
ההתחרות הפומבית לתכנון בנין העיריה בראשון־לציון
שהוכרזה בהסכם עם ועדת ההתחרויות המרכזית שבאגודת האינג'נירים והארכיטקטים בישראל:

פרס ראשון : קומאר „אדריכלים ומהנדסים" לאדר' צ. הוכמן — ח. אלדר, ה"א.
פרס שני : לארכ' ג. אנקשטיין — א. ריפקין, תל־אביב.
פרס שלישי : לארכ' משה לוי, רמת־גן.
פרס רביעי : לארכ' קלנר, ממנשיים, אדריכלים, תל־אביב.
קניה : אדר' מיכאל אזמנוב, חולון.
קניה : אדר' פרופ' י. אילדמן, רובוט אוקשמן, רבקה אילדמן, חיפה.
קניה : אדר' ש. גדלה, מ. שלמור, ש. רווה, תל־אביב.

תערוכת כל התכניות תתקיים בבית המהנדס תל־אביב רח' דיזנגוף 200 קומה ב' בימים 22.7.73 עד 26.7.73 בשעות מ־9.00—13.00 לפנה"צ, ומ־16.00—19.00 אחה"צ. החזרת התכניות שלא זכו בפרסים וקניות תתקיים עם נעילת התערוכה ביום חמישי 26.7.73 בין השעות 16.00—7.00 אחה"צ, בבית המהנדס. הסיור בתערוכה של משתתפי ההתחרות עם השופטים, יתקיים ביום שלישי 24.7.73 בשעה 17.00 אחה"צ. תערוכת התכניות שזכו בפרסים וקניות תתקיים גם בראשון־לציון בבית מכבי ברח' ז'דל פנת רח' הכרמל, ותהיה פתוחה בימים 29.7.73 עד 2.8.73 בשעות: 9.00—13.00 לפנה"צ ומ־17.00—19.00 אחה"צ. טכס חלוקת הפרסים לזוכים יתקיים ביום 1.8.73, יום רביעי (ג' באב תשל"ג) בשעה 20.00, בבית מכבי, רח' ז'דל פנת רח' הכרמל.

עו"ד ח. גיבשטיין
ראש עירית ראשון־לציון

עשות אשקלון תעשיות בע"מ
ת. ד. 21 אשקלון
מכרז 11/73
למכירה
ג'יפ וילים CJ5
שנת ייצור 1968 במצב טוב

את הג'יפ אפשר לראות בחצר ליד משרדנו ברחוב ארבעה 16 תל־אביב בימים ב', ד', ו' בין השעות 08.00 עד 16.00 (יום ו' עד 13.00).
את ההצעה יש להגיש עד 23 ליולי 1973 למחלקת המכירות במפעלנו באשקלון, ת.ד. 21 טל. 051—2182 או במשרדנו בתל־אביב טל. 267826.
להצעה יש לצרף המחאה בנקאית בגובה של 10% מערך ההצעה.
אין עשות אשקלון מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

שיכון ופיתוח לישראל בע"מ
מכרז
למכירת חנויות
בבאר־שבע

מוצעות למכירה במכרז חנויות בבאר־שבע בשכ' ד' צפון ובדרך המשחררים פנת שמשון.
בדבר פרטים וקבלת טופס השתתפות במכרז, נא לפנות
ל"שיכון ופיתוח לישראל בע"מ,
במרכז הנגב באר־שבע, טל. (057)2406.
את ההצעות יש להגיש במשרדי החברה עד יום שישי 10.8.73, שעה 12.00
החברה אינה מתחייבת לקבל ההצעה הגבוהה ביותר או הצעה כלשהי.

הנהג בהיותך בדרכים אל תשכח לאסוף את **החייל**

במלאת שלוש שנים לפטירת בתנו חברתנו
רחל חיים
ז"ל
שלש שנים חלפו, אך דמותך מרחפת. עדיין בין קירות ביתנו המשמים, קולך החי מפיעותיך פתאום עמוק בלבנו. לא שכחנוך! אך כתמול שהיית בינינו — שם מקומך שמור לעד!
נעלה להתייחד עם זכרה ביום ראשון, כ"ב בתמוז תשל"ג 22.7.73 בשעה 5.00 אחה"צ בחלקה הצבאית קרית שאול.
אוטובוס ייצא בשעה 4.15 מבית הוריה שדי ב"ר־אילן 20, בת־ים.
הוריה: רוזה ואשר
אחיה מרדכי
הניפתה לאשיה
חתנה המיועד
יעקב ריזמר
סבא, משפחתה
חבריה

עשה כסף
אם הנך בעל המצאה מקורית (משחקים, ייעול מכניקה הנדסה) פנה נא ל־
בכ־3ו"ן בע"מ
ייצוג ממציאים בינלאומי
תל־אביב ת.ד. 1104
טל. 751043, 750398.

בדמי מפתח
על הכרמל
דירת גג 3½ חדרים + מרפסת גדולה מאד + נוף
טל. 84-84488

למכירה
ג'י.אל.סי.
63, דבל, 7.20 מטר
מ ק
1963, שמי דבל.
טלפון 067-40882
067-40059

מעוניין
ברכישת מנוף
כושר הרמה
עד 6 טון
*
טלפון 04-722247

קוטג' דו־משפחתי
בקרית החגנה ברחובות 6 חדרים פלוס, אדמה פרטית, 2½ חדרי אמבטיה, חדרי ארונות, גינה, חניה. בתשלומים ללא הצמדה.
טל. 54597 תל־אביב

מנהל החברה לפיתוח חוף ים המלח
חבל סדום וערד בע"מ
וחבר העובדים
מצטערים על מותו הפתאומי של
דב נשרי ז"ל
ומשתתפים בצער המשפחה

מינהל מקרקעי ישראל
אבל על מות
מר דב נשרי
מנכ"ל החברה לפיתוח חוף אילת
ומשתתף בצער המשפחה

על מותו של ידיד
מר דב נשרי
אבלים
אהרן בן שחר עו"ד
אילנה רדאי עו"ד
ועובדי המשרד

מר שמחה פופס
ועובדי החברה לפיתוח מפעלי תיירות בירושלים
אבלים על מות
מר דב נשרי ז"ל
מנכ"ל החברה לפיתוח חוף אילת
ומשתתפים בצער המשפחה

לחברה לפיתוח חוף אילת בע"מ
משתתפים באבלכם על מות
מנהל החברה
דב נשרי ז"ל
מלון סט. טרופז בע"מ

במלאת שנתיים לפטירת יקירתנו
מרת
רנה (ברנדייל לאה) גייגר
ז"ל
תתקיים אזכרה בבית העלמין בקרית אתא ביום ב', כ"ג תמוז תשל"ג (23.7.73) בשעה 3.30
נפגשים בבית העלמין.
המשפחה

משתתפים באבלו של חברנו לעבודה
גרינברג ראובן
במות עליו
אביו ז"ל
חבריו לעבודה

השתתפותנו הכנה באבלו של
עובדנו וחברנו
אליהו עמר
במות אביו
יעקב ז"ל
סיבים כימיים ישראליים בע"מ

במלאת שלוש שנים לנפילת בננו היקר
סרן פנחס (פיני) דסנר
ז"ל
נעלה לקברו להתייחד עם זכרו
ביום שני כ"ג בתמוז תשל"ג (23.7.73)
בשעה 5.00 אחה"צ בבית העלמין הצבאי
בחוף הכרמל חיפה.
המשפחה

במלאת שלושים לפטירתה של
האשה והאם היקרה
בילה יעקובובסקי
ז"ל
מבית רפאלוביץ, מולוצלבק
תערך אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון כ"ב תמוז, 22.7.73 בשעה 4.30 אחה"צ בבית העלמין האזורי בחולון.
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים משעה 3.30 עד 4.00 אחה"צ ליד היכל התרבות, ת"א.
מוקירי זכרה מולוצלבק וסביבה מתבקשים להשתתף באזכרה.
בעלה: וולף יעקובובסקי
בתה: פאני יעקובובסקי

ביום שני, כ"ג בתמוז תשל"ג 23.7.73
במלאות שלושים לפטירת רעיתי, אמנו, סבתנו ואחותנו היקרה
מרת מנוחה בן־זאב ז"ל
רבינוביץ
המורה הותיקה והמחנכת הדגולה
נערוך אזכרה וגילוי מצבה בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין הישן בחוף הכרמל, חיפה, שער מס' 2, סמוך לבית הקברות הצבאי
אוטובוס מיוחד ייצא בשעה 3 מרוממה, רח' הצלפים A, חיפה.
המשפחה האבלה

למשה פוקס
אתך באבלך על מות אחיך
חיים ז"ל
סיגנלור — ספקו
ההנהלה והעובדים

במלאת שנה לפטירת אשתי, אמנו וסבתנו היקרה
סילוה פרומרמן (כץ) ז"ל
נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה בבית־העלמין בקיבוץ שפיים, ביום ראשון, כ"ב בתמוז תשל"ג (22.7.73) בשעה 5 אחה"צ.
המשפחה

לחברנו **דב זקהיים ומשפחתו**
משתתפים בצערכם במות אביך
מיכאל זקהיים ז"ל
כ.ת.ח (מובילי תוצרת חקלאית)
חיפה שוק הסיטונאים

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו
נעמי פסחוביץ ז"ל
לבית לנדס
התקיים אזכרה וגילוי מצבה, ביום שני, כ"ג תמוז תשל"ג (23.7.73), בשעה 4.30 אחה"צ, בהר־המנוחות גבעת שאול, ירושלים. נפגשים בכניסה בשעה 4.20
תודתנו נתונה למנחמינו.
המשפחה

לקלמן נוסבאום ומשפחתו
קבלו נא את השתתפותנו באבלכם
ואת תנחומינו במות
אביך וסבכם
היקר באדם
שכניכם דיירי הבית
רחוב ביתר 21 תלפיות — ירושלים

חברת ברזברין בע"מ
אבלה על מותו של
חיים ליפשיץ ז"ל
ההנהלה ועובדי העובדים

הננו מודיעים בצער רב על פטירת
אמנו וסבתנו היקרה
טובה זיסקינד ז"ל
הלויה תצא **היום**, יום ו' 20.7.73 בשעה 12.00 בצהרים, מבית הלויות העירוני, רח' דפנה 5 תל־אביב, לבית העלמין בחולון.
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.

המתאבלים:
בניה: בן־יקיר אליעזר ובני ביתו
בן־יקיר חיים ובני ביתו
בתה : זיו צילה ובני ביתה
וכל בני המשפחה
השבעה בדירת המנוחה, רח' כצנלסון 152 גבעתיים

לידידנו **אליעזר בן־יקיר**
השתתפותנו הכנה באבלך
על מות
אמך ז"ל
פרסום קורן בע"מ

אזכרה וגילוי המצבה
ליקירנו הבלתי נשכח
יחיאל (יולק) חודק ז"ל
תתקיים ביום ראשון כ"ב תמוז תשל"ג (22.7.73) בשעה 4.30 אחה"צ בבית העלמין בחולון.
נפגשים על יד השער החדש של בית העלמין
השרויים בצער עמוק
אשתו לנה
בתו וכל המשפחה בארץ ובחו"ל
אני מודה לכל חברי ומכרי שהיו לי לעזר ועידוד בשעות הקשות האלה.

ביום ראשון, כ"ב בתמוז תשל"ג (22.7.73)
במלאת שנתיים לפטירתו של יקירנו הבלתי נשכח
נתן (פפי) פרוכטר ז"ל
ב"ר אליהו ז"ל
תתקיים **אזכרה** בשעה 4.30 אחה"צ, בבית העלמין בחוף הכרמל.
מוקירי זכרו מתכנסים ליד שער בית הקברות הצבאי.
המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו
יהודית רושקו
ז"ל
נעלה לקברה **לאזכרה וגילוי מצבה** ביום ראשון, כ"ב בתמוז תשל"ג (22.7.73), בשעה 4.00 אחה"צ.
נפגשים ליד השער החדש, בבית העלמין בחולון.
המשפחה

העלינו את עצמותיו של יקירנו
הפרופסור יצחק פיירשטיין
ז"ל
אזכרה וגילוי מצבה תתקיים ביום שלישי, 24.7.73, בשעה 5 אחה"צ, בבית הקברות בעכו.
נפגשים ע"י השער של בית הקברות.
אשתו והמשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירנו
יוסף יוספסברג ז"ל
נעלה לקברו לאזכרה וגלוי מצבה ביום א', 22 ליולי 1973, כ"ב בתמוז תשל"ג בשעה 4 אחה"צ בבית הקברות החדש בחולון.
מוקירי זכרו נפגשים ליד השער.
אשתו רגינה יוספסברג
בתו דבורה כוך וב"ב

יקירנו
עו"ד שמעון קיטאי ז"ל
יובא לקבורות ביום ראשון כ"ב תמוז תשל"ג (22.7.73) בשעה 3.00 אחה"צ בקבוץ מעגן מיכאל.
אוטובוס יוצא מחיפה ע"י בית המשפט המחוזי רחוב חסן שוקרי בשעה 3.00 אחה"צ.
משפחת קיטאי — דגן
מעגן מיכאל — חיפה

هكذا من الأصل

הא
כל־בו
לבנין
לקבלנים:
חברת היבה תבצע עבורכם את העבודה,
כולל חומרים, ריצוף, חרסינה, אינסטלציה,
ארונות־מטבח וארונות־אמבטיה.
באחריות מלאה!
היבה HIBA
יבוא בינוי ואינסטלציה בע"מ
משרד ראשי: בת-ים, שד' העצמאות 39
סניף: רמת-גן, רח' ז'בוטינסקי 96
טלפון 72 93 41
שחק

משרד התחבורה
מנהלת נמל תעופה לוד

שינוי בסדרי התנועה בנמל התעופה לוד

מנהלת נמל תעופה לוד מודיעה כי
סדרי כיוון התנועה לנמל התעופה לוד וממנו, ישתנו החל מיום א' 22.7.73 שעה 8.00 בבוקר
כיוון התנועה יהיה חד סטרי והיציאה מנמל התעופה תהיה דרך אזור ביתני המכס.
הנוסעים מתבקשים לנהוג בהתאם לתמרורים החדשים המוצבים באזור והסימון על הכבישים.
סדרי התנועה באים להקל על הציבור המשתמש בנמל התעופה לוד.

דירות פאר
בצפון תל־אביב
מציעים לך
אוז'ל
ציפרין
מנדלסברג
תל־אביב, ככר מלכי ישראל 5
טל. 224514
נא לבוא למשרדנו
בשעות 8.00—1.00 לפנה"צ, 4.00—7.00 אחה"צ

קייטנת עינת
נשאר מספר מקומות מצומצם
למחזור ג' מ־26/7
ולמחזור ה' מ־16/8
לפרטים נא לפנות לטלפון 914381 כל שעות היום.
הנכם מוזמנים לבקר בקייטנה כל יום כולל שבת, בין השעות 8.00—19.00.
קייטנת עינת

דרוש משקיע
להפקת סרט חדש
לפי ספר ישראלי, רב מכר בארץ ובחו"ל
טלפון 232825

שלמה חנן
סלחתי על הכל
נסדר העניינים
תבוא לשבת להורים
אשתך מרים
מראשל"צ

בירושלים
דרושות
דירות
לקניה
והשכרה
לין־דר
חברה לנכסים והשקעות בע"מ
רח' שמאי 10 כניסה ב'
טל' 223770 ירושלים
-פרסום לאו-

אלקטרוניקה
קבלנו מבחר גדול של חלקי אלקטרוניקה חדישים מאירופה
כדאי לבקר אצל
פוזיטרון
ת"א נחלת בנימין 42
טל. 50327

חדש בארץ!
הפתרון
נגד רעש
חדר המדרגות
בבית ובמשרד.
ריפוד דלתות, אלגנטי ובשלל צבעים.
ביאליק 3 בני־ברק
טל. 788320

רב תודות
למפקד משטרת נהריה
אלמגור
ולמפקד משטרת עכו
עופר
על מאמציהם הרבים
במציאת אבי
משפ' צביק נבעתיים

להשכרה חדשית
חנות
מתאים למספרה
ולכל מטרה אחרת
בשכון בבלי,
בן־סירא 18, ת"א.

ארונות מטבח
מפורמאיקה
בצוע מהיר לפי דרישת הקונה. תצוגה במקום.
ב„זוהר", בן יהודה 128
„זהר"
ת"א, טל. 222138

במלאת שנה לפטירת
בעלי, אבי, סבנו ואחי היקר והבלתי נשכח

אהרון רוזנטל ז"ל

(שקבר בבית מבטחי לבריא „מקצי" בחיפה)
נערוך אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, כ"ב בתמוז תשל"ג (22.7.73), בשעה 3.30 אחה"צ, בבית העלמין החדש ליד כפר סמיר, חיפה.
תחבורה תצא בשעה 3.00 מבית המשפחה, ברחוב מסדה 9, חיפה.

אשתו גולדה
בנו וכלתו יוסף והדס רוזנטל
נכדותיו מיכל (במינה) ואהרונה
אחיו יעקב רוזנטל וב"ב
וכל בני המשפחה

אנו מודיעים בצער רב וביגון עמוק
על היקטפו בדמי ימיו של
בננו ואחינו היקר

מנחם שהרבני
בן יחזקאל

ההלויה התקיימה ביום חמישי
י"ט תמוז תשל"ג 19.7.73.
השבעה ברחוב דבוטינסקי 135, רמת־גן.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירנו

ד"ר אהרון צבי רוטנברג ז"ל

תערך אזכרה ביום ראשון, כ"ב בתמוז תשל"ג (22.7.73) בשעה 4.00 אחה"צ.
קרובים וידידים ומוקירי זכרו, נפגשים ליד השער החדש, בבית העלמין בחולון.

המשפחה

במלאת שנתיים לפטירת יקירנו

יוסף לודמר ז"ל

נתייחד עם זכרו ביום א' כ"ב בתמוז תשל"ג (22.7.73) בבית העלמין בקרית שאול.
נפגשים בשער בית העלמין בשעה 16.00 אחה"צ

המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירנו

עו"ד דוד כהן ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו, בבית העלמין החדש שבכפר סמיר, ביום ראשון, כ"ב בתמוז תשל"ג (22.7.73), בשעה 5.30 אחה"צ. נפגשים ליד שער בית העלמין.
תחבורה תצא מבית המנוח, ברח' בן יהודה 9, חיפה, בשעה 5.00 אחה"צ.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת אמנו וסבתנו היקרה

חיה מיבאב ז"ל

נתייחד עם זכרה ביום ראשון, כ"ב תמוז תשל"ג 22.7.1973 בשעה 3.30
קרובים, ידידים ומוקירי זכרה נפגשים ליד שער בית העלמין בקרית־שאול.

המשפחה האבלה
בישראל ובחו"ל

במלאת שנה לפטירת יקירנו

שמעון לביא ז"ל

נעלה לקברו ביום ראשון, כ"ב בתמוז תשל"ג (22.7.73). נפגשים בבית העלמין בפתח־תקוה בשעה 4.30 אחה"צ.

עופרה לביא
והמשפחה

למשפחת שטרנפלד

אתכם באבלכם הכבד
בהלקח מכם היקר באדם

צבי שטרנפלד ז"ל

משפחות פיגנבלט
בעלי „דובוף"

במלאת שנה לפטירתה של יקירתי

רחל זיידוף ע"ה

(בת ר' ישראל פרלמן מלודז' — פולין)
תתקיים תפילת אזכרה לעילוי נשמתה ביום ראשון, כ"ב תמוז תשל"ג (22.7.73) בשעה 4.00 אחה"צ, בבית העלמין החדש בכפר סבא.
אוטובוס יעמוד לרשות הקהל מבית המנוחה, רחוב וייצמן 3 כפר סבא.

בעלה ר' משה זיידוף

במלאת שנה לפטירת בעלי, אבי ואחי היקר

דוד סטולרוב ז"ל

תיערך אזכרה ביום ב' כ"ג בתמוז תשל"ג (23.7.73) בשעה 16.00 בבית העלמין הישן בראשל"צ.
מתאספים ליד שער בית העלמין בשעה 15.50.

המשפחה

למשפחת דרגונר

אתכם באבלכם במות

האב

עובדי אגף התקציבים — עיריית ת"א

במלאת שנה לפטירת יקירנו

יעקב ניזר ז"ל

תערך אזכרה לזכרו ביום ראשון כ"ב תמוז תשל"ג, 22 ביולי 1973, בבית־העלמין בחולון, בשעה 4 אחה"צ.
אוטובוס מיוחד יצא מבית המנוח, רחוב בן־יהודה 165 תל־אביב, בשעה 3.15 אחה"צ.
נפגשים ע"י השער החדש בשעה 4 אחה"צ.

המשפחה

טכס גילוי המצבה
לבננו ותלמידנו

בן־ציון מרגלית ז"ל

יתקיים ביום ראשון כ"ב בתמוז תשל"ג (22.7.73) בשעה 15.30 בבית העלמין באשדוד.
מתאספים ליד שער בית העלמין

המשפחה
והנהלת ביה"ס כנות

במלאת ארבע שנים לפטירתו של יקירנו

יעקב הירש ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו
ביום א', כ"ב תמוז תשל"ג, 22.7.1973, בשעה 4.30 אחה"צ בבית העלמין בנחלת יצחק.
נפגשים ליד שער בית העלמין.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת
אבינו, סבנו וחמינו היקר

יצחק קורמן ז"ל

נעלה לקברו לאזכרה וגלוי המצבה ביום שני כ"ג תמוז תשל"ג (23.7.73) בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין בקרית־שאול.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתה של אמנו היקרה

מרת מוסיא פריידה פריבס ז"ל

נעלה לקברה ביום א', כ"ב תמוז תשל"ג (22.7.73) בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין בנחלת־יצחק

המשפחה האבלה

במלאות שנה לפטירתו של בעלי ואבינו
היקר והבלתי נשכח

משה למפרט ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום שלישי כ"ד תמוז תשל"ג (24.7.73) בבית העלמין בקרית־שאול.
מוקירי זכרו נפגשים בשער בית העלמין בשעה 16.00.

אשתו מרים
בתו יפה וב"ב
בנו יוסף

במלאת שלושים לפטירתה של אמנו וסבתנו האהובה

מרת ברוריה בונים ז"ל

אלמנת הרב מרדכי בונים זצ"ל
יערכו אזכרה וטכס גלוי מצבה, ביום רביעי, כ"ה בתמוז תשל"ג (25.7.73) בבית־העלמין בחולון, בשעה 4.30 אחה"צ.
מתאספים ליד השער החדש.

המשפחה
גבעתיים

מגרשים
באם הנך בעל מגרש בחולון
או בראשון־לציון
וברצונך למוכרו!
עתה הזמן!
ברשותנו משקיעים מחו"ל המעונינים לקנות ומשלמים מחיר טוב.
טל: 282656 — 767213 תל־אביב

מעונינים במגרש
או פרדס
קטן או בינוני
בקרבת גוש דן להשקעה
בהצעות רציניות בלבד לפנות
לת"ד 16465 תל־אביב

העורך: אריה דיסנצ'יק
המו"ל: הוצאת מודיעין בע"מ
בית דפוס „מעריב" בע"מ
תל־אביב: מערכת, הנהלה, מודעות, דפוס: בית „מעריב" רח' קרליבך 2 (מיקוד: 67 132) ת.ד. 20010 טל. 287211. סניף ראשי לקבלת מודעות בתל־אביב: שדרות רוטשילד 53 (מיקוד: 65.123), טלפון 621994.
ירושלים: המערכת: רח' הלל 14 (מיקוד: 94 581), טל. 231158
הפצה ומודעות: רח' הלל 16, טל. 231769.
חיפה: רח' הנביאים 29 (מיקוד: 33 104), טלפון 666468; 669020
הפצה ומודעות: רח' הנביאים 32, טל. 663254; 660051.

מעריב של שבת

יהושע א. גלבוע

חמומי הכוח

...זה מימים רחוקים־רחוקים — ובסך־הכל ...תרחשה לפני פחות מארבע שנים. ...את האגדה ברטש. מילים שלה ...על הלבבות. כמו קולות־קרשים קלטו...

...ה של „גרוזינים". 1969.

„אנחנו נתכה חדשים ושנים. ואם יהיה — כל חיינו. אך לא נוותר על אמונתנו...נו".

„אנו מאמינים: תפילותינו הגיעו אלוהים. אנו יודעים: קריאותינו יגיעו ...ני־האדם".

אין אנו דורשים הרבה — שיניחו לנו ...אל ארץ־אבותינו".

...ים באמרו באיגרת של שמונה־עשרה ...חות יהודיות דתיות מגרוזיה" אל הוועדה ...ת האדם של האומות המאוחדות. ...ממנה נשלח לנציגנו באו"ם, יוסף תקוע. ...נתבקש לפרסם ולהפיץ את האיגרת. שמות החתומים עליה וכתובותיהם, ...לפי ימי הפחד — באה עת המעשים".

רק בשם עצמם ומשפחותיהם דיברו ...חתמים: „מספר החתימות יכול היה ...גדול מזה בהרבה". ואמנם, ברוח אחת ...היו מאות ואלפי יהודים בגרוזיה. ...ליקה הסובייטית הממשית הזאת ...ה לפתע, מבחינה יהודית, כממלכת־ ...בפנייתן צירפו חיי המשפחות אליהן ...יהודים, אשר דורות על דורות „העדיפו ...נות, ולפעמים מוות, על פני שמדי־ ...גרת לאוים „והתחמו" גם מקדשי־שם ...רו הלגיונות הרומיים על ירושלים.

כך ראו ה„גרוזינים" צורך להסביר ד... ...ם, כי אותם לאו־דווקא אפליה גזעית ...מוקה כלכלית כאלצת לעזוב את רוסיה. ...מזו, גם בבחינה דתית לא קופחו ...מושבם: לא נאסר עליהם להתפלל ...היו להם בתי־כנסת. אולם צ י ו ן ...חסרה להם: „תפילותינו קשורות ל־ ...שנאמר: אם אשכחך ירושלים ...ימיני". ועתה „נתקיימה הנבואה: ...ישראל קם כאפרו. לא שכחנו את ...ינו וידינו ימינינו נחוצות לה'".

■

...ם זאת היא אגדה מימים רחוקים־ ...רחוקים: 1969. ועכשיו שנה 1973, ...ו"ינים" שלנו כבר אינם „בטיבליסי ...איסי, אלא בבאר־שבע ובאשקלון ו־ ...וד...

...197 קלחות שיחות במסיבת ה„סאלוד־ ...: גרוזינים עליך, ישראל! כי צור ...אומץ־לב של אותה עדה נבגר, שקמה ...ה הכרויה באזני השלטונות ה־ ...עים: מקומנו לא כאן! היום פורחת ...רץ הישראלי רכילות על אותם שבי־ ...וידעי־דין מגלים: לממשלה הסובייטית ...הודעת־פז להיפטר מן האלמנטים...

...ך איזה צורך אפל המוחלל. כבראו, ...רבים מאתנו, צורך באובייקט קיבוצי ...לשנאה או בוז — יורשים הגרוזינים ...קומם של המארוקנים שלפני שנים: ...ים־מרעה, פראי־האדם, הסכינאים. ...עוד צער בהרהורינו ונמצא את ה־ ...ים ממלאים תפקיד דומה לזה שמילא... ...ם מלוכלכים" למען סיפוקם של יצרים ...מיים, או סתם כדי להשביע תאוות ...אות. מהבחינה הזאת אופיינית, למרבה ...העובדה שבביזוי והבשמצה של ה־ ...ים משתלבים פה ושם, כפי שמספרים, ...באי צפון־אפריקה: אלה מן האחרונים ...סוס, שהתברגנו קצת — כבר גם־כן ...ב לאובייקט־השפלה אשר יאשר את ...עותם".

■

דברים שנאמרו כאן כדי לגרוע ...הוא־יזה מחומרת התפרצותה של ה־ ...ג באשדוד. ואין לי כוונה לרכך ...גדרות שנשמעו: בריונות, התפרעויות, ...מצור, חוליגאניזם, טירור, השתוללות. ...ספק, השתוללות איומה התחוללה ב־ אשדוד. היא תפריד אותנו גם לאחר ...הרהות. אולם לא פחות מדאיגה ...לות אחרת — השתוללות מילולית, ...אינטלקטואלית הוצי־אינטלגנטית, ש־ ...בכל גרונה: כוח — ויהי מה!

...ללות זאת נמשכת עד היום, משום ...מסוגלת לסלוח למשטרה שעמדה ...ולא פעלה במלוא עוצמתה. אנשים ...כלל מתפארים בהבנת מורכבותן של ...בראיית צדדים שונים של התרחשויות ...ו לפתע את הפתרון פשוט כל־כך, כמו ...היד: כוחה של המשטרה. הוטעם: ...רה הממלכתית". ולימדונו אלף־בית: ...בתה החוקית של המשטרה — להגן ...סדר הציבורי; אלמלא כבלו את ידיה ...משטרה — היינו נגאלים מן המורעצות.

...י שמעון פרס זכה לשמש מטרה נכבדה ...השתוללות מילולית שתבעה: כוח, ...כח! לא במהרה ימחלו לו אבירי הסדר ...תות הטובה את ה„כביצה": „התקפלות" ...ת כזאת במקום — כ ו ח! ממש ...ף פנימי — ואנה אנו באים?...

גם אני דעתי על חלקו של פרס ב־ אשדוד: זו היתה אחת השעות היפות ...הציבוריים. הוא גילה הבנה ואחריות ...ת. הוא טענות הדגשה מיוחדת דווקא ...שהוא — בשעה שבעצבו נתון היה במה ...ם „מצור", כאשר אף מכוניתו מילטה לה ...דרך בציר — ידע לא להגפתות למפר־ ...קרה תפלים של של מול מתפרצים.

...ם באזני הממשלה כולה, שאישרה ...התנהגותו של השר פרס בפרשת אשדוד, ...ה מקהלה שלמה לזעוק: לא תהיה ...ינו על דרך־הפיוס הזאת. איזו תאוה ...נתגלתה הפעם — להראות להם, ...רעים! אחד הקולות המאלפים במקהלת ...ומת על התקפלות פרס וחולשת הממשלה ...קולה של התאחדות בעלי־התעשיה. ...נגעת אל הלב חרדתה ל„הידרדרות ...העבודה במשק, כפי שהגיעה לשיא חדש ...ת נציג הממשלה לאחר גל האלימות ...את אשדוד". אספקטים אחרים של פרשת אשדוד, משום מה, לא נחקרו לעיניהם של התעשיינים.

■

לפתע נעלמה מעיני חכמי־הכוח רב־צדדיותה של בעיית הגרוזינים באשדוד. אנשים אמונים על חיפוש גורמים סוציולוגיים ופסיכולוגיים עמוקים לכל תופעה, המסעיפים במקרים רבים (ובצדק) את הצורך לטפל בשרשי־המחלה ולא בסימפטומים — במקרה זה לא ראו אלא את ההתפרעות וידעו בלא היסוס את התרופה הבדוקה, הגלעינית כמעט, כבגדה: כוח! אכן, שיא התיחכום והתבונה.

רק בראשי־פרקים אסמן ריבוי־הפנים של תופעת אשדוד. דווקא מברית־המועצות, שזה 55 שנים היא מתפנפת בדגלי תיעוש, באה אלינו עדה שההתפתחות הטכנולוגית נגעה בה אך מעט. הגרוזינים נשאו לארץ־ישראל הרבה ערגה ואמונה, הרבה חלומות ודמיונות, אך הם נקלעים כאן לתהרה ול־ הווי־חיים רחוקים למדי מהרגליהם ומושגיהם.

במשטר הסובייטי, שכל ימיו פעל לעיצובו מחדש של האדם, „הצליחו" יהודי גרוזיה להיות חייהם על־פי דרכם, לשמור על רקמה פאטריארכאלית המנוגדת לנוף ה־ שורר במדינה כולה. למרות הלחץ הסובייטי האתיאיסטי נשארו היהודים האלה שומרי מצוות ומסורת. הם חיו בכין מובלעת רוחנית.

גם מהבחינה הכלכלית עלה בידי רבים מהם להמוק מתהליכים הכלליים שפקדו ב־ ברית־המועצות. יש כבודים, כי בגרוזיה סוחריים היו אנשים אלה בדלות. ובמצוקה חמורה. וזאת טעות גדולה. על־פי נוסח שלהם היו, לרוב, ברווחה — בין שהוציאו לחמם מעבודה ובין שהתפרנסו (או השלימו פרנסתם) מעסקי־סחר פרטיים.

בקיצור: בארץ־מוצאם „הסתדרו" איך־ שהוא היהודים הגרוזינים עם הכשר. הם קיימו בתי־כנסת, נתנו חינוך יהודי (ולוא גם פרימיטיבי) לילדיהם, שמרו על האופי ה־ מסורתי וה„מלוכתי" של משפחותיהם.

שם „הסתדרו" — גם בימי סטאלין ו־ גם אחריו. ואילו דווקא כאן, בארץ־המיועדת שלהם, הם מתנגשים בעימות חריף ומכאיב עם הסביבה, עם אורח־החיים המקובל, עם התנאים החדשים. פעילותם המסחרית בארץ־ מוצאם היתה מעיקרה פונקציה של מחסור בשוק הרגיל, ואילו בכלכלת־השפע שלנו „שירותיהם" מיותרים. אלפי עולים אחרים מרוסיה הם אקדמאים: אלה יודעים, לפחות, את הכיוון לחיפוש התעסוקה בשבילם. הם נהנים גם משהייה זמנית במרכזי־קליטה ובאולפני־עברית ומאי־אלו עדיפויות אחרות. גם בין הגרוזינים יש אינטלקטואלים ומרגנים, אך העדה כולה לא נסחפה בזרם ההשכלה הגבוהה ליהודים ה„אירופיים" של ברית־ המועצות. וכאן מעיק עליהם חוסר־ההשכלה יותר מאשר בגרוזיה.

דורות על דורות רגילים היו בני המשפחות הגרוזיות לחיות יחדיו. כאן צפויות המשפחות לפירוד, להתפוררות. דבר שחוראו לא הגלו הגרוזינים על הדעת: שימצאו עצמם ב־ שכונות בלא בית־כנסת משלהם. המגורים הישראליים עצמם הם חידוש בשבילם. חייהם עברו עליהם בבתים נפרדים, עם חצרות, עם מרחב שבו ה„קומוניקציה" בין השכנים חופשית — ופתאם „שיכונים", בתים משותפים, חדרי־מדרגות...

והעיקר — התעסוקה. כאן יכולים הגרוזינים להתפרנס רק מעבודה. בתחילה — עבודה פשוטה, „שחורה". במרוצת הזמן אולי ילמדו מקצוע, או ירכשו התמחות. בינתיים קיומם תלוי בעבודה בלבד. וככל שהמשטר הסובייטי לא עיצב אותם מחדש, הם הביאו מברית־ המועצות את ההרגשה כי עבודה תמיד מצויה לאדם הרוצה בה. קושי להשיג עבודה, ולאו־ כל־שכן פיטורים ממקום־עבודה — ודאי חידוש גדול הוא בשביל הגרוזינים.

אפשר איפוא לשער את הזעזוע של עולים מגרוזיה לרגל סוף־עונה בנמל אשדוד. לא אבוא לשלול, עקרונית, פיטורי־ייעול במשק. וכל הכבוד לחוקי־הברזל של הכלכלה. אבל בכל־זאת אפשר להבין למצבם ולנפשם של המוני עולים מגרוזיה שאינם יכולים להציע אלא את ידיהם. הפעם — לאו־דווקא „ידינו ימינינו" המאתיסיות, המושטות לירושלים, כי אם ידיים במובן הפרוזאי ביותר, ידיים למען קיום יומיומי.

■

בהדמויות שונות, בימים אלה ובימים אחרים, בגינה הנחשלות של חלק ניכר מעולי גרוזיה. ואמנם קשה להתעלם ממנה. אולם מול נחשלות זאת העלתה פרשת־אשדוד אל פני השטח פרימיטיביות בעל־ביתית ש־ אינה יותר סימפאטית — זו הניגשת לשורה של מצבים המתגשמיות חברתיות במונחים פשטניים: „מי את מי?"

אני בטוח כי אפשר היה „לשבור" את הגרוזינים באשדוד. יכולנו „ללמדם לקח". לאחר שתי המילים האלו באות, כרגיל, עוד שתי מילים: „אחת ולתמיד".

אחת ולתמיד? האומנם נוכח שכוח משטרתי מופעל ללא רתיעה הוא בכל המצבים סוף־פסוק להתפרעויות? בעשרת הימים האחרונים הירבו להלך עלינו אימים עם ה„תקדים" של אשדוד. אבל לאמיתו של דבר אין איש מסוגל לתת ערובות — לא לכאן ולא לכאן. כבר ראינו שהתרוממות־ של־כוח לאו־דווקא מהווים תקדים להבטחת השקט — ודאי לא אחת ולתמיד. מצד אחר, ריסון עצמי של השלטונות, ההתאפקות מירבית של המשטרה, הימנעות עד קצה היכולת מהתנעת מכונת־הכוח האדירה של הממונים על שמירת החוק — כל ה„חולשות" מסוג זה לא בהכרח מוליכות לרצידיב של התפרעויות.

על כל פנים, במקרה־הקונקרטי של אשדוד, על רקע של עדה מסורתית, חמת־מזג ו־ בעלת תחושה עזה של סולידאריות, על רקע של שובתי־רעב מותשים (ומי יודע מה עלול היה לקרות לאחד־שניים מהם) — היה דווקא לסיסמת כוח־יהיה־מה „סיכויים טובים" להביא להחרפת המהומות, להמשך האנארכיה ול־ מחזורי אלימות.

לפיכך אחזור ואומר: השבח לאלה שמול חכמי־הכוח לא נגררו אחרי צווחותיהם של חמומי־הכוח.

אצלנו... ● מאת שלום רוזנפלד

כל אימת שמתבשרים אנו שיהודים רוסים עורכים שביתת־שבת או הפגנה, שאלתנו הראשונה היא: היכן? וזאת — כדי לדעת אם להתגאות בהם או לגנותם.

♥

הדוקטורינה של צה"ל הונחלה בהצלחה גם בחיים האזרחיים. כשבאים קצינים במלואים לברר אצל עסקני המפלגות, היכן ימוקמו ברשימה לכנסת, הם שומעים את הסיסמה: „אחרי!".

♥

סקס בבתי־נבחרים:
שערוריית־מין בבית־הלורדים באנגליה.
שערוריית־מיני בכנסת בישראל.

♥

המערך, שאריק שרון מציע להקים, יאה לו הכנוי: „יחידה 120".

אגודת גונבי־הסוסים עומדת לתבוע לדין את ח"כ ברפורת על הוצאת־דיבה.

♥

כאות נוסף לנכונותם של הרוסים לעודד חילופי תרבות עם ישראל, מוכנה מוסקווה לאפשר הצגת „מלכת האמבטיה" בברית המועצות.

♥

לפולמוס בין פ. ספיר והאלוף להס בשאלה „מי אמר מה למי":
אם לקבל את שניהם כמידגם מייצג של החיים הפוליטיים שלנו, הרי נעים להווכח כי לפחות 50 אחוז מן הפוליטיקאים שלנו הם דוברי־אמת.

♥

האם יחזיק ההיסטוריון הסובייטי אמאלריק מעמד עד 1984?

חנוך ברטוב

● הכחולים והאדומים

בקרוב מאוד יתחיל המרוץ הארבע־שנתי הגדול, במסגרת משחקי הכנסתיאדה ה־ תשיעית, וכבר עכשיו נערכים הרצים סמוך לקו־הזינוק. לא מהירות רגליהם של הרצים, כי אם מניין קולותיהם של המהמרים עליהם, יכריע את התוצאות. במרוץ זה יגלה ערכו של הפרס הגדול ביחס ישר — ולא הפוך — למספר המהמרים. שלא כבשאר מרוצים ש־ קיומם על ההימור, יודעים הרצים מה יהיה שכר־נצחונם, ואילו המהמרים יצטרכו להמתין שנים עד שיוודע להם במה, אם בכלל, זכו.

בעזרת משל חריף זה, ביטא בימים אלה אחד מחברי הטובים את מצוקתו, שאם גם שונה היא ממצוקות־הפער המסורות, שהגיעו עכשיו לידיעת הציבור — ההכנסה, השיכון, ההשכלה — הריהי קשה מאוד, איננה פרופה מאדם המבקש למלא ברצינות את חובתו האזרחית ולהטיל פתק לתיבת־הקלפי.

אין הוא יחיד. אני יכול רק לנחש מה אומרים מרעמים בחוגי־הבית השונים, אך מה שאני שומע מפי ידידים, השונים זה מזה בריקעם, גילם, השקפותיהם, נראה בעיני משמעי יותר. ישנה הרגשה, שאפילו מי שיודע מה היה מבקש לעשות בפתק־ההצבעה, אין לו אפשרות לבחור. הכחות הפוליטיים ה־ עיקריים במדינה נהפכו למין שתי רשתות „כל־בו" גדולות, שבה יכול אתה לבקוה למצוא הכל, ומשום כך כבר אינך יודע מה יקנה הפתק הזה שלך. אתה מסופק אם יהיה לו אפילו השפעה על אחד לשני־מיליונים — על החיים המדיניים בישראל.

●

אותו חבר הביא משל שני, משל הכחולים והאדומים. בתרגילי־מלחמה מקובל לחלק לשני הכוחות היריבים — שניהם „שלנו" — תגים בשני צבעים שונים, בדרך־כלל כחולים ואדומים. אין כל חשיבות לשאלה מי יהיו „האדומים" ומי „הכחולים", שהרי לא מדובר כאן בטובים וברעים, ביפים ומכוערים, אמיצים ורכי־לב, צעירים וזקנים, מתקדמים ונחשלים. אין שום יתרון מוסרי, אסתטי, ביולוגי או רעיוני ל„כחולים" על ה„אדומים", ולהפך. כל מה שאתה מוצא באלה, אתה מוצא באלה.

לא כך כשמדובר על דימוקראטיה פעילה, חיונית, שבה אמור אדם להפעיל את זכותו ה„בחירה" בשביל לבחור בנציגים ומפלגות, אשר לפי מיטב הכרתו עדיפים הם על יריביהם בזכות מצע רעיוני, השקפה מוסרית, תכנית כלכלית חברתית וכיוצא באלה. לא כל אדם רוצה, או יכול, להמנות עם ה נ ב ח ר י ם, אבל איזו מין דימוקראטיה היא זאת, אשר בה אין אדם יכול אפילו להשתתף ב ב ח י ר ת הבוחרים.

כך מגיעים לאותו עירבוב בין ספורט ו־ פוליטיקה, כמו בביזאנטיום של הכחולים והאדומים. כך מתקרבים למציאות של אורוגו־ ואי, למשל, שבה גם נקראו, כך במפורש, המפלגות היריבות — האדומים (קולורדוס) והלבנים (בלאנקוס), ואשר ההבדלים ביניהן — אומרים — הם היסטוריים בלבד.

כך מגיעים לעירבוב שבין תרגילים צבאיים לבין התארגנות מפלגתית סביב מצע רעיוני מוגדר. אתם זוכים ביתרון של גנראל, לוקחים אנחנו שני גנראלים. לכם יש שניים — מעתה יש לנו שלושה. כחולים? אדומים? זה כבר נראה במהלכו של התרגיל.

●

האם יש כאן הגזמה?

לכאורה, כן. עדיין ניתן למנות שורה ארוכה של אמונות ודעות, שבהן קיים שוני בין מחנה ה„מערך", למשל, לבין גח"ל. אבל יישלח לי אם דווקא על ז ה לא אשחית מלים, משום שנדבר על כך לאין קץ. מה נועיל אם נחזור עכשיו ונסקור את תולדות תנועת הפועלים בישראל למן ימי „הפועל הצעיר", „אחדות העבודה", יסוד ההסתדרות; אם נמנה את שבטי התנועה הקיבוצית, הקואופרציה, חברת העובדים ועוד ועוד. מה נועיל אם נחזור עכשיו לשאלות הפילוג הגדול שמלפני ארבעים שנה בהסתדרות הציונית ונשחזר את המאבקים ההיסטוריים שבין התנועה הרביזיו־ ניסטית לבין תנועת העבודה.

אבותנו עוללים בשנות השבעים, לעינינו מציאות מפלגתית שונה ומשונה. מכאן מחנה אחד, המכנס תחת כנפיו את משה דיין, ישראל גלילי, לובה אליאב, מאיר יערי, פנחס ספיר, בני מרשק, אברהם עופר ושאר גוונים ובני גוונים המייצגים דעות הפוכות. מכאן מחנה, שהחבר המיועד הצעיר ביותר בו, אריק שרון, רואה אותו מתרחב באופן שיכלול לא רק את מנחם בגין, ד"ר רימלט, עזר וייצמן, שלמה (צ'יץ') להט, כי אם גם את שמואל תמיר, משה קול, חיים יהיל והאחרים.

ההערכות הזאת אין בינה לבין התארגנויות העבר ולא כלום. בשני המחנות אתה מוצא את חסידי ארץ ישראל השלמה ואת המבקשים להשתחרר ממירב השטחים למען קיום השלימות ההיסטורית של מדינת היהודים. בגח"ל אתה מוצא לא רק חברי־הסתדרות רבים, כי אם בני השכבות המקופחות והאישים התורים באבגת מפני תוצאות הפער הכלכלי והמעמדי־ תרבותי בישראל. תנועת־העבודה, כנגד זה, יש בה אישים מרכזיים שהשתחררו בגלוי מתוכן החברה השוויונית ואת עקרונות הכלכלה הקאפיטליסטית שאימצו להם כמין אמת מוח־ לטת למוד ליישם בלי־בושה גם על היחסים שבין אדם לחברו בישראל — ותורות על מעמד, צבירת נכסים, נהנתנות המרגית, רדיפה גסה אחר כל סמלי „סטאטוס". את מלחמת המעמדות מחליפה יותר ויותר המלחמה על מעמד בצמרת.

●

הזכיר לי חברי הטוב, שגם הוא וגם אני היינו — לפני עשר ושמונה שנים — במחנה המטיפים לאיחוד הכולל בתנועת ה־ עבודה. שוב לא היתה משמעות להתחלקות בין מפ"ם, אחדות העבודה ופלגי מפא"י, לחיכוחים שהוכרעו במשפטי פראג ועלילות מוסקווה, עם התגלות פרצופו המעוות של „עולם המחר". את בני דורנו — שלא לדבר על הדור שבגר אחרינו — לא עניינו עוד המחלוקות ההיסטוריות והאישיות בין בן גוריון, טבנקין ומאיר יערי. כל זה פשוט שיעמם אותנו. תנועת העבודה, חשבנו, זקוקה לאיחוד. כל הטוב והיפה והאידיאליסטי יתאחד ויזדהה מתוכו את כל מה שטחה ועיקמו מלחמות־הסרק. רוח גדולה תתעורר.

מי יכול היה להעלות אז על הדעת, שה־ איחוד יביא להיפך הגמור, להשתלטות מוסא־ לית יותר של הצמרת (המאוחדת) על ההמון המפלגתי חסר־הצורה, שהמהפלה שתביא ה־ שלטון המשמך על מפא"י הישנה תדביק את השותפים החדשים, במקום שאלה יטלטלו אותה טלטלה רעיונית ומוסרית גדולה. נכון, בן־אהרן החזיר את המליצה המכוננת לבית ההסתדרות ואולי בהפך — מעם ראשונה אחרי שנים רבות — לנמות חביבה על „החבר מן השורה". אבל אותו חבר לא נעשה שותף פעיל יותר, משפיע יותר, ולו הגופים הנבחרים מוסיפים להקבע מלמעלה, על־ידי מנגנונים המנציחים את עצמם. הפורענות עדיננה מאיימת על תנועת העבודה, ואת התמורה קשה מאוד לראות.

כך מפ"ם, המתאמצת קצת יותר לקיים את תדמיתה הראשונית. מאלף, למשל, מאמרו של מאיר יערי ב„על המשמר" מיום ד' שעבר על המצע של לובה אליאב. אמנם משבח הוא את אליאב ומכשיר אותו כבעט להצטרפות למפ"ם, אבל הוא מזהיר אף כי שהיה כבאמצי תלמידיו של דוד בן־גוריון ממצעים נפרדים. צריך ללכת יחד, במצע מאוחד של המערך, מלמד יערי את אליאב.

יחד — אבל לאן? יחד — עם איזו תכנית? המליצות הישנות על „החזית שכנגד" מר־ כיזות עד שיעמם. בוטחים אנחנו באבני־ הנגיסה, שיאפשרו לבני מרשק ולאברהם עופר, לבן־אהרן ולספיר, לאלון ולדיין, לאנשי „שדי־ מות" ולאנשי „זאת הארץ", לציירוה הפיוסה ולהרצליה פיתוח — ללכת שכם אחד אל הבוחר ולבקש את א מ ו נ ו.

את אמונו מבקשים? ושמא רק את הפתק המטולטל לתיבת־הקלפי?

●

אכן, המחנה שכנגד. מתבונן אתה בו, ויאושך רק מתעצם. אם זו האלטרנטיבה, באמת אין אלטרנטיבה.

ודאי לא בנושאי מדיניות החוץ והבטחון, שאינם נושאי הבחירות האלה. כאן עשה גח"ל, בהנהגת מנחם בגין, משגה ראשון במעלה. בשלוש השנים שעברו מאז ימי יולי 1970, הוברר שכל הערכותיו בדבר הסכנות הטמונות במהלכים שהביאו להפסקת־האש היו מוטעות מעיקרן, ומזלה של ישראל הוא שנדחו על־ידי הממשלה. כל הסימנים מעידים, שלא רק בשלוש השנים הטובות הללו זכינו, אלא שבמרוצתן הבטחנו במידה גדולה גם את סיכויינו בשנים הבאות.

ובשנים הבאות צריך הכל להיות מכוון אל החזית הפנימית, אל החברה הישראלית. על כך צריכה ההתמודדות להיות. במה מעסיקים אותנו?

פתאום המהומה הזאת על רצח ארלוזורוב. לא שאני מבטל חשיבותה של שאלת אשמתם או חפותם של שני יהודים שזוכו לפני ארבעים שנה כמותר הרכזה. טענתי היא, שכל המסכה של הפרשה הנוראה ההיא לבעיות ישראל של סוף שנות השבעים מקוממת כל אדם בר־דעת. הלוא אפילו בני החמישים של היום היו אז תינוקות. לכל היותר, נזכרים אנחנו בדברי השר שפירא המנוח, כשנשאל (מספרת ה־ אגדה) באסיפה בטבריה על ה„פרשה". זה — אמר — מעניין רק את האשכנזים...

היטפלות זו לעניינים רחוקים איננה מקרית. קיימת, למשל, בעיית הנוער ואדישותו הפולי־ טית. קיימים גם ספקות לגבי פרצופה של המדינה שחי בה היום ציבור ערבי גדול במסגל ישראלי, אך בלא אזרחות ישראלית. אפשר לדחות את מתן התשובה, אך השאלה בעינה תעמוד. והנה, כאשר נשאל מר בגין (ב„ראיון החודשי" בראדיו) לסיבות משבר הנוער, הצביע בין השאר על כך, שאין משרד החינוך והתרבות מספר את חלקו של אצ"ל (המחתרת, בלשונו) בהקמת המדינה. ודאי, כל פרשת ההתיישבות, המאבקים המדיניים, צמיחת הכוח העברי, כל זה חשוב מאוד, ויש לכך תוצאות חינוכיות שליליות.

אבל המשבר — במידה שהוא קיים — מקורו בהווה, בדור המ ב ו ג ר י ם, בחס־ רונות, בקיטוב הכלכלי החברתי, בפער המת־ רחב בין המליצות לבין המציאות, בדגלים שקרעו רוחות הזמן וקיפלו ראשי־הציבור במו־ידיהם.

על ההווה הזה ועל הדרכים שיביאו לשינוי מגמות הרכינות אלה צריך ללכת לבחירות. על דמותה האנושית, החברתית והיהודית של המדינה צריך לנהל את הויכוח. אם אין מר בגין רואה בעייה בכך, שיהיו בארץ ישראל השלימה כל ערביי יהודה והשומרון ורצועת עזה, ואילו אזרחות ישראלית תוענק רק לאותם ערבים ש י ב ק ש ו ה, והוא אופטימי משום שירושלים המזרחית הוכיחה, שלא רבים מימשו זכות זאת, אין כאן מקור לנחמה, כי אם לדאגה רבה. זה עוד יעניין את הנוער, זה עוד יטריד את כולנו.

ועוד משהו: כולנו מאחלים לאלוף שרון קליטה טובה בגח"ל, אבל מותר להעיר כי גורלו של האלוף עזר וייצמן במפלגתו של מר בגין היתה לו השפעה חינוכית שלילית יותר על הנוער משיש לפרשיות כלפני דור אחד או שניים.

●

למה לי להרחיק את עדותי. הבטוטלת מחזירה אותי אל הענק הקרוב לי יותר, אל ה„מערך" של תנועת העבודה. את הדברים הבאים אני אומר בצער, אבל דווקא משום שארץ־ישראל בלי ערכי תנועת העבודה היא בעיני אפשרות סיוטית, צריך לאומרם.

אנחנו עוסקים עכשיו ברצח הגיבורים ה־ אחרונים שלנו, מפקדי צה"ל.

לשם סימטריה, פרשת הפגישה בין השר ספיר והאלוף להס, הלוא הוא צ'יץ'.

בתדהמה קראתי את הנוסח שהובא משמו של ספיר על אותה פגישה, ואף שידועים לי גם נוסחים אחרים, אתייחס לנוסח זה כאילו הוא — ורק הוא — אמת. אוסיף רק, כי אם אמנם ז ו היתה השיחה, כמילה היא אור קודר על הדימוקראטיה הישראלית ועוד יותר על יחסי־האנוש המעוותים בפוליטיקה היש־ ראלית, שכל שומר נפשו ירחק מהם.

מה מספרת אותה גירסה? שספיר הציע לצ'יץ' „להבחיר" אותו לעיריית תל־אביב, כ־ סגנו של ראש העירייה. הוא אף הוסיף, כי צ'יץ' שח לו שהתחנך בתנועת־נוער חלוצית ובבית „הסתדרותי". לפי אותה גירסה, קיבל צ'יץ' את ההצעה.

מה קרה אחר־כך? לפי אותה גירסה, לא

(סוף בעמוד 20)

מי בראש?

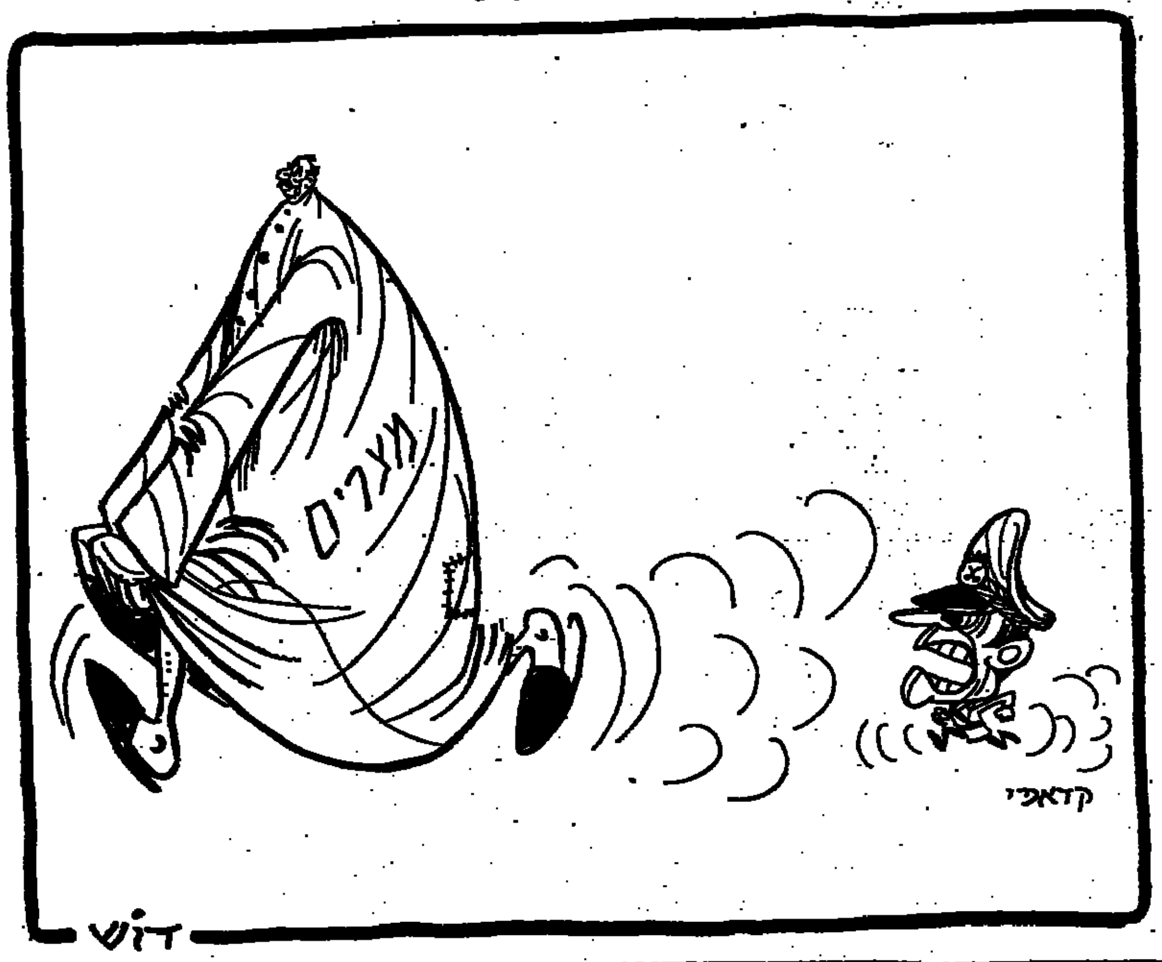

هكذا في الأصل

هكذا من الأصل

רמת הגולן: פלישת ילדי המצוקה

מאת אהרן דולב

עשרה קבין של מצוקה אנושית ירדו על מושבי־העולים, תשעה קבין נטלו מושבי ה־הר. דור חדש של בני־מושבים, דור־ההמשך, שצמח בעוני ומחסור, יצא מבתי חדלות הצפופים אל השרות הצבאי, וחזר מן הצבא אל מצוקה אנושית קשה שבעתיים, אל החלל הריק של ניוון איטי ואפס־תקווה.

הסיכוי להיבנות, לבנות את עתידו בכפר אבותיו — שווה לאפס. אדמות, בתים ומשקים להלוקה — אין. ותנו־עתם, תנועת־המושבים, מכריזה בריש גלי, כי: 1) היא מכירה וכואבת את בעייתם האישית ומצוקתם האנושית החברתית; 2) מספר הבנים, בני המושבים, משוחררי צה״ל — הממלאים את הכפרים בהמתנה חסרת־תוחלת ובהיסכול גובר וחסר־פורקן — הגיע השנה לעשרת אלפים; 3) כל יעדי התנועה, לאמור: משבצות הקרקע, שהוקצו לתנועת־המושבים למטרת ייסוד מושבים חדשים, אוזלו זה מכבר, ומספר הפתרונות ההתיישבותיים ה־מצוי בידי התנועה שווה לאפס גמור.

דלת העתיד — בהסתמך על הודעת התנועה — נטרקה כאחורי גבו של דור־ההמשך במושבי העולים. אך לא כולם קיבלו את גזר־הדין בשוויון־נפש.

„מבצע עובדה"

במושב אליפלט, כפר עולי טיפוסי, מיסודם של עולי עיראק, מרוקו ו־טריפולי — השוכן בשולי הכביש טבריה — ראש־פינה — קמו שלושים בחורים, בוגרי צה״ל, ובהחלטה לפרוץ את מעגל־המצוקה, ולממש את זכותם הטבעית, יצרו „מבצע־עובדה":

אור ליום א׳ עלו לרמת־הגולן, פתחו את שערי המושב אלי כהן (אל־על, לשעבר) — אשר לא מכבר אוכלס מחדש בגרעין נח״ל, חניכי בתי־ספר חקלאיים, מרביתם בני נוער עירוני — השתלטו על אחדים ממיתקניו, והכריזו, כי לא יפנו את שטח המושב, אלא אם כן תציע להם תנועת־המוש־בים פתרון אלטרנטיבי.

אך, התנועה, שלה כאמור, אזלו, כל הפתרונות פירשה את הפגנת הנו־כחות כהכרזת־מרי. עם זאת נמנעה מלהזעיק את המשטרה לפינוי הפול־שים, וזאת מן הסיבה הפשוטה: „אנשי אליפלט צודקים, כשם שצודקים עשרת אלפים בני־מושבים נוספים, שאין לנו מה לעשות איתם" — אמרו בתנו־עת־המושבים.

כדי שהצדק גם ייראה, טיפסה את־מול, בשעות הצהרים, שיירת משאיות, שהובילה מאות בני־מושבים, במעלה הרמה, לכינוס הזדהות ותמיכה בבני מושב אליפלט: הפלישה לחצי תריסר מבנים ברמת־הגולן, בהפכה לאיום ממשי, לראשיתה של תנועת התעוררות.

אותן הטענות המרות, שהם מטיחים בתנועת־המושבים, מכוונות כנגד ה־מגמה המסתמנת מהרכבו וציבורו של גרעין אלי, שאותו העדיפה התנועה לאיכלוס המושב אלי כהן (אל־על), על־פני בני המושב אליפלט. ואכן, מנקודת ראותה של קבוצת אליפלט, מתגלמת כאן תופעה תמוהה, לכאורה. בעוד אשר התנועה עצמה מדברת על עשרת אלפים בני־מושבים, שאין לה פתרונות עבורם, וקובלת על אפ־ליותה וקיפוחה בחלוקת משבצות הת־יישבות — נוחים אנשי אליפלט על קיפוח בתוך קיפוח: גרעין אלי. ה־מונה שלושים וארבעה צעירים ונערות, מורכב רובו ככולו, מנוער עירוני, שיצאו אל המסלול ההתיישבותי — בתי הספר החקלאיים כפר־גלים ו־שפיה — מחיפה וירושלים, צפת ועיר־גוש דן, להוציא בני מושבים בודדים. אנשי אליפלט רואים בתופעה זו עיוות ועוולה ומפרשים אותה כביטוי לדיעה־קדומה כנגד בני המושבים, שהתנועה רואה בהם חומר־אנושי סוג ב׳, אינה נותנת אימון ברכתם ובכישוריהם, בכל הקשור בהקמת נקודת ההתיישבות חדשה.

אנשי אליפלט תפסו חצי תריסר בתים טרומים ומבנים סורים נטושים וכלכלתם מבוססת על תמיכת מושב־האם שלהם, אליפלט. אך, במושב־המריבה — השתררה אווירה אידילית במפתיע. במקום המתח, החיכוכים והתיגרות הצפויות, כאשר שני המחנות טוענים לזכות על הנקודה — אין הם נוהגים כאנשי ריב ומדון זה לזה, אלא להיפך. למרות ניגוד האינטרסים, מכ־בד כל צד את שאיפותיו וכיסופיו של הצד השני. רק בנקודה „רעיונית" אחת מתעוררים חיכוכים ורגנים. כאשר מזכירים אנשי אליפלט את מוצאם העירוני של חברי גרעין אלי, תגובת חברי הגרעין חד־משמעית: האם צריך להעניש ולבזות אותנו מן ה־התיישבות החקלאית משום שנולדנו וגדלנו בעיר? חברי הגרעין דוחים „אשמה" זו, ומשיבים, כי חינכו אותם להתיישבות והכשירו אותם לחקלאות, ולא יסכימו שיפתרו את הבעייה הבו־ערת של בני דור ההמשך במושבים, על־חשבון שאיפותיהם של עירוניים כמותם, לבנות את עתידם על התייש־בות חקלאית.

„כבשת הרש" של בני המושבים

אנשי אליפלט טוענים לעומתם, כי כאשר בכל רמת הגולן נשאר רק יעד אחד, המציע בסך־הכל מאה פת־רונות, מול ביקוש של אלפים רבים — שומה על תנועת־המושבים לדאוג, בראש וראשונה, למצוקת המושבים הרואים בה מסגרת ארגונית ומצפים ממנה שתחלץ אותם מן המצוקה ולא תציף גרעינים עירוניים, ולא תיתן להם את המעט מוצע, את „כבשת הרש", כלשונם.

תנועת־המושבים דוחה האשמות מ־פני כשלונות התיישבותיים. התיישבות חקלאית, פירושה כיום הוא אחד: התנחלות בשטחים שמעבר לקו הירוק. אל־על, עליו השלום, מסמל כשלון חריף, שעלה לתנועה שכר־לימוד גבוה. אל־על נכשל משום שאיפיין היפוון התיישבותי. הוא אוייש ב„ערב־רב", בהרכב מקרי של קבוצת מתיישבים, חסרי מכנה משותף וגיבוש חברתי, התפורר תוך שנתיים והותיר אחריו תהודה שלילית, מסקנות קשות, משנה־זהירות והקפדת הסלקציה ונהלי אי־שור לקבלת מועמדים.

אבות אכלו בוסר...

30 צעירי אליפלט טוענים, כי אין מתאימים מהם להוות גרעין חדש. בהיותם בני־מושב בשותף, המשו־עים לפתרונות אישיים, רובם ככולם נחלצו ממעגל־הבערות בשפר שיני־הם. השיגו השכלה תיכונית ועל־תיכונית, הם מתייצבים להתיישבות כחטיבה חברתית מגובשת. אולם, הם טוענים, התנועה אינה מתייחסת אלי־הם בהתאם לכישוריהם האישיים ו־התאמתם הקבוצתית, אלא דוחה או־תם בשל הווית המחשלות שדבקה במושב הוריהם. שלא באשמת ההו־רים, אלא כסיבה חברתית היסטו־רית, שמשגי תיכנון ומחדלי המו־סדות המיישבים מילאו בה תפקיד מכריע. שאלתם: האם משום ש־האכילו את דור ההורים בוסר, צריך להקהות גם את שיני הבנים, ולהוריש מצוקה לדור־ההמשך?

שאלה זו אינה זוכה במענה ישיר מצד תנועת־המושבים. האחראים ל־התיישבות מודים, כי גם בתקופת מחסור ביעדי התיישבות, אין לחסום את דרכם של בני נוער עירוניים, השואפים לצאת להתיישבות חקלאית, ויש לדאוג גם לקליטת עלייה בהת־יישבות העובדת — הואיל והמסגרות הללו עונות על צרכי השעה המדינה בכללותה. אך, תפיסה עקרונית מ־עין זו, רק מוסיפה משקל לטענת צעירי המושבים וקבוצת אליפלט בראשם. היא מלמדת על טישטוש מסויים בראיית שליחותה של התנועה — שליחות קונקרטית מאוד, הנגזרת מעצם שמה — תנועת־המושבים, שלא הוסמכה ולא הופקדה על הדאגה לצרכי ההתיישבות החקלאית של כלל האומה; ולעומת זאת שומה עליה לחזור ולמקד את תפקידיה ה־אירגוניים, חובותיה ואחריותה הבלע־דית, על הסקטור המושבי, התלוי בה ונושא עיניו אליה שתחלץ אותו מ־מצוקת דורותיים.

רוב צעירי גרעין אלי, בני עדים שקיבלו חינוך חקלאי, העלו לרמת־הגולן לקומם משק שנעזב, ונתקלו בגרעין „פראי", הטוען לחזקה על הנקודה בתוקף זכותו הטבעית, ובכך בעט בברוחה של תנועת־המושבים.

יהא אשר יהא — המשימה העו־מדת לפני גרעין אלי אינה קלה. במשך שלוש השנים הקרובות, עד אשר ייבנה יישוב הקבע, מעבר ל־גדר הנקודה הארעית, יחיו ויעבדו אנשי הגרעין במסגרת „מושבוץ" (מושב־קיבוץ). משמע, כקולקטיב, ועיקר המאמצים ימוקד בבניית ענ־פים איתנים — פלחה, מטע, רפת ולול — על 4,500 הדונאמים המשבצת — שאח״כ, עם המעבר ממושבוץ למושב־עובדים, יחולקו ליחידות משק משפחתיות.

מושבניק בין עירוניים

אם הרוב העירוני בגרעין אלי מבין לרוחם של צעירי אליפלט, כל שכן אנשי המיעוט בו, מבני־המושבים: חבר גרעין אלי, דוד סופר, נער שחום, כבן 19, בעל עיני פחם לו־הטות, נולד וגדל במושב עולי הודו, עופר, אשר במורדות שלוחת הכרמל. לדוד עשרה אחים ואחיות, ומצוקת הכפר וביה אבא בתוכו, דומה בכל מכל, למצבם של אליפלט ושאר מו־שבי־העולים דוגמתו. אבא פירנס את משפחתו ברוכת־הילדים, שנים רבות על עבודות־דחק, ודוד סופר, שסיים את בית־הספר החקלאי כפר־גלים, אומר: „אני נמצא כאן, באלי כהן, מפני שעופר חנוק ואין בו מקום. בבית נשאר אחד שיירש את המשק בבוא העת. לשאר האחים והאחיות אין מקום ועתיד בעופר. אז מי כמוני מבין לליבם של אנשי אלי־פלט. יש להם בעייה קשה מאוד, אבל גם הבעייה שלנו רצינית. ואנחנו רוצים לבנות את עתידנו, ללא הפר־עות".

לבטח אין זה מקרה, כי בראש קבוצת אליפלט עומד בנו של מזכיר אליפלט לשעבר, צעיר משכיל — חדור תודעה־מצוקה, היודע לתת ביטוי בהיר ושקול לתחושת הקיפוח המשותפת לשלושים צעירי הכפר, ובדיעבד, גם לעשרת אלפים דומיהם. יצחק עלי, בן 24, צעיר מעוטר זקן, בעל הופעה נאה וכיפה מהודקת לקודקודו, מבוגר בחמש שנים בלבד מ„יריבו" בן־המושב, דוד סופר. ש־הוריו עלו מן המזרח הרחוק.

יצחק עלי נולד במזרח־הקרוב, בן שנתיים עלה עם משפחתו מעיראק, במבצע „עזרא ונחמיה". עברו את נתיב־היסורים של שנות המדינה ה־ראשונות. לאחר מסלול נדודים דרך שער־העלייה ומעברות כפר־סבא ו־פוריה. התארגן גרעין מעולי עיראק, ולפי הצעת תנועת־המושבים עלה ל־אייש בתים ריקים, ולהשלים גרעין תימני על אדמת המרשים בשולי ה־מזרחיים של כביש טבריה—ראש־פינה. התימנים נטשו, ועולי מרוקו וטריפולי באו במקומם. עד אמצע שנות ה־60, דמה אליפלט לתחנת רכבת, דרכה עברו כ־250 משפחות, עד שנעצר בה המשקע הקיים של 60 משפחות.

חברי גרעין אלי, שלהם הועידה תנועת־המושבים את המושב החדש־ישן.

מצוקה לעומק

תיאור מצבו הדימוגראפי, החבר־תי־כלכלי של הכפר, בפי יצחק עלי, משקף, לפרטיו, את עומק המצוקה שהיא מנת־חלקם של מרבית מושבי ההר, העומדים בדלותם ובכיעורם, מאז ראשית שנות ה־50. מושב שנו־עד לחקלאות והפך לכפר־עבודה ב־דוחק, לכן ראשיתו. הסוכנות נטעה מטע וכרם, שקמל בשל טיבה ה־ירוד של הקרקע ולמרבית המפרנ־סים הוקצו מיכסות ימי עבודה מחוץ לכפרם. למתיישבים ניתנו לולים, המכניסים כ־200 לירות לחודש ליחי־דה משפחתית, וההכנסה הממוצעת מעבודות חוץ (15 ימים בחודש), אינה עולה על 300 לירות. סה״כ כ־500 לירות לחודש למשפחה. ריבוי טבעי גבוה החריף את המצוקה הכל־כלית ואת צפיפות הדיור בקוביות־החנק הטיפוסיות לדגם הבנייה ב־התיישבות־העולים: שני חדרונים על שטח בניה של 46 ממ״ר. עם בוד־קה בחצר לעשיית צרכים לתשע נפשות בממוצע, למשפחה. (באלי־פלט כמרבית מושבי־העולים, הו־חל בהרחבת הבתים עד ל־70 ממ״ר רק לפני שנתיים — ומפעל ההרחבה טרם נסתיים).

יותר ממחצית משפחות הכפר מק־בלות קיצבות סעד ומענקי הביטוח הלאומי, המעלים את ההכנסה הממו־צעת למשפחה לכדי מאה לירות ל־חודש לנפש. מכאן, שאפילו לפי הגדרת ועדת ראש־הממשלה, שוכנים אליפלט היזמי במקום בולט על מפת המצוקה העוני של מדינת ישראל. רבים מבני דור־ההמשך — באלי־פלט — עברו בכוחות עצמם את מוגית דרך היציאה ממעגלי המצו־קה הניזון; בקרב 30 חברי ההתיש־בות — בוגרי צבא כולם, שרובם שרתו ביחידות קרביות — שבעה סטודנטים במוסדות אקדמאיים, חמי־שה בוגרי קורסים על־תיכוניים; רובם בוגרי תיכון ורק מיעוט קטן של בעלי השכלה תיכונית חלקית. המוטיבציה להשכלה קיימת בקרב דור־ההמשך של אליפלט. אחדים ני־צלו מילגות חינוך מטעם תנועת המושבים, אחרים עבדו ביום, למדו בלילה.

מנהיג הקבוצה, יצחק עלי, הוא סגן במילואים, שסלל את דרכו ב־כוחות עצמו. סטודנט, שנה שלישית (סוציולוגיה, מדעי־המדינה) באוני־ברסיטת בר־אילן, משמש יצחק כ־מורה במקיף־תורני במגדל־העמק.

מתוך כ־40 בני גיל ההשכלה האק־דמאית באליפלט, לומדים שנים־עשר במוסדות אקדמאיים. רובם חוזרים אל בתי ההורים במושב המצוקה, אל החלל הריק, שמתוכו צמחה תנועת ההתעוררות.

בין תקווה לאכזבה

על יוזמת בני דור־ההמשך ב־אליפלט, מספר יצחק עלי: „ארבע שנים טילטלו אותנו בין תקוות ל־אכזבות, בין הבטחות לייאוש. תחילה ניסו צעירי המושב לקבל את אישור התנועה ליישב את הבתים שעמדו ריקים באליפלט. תנועת המושבים והסוכנות התנגדו בתוקף; שהרי על בתים לבדם אי־אפשר לבנות עתיד, אדמה אין וללא בסיס משקי — מצוקת הכפר היתה רק מחריפה. ידענו על קיומה של אדמה חקלאית משובחת בעמק הבטיחה, במזרח ה־כנרת, ועל תכנית להקים עליה ישוב חדש. פנינו לתנועה ולסוכנות וביקשנו להיכלל בתכנית ההתיישבות בבטיחה. השיבו את פנינו בנימוקי־סרק. כאשר נודע לנו שאת אדמות הבטיחה חילקו לקיבוצים ותיקים ו־עתידי־נכסים בבקעת כנרת, החלו הבחורים לחסום.

אחדים ניסו, תחילה, לפתור את בעיותיהם האישיות בעיר. רק בודדים הצליחו. חדר פשוט בעיר עולה היום הון־עתק, והאמצעים הדלים שברשו־תם אולי היש מזער. אלה שיצאו, חזרו והצטרפו אל בני המושב המתוס־כלים, שישבו בבתים מעניים, ללא מעמד של תושבים, ועבדו כשכירי־יום במשקי האיזור, בבנייה, ומכל הבא ליד. החודשים הצטרפו לשנים, השנים עוברות, והסבלנות החלה פוקעת.

תחרות, פלישות, סכסוכים

רוב הבחורים, חזרו מהצבא, מצאו בנות־זוג, רצו להתחתן וניסו לקבל בתים פנויים. אך, התחרות על ה־בתים המעטים היתה גדולה. אחדים פלשו לבתים. פרצו סיכסוכים וה־אווירה במושב נעכרה. עשרה בתים פנויים נתמלאו בזוגות צעירים, ושלו־שים זוגות נותרו בבתי ה־הורים הדחוסים עד למחנק, בלי בתים משלהם, בלי מעמד כלשהו, ללא עתיד.

צריך לזכור שבאליפלט, כמו בכל המושבים דוגמתו, מתווספים אל „ה־דור האבוד" הזה, בין עשרה לחמשה עשר, בנים, בוגרי צבא, מדי־שנה בשנה. מה מציעים התנועה והמו־סדות המיישבים לשעת בבחורים הטובים הללו, שסיימו את שירותם הלאומי וחזרו הביתה, אלא המושב סתום?

לפני שנתיים, כאשר התעוררה בע־יית איכלוס המושב הנטוש אל־על הסבת שמו להנצחת זכרו של אלי כהן ז״ל, שוב פנו צעירי אליפלט אל ראשי התנועה וביקשו להכיר ב־מועמדותם להתיישבות במקום. כבר אז, עם נימוקי הבקשה של כל פיתוי ההגד שמשמיעה כלפיהם התנועה כ־יום: הקבוצה הצטיינה בגיבוש חב־רתי, בזיקה מובנה להבטחות הנצחה מכובדת של זכר אלי כהן; ולרשות התנועה עמדו שנתיים תמימות כדי להדריך, להכשיר ולהכין את הקבוצה בכל שלבי המסלול הקדם־התיישבותי. רענן נעים, ששימש אז כרכז מושבי הגליל מטעם תנועת ההתיישבות, נפ־גש עם אנשי הקבוצה והבטיח: לא יהיו בעיות — תקבלו את אל־על. אבל רענן נעים עבר, בינתיים, לתפ־קיד אחר — יו״ר ארגון הקניות של מושבי הגליל, ואנשי הקבוצה החלו לתבוע קיום ההבטחות, במכתבים, פנ־יות ולחצים.

אכזבה מרה

לפני ארבעה חודשים יזמו פעילי אליפלט התכנסות של בני דור ה־המשך במושבי הגליל. הכנס נערך במושב ספסופה, בנוכחות רענן נעים ומזכיר תנועת המושבים, שמחה אסף. האכזבה היתה מרה. אסף דיבר על הפתרונות היחידים הקיימים עבור דור ההמשך: תוספת בתי מגורים בחצרות בתי ההורים. דיור בלבד, על המגרש של אבא, ללא כל משענת משקית, ללא עתיד התיישבותי־חקלאי. הפת־רון שהוצע, השאיר לכולנו טעם של בדיחה רעה. לא האמנו שאפילו ה־מציע עצמו מתייחס להצעתו ברצי־נות. פתרון דיור לבן אחד בלבד מכל משפחה ענפה, שיצטרך להמשיך עבודות־חוץ, עד אשר יפנה אביו את משקו, ויצא לגימלאות, או יפרוש מן העולם, ואילו שאר הבנים יוצאו לעצמם מחוץ לגבולות הכפר בכלל.

„רענן נעים צירף את קולו ל־מחאת משתתפי הכנס ובנוכחות מז־כיר התנועה אמר, ואני מצטט: אם כך הדבר, אני הולך אתכם עד הסוף. כולל פלישות ושביתות. אמנם, מאז ועד היום לא שמענו ממנו דבר. אך, הכנס הזעיק אז תנות רישומן של הכרוזו ושל הודעת שמחה אסף, כי יבדוק את הנושא מחדש. אם בדק או לא — איננו יודעים. את ה־תשובה קיבלנו לפני כשלושה שבועות, כאשר התנועה העלתה לאל־על גר־עין התיישבות, שרובו מורכב מצעי־רים עירוניים, המשרתים בנח״ל ב־מסגרת שלי״ת (שירות־ללא־תשלום). הפתה זו סטירת־לחי מצלצלת ועלבון צורב. האם סבורה התנועה שלצעירים העירוניים בעייה בוערת יותר משלנו? האם פירוש הדבר, שתנועתנו חוששת להפקיד בידינו ישובים חדשים, ובכך מנסה להלביש עלינו את הכתונת הדוויה ולהנציח את שושלת המצוקה על־בני דור נוסף?

הקבוצה הוסיפה ללחוץ, בפניות אישיות ובמכתבים. אך, היתה זו חליפת מכתבים חד־סטרית: „לפני כחודש פנינו לרכז דור־ההמשך של מושבי הגליל, שמעון אלבז, וביקשנו לשמוע ממנו מה החליטה התנועה ב־ענין ההתיישבות באל־על. אלבז הו־פיע באליפלט וסוף־סוף שמענו מפיו דברים חותכים: החלטת התנועה — אל־על לא תימסר לקבוצת אליפלט אלא לגרעין נח״ל.

„שמענו את הדברים והגענו למס־קנה מסכמת. סובבו אותנו בכחש. לא מתייחסים אלינו בכלל. מזלזלים בנו. החלטנו, שלא להסכים כי יפסחו עלינו, הואיל וניסינו את כל הדר־כים הנהלים המקובלים בתוצאות משפילות ומייאשות, החליטה הקבוצה לקחת את גורלה בידיה. שנתיים חי־כינו על המזוודות. לא דאגנו לדיור ולתעסוקת קבע. דחינו חתונות. חשבנו שאם התנועה תרגיש שלא נעבור בשתיקה על התעלמות ממצוקתנו, תו־אלץ להתייחס אלינו. אמרנו לחבר׳ה: רק דרך אחת נשארה לנו. לעלות לאל־על, לקבוע עובדות בשטח ולאלץ את התנועה לנהל איתנו משא־ומתן ענייני ורציני.

„כיוון שבינתיים נקבע טכס העליה לקרקע של הגרעין, באל־על, בנוכחות נדיה כהן, אלמנתו של אלי כהן, שר המשטרה, שלמה הלל, ונציגי התנועה — רצינו להיות הוגנים ולא להפר את החג ולגרום עוגמת נפש לאלמנה, מבלי לתת לתנועה ארכה הוגנת. הו־דענו על תכניותינו. לא היתה כל תגובה.

ה„פנתרים" הציעו עזרה...

„ואז ניסו לפרוט על נימי הרגש. הופיע אצלנו שליח התנועה, אריה סימון ואמר: אתם צודקים, אבל אל תעלו לאל־על. אל תפגינו. אל תסבכו את התנועה. אל תשביתו את הטכס ואת השמחה, ביחוד לא בנוכחות ה־אלמנה ולמען כבוד זכרו של אלי כהן. זה כבר היה זול מדי. לנצל את שמו וזכרו של אלי כהן, כדי לאפשר לתנועה לגרום לנו עוול ב־שקט. מסרנו לו, בו במקום, הודעה כי החלטתנו לעלות לאל־על בעינה עומדת.

„עלינו לאל־על במפתיע. אור ליום א׳ בשעות הלילה הקטנות. האנשים קיבלו הוראות להימנע מאלימות ב־כל מחיר, ואפילו יהיו פרובוקציות. לא רצינו בתדמית שלילית. נכנסנו תחילה ללא התנגשות למבנים סורים נטושים, כדי לא להפריע לאנשי ה־גרעין שהתמקמו בבתים הטרומיים. לא ראינו ואיננו רואים באנשי הגרעין צד בסיכסוך, והאמת נוצרו בינינו יחסי ידידות והבנה.

„בתחילה התרשמנו שאנשי הגרעין ציפו לפיגוש עם אלמנט אלים, עם פנתרים שלוחי־רסן. התנהלה נגדנו הסברה שלילית. אמנם, אחד מבני אליפלט המקורב לפנתרים הירושל־מיים, הביא לנו הצעה מטעמם, להי־רתם למאבק שלנו, בתנאי שאנשי יצ־פרשו כתבים לארגון הפנתרים. שההצעה נדחתה על־הסף, והחבר הביא אותה הרחק מן הקבוצה, איננו קשור אליה עוד והוא בשטח המושב".

בבוקר יום ב׳ הודיעה תנועת המושבים על ביטול ודחיית טכס ההתנחלות וקריאת המושב על־שם אלי כהן. את החלל שנוצר, מילאה את אליפלט בטכס פנימי. בשעה יעודה לטכס הרשמי והשמע לאלי כהן, והוכרז על הקמת החדש, בנוכחות תושבי אליפלט, הג־יעו לטכס בטפם וזקניהם, צידניות מלאות משקאות וכיבוד.

תוהה יצחק עלי: „מדוע לא את שני הגרעינים, אותנו ו של־תנועה? יתכן, שיתעוררו חיכוכים תפלים, וחילוקי־דעות רקע מוצא, עדה, מינהגים ומנ אבל מיזוג כזה חייב להצליח, שאיפה אחת מאחדת את שני ה לבנות מושב משגשג ועתיד מקום.

„אמרנו: נשב במבנים הנט הצענו זאת לאנשי הגרעין. נע כיר ולהתקרב זה אל זה. הם ה התנועה והביעו את החשש, ש במקום שתי המגולות המסויימות ה את סדרי החיים במושב. לו שאם התנועה היתה נותנת מ מיזוג כזה, היו גם אנשי הג שוקלים את האפשרות. אבל אם עה פוסלת אותנו — איננו באל־על כתנאי בל־יעבור. א יבואו אלינו בהצעות, נקבל כל התיישבותי מתקבל על הדעת, א בהצעות מעשיות. לא בדיבורים פתות אלה שבעבר".

את חששותיהם של חברי גרעין מבטא מזכירם הנמרץ, אורי ה־25. אורי, חבר המושב השק הנשאל לשמש כמזכיר הגרעין, המעבר ממושבוץ למושב־שיתופי מסביר בך, לבל תעלה על את השם אל־על, מפני ש שיצא לו דבק במקום כסמל: היום, כאשר אנו מבקשים אצל ספק או מוסד, מזהים בביסול ומזכירים לנו את העומדים, שהשאירו אחריהם אל על הקודמים. ומכאן, ומשנה־הזהירות. המישגה של המושבים היה בכך, שבער לה מהר את המושב הראשון והיא העלתה למקום מכל ללא סינון אישי וחברתי".

הסלמה וחששות

אורי אומר שפלישת בחורי „ירדה על הגרעין לפתע, כמו בהיר". בתחילה נכנסו למיבנ ריים הנטושים ובינתיים למה התפסו בתים טרומיים נוסף במאבקם נגד התנועה, אינו מיצר את ידי חברי הגרעין הוא מגביר את חששותיהם דים העתידים לבוא: „העמדה אומר אורי, „היא בעד זה את בעיותיהם. מגיע להם. אבל לא יתנהל המאבק במשרדי המושבים? יש לנו עכשיו יות משלנו. לאורך זמן לא לעמוד בזה".

אנשי קבוצת אליפלט מבינים יין של גרעין אלי, אך לא המושב, כל עוד לא ימצא התיישבותי שיניח את דעתם. עלי מדבר על משבר אמון „פרשת יחסה של התנועה ל אליפלט ולבני דור־ההמשך בכלל, מוכיחות, כי התנועה ממלאת את יעודה. במקום ל מצוקתם החריפה והכאובה של המושבים — מכשירים עירוניים לאות ומקצים להם את מעט ה נות הקיימים. האמון בתנועה

„התנועה פשטה רג[ל]"

„פרשת אליפלט — אל־על למצוקתנו ליהודה אותנו שתנועת המושבים פשטה את לפתות מבוינה מוסרית. ו תקווה להיוושע ממנה".

נראה, כי קצר משבש את ה בין בני המושבים לבין תנועתם, קריאת התגר הקיצונית של אנשי א פלט ביאושם, אינה מוצאת הולמת בתנועת־המושבים. מכוונות האשמות המרות, כאשר מנהל מחלקת ההתיישבות חדשה בתנועת המושבים, דני ק מן, אומר במשטות: „הם צודקים אין להשוך בו שהוא שותף ל הנהרצת של אנשי אליפלט, כי „פשטה את הרגל". דברי דני ק מכוונים למצוקת בני־המושבים כול הצמוק שבאי־היענות ל „הם צודקים", אמר דני ק „כמו שצודקים עוד 10 אלפים ב־240 מושבים — שאין לנו להם ואין לנו איפה לשים בפיחוד בגליל התסכול לה כאחד, בכ־150 מושבי־העולים, ריבוי הנפשות למשפחה אוכלוסיה.

„המושבים מלאים ההתיישבויות חדשות ירדו מהפרק. למה קא בתקופה, שבה נמונו חלות חדשים? התשובה המוסכמ מעידה, במפתיע, כי קיימת של הזדהות בין בני־המושבים המוקעת, וכי רגשי התיסכול רות הקיפוח, משותפים לשניהם, תב גם כמה מהסיבונים הבסיסיים".

דני קריצמן אף מודה מר: „מצד אחד אי־אפשר עם פריקה־על ופלישות. מצד יתכן שבמתו של דבר על פלישת אנשי אליפלט כי המצבה שלהם עשויה הירוד קבעה ואולי גם הממשלה לתת דעתה של

(סוף בעמוד 24)

KENT

WITH THE FAMOUS MICRONITE® FILTER

איזה רגע נאה להנאה מהטעם המרענן של קנט

קופסא קשה. קינג־סייז, באורך 100 מ״מ ובטעם מנטול

ניסכולו של סאדאת ביקורו של ואלדהיים

ודו העתיד של המזכיר הכללי של או"ם באזורנו הוא פרי יזמה מצרית ● כששיפר דהיים לשגריר ישראל באו"ם, יוסף תקוע, כי הוזמן לביקור במצרים וכי ברצונו לבקר גם דאל, נענה כי יתקבל בכל הכבוד הראוי אך לא יוכל לשמש מתווך לא מכוח עצמו ולא משיך שליחו יארינג ● ברית המועצות חותרת למפרץ הפרסי ולאוקינוס ההודי, כדי חגורת־הגנתה מול סין ופתחה התעניינותה במצרים ● סקר שנערך במשרד החוץ שחלק או"ם ביישוב סכסוכים בינלאומיים בשלוש עשרה השנים האחרונות הוא אפסי

מאת יוסף חריף

ז ריקת הקלף" בדמותו של קורט וולדהיים, ה־מזכיר הכללי של ה־או"ם, על ידי מצרים ..ה המזרח התיכונית, אך מר־..., כי במדיניות ההימור שלה נותרו לה קלפים טובים מזה, .., כשלעצמו — קלף חלש...

..ע, אחר מעשה, אחרי שקהיר פנתה ..ר ולדהיים והציעה לו לבקר במצרים ..נות „אחריה" באזור, הולה בעצבה ..ז אם היה זה כהלך נבון מצידה, ..בר היה מאוחר מדי: וולדהיים הס־..בינתיים, לפנות לישראל ולספר לה ..ן על־ידי מצרים והציע שיבקר גם ..לים. ישראל, אחר עיון והבהרות מוק־..השיבה בחיוב: ממילא כבר לא יכלה ..ן לומר „לאו". כל מה שמצרים יכלה ..עשות הוא לדחות את מועד הביקור ..ימו ככל שניתן הדבר לנהיותו. ..פול הסמוי מאחורי־הקלעים בפרשת ..של מזכיר האו"ם באזורנו מסביר ..וס־כה נתבשרנו חליפות בעת האח־..„וולדהיים יבקר באזור"... וולדהיים ..בקר באזור"... ושוב: „וולדהיים יבקר ..ת — אך לא נקבע מועד מדוייק"... ..ר נקבע סוף־סוף — אם בינתיים ..ארע תקלה נוספת בגלל מצרים — ..בקר במספר מדינות במזרח־התיכון ..ר בקהיר ובירושלים), במחצית השניה ..חדש אוגוסט.

היוזמה המצרית ומניעיה

..ם, כבר לפני למעלה משנה הביע ..ר הכללי את הרצון לבוא למזה"ת, ..שבא למוקדי־מתיחות בינלאומיים אחר־..מתוך מגמה שקופה להפגין שהוא ..אבל אין בין אותה יוזמה שלו לבין ..הצעה עתה ולא־כלום. הפעם — ..מה מצרית טהורה, והדבר זה מלמד

..זה ביטחון צעד של ייאוש מצד מצ־..בעיצומו של הדיון במועצת־הבטחון ..מזרח־התיכון, ביזמת מצרים, פנתה ..אל המזכיר הכללי והפלות בפניו ..עיון הביקור. מדוע? — הסיבה פשו־..קהיר נוכחה לדעת, כי ארה"ב תשוב ..נסיונה להשיג פירוש שיהיה נוח ..בי החלטה 242 נדון מראש לכשלון ..שארה"ב הודיעה ברורות, כי לא תס־..ך, ואם יהיה צורך, תשתמש גם בזכות ..השמורה לה על מנת לסכל החלטה ..על־ידי המועצה; ה„מיסגרת" בהשיגב־..לידה עבבר; מה אם כן נותר עוד ..ם לעשות? — או לממש את איומה ..את הנשק, או להידרש לפעילות ..„אינטנסיבית", שתצדיק את הת־..ה.

..ניכסון לא באה לעזרתה של מצרים, ..ת „החודש הבוהה הזכורי". ביקורו ..סופר איסמעיל בבית־הלבן, אך הבליט ..עובדה, שהצפייה המצרית, שארה"ב ..למענה את הערמונים היא צפיית ..אם נותר עוד ספק קל בעניין זה ..יועצו של הנשיא ניכסון, פרופ' הנרי ..ר, בהצהרה ברורה, שאין זה לפי ..של המעצמות הגדולות להציע פתרון ..ם אין הצדדים צצכם (וברור היה ..ה זה הוא מתכוון בעיקר למצרים) ..לשתף פעולה. לאחר עריכת מאזן ..יעה קהיר למסקנה, כי במציאות ש־..יש עוד מפלט אחד: וולדהיים.

הסכמת ישראל ותנאיה

..בא המזכיר הכללי וסיפר לשגריר יש־..באו"ם, יוסף תקוע, כי הוזמן לביקור ..ם ויהיה זה מן הראוי שלא יבקר ..מדינה אחת במזה"ת, הבין תקוע כיד ..ד המהלך. ואף שידע, מן הסתם, מה ..תשובתה של ממשלת ישראל אמר ..וולדהיים, כי יעביר את הצעתו ל־..ום. הסיכום כאן היה ברור: וולדהיים ..להתקבל כאן „בכל הכבוד הראוי", ..עליו לדעת מראש, כי אין הוא יכול ..מתווך, לא כממשיך שליחותו של ..ה, ולא מכוח עצמו. אם יש לו רעיו־..בשלו כיצד ניתן לקדם הידברות ..הצדדים — אדרבא ואדרבא. ..יהיים הבין את ה„רמז" — והסכים. ..פירסמו בשמו שאין בדעתו לבוא ..ת, אלא כדי „ללמוד במקום" את ה־..ולבחון, לאור התייעצויות בבירות ..יבקר, אם יש מקום מצדו להציע ..קונקרטי להפשרת הקפאון במזה"ת.

קץ שליחות יארינג

..ונות להזמין את המזכיר הכללי של ..לא נבעה רק מכך, שאין זה יאה ..נה החברה בארגון זה לא תסכים לקבל ..ציו של המזכיר הכללי. היתה לכך עוד ..אחת, והו נבעה לא לעצם הביקור, ..ין לא היו ספיקות מן הטעם הטובן, ..לעיתוי: במובן מסויים באה ה־..במועד הנכון: אילו יצא הביקור אל־..לפני שבועות מספר, סמוך למועד, ..יב המצרי העלה את הרעיון, היה הדבר ..את הדיון במועצת־הבטחון על המזרח־..ך, שאף על פי שאין הוא כל כך ..בבחינת ישראל, אין היא גם ששה ..תו. והדבר שני: בביקורו של וולדהיים ..המזרח־התיכונית — ואין זה חשוב ..איזה כתב־סמכות — היתה קוולת ..ה רשמית את שליחותו של גונאר ..ג.

..נותה הביידית של ישראל שהדה, ..ה, את השרה של מצרים, אשר הידהור־..הוליסה, איפוא, לדחות את מועד ה־..עד לאחר־סיום הדיון במועצת־..ון. אם תצליח להשיג החלטה של

המועצה שתהיה לרווח פחות או יותר — כך סברה מצרים — ושהמועצה תטיל על המזכיר הכללי לדווח לה על „ההתקדמות בביצוע", הרי שביקורו של ד"ר וולדהיים במזרח־התיכון לא ייראה כהזמנה מצרית, אלא כמשימה המתחייבת מהחלטת מועצת־הבטחון וממילא אין פירושה קסילת שליחותו של יארינג (שמצרים ללא ספק עוד מזדקקת לה...).

אין ירושלים יודעת במדוייק את כל חי־שוביה של קהיר בעניין זה, אך לפני ש־נתנה את הסכמתה הסופית לביקור, דאגה להבהיר לוולדהיים הבהר היטב כיצד היא

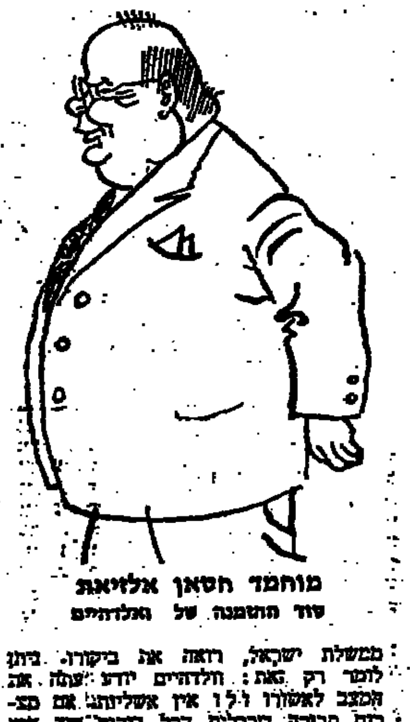

מוחמד חסאן אלזיאת
עוד הזמנה של וולדהיים

ממשלת ישראל, רואה את ביקורו. בתוך לומר רק זאת: וולדהיים יודע שזה את המצב לאשורו ולו אין אשליות. אם מצ־רים סבורות שכסלות הכל ביקור זה הוא רצוי לה: חזק יכולה, מטעמיה שלה, „להגר־בך בו — אין לישראל כל סבות לתלונה צרות עין...

● חבר הפרלמנט הישיש והעלמות הצעירות

על שר־החוץ, אבא אבן, חביבה הבדיחה על אותו חבר־פרלמנט בריטי ישיש, ש־למרות עשט שנותיו, נהג היה לחזור ב־להיטות אחר עלמות צעירות אף על פי ששכח כבר מזמן למה...

היסטלותה של מצרים לאו"ם — אם זה יארינג ואם זה וולדהיים — אשר שאין היא נובעת משיטת חוסר־יכולתה המוב־הקת להגיע לכלל הישג תכליתי. אבל היא מוסיפה בחיזוריה בזירה המדינית אף כי תשישותה בולטת לעין־כל.

ב־1973 עדיין מוסיפה קהיר „לספר ב־מלחמה הקרה", כהגדרתו של מר אבן, אף כי המלחמה־הקרה פינתה מקומה להבנה גדלה והולכת בין שתי המעצמות: בין ברית־המועצות לבין מערב אירופה; וה־עיקר — מגמותיה של מוסקווה, נשתנו בתכלית: אותו מוקד, שבו מצויה מצרים, שוב אינו מרתק את ברית־המועצות. לשוות זאת „שכחה" מצרים: בחשבונה הבלתי־באלי אין מוסקווה רואה עוד בחלק זה של האזור זירה חיונית לה. המתיחות ה־קיימת בין בריה"מ לבין סין, שנתלוו אליה תקריות־גבול אלימות (במזרח סיביר בשנת 1969) — על רקע ההבנה המתרקמת בין וושינגטון לפקין — שיכנעה אותה, כי אין היא יכולה להתפזר על פני חזיתות שונות. והכיוון שסין היא אויב מסוכן יותר לבריה"מ מאשר מערב אירופה, בר־זרים מהלכיה המדיניים והצבאיים של מוס־קווה מהכרה זו. מכאן, שאיפתה של בריה"מ להגיע לכלל הבנה עם מערב אירופה („ועידת הלסינקי") וארה"ב לגבי דו־קיום. ושני טעמים לשאיפה זו: להשיג הכרה מערבית בסטטוס־קוו באירופה וכן בצידקת מאבקה הטריטוריאלי עם סין, טעם שני — הסדר באירופה, שיהיה מושתת על פיוס הדדי יאפשר לה, לבריה"מ, להעתיק את נקודת־הכובד מחגורת־המגן מול מערב אירופה אל חגורת־המגן החדשה החיונית לה מאד מול סין.

● החתירה הסובייטית למפרץ הפרסי

אין זה אומר, שמוסקווה היתה בורחת ממצרים מרצון אילולא הטרידה אותה זו באינטרסים שלה, לאמור, ברצונה להשיג באמצעותה את סילוקה של ישראל מן ה־שטחים שכבשה מידה במלחמת ששת ה־ימים. אבל אם מצרים שוב אינה חשובה לבריה"מ כשהיתה, מדוע תסתכן בעימות עם ארה"ב בגללה? ואפילו אין מדובר במעורבות צבאית — ואין ספק שהפלת המטוסים הסובייטיים בשמי ה־תעלה הדליקה אור־אדום לא רק בירושלים, אלא גם במוסקווה — אלא רק ב„מעורבות מדינית", מדוע תעדיף מוסקווה את האינ־טרס המצרי מפני האינטרסים החיוניים שלה. כלום זהו אופייה של בריה"מ?

לכל הדעות, בחתירתה של ברית המו־עצות לעבר המפרץ הפרסי והאוקיינוס ה־הודי, במגמה ליצבר את חגורת המגן שלה מול סין, יורד מעמדה של מצרים. בנסי־בות אלה נראה האיום המצרי בביקור „הזה הידידותי" עם בריה"מ כאיום סרק. לא ש־מוסקווה מתאווה לריב עם מצרים, אבל היא מסוגלת בהחלט להתקיים גם בלי חוזה יחבנה עמה.

מול מגמותיה החדשות של ברית המו־עצות — בעצם חדשות־ישנות, מפני ש־שאיפתה להתבסס באזור המפרץ הפרסי הזל

זמן רב לפני הריב עם מצרים — רוצה ארה"ב לראות ישראל חזקה. ואף דבר זה אינו משפר, כמובן, את מניותיה של מצרים.

● ספטמבר 1970 — מבט לאחור

כאשר מאמר הנשיא ניכסון את לקחי המאורעות של ספטמבר 1970 בירדן — נסיון הפלישה הסורי ובלימתו באמצעות איום ישראלי להגיב את כתוצאה — אין הוא מתכוון להיטול הפתיח בירדן, דבר שישראל רואה אותו כהישג עיקרי מבחינתה של אותם מאורעות. הלכה מדי־נית האומרת, כי במאורעות ספטמבר 1970 („ספטמבר השחור") היה נסיון לסוב־ייטיזציה של ירדן באמצעות סוריה על מנת „לסלול" רצף יבשתי אל ה־מפרץ הפרסי (דרך ירדן וסעודיה). נזכור, כי היה זה באותה עת — ספטמבר 1970 — שהנשיא ניכסון נדרש למדיניות שכונתה „מדיניות ספינות התותחים" כ־איום בדיכוי מלחמת האזרחים בירדן. ניכסון עצמו ערך ביקור על גבי סיפון אניה של הצי השישי. במקביל ערך מלווין לירד או שר־ההגנה האמריקני, ביקור במספר מדינות באסייה (יוון, טורקיה). וושינגטון, ביחד עם בריטניה (שהודיעה על כוונתה לפנות את אזור המפרץ הפרסי) בחנו דרכים לבלימת מגמותיה של ברית־המועצות במפרץ הפרסי והאוקיינוס ההודי, מתוך כוונה ברורה לחסום את התקדמותה לעבר המפרץ הפרסי.

אמנם, באותה הפגנת־כוח אמריקנית נת־כוונו אולי האמריקנים להגיב גם על ה־תרמית הסובייטית בהפרת הפסקת־האש וה־„סטנדסטיל" באזור תעלת סואץ, אך נראה, כי הגבש החזק השם על הזירה, הסורית־ירדנית. הסובייטים ניסו להחליק את העניין ובמגעים שנקיימו באותה עת בין מוס־קווה לבין וושינגטון השמיעו הנציגים ה־סובייטיים דברי ארגעה, אבל ארה"ב לא נרגעה: במסיבה באותה השגרירות ב־וושינגטון, שאליה נוזמן פרופ' הנרי קי־סינג'ר, הוא דיבר קשות אל נציגים סוב־ייטיים שנכחו גם הם במקום — לא בלי כוונה שגם כמה מן הנוכחים האחרים יש־מעו את דבריו — ואמר שאם הסורים לא יפסיקו את פעילותם ואיומם על ירדן, תראה וושינגטון את העניין כ„חמור ביותר".

● שליחותו של גדעון רפאל

מכל מקום, גילוי ההבנה מצד הנשיא ניכסון לצרכי הבטחון של ישראל — „הבנה", שאינה אלא תמיכה בלתי־מסויגת במצב בתחום צירה הצבאי, וגילוי אהדה גם כלפי עמדותיה המדיניות של ישראל אינו עניין רק לאהדה כלפי „המפעל ה־ציוני". זהו מעשה מחושב כלפי מרום ידי־דותי, המשתבץ באזור רגיש כמשענת נא־מנה של ארה"ב בחזית־עימות פוטנציאלית — המפרץ הפרסי.

מעניין הדבר שהתרקמותה של תפיסה זו החלה עוד בממשל הקודם: ביולי 1966 יצא שליח מיוחד לוושינגטון כדי לדון ב־עניין עתידו של אזור המפרץ הפרסי (גדעון רפאל) לאור כוונתה של בריטניה לפנות את אותו אזור. עמדת ישראל, כפי ש־בוטאה על־ידי מר רפאל בשיחה עם שר־

(סוף בעמוד 24)

חד גדיא

המזוודה עושה זאת

השבוע עבר על המדינה זעזוע קשה. השבוע נראו גברי ציון משוטטים בראשי חוצות ככלבים מו־כים, כשעיניהם לבנים מסיד ושפתותיהם נפולות והם ממלמלות קללות בלועזית. לא אחת נראו הגברים עוצרים בכב־רות העיר הולמים באגרופיהם בקירות האכזריים, אגב זעקה מרה אל לב השמים:

— ריג, למה?

ואמנם, קשה לסבל את המציאות הזאת המתסכלת, שהתחיכה בגומלות תבל, דיאנה המקסימה, השתגעה לה לגמרי והתאהבה בצייר ישראלי תושב זמני בלונדון, עד כי תשב לה ותהת גמנה כאשתו החוקית, עד קץ כל הימים או לפחות ששה שבועות טובים ושקו־לים. מה קרה מה, מועים המבטים המעונים אל המרום, מה היא מצאה בו, תגיד לי מה, באמת מה, מה מצאה, מה?

ומגובה של 300 אלף רגל באה התשובה:

„המזוודה, עבור".

אני כשלעצמי עוקב אחרי ההשתל־שלויות הדראמטיות האלה מעל דפי העתונות באיפוקו המרשים של אדם בשל. בסופו של דבר אינני עלם עוד, אלא אב של ילדים בלתי־ספורים. אין לי ענין מיוחד בישהפיות־נכר שלחוות רסן. אולי צבע פני נעשה צהבהב בשהו ביום שמנהם הציג את כלתו הזוהרת להוריו בדבלין, יתכן שלכמה ימים נמנעתי מלהסתכל בסדרות טלוויזיה או לקנות תמונות שמן, אבל זה הכל, עבר, גמרנו, יש לפתוח דף חדש.

יתר על כן, לגבי דידי יצא עז מן המתוק.

איככה?

הדבר נפל באותו אמש, כאשר בני האמצעי עמיר שוב הוריד בסלון את הנברשת הפלורנטינית, אשר, מסתבר, לא היתה עשויה לשאת את משקלו. צווחות האם הרקיעו שחקים:

— אוי, מה שאתה תקבל עכשיו מאבא! — צעקה האשה הקטנה — אוי אני לא מקנאה בך! אפרים, תראה מה עשה הבן שלך! אני כבר לא יכולה איתו, איפה אתה? אוי, מה שאתה תקבל אם אבא יבוא עכשיו!...

עזבתי את חדר עבודתי ובאתי:

— מה את צווחת — הערתי לאשה — הילד צודק. לא תולים נברשת חל־שה כזאת. אבקש שקט, אני עובד...

הסערה שפרצה במקום היתה גרעי־נית. האשה הקטנה, שמוצאה פלש־תינאי, רקעה ברגליה הקטנות, וזרקה את עצמה על הרצפה, והמטירה עלי בליל של גידופים, שהקל ביותר בהם לא שווה את בית־הטואלט שעליו הודפס. היא, אשת הנעורים, טענה, שהרסתי ב־מספר מלים את כל הבנין החינוכי המפואר שבנתה במשך שנים, ואני לא רק מטומטם אלא גם ראה לעיל, והיא שונאת אותי כמו שטרם שנאו בעל, הלוואי שתתאלמן ואלוקים...

מקץ שעה קלה כבר עפו החפצים מסביבי. אגרסיוויות שלטה במקום.

הייתי המום. שקלתי לחזור לאמא שלי או משהו. אולם ברגע האחרון לפתע בא לי: גפן!

ניגשתי ללא שהיות של זמן אל ארון הבגדים, ארזתי לתוך המזוודה החומה שלוש שמלות של אשתי, את ההתצאית החדשה עם הפליסה למטה ואת החלוק הירוק, אחר כך עליתי, תחת המזוודה כבדה, לקומה השניה וזרקתי את כל המטען דרך החלון. גפן זרק בבקור מן הקומה הששית של המלון, כזכור, כדי לאלף את ריג הסוררת, אבל כאשר אני והאשה בינינו את הבית שלנו עוד לא חשבנו שנתקוטט.

המזוודה נחתה בגינה ונפתחה בצד, אגב קול כזה בערך:

— פלאק! (אלף סגולה).

האשה הסתכלה למטה, עיניה גדלו פי שניים או שלושה, ופתאום החלה קליפתה לנשור, ונוצר בינינו, אולי בפעם הראשונה זה חודשים, קשר בלתי־אמצעי:

— שמע, אפי — פלטה הקטנה ברוך — אבשל לך גפילטע פיש.

ניכר היה שבאותו רגע נעלמו הספ־קות האחרונים שלה. יצאה לגינה ו־אספה בחבלים את שארית הפליסה, חזורה מאוהבת עד גג ראשה. „אר־צה די", הודיתי לה, והתרפקה עלי החד לה לסרוג לי פולובר. למעשה אין תימה בדבר: היא רוצה, כמו כולן, להימצא ליד גבר חזק, השם אותה במקומה. מבוזן הכוח שבר אותה.

ומאז, ברוך השם, אין עוד משברים בביתנו. אם האשה מתחילה לעלות על גדותיה ומפגינה טמפראמנט, אני שם פעמי לעבר ארון הבגדים, וברוב המקרים זה כבר עושה את שלו. אם יש צורך בכך, אני מכניס למזוודה את המעיל החורפי שלה, את שמלת־הערב המסולסלת עם הפאייטים, ולבנים כס־פר, תחתונים לרוב, אחר כך עולה אני לשניה — ופלאק!

גפן.

האיש פתח לנו אופקים חדשים ביחו־סינו המשפחתיים. בתוקף המזוודה השלימה אהתי עם תלותה בי, בלא לוותר על אישיותה הפלשתינאית כב־לוא הגינמה. הבעיה היחידה שלנו היא ריבוי הגפילטע פיש ואספקת המזוו־דות. שכן, כל עוד נחותות המזוודות על אדמתה הפוריה של הגינה נחיתה רכה, אפשר לשפצן לקראת שימוש חוזר, אולם שלשום נפלה המזוודה התורנית, הרביעית במספר אם אינני טועה, על פליקס זעליג והתרסקה לגמרי. המזוודות של היום הן לא כמו שהיו פעם בזמננו. מצד שני, אין מקום להסתכן: פעם אחת ויחידה נסי־תי לזרוק את המלתחה של ההיסט־ריקה הקטנה דרך החלון „אר־באטורל" בלי מזוודה, והאשה הוסיפה להשת־תולל במשנה תוקף ואף שרטה אותי בגבי. המזוודה עושה זאת. על כן, כדאי להחזיק בכל בית רזרבה של שתים־שלוש מזוודות מאסיוויות בצב־עים שונים, ארוזות מראש אם אפשר. בכל־בו שלום מוכרים עכשיו דגמים חזקים במיוחד בשביל חלון. ובסופו של דבר, אין מחיר יקר מדי בשביל שלום בית, בשביל חיי נישואים סדי־רים, ברוך פרי הגפן.

א. קישון

חבלי גידול

מיום שנטלה נבואה מנביאים, נתנה ל־מתנבאים, וכי שאינו סבור כך, תמה אני כמה הוא סבור.

בנביאים, חייב אני לאמר, איני מומחה, אך קיואי לי, תודה לאל, מקצת בקיאות במתנבאים. כנושאי־שמם בירושלים יש בתוכם „ראשונים", יש „אחרונים". מאהבת־ישראל, נפתח בראשונים.

על קפה הפוך

את יום־טוב כל ה־שווילים, דרך־משל, צפוי לאחר מעשה כראש. שנה קודם לכן יזוז כביכול מראש את יום־טוב־שלך־שה־הכמוראים. איני מוכיר את הנרגזים, זה מדבר הבשר מבשרנו. בנשימה אחת עם האמאנים, אלא כדי להוכיח שבראותם את העולם, ראוהו בשני המקרים לאחר שבא כבר לעולם.

יש דברים, במדינה אטומית כשלנו, שאי־אפשר להאמין כי יתרחשו, עד שלא נתרחשו. בפריזה שבכל הזיותי לא הייתי מעלה על ד־עתי הלוציביזציה חולבית כאקאמוס. עכשיו יכול אני להשיגה בדמיוני. לא הייתי מאמין כי צעיר משלנו, בחור וטוב לכאורה, יליד קבוץ, יבקש לרקוד בבעל־דמשק, על קבר שמ. עכשיו אני מאמין. באמרך כל המשו לא הייתי משיג כי עולים שהובאו בחוצן, נשאו כביכול על כתף, ידיצא, או יבקשו להריץ, כתב־שטנה לסגמור פולבריים רק משום ש־בנוזיהם לא עלו יפה. לא הייתי מעלה אף מסברה שבדמיון כי יהודי, רופא ש־מקצועו בכך, יודד לגרמניה, וימשוך אחריו, בכבר שלמונים, את בני־אומנותו בבראיל. עכשיו מבא אני גם אפשרות אשר כזו בחשבוני.

יש דברים, בקצרה, שאין לצפותם אלא לאחר שהזינם מבשרנו. כי ירוד אלינו, אם מותר לאמר כך, עולים מן־הגרים ויתגרו באשדוד עיר הבולאה, לא פלוגו, לא מלכנו מעולם!

חלף כל הדיאולים בתוכנו, אנשי קרן־הוות שבכצד גבם, אין לי בידי אלא חזות אחת: כל דבר שלא היתה לו פעם ראשונה, לא יהיה ואי־אפשר כי יהיה צפוי מראש! נמוסי נוהג ונוהל יכולים אנו ללמוד אולי מנסיונם של אחרים, אך מי בשם השטן, יורה לנו נבוכים בנסיון קבוץ־גלויות, אמוץ־גלויות, מזוג־גלויות, שוויון־גלויות?

הטמפרטורה, שהקפיצה ביום השוויליים ה־בלתי־נשכח את הכספית לקו המעלה האדומה שבמדחום, מעידה על סיבוך, הבא כתוספת לוואי לכתולה, ששום אומה לא חלתה בה לפנינו. אי־אפשר היה לצפותה שנה אחת קודם, משום שאין לנו עבבר־נסיון, לבד מעצמנו:

אלו נהג איפוא מר פרס בערמה, כדרך הפוזים שבאנשי־שלומנו, והיה מביא ראש את ראשנו בצרה, שכל תבנת חוד־המודעת לא היתה מספקת בידינו להחלץ מתוכה. שר־התקשורת, אכן גם שר בממשלה. אינו רוצה ואינו סבור כי מותר לו לטאטא שירי־אשפה אל מתחת לשטיח, או לחזר אמיתה, שר־הקליטה. לשכוח באבר כי נהג בתבונה. שלא ככללי הקמפוס התהלסי, יש לזירה הפוליטית כללים פראגמאטיים במשחק המשיכה־בחבל: נותחים, אתה מרפא. מרפים, אתה כמותה. בצאת רק אם גם בעל־ריבך לא מצוה.

יום אחד דברו יושבי־אמונה אל לב אדם שהגיע מספרתה כי יתחור לביתו שבלקוטה וישל את אזרחיה להכבע:

„אם בבקיע את חומותיהם", נענו לו בראשם, „תפרוץ אל בתי העיר הפנימית, להוה ידוע כי לא תשאר בה אבן על אבן..."

„אמנו" השיב הלקוני, בלשונו הלקונית.

נבדוק, איפוא, את מאורעות הכרוניקה שלא־היתה בשבוע שלא־בא על דרך ה־שדוויז, לאור מילית התנאי הקצרה „אם". מה יכול היה לקרות אלו קצץ מר פרס את הקשר הגורדי בגרזן, במקום להתירו. אלמלא מחל כביכול על כבוד־הממשלה...

יום א': הגרוזינים, שנתלקטו נבאו לאשדוד במכוניותיהם, חוסמים את מבואות הכניסה לנמל. המשטרה שולחת להודיע שאם לא יפנו את מיתרסיהם, המשבשים את התנועה, תפנה אותם היא. ועד הפעולה משיב כי לא תהיה תנועה, אם לא תהיה עבודה ל־גרוזינים. על כן, ישיבו בכח.

יום ב': יוסף בוגבאשוילי, בן ארבעים, החש בלבו, מובהל לבית־חולים באשקלון. שלוש מאות גרוזינים נערכים בבאר־שבע למסע־מחאה. נהג משאית, יוצא מארוקו, שנסה לפרוץ מחסום, מוצא מתוך מכוניתו, ידיו כפותות לאחוריו. יוצאי עדות־המזרח שבאשדוד מודיעים כי הנוגים בני עדתם לא יכבדו מעמם לבדברים אפילו כבר־לוהם. אנשי שיית, מצפין והבשי־קרנות בריוגנוף מניפים כרזה: „לחם, עבודה!"

יום ג': בהתהמות, שפרצו במפתיע ונתלקחו כדליקת־יער, נפצעים שלושה שוטרים. צוות הטלויזיה הגרמנית, שהגיע ב„איר פראנס" משדר להאמבורג. כותרות יום ג' בלה־מונד: „הקומונה הגרוזינית — על הבאריקדות!"

יום ד': בפגישה עם עתונאים מוסר ועד־הפעולה, שאם לא יניחו למפגינים לקנות צרכי־מזון במקח־השוק, איש לא יקנה מזונות באשדוד. אחרים, החוששים לשלמות ראשם, סוגרים את חנויותיהם.

יום ה': עשר משפחות גרוזיניות מבריחות על ירידתן. ועד־הפעולה מזהיר אותן, אך מודיע שיוסום מעונה את כל מבואות אש־דוד. חזית־השמאל, שהציעה ליוצאי עדות־המזרח כי יכנו עצמם „פנתרים", מפריחה עתה אמרת־כנף לצורך הגרוזינים: „הם לא יעברו". הדוציוס מסביר את פירוש הבלים ב„מעריב" ומספר, בתוך כך, מעשה שהיה: שכירת־לילה אחת משרבורג, שמכרה את הסדיה לזאבים, הקדימה דעאה לבכת הסנגר־האורץ ומעריצים שנתבקשו לה מלגיון־הורים מצאו כתובת חקוקה על אזוריה: „נו פאסארן". ראדיקלים מאוניברסיטת ברקלי, רובם יהו־דים, מריצים עצומה לאנשי הועדה־לזכויות־האדם. „כרסמיק סיגם מתימור", בשיחה עם טלוסלנה: „יוסף בוגבאשווילי, שובת הרעב, הנמצא בחדר התאוששות, אינו בן משפחתנו. שם אבא — גבגאשווילי".

יום ו': מר פרס, המבקש להוכיח שאינו שר בלבד, אלא גבר, אינו נכנע. המשטרה נכנסת לפעולה. שלושה הרוגים, עשרות פצו־עים.

השבת השחורה: בבאום ברגש, אך תקיף, לפני מליאת הסובייטים העליון, מבריז קוסיגין שברית־המועצות, ביחוד הרפובליקה הגרוזית, הקריה בני אורזיה „סקארטולו", אינן רואה עצמן צד בסבוך־המצמים הנערך בישראל, אך מטעמים הומניטריים, מוסריים, מקריבים אותן לתבוע במליאת־עצרת האו"ם כי תשגר אליה ועדת־חקירה. נציגי מדינות הגוש הקומוניסטי, הגוש הקרוי שלישי, העולם האפרו־אסייני, סין, צפון ויטנאם ואין צריך לומר צרפת, שורפים בהבל־פיהם כל עוף שבאוויר...

עד כאן פרווה. אילו רצה מר פרס להוכיח כי עוז — אין לשחק בשחקים אסורים!

כמובן שבצד מתנבאים־ראשונים, יש ב־תוכנו אחרונים. כיוון שהתורה זורצועה, הם מצייצים מראש כל־גג, והכל שרוי ל־כולם, יבואו פנתרים, יבואו גדודי הקודש־ברוך־הוא ויתבעו מעתה בכח מה שלא זכו להשיג בחולופי־דברים. לא יארכו הימים וכל קבוצת־לוחץ, עדתית או סוציאלית, תעבה במדינה כעושה בתוך שלה. שוד, או אכזהו!

כסות־בושה, חייב אני לאמר, לא תחסרנה לנו לעולם והודה, תודה לאל, עוד בתורינו בטלויזיה חיים! ישמנו להכם כל הב־שיל, בתהודי התמסורת. כשער אני שבב שוכרות הגוולת בכוספינו (גבירותנו צבב־הרגלים: „בגרגים את הגרוזינים". גבירותנו שסותה־הותה: „אוקטובר באשדוד") לא תכ־כונה ידן בצלחת. בדברנו על הבל, ראוי שנאמר כי אינן שוות את מחירן בשוק־התליינים.

אך דעת־הקהל, מצו אני לאמר, אינה ספוג־של־דברי־מלל. מבחינה יפה. בין דב־רים שהותכם אמת — לאלה שאין הותכם אמת. החכמה שהותה בנו לדפות את קנה־המבל פעם אחת, ראשונה, היא שהעמיד לנו לאחר בו יפה שעה שיטעה מישהו להשוב כי הכל הפקר, תמיד הפקר. לא הזדים עיקר, ב־משחק גדירת־החבל. החשוב שגם הרגלים תהיינה יציבות על קרקע־האמת, שאם לא כן — נשמטת הקרקע מתחת לרגליך!

هكذا من الأصل

הבישוף ראייה מול בנין הכנסת

מאת אלי אייל

מקורביו מאיימים כי אם לא ייענו תביעותיו בפרשת איקרית־ברעם יעלה עצמו באש בדומה לנזירים הבודהיסטיים ✱ יש הסבורים כי שביתת־הרעב ליד הכנסת נועדה להציל את הבישוף מהדחה בישיבת הסינוד הקרובה ✱ בעקבות מריבות סביב המועמדים הערביים ברשימת המערך, הצטרפו שני חברי כנסת ערבים למאבקו של ראייה ✱ שר המשטרה שלמה הילל מסביר מדוע לא תשנה ממשלת ישראל את עמדתה

למעלה מחצי שנה לא השמיע הבישוף יוסוף ראייה את קולו בפומבי על פרשת איקרית־ברעם. השבוע חזרה והופיעה דמותו המזוקנת של ראש העדה היוונית קתולית וקולו הצרוד קמעה, באמצעי התקשורת של ישראל. לבוש גלימה שחורה וחבוש מצנפת כהן־דת ישב הבישוף ראייה על הדשא מול בנין הכנסת ודיפדף בברית החדשה כשהוא אינו אוכל, אלא רק שותה מדי פעם — שביתת רעב „עד שיכלו כוחותי", למען יוחזרו עקורי שני הכפרים לכפריהם. כמצופה הפסיק את השביתה ביום ד'.

בתוך בנין הכנסת ניסו ההיכים לפענח את פשר חזרתו עכשיו של הבישוף לבמת המחאה בענין איקרית—ברעם. שתי סברות־הערכות הרצלו להסברת חידוש ההפגנות למען תושבי איקרית—ברעם, שהיו אחד המאורעות שהסעירו את ישראל בשנה שעברה ועוררו הדים עזים בעולם.

שתי גירסות

האחת הזכירה כי בעוד כמה שבועות מתכנס בלבנון הסינוד הקדוש להחליט בענין המשך כהונתו של הבישוף ראיה בישראל. כמה מיריביו ניתלים בפרשת מכירת הקרקעות של העדה (לצרכי ציבור) ואינם מסתפקים בתגובה שנוקטה: הפקדת הבישוף קפוצ'י ממזרח ירושלים על העניינים הכספיים של העדה היוונית־קתולית. למעשה, חשבו יריביו של ראיה כי הפקעת האחריות הכספית ממנו תאלצו להתפטר אך הבישוף בלע את הגלולה והמשיך. אלא שיחסיו של הבישוף ראייה עם הממונה עליו — האיש שמינה אותו — הפטריארך חכים מכסימוס החמישי, משובשים זה מכבר. הפטריארך חכים, לשעבר הבישוף חכים, אינו שבע־רצון מדרך ניהול ענייני העדה על־ידי יורשו כאן.

כל זאת, הסבירו השבוע, יודע היטב הבישוף ראייה, והוא יודע גם כי קשה יהיה להחליט על הדחתו שעה שהוא שרוי בעיצומו של מאבק למען בני עדתו.

כמו נזיר בודהיסטי

לפי הסברה השניה, העלאתה מחדש של פרשת איקרית ברעם קשורה בהתקרבות מערכת הבחירות. מה שיכלו הנוצרים להוציא בלחץ ציבורי מן המפלגות לפני הבחירות — לא יוכלו להפיק אחרי הבחירות. שרים בממשלה הבהירו מיד כי אין סיכוי כלשהו לשינוי החלטת הממשלה נגד חזרת תושבי שני הכפרים לכפריהם.

מכל מקום, צומו של ראייה, מוקף על ידי כמה מתומכיו, ערבים ויהודים, אמור להיות רק ראשיתו של השלב התקיף ביותר במאבקו למען עקורי איקרית—ברעם. מותאגס איוב, ראש ועד כפר ברעם, דיבר על הסלמת המאבק. במרחק כמה מטרים מן הבישוף הצם על המדשאה מול הכנסת, לחש מותאגס איוב כי הבישוף ותומכיו „יצומו עד מוות". „החלטנו לחדש את המאבק ללא הפסקה", אמר, „ואנו גם מנצלים את הבחירות ונמשיך אחרי הבחירות ונראה איך תגיב הממשלה החדשה".

כשאמרתי למותאגס איוב כי בראש הממשלה החדשה־הבאה תעמוד ככל הנראה, אותה ראש ממשלה ורוב חבריה יהיו כהרכבה היום, וכי מאחורי החלטת הממשלה הזאת ניצבים מלוכדים גולדה מאיר, פנחס ספיר ומשה דיין, השיב: „אנו שובתים ומפגינים כל זמן שאנו מאמינים בניכשל הדמוקרטי בישראל. אם לא תהיה ברירה אחרת ד"... קולו נשאר תלוי באויר עם סימן השאלה, עד שנתגלה סודו הנורא של הבישוף ראייה — איש טוב־לב הנלחם בכנות למען צאן מרעיתו: לכשיכלו כל הקיצים וימוצו כל הדרכים הציבוריות מתכוון הבישוף לשרוף את עצמו, דוגמת הנזירים הבודהיסטים שהציתו עצמם בוייטנאם לאור היום ולעיני עוברים ושבים, וכסטודנט יאן פלך שיום שריפתו בפראג מסמל את המאבק הצ'כי ב־68'.

בהתיצבותו האישית של ראיה למען תושבי איקרית וברעם יש נקודה המביכה את ממשלת ישראל. הבישוף בעל הדרכון האמריקני שבא לארץ לפני ארבע שנים, מטיף בדבקות למען נאמנות מוחלטת של ערביי ישראל למדינת ישראל. ערביי ישראל, הכריז כמה פעמים, שווים ליהודי ישראל בזכויות ובחובות ולכן עליהם לשרת בצה"ל. לדידו אין הבדל, מבחינת הממשלה ביחס לגבי איקרית או נהלל. ביום העצמאות בירך רשמית את צה"ל ואת חייליו היושבים במצוקים ובמצודות. והתבטאויות כאלה לא יצאו מעולם מפיו של מנהיג דתי ערבי נוצרי בארץ, ובלבנון שקלו בזמנו לאסור עליו את הכניסה בשל „התבטאויות הפרו־ציוניות".

הציבור היה מבולבל

לכן מקובל הבישוף ראייה כתמים בפוליטיקה, תבונה שאי־אפשר היה לייחס לקודמו הבישוף חכים. נוצרים ויהודים תמהו בזמנו כאשר ביקר את עיסקות חילופי הקרקע (בשם העדה) שעשה חכים עם מינהל מקרקעי ישראל ולא ידעו להחליט אם זה אומץ־לב או נאיביות מצידו לומר כי אינו מתלה לאישורו של האפיפיור (בענין המאבק על איקרית וברעם) ופועל באורח עצמאי בענין זה.

וכך הורמו גם גבות כשהלך ראיה לכנס של רקיח להשפיע בכיוון של מתינות. פוליטיקאי ממולח, הסביר השבוע יודע־ראיה, היה מנצל כהלכה את התמיכה שניתנה לו בזמנו על ידי חוגים לאומיים מובהקים כחכיים מנחם בגין ושמואל תמיר. אך סביב ראייה החלו להתגודד דווקא אנשי רקיח ומצפ"ן ושי"ח, וגלגל דעת הקהל הישראלית נתהפך מאהדה לחשד. (כאשר המשאלים האחרונים הביעו 65 אחוז מן הציבור היהודי התנגדות להחזרת תושבי איקרית וברעם לכפריהם).

האמת היא, שממשלת ישראל עצמה הסבירה עצמה בזמנו בגמגום ובלבול על נושא שפתחה בו ברורה ופסקנות. שרים ישראלים התלוננו כי הם מתקשים להשיב על שאלות ולהסביר את החלטות ממשלתם. שר אחד דיבר על נימוקי הבטחון; שר שני שלל את נימוק הבטחון והעמיד את נימוק התקדים („עוד 29 כפרים ערבים בתור לשוב לכפריהם"). בחיל הגיעה ערכה בכלל אבחנה בין ברעם המרוניטים לתושבי איקרית היוונים קתולים וצידדה במאבק המרוניטים. דומה שהציבור הישראלי היה מבולבל בשל חלוקת הכחות המוזרה בעד ונגד החזרת תושבי איקרית וברעם לכפריהם — כשהוא „מוצא" יונים וניצים.

הסבריו של שר המשטרה

בזמנו נתבקש השר שלמה הלל — שגם נפגש עם ועד תושבי איקרית וברעם — לתדרך קבוצה של שגרירים ישראלים על נושא זה. גם בהיותו בסיור הרצאות באנגליה נסבו רוב השאלות לשר הלל על פרשת איקרית־ברעם. השבוע — עם התחלת השלב החדש במאבק זה — הסביר שלמה הלל את עמדת הממשלה בהרחבה.

✱ על הטענה כי החזרת תושבי איקרית וברעם תהווה תקדים למחזרת תושבי כפרים אחרים: זוהי טענה דמאגוגית. הפקענו אדמות בסביבות ירושלים לצרכי התישבות והפקענו אדמות בפיתחת רפיח לצרכי התישבות בטחונית. כיום אין לי ספק שההתישבות הבטחונית של ישובי הספר שלנו בגבול הלבנון בראשית שנות ה־50 היתה מובהקת יותר מהתישבות בטחונית של כל האחוזות או התנחלות שלנו היום בשטחים. ואפילו היום שרשרת ישובים יהודיים לאורך הגבול עם לבנון אינה פחותה בחשיבותה הבטחונית משל ישובים אחרים. ככל שלבנון אינה מהווה סכנה בטחונית בתור שכנה על ישראל, הנה הגבול עצמו הוא המסובך ביותר והבעייתי ביותר. עד היום מותר לנו לומר ללא צל של ספק שההגיון הבטחוני שקיים בשרשרת התישבות יהודית לאורך הגבול עם לבנון הוא יותר חזק ומובהק מאשר ההגיון הבטחוני לגבי מקומות אחרים שהותיקעו. נניח שיהיה מחר שלום עם לבנון. האם יעלה על הדעת שנעקור ישובים יהודים על הגבול מאדמתם? גם כשיחדל השיקול הבטחוני להיות חשוב — גם אז אין חזרה למצב קודם, כי נוצרה מציאות חדשה. זה הגיונו של התקדים.

אלה שקיבלו פיצויים

בתוך הכפרים האלה (איקרית וברעם), כמו בתוך האוכלוסיה הערבית כולה יש כאלה שקיבלו פיצויים כספיים כשהשתכנעו כי אנו מתכוונים ברצינות שלא לוותר. לפי הצעת התומכים כי החזרת תושבי איקרית וברעם לבתיהם, הרי שיש להחזיר את אלה שלא קיבלו פיצוי. כאן הסכנה. כלומר, מי שאינו מוכן להשתכנע על ידנו — אז זכויותיו תהיינה שמורות ומי שמשתף פעולה איתנו — הוא מפסיד את זכויותיו. מלחמה גורמת לעוולות. אנשים נהרגים, נעשים נכים ללא תקנה. יש עוולות אחרות כמו עקירת בית הערבה ממקומה בכלל וכמו עקירת איקרית וברעם למרחק 5 קימ, כשהאחרונים מקבלים פיצוי ומשתקמים. נמצאים היום פליטים בעזה שהיה להם בית ביפו. הסכנה הבטחונית של חזרה ליפו קטנה מסכנה בטחונית של גבול לבנון. מדוע אלה כן ואלה לא? רק מפני שאת ברעם ואיקרית כבשנו ב־48' ואת עזה ב־67'?

✱ על הטענה כי בעת פינוי שני הכפרים הובטח להם כי יוחזרו כעבור 15 יום. יש ויכוחים מה בדיוק נאמר אבל אני מוכן לצאת מתוך הנחה שאמרו להם מי שאמר בעת הפינוי כי הם יוצאים לזמן קצר, ל־15 יום, משום שבאיזור מתנהלות פעולות צבאיות. מתי זה היה? ב־1948, בעיצומה של המלחמה, באיזור שלא היה שייך למדינת ישראל לפי תכנית החלוקה של 47'. כחות שלנו נכנסו גם לחלק הערבי בתכנית החלוקה וגם לכפרים לבנוניים ולא היה מושג מה תהיה תוצאת הכיבושים. המחשבה מה לעשות בכפרים אלה נתגבשה רק עם חתימת הסכם שביתת הנשק עם לבנון ואמנם במסגרת זו גם הוחזרו כמה כפרים ללבנון. רק ב־49' נקבע הגבול עם לבנון במקום בו נמצאים איקרית וברעם ורק אחר־כך נוכחנו מסיכוי של הסדר שלום אמיתי ואז נוצרה בעיית ישוב יהודים לאורך הגבול, גם בכפרים שלא פונו תוך כדי הקרבות. אולי יש טעם לפגם בכך שאין מקיימים הבטחה של סרן בשעת הקרב. אבל הדבר אינו מקנה סמכות יותר משמקנה ההחלטה של בית־המשפט הגבוה. בית־המשפט העליון קבע כי מותר להם להיות בכפריהם, אבל צו היציאה אסר זאת עליהם. שני בג"צים שבאו לאחר מכן קבעו כי אין לתושבים נקודת אחיזה. הפגם שעליו הצביע הבג"ץ הראשון היה פורמלי ותוקן בהתאם לחוק.

התישבות יהודית — אינה מסע עונשין

✱ על הטענה כי יש לנהוג לפנים משורת הדין כלפי תושבי איקרית וברעם שהניפו דגלים לבנים ב־48' ולא לחמו בחיילי צה"ל. קודם־כל הם קיבלו בזמנו את אנשי קאוקג'י וצבא לבנון כשהללו ישבו בו ולא ניסו לגרשם, וכך גם קיבלו את חיילי צה"ל כשהניפו דגלים לבנים. השאלה היא אם התישבות יהודית האמורה יהודית זה ענין של מסע עונשין? האם העובדה שציבור הדרה לחברונים להניף דגלים לבנים במלחמת ששת הימים ולמנוע שפיכות דמים, האם זה מקנה מעמד מיוחד לחברון על פני שכם? אנשי ברעם ואיקרית היו ב־48' באותו מצב שאנשי חברון היו ב־67'. האם יש זכויות מיוחדות לביעבעי? את הפקעת האדמות איננו עורכים כמסע עונשין אם ידו מאותו כפר או שהניפו עליו מגבות לבנות. וגם אחרי 25 שנה צריכים לסבול בני הדור השני והשלישי. אם היו בכפר הקודם שלהם עשרה גברים שהמשיכו לירות?

הדמגוגיה של „אם אשכחך"

✱ על הטענה כי הפרשה מגבירה את העוינות למדינת ישראל. איני מאמין שעם פתרון בעית שני הכפרים הללו נפתור ונחסל את פרשת העוינות לישראל. בצדק יבואו מתי כפרים אחרים ויאמרו: מדוע להם, על הגבול, כן ולנו, במקום אחר, לא. או האם לא יהיה עויין? איני רוצה שיהיה זעל של גזילת רכוש. אבל כשאני אומר לבן ברעם ואיקרית: נמצא אותך, נשקם אותך — זו לא גזילה. כמה אנשים בישראל גרים היום בדיוק באותו בית שבו גרו לפני 25 שנה? זו המתה ולא עוינות — אם הערבי מסרב להשתקם אלא טוען כי הוא רוצה דווקא לאותו בית ברחוב בוסטרוס 21 ביפו או לאותו בית בברעם ולא חמישה קילומטר ממנו. זו דמגוגיה לומר „אם אשכחך ברעם תשכח ימיני". כאילו על הווה של 4—5 קים ממקום המגורים תלוים. בללי הגלייתו של העם היהודי לארץ גזירה הוריסת מורשתו ומקום מגורתו. „אם אשכחך" משמעותו לארמית של מולדת ומדינה ולא של בית מסויים.

הבישוף ראיה נח בזמן שביתת הרעב שלו השבוע. מדוע מתחדש המאבק על עקורי בירעם ואיקרית?

מה הבטיח היועץ לענייניים ערביים

עד כאן דברי שר המשטרה שלמה הילל.

זו הפעם הראשונה ששני חברי הכנסת הערביים דיאב עובייד ואיליאס נחלה מצטרפים למאבקו של הבישוף ראייה. שני חכים אלה מרשימת „שיתוף ואחוה" השתדלו השבוע אצל יו"ר הכנסת למען הארכת ההרשאה של יו"ר הכנסת לבישוף ראיה על שביתת הרעב מול בנין הכנסת, להוצד את ידיו של הבישוף מול מצלמות הטלויזיה הצהירו כי „דרישת תושבי איקרית וברעם צודקת ואמיתית".

איליאס נחלה, סגן יו"ר הכנסת, נוצרי מן הכפר רמה שבגליל, האשים את שמואל טולידנו יועץ ראש הממשלה לענייני ערבים כי סיכך אותו כאשר ביקש אותו, כמי שמוען נחלה, להודיע לתושבי איקרית וברעם כי יוחזרו לכפריהם. „למחרת בבוקר", סיפר השבוע ח"כ נחלה, „סילקנו אנשי ועד תושבי ברעם לטולידנו ושאלו אם נכונים הדברים שנמסרו בשמו. הוא השיב כי אם נחלה אמר שיש לכם תקוה של שמונים עד שמונים וחמישה אחוז להחזר, אני אומר לכם כי יש תקוה של תשעים וחמישה עד תשעים ותשעה אחוז".

מותאגס איוב ראש ועד ברעם גרס השבוע כי טולידנו אמר לו „אם לא מאה אחוז סיכוי אז לפחות תשעים וחמישה אחוז, שאתם חוזרים".

אבל יועץ ראש הממשלה לענייני ערבים טען כי לא היו דברים מעולם וכי ב־30 במאי 1971 אמנם פנה אליו מותאגס איוב ושאלו בכתב אם נכונה האינפורמציה המופצת על ידי נחלה כאילו נתקבלה החלטה על החזרתם לכפרים. ב־6 ביוני השיב טולידנו בכתב שלא נתקבלה כל החלטה (עד לפני החלטת הממשלה שנתקבלה כעבור עשרה חודשים). השבוע טען שמואל טולידנו כי לא ביקש מח"כ נחלה למסור הודעה כלשהי לתושבי איקרית וברעם „ואם עשה זאת — על דעת עצמו עשה ומסיבות השמורות איתו לבדו". היה זה מפתיע לשמוע טענה מפי החכ"ים נחלה ועוביד כי למעשה טולידנו הוא שעורר את הבעיה והוא שהתסיס את הרוחות. „ההבטחות של טולידנו", אומר ח"כ נחלה, „היא שהניעה את תושבי הכפרים להגביר ולהפגין".

אלא שמאחורי היריבות בין יועץ ראש הממשלה לבין שני החכ"ים הערביים בענין איקרית וברעם ניצבה למעשה מחלוקת אחרת. עובייד ונחלה רואים בטולידנו את האשם בכוונתה של מפלגת העבודה לא להציבם במקום ריאלי ברשימת המערך לבחירות הקרובות עם אחוד שתי הרשימות הערביות ברשימת מפלגת העבודה. (בעוד שיוכללו ברשימה שני החכ"ים האחרים מ„קידמה ופיתוח" סייף א־דין זועבי המוסלמי וג'אבר מועדי הדרוזי). במקומם מתכוונת מפלגת העבודה להציב מוסלמי ונוצרי אחרים במקומות הריאליים.

וכך היו איקרית וברעם לנושא עליו ניצים שני חברי הכנסת הערביים עם יועץ ראש הממשלה. מדוע שתקתם עד כה? — שאלו השבוע בכנסת את עובייד ונחלה. אך במיוחד הרגיזה את דיאב עובייד מסיבה שבמשולש השאלה: מה אתה כמוסלמי מנהל את מלחמת הנוצרים? „זה הערביסטים שמחלקים את הערבים לקתולים ולמוסלמים ולבדווים ולדרוזים. אנו כולנו ערבים והמאבק איקרית—ברעם הוא מאבק ערבי". איליאס נחלה הנוצרי גמל לו מיד בהכרזה מלימה: „זה בהחלט מאבק ערבי. אותה הסיבה שאין מחזירים את תושבי איקרית וברעם היא שיש עוד תשעה עשר כפרים ערבים מוסלמים שרוצים גם־כן לחזור למקומותיהם — ואין הבולד".

עוביד ונחלה שרויים במצב עדין. הם חברי הקואליציה ונחשבים כי מקבלים עליהם את החלטות הממשלה — ובכל זאת יוצאים בשמבי נגד החזרת עקורי איקרית וברעם ומבטיחים כי „נעשה זה של פליטים מ־21 כפרים ערביים הפזורים בארץ יהיה כלול בהתעמולת הבחירות". אם „יורדו" דיאב עוביד ואיליאס נחלה ברשימה נפרדת, נמצא כי כאשר הצביעו בעד חוק באדר—עופר כרתו מבחינה מבטיית את הענף שעליו הם יושבים במפלגה קטנה.

עם הבישוף ראייה הפגין גם קאסם פאהמור הדרוזי (שגם התנגד לגיוס הדרוזים לצה"ל) אבל מסתבר שבעיית הייצוג העדתי חריפה יותר מן הייצוג הערבי הלאומי. כך, למשל, דורשים הבדווים מקום ריאלי ברשימת המערך לכנסת ותובעו לייצג 52 אלף בדווים בישראל בישוי שבטי. וכך, למשל, תבע הבישוף ראייה בעצמו במכתב למזכ"ל מפלגת העבודה כי יוקצה מקומו של הנוצ[illegible] — יהיה מי שיהיה — ברשימת המערך לכנסת על פני מקומו של הדרוזי. (בשתי הרשימות הנעזרות [illegible] בה שהיו קשורות ב„עבודה" עמד בראש מוסלמי והשני היה או נוצרי או דרוזי. ברשימה המאוחדת [illegible] הכוונה כי הראשון יהיה זועבי המוסלמי, שני מועדי הדרוזי, שלישי — נוצרי ורביעי — מוסלמי. בישראל 33 אלף דרוזים ו־75 אלף נוצרים [illegible] רבים מהנוצרים, במיוחד יוונים אורתודוכסים נחשבים למצביעי רק"ח).

לפני הסלמה?

אין ספק שתושבי איקרית וברעם לא היו רוצים להפוך את עניינם לנושא של התכתשות אישית — וכן גם הבישוף ראייה. עם זה ברור כי פרשת איקרית—ברעם עומדת לפני הסלמה בדרכי המאבק של ה[illegible] ואנשיו — במיוחד אחרי שראש ממשלה סירבה לקבלו לשיחה. [illegible] שהיה לראש הממשלה לומר [illegible] נאמר", השיב השבוע יועץ ראש הממשלה שמואל טולידנו לבישוף ראייה, „וזה נאמר בהחלטת הממשלה. לראש הממשלה [illegible] מה להוסיף ולכן אין טעם בפגישה".

הסגנון והתוכן מרגיזים את [illegible] שותה של הממשלה לא לזוז [illegible] לפתה שלא להחזיר את תושבי איקרית וברעם לכפריהם. כאן [illegible] ויכוח. סביב שאלה זו, נוטש [illegible] שהשתכנעו כי אין זו בעיה [illegible] רית לגבי שני כפרים אלא [illegible] מדינית יסודית. ביחסי [illegible] הערבים. „זהו הויכוח שלנו [illegible] ערבים ומדינות ערב", הסביר [illegible] השר שלמה הלל. „היה מה ש[illegible] מלחמה ואנו מציעים לערבים [illegible] פיצויים ולשקם את עצמם — [illegible] רק בישראל אלא גם במצרים [illegible] ובלבנון. התעמולה הערבית [illegible] ומבטיחה למליוני הערבי להחזיר [illegible] בדיוק לאותו בית שאותו עזב [illegible] מה [illegible] עליו לקבל [illegible] הצעת שיקום. השאלה היא [illegible] מקבלים את דרך הפיצוי־[illegible] כפתרון צודק והגיוני או שאין [illegible] אלא להחזיר מצב לקדמותו. [illegible] זו השלכה מעבר לשני הכפרים [illegible] רון בעית איקרית וברעם [illegible] החזרתם, יצר בעיה גדולה. [illegible] הבעיה העקרית היא לא [illegible] ערבים את הנטייה שמי [illegible] לסרב (לקבל מצבי) יקבל [illegible] כל זמן שהרגשה זאת קיימת — [illegible] כל אפשרות להגיע לסידור [illegible]

צה"ל נערך לקיצור השירות

ב־1 באפריל 1974 ישוחרר כל מי שמלאו 33, 34 ו־35 חדשים לשירות[illegible] ✱ חיילות יועסקו כאלקטרונאיות ומכשירניות ✱ כיוון שחיל האוי[illegible] וחיל הים מצויים בתהליך התעצמות יצטרכו יחידות אחרות לשלם א[illegible] „מחיר" צימצום השירות הסדיר

מאת יעקב ארז

הארכת השירות הסדיר, שחלה בשנת 1966, כונתה בצה"ל בשם „תוספת אשכול". הארכה השניה שנכנסה לתוקף בתחילת 1968, נקראה ב„סלנג" הצה"לי „תוספת ברלב". עתה לא ברור עדיין, אם קיצור השירות הצבאי, יכונה בקרב אנשי צה"ל בשם „קיצור דיין", או „קיצור דדו".

ביום א' הודיע שר הבטחון לממשלה על קיצור השרות הצבאי. הרמטכ"ל, רב אלוף דוד אלעזר, גילה כבר בערב ראש השנה תשל"ג בראיון ל„במחנה" כי המטה הכללי בודק במגמה חיובית את האפשרות לקצר את שלוש שנות השרות.

אם לא יחולו שינויים משמעותיים, בזירה הבטחונית, עתידים הצעירים שיחולו מבראשון באפריל 1974 לשרת 33 חודשים בשרות סדיר במקום 36 חודשים, כפי שהונהג מאז תחילת 1968.

„הבשר" ו„הכמות"

קיצור השירות ב־3 חודשים פירושו למעשה הקטנת הצבא הסדיר בחלק ה־12 שלו. ולכן נדרשות הכנות מקיפות ויסודיות שהקטנה המשמעותית בכח הצבאי, לא תפגע ב„בשר" אלא רק ב„כמות". בצה"ל רואים כ„בשר" את היחידות הלוחמות המבצעיות וכ„כמות" — את הדרגים הנועדים לסייע לאותן יחידות ולהפעילן.

כבר בשנה שעברה הורה הרמטכ"ל, רב אלוף דוד אלעזר לאגפים השונים במטה הכללי לבדוק את האפשרות לקצר את השרות הצבאי, לנוכח הרגיעה הנמשכת מאז הפסקת האש עם מצרים באוגוסט 1970. אולם לקראת שנת העבודה הנוכחית, שמתחילה באפריל, הוחלט לדחות את קיצור השרות. סיבות שונות הדריכו את המטכ"ל בהכרעה זו, שהעיקריות בהן היו הצורך בהמשך כוננות מוגברת ויכולת הרתעה ממשית, לנוכח סכנת התלקחות מחודשת בגבול מצרים וכן ההצטיידות הגדולה של חיל האויר וחיל הים, שחייבו הגדלת כח האדם.

אילו הוחלט על הקטנת השירות הסדיר, היה סדר הכוחות בשנת העבודה הנוכחית מחייב את המטכ"ל להגדיל את שירות המילואים. ברוחני המטכ"ל, הוכרע להעדיף את קיצור שירות המילואים ולא להקטין את השירות הסדיר. ואמנם, בשנת העבודה 1973/4 חלה „הרעשה" במילואים: השירות הועמד על 33 ימים לחיילים, כשהוקלה ניכרת בכל היחידות.

לאחר שהשלים המטכ"ל תכנית רב־שנתית מושלמת, שעליה ניתן לבסס את ההיבטים השונים של קיצור השירות, הוחלט על צימצום השירות הסדיר משנת העבודה הבאה.

כיוון שכך, יוכל בראשון באפריל 1974 מספר המשוחררים מצה"ל שהוגי־ישתחררו בבת אחת חיילים שב־1 באפריל ימלאו לשירותם 33, 34 או 35 חודשים. כדי למלא את המצר שיווצר בכח האדם חייבים אנשים שונים במטה הכללי לעשות הכנות ממשיות כבר עתה.

קיצור השירות — אמצעים קיצוניים [illegible] בכירים שעסקו בנושא בשלושה [illegible] חודשים האחרונים — אומר [illegible] ב„בשר" ולכן יש לבצע פעולה [illegible]

✱ יש צורך לצמצם מקצת [illegible] דוחים שונים.

✱ להטיל משימות נוספות על [illegible] דות בשטח.

חיילות בשירות סדיר תעסוקנה [illegible] בנושאים „גבריים" יותר [illegible] שסיימו בתי ספר מקצועיים [illegible] בצבא אלקטרונאיות, מכשירניות [illegible] אנשי הקבע בצה"ל יועסקו ב[illegible] בות נוספות, כמו מקצועות [illegible] מבצעיים, שונים ועוד.

יעשה מאמץ כללי לצמצם [illegible] להגביר יעילות, ולשלב [illegible] יוטלו על מסקנת אחת. כיוון ש[illegible] האויר והים, הם חילות [illegible] צאים היום בתהליך של גידול [illegible] אין אפשרות לצמצם את [illegible] האדם המוקצה להם. להיפך [illegible] להגדילו. לכן יחולות, [illegible] לשלם את „מחיר" הצמצום.

הגדול העצומי במצבות [illegible] מיידי בהבדלה כח האדם של [illegible] המרכז ומהגיים שנבר [illegible] הנמשך מספר חודשים [illegible] מורגשת השפעתו. [illegible] המקצועות בנשמה [illegible] הקומה [illegible] מבחירות, למשל [illegible] מספר חודשים לאחר [illegible] גורם בגידול הכוח.

בכלל קיצור השרות [illegible] גם במערך ההדרכה של [illegible] המעסקים בשירות הסדיר [illegible] יותר ולכן ישתתפו [illegible] קורסים השונים [illegible] כאלה או אחרים [illegible] זרועות הצבא [illegible]

רוכש דירה
האם אתה מברר?
מי הבונה? מי המוכר? ולמי תוכל לפנות
כשתגור בדירתך?
האם אתה יודע?
שחברת
"גן"
בונה, מוכרת ונותנת שרות לדירות האיכות
בכל הגדלים ובכל חלקי
פתח-תקוה
שאל את מאות הדיירים שגרים שנים
בדירות "גן" והם יגידו לך:
"דירה בחברת "גן" תקוה: —
כשתגור בה מרוצה תהיה"
"גן"
חברה קבלנית לבנין והשקעות בע"מ
פתח תקוה, רח' חיים עוזר 20

הכליות, המוסר והעין הרעה

מאת אורי קיסרי

ל חוץ ההתיישנות אין שליטה על מחשבה טובה, על הרהור שברצון טוב. מחשבות ...מין זה אינן מעלות חלודה ...מותר לחזור אליהן, גם ל...חר זמן.

...אני מודה, כי זה לי יותר משבוע ...ים שמחשבותי הולכות אל אשדוד, ...ר הגבל. לא שביתות, לא הפגנות ...ף לא בעיות של דיור ושיכון ...עסיקות אותי בחוף הדרומי הזה. ...מעסיקה אותי לא יותר מנערה, ילדה ... י"ג שנים, סימה שמה. חייכם, כי ... סיפור הראוי להיות מסופר ונש... אפילו שאקטואליותו הטריה צ... ...זה כלשהו.

...כשאני מסתכל עכשיו בתמונתה ... הנערה המשבצת את סיפורה, ... רואה שתי עינים גדולות, עצו... וחודרות. אני רואה שתי שפתיים ... הוות פה שחרג כמסגרת גילו, פה ... ברבי כלשהו, חושק ולוהט. אין ...ק, שעינים ושפתיים אלו מבטאות ...ן את תאוות החיים של סימה קט... אך לא „צעירה" זו. ...החיים ביקשו להתנכל לה. אך ...טבים נלחמו לה. היא נאבקה, וכ... היא מחייכת. ...כי האורח הסביר לה פניו.

●

...ה קרה, בעצם? ...הסיפור סופר ויותר מפעם, אך ...זובי אליו, כוונתי להגיע לנקודה ...ווייכת, שחזמה נעלמה בעיני ה... ...ופרים והמאוינים.

...מעשה בנערה בת 13, שהכליות ...לה, או למרבית הצער הכליה ה... ...זת, היחידה שלה, עשתה לה בעיות, ...ולים אחרות: לא האיר לה מזלה ... סימה.

...הן שש בנות בבית. אבא נפטר, ...אלמנה, על שש בנותיה. כולל סי... ...ה, היא לקתה כרונית של המוסדות ...הציאליים־עירוניים. כך על כל ...ים היה הדבר כאן עלתה המשפחה ...נדה.

...עד שיום אחד בקעה, כאילו, קרן ...ת היתה זו קרן אור שנועדה ...צות את ההורוסקופים של המשפ... ... קרן האור בקעה בדמותו של ...ופיסור, הרופא סטנלי לוין. הוא ...ר את חברי מועצת העיר, כי ...ה של אזרחית קטנה, אלמונית, ...צאים בסכנה ויש לעשות משהו ...להציל אותה. הוא הסביר, כי ... נוהרת, נותרה עם כליה אחת ו... ...דה, ועכשיו יכול להציל אותה רק ...תוח דחוף וקשה, שניתן לבצעו ...ריל, ליתר דיוק בלוס אנג'לס.

...הנועצה אשדוד מיטיבים להתמצא ...עיני שביתות ובנלים. אך מצויים ... גם יהודים בעלי לב רגיש, לב... ...ס. אחד כזה הוא ג'יג'י אביטן, ...ד כזה הוא אלי ביבי ואחד כזה ... יוסף אשראף. וכך ניתנה התנו... בעקבות הרצון הטוב. החברה ה... ...איליה נכנסה להליך הגבוה, נג... ... לנוף המקובל שלה, כאפשר ...יוא לה גוף הצורה הספונטנית, ...אקלים התרומה וההתרמה הכוצי... ...ות. בכל פינות אשדוד, ולא רק ... כי אם מכל פינות הארץ, ...ו זורמים כספים למתרון בעייתה ... סימה הקטנה. זה היה מיבצע ...פשר היה לקרוא לו „מיבצע סימה ...שדוד".

...כל רחבי ישראל דיברו על נדי... ...הלב של „עבר", שלא נעצרה, ...הספר, נכשכה וגאות והלכה עד ...העוסקים בראש המיבצע מצאו ...און להודיע, באמצעות אמצעי ה... ...שורה, כי התרומות הציפו כל ...בות בשותרת, ויש לשים בעצורים ...סן את הרצון הטוב. עד כמה שכל ...ון של כל יד נדיבה ומושטת ...כפעולה ביותרת, הנה רק ...הדבר שנדיבי אשקלון ראו לנצ... ...כורח לעשות זאת. וכאן, דרך ... נכבשה לתמונה, בהתאם למסורת ... אותה נדיבות כתרומה, חברת ... עלי. היא העניקה כרטיסי טיסה ...ינם לסימה ולאמה, כרטיסי הלוך ...וב.

●

...כך יצאת המשפחה הקטנה, משפ... הבת ואמה, יצאה לדרך. אם לא ... ישראל, הנה כל אשדוד, עקבה ...עינים דואגות לאשר יתרחש עכשיו ...עבר לאוקינוס. אשדוד התפללה ו... ...ה כל הלבבות הרגישים בישראל. ...דומה הדבר, כי כל זה הועיל. ...תפילה הכסף. או הכסף והתפילה.

●

...באחד הימים חזרו הבת ואמה. ...הגוף ההולך של אשדוד חייך ...הן במיטב החיוך. הילדה, שנשקפו ... זה בקרוב כל עיניה ההדודים, ...חרדה הבחולות מטרסן ועד שח... ... חייכה עכשיו כשהיא לבושה ...ש נאה, כמעט אלגנטי־הוליבודי. ...מן, כי סימה הרהורה עכשיו בטח... ...אי נפשה באותו יום לא רחוק, ...ובמחלקת הילדים של בי"ח קפלן ... נחה ונותרה עם כליה אחת בלבד. ... זה היה עכשיו רחוק וסימה רצתה, ...וזהוקה, שיהא זה עוד יותר רחוק...

...עכשיו, תודה לאל, נשתנתה תמו... ...נה. התפאורה, הרקע, הגוף, הכל ...שתנה, כעת החלו בדברים על סל... ...יה, על רהיטים לחדר ילדים...

עיניה היפות של סימה בעצם לא רק יפות — גם מאושרות.

וכאן נתעורר הישראלי האחר, לא עוד הנדיב הנבגן, לא עוד התורם המתחרים. עכשיו נתעורר הישראלי המכוער, האיש עם העפרון ביד, שנוהג לבדוק אם לב האדם אינו טוב יותר על המידה, זה שמעדיף ויעדיף תמיד, על מחשבות טובות, חשבונות מדוייקים. וזה אמר: רגע, רגע... אל תהיו כה נחוסים... הן הכוונה היתה להעניק לסימה אפשרות של ניתוח, לאפשר לה מבע, טיסה, לה ולאמה, הלוך וחזור. באספו 140 אלף לי"י, אך בסך הכל הוצאו לניתוח רק 10,000 לי"י. למה לבזבז, בעינים עצומות, את הסכום הגדול(!) הזה? ומה יהיה אם חלילה ילדה אשדודית שניה, אחרת, תמצא עצמה, ביום מן הימים, על מיטת ניתוחים וגם לה תהיה בעיית כליה שתסכן את חייה? ומה יהיה אם באותו יום לא תתעורר אשדוד במצב שוק נדיב וישראל לא תקיץ בארנקים פתוחים?

במלים אחרות, החלו מציצים כמעט בקנאה לתוך ארנקה של סימה, לתוך כלייתה של סימה... לבדוק, אם לא זכתה ביותר מדי? איש לא בדק את הכלייה שלו, של עצמו, או ליתר דיוק: איש לא בדק את מוסר הכליות שלו, של עצמו. העינים, שרק אתמול כמעט שהשירו דמעה על גורלה של סימה, נתגלו עינים צרות־עין... מישהו אמר, כי מתוך הסכום הגדול(!) שנותרו ונאסף, יש להקפיא ולהעביר סכום של 90 אלף לי"י לידי משרד הבריאות לצורך הקמת קרן למקרים דומים...

●

א כן, עקרונית צדק מר אביטן מהנהלת עיריית אשדוד בהגידו, כי מחדל רציני הוא מצד המדינה אם לא קיים גוף רשמי העוסק בטיפול במקרים אלה. אבל, אבא, יהודים, הרהרו בכלייה ולא בעין המקנאה! הפעילו את מוסר הכליות ולא את צרות העין. כי צריך שיהא ברור לכולנו, כי קרן זו, שהודרה לחייה של סימה, איננה קרן מלשון קרן צורה ממשלתית, משרדית, ממסדית, אלא קרן אור, שהשוכן במרומים (או אם אתם מעדיפים, שהגורל הסמוי המנצח על חיינו), הוא ששילח אותה לתוך חייה חסרי הסיכויים של הילדה בת י"ג השנים והלמודות בצער וכאב!

ושום משרד ממשלתי, לא משרד הסעד ולא משרד הבריאות ולא שום משרד אחר, אינו רשאי ליטול בחזרה מידי סימה מה שנתנו לה האלמונים של ישראל. לא גובי המדינה הרשמיים הביאו לה את הכסף. היו אלה גובי אנוש, לא בתפקיד, אלא בלב.

●

ל פני שנים לא מעטות הכרתי בעולם הגדול אדם יחיד ומיוחד. התיידדנו והתחברנו ולא פעם העמקנו דברים על טיבו של עולם זה בו מכונסים בצפיפות מפחידה המאושרים והאומללים, העשירים והעניים.

כן, ידידי היה אדם יחיד ומיוחד במינו. הוא היה עתיר נכסים, עשיר כקריזוס. אך הוא היה גם עתיר רגשות. מי שיש לו רגשות, כן ההכרח שתהיינה לו גם עינים... היו לו, לידידי, גם עינים. הוא ידע לראות, ידע להרגיש וידע לנדב, לתת, לסייע, להיטיב.

יום אחד אמרתי לו, כי הסכומים הגדולים שהוא מעניק לאנשים־הכואבים, הם כטיפה בים והם לא ימציאו מרפא לחולה ולזקוק לנחמה ולעזרה. מדוע איפוא, אמרתי לו, „לא הקים איזו חברה, איזו אגודה, שתוכל להפעיל ביעילות מירבית את עזרתך ואת נכונותך"?

הוא חייך. כנראה שאלוהו לא פעם שאלה דומה וכנראה לא פעם ניסו „למסדר" אותו, להכניס אותו לתוך „המשרדיזם" הזה של גאולת החברה.

הוא השיב לי:

„מטרתי היא לעזור למי שזקוק לעזרה. אבל אני רוצה לבחור במו ידי, במו עיני ובמו לבי את הזקוק הזה, שלו ורק לו, אביא את עזרתי. אני מאמין בגורל. ואני מאמין, כי האנשים שאני חייב, שהוטל עלי כביכול, לעזור להם, מתגלים לעיני לא במקרה אלא במכוון וברצונו של הכל־יכול. איני מיסיונר... אני אדם, שבמקרה נתגלגלו הדברים והוני גדל והתרחב. יום אחד שאל אותי עתונאי מהו התחביב שלי. עניתי כי אין לי. אז שאל: מהי מטרתך ומה עיסוקך? אז עניתי: להיטיב ולעזור לבני אדם. ואז פסק לעצמו העתונאי הרשם: תחביבו — לעזור לבני אדם. לא כבעתי ממנו. כה השוב מה יכתוב? העיקר: מה נעשה כולנו, זה לעומת זה, זה לקראת זה".

●

מ ימי לא ידעתי לפתור מדוע זוהי בה העברית, הלשון העברית, את המוסר, כתופעה של הרוח, מדוע זיווגה אותו עם הכליה הכל־כך סתולית בגוף, ולא ברוח.

אך מוסר הכליות, שנתרומש באשדוד, נתגלה כאגדה יפה, אגדה עם ...סוף הכל...

„טוביה" ההונגארי מקבל מכתבי איום

קהל סטודנטים יצא במופגן מהצגת „כנר על הגג" שנערכה באוניברסיטת בודפשט ● פקיד מפלגתי בכיר, שתקף את החבר היהודי היחיד של הפוליטביורו ההונגרי — סולק מהמפלגה ויתמנה שגריר ב...מדינה ערבית ● ספר אנטי־ציוני ארסי הופיע בהונגריה, מחברו — יהודי...

„לו הייתי רוטשילד" — שר פרנץ בשני בתפקיד טוביה ב„כנר על הגג" המוצג בבודפשט. הכרטיסים אזלו, אך השחקן מקבל מכתבי איום...

מאת נפתלי קראוס

כ מה יהודים דרושים כדי „לקיים" אנטישמיות פעילה, ארסית, תוססת? מסתבר, כי בהונגריה הקומץ משביע את הארי, די בקומץ יהודים קשישים — פחות מאחוז אחד מאוכלוסיית הונגריה המונה 10 מיליונים — וכמה עשרות יהודים מתבוללים, רחוקים מיהדותם, קומוניסטים אדוקים, התופסים משרות כמעט־בכירות, כדי ללהב מפעם לפעם מחדש את להבת שנאת־ישראל.

למראית־העין ועל פני השטח, נראית הונגריה היא גולה „שלווה". 60—70 אלף היהודים, רובם המכריע זקנים בגיל הפנסיה או קרוב לו, השלימו עם המשטר ועם חייהם בו. כל מי שהיו לו „יד ורגל" יצא זה מזמן, מי לישראל ומי לארה"ב (הגל הגדול האחרון יצא בעת מהפכת אוקטובר 1956 ובסמוך לה) הנותרים הסכינו עם מצבם וסמכו על המשטר שיגן עליהם מפני גילויים אנטישמיים. ואכן, בהונגריה הקומוניסטית אסור הצעק על כל הסתה אנטישמית, במעשה, בעל־פה או בכתב, ולכן מהנים שונאי ישראל להסוות את דעותיהם ונטיותיהם במסווה אנטי־ישראלי, דבר ה„מותר" ואף רצוי במדינה הרואה את עצמה ידידת הערבים. אולם, מפעם לפעם מבצבצת השנאה ליהודים מתחת למעטה הפוליטי הדק

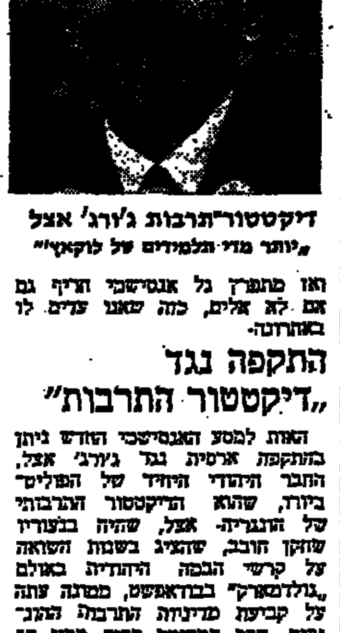

דיקטטור־תרבות ג'ורג' אצל
„יותר מדי תלמידים של לוקאץ'"

ואז מתפרץ גל אנטישמי חריף גם אם לא אלים, כמה שאנו עדים לו באחרונה.

התקפה נגד „דיקטטור התרבות"

האות למסע האנטישמי החדש ניתן בהתקפה ארסית נגד ג'ורג' אצל, החבר היהודי היחיד של הפוליטביורו, שהוא הדיקטטור התרבותי של הונגריה. אצל, שהיה בנעוריו שחקן חובב, שהציג בשנות השואה על קרשי הבמה היהודית באולם „גולדמארק" בבודאפשט, ממונה עתה על קביעת מדיניות התרבות ההונגרית, דבר המקומם רבים מבין האינטליגנציה ההונגרית. ביטוי להתנגדות זו ניתן באחרונה, בכנס מפלגתי רב־משתתפים, שהוקדש לענייני „אגיט־פרופ." והשתתפו בו מכובדי חיית התרבותיים של הונגריה, בראשות ג'ורג' אצל.

את ההתקפה נגד אצל ניהל סגן מנהל המחלקה לענייני חוץ של המפלגה, אנדרה שוטו, שפתח את נאומו באומרו, כי „יש כאן יותר מדי אנשים מתלמידי ג'ורג' לוקאץ' (יהודי) המנוח". הרמז היה ברור, אולם שוטו לא הסתפק ברמזים, אלא המשיך לדבר על „תופעות מדאיגות" בחיי התרבות של הונגריה, „תופעות המנוגדות לקו הרשמי של מדיניות החוץ ההונגרית, התומכת במדינות ערב". הוא מנה את ה„תופעות", כגון הצגת ה„כנר על הגג"; הצגת המחזה „משה" בתיאטרון הממלכתי; הפסקת ההוקעה היהודית (האבריקניה) לילי דארנאש, אלבומו של פרנץ מולנאר — „תופעות המנוגדות לרגישותם של הנציגים הערבים היושבים בהונגריה ומנוגדות את האוריינטציה הפוליטית של המפלגה". שוטו דיבר על „אנשים מסויימים" האחראים למחדלים שכבה הכל ידעו, כי הכוונה לג'ורג' אצל.

„בשם 600 אלף קרבנות"

הדברים גרמו לסערה בכנס. קריאות־ביניים מרובות קראו לשוטו לא לדבר מחור־סתור, אלא לומר בגלוי, כי הוא מתכוון ליהודים. אחדים קראו ליו"ר של הכנס, דזיו נבש (יהודי אף הוא) להפסיק את שוטו, אך זה לא הצליח בכך. כאשר סיים את נאום השיטנה שלו, ביקש את רשות הדיבור הסופר לסלו ג'ורקו, שאמר כי „אחרי שאנו אשמים במותם של 600 אלף יהודים (בימי השואה — נ.ק.), אסור לנו לדבר כך וצריך לכבד את רגישותם של קרובי הקרבנות". סופר אחר, ג'ורג' סיגטאר, טען כי אם להתחשב ברגישות הערבית, הרי שאסור להוציא לאור את ספרי תומאס מאן שנושאם שאוב מהתנ"ך: „אין ההונגרים יכולים לכוון את חיי התרבות שלהם לפי מה שמוצא או אינו מוצא חן בעיני הערבים" — אמר.

גם הנתקף עצמו, ג'ורג' אצל, נטל את רשות הדיבור וניסה לבטל את דברי ההתקפה באומרו, כי הם דעת יחיד, שכדאי להתעלם ממנו. הכנס נבעל בדברי נבש, שאמר כי הכנס ברובו מזדהה עם עמדת ג'ורקו (שאיזכר את 600 אלף הקרבנות) וזוהי עמדת המפלגה.

שגריר במדינה ערבית...

דבריו של שוטו נפוצו בכל בודפשט. המפלגה לא יכלה להבליג, שוטו הודח מתפקידו, גורש מהמפלגה ו... שמועה אומרת, כי יתמנה שגריר הונגריה באחת ממדינות ערב. לאחר שבקהיר כבר משרת אנטישמי ידוע, איש־הרדיו ההונגרי יגו רגוה; יהיה במינויו של שוטו משום שיגור „האדם הנכון למקום הנכון".

באותה תקופה עצמה ארעו בהונגריה מספר התפרצויות אנטישמיות נוספות, הבולטות שבהן:

✱ בעוד שכאן פברואר מוצג באחד התיאטרונים בבודפשט בהצלחה גדולה „הכנר על הגג", המבוסס על „טוביה החולב" של שלום־עליכם, כרטיסים אי־אפשר להשיג חודשים מראש, מקבל השחקן הראשי, המגלם את טוביה, פרנץ בשני, עשרות מכתבי איום בשבוע, מכל חלקי הונגריה. בשני, מגדולי שחקני הונגריה, אינו יהודי, אך הוא מזדהה ומזוהה עם התפקיד, עד כדי כך שהאנטישמים רואים בו את „טוביה היהודי" ומכלים בו את חיצי זעמם. ואם לא די בכך, הרי כאשר הציג באחרונה בשני, במסגרת „ערב תיאטרון" באוניברסיטת בודפשט, קטעים מה„כנר", קם מרבית הקהל, שהיה מורכב מסטודנטים, על רגליו ויצא במופגן מן האולם...

✱ סופר הונגרי בשם אישטוואן צ'ורקה, שגידף את היהודים בפומבי, לא הועמד לדין, על אף תלונה רשמית שהוגשה נגדו על ידי אחדים מבני „לקהה". המשטרה העבירה את התלונה לאגודת הסופרים והיא השעתה את צ'ורקה למשך שנה מחברותו באגודה, תוך ציון כי דברי הבלע שלו נאמרו בהיותו... שיכור.

✱ בבודאפשט הופיע ספר ראשון מסוגו, הגונה את הציונות „ששיתפה פעולה עם הנאצים והפשיסטים". מחבר „מדינת ישראל והציונות", העתונאי ג'ורג' כאקאי (יהודי) מצטט את לנין כדי „להוכיח" כי היהודים אינם עם ואת מארכס, כדי לומר, כי היסוד המונח בעיקר היהדות הוא רדיפת הבצע ואלהי היהודים הוא הכסף. בספרו בן 380 עמודים, שהודפס ב־13 אלף עותקים, מצטט המחבר ה„מלומד" גם את חנה ארנדט, האומרת כי אייכמן אהב את הציונים, כי הם היו „אידיאליסטים כמוהו".

מאז הקמת מדינת ישראל ועד היום לא הותקפה הציונות בהונגריה, בצורה כה ארסית כמו בספר זה.

✱ באחרונה הודח, ללא כל סיבה או נימוק, מזכיר אגודת העתונאים ההונגריה, היהודי בורביט סיקלוסי, שנתמנה למשרה הכרה חשובות.

✱ בעתונים הוגבר הקו האנטי־ישראלי ובעת ובעונה אחת רבו המאמרים והידיעות המשבחים את הערבים ואת הידידות ה„מסורתית" אתם.

„רשעים עוד ישנם"

כמו לאנטישמיות הקלאסית, גם לזו שבהונגריה סיבות כלכליות, בנוסף ל„אידיאולוגיות". השיטה הכלכלית החדשה, שהונהגה לפני ארבע שנים, הביאה לשגשוגם של מפעלים שמנהלים של רבים מהם — יהודים. שני סגני ראש הממשלה העוסקים בתכנון כלכלי — פטר ואלי ובהיאש תימאר — הם יהודים ובמרבית המשרדים הכלכליים יש סגני שרים יהודיים, שהם ה„מוח" שמאחורי התכנון הכלכלי החדש, המאפשר יותר יוזמה, יותר רווחה. כל מי שלא נהנה מזה, — הם ההמונים העמלים שמצבם גרוע כשהיה — מאשים את היהודים.

מי שבולם את האנטישמיות ההונגרית ואיננו נותן לה להתפרצות אלימה, הוא יאנוש קאדאר, שתהילתו ניבאת בפי כל וגויים כיהודים מעריצים אותו. גם התבטאויותיו האנטי־ישראליות הספורות, כתנות יוסית ובאות, כאילו, כדי לצאת ידי חובה. מאבק הירושה, המתנהל מזמן, עלול להתריף גם את בעיית האנטישמיות.

כאשר נשאל באחרונה אחד ממנהיגי יהדות הונגריה, הבקי „בצ־אותיות הקטנות", לדעתו על האנטישמיות בבודפשט, השיב בעקיפין בפראפראזה מפסוק שבתהילים („יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם" — תהילים קד): תמו החטאים מן הארץ, היינו שיש חוק האוסר באופן רשמי אנטישמיות כלשהי, אבל „רשעים עוד ישנם", אנטישמים עדיין מצויים והם מנצלים היטב בכל מקום סיכויים להטיל ארסם...

משפחה שכזאת

אין יסוד לעלילה, כאילו ההישגים הספורטיביים של ה„מכביה" מפגרים אחרי הרמה המקובלת כיום בתחרויות ספורט בינלאומיות. קחו, למשל, את התוצאה של 19.30 דקות ב־1500 מטר. כל מי שמתמצא אך במעט בספורט יודע, כי זמן שמתקרב לעשרים דקות הוא תוצאה מכובדת מאד בריצה לאורך 1500 מטר. העובדה, שהתוצאה זו הושגה ב„מכביה" לא בריצה, אלא בהליכה, אין בה כדי לגרוע מעצם ההישג.

ואותו הדבר אמור גם לגבי הקפיצה לגובה. אפילו באולימפיאדה לא היו מתביישים בתוצאה של 2.20 מטר. האמת היא, שבעולם כולו יש רק 7—8 קופצים המגיעים לגובה של 2.20 מטר. בתוכם נמצאו ב„מכביה" לא פחות מחמשה קופצים! הם אמנם השתמשו במוט כדי לנתר לגובה כה רב. אבל אתה לא יכול לדרוש מספורטאים יהודים שיגיעו להישגים של גויים. העיקרים הם, כידוע, עם הרוח.

בינינו לבין עצמנו, היהודים בגולה כלל לא מתעניינים בספורט. אחרי שהתברר כי אין ספורטאים יהודים בעולם, החליטו להרכיב את המשלחות של הארצות השונות בנמל התעופה לוד. נציג של ה„מכביה" והדיילת של משרד התיירות ניגשו אל כל תייר שירד במטוס ושאלו אותו אם הוא יהודי. במידה והתשובה היתה חיובית, דרשו ממנו שיקיף את המסלול בריצה קלה ואחר כך שיקפוץ. הדבר עורר פליאה אצל מרבית התיירים, שלא שמעו על קיומו של מנהג כזה בישראל. מר רודריגז גונזלס־בורג, סוחר רהיטים בן 72 ממקסיקו־סיטי איים תחילה לחזור כלעומת שבא ואחר כך הבין לראות את בת־דודתו קלארה שלא נפגש אתה כבר 45 שנה. בסוף נכנע ועשה שתי הקפות וצורף לנבחרת הכדורסלנים של מקסיקו.

כמובן, כל זה לא חשוב. מלכתחילה לא נועדה ה„מכביה" להישגים ספורטיביים ובבחינה זו מילאה אחרי הציפיות. הכוונה היתה לכנס יהודים רבים ככל האפשר להפגיש משפחות של אחים אחיה. לא התוצאות עניינו אותנו, אלא הרוח הספורטיבית והגשמת הרעיון של „כל ישראל חברים". מבחינה זו לא תשכח בנקל מלב צופי הטלוויזיה התמונה ששודרה בשגגה ממפגש הכדורסל בין הנוער היהודי בישראל לבין הנוער היהודי של ארה"ב. היו אלה מלים נצחיות של המאמן, שאמר לנעריו: „וכאשר השופט ההולנדי לא מסתכל, תיפסו את היהודי גרינפלד באשכיו וכאשר בטוח שגם השופט הרומני לא מסתכל, תדחפו בחוזק שכאליה לתוך עינו הימנית של אחינו היקר במדורות ישראלי."

י. לפיד

4 סיבות טובות לרהט את דירתך אצל 4 נגרים

תל-אביב, רחוב בן-יהודה 124

ביצוע ברמה עילית, גימור מושלם וקפדני. דיוק ואחריות, שהינם שם דבר בענף הריהוט. ריהוט מיוחד לפי מידה יוכן עבורך אם תזמן ריהוט לכל הדירה.

דגמים חדישים ומקוריים בסגנון מרהיב של צורה וצבע אשר מקנים לדירתך ייחוד הרבותי ומתקדם. כמו כן, רהיטי יבוא מהפירמות הידועות ביותר בחו"ל.

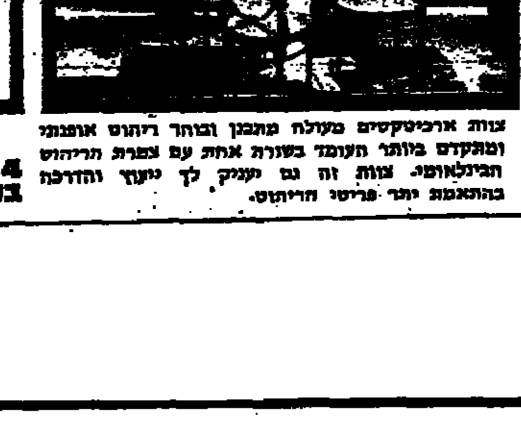

צוות ארכיטקטים מעולה מתכנן ובוחר ריהוט אופנתי ומתקדם ביותר העומד בשורה אחת עם צמרת הריהוט הבינלאומי. צוות זה גם יעניק לך ייעוץ והדרכה בהתאמת יתר פריטי הריהוט.

34 שנות נסיון בשרות הציבור

סמלנו ערובה לטיב

مطابق للأصل

هكذا من الأصل

קומדיה שחורה בלנינגראד

משפטו של יהודי אחד שביקש לעלות לישראל והואשם ב...חוליגאניות

מאת עמנואל ליטווינוב

גוגול לא יכול היה להמציא פרשה מגוחכת יותר ממה שאירע למתמטיקאי יהודי סובייטי, ניקולאי יאבור, המרצה עכשיו גזר דין של מאסר בשל הטלת מימיו בערוגת פרחים.

הוא כבר ישב עשרה ימים על אותה השתנה בערוגת הפרחים — ואז הוליטו שהשתין בצורה חוליגנית ואנטי סובייטית במיוחד, ולכן חזרו ועצרוהו וגזרו עליו עוד שנה אחת.

הפרשה, כרבים כמותה, החלה כאשר ביקשו יאבור ואשתו היתר יציאה כדי לעלות לישראל. סוף סוף ניתנה להם רשות היציאה בתנאי שישלמו כופר השכלה בסך 16 אלף רובל. כיוון שהמשכורות החודשיות של הזוג הסתכמו ב־190 רובל, חוץ מזה לא היו להם שום אמצעים, הגיש ניקולאי בקשות למוסדות שונים, שיפטרוהו מן הכופר.

ב־15 ימי מצער, אלא אם כן יוחל „אוביר", המוסד הממשלתי המטפל בהגירה. שם פגשוהו ראש אוביר בוקוב, אחת מפקחות פיסקובאצקאיה, ופקיד ממשרד הפנים, שלא גילה את שמו. פקיד זה איים עליו ב־15 ימי מעצר, אלא אם יחדל מיד כלהטריד מוסדות סובייטיים בבקשות לביטול הכופר. הוא הטיב, שדרישתו חוקית בהחלט ואין בדעתו להפסיק. למחרת בשעת ערב מאוחרת עצרוהו שני אנשים, סמירנוב וצ׳בוטארנקו שהאשימוהו כי השתין בפומבי. גזרו עליו עשרה ימי מעצר מינהלי והוא ריצה את העונש.

ניקולאי המשיך להגיש בקשות לביטול הכופר. באמצע מארס (כשבוע ימים לפני שביטלו השלטונות את מס היציאה) שוב הוזמן אל ראש אוביר, בוקוב. נאמר לו כי רשיון היציאה בוטל, כיוון שחוקרים עכשיו ניירות שונים שהוחרמו בביתו, כאשר נעצר בחודש ינואר בגלל חוליגניות. ניירות אלה היו עצומות אל מיניסטריון הפנים ואל מיניסטריון הכספים ומכתבים אחרים אל ידידים בקנדה. כל הסימנים העידו שמנסים להטיל עליו את האשמה השגרתית של תעמולה והסתה אנטי סובייטית.

ב־20 במארס נצטווה להתייצב בתחנת המיליציה של הרובע. במשך היום טילפן פעמיים אל אשתו הדואגת. תחילה הודיע כי המשטרה מעיינת בשאלה אם לעצור אותו או לא. בפעם השניה הודיע שהוא נעצר והואשם בחוליגניות על פי סעיף 206, פסקה 1, של החוק הפלילי של ברית המועצות. לשון אחרת, כיוון שהשלטונות לא מצאו מאומה להשתית עליו תיק של „ציונות", החליטו שעדיין אפשר לסחוט משהו מתיק ההשתנה. ההאשמה היתה, כי ב־20 בינואר 1973, בערך בשעה 19.30, בהיותו במצב של שיכרות כבדה, עשה ניקולאי יאבור את צרכיו הטבעיים, היינו השתין, במגרש המשחקים של הילדים בבית מספר 31 ברחוב באסיינאיה. העדים סמירנוב וצ׳בוטארנקו עצרוהו מיד והביאוהו לתחנה של המיליציה.

מר יאבור הכחיש את ההאשמה מכל וכל. המקום שמדובר בו, מרוחק מהלך דקה אחת בלבד מביתו. סמירנוב וצ׳בוטארנקו שזה זמן מה היו עוקבים אחריו, ומתחקים על צעדיו, עצרוהו בלא שום הסבר ליד פתח של מבוי, המוליך אל הבית באסיינאיה מספר 31. אך 20 דקות לפני כן נפרד משני חבריו, גולוביב ופליסקין, שיעידו כי לא היה שיכור.

המשפט, שנתקיים ב־2 באפריל בבית המשפט העממי של רובע מוסקווה בלנינגראד, היה משונה אף לפי אמת מידה סובייטית. לא היה תובע — לפי השמועה לא רצה איש מאנשי התביעה לעשות את עצמו מגוחך ביצגו את התביעה בתיק כזה. משני עדי התביעה הופיע רק אחד, צ׳בוטארנקו. את „עדותו" של העד השני, סמירנוב, קרא השופט.

צ׳בוטארנקו העיד, כי בלכתו ברחוב באסיינאיה ראה את ניקולאי יאבור משתין על ערוגת פרחים בחצר של הבית מספר 31, ועוברים ושבים מביעים מורת רוחם. הוא ניגש אל האיש ועצר אותו, עצר מכונית עוברת והביא אותו אל תחנת המיליציה.

כאשר פרקליטו של יאבור, עורך דין חפץ פתח בחקירה נגדית, נבלבל העד הראשי. כאשר הראו לו תרשים של הרובע, שבו נעשתה העבירה, כביכול, לא היה מסוגל לתאר את דרכו בתוך הרובע; לא הצליח להסביר, איך יכול היה לראות מן הרחוב את הנעשה בתוך החצר של רחוב באסיינאיה 31, כיוון שהחצר מוקפת חומה, לא ידע להסביר, מה עשו עוברים ושבים בתוך החצר, ואיך הגיעו לשם; לא יכול להסביר סתירות בין עדותו ובין העדות של סמירנוב, כפי שקרא אותה השופט, בנוגע לשאלות כי עצר את המכונית העוברת, איזו מכונית היתה זו, ופרטים אחרים.

באין תובע נטל על עצמו השופט פאסיוכין גם תפקיד זה, ויצר בכך מעין תקדים משפטי. בתיק היו קשיים מסויימים והוא ביקש ליישב את ההדורים. „עשית צרכים טבעיים בפומבי", מוגדרת בברית המועצות כהפרעת הסדר הציבורי, והעונש על פי החוק הוא קנס או מעצר עד 15 יום — עונש שכבר נגזר על ניקולאי יאבור. השופט פאסיוכין יישב את הקשיים באומרו, כי ההשתנה, שמייחסים ליאבור, היתה השתנה חוליגאנית מיוחדת, שבאמצעותה ביקש להפגין את הבוז שהוא הוגה למשטר החברתי הסובייטי. על מהות ההליכים אפשר לעמוד מתוך חילופי שאלות ותשובות אלה, שרשם אחד מחבריו של יאבור — שבקושי האמין למשמע אוזניו בעת המשפט:

צ׳בוטארנקו: — ראיתי את יאבור במגרש המשחקים. הוא השתין לעיניהם של אנשים רבים שהתמרמרו, ואני ניגשתי לשם.

פאסיוכין: — כשניגשת אליו, עדיין המשיך להשתין?

צ׳בוטארנקו: — כן.

פאסיוכין: — ומה קרה אחר כך?

צ׳בוטארנקו: — מסביב עמדו עוברים ושבים שהביעו את מורת רוחם.

פאסיוכין: — וכאשר הביעו מורת רוחם, המשיך יאבור להשתין?

צ׳בוטארנקו: — כן, המשיך.

פאסיוכין: — מה קרה אז?

צ׳בוטארנקו: — סמירנוב דיבר אל יאבור וביקש ממנו שיחדל מן החוליגניות הזאת.

פאסיוכין: — ויאבור עדיין המשיך להשתין?

צ׳בוטארנקו: — כן, המשיך.

פאסיוכין: — ואחר כך?

צ׳בוטארנקו: — שאלתי את יאבור מדוע הוא משתין שם. הוא אמר, שאם יבנו יותר בתי שימוש, הוא ישתין בבתי השימוש.

פאסיוכין: — בעת השיחה איתך הוא הוסיף להשתין?

צ׳בוטארנקו: — כן.

פאסיוכין: — ומה קרה אז?

צ׳בוטארנקו: — סמירנוב ואני התלטנו להביא את יאבור למיליציה. סמירנוב נשאר אצלו, ואני יצאתי בחזרה לרחוב באסיינאיה כדי למצוא מכונית.

פאסיוכין: — ובשעה שהלכת עדיין המשיך יאבור להשתין?

צ׳בוטארנקו: — כן, עדיין המשיך.

שיא מופלא זה של השתנה הצחיק את הנוכחים. אחד מהקהל חילל את כבוד בית המשפט בפורשו זרועותיו, כדי לציין את היקף שלפוחית השתן של יאבור, ועל כך סולק מן האולם.

פרקליטו של יאבור, בדעתו כי בשביל שולחו אין זה ענין מגוחך כלל, הביא עדים שהעידו, כי הנאשם לא היה שיכור, שנסע איתם ברכבת התחתית, ששם אין מכבירים שיכורים, ושרק חצי שעה לפני שנעצר עשו יאבור וחבריו את צרכיהם הטבעיים במשתנה רשמית מורשית; ואפילו מסוגל היה להטיל עוד מעט מים, אין זה סביר כלל, שיכול היה להמשיך בכך כל אותו זמן שסיפר צ׳בוטארנקו, עד התביעה היחיד.

התביעה בראשה עומדת על כרעי תרנגולת. השופט פאסיוכין החליט על הפסקות בלתי מובנות ונעלם (בעלי לשון אמרו שהלך לבקש הוראות מרשות גבוהה יותר). איש המיליציה צ׳בוטארנקו, שהנוכחים תיארוהו כבחור צעיר, בלונדי, גבה קומה וחסון־גו, בעל חיוך יהיר, התהלך בעת ההפסקות בתוך הקהל והסביר, שהוא בוחל בכל הבוגדים במולדת, לזקנות יהודיות שישבו בבית המשפט אמר, כי מוטב שיקדימו ללכת לישראל.

לנינגראד — עיר המזרקות — פסל שמשון מפשע את האריה בגן הציבורי של לנינגראד

אחרי הפסקה ארוכה של רבע שעה, ישבו השופט פאסיוכין ושני השופטים־ההדיוטות שלידו את הסתירות בטענות התביעה בצורה הפשוטה ביותר: הם התעלמו מטענות ההגנה.

פאסיוכין עשה כל מה שניתן לעשות כתובע וכשופט. הוא קרא את פסק הדין: „עבודה תיקונית" של שנה אחת. הצדק בשיטה הסובייטית נעשה — ונראה שנעשה.

(„ניו־סטייטסמן" לונדון)

„נסיתי לחבוש את טרומפלדור בסדין..."

מאת לוי יצחק הירושלמי

תיירים יהודים רבים באים לארץ — גם בעונת־שפל זו — במטרות שונות: לפגוש קרובי־משפחה וידידים, לבקר במקומות הקדושים, להשתטח על קברי אבות, לראות את הארץ ולהכירה מקרוב. התייר שמעון יעקובסון „עלה לרגל" במטרה מיוחדת במינה — לבקר בתל־חי, יותר נכון: לחזור אל תל־חי לאחר חמישים־ושלוש שנים.

הוא חש שייכות למקום הזה. זה המקום היקר והחשוב ביותר בשבילו. כאן לחם בשנת 1920 בפיקודו של יוסף טרומפלדור והוא האיש שנשא בידיו את טרומפלדור הפצוע ושותת־הדם והכניסו מן החצר החשופה אל תוך הבית.

השבוע ביקר שמעון יעקובסון בן ה־76 בירושלים ובגליל. „היו לי שתי חוויות גדולות מאוד", הוא מספר בהתרגשות רבה. „אני לא צריך להגיד מה זה ביקור ליד הכותל־המערבי. אני זוכר את הכותל כאשר הגישה אליו היתה דרך סימטאות צרות, ועד שלא הגיעו אל הכותל ממש לא נגלה לפניך. ועכשיו — מרחב כזה. באמת מרהיב את הלב!

„אבל בתל־חי נסערתי כולי. מה אומר לך? כל עצמותי אמרו הרגשות, שלא ידעתי עד כמותה. הלב נצבט. נשארתי רתוק למקומי ולא יכולתי לזוז. המציאות של הימים ההם נעשתה לפתע כה קרובה, כה מוחשית, כה חיה. נדמה היה לי כאילו יוסף טרומפלדור שוכב כאן, במקום הזה, פצוע וכואב, אך לא נאנח ולא זועק, והוא אומר לי: ,תן להם אחד (כזה) בשער'. מעיו בחוץ, כולו זב דם, והוא חושב על דבר אחד ויחיד — להדוף את הערבים התוקפים. תמונה כזאת במצב הזה אי־אפשר לשכוח".

כיצד הגיע שמעון יעקובסון, יליד רוסיה (1897), שלמד ב„חדר" ורכש מקצוע בגיל צעיר, לתל־חי? הוא עבר דרך ארוכה, אופיינית לצעירים יהודים לא־מעטים שחיפשו שבילים ונתיבות לחיים מלאים בחומר וברוח.

לכו לכפר גלעדי

בגיל 17 עזב את בית הוריו ברוסיה והיגר לארצות־הברית. „שלושה חודשים לפני מלחמת־העולם הראשונה הגעתי לאמריקה יחד עם דודי שמעון הלקין הוריו. זמן לא־מועט התגוררתי בביתם בברונקס. שמעון הלקין צעיר ממני בכמה חדשים. הוא פנה ללימודים ואני הלכתי לעבוד. עבדתי בצבעות. כעבור ארבע שנים התנדבתי לגדוד העברי. התחנה הראשונה שלנו היתה בקנדה. בערב ראש־השנה הגעתי לארץ־ישראל. הביאו אותנו ישר לסרפנד ומשם עברנו לירושלים וליריחו.

„בשנת 1920 השתחררתי. כמה בחורים אמריקנים, ובתוכם אני, החלטנו להישאר. באנו לתל־אביב. החלטנו ללכת יחד לקיבוץ. באנו לאברהם הרצפלד. הוא אמר לנו: ,לכו לכפר גלעדי'. באנו לטבריה, חשבנו, שיתנו לנו מעדרים. אפס! במקום מעדרים נתנו לנו רובים. אמרו לנו: ,עכשיו הולכים להגן על כפר גלעדי והעבודה היחידה, הגנה זוהי עבודה'.

לוחם תל־חי שמעון יעקובסון — „טרומפלדור אמר לי: ,תן להם אחד בשער!'"

„השומר יגאל הביא אותנו מאיילת־השחר לכפר־גלעדי. הלכנו ברגל, כמובן. עשרים בחורים אמריקנים הלכנו ברגל. בכפר גלעדי נחלקנו לשתי קבוצות. עשרה חבר'ה נשארו במקום ועשרה הלכו לתל־חי. אני נשארתי בכפר גלעדי. טרומפלדור ביקר אותנו כמעט יום־יום. הוא היה איש נפלא. אדם עם סמכות. אדם עם נשמה. אדם עם רוח־קרב. מי שראה אותו לא יכול היה שלא להעריצו. הערצה ממבט ראשון".

עתה ששמעון יעקובסון מספר על יוסף טרומפלדור הוא כולו נרעש. גם כאשר הוא יושב לפני — למחרת יום ביקורו בתל־חי — הוא מזיע ונושף בכבדות, ומפעם לפעם גם מזיל דמעות בשחזור את סיפור קרב תל־חי.

פתאום נשמעה יריה

„בוקר אחד שמענו יריות מכיוון תל־חי. טרומפלדור וחמישה בחורים רצו לתל־חי. הייתי אחד מהם. בבואנו לשם ראינו בית מלא ערבים. הערבים, ובראשם כמאל אפנדי, באו לחפש צרפתים. כך אמרו. טרומפלדור הראה להם שאין צרפתים במקום. טרומפלדור נתן הוראה לא לפתוח באש כל עוד הוא לא יתן יריה.

„ערבי אחד ניגש אלי ואמר: ,תן לי את הרובה שלך'. אמרתי לו: ,לוחם אינו נותן את הרובה שלו'. והוא עזב. פתאום נשמעה יריה בחצר. ידעתי, שזוהי יריה של טרומפלדור. כאשר ראה שהערבים מבקשים לקחת את הנשק מידי בחורים ובחורות שנמצאו בקומה השניה — ירה. מייד נשמעו יריות בזו אחר זו.

„פתאום נכנס לאורווה חבר שלי, חיימק'ה קובלנץ, גם הוא אמריקני, והוא קרא: ,יורים עלי!' אחר־כך אמר: ,טרומפלדור נפצע!' הוא שכב ליד הדלת הסמוכה לתנור — חצי הגוף שלו בתוך החדר וחצי הגוף בפנים. מול עמדו ערבים. התקרבתי אליו ואמרתי לו: אכניס אותך לבית פנימה. ראיתי את המעיים שלו בחוץ. הביאו סדין עבה וניסיתי לחבוש אותו בסדין כדי לעצור את הדם.

„טרומפלדור לא נאנח. הוא שכב בשקט. הוא אמר לי: ,אין דבר, תן להם אחד ישר לשער. צריך להגן על השער'. אחר־כך קיבל עוד כדור. קרא: אוי! — וזה הכל. עד שלא קיבל את הכדור השני לא נתן לנו להכניסו לתוך החדר.

„בדרך גם לא נגעו בי. בעזרת כמה חברים הכנסתי אותו לחדר. הסברתי ונשאתי אותו בין הרגליים כדי שלא ייפגע. כאשר נפצע טרומפלדור קיבל שניאורסון את הפיקוד. הוא ניהל מו"מ עם הערבים. הוא דיבר עמהם ערבית וקרא להם לצאת. כאשר הייתי ליד טרומפלדור שמעתי שתי התפוצצויות. למעלה. נהרגו אז שתי בחורות ושני בחורים. אני זוכר את השמות, אם אתה רוצה: דבורה, שרה צ'יזיק, מונצ'יק ושניר.

„האחרון היה בחור אמריקני. בין הערבים שכב עוד אמריקני אחד — טוקר היה שמו. בשעה מאוחרת לקחו את טרומפלדור לכפר־גלעדי וקיבל טיפול רפואי מידי הד"ר גרי. בערב שוב ניסו הערבים להעלות באש את האורווה. זרקתי שני רימונים — הכל נשתתק. התמחיתי בצבא בזריקת רימונים. אחר־כך הלכנו לכפר גלעדי, ושם קברנו את המתים".

הייתי קצר רוח

לאחר מאורעות תל־חי עבר שמעון יעקובסון במחניים „יחד עם אביו של הגנראל טל". תחנתו הבאה — מרחביה. „אחרינו באה לשם גם גולדה. היא עבדה אז עם העופות. אני זוכר אותה יפה מאותם ימים", מעיר התייר שלנו לא בלי שמץ של גאווה. „שיינדל, אחותה של גולדה, היתה שכנה שלנו כאשר עברנו ממרחביה לתל־אביב. גרנו אז ברחוב גאולה. עבדתי בנגריה. גם אביהן של גולדה ושיינדל היה נגר".

שש שנים עבר שמעון יעקובסון בתל־אביב. בשנת 1927 עזב את הארץ. „חזרתי לארצות־הברית", הוא אומר. „חזרת, או ירדת"? — אני מקשה. הוא משפיל עיניו ומתקן עצמו: „אתה צודק, בעצם. ירדתי". אחר הרהור ממשיך: „היו אז ימים קשים. לא היתה עבודה. לא היתה פרנסה. אי־אפשר היה להתקיים. הורי שהגרו לאמריקה כתבו לי: ,מה אתה יושב שם? בוא אלינו'. נסענו לאמריקה. מאז אני יושב שם. יש לי משפחה גדולה".

כיצד מרגיש אדם ש„ירד" לפני 46 שנה לארצות־הברית ומבקר עתה בארץ? האם אינו מצטער — או אפילו מתחרט — על המעשה שעשה בשנת 1927? „במובן רוחני — אומר שמעון יעקובסון — יש לי משפחה טובה מאוד. הילדים והנכדים כולם מדברים עברית. הם דתיים מאוד. בהשפעתם — ובמקצת גם בהשפעת אבי שהיה שוחט — נעשיתי באמריקה דתי. נכדי לומדים בישיבות. כולנו גרים בברוקלין.

„הרבה שנים עסקתי בכל מיני עסקים. ברוך השם, העסקים היו לא רעים. עכשיו אני בפנסיה. אך יש לי גם הכנסות מהשקעות. אם אתה שואל אותי, כיצד אני מרגיש כ„יורד" וותיק, אומר לך שאני מרגיש עצמי אשם שעזבתי. כשאני רואה עכשיו את הארץ — ואני זוכר כשהכל היה מדבר — אני מצטער שלא הייתי שותף מתמיד לכל זה במשך כל השנים.

„הארץ היא כל־כך יפה — תאווה לעיניים! הכל כאן כל כך תוסס, כל כך דינאמי, כל כך אנושי, כל כך מרשים. אני מרגיש עצמי אשם שהייתי אז קצר־רוח. מה יש? הרי גם אחרים סבלו באותם ימים כמוני — ובכל זאת, עמד בהם הכוח להתגבר ולהישאר, לבנות את הארץ, וגם להיבנות. פגשתי כאן חברים וקרובי־משפחה. האמן לי, מצבם לא פחות טוב משלי. כאן החיים מלאים יותר, עשירים יותר".

אסור לעזוב ישוב

ואולי הנכדים יכפרו עוונות?

שמעון יעקובסון מספר בשמחה ובגאווה על נכדיו שביקרו כבר שלוש פעמים בארץ. „ויש להם תוכניות להתיישב כאן".

שמעון יעקובסון חזר לתל־חי לאחר 53 שנה — הפעם כתייר — ומשחזר את מאורעות יום הקרב

בטרם נפרדנו נזכר שמעון יעקובסון בשיחה אחת עם יוסף טרומפלדור. „אתה יודע, בימים ההם עזבו היהודים את מטולה. טרומפלדור רגז על כך. הוא רתח. יום אחד, כשישבנו בכפר־גלעדי, אמר לנו: לו היתה לי פלוגה אחת הייתי מחזיק במטולה. אסור לעזוב שום מקום; שום ישוב בארץ הזאת. זוהי הארץ שלנו. אסור לגלות חולשה', כך דיבר. כן, אסור לעזוב. אסור לגלות חולשה. בשנת 1927 גיליתי חולשה".

האם באמריקה יודעים יהודים על פרשת תל־חי ועל חלקו שלו בה? שמעון יעקובסון לא סיפר להם הרבה על מאורעות תל־חי. „אני לא רוצה להתפאר. אבל בספרו של אליהו גילנר מוקדשים לי ארבעה עמודים. יום אחד טילפן אלי אליהו גילנר ואמר לי שברצונו להיפגש אתי. נפגשנו. אחר־כך סיפר לי, שבספרו כתב ארבעה עמודים אלי בקשר לחלקי.

„עם הופעת הספר רכשה רעייתי כמה עותקים בשבילה ובשביל הילדים. הם קראו את הדברים וביקשו לשמוע ממני עוד ועוד על תל־חי. עד אז כמעט לא סיפרתי להם דבר. בעקבות הסיפורים האלה ביקרו גם נכדיו את תל־חי באחד הביקורים שלהם בארץ.

מקום זה, ששמו תל־חי, מה הוא לשמעון יעקובסון היום, המשקיף שלוש שנים לאחר המאורעות?

„תל־חי בשבילי הוא לא מקום. זה מקור חיים", משיב האיש ומתלחלחות.

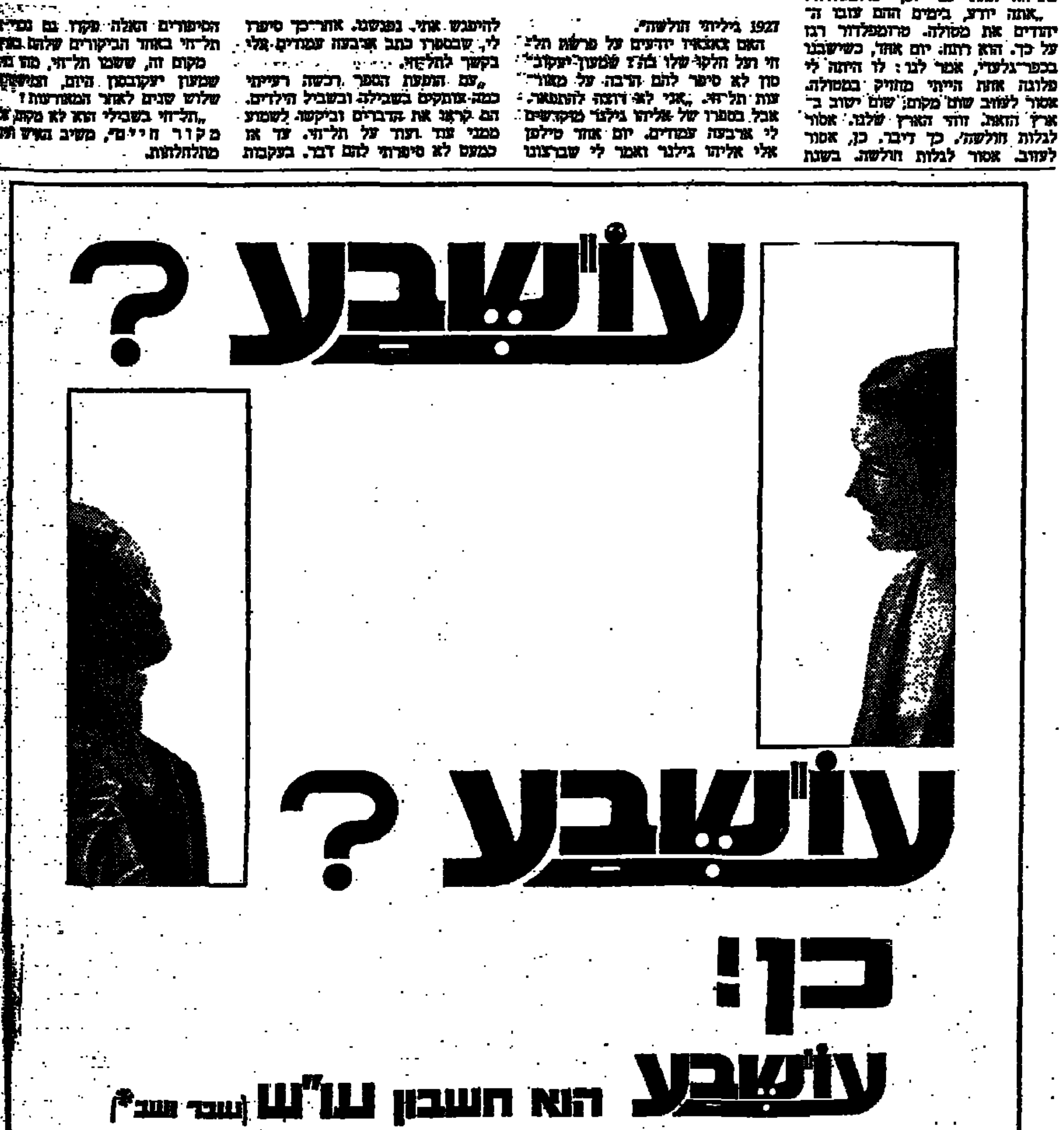

היכן המקור לאינפלציה?

■ מרדכי בנטוב

(הערות למאמרו של פרופ' דן פטנקין)

פרופסור דן פטנקין, במאמרו „מה קרה לשכר הריאלי" שנדפס במדור „צוות כלכלנים" של מעריב, מנסה להסביר, בין היתר, את ההפרש בין הנתונים הסטטיסטיים על העליה בהכנסה הכספית הממוצעת של השכירים בשנות 1967—1972 לבין העליה בהוצאה הממוצעת לנפש באותן שנים.

אני מסכים עם הערתו, כי כל הסטטיסטיקות אינן מדוייקות, אך אם אין הנתונים הסטטיסטיים מצביעים בדיוק כיוון, הרי הן מצביעות על סדרי־גודל יחסיים בין תנועת הנתונים השונים. לכן אני מוכן לקבל כבסיס את הדיון של פרופסור פטנקין בעניין התפתחות ההכנסה הכספית של השכירים בשנים הנ"ל לעומת התפתחות הצריכה הפרטית לנפש באותן השנים.

פרופסור פטנקין מציין, כי בתקופה 1968—72 גדלה ההכנסה הנקיה הריאלית של משפחת שכירים ב־6.4 אחוזים, בעוד שהצריכה הפרטית הממוצעת (של כלל האוכלוסיה) לנפש עלתה ב־13.4 אחוז. בציינו את הסתירה בין שני המספרים האלה, האזכרות כאילו שאנשים הגדילו את צריכתם בערך פי שניים מאשר שגדלו הכנסותיהם, ניסה פרופסור פטנקין ליישבה בהנחה כי אכן קיימת הטיה למטה במספרים על הכנסת השכירים בישראל, וכי זו למעשה גבוהה יותר.

מהערה זאת של פרופסור פטנקין מסתבר כי הוא מניח הטיה למטה של ההכנסה, הטיה שווה בעיניו בכל דרגות ההכנסה, וכי גם עליית הצריכה היתה שווה בכל דרגות ההכנסה. בזה הוא בעצם מתעלם מהערתו האחרת באותו המאמר, שבה הוא אומר: „חשוב גם לברר איך משתווה עליה זאת (של הכנסת השכירים) עם העליה שחלה בהכנסותיהם של הלא־שכירים במשק".

שהרי פירוש ההערה הזאת הוא שאם עליית הכנסותיהם של ה„לא שכירים" היתה גדולה יותר מאשר של השכירים, הרי גם שיעור עליית הצריכה הממוצעת אינו מתחלק שווה בשווה בין השכירים וה„לא שכירים".

לא ברור מדוע לא ניסה פרופסור פטנקין להמציא לנו במספרים את מגמת ההתחלקות הזאת. הרי לאחרונה נתפרסמו מספרים ע"י מוסד לחקר התפוקה ההכנסה הבראשית, כי חלקה של תמורה לעבודה בכלל ההכנסה הלאומית ירד משנת 1970 ועד 1972 מ־80.5 אחוז עד ל־74 אחוז (למרות שאחוז השכירים בכלל המפרנסים גדל) ואילו חלקה של התמורה להון באותה התקופה גדלה מ־19.5 אחוז עד 26 אחוזים.

אני מתפלא, שפרופסור פטנקין לא בדק האם הממוצע הגבוה של העליה בצריכה פרטית לנפש איננו נובע אולי מהעובדה, שהעליה הזאת אינה מתחלקת שווה בין כל שכבות האוכלוסיה, והעליה הגדולה ביותר היא דווקא אצל העצמאיים בדרגות הכנסה גבוהות.

אני מציע לפרופסור פטנקין לבדוק את החישוב דלהלן שהוא אמנם מבוסס על הערכות די שרירותיות, אך כבחינת סדרי־גודל יש בו הגיון. אין ספק שלפחות שני־שלישים של השכירים, כהם כאחוז 75 מכלל המועסקים בישראל — כלומר 50 אחוז של המועסקים — בוודאי אינם מתהכרים יותר כאשר כראות כל הסטטיסטיקות, כלומר בהתכונות של אותה העליות בהכנסה של 6.4 אחוזים למשפחה, ועלייתם בהוצאות פרטיות גם כן אינה עולות בממוצע על 6.4 אחוזים למשפחה. בחשבון לנפש זה הרבה פחות, כיוון שבשכבות האלה מרוכזים יותר ילדים מאשר בשכבות אחרות. אני מעריך, כי בחשבון לנפש זו היא עליה בהוצאה של 5.4 אחוזים לכל היותר.

אם איפוא צריכתם הפרטית לנפש של מחצית המועסקים עלתה ב־5.4 אחוזים בלבד, והממוצע הכללי לנפש הוא 15.4 אחוז, פירוש הדבר כי בחלקם של שאר 50 האחוז נופל הרבה יותר מאשר העליה הממוצעת של 15.4 אחוז בצריכה הפרטית.

אם נניח שחלקו הממוצע בעליית ההכנסה — וכתוצאה כזה גם בעליית הצריכה הפרטית — של העליון של השכירים היה אפילו גדול כפליים מהממוצע של כלל השכירים, היינו 12.8 אחוז במקום הממוצע של 6.4 אחוזים, וכן שמחציתם של העצמאיים — אלה בדרגות הכנסה הנמוכות — זכו בעליה בממוצעה של צריכתם הפרטית לפי שיעור של 10 אחוזים, נמצא שהשמינית העליונה של המועסקים או מחציתם של העצמאיים הגיעה לעליה בממוצעת של 66 אחוז בצריכה פרטית לנפש בחמש השנים האחרונות — אם נבסס החישוב זה על מסגרת אומדניו הכלליים של פרופ' פטנקין.

אכן, אם מחפש מישהו את המקור העיקרי של אינפלציית־הביקוש, נדמה כי במידה רבה הוא נמצא בצריכתם המוגברת של שני הציבורים העליונים. כאמור, ההרגל הנ"ל של התחלקות העליה בצריכה בין השכבות השונות נעשה במידה רבה על בסיס הנחות שרירותיות. אך מובטחני, שאם פרופסור פטנקין, שבידיו כל החומר — אשר אינו נמצא בידי — יעשה את החישוב המדויק, לא ינוע, בעיקרו של דבר להבחנה שונה בהרבה.

■ דן פטינקין

השכר הריאלי

(תשובה למרדכי בנטוב)

לאור החשיבות שהדגשתי במאמרי את הצורך לבדוק את העליה בהכנסותיהם של שכירים, לעומת העליה בהכנסותיהם של עצמאיים — ואף ציינתי את „הרושם היוצא מדו"ח בנק ישראל האחרון (עמ' 29), שבמשך השנתיים האחרונות חלה ירידה בחלקם של השכירים בסך כל ההכנסה הפנויה" — קשה לי להבין למה החליט בכל זאת מר מרדכי בנטוב לשים בפי דברים הפוכים, ולהציג אותי כאמבין (לפי דבריו), כי „עליית הצריכה היתה שווה בכל דרגות ההכנסה".

באשר לשיטת האומדנים שמר בנטוב מציע, לא השתמשתי בה כדי לערוך בדיקה כזאת — וגם לא הייתי מציע להשתמש בה — מסיבה אחת פשוטה: שיטה זאת בטעות יסודה. שהרי כגיית מר בנטוב — הנחה מוטעית זאת עוברת כחוט השני בכל אומדניו — שאם רמת ההכנסה של קבוצה מסויימת בשנה מסויימת היתה נמוכה, אזי גם קצב השינוי של הרמה הזאת בתקופה שבין שנה זאת לשנה אחרת היה נמוך. ולא היא. אין כל קשר הגיוני בין שני הדברים האלו. למעשה — כפי שאראה במאמרי הבא במדור זה — בתקופה הנסקרת (1968—1972) עלתה הכנסתן הריאלית של משפחות שכירים משכבות ההכנסות הנמוכות בקצב יותר מהיר מהממוצע של 6.4 אחוזים.

הוא הדין לגבי משפחות מרובות־ילדים: אם היותן מרובות־ילדים אומרת, שאם שאר הגורמים שווים, אזי בשנה מסויימת תהיה ההכנסה לנפש במשפחות כאלו נמוכה מהממוצע; אך בניגוד לטענתו של מר בנטוב, הוא בהחלט אינה אומרת שקצב העליה של ההכנסה לנפש במשפחות מרובות־ילדים על פני תקופה של מספר שנים בהכרח נמוך מקצב העלייה למשפחה הממוצעת (אלא אם כן מספר הנפשות במשפחות מרובות־ילדים גדל במשך אותה תקופה בקצב יותר מהיר מאשר בשאר האוכלוסייה).

השאלה של השינוי בחלוקת ההכנסה לטובת עצמאיים לעומת שכירים היא שאלה חשובה ביותר. אי־צרה היא — כפי שציינתי במאמרי — שאין לנו נתונים טובים המתייחסים לשאלה זאת. אך לא נקדם את הבהרת השאלה על ידי הנחות מנותה שרירותיות — ושימושן לא נכון בנתונים הקיימים.

ובאשר לנתונים עצמם: לא לי הנתונים (כפי שמציג מר בנטוב את העניין), כי אם ללשכה המרכזית לסטטיסטיקה — ולכל המוכן להתעמק בפרסומי הלשכה, שבהם היא מדווחת בפרוטרוט על נתונים אלה.

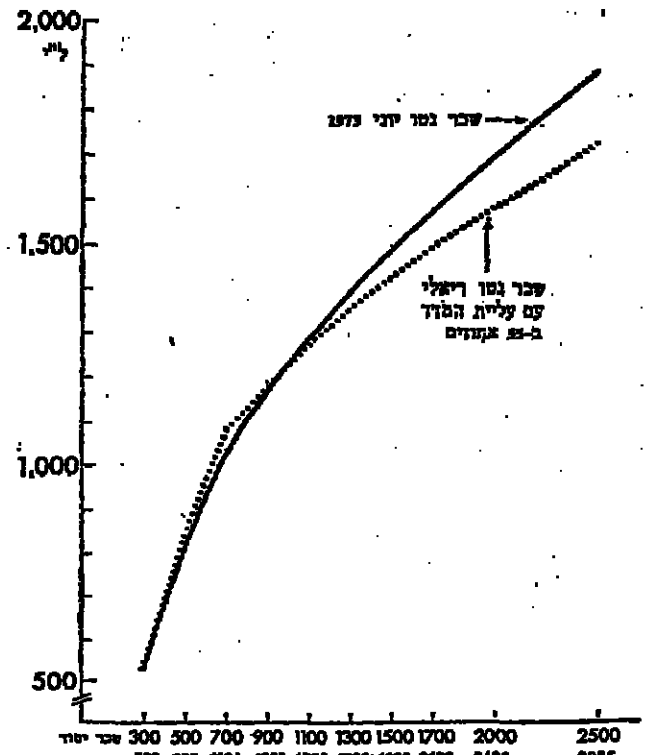

אם מדד תוספת היוקר יעלה ב־35 אחוז ותשלום היא, הרי בכל רמה של שכר יסוד יהיה שינוי בשכר הריאלי (טורים 3, 5), ויהיה צורך בתוספת (טורים 4, 6) לשכר ברוטו, נוסף לתוספת היוקר, על מנת לשמור על השכר הריאלי, כלהלן:

בודד, אשה לא עובדת		+ 2 ילדים		+ 4 ילדים	
שכר יסוד (1)	שכר ברוטו יוני 1973 (2)	השינוי באחוזים בשכר נטו "ריאלי" (3)	התוספת הדרושה לשכר ברוטו באחוזים (4)	השינוי באחוזים בשכר נטו "ריאלי" (5)	התוספת הדרושה לשכר ברוטו באחוזים (6)
300	533	0	0	0	0
500	885	2.3	-5.4	0.1	-1.0
700	1,184	5.1	-9.0	3.3	-5.6
900	1,386	1.5	-3.0	0	0
1,100	1,586	-1.0	1.8	-2.6	4.7
1,300	1,786	-3.0	6.7	-4.5	9.4
1,500	1,986	-4.5	10.8	-6.0	13.5
1,700	2,186	-5.7	13.8	-7.1	17.7
2,000	2,486	-7.0	17.2	-8.4	22.0
2,500	2,986	-9.0	22.2	-10.1	25.6

CATCH 45.6

[..]או - משחקי מחבואים במדיניות שכר

[יור]ם בן פורת •

[..]שבועה האחרונים התעניינות מחודשת במיבנה מערכת השכר. זוהי חזרה על [..]ריט המקובל — גידול [..]קוש יוצר לחץ אינפלציוני, [..]זירים עולים, העובדים [..]צים לעלית שכר ואז שוב [..] הציבור ודן במיבנה מע[..] השכר.

[..]יה ורטרואקטיביות

[..]ד הדיון השבוע היתה אחת ה[..]ה הבולטות של סיבוב דיוני „הנוכחי" (כלומר זה שעוסק [..] החל מאפריל 1973). הסכמי [..] פרושים על פני תקופה ארוכה [..]ם נחתמים סמוך לסוף התקופה [..]ה הם חלים. הנוהג הטיפוסי הוא [..]דים למשא ומתן אינם מתחילים לפני מועד התחולה של ההסכם, [..]ים נמשכים, בשלב מסויים אולי [..]לים בתשלום מקדמות, ולאחר [..]נחתם הסכם עם תחולה רטרואק[..]ת הכולל תשלומים חד פעמיים [..]ם על חשבון העבר. למסרוגות [..]רים של שיטה זו התעוררו רבים, [..]התרשמות של כי שעוקב אחרי [..] השכר היא בכל זאת שמי[..]ין לא הפסיד. העובדים בדירוג [..]ד „הקידמי" וזהבו בנובמבר 1972 [..]הסכם שחל באפריל 1972 (!) ר[..] לפי השמועה (ראה להלן) 28 [..] המהנדסים השיגו 35 אחוז (או 50 אחוז?) במאי. והרופאים [..]יגו כ־45 אחוז ביולי. אי אפשר, [..]זאת, להסתכל על העיתוי של [..]ת התחום בעניין הצומד בפני [..] ואי אפשר לפתור את הבעיה [..]לידי הצהרות וכיום בלי לעסוק [..]שיה.

[..]זטוש

[..]ופעה הבולטת ביותר לדעתי כיום [..]שהסכמי השכר נעשו מסובבים [..]לים עד שקשה להבין את מש[..]ם· המספרים שמפרסמים באויר [..]לסכם הסכמים שונים, כגון „35" [..]למהנדסים, או „ארבעים וחמישה [..] ששה (!)" אחוזים לרופאים, אומרים דבר לאדם בר דעה, [..]ורכבים בסעיפים שונים ומשתנים [..]ורדים אחד לשני בסול לחיבור [..]מלפפונים ועגבניות. עד כמה [..] מספרי הסיסמה הללו למדנו [..]יתה הרופאים, שבה הממשלה לא [..]לדברי בציגיה כי „45.6" אחוז [..]זאה בעצים חושבים שהרופאים [..]בידים ריקות. שמעתי שבמשא [..]אחד הציעו המעבידים „33" [..]ארגון העובדים הציע הצעת — 25 אחוז תוספת לכל אחד [..]מרכיבי השכר, המעבידים ... (אין כאן טעות דפוס). ההער[..]על הסכם המהנדסים נעות לפי [..]עה בין 35 אחוז ל־55 אחוז, עוד דוגמאות למכביר. אין צורך [..]יק עדות — ינסה הקורא לשחזר [..]ת את עליית השכר שאמרו לו [..]ל.

[..]ספק שהטשטוש הזה הוא [..] מכוונת ברורה — להקשות על [..]קבוצה לדרוש את אשר קיבלו [..]צות האחרות, נוסף לכך יש [..] מקרים שהמעסיק הציבורי מצ[..]להרוויח משהו במריש כי הארגון [..] הוא כתמקה לא תמיד מצויד [..]גורמציה הנכונה בזמן המשא ו־

[..]ק בעיני אם זו דרך להשיג [..]זה ביחסי העבודה. אם מחולקי [..] אינם יודעים האם התוספה של [..]י הקפה שווה 30 או 50 אחוז, [..] להאמין שאי־הודאות הזו תביא [..]ן להסתפק ב־30 אחוז. באותה [..] ייתכן שהטשטוש ותוסר האינ[..]צציה דוקא גורמים ערעור ותסיסה.

[..]נופול על [..]נפורמציה

[..]זחוני שבידי העוסקים בענייני [..]ר באוצר יש אינפורמציה מלאה [..]כל עובדי השרות הציבורי. אינ[..]מציה זו אינה עומדת כאמור [..]ות הציבור וספק בעיני אם חברי [..]ת או אפילו פקידי ממשלה בכיר[..] יכולים לקבל אינפורמציה מלאה [..] חישובי השכר, ועל התשלומים [..]גל („לוקשים") של עובדי הסקטור הציבורי לפי כל התכונות הרל[..]יות. זה מצב בלתי נסבל קודם [..] משום שהציבור, כמשלמי מסים, [..]י לדעת כיצד כספו מוצא על [..]גנון הציבורי. יותר חשובות לעני[..] זכותו של הציבור בכללו להשת[..] בדיון הציבורי על מדיניות השכר, [..]תן של קבוצות עובדים ספציפיות [..]התתף במשא ומתן על שכר תוך [..]ת העובדות. ברור שהסודיות מע[..]ה לממשלה מידה רבה של נחות. [..]מך כל סיבובי המשא ומתן האחר[..]ים לא קיבל הציבור הסבר ענייני [..]ה הממשלה מעוניינת שקבוצה אחת [..]ל תוספת זו או אחרת ולמה עדי[..] צורת תשלום אחת על השניה. [..]שום האינפורמציה מהווה הגנה מפני ביקורת ציבורית ומונע יחסי עבודה תקינים.

צוות כלכלנים

בטור דו־שבועי זה ב„מעריב" משתתפים בקביעות:

- יורם בן־פורת
- חיים ברקאי
- מיכה מיכאלי
- דן פטינקין
- אפרים קלימן

פרופסורים ומרצים לכלכלה באוניברסיטה העברית בירושלים.

הטבות סמויות והפרת החוק בעידוד הממשלה

חלק נכבד מהטשטוש נובע מההטבות הסמויות המסורות ממס. הדברים מוכרים — הוצאות רכב וטלפון „בלוריות", נסיעות לחו"ל, יש שמקבלים הלוואות צמודות ונמחקות וכו' וכו'. אין מדובר רק בעסקות חשאיות בין עובד ומעביד פרטי, שנועדו לעקוף את חוק מס ההכנסה. כיום ברור לחלוטין שהממשלה לא רק שמעלימה עין, אלא מעודדת ולפעמים מעדיפה העלאות שכר בצורה של דיווח על הוצאה פיקטיבית, על פני מתן תוספת שכר גלויה שתיתן תוספת נטו דומה. ההשלכות של הסדרים האלו ברורות: א) זה מקור למתח ולאפליה בין עובדים. ב) זו הסגנה רשמית לתרבות השחיתות. ג) זה המקור העיקרי לחוסר הבהירות והאינפורמציה בענייני שכר לא רק בעניינים של קבוצות עובדים ספציפיות אלא אפילו לגבי שאלות מפתח כלליות. המוסד לחקר התפוקה וההכנסה דיווח בשבוע שעבר שזה כמה שנים יש ירידה בחלקו של השכר בהכנסה הלאומית. בתנאים נורמליים היה דבר זה צריך לפתוח להקפיץ את ההסתדרות מכסאה. אך חוסר ההוצאות הנובע במידה רבה מכל ההטבות הסמויות גורם לכך שהעניין הוצג בהיסוס ורבים לא יודעים כיצד להתייחס אליו.

אינפלציה, מס הכנסה ותוספת יוקר

אין ספק שחלק גדול מהבעיות של מערכת השכר נובע גם בימים כתיקנם משיעורי מס ההכנסה. כצד אחד מנהיגים שיעורי מס שוליים גבוהים כבר בהכנסות בינוניות, ומאידך מכירים בעובדה ששיעורי מס אלו אינם מתקבלים על הדעת ומעודדים את עקיפתם על ידי הטבות שונות ומשונות. ברור שהעיוותים שהשיטה הזו גורמת מעירעים לא רק את מדיניות השכר אלא גם את מדיניות המיסוי ופיזור. זה הוא ששכירים משלמים שיעורי מס אפקטיביים שונים עבור הכנסה שווה בלי שתהיה לכך הצדקה חברתית או כלכלית. (מכיוון שהנושא הוא מדיניות שכר אינני נכנס לבעיות מס ההכנסה של עצמאיים). קשה לומר שהוועדות הציבוריות בתחום זה הביאו לשינויים ראדיקליים· יש ושינויים שנראים בעלי משמעות רבה בזמן שהם מונהגים, מאבדים את משמעותם עם עליית המחירים, כך שהרפורמות דרושות במידה מסויימת כדי למנוע הרעה נוספת.

להלכה אפשר היה לומר שמס שנובע לעליית המחירים הרי המדד תוספת היוקר מהווה הגנה מתאימה מבעיות האינפלציה, אך למעשה אין הדבר כך.

תוספת היוקר הנהוגה כיום פועלת בשיטה הבאה: אם המדד המוסכם עולה ב־10 אחוזים בממוצע משנה אחת לשניה משתלמת תוספת של 10 אחוזים לשכר למי ששכר היסוד שלו אינו עולה על 500 ל"י. מי ששכר היסוד שלו בין 500 ל־700 ל"י מקבל תוספת קצת גדולה מעשרה אחוזים משכרו ברוטו. מי ששכר היסוד שלו עולה על 700 ל"י מקבל תוספת כאילו שכר היסוד שלו היה 700 ל"י. מכאן נוצרות שלוש קבוצות של שכירים: מי ששכרו ברוטו נמוך מאד עד שאיננו משלם כלל מס הכנסה ומלווה חובה, מקבל בדיוק את מלוא התוספת והשכר הנקי שלו עולה במלוא שיעור מדד תוספת היוקר· מי שמשלם מס הכנסה אבל שכר היסוד שלו נמוך מ־700 ל"י (או אינו עולה על 700 ל"י בהרבה) מקבל יותר מפיצוי מלא, דהיינו שכרו נטו עולה באחוז גבוה מזה של מדד תוספת היוקר. הסיבה לכך — הוא מקבל תוספת יוקר גם עבור מס ההכנסה שהוא משלם, אך התוספת עצמה פטורה ממס· לעומת זאת בעלי הכנסות יותר גבוהות מקבלים פיצוי נמוך יותר והכנסתם הנקיה קטנה, בגלל התקרה. כך למשל לפי שיעורי מס ההכנסה השוררים היום, אם מדד תוספת היוקר יעלה ב־35 אחוז ותוספת היוקר תשולם לפי ההסכם הקיים, בעלי שכר יסוד של 700 ל"י (הכנסה חודשית ברוטו היום כ־1,170 ל"י) יקבלו הכנסה ריאלית יותר גבוהה ב־5 אחוזים, ובעלי שכר יסוד של 1,700 ל"י (הכנסה חודשית ברוטו כיום כ־2,190 ל"י) יפסידו כ־6 אחוזים מהכנסתם הריאלית והפער היחסי בהכנסה נטו בין שתי הקבוצות יצטמצם בכ־10 אחוזים. על מנת לצמצם את האחרונים יהיה צורך בתוספת של כ־14 אחוז לשכר ברוטו נוסף לתוספת היוקר. יתר על כן, העיוות גדול יותר אצל מי שיש לו יותר נכויים אישיים, בגלל ילדים למשל. (ראה ציור ו־טבלה).

מכיוון שתוספת היוקר איננה נייטרלית יש באמת קושי אובייקטיבי בחתימת הסכמי שכר מראש לשנתיים בתקופה של אינפלציה. מי שחותם מאוחר על הסכם שכר ויודע כבר כה שיעור עליית המחירים בתקופה שעליה חל ההסכם, יכול לקחת זאת בחשבון ולפצות על המגבלות של הסכם תוספת היוקר. לעומת זאת מי שהוא „מוקדם", איננו שבע רצון לא רק משום שאחרים קיבלו יותר, אלא משום שעליית מחירים מעבר לשיעור שציפו לו בזמן חתימת ההסכם באמת גורמת קיפוח והפסדים ריאליים.

כל זאת בהנחה שתוספת היוקר מכסה על היוקר. ידוע שכאשר קצב עליית המחירים הולך וגובר השיטה הקיימת גורמת הפסד ריאלי, הפסד שיוחזר לעובד כעבור זמן (בלי ריבית...) אם וכאשר יואט קצב העלייה של המחירים· בשנה האחרונה היתה התפתחות שקיזזה תופעה זו — הורדת שיעורי מס ההכנסה; בעוד שהתקרה של תוספת היוקר פוגעת בעיקר בשכבות הגבוהות הרי הורדת המס הועילה בעיקר לשכבות אלו, אך עדיין השכר הריאלי למי ששכר היסוד שלו לא השתנה היה במאי 1973 נמוך מאשר במאי 1971. אפילו אחרי תשלום תוספת היוקר החדשה היו חלק מהשכירים נשארים עם שכר ריאלי נמוך במעט מאשר במאי 1971 אילולא חל שינוי בשכר היסוד. כלומר, הורדת שיעורי מס ההכנסה לא היתה אז מספיקה לקיזוז מלא של השפעת התקרה. אינני רוצה לטעון שמצב השכירים הורע למעשה, שהרי שכר היסוד עלה. מה שחשוב לראות הוא שבתקופות אינפלציה הסדר תוספת היוקר הקיים מחייב שינויים בשיעורי המסים ובהסכמי השכר על מנת לשמור על הקיים.

האם יש לדברים תקנה?

כשבוחנים את מערכת השכר והמסים ישנם כמה קריטריונים ברורים — השלכות לגבי חלוקת ההכנסה, השלכות לגבי היעילות של המערכת הכלכלית והשלכות ברורות לגבי האינפלציה.

אם רוצים להבין (לא להצדיק) את השיטה הקיימת נראה שהיא מונעת על־ידי המניעים הבאים: א) החשש שעליית שכר לקבוצה אחת תתפשט בכל המשק ותהיה בעלת השפעה חוזרת שלילית על המחירים. ב) הסתירה בין הפרוגרסיביות „הרצויה" של מערכת המסים, לבין הפרוגרסיביות „הנסבלת".

אין ספק שבשוק עבודה שבו יש חשיבות לגורמים מוסדיים, הלחץ של ארגוני עובדים שונים לשמור על מעמדם היחסי הוא מיגבלה חמורה. במשק שבו יש עליה בהיקף ניכר ושינויים משמעותיים גם בהצע וגם בביקוש לסוגים שונים של כוח אדם יש לאפשר שינויים בשכר היחסי. ספק אם „משחק המחבואים" שהממשלה מנהלת ביחס לשכר הציבורי הם פתרון לכך. לדוגמא, עובדי הדירוג האחיד השאירו לעצמם אופציה לדיון מחודש בעקבות הסכם המהנדסים. שיטת הטשטוש מאפשרת סטיה מסויימת מהחלטות, אך לא ברור שהדברים המתוכים במסדרות ובחדרים באמת עונים על צרכי המשק; ייתכן דווקא שזו דרך שבה נכנעים לכל מיני לחצים שאין להם הצדקה. מאידך, חוסר היעילות המתמשת משיטת הטשטוש הזו גורמת אינם מבוטלים כלל וכלל. ברור גם שמס הכנסה פרוגרסיבי כלפי חוץ, יחד עם כל הסמויות ממנו, עלול להיות פחות צודק מתוק שיירצה קצת פחות פרוגרסיבי אך יהיה מלווה במדיניות שכר שלוקחת אותו ברצינות.

הדאי אין פתרון קסמים לכל בעיות השכר, אך זאת לא סיבה לדבוק בשיטה הקיימת. ראשית, יש לבטל את התקרה על תוספת היוקר ולשלם תוספת יוקר לכל המועסקים. בכלוא שיעור עליית המחירים· כאידך, ברור שאין שום סיבה לשחרר את תוספת היוקר ממס הכנסה. אם תפקיד תוספת היוקר הוא להבטיח עליית השכר נטו בשיעור העלייה של מדד תוספת היוקר, הרי דרך אחת להשיג זאת היא לחייב את תוספת היוקר במס הכנסה לפי שיעור המס הממוצע של כל שכיר (זאת היתה אחת ההמלצות של ועדת מומחים שהוגשה בשנת 1966)· דרך אחרת, ואולי עדיפה, להשיג זאת תהיה להצמיד את טבלת מס ההכנסה למדד, כך שהמשמעות הריאלית של המס תישמר.

הסדר כזה (בצירוף אולי של תיקון השיטתי של תשלום תוספת היוקר בהתאם לקצב עליית המחירים) יבדיל את הבטחון בהסדר האוטומטי המגן על השכר הריאלי, ויפחית את הצורך להכות ולראות בה התמוטטות חריות במשק. זאת בניגוד למצב הנוכחי, שבו הסכמי־השכר הם גם אבנאי חשוב בהגנה על הצובר מתוך צבות האינפלציה ולכן בתנאים של אי־ודאות לגבי שיעור עליית המחירים יש נטיה לדחות את ההסכמים עד שקצב עליית המחירים הופך לעובדה ידועה.

אילו היה שיעור עליית המחירים נמוך יותר ויציב, לא היה צורך להבליך דווקא על ההסדר האוטומטי. ייתכן שאז דווקא היה יהרוג בכך שהסדר הקיים מאפשר היווצרות שינויים צנועים בשכר הריאלי· אך כאשר המחירים עולים בשיעורים כה גבוהים ובלתי צפויים, התמורות שבשיטה

(הסוף בעמוד 24)

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

לא מן הנמנע...

גם על מיטת חוליו לא איבד סגן ראש הממשלה ושר החינוך, יגאל אלון, את חוש ההומור שלו. השבוע, כאשר ביקרו אצלו בבית החולים תל־השומר כמה מפקידי משרדו, התפתחה שיחה שבה הוזכר לגנאי אדם מסויים ומישהו הגדירו: "הוא אדם קטן"...

על כך אמר מר אלון: "רבותי, אל תזלזלו בקטנים. כשנולדתי — סיפר לנוכחים — הייתי תינוק קטן ואמי חששה מאד. מבוהלה מיהרה להיוועץ בזקנת הכפר שלנו (כפר תבור). "ראי איזה ילד קטן יש לי" — אמרה אמי.

"הזקנה הסתכלה וניחמה את אמי: "אל תדאגי גב' פייקוביץ. הוא יהיה בודד גבור. לא מן הנמנע שאפילו יהיה פעם ראש הכפר שלנו"..."

„נס" בים המלח

מנהיג גח"ל, ח"כ מנחם בגין, טען מעל דוכן הכנסת, כי בחברות הממשלתיות ירדו לטמיון שני מיליארד ל"י. הוא קרא בזה אחר זה את רשימת החברות המפסידות, אשר בכל אחד מהם "נקברו" מאות מיליונים. כאשר הגיע למפעלי ים המלח, פרצה סערה קריאות־ביניים מספסלי המערך.

הגיב בגין בשלווה: זהו באמת אחד מפלאי הטבע. בים המלח אי אפשר לטבוע, אבל הממשלה הזאת הצליחה אפילו שם להטביע מאות מיליונים.

שמח!...

כשנתגלתה בארה"ב פרשת הציתות לשיחות טלפוניות, היא הוגדרה בעתונים כ"פרשה ווטרגייט".

לצורך תרגום בעברית העלתה הצעה קולעה והמביזיה: "שמחת בית השואבה"...

כשבן־אהרן תומך במושביץ...

בישיבה האחרונה של "ועדת האינפלציה", או כמי שהיא מכונה לאחרונה "ועדת דדד", העלה נציג התעשיינים מר מיק מושביץ הביצה כי הסכמי העבודה החדשים בשנה הבאה, יתבססו על מדיניות מקצועית שלפיה צביד שכר העובדים לתפוקה הלאומית.

כיד לאחר שמר מושביץ סיים דבריו בנושא זה, נראה מזכ"ל ההסתדרות יצחק בן־אהרן כורים שתי ידיו כלפי מעלה ואומר: "אני מבין ומזדהה לכך בכל לבי". אני מוכן להגדיל זאת אפילו ריטרואקטיבית, שלוש שנים אחורה".

התגובה כזו, התומכת בדברי מושביץ, הפליאה גם חברים אחרים. מסתבר כי בן־אהרן נהג הסכבתו לכך לאחר שבדו"ח האחרון של הבנק לחקר התפוקה, הוכח כי אשתקד ובשנים קודמות, מפגר השכר אחרי התפוקה.

העשירי למנין...

הבישוף ראיא שבת השבוע שביתת רעב, מול משכן הכנסת, בתביעה להחזיר את עקורי ברעם ואיקרית לכפריהם.

השבוע חל גם יום הצום של י"ז בתמוז. חברי־כנסת דתיים חיפשו בצאת יום הצום

עשירי למנין במשכן הכנסת, בשביל תפילת ערבית.

יעצו להם: אתם יכולים לצרף כעשירי למנין את הבישוף ראיא. הוא צם כל היום...

ה„צעיר" שהשתעמם...

אדם מבוגר, תושב גבעתיים, גרם השבוע דאגה רבה לשוטרי משטרת נהריה, שגייסו מבתיהם באישון ליל, למבצע חיפושים אחריו. היה זה לאחר שהאיש, ששכר לפני כשבוע חדר בפנסיון נהרייני למטרות מנוחה ונופש, ברשם לחזור להורו. משהגיעה שעת חצות והאיש טרם חזר, גייסו עשרות שוטרים החול בחיפושים נרחבים אחריו.

החיפושים נמשכו כל הלילה ולמחרת בבוקר שודרה הודעה ברדיו על היעלמו. אז הבחינה תושבת תל־אביב, שהאזינה לשידור אותה הודעה, כי הישיש החביב המשוטט ליד ביתה, דומה להפליא לתיאור שנמסר בראדיו. היא

הודיעה על כך למשטרה — ואמנם נתברר כי זהו האיש שאחריו מחפשים שוטרי נהריה.

משנשאל לגביעתו הפתאומית לתל־אביב, בלי להודיע על כך לאיש בנהריה, השיב בהשתוממות: "מה פתאום נבהלתם? כבר אסור לבן־אדם לצאת קצת לבלות? השבוע שאפגוש בנהריה צעירים ולכן באתי אליה לנופש. אבל מצאתי רק זקנים — ואני משתעמם בחברתם. אז החלטתי לנסוע לבלות בתל־אביב ולחזור למחרת לנהריה. כבר אסור לבן־אדם לבלות קצת?"

גילו של הדובר — 85 שנה...

נהגו של ספיר הרוויח 1000 ל"י ביום...

בישיבת הועדה לבלימת האינפלציה, שחידשה השבוע את דיוניה בראשותו של שר האוצר פנחס ספיר — העלה מזכ"ל ההסתדרות מר יצחק בן־אהרון את בעיית ייצוב המחירים, לא רק בתחום המוצרים לצריכה, אלא סגן שיש „להתלבט" גם על ייצוב מחירים בשטח „עקרוי „שרותים אישיים": ייצוב מחירים של בעלי מלאכה ומקצוע למיניהם, כגון אינסטלטורים, חשמלאים, צבעים וכיו"ב.

שמע זאת השר ספיר, ואמר שהוא מודע להשתוללות המחירים בתחום השרותים האישיים שאינו ניתן לפיקוח. כתנא־דמסייע לדבריו הביא השר את מה שסיפר לו נהגו:

ביום ראשון בבוקר, סיפר שר האוצר, כשנהגי בא לקחתני מביתי בכפר־סבא לישיבת הממשלה בירושלים, הוא (הנהג) התפאר בפני שבשבת הרוויח 1000 ל"י סבין והקילין.

— הא כיצד? — תמה שר האוצר.

— פשוט מאד, הסביר הנהג, אני ושתי בנותי סיידנו וצבענו בכוחות עצמנו את הדירה שלנו — עבודה שבעדה דרש צבע עצמאי סכום של 1000 ל"י...

העיר על כך שר־הסעד מר מיכאל חזני: הכל טוב ויפה, אלא חבל שהעבודה נעשתה בשבת...

רק לא בשבת!...

עייפים אך מלאי סיפוק סיימו חברי קיבוץ טירת צבי את יום השישי שעבר — בתום יום שלם של צילומי טלוויזיה במשקם, שנעשה להדגמת חיי קיבוץ דתי, עבור רשת הטלוויזיה האמריקנית נ.ב.ס.

הצלמים והבמאים האמריקנים החלו בצילומים ממש עם שחר, כאשר התקיים המנין הראשון של שחרית, בטרם יצאו החברים לעבודות השדה. במשך היום עברו הצלמים וצילמו את בתי הילדים, את מטבח מוצרי הבשר הכשר — תוך הקפדה „לתפוס" את הליכי הכשרות — וכן את החברים בעבודה ובלימוד התורה, בבית־הכנסת היפה של המשק. לקראת ערב עוד הספיקו להנציח במצלמותיהם את עריכת שולחנות השבת, אך את בקשתם להמשיך בצילומים גם עם כניסת השבת, דחו החברים באדיבות תוך הסבר מתאים וכך נאלץ הצוות לעזוב את טירת צבי שעה קלה ממש לפני כניסת השבת.

כבוד כן — זהב לא...

ראש הממשלה הגב' גולדה מאיר, קיבלה השבוע אזרחות כבוד של אם־המושבה — פתח־תקוה. ראש עירית פתח־תקוה, ישראל פיינברג, היה כה נרגש מהמעמד, עד שטעה באומרו, להפתעת האורחים הרבים: „ראש הממשלה גולדה מאיר, קבלי תעודה הרשמה ב„ספר הזהב" כאזרחית כבוד של אם־המושבה — פתח־תקוה"...

מזכיר העיר, שלמה וולפברג, שהרגיש בטעותו של ראש העיר, חש אליו והמתיק עמו סוד... ואז קם ראש העיר והתנצל: „זאת היתה תעודת אזרחות כבוד ולא תעודת הרשמה בספר הזהב של הקרן הקיימת"...

ציור בשלבים...

הצייר הנודע יצחק פרנקל (פרנל) בן ה־72, פתח השבוע — ללא כל עזרה ממוסד ממשלתי או תרבותי — מוזיאון פרטי ליצירותיו, בביתו הציורי שבקרית האמנים בצפת. במוזיאון הוא מציג כ־50 תמונות שבן המייצגות חתך מתקופת עבודתו כצייר —

מאז 1920. יצירות אלה אינן עומדות למכירה.

בשיחה עם עתונאים, לרגל פתיחת המוזיאון, סיפר השבוע פרנקל כי הוא מתכוון עתה לבנות קומה נוספת בביתו ולהרחיב את המוזיאון — כדי שיוכל להנציח את שמו לדורות הבאים. „השלב הראשון בחיי — היה היצירה כשלעצמה; עכשיו אני בשלב השני של חיי — בניית המוזיאון והרחבתו; השלב השלישי יהיה, כאשר אביט מלמעלה ברוב עונג על מה שעושים פה למטה ביצירותי"...

מה נשמע?

לחכימא ברמיזא

מאת יוסי גמזו

1). הם מתנערים מעפר...

לפתע, בקיץ האחרון, אתה פותח
שני מוספים שבועיים, זה אחר זה, ואתה נדהם:
שני כתבני "אנטי־ממסד" (ממסד מאד, עגלגל, בוטח)
יוצקים, איש־איש בסטיקה הפרטית שלו, שמן רותח
על איבי נתן ומרעיו
ההופכים לספורט חברתי בע"מ.

ובהם אחד, לפחות, אשר
רק לפני זמן־מה התגולל, בשצף,
על פרוזה כמוך, אשר העז
להגיד אותם הדברים עצמם
רק מקדם מדי (העתיד, תבוב,
זה אותו החוש הבריא לקצב
ולקוניונקטורה, שבו קוראים
מפרחק בטוח
ל"שיטים"
בשמם...)

ואתה, שיש לך לא פנה
אלא הול מואר, בלבה, לאיבי
(אבל לא לכל ה"סנובלס אובליז"
ההופכים שלום — לכסבת־קוקטייל
בחברון־פתוח או כפר־שכמיהו) חוכך עיניים
ושח: yes? may be?
הרי אם להם כבר הדג מצחין
וערום המלך —
הכל
בסלו...

זה מכניס לראש של הבנאדם
הרהורי־כפירה: שאפשר, בניה,
להנחית, גלויות, במע"י הגס
צרור סאטירות־לחי, ב"טור" אמיץ,
בלי לכתוב בצד (בתשלום לא־רע!)
לאותו מע"י, סיסמאות של סיח
על מדקי־בחירות (בצלום של שם)
ולהיות קצת "זיק"
וקצת "אופזיק"...

זה נותן לחשוב
(מסכן פזיז!)
שאולי אפשר, במחילת בוהמה
סולבנית בלי גבול לדעות עצמה,
אבל לא כל־כך לחריג אים —:
לאהוב שלום — בלי סגנון של ביב
ובלי L.S.D. ובלי התבהמה,
ולהיות בורא אנטי־ספוחיסט
ובכל זאת, להתרונן
איזו פעם (בדבנית)
ביום...

שאפשר גם לא למסחר שלום
(כפי שעד עכשיו מסחרו נוסטאלגיה,
כסחרו פלב"ת, מסחרו תש"ת,
כסחרו פנתרים — "קונבלץ" ושר"ת...)
ושלא תמיד ערכים — זה "פאב",
מצוקות — תאלטורה,
לב — פסטיבאל־קניה
של אמרגנים
המארגנים
הפגנה ספונטאנית
במחיר־השוק...

בקצור: בתור אוונגארד קדמי,
המאחר תמיד, ממרחק בטוח
את מכילת האש של האנטי־פופולריות
הם השמיעו קול תודה (עתה!)
בדיוק במה שאמרנו אז
(אך כעת זה "צו" וזה "אפ־דייט"
בעוד פעם זה נחשב לקונפורמיזם נוראי),
מילא, גם העתה
מאחרת
היא העתה...

2). בדחילו ורחימו...

מנהג חדש בא למדינה: מה שהיתה בו חיש נוברת
עתונותנו הצהבה, סניף "המסביר (זה לה —) פרוזה,
הפך אפנה עתונאית: טור־החברה... טור־הצמרת...
(רק טור־הטהר, כמו של דאנטה, אין:
לא כל חכם
אדם!)

הינו: רגינה שווינדלר, אופנאית־עילית מחברה "UGLY", □ הופיעה למסיבת־הגן של פרישקה דרעייער בסביון □ עם רקפי, "פודל" מאפקה, ועם אלוף (מיל.) בדיגלר □ שהוא בחודש הרביעי להריונו ●●● אילי־ההון □ ידע גנבוצקי ואברשקה רמאייבין, מנכ"ל "FIASCO" □ הופיעו, בלי בשות־הוקם ההוקיות, לבאל "בני בריגני" □ שנערך בחסות של שוש הבלוהנא וציפ מראסקו □ לכבוד זאק מן הפילהארמונית (ככוחן־הפסנתרים) ●●● ו... פרופו: ציפור קטנה לחשה לי (איך ציפור לוחשת?) □ שבטרמירה של מריב שקשוקה, אשת־החברה, □ נראו מלכת ה"פריגורט", רוזה טווסי, ו"אדוניה אשר, □ מה שלגבוי לא הפריע ללוז שלזינגר, אקס־אשת □ מנכ"ל "הרשת" להופיע ב...קומבינזון־תחרה...

אך מה שדווקא כן מפריע לנו (ושובר כבר שיא
כשהתפלות הזאת נכתבת כך על אשת הנשיא,
ועוד ב"צהו" וב"מהנך" בין עתוני־היום, בינינו)
זרחין התפיל לנו מר־מלת.
מי מתפיל את עתונינו??...

3). לבה רגוז?...

מלכת־יופיה של לבנון, מרסל תארו, חן לבנותי
(במובנו הטוב של המונח — מה שמנה אצלה
מנה היטב, יש לשער...) קבלה פקודה "הבית־הה" צריח
על שצלמה עם המלכה לימור שריר, והתנצלה
שלא ידעה שמצלמים... אך כשראוים, מרסל, הבינו
אצל שתיכן, יא־בינת אל באר, בין הקים והשריר
את השטחים המשתחררים (חלקית) מבעד ל"ביקיני" —
איש לא חושב פה על ספוח,
אלא
על מגע ישיר...

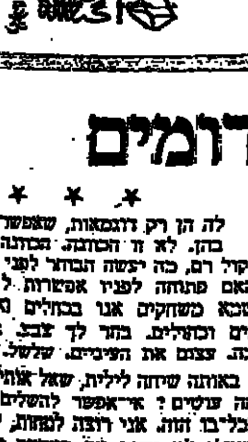

מה שצה"ל הפסיד...

במסיבה של סגל הקצינים הבכיר של פיקוד הדרום, שנערכה השבוע לאחר טקס החילופים של אלופי הפיקוד, הפגין האלוף הפורש, אריק שרון, מצב רוח מרומם וחוש הומור.

לאחר שהשמיע דברי פרידה נרגשים, הזמין אריק את קציני כמהו ואת האלוף גונן (גורודיש), יורשו בתפקיד אלוף הפיקוד, להרים כוס ברכה לחיי צה"ל. לאחר מכן ניגש לרעייתו, לילי, שנבכתה בטקס ונשק לה בתמימות. אריק השתהה רגע, הרים את כוסו בשנית ואמר:

„אינני יודע אם צה"ל מפסיד אלוף גדול, אך אני בטוח שהוא מפסיד אשה יפה..."

כאשר הגיע תורו של אלוף גונן להשיב לברכות, הוא הפיר בסיום דבריו בפנותו אל גב' לילי שרון: „צר לי, אך עלי להשלים עם העובדה שנשיקות את מקבלה רק מבעלך"...

לא טוב...

ח"כ טובה סנהדראי מסיעת המפד"ל מאיימת עתה על ראשי תנועתה, כי אם לא ישבצו אותה במקום בטוח ברשימת המועמדים לכנסת, הרי תצא תנועת האשה הדתית־לאומית ברשימה נפרדת בבחירות הקרובות לכנסת.

פגש אותה במזנון הכנסת שר הסעד מיכאל חזני, המכהן גם כראש מטה הבחירות של מפלגתו, ואמר לטובה סנהדראי: את לא הולכת בדרך הנכונה. לא טוב היות אשה לבדה...

הכחולים והאדומים

(סוף מעמוד 13)

יצא הדבר לפועל משום שאנשי המערך בתל־אביב לא רצו בצייץ.

נבחן את מוסר־ההשכל: ספיר לא ראה כל פסול בהצבת אלוף לצמרת מפלגתו בתל־אביב, ולא העלה על דעתו את האפשרות שמנהיג צריך לצמוח, צריך להבחר, צריך לייצג. בזה, כמובן, אין כל חידוש. ועדות המינויים, שאף הן פיקטיביות למחצה, מרכיבות כך את כל המוסדות הנבחרים. איש אינו צומח, הכל צונחים, נבראים ברגע שחוקקים על מצחם, כדרך שעשה המהר"ל מפראג, את השם המפורש. אך שבעיני פעולה הדרך הזאת כעיקרה, אפשר לומר על הצנחת האלופים לפחות זאת, שכאן נלקחו אנשים שכבר הוכיחו את ערכם בשדה.

מכל־מקום, ספיר הוא שהציע לאיש את התפקיד ולפי הגירסה הזאת, חזר בו המערך מן ההצעה.

בכל חברה תרבותית יכנם חוקי־משחק אלמנטאריים. יכנם נימוסים, שהרומס אותם רומס את כולנו. לא מעניין אותי מה היה באמת. מעניין אותי, שנעשה שימוש בשיטה דיסקריטית בהביל כעשה של רצח־אופי. אם שאתה הולך אתנו — ואז הכל מותר לך — או שנשבור אותך.

ייתכן, שיש בכל זאת דמיון בין החיים המפלגתיים בישראל היום לבין מה שכינה מישהו כמסחר־סוסים. העוסק במהודה זו, אל יצפה שיעלה ממנו ריח של „שאנל 5". ואם ביקשנו לדעת היכן נוהגים כך, יש לנו שתי דוגמאות של אלופי־בטחון. הטיפול שנתן בגין לוייצמן, הטיפול שנתן ספיר ללהט.

* * *

לה הן רק דוגמאות, שאפשר היה להוסיף בהן. לא זו הכוונה. הכוונה היא לשאול, בקול רם, כה יעשה הבוחר לפני תיבת הקלפי. האם פתוחה לפניו אפשרות לבחור ד שכא משחקים אנו בכחולים ואדומים, אדומים וכחולים. בחר לך צבע. בחר לך גרבה. עצום את העיניים. שלש.

באותה שיחה לילית, שאל אותי חבר הכנסת: מה עושים? אי־אפשר להשלים ככה עם הכליבו הזה. אני רוצה למחות, לעשות משהו. שאולי לא ישנה את תוצאות הבחירות, אבל לפחות יכאיב, יודעת.

את מי, שאלתי אני, את הכחולים או את האדומים?

את הבדי, את כל הפוליטיקאים ההתגבעים, שברוב פיקחות שכחו שהם מעצבים פיגורת נורא, מצחתים את הדימוקראטיה הישראלית. מרחיקים את הדור הצעיר מפעילות ציבורית חיובית, הופכים אותו לאדיש ומנוכר, עד שואלים: מה קורה לנוער?

אז כה עושים, שאלתי אני.

דבר אחד אני יודע, אמר לי חבר הכנסת. מבקשים ממני להחיל סוליטאמ. את הצבע, אולי לא כחול, אולי לא אדום, אולי לבן. אבל אם אני מחפש צבע, אני ודאי שאם מחפש לגמרי. לא מסחר־סוסים, לא תצעובים, לא הכחולים ולא האדומים. אפילו אין לשבי מתנה יותר כאמת. הוא קול. עדיין מחפש אותו, אבל זו השאלה להתאסמה עד הבחירה כלבנה.

חנוך ברטוב

הספר העליז של צה"ל על
תולדות המדינה - פרי עטו של
אפרים קישון ציורים בידי זאב

עכשיו לקהל הרחב בהפצת

הוצאת משרד הבטחון — קצין חינוך ראשי — ענף הדרכה והסברה

8.- ל"י

להשיג בכל חנויות הספרים

20.7.73 — כ' ב... מיליון ועד ה... אברהם תירי...

16 מיליון ל"י הושקעו ב„קאראוונים" ועד היום הם עומדים ריקים

מאת אברהם תירוש

צוקת הדיור לעולים, הולידה לפני קרוב לשנה, במשרדי השי- כון והקליטה, רעיון — לייבא לישראל דיור ..., שיוכלו להקימו ולשכן עולים תוך פרק זמן של ... שבועות. בכך קיוו לע- ..., בין השאר, גם את בעית ...חבת בהקמת שיכוני ער-...

...צצה עברה גלגולים ודיונים, הוי- ההגרוה־בעד גלהבות מזה ר- ביקורת שוצפים מזה, עד ש- של דבר התגלגלה ההצעה ל- של קרוואנים, שחובבי שפת- במערכת הקליטה והשיכון נ- צמרו לכנותה מגוונעים. ...ל תרועה גדולה הוכרז לקראת ...ה שנה זו, על הרעיון שבשמע ...ע למדי: מכיון שאי אפשר ל- לעולה קרוואן כדיור־קבע, ד- ...שעתה כשכשים בתי־דירות שנועדו מלכתחילה לדיור קבע, ...ני־קליטה וכמעונות־עולים (ב- ...זוהה העולה כחצי שנה בלבד) ...חליפו הקרוואנים את מרכזי- ...זה בבקיקות שונים בארץ. 650 הכשמשות (בשלהי השנה ש- ...) כדירי־זכבי לעולה, במסגרת ...הקליטה המעונות, יאוכלסו ב- ...קבע, הקרוואנים ישכשו כמרכזי ... — ותבוא הגאולה למצוקת ה-

...ת הדיור הפיקה מאוד. המחסור לעולים הגיע, לפי הכרזות אנ- ...קליטה, לאלפי דירות. מצלה ...מנו בקרוואנים, שתוך שבועות ...לאחר הבאתם ארצה, יוכלו ...י העולים להיכנס לגור בהם. העובדות הפשוטות הן: ה- ...רמאנים הובאו לישראל בוא- ...ית השנה, בעיקר בחודש פברו- ...ר. כיום, כחצי שנה לאחר התי-לת הבאתם, לא גר אף עולה אחד בקרוואן. יתר על כן, קשה לקבל תשובה ברורה ומוסמכת על הכל, או אפילו הערכה — מתי יאוכלסו הקרוואנים, לפחות בחלקם.

מי שיבדוק יגמא, כי מדי כמה שבועות, בכתבות הראשונה של ה- שנה, הכריז מי שהכריז, איש משרד השיכון או משרד הקליטה, כי תוך שלושה־ארבעה שבועות יאוכלסו ה- קרוואנים. ההכרזה האחרונה שמצאתי בכתובים היא מה־9 במאי השנה, בה הודיע מנהל האגף לשירותי קליטה במשרד הקליטה, אהרון צמית, במסי- בת עתונאים, כי „משרד השיכון הב- טיח להתחיל באיכלוס הקרוואנים ב- צור כשלושה שבועות".

כאשר התחלתי השבוע להתחקות על עקבות הקרוואנים, מצאתי אותם מוצבים ב־5 מקומות בארץ — ב- אופקים, בכפר־יונה, בפרדס־חנה, ב- אשקלון ובאור־עקיבא, כ־120 בכל מקום — ריקים מאדם. מצאתי גם ההאשמות הדדיות, משל של לחישות וחוסר תיאום בין הגורמים העוסקים בדבר.

מדוע אין אף עולה הגר היום ב- קרוואן? רשות הדיבור לגורמים ה- שונים:

יהואל פרפיל, סגן ראש האגף ל- שירותי קליטה במחלקת העליה וה- קליטה של הסוכנות היהודית, ביום ג': „יש לנו עתה 40 יחידות קרוואן מוכנות לאיכלוס באופקים, אותם נמ- סור ביום ד' השבוע, (שלשום) לידי משרד הקליטה. סך־הכל יש באופקים 120 יחידות, שרובן מחובר כבר לגאז, לביוב, למים ולחשמל. אך יש עדיין בעיות של התקנת גגונים ותאורת קט- נות, הוויוניים מאוד למי שמתגורר בקרוואן, כדי שלא ייאלץ לגניכלא בתוכו כל היום, ויש גם נסיונות ש- לא נסתיימו עדיין להתקנת צינון. בכפר־יונה אין מיבני ציבור בשכונת הקרוואנים. בבקומות אחרים יש גם בעיות תשתית, או שלא נעשו כל ה- חיבורים הדרושים ואינבו מוכנים ל- קבל קרוואנים בלתי מושלמים".

דובר משרד הקליטה, ארנה מגמבר, במוצאי יום ד': „40 קרוואנים? לפי המידע שבמשרדנו לא קיבלנו עד לרגע זה אף קרוואן לאיכלוס. אולי נקבל בסוף שבוע".

הדובר בפועל של משרד השיכון, שמואל שמיטר, ביקש שהות לברר ולעבור יום הודיע, כי בעצם אין ל- משרדו מה להוסיף על המידע שבידי. ובכל זאת: „חלק גדול של הקרווא- נים נמסר לידי הסוכנות. לא הצלחתי לברר מספר מדויק. הסוכנות טוענה שקיבלה רק 40? לי נמסר שחלק גדול הועבר כבר לרשות הסוכנות".

ומאן מתחיל ההאשמות, שבצליחן מנליפים להשאר בשלום שם.

איש הסוכנות: „האמת היא ש- משרד השיכון לוחץ עלינו קשות ל- קבל קרוואנים שאינם מוכנים עדיין בצורה מושלמת, ושלדעתנו חסרים בהם עדיין תנאים למגורים נוחים. אנו לא נקבל אותם".

איש משרד השיכון: „האמת היא שהסוכנות היהודית מתורשת על כל צנת הקרוואנים ועושה „הרגילות" איך לצאת מהפרשה. מישהו שם הזדה אפילו בפה מלא, שאינם רוצים ב- קרוואנים. משום כך הם מוצאים כל מיני תירוצים כדי לא לקבל אותם. כל הפרשה „צולעת". אבל לא נניח להם לסגת לאחור כל הכספים ש- הושקעו בנושא זה".

איש הסוכנות: „באמר השובים הספיק כבר משרד השיכון להקים ב- מצי השנה האחרונה בתים טרומיים, אבל לא הצליח להתקין כראוי את ה- קרוואנים. אנו כבר החזרנו כמה מר- כזי קליטה, כדי שיהפכו לדירות קבע, ועתה, מכיון שאיננו רוצים לשכור שוב מלונות, אנו נמצאים במצוקה — אין לנו די מקומות במרכזי ה- קליטה".

איש משרד השיכון: „אנו עושים הכל, כדי שיהיו בשכונות הקרוואנים השירותים המינימאליים להם זקוק ה- עולה. חלק גדול מהקרוואנים כבר מסודר".

היכן האמת? למה בכל זאת לא גר עדיין אף עולה בקרוואן? תיקו.

בינתיים צצו שני ספיחים לפרשת הקרוואנים.

ועדה בינמשרדית שישבה על מדי- נת הדיור לקשישים עולים, המליצה, בין השאר, להקצות את 120 הקרווא- נים שהוצבו בפרדס־חנה לשיכון סוג זה של עולים. הועדה המליצה גם, להקים שם מיבני שירותים מתאימים לקשישים. כ־1800 עולים קשישים, זהגה המדרים, חיים כיום בישראל ללא דיור קבע. הקרוואנים נועדו ל- היות להם דיור קבע.

איש אינו יודע עדיין אם זהו פת- רון ראוי לקשישים. אי אפשר לבדוק, הקרוואנים בפרדס חנה אינם מוכנים לאיכלוס.

התנועה הקיבוצית־קבצה אף היא על ה„מציאה". היא דורשה להעביר קרוואנים לאולפנים הקיבוציים, כדי שיוכלו לקלוט בהם גם משפחות. מח- לקת העליה של הסוכנות תומכת, כפי הנראה, בדרישה זו. איש המחלקה, אמר לי, כי כבר הוחלט על כך סו- פית. דובר משרד הקליטה מכחיש: „אין כל החלטה. משרד השיכון מת- נגד לקרוואנים בקיבוצים. יש רק משא ומתן".

כל קרוואן עלה, לפי מה שפורסם, כ־25 אלף ל"י; ובסך הכל עלו כולם — כ־16 מיליון ל"י. לכך יש להוסיף בוודאי הוצאות־תשתית, וחיבורים, הק- מה מיבני ציבור וכיוצא־באלה (אגב, כמה דירות אפשר היה לבנות ב- סכום זה?). ולאור כל האמור ל- עיל, וגם אם יושלמו סוף סוף ההכ- נות לאיכלוס הקרוואנים, עדיין אנו ניצבים, לכל הדעות, מול הנעלם ה- גדול העיקרי. שבכל הפרשה: באיזו מידה יצליחו לשכנע את העולים ל- עבור לגור בקרוואנים, ולוא כדיור זמני למשך חצי שנה בלבד (אשר כ- ידוע, מתמשכת, לעתים, אף לשנה)? האם לא נעמוד מול פרשה חדשה של סרבנות ושביתות?

„זה יהיה אגוז קשה מאוד לפיצוח" — מנבא איש הסוכנות היהודית.

שיחזירו את הים

מאת מנחם תלמי

במוגו הימים הרחוקים, הנפלאים. ימים של תכלת זהב ובדולח. של חולות נקיים וכחולי־מים אמיתי. ימים של פשטות ותמימות. ימים של פנאי גדול בטרם המרוץ המטורף. הים היה ים והזמן נקף בעצלתיים. בטרם גולדה האקולוגיה. כשהשפכים עדיין נספגו ב„גורות" ואיש לא ידע מה זה מוביל שפכים אזורי. מכנסי חאקי קצרים, רגלים יחפות, כובע קש פשוט, אמונות טובות, דלתות פתוחות — ימי זהב שלעולם לא ישובו. אתה רוצה כמעט לבכות. בדמעות הילדות של אותם ימים.

תל אביב היתה או שיר קטן ונוגע ללב, המיה ציורית, המתרפק על מרחב חולות. הים היה של מים, מלח וקצף לבן. ללא טינופת. החוף היה משוחרר ממפעלות פיתוח. לכל היותר „קזי־גר", שהציב רגליו על בסיס סלעי החוף ינוקי האמב; לכל היותר „ברחצאות קרים וחמים", שלא פגמו בברוזבי הזהב הנרגילי; וכמה מלונות קטנים, שלא העזו לפרוע במורדות החוף הסב- ביים. לא היו „מארינות", לא היו טיילות של בטון ואספלט. לא היתה תעשיית תיירות, הכולה ומנסה ענק, המוסממות אויר ורוח. היה חול. היה ים. היו קייצים של אושר.

* * *

אז, בקיץ, היו עורכים לשם ברגל יפפה ובלב פתוח. היו באים אל הים במסעות ארוכים מן המושבות ואפילו מירושלים. קראו לזה, בין היתר, „להחליף אוויר". היו שוכרים חדר, היו מצטופפים אצל קרובים ומכרים, היו מחליפים דירות. ירושלמים לתל־אביב. תל־אבי- בים לירושלים.

הים של תל־אביב היה מקדש הזהב והתכלת. עם עולי רגל אדוקים הבאים אליו לעת קיץ ממרחקים רבים.

זה היה כשהיינו ילדים קטנים. וגם הרבה לפני כן, לפני שחיינו. עוד בטרם ידעו שנהיה. זה היה גם בתקופה שרק דפים מצהיבים ומת- פוררים של עתונים, שכבר אינם, יודעים לספר עליהם. לפני שבנו בית ראשון בתל־אביב. כשעוד היו יורדים להרחץ בימה של יפו.

* * *

מי שילעלע היום בירחון „קרדום" לידיעת העבר ימצא, למשל, קטע כעתון „החבצלת" (קיץ 1896), המספר כי כדי „להקל מעל עצי ארצנו את עול הוצאות הנסיעה במסילת הברזל תכין חברת מסילת הברזל יפו — ירושלים, ביום 15 מאי 1896, עגלות מסע ממחלקה שלישית מיפו לירושלים ומפה לשם. מחיר המסע הוא 15 גרוש ובעד ילדים ישלמו אך 8 גרושים".

ימה של יפו — והוא הרי גם ימה של תל־ אביב — היה אז בבחינת מירשם־רפואי. ומה לא עשו תושבית של ירושלים כדי להגיע לעת קיץ, למצוא בו מזור לתחלואיהם?

ראו כה כתוב על כך ב„קורות", המביא את כתבתו של סופר „הצפירה" בקיץ 1903: „בימים האלה תהל לרבים כבני ירושלים תקופת הנסיעות ליפו לרחוץ בים בבימי הים. אם התכוב קיש בנסיעות הירושלמים ליפו כעין נסיעות של צעירינו באירופה, אינך אלא טועה; אחינו הירושלמים כל כך רחוקים הם מעינון החיים והעינוגי בפריס־יתוריים, עד כי אין להתדמם כי במוחם המלא דאגות איך לייסב בדוחק שאלת „מה נאכל", יש מקום כחודו של מחט למחשבות על דבר נסיעות למעייני הישועה ולטיולים של עונג. בן ירושלים שקוע כל הבנה בדאגות יום יום לכצוא טרף לנפשות בני ביתו, ובטיפול עם ילדיו נגועי קדחת ומחלות עיניים, עד כי בישל מכנו טעם שישון החיים והתענגות בני אדם. והיה אם נראה את בני ירושלים נודדים בנעריהם ובזקניהם ליפו, וידענו כי חזקה עליהם פקודת הרופא לנסוע שבה, להחליף האויר, ולבקש רפואות בביבי הים לגוף החלש אכול הקדחת, או לגופות ילדיהם החולים והרזים, המתנוונים בתלייב".

„והנסיעה ליפו קשה היא לבן ירושלים ועולה לו בכבל רב. הנוסע בבשכן על פי רוב את „חלוק־ תו" האחרונה, וגם זה לא ייכצא לו. ופונה לעזרה לוועד חברת־קדישא פה, והכללא תפקיד חברת עזרה חולים בצירע, בהיותה עוזרת לחולים הבוכרחים לנסוע ליפו לרחוץ בים, על פי פקודת הרופאים, ובקשי רב ישיג את הסכום הדרוש לו. בירחי הקיץ היה נהוג שלסון מסילת הברזל בעידנו לצרף אל רכבות הקיטור־רכבת מיוחדת שמחציה ולמעלה יש לה סריגי ברזל ותבניתה כתבנית כלוב ארוך ועליה כתובת „בעד עירוגים עניים", ובה היו הרוחצים הירושלמים נוסעים ליפו, כי מחיר הנסיעה ברכבת כזו הוא בזול.

* * *

הימים שהרצענו. מורדות החול שנגזזו. כרכבי האויר הצח שנהסמו. ים כחול־ירקרק, שהפך למיצבור טינופת, לאגם שפכים בלים קוצפים שהפכו להתנצצויות אקולוגיות.

וכל שנה מבטיחים לנו כי בשנה הבאה יהיה נקי יותר, סביר יותר. וכל שנה עכור יותר, מצחין יותר. הים שלנו אוצר של זהב, שהפך למאגר של שפכים.

ב־1903, לפני כן ואחרי כן, אמרו הרופאים: רדו ליבה של יפו. לכו לחופי תל־אביב. ב־1973 הם אומרים: היכנעו כחם.

לקחו מאתנו את מכנסי החאקי הקצרים, את כובעי הקש, את הדלתות הפתוחות, את רחובות החול עם צבי הסקבה, את רופא העיר הרוכב על חמורו הלבן, את הבתים הקטנים עם פרחי הצפורן ושיחי הבוגנביליה; לקחו מאתנו את „הקיוסק" הציורי ואת מלון „קסה דה" הקטן והצנוע הצנוע במקומם מגורים בלתי־נכבעים של בטון ואספלט ומלונות ענק ההוסמים את החול וגוזלים כביכי אויר כן העיר התנוקה המזודגת. עם כל אלה כוכרחים להשלים.

אבל לפחות שיחזירו לנו את הים.

רוג'רס דרש, בג"ץ אישר - רוס הוסגר

האיש שחטף ילדה בארה"ב, סחט כופר בסך 105 אלף דולר וברח לישראל הוטס ‚הביתה' בלוויית סוכני „פ.בי.איי.", שבאו לקחתו

מאת שאול הרן

שלושה גברים עשו דרכם בניחותא, מאולם הנוסעים בנמל האוויר ב-... אל היציאה, המובילה ל-...יס „אל על", היה זה ב-...אי לפני הצהרים, לקראת ...יסה היוצאת לניו־יורק.

היה דבר מיוחד במראה פניהם השלושה, שלא נבחנו בביחוד צמרת הנוסעים. אחד מהם היה ...שער ומכושקף. שני האחרים ...הודי־שער. איש לא ידע ששני הם סוכני הבולשת הפדראלית ארה"ב, ואילו השלישי נתון ל- משמרתם מכאן עד ניו־יורק. איש לא ידע שזהו „סוף המירוץ" של סטיבן איוון רוס, שברגע זה נתבצעה הסג- רתו מישראל לארה"ב.

דרך ארוכה עשה סטיבן איוון רוס, עד שהוסגר ביום א' לארה"ב, על פי דרישתה. הוא נאשם בחטיפת יל- דה ובסחיטת כופר מאביה, בסך 105 אלף דולר. כמעט שנה תמימה נמ- שכה הפרשה מיום שחטף את הילדה במכסיקו והבריחה על פני כמה מדי- נות בארה"ב.

תחילתה של הפרשה במכסיקו, ב- עיר מאבלה. משפחתו של עוה"ד רפאל בניטו מתגוררת שם בדירה נאה. בשעות הערב של יום קיץ (21.8.72) הגיע סטיבן איוון רוס לביקור אצל המשפחה. הוא היה פנים מוכרות, גם משום היותו מורה בביה"ס המקומי וגם משום שבעבר היה לקוחו של עוה"ד רפאל בניטו. לא פעם כבר ביקר אצל משפחת בניטו, ואף על פי כן היה זה ביקור מיוחד במינו. שכן סטיבן ידע הפעם לכוון את ביקורו דוקא למועד שרפאל בניטו ורעייתו לא היו בבית.

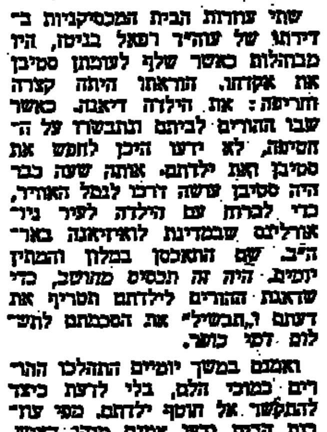

סטיבן איוון רוס
הסגרה מקץ שנה

נראה שהמורה היהודי־אמריקני סטיבן איוון רוס הגיע למסקנה ש- הדרך הרחוקה להתעשרות אם עושים אותה בעזרת־צב של משכורת זהו־ שית. הקצב מהיר יותר אם עושים אותה „במכה אחת", כגון שחוטפים את דיאנה בת השנתיים וחצי ודור- שים כופר גבוה.

שתי עוזרות הבית המכסיקניות ב- דירתו של עוה"ד רפאל בניטו, היו מבוהלות כאשר שלף לעומתן סטיבן את אקדחו. הוראתו היתה קצרה וחריפה: את הילדה דיאנה. כאשר שבו ההורים לביתם ונתבשרו על ה- חטיפה, לא ידעו היכן לחפש את סטיבן ואת ילדתם. אותה שעה כבר היה סטיבן עושה דרכו לנמל האוויר, כדי לברוח עם הילדה לעיר ניו־ אורלינס שבמדינת לואיזיאנה באר- ה"ב. שם התאכסן במלון והמתין ימים. היה זה תכסיס מחושב, כדי שדאגת ההורים לילדתם תטריף את דעתם ו„תבשיל" את הסכמתם לתש- לום דמי כופר.

ואמנם במשך יומיים התהלכו ההו- רים כמוכי הלם, בלי לדעת כיצד להתקשר אל חוטף ילדתם. מפי עוז- רות הבית ידעו אמנם מיהו האיש, אך לא ידעו היכן הוא מסתתר עם הילדה.

בתום שני „ימי בישול" צילצל הטלפון בדירתו של עוה"ד רפאל בניטו. קולו של סטיבן היה מוכר לאב הנדהם. הוא דיבר חד וחלק: „הילדה בסדר, אני רוצה 105 אלף דולר, בשטרות של 100 כל אחד".

הוראות נוספות במלון...

סטיבן לא השאיר עקבות. הוא לא אמר היכן הוא מצוי עם הילדה. הוא אמר לאב להביא עמו את הכסף ל- מלון „ג'ונג'" בניו־אורלינס שבמדינת לואיזיאנה בארה"ב. אולם גם שם לא ימתין סטיבן לאב, לבל יתגלו עקבותיו על נקלה. שם, במלון, ימתין האב להוראות נוספות בטלפון.

בידי האב לא היה סכום כה גדול, אף שהוא עורך דין מצליח. הוא נזקק לכמה ימים כדי לגייס את ה- כסף. רק אז יכול היה לטוס מעירו שבאבלו לניו־אורלינס. הוא הגיע למלון האמור, ולאחר המתנה מורטת עצבים קיבל את ההוראה המיוחלת בטל- פון: לטוס לעיר ממפיס שבמדינת טנסי בארה"ב — ושם להמתין שש שעות במסוף העירוני. סטיבן היה זהיר בתיכנונו והקפיד לא להשאיר „זנב", שעל פיו אפשר יהיה לגלות היכן הוא מצוי.

בהוראתו לאב הוסיף, שאם לא יתק- שר אליו באותן שש השעות, צריך האב לחזור לניו־אורלינס ולחכות שם להוראות נוספות. האב המסכן הגיע לעיר ממפיס, והמתין שם שש שעות במסוף העירוני — ולא קיבל שום הודעה. בינתיים שכך חזר לניו־אורלינס, כפי שהדריכו סטיבן מלכתחילה. אולם גם כאן לא בא הטלפון הגואל והאב תור הפך ראש לעזרה פאאבלו שב- מכסיקו.

בתוך כך כבר עברו על המשפחה האומללה 14 ימי מתח ותרדה, כש- ההורים המודאגים אינם יודעים כלל מה עלה בגורל דיאנה ילדתם והיכן היא מצויה. גם סטיבן לא נתן שום סימן חיים, כנראה כדי להוסיף מתח.

מקץ יומיים צלצל שוב הטלפון בדירת המשפחה. שוב דיבר סטיבן, והפעם נעתר לדרישת האב, שסירב לדבר על הכופר, אם לא יינתן לו לשמוע את קול הילדה לשמוע את קול הילדה. רק כך — אמר האב — יהיה לבו סמוך ובטוח שאכמנם שלום לילדה וכי „יש על מה לדבר".

שוב עבר יום מתוח על משפחת בניטו ולמחרת צלצל הטלפון. הדובר היה שוב סטיבן, שהפעם הורה לאב לטוס לבולטימור שבמדינת מרילנד בארה"ב. כאן הוטל עליו להתאכסן במלון „שרתון" ולהמתין להוראות. בהגיעו לכאן הגיעה ההוראה: לח- זור למלון „ג'ונג'" בניו־אורלינס ש- במדינת לואיזיאנה. כאן צריך היה להמתין להוראה נוספת. האב המסכן היה מגשש מבולבל משפע ההוראות והתהרצצויות, שכפה עליו סטיבן. עד כה כבר הקיפה פרשת נסיעותיו וטיסותיו שלוש מדינות בארה"ב, ומי יודע אם התחנה הסופית היא כאן, בניו־אורלינס?

אלא שהתחנה הבאה — הבירה לא הי- תה בידי האב האומלל. הוא נאלץ להמתין במלון „ג'ונג'", בתקוה שה- הוראה הגואלת אכן בוא תבוא. ואמנם מקץ יום צלצל הטלפון בחדר מלונו של עו"ד רפאל בניטו. סטיבן הודיע לו לצרור את הכסף בתיק ניר ולהלך ברחובותיה של ניו־אורלינס. באמר לו גם באיזה רחובות עליו להלך, על מנת ש„היניקה" תצא אל הפועל.

האב עשה כמצוה. היה כהלך ב- רחובותיה הארוכים והרחבים של ה- עיר, מבלי דעת איך ומתי יגיע אליו סטיבן. האב לא ידע כלל שבמשך כל הזמן עקבה אחריו מכונית, שלוחיה שלה היו מכסיקניים. ב- תוך המכונית ישב סטיבן, עוקב אחרי האב ובולש בתוך כך על ימין ועל שמאל, שמא דבוקים סוכני הבולשת הפדראלית של ארה"ב אל האב. כש- הבחין ברגע של כושר, עצר סטיבן את המכונית, הוקיס ידו והתנה ל- זרש מהאב את דמי הכופר.

כל „היניקה" לא נמשכה אלא שניות ספורות בלבד. שעה של סטי- בן דחוקה עליו והוא חשש להסתבך בשהיה כלשהי. תיק הניר עבר ב- מהירות מידי האב לידיו של סטיבן, שהזהיר את המכונית בשעטה רבה. עד מהרה נעלמו עקבותיו. למחרת נתגלתה דיאנה במוטל בעיר גילוקסי שבמדינת מיסיסיפי שבארה"ב. סטיבן עצמו נעלם ועלולו עמו, כאילו בלעה אותו האדמה. אולם הוא לא ידע כי נטמן לו פח: דמי הכופר היו אמנם ערוכים בשטרות של 100 דולר כל אחד, כפי שביקש. אבל מספרי ה- שטרות נרשמו, כדי שבאמצעותם אפ- שר יהיה לזהות את האיש המחזיק בשטרות אלה.

הבולשת הפדראלית של ארה"ב המשיכה לחפש אחריו ולבסוף אף גילתה אותו והביאה אותו לפני שופט שלום, להוצאת צו מעצר נגדו. אבל בטרם יובא למשפט, חמק סטיבן ד' נבלם מארה"ב ל„ארץ הקודש": יש- ראל.

רוג'רס חותם על בקשת הסגרה

בין ישראל וארה"ב קיים הסכם הסגרה, שמכוחו ביקשה ארה"ב את הסגרתו של סטיבן. בבקשה צויין כי סטיבן נאשם בחטיפת אדם והברחתו לשם סחיטת דמי כופר, וכן בקבלת דמי הכופר עצמם. העונש המירבי על הפשע הראשון הוא מוות ועל הפשע השני — עשר שנות מאסר.

שר החוץ האמריקני, ויליאם רו- ג'רס, חתם על בקשת ההסגרה ש- הועברה למשרד החוץ של ישראל, על כנה שיועבר למשרד המשפטים. עורך הדין עלי נתן, סגן בכיר ל- פרקליט המדינה, פנה לבית המשפט המחוזי בתל־אביב וביקש שהנבלם יוכרז בר־הסגרה. לבה לבית ה- משפט המחוזי בתל־אביב? כיום ש- סטיבן נתגלה כשהוא מתאכסן במלון „שרתון" בתל־אביב. היה עמו מלאי גדול של „ירוקים", שכ־40 אלף דולר בהם היו באותן סדרות של הדולרים של דמי הכופר.

לפני השופט המחוזי מר זב לוין בתל־אביב נתבררה בקשת ההסגרה. עוה"ד נתן קנת, פרקליטו של סטיבן, נאחז בכל „סוקי" אפשרי מבחינת החוק, כדי למנוע את הסגרתו של סטיבן. אך השופט מר לוין קבע ב- החלטתו, כי אמנם נתקיימו כאן ה- דרישות של אמנת ההסגרה ועל כן הכריז על סטיבן כבר הסגרה.

עוה"ד נתן קנת ערער על כך ל- בית המשפט העליון לערעורים בירו- שלים. בדיון ישבו כיושב ראש בית המשפט העליון, ד"ר יואל זוסמן, ד' צבי השופטים חיים כהן וא.ג. מני שהגיעו למסקנה, כי חוק ההסגרה חל כאן ללא צל של ספק. שכן פשע החטיפה ופשע סחיטת דמי כופר, עונשם אף בישראל למעלה משלוש שנות מאסר, ועל כן יש להסגיר את סטיבן לארה"ב.

ביום א' השבוע הוטס שלושתם ועלו בכבש המטוס של „אל על", שהובילם לארה"ב. שם עמיד סטיבן לתת את הדין על המעשים המיוחסים לו.

רהיטי אפרתי מציעים לך
הצעה מיוחדת לפי שיטת אפרתי:
שלם מקדמה לפי יכולתך ותקבל מערכת רהיטים קומפלט לסלון, מכל דגם שתבחר, מתוך המבחר המגוון שלנו. יתרת התשלום עד עשרה תשלומים חודשיים.
ברהיטי אפרתי מבחר רהיטים לחדרי סלון, חדרי שינה, חדרי נוער, פינות אוכל, מזנונים ועוד.

שלם לפי יכולתך ותקבל מערכת מהודרת לסלון מכל הדגמים

מבחר בדים מודרניים
עבוד מושלם. אחריות מלאה.
שי מיוחד עבור תשלום במזומן.

12.5% הנחה לכוחות הבטחון בשרות פעיל

בית הרהיט הישראלי המודרני
רהיטי אפרתי
תל אביב, רחוב הרצל 102
תל אביב, רחוב הנגב 4
חולון, כבר ויצמן 1

هكذا من الأصل

דב גולדשטיין

ראיון השבוע עם אלוף (מיל.) אריק שרון

חלום חיי: להיות שר לענייני היהודים בעולם!

מה היה הרגע הקשה ביותר בחיי ● מדוע נאלצתי לפקוד על נסיגה בלי הפצועים של היחידה ● מה דעתי על בן גוריון, על אשכול המנוח ועל גולדה מאיר ● מדוע הגדיר אותי לוי אשכול ז"ל: „פזיז וחסר אחריות" ומה אמר לי אחר המלחמה ● מהו מקומה של ישראל בין המעצמות הצבאיות העולמיות ● למה התנגדתי בתקופת ההמתנה למלחמה בשלבים נגד המצרים ● מדוע יוזמה צבאית מצרית תגרום לחורבנה של מצרים ● מה היו היחסים ביני לבין חיים בר-לב ● מהי הגירסה שלי על הסיבות שלא רצו בהמשך שרותי בצה"ל ● מהם הגבולות הגיאוגרפיים, שבהם יכול צה"ל לפעול ● מה היה הרקע לכוונתי לפרוש מצה"ל לפני ארבע שנים ● מדוע הכרח הוא להחליף את המשטר בארץ ואיך אפשר לעשות זאת ● מהי דעתי על מנהיג של מפלגה, המסרב להדבר עם מנהיג של מפלגה אחרת, מטעמים אישיים-רגשיים ● כיצד אני מתאר לעצמי את פעילותי הפוליטית

— האלוף שרון, מה היתה, במהלך למעלה מעשרים וחמש שנות שירותך בצבא, ההחלטה הקשה ביותר שקיבלת? הפקודה הקשה ביותר שפקדת?

לא כמפקד היחידה 101 נתתי את הפקודה הקשה ביותר בחיי, ולא כמפקד הצנחנים. ולא כמפקד חטיבה. ולא כמפקד אוגדה במלחמת ששת הימים. אף לא כאלוף פיקוד הדרום במלחמת ההתשה. את הפקודה הזאת נתתי כשהייתי קצין זוטר, כמפקד מחלקה צעיר, במלחמת השחרור.

כך זה היה: יצאנו לכבוש את לטרון. עוד נכון נפל רודי-דגים (?). אפילו עכשיו, אחרי 25 שנה, עדיין קשה לי לספר על כך. עדיין אני חי את הרגעים הנוראים ההם. 26 במאי 1948. פיקדתי על מחלקת החוד של הכוח. היינו צריכים לכבוש את הכפר לטרון ואת המינזר. יצאנו באיחור רב. נתקלנו באש-תופת. היו לי מייד נפגעים רבים. נאלצתי לבצע עיקוף בשטח. נכנסתי לערוץ ומשם ניסיתי להמשיך בהתקפה. לא היה כל סיכוי. בינתיים עלה הבוקר. האש היתה נוראה. במחלקה היו לי 15 הרוגים, 11 פצועים, חמישה שבויים. ארבעה אנשים נשארו שלמים מכל המחלקה, בסוף יום-הדמים הזה.

● מפלה איומה

כל שעות היום, ליד הכרם, הכרגלות המינזר, ספגנו אש נוראה. כל התקפה נשברה. זו היתה מפלה איומה. נצמדנו לדופן הערוץ, שהיינו בו. בצהריים השתררה לפתע דממה. חשבתי שהאש פסקה. נתתי הוראה להתכונן להסתערות. גם הפצועים התכוננו להסתער. כל שהיה יכול עוד לזוז, היה מוכן להסתער. הסתכלתי לאחור וראיתי, שפירשתי בטעות את השקט הפתאומי: כל ההר שמאחורינו היה מכוסה כפריים ערביים. הם שחטו את הפצועים שלנו, שנשארו בשטח מכוחות אחרים. לא היה לנו שום קשר עם הכוחות האחרים שבמעלה. היינו אבודים. הייתי פצוע קשה. ידי עוד היתה נתונה בגבס מפציעה קודמת. כאן, בפעולה הזאת, ספגתי פגיעות קשות בבטן וברגל. לא הייתי מסוגל לזוז. ידעתי בוודאות, כי אם נישאר בשטח, או אם ננסה לחלץ את הפצועים, לא יישאר איש בחיים מכל המחלקה. הכפריים התקרבו. לא היה עוד בכוחנו להרתיעם.

אתה מתאר לך את המצב הזה? מכל עברי — הרוגים ופצועים. כולם — חברים. כולם — מאזור השרון. רובם — מכפר אחד. אנשים שגדלתי אתם. הנה, הם פה, בשטח הנורא הזה, קרובים אל המוות ואתה אינך יכול לעשות למענם כלום. אבודים.

זו היתה הפקודה הקשה ביותר שנתתי בימי חיי. היו אחרות. בסדר גודל שונה. באחריות שונה. אף אחת לא היתה חמורה כל-כך. הסתכלתי על הפצועים שלי. ידעתי שאני רואה אותם בפעם האחרונה. ידעתי שישחטו אותם. נתתי את הפקודה, בפעם הראשונה והאחרונה בחיי כמפקד: לסגת! לסגת ולהשאיר את הפצועים בשטח!

לא היתה ברירה. הייתי מוכרח להציל את הבודדים שנשארו בחיים. שכבתי שם ניטרף מכאבים. הבודדים שיכלו לנוע — חלפו על פני. „גם אותך להשאיר כאן?" כן, גם אותי. ראיתי את העיניים של המסתלקים: היו בהן הדהמה, צער, כאב גדול. הכאב הזה מלווה אותי עד היום. תמיד.

● הבחור שהציל את חיי

סוף-הדרך, אריק. שלום לך — אמרתי לעצמי. אני לא יודע איך. אני לא יודע מהי. התחלתי לנוע. סחבתי את הגוף שלי סנטימטר אחרי סנטימטר. צריך היה לטפס ב„טראסות" שבשטח. ידעתי שלזה לא יעבור לי בחיי. עוד סנטימטר. עוד אחד. וקולות הבוזיה והשחיטה של הכפריים דופקים על תופי האוזניים. היה שם בחור אחד. גם הוא היה פצוע. גם הוא זחל. גם הוא התקדם בקושי רב. גם הסיכוי שלו היה קטן. לא הכרתי את הבחור הזה. הוא היה בן 16. קיבלתי אותו בערב הפעולה. עוד לא הספקנו להחליף מלה. פניו היו מרוסקים. השדות בערו. הכל להט. הכוויות ברגליים הרגו אותי. לא דיברנו גם עתה. כשהגעתי לטראסה הראשונה, בלי מלה אחת, הוא העלה אותי. הוא סחב אותי בשאריות-כוחו. וכך — בטראסה השנייה. וגם בשלישית. התקדמנו. יחד.

אני חייב לו את חיי. חוב פצוע, צעיר, גלוי. שמו יעקב. הוא שכב זמן רב בבית-החולים. ביקרתי אותו לעתים קרובות. אני יצאתי לפניו. עוד הספקתי להשתתף בקרבות. בסוף „מבצע דני".

— קרה לך עוד מקרה בקאריירה הצבאית, שנאלצת להשאיר פצוע בשטח?

לא. אף פעם לא. אחת מאבות המידה של הלחימה היתה לא להשאיר פצוע בשטח. את הדבר הזה טיפחנו באופן יסודי. במקרה הבודד הזה, אלמלא פקדתי לסגת, היו נהרגים כולם.

● הבשורה הגדולה: בטחון

— נעבור על שנים אחרות. ישראל ניצחה במלחמת השחרור. אחר-כך באו לה שנים קשות. 1950, 1951 — צה"ל נחל כשלונות. התחלת אז בהקמת היחידה המיוחדת. מה הבאת אתך אל האנשים המיוחדים האלה?

בטחון הבאתי. בטחון — היתה הבשורה הגדולה. לא כל הפעולות נכשלו. רוב הפעולות נכשלו. המצב היה חמור ביותר. התפתחה תחושה קשה של אוזלת-יד, של כשלון חריף. הרהרתי הרבה במשך השנים על השאלה: איך התפתח מצב כזה ואיך אפשר לבצע את מכותנו הגדולה? בלקחי המלחמה וכה שקדם לה, גיבשתי לעצמי מסקנה. אחרי מלחמת ששת הימים חיפשתי תשובה לשאלה: מהו, בעצם, הלקח החשוב ביותר, המרכזי, של ההמתנה ושל הנצחון המכריע? האם השאלה היא להקיף הקפה אוגדתית, כמו שהאלוף של הקו? או ההקפה בדרך שאני תקפתי עם האוגדה שלי? להתעמת חזיתית או מהעורף? לתקוף מן הגב או מן הצדדים? עם כוחות בסדר גודל כזה או אחר? לא! אלה אינם הלקחים הראשיים. אתה יכול לנצח בדרך זאת וגם בדרך אחרת. אולי הכיבוש יימשך זמן רב יותר. אולי יהיו יותר קורבנות. זו שאלה חשובה כשלעצמה. אבל ישנו לקח אחד חשוב וגדול מכל אלה: כאשר אתה נכנס למצב של ערעור הבטחון העצמי, כמו שעבדנו בתקופת ההמתנה במצב של ערעור הבטחון העצמי — אתה עומד אובד-דרך, נבוך, חשוף ליוזמות של האויב. זה לא קרה רק ערב מלחמת ששת הימים. היו שעות, כאלה, ולא מעטות, גם במלחמת השחרור. היו כשלונות כבדים מאוד במלחמת השחרור. היו שעות של אובדן הבטחון, בדרגים שונים, אם אמנם היכל המדינה הצעירה לעמוד בכך. תקופת 1950—1951 היתה שוב תקופה כזאת: אובדן-הבטחון, איזו הרגשה של חוסר-אונים, של מבוכה. כאשר התערער הבטחון ביכולת לעשות, הלך והעמיק חוסר הבטחון העצמי והגיע עד לגבולות מסוכנים ממש. מה הבאתי אתי, אתה שואל? הבאתי אתי את הבטחון, שאפשר לעשות הכל, שאין משימה בלתי אפשרית, שאין דבר שאי-אפשר לבצע.

מה שהניע את הרצון שלי לפעילות זו, היו ההכרעות המרים; אני השתתפתי במלחמת השחרור במפלות הכבדות ביותר, הייתי גם שותף לנצחונות. אבל הנצחונות שלי היו במסגרות קטנות, והכשלונות היו עצומים: לטרון, עיראק מנשייה. כאשר הסתיימה המלחמה לא היה לי מרגוע: אפשר היה לעשות יותר, אפשר היה לבצע יותר, והחמצנו הזדמנות גדולה לעשות יותר! זה לא הירפה ממני מאז תום מלחמת השחרור והיה לי צורך נפשי להוכיח, שאכן אפשר לעשות יותר, אם אתה מאמין, בכל לב, שבאמת אפשר.

● אין יעד שאי אפשר לכבשו

התקופה של שנות החמישים הראשונות היתה גם בהערכה אובייקטיבית — קשה: מפקדים ממלחמת השחרור פרשו משורותם: היה צורך לעבור ממסגרות לחימה פלוגתיות ודו-פלוגתיות, שבעיקר הן איפיינו את מלחמת השחרור, למסגרות רחבות יותר; המדינה התלבטה קשה בגלל גל גדול של עלייה; אבל העיקר היה: אובדן-הבטחון-העצמי. כאשר אנחנו מתרפקים היום על מלחמת השחרור ועל עלליה, אסור לשכוח, שגם אז לא היתה הדבקות במטרה, גבורת הלחימה, העקשנות והצמידות בדרך-הכלל. אלא נחלתם של כוחות מעטים. בדרך-כלל הסתפקו כוחותינו בנסיון ביצוע, שהתחיל בדרך-כלל בלילה, בחסות-החשיכה. הערבים היו נסוגים — הכפר או המוצב נכבש. הערבים השיבו לחימה עזה — החבורה שלנו התחילו לסגת. היו הרבה נסיגות-בוקר, לאור היום הראשון. ואלו היו כרוכות בטבח, בקורבנות רבים ויקרים.

אני רציתי להוכיח, שזה לא מוכרח להיות כך. רציתי להוכיח, שאין יעד שאי-אפשר לכבוש אותו — אם התוקפים מאמינים מעבר לכל ספק ביכולתם. זו היתה התמורה הגדולה. ההשגים שלנו במלחמת השחרור היו אסטרטגיים ביסודם: הצלחנו להניע כוחות ממקום למקום. ההצלחה היתה לפקד את הכוח ולהלחם במקום אחד. היכולת שלנו היתה לנהל קרבות תנועה. כבר אז, לעומת היכולת האפסית של הערבים לנהל קרבות כאלה, שלא השתנתה מאז ועד היום באיזו מידה. בזה הצלחנו ולכן ניצחנו במלחמת השחרור. אבל בשנות החמישים לא אלו היו הבעיות ולא אלה היו תנאי הלחימה — לא ריכוז של כוחות גדולים תוך ניצול דרכים קצרות ולא קרבות תנועה. אלא קרבות קטנים של מגע פנים-אל-פנים, שבהם לא הצטיין צה"ל גם במלחמת השחרור. אלה הקרבות, שהאדם הבודד מכריע את גורלם. אלה הקרבות, שבהם היכולת המושלמת של הלוחם הבודד, היא הנושא, שאתה מחוייב לטפח. את הבטחון הזה הבאתי אתי: שהכל אפשרי! הכל! אין משימה בלתי אפשרית!

— מה היה הביטוי החזק, הבולט ביותר, של התחושה הבטחון הזאת, בביצוע של פעולה?

פעולת קיביה. זה היה ביטוי מובהק, שהכל אפשר לעשות. זה התבטא בעוז, בכוננויות, בשכנה. אבל הפעולות האלו בוצעו שנתיים לאחר שהיחידה המיוחדת היתה ונשכה בכהון עצמי וגילתה יכולת של גבורה. לעומת זה היתה פעולת קיבייה — הראשונה, מלבד כמה פעולות קטנות שקדמו לה. עד אז היה מקובל להניח, שזה מסוג הדברים שאי-אפשר לבצע, ולכן בכשלונות אסור לנסות. זו היתה האווירה. אני זוכר, שערב הפעולה, בשיחה עם הרמטכ"ל דאז, משה דיין, הוא אמר לי: „אריק, אני מבין שאתה מתעקש לבצע את הפעולה הזאת, אבל אם תראה שקשה, שלא הולך, שכמובן — הסתפק בפיצוץ שניים-שלושה בתים בפאתי קיביה, והחזר את הכוח". זו היתה עצה, לא קבלנו אותה. לא היה צורך.

● נקודת המיפנה — קיבייה

התקרבנו. התגלינו די מוקדם. כוח-חוד נתקל בשני ירדנים וכפת אותם. אחד הצליח להמלט. את השני הרגנו. התעורר רעש. מהכפר נפתחה אש חזקה. אלמנט ההפתעה נגמר. זה היה בדרך-כלל המצב, באותם ימים, שהיעד נחשב כבלתי ניתן להשגה והכוחות נצטוו לסגת. הפקודה היתה פשוטה: לתקוף ולהשלים את המשימה!

— כמה מניתם או כמה כוחות אויב היו?

מנינו תשעים איש, כולל נושאי חומר הנפץ במשקל של 750 ק"ג. זו היתה יחידה כבדה. שלא קל היה לה לנוע, בגלל נטל חומר-הנפץ. בכפר היו מאות ערבים מזויינים בנשק מסוגים שונים ויחידות של הלגיון הירדני, במוצב הצבאי. הנחנו חסימות נגד תגבורות ירדנית. הקפנו כפר קרוב, כפעולת הסחה. לפני שיצאנו מבן-שמן אמרתי לאנשים: „מהפעולה הזאת לא חוזרים, אם לא מבצעים אותה במלואה! לא ייתכן, לחזור מפעולה לפני שמבצעים אותה". הייתי מוכרח לשבור פעם אחת את חוסר הבטחון. ידעתי, שאם זה יישבר פעם אחת — הדרך תהיה סלולה. זו היתה נקודת-המפנה: אין אי-אפשר! זה מוכרח להמחק ממילון המונחים של צה"ל. בפעולת קיבייה, כסמל — מחקנו את המונח העלוב הזה.

— גם היום אתה מאמין שאין מונח כזה?

היום — על אחת כמה וכמה, כשיש לנו אחד הצבאות האדירים בעולם! היום אני לא מאמין שיש איזה שהוא יעד צבאי או אזורי, בקשת שבין בגדאד וחארטום, עם כל השטח של לוב, שצה"ל אינו יכול לכבוש אותו. זהו צבא, שיעשה כל דבר, שיוכל להגיע לכל מקום — בבטחון מוחלט אני אומר לך זאת! לא חוזרים, אם לא מבצעים!

יש משהו משכנע, כובש — במוצקות הזאת של אריק שרון. הפסקנות הזאת של מי שהסכין בדרגי פיקוד שונים להגיד את המלה האחרונה. הדיבור המהיר הזה, המבליע בחטף חלקי מלים, שומט הברות שלמות, כאילו נתכוון לומר: „זהו! אל תהרהר! אל תערער! כבר חשבתי בשבילך! אין זמן!"

שכר לו חדר יפה במלון „הילטון" בתל-אביב, מין מטה זמני, שעשרות שיחות טלפון זורמות אליו ויוצאות ממנו.

„דבי" כבד-גוף, נע בקלילות רומנית ממקום למקום, מחייך במקום שמתבקש להפיג את רישומן הקשה של מלים כבדות, משפיל עיניים כשאתה נוטל את חוט-השיחה לעצמך, חוזר ומיישיר בתקיפות נוקבת, כאשר היוזמה חוזרת אליו.

● התנגדתי למלחמה בשלבים

— הבטחון, האלוף שרון, אתה אומר, התערער בתקופת ההמתנה ערב מלחמת ששת הימים והמבוכה השליטה את עצמה על... על מי בעצם? רק על הדרג המדיני? הדרג הצבאי היה פטור מתחושת המועקה של חוסר-בטחון? והאם הוא לא כפה תחושת חוסר-בטחון על הדרג המדיני והכביד עליו את קבלת ההחלטה? או שהדרג הצבאי היה מלא בטחון והדרג המדיני היה אמור לקלוט אותו ולא השתכנע?

חוסר-הבטחון היה גם בדרג הצבאי וגם בדרג המדיני, במשותף. את האשמה הזאת אי-אפשר להטיל רק על אחד משני הדרגים. גם הדרג הצבאי נתפש לחוסר-בטחון כזה, ובמידה שהדרג המדיני הושפע מן הצבאי — זו היתה התחושה שהדרג הצבאי העביר לו.

— כל הדרג הצבאי לקה בזה?

לא כולו. היו קצינים במטה הכללי, שטענו מן הרגע הראשון, שחובה לחסל את הצבא המצרי ושאפשר לחסלו ושצריך לעשות זאת ללא היסוס וללא חשש — בבטחון. אבל זה לא היה הרוב. הדרג המדיני לא יכול היה לשאוב מזה עידוד ולהתגבר על היסוסיו ומבוכתו.

— מה היתה עמדתך?

אני טענתי מהרגע הראשון שצריך לחסל את הצבא המצרי, מהרגע הראשון! אני זוכר את השיחה הראשונה בנושא הזה עם לוי אשכול המנוח, ראש הממשלה ושר הבטחון. הוא בא אז לבקר במפקדת האוגדה של טליק (?) ואני באתי ממפקדת האוגדה שלי להיפגש אתו שם. אז דובר רק על מבצע מצומצם מאוד, במתום של כיבוש עד רפיח, אך לכל היותר לנוע לעבר מבואות אל-עריש — כדי להשיג עמדת-מיקוח ביחס למצרים. עלינו לקרון של טליק. ביקשתי את רשותו של הרמטכ"ל, רב-אלוף יצחק רבין, להביע את דעתי בנושא. הורשה לי. אמרתי אז ללוי אשכול ז"ל, שזו תהיה טעות ממדרגה ראשונה לנהל את המלחמה בשלבים. טענתי, שלאחר השלב הראשון צריך להביא בחשבון לחץ כבד מצד המעצמות, שעלול לגרום הפסקת המלחמה ולאלץ אותנו להסתפק בהשגים בלתי נחשבים. דרשתי לנהל את המלחמה בשלב אחד, שלם ומלא וחזק — טענתי, שאפשר להשמיד את הצבא המצרי עד הסוף ושזה מה שמוכרחים לעשות.

— מה אמר לך אשכול ז"ל באותה פגישה?

● נימה של התפייסות בדברי אשכול

התווכחנו ויכוח קשה. באותו יום, אבל לא במסגרתה של אותה פגישה, ולא בנוכחותו, הגדיר אותי אשכול המנוח כ„פזיז וחסר אחריות". אחרי המלחמה הוא הזמין אותי אליו לשיחה. אני שאלתי אותו: „למה כינית אותי כך לאחר פגישתנו בקרון של טליק?" אשכול חייך — היה לו חיוך מקסים — ואמר: „תראה אריק, אני אגיד לך את האמת, אתה היית אז היחיד שאמרת, שצריך ושאפשר להשמיד את הצבא המצרי בשלב מלא אחד ולא בשלבים שונים, ובנסיבות האלו אמרתי עליך מה שאמרתי".

— היתה נימה של התנצלות בדברי אשכול המנוח?

אולי לא התנצלות אבל התפייסות. הוא טען שאז לא היה מסוגל לחשוב אחרת. הוא הזכיר לי את ההתקפות שהתקפתי אותו — לא אישית, חלילה — בפגישות שונות. נפרדנו בידידות רבה ומתוך הבנה מלאה.

— איך אתה מעריך היום את אישיותו של אשכול?

הערכתי אותו מאוד-מאוד גם אז. גם היום, לאחר שש שנים, אני מעריך אותו מאוד. הוא היה איש מצויין. עם ראש פתוח. היה תענוג לראות איך הוא למד את נושאי הבטחון וצה"ל והתעמק בהם.

— אתה שימשת בתפקידים צבאיים שונים תחת כהונתם של ארבעה ראשי ממשלה, בן-גוריון, שרת, אשכול וגולדה מאיר. איך אתה מעריך את האישיות של כל אחד מהם?

קודם — מלה אחת על כל אלה, על כל הקבוצה הזאת: זה היה דור שהצטיין בנכונותו לקבל הכרעות גדולות, לא רק צבאיות, גם אחרות. זה היה דור שהעמיס על עצמו משימות אדירות — ועמד בהן. בסך-הכל זה היה דור נפלא. השוואות? אין מקום להשוואות אם אתה כולל בקבוצה זאת את דוד בן-גוריון. זה היה ענק! ענק! בן-גוריון זה בכלל מחוץ לכל מסגרת, מחוץ לכל יחס. לא קם כמותו לפניו, לא קם אחריו ואיני בטוח אם יקום פעם מישהו בשעור קומתו. אני בהחלט לא בטוח אם תהיה לנו פעם זכות-ענקים כזאת! אני בדרך כלל לא מעריץ אנשים. זו לא התכונה שלי. אני יכול גם ביחס לבן-גוריון לבקר מהלך זה או אחר — אבל זה היה ענק, עצום!

על אשכול — אמרתי לך כבר: יהודי חם, חכם, פתוח. אהבתי את המגעים אתו, את השיחה אתו, את החן שלו.

● גולדה — אשה גדולה

וגולדה — פגשתי בה הרבה פעמים בדיוני המטה הכללי ובסיורים שלה בתעלה וביישובים בנגב. תשמע, היא בהחלט אשה גדולה, גולדה. כן, אשה גדולה. בכל הנוגע לשאלה בטחון וחוץ — זוהי יהודייה גדולה, גאה ותקיפה. אף אחד לא יצליח לקחת ממנה את הגדולה הזאת.

— יש לך, אני מבין, מידה גדולה של סימפאטיה אליה?

אוה, כן, הרבה סימפאטיה. דרג עליון מוכרח להיות מוכן לקבל על עצמו אחריות. זהו מבחנו. והיא יוצאת מן הכלל בתחום הזה, יוצאת מן הכלל!

— לא אמרת אף מלה על משה שרת המנוח...

לא, זה לא מפני שאני מוציא אותו מכלל ההגדרה של מנהיגות לאומית גדולה. פשוט: לא היו לי אתו מגעים, פרט למגע מצומצם מאוד. אבל אני חושב שמצד התכונה של קבלת אחריות, שרת שייך למסגרת הזאת. בן-גוריון אהב אותו מאוד, וזה היה הדדי.

— עוד על מלחמת ששת הימים: מעט רווחה ההנחה, שנסמכה על תוצאות מלחמת העולם השנייה, שחיל האוויר אינו יכול להכריע בגורלה של מלחמה. באה מלחמת ששת הימים וכאילו הפריכה את ההנחה הזאת. האם אתה סבור, כי המלחמה הזאת אמנם הוכרעה על-ידי חיל האוויר?

אף חיל אחד לא הכריע לבדו את המלחמה. תרומתו של חיל האוויר היתה כבירה. העובדה שגמרנו את המלחמה הזאת עם שמונה מאות הרוגים ולא עם שמונת אלפים הרוגים — נוצרה בזכותו של חיל האוויר. זאת היא התרומה הגדולה ביותר, שאפשר להעלות על הדעת. חיל האוויר לא הסתפק רק בהשמדת חילות האוויר, אלא עשה גדולות בהשמדת כוחות היבשה. אבל מלחמת ששת הימים היא דוגמה קלאסית של נצחון, שהושג על-ידי צבא שלם, ובשום אופן לא על-ידי חיל זה או אחר. כמפקד אוגדה, עמדתי לא פעם במצבים קשים במלחמת ששת הימים, וכאשר הייתי מבקש את חיל האוויר למעלה — זו היתה רווחה גדולה. פעם אחת גם הוצאתי את חיל האוויר מתוך המעולה, וזה התחייב מנסיבות המקרה הזה: ערב התקפה על צבי אום-כתף, כאשר ראיתי את הנ"מ של המצרים וכיצד שני מטוסים שלנו הופלו, דרשתי להוציא את חיל האוויר מהפעולה. ודרשתי לנוע עם טייסים המטוסים והייתי בטוח, שבלילה נוכל למוצבים בלי עזרת חיל האוויר.

לעומת זאת נכנסנו בניתוח לאש חזקה של המצרים, מצאנו שהמצב היה קשה. לנו היה רק כוח אחד, שאני נסעתי בו. הוא מצב קשה לא נוח. המטוסים שלנו הגיעו בזמן. הכנסתי אותם לתקיפה מיידית וזה לקח זמן קצר מאוד, שניות ספורות, עד שתשעה טאנקים מצריים בערו. הסכנה חלפה. הסתערנו, הכל היה מושלם.

● בין 1957 — ל-1967

— בן-גוריון, אתה אומר, היה ענק. איך אתה מסביר שההנהגה הראשונה נאלצה ב-1957 להחזיר את כל פירות הנצחון של אז, שמבחינה צבאית לא היה קטן מזה של ששת-הימים, ואילו פירות הנצחון ב-1967, נשארים עד עתה? האם ההבדל נעוץ רק בהתייצבות שתי המעצמות נגדנו ב-1957 והסכמתה של ארה"ב כנו ב-1967?

לא, לא רק בגלל ההבדל בעמדת המעצמות, אף כי אני חושב, שזה אחד הגורמים הראשונים במעלה. גם שינוי עצום במעמדה של ישראל בסביבה, באיכותה, בכוחה, במעמדה בין 1957 ו-1967.

בשנת 1957 זו היתה מדינה קטנה מבודדת, עם צבא קטן, מבוסס בסך-הכל, במרכיבים הראשונים. בן-גוריון חזה אז שתרות. הוא ראה באסון כבד את הסכנה של לחימה של צבא לא-ערבי. היתה אז תחושה שהרוסים עלולים להתערב. לא היה עוד אז העורף היהודי העצום, שהתייצב לימיננו במלחמת ששת הימים. היום, יש לנו צבא כביר, נפלא! בעל יכולת פנטאסטית ומדהימה! כאשר זה מצטרף אל העובדה, שלא שתי המעצמות לחצו עלינו במשותף לסגת, אלא אחת התייצבה לימיננו — יש לנו ההסבר המלא של ההבדל בין 1957 ל-1967.

— האם אתה מסכים עם קביעתם של מומחים צבאיים זרים, שישראל היא היום מעצמה צבאית בינונית בקנה מידה עולמי?

לא.

— לא?!

לא. היא בדרגה אחת יותר גבוהה ממעצמה צבאית בינונית. אם אתה מקבלים את החלוקה לפי שמעלה שבראשה ניצבות שתי המעצמות — ארה"ב וברה"מ — ואחר-כך, בדרגה השני, באות המעצמות צרפת ואנגליה ואחרות, אז ישראל שייכת היום לדרג המעצמתי הזה, ולא לדרג הבינוני בעולם. יש לנו עוצמה צבאית בלתי רגילה. יש לנו פוטנציאל מוסרי והבצאתי בלתי רגיל. יש לנו עוצמה בלתי רגילה מבחינת העולם היהודי. אני זוכר עוד דיונים עם ראש הממשלה לפני ארבע שנים, אם היהודים יעמדו מאחורינו או לא, במהלך כזה או אחר שנעשה. היו ספיקות שונות בשטח הזה. לי מעולם לא היו ספקות: היהודים יעמדו — תמיד! זה מוסיף עוצמה כבירה לכוח שלנו! הייתי פעמים רבות בארה"ב וראיתי את העוצמה היהודית. זו עוצמה שלא תיאמן, ממש! כאשר אתה מצרף את הנתון הזה אל עוצמתה הצבאית של ישראל — אתה מקבל את המימד של עוצמה, באותו סדר-גודל שהגדרתי. אנחנו גם, אף כי לא באופן פורמאלי, חלק ממערך ההגנה של העולם המערבי, והאמריקנים יודעים זאת יפה ונותנים לכך ביטוי מפורש בהתנהגותם. גם זה מוסיף לנו עוצמה.

— איך צריכה העוצמה הכוללת הזאת להשתקף בבעיות החוץ שלנו?

● יכולים לעמוד בלחצים

בנושאי חוץ אנחנו צריכים לעשות עבודה קשוחה! אנחנו יכולים לעשות מה שאנחנו רוצים. אילו עמדנו בנושאים האלה בלחצים מבחוץ — לא הייתי נבהל מזה. אנחנו יכולים לעמוד בלחצים כבדים, מעבר למה שמקובל להניח. אבל אנחנו לא עומדים בשום לחץ, ובעצמה הזאת שיש לנו אין סיבה, בעולם, שנוותר על משהו מהיעדים שלנו בענייני מדיניות חוץ ובטחון.

— איזה ביטוי צריך להיות לעוצמה הזאת בפעולתה של ישראל, שהביא עליה השבוע, למנוע תליית הנידונים בכבר הצבאית של בגדאד?

לא רק בקולם, למנוע תליית יהו-

(סוף בעמוד 24)

קופנהגן — בת-הים
צילום א. אריאני

מנחם בגין

החלוקה כעקרון ולעג לראש

א.

...יתה לנו, במשך שבועות מספר, ...ן בורגיבה־אדה. שליטה של תו־...יה הבריה, כי הוא מוכן לפגוש ... של מדינת ישראל. מיד רגשו ...ים. הרשפה אלינו, אמרו, ...ים. עלינו לחוש ולחרוץ אותה. ...נו מאוד. להצנו בחוקה. על פי ...ית הבחשבה והלשון. הודענו, כי ...מוכנים להיפגש עם כר בור־... בכל מקום, בכל עת, בלא תנ־... הזמן עדיין לא נקבע, המקום ... נבחר, אך התנאים הוצגו, על ...לא־שכנו. הנשיא התוניסי, ה־...ב למחות, הבהיר, כי לא יהיה ... לחשוב על שיחות בירור לכשהי־...ישראל לא תתחייב מראש לוותר ...ירושלים, ולמסור למדינת ערבים ...ישראל (גם) את הגליל המע־... את כמחצית הנגב, את נצרת ...עכו, את אילת ואת יפו, את ...ה ולוד, ועוד. אלה הם, מעיקרם, ... החלוקה של ארץ־ישראל המער־...כבנובמבר 1947.

...ז האסכולה התוניסאית אימצה ...ים. נסיגה במועצת הבטחון הודיע, ...ב במפורש, כי נסיגה לעבר קוי ... ביוני 1967 אינה מספקת; אם יש, ... לגיטימיות לכשהי בגבולות יש־... הרי היא קשורה בקוי נובמבר ... זוהי התפתחות מדינית, מענ־... ואופיינית. עוד בפברואר 1971 ... הפיץ סאדאת להצלות על כתב ...בתו לד"ר יארינג דרישה ישירה ... זו. אמנם, כבר אז הוא הצביע ... הצורך בפתרון "הבעיה של העם ...סטיני", לאחר הנסיגה המוחלטת ... הקווים שקדמו למלחמת ששת ...ם; אבל את מהות הפתרון הלזה ...יר לפירושים שונים. הפעם שמע־...בהירות למה הכוונה, כמובן כי־... לעקירת הגוף הזר מן המזרח ...בון, לפי דבריו החוזרים של ...כיל הקהירי, חסנין הייכל.

...סיין עדיין לא אמר את דברו ...נושא זה. אבל אנו זוכרים היטב, ...בהסבירו את רעיון הפדרציה ... הוא תבע לא רק את ירושלים ...זרית ואת יהודה ושומרון אלא ... את עזה, ועוד. הוא השאיר ...וציה של הצטרפות למבלכה המד־...ית שלו לחלקי ארץ־ישראל נר־...ב. אילמלא הרוגו ברבת־עמון, ... בעקבות גילויו ההיסטורי של ...יבה, כי הירדן הוא נהר ולא ... היה אולי המלך כבר הולך אחר ... הנשיאים, וטוען אף הוא לחזר־... של קוי נובמבר 1947. היום, ... ישמיע תביעה זו, עוד יוכל ... חוסיין לא ירצה להיות, או ...ע, כמתון מבורגיבה. על ממל־... או רפובליקות ערביות אחרות ... צורך לדבר. כולן ישמחו לאמץ ...הנוסחה. שלפיה מוטב להן לה־...נסיגה, לא עוד אל קוי מאי ... אלא אל קווי נובמבר 1947. ...ממשלת ישראל מכריזה, בפי דוב־... המוסמכים, על עקרון ה־...קה, מציעים אויבינו, על יסוד ...סת הארים, את פירושם שלהם ...רון זה. אין עוד ספק, כי בתבוי־... הנסיגה, התקדמנו מאוד.

ב.

...מדובר בעקרון המוצהר של חלוקת ... אלה המכריזים עליו יכולים ...ת משכילים, ואולי אפילו פקחים, ... העקרון שלהם הוא, בבחינה מ־...ים, ספשי. מהי המצווה, מהי ...ונה בחלוקת ארץ, בייחוד שהיא ...ה מאוד, ושלמותה נראית, לעין ... טבעית כאילן צומח, כשחר מפ־... כחול על שפת הים, ככוכבי ה־...ם. נעשה, איפוא, מאמץ שכלי ...ש את המניעים להפיכת היוצרות, ...צון, כי ויתור על זכות, ולא ... זה, הוא עקרון.

...נו רוצים לשלוט במליון ער־...; משום כך יש לשוב ולחלק את ... ישראל המערבית. זהו אחד הני־...ים של בעלי־תורת־החלוקה. לכ־...ז, מדבר מבזנום מוסר אנושי. ...י שיודו, כי יש להם נטיה לשו־...ום, הם אפילו רוצים להוכיח את ... נותו של היהודי, מסוגם, על אה־... צאו וראו, עמי תבל: אבותנו ...ים לשלוט בבני לאום אחר, אבל ... כמוכם הננו, אנו מוותרים על ...עה זו מרצוננו החופשי, אחר ...ז, בהיותנו במלוא כחנו הלאו־... וכשרנו המינהלי. הרואים אתם, ... טוב ויפה הוא יהודי כמונו?

...א טוב, לא יפה, אלא צבוע. צו־... על הגילוי הקשה הזה. אבל אין ...ז ממנו. כל גאוותנות היא מכו־... אבל התנשאות, התלויה על ...מה, היא בלתי נסבלת. לוא מצי־... עקרון החלוקה יכלו לטעון, כי ...אם להגשימו, ידאגו לכך, כי ...ים לא ישלטו בערבים, היה ני־...ם תופס, לפחות בעיני עצמם. ...ו רוצים לשלוט; איננו רוצים ...ת נשלטים. בימי תלות התפוצה, ... הלכה בקרבנו אימרה סימטרית זו. ...זבותיה, או בהשפעתה, העלה ה־...ון של מדינה דו־לאומית, לא כ־...ג דימוגרפי אלא שלטוני. אופייני ... לתועים, כי עתה הם בורחים ...יונם זה שלהם, כמו כמגיפה ...ושטת, או אש לוהבת, או מים ...ניים. בשעתם, איך הם הריעו ...קת הרעיון הדו־לאומי ואיך הם ...ו כמורדי אור את אלה שהס־...ו, כי הוא הבל. היום הם עצמם ...ם עליו להרגו.

...ה בוזר, איפוא, מן החלק הרא־... של מימרת אי־השליטה? הקי־...ו את מדינת ישראל, בחלקה של ...ן ישראל, ושלטנו בערבים. אחר ...חמת ששת הימים, החליטו קנא־...ון־החלוקה לשלוט במספר כפול, ... בשולש, של ערבים. החשבון ה־...פרי אינו מוטל בספק. ירושלים ... תחולק עוד. איזור עזה ייכלל ב־...ינת ישראל. תושבים ערביים יתו־...ס בנקודות אחרות, המסומנות ב־...ות החלוקה הידועות. מן העקרון ...ב, המוסיף והמסכם, יעלה לנגד ...ינו מספר תושבים ערביים בין 800—900 אלף. משבעי־עקרון־החלו־קה מבטיחים לנו לקיים ולשמור את האופי היהודי של המדינה. ובכן, במדינת היהודים יהיו נשלטים הרבה למעלה משלושה רבעי מיליון ערבים. מהי, איפוא, "העקרוניות" בחלוקת ארץ ישראל, מבחינת ההימנעות לש־לוט בבני עם אחר? היא מוצהרת, אך נסתרת על ידי המציאות עצמה. שהוא יתנשאו חסידי החלוקה בבוסרם העליון, כביכול. מסתבר כי הם רו־צים, או מוכנים, להרחיב את שלי־טתנו על אוכלוסין ערביים נוספים. ומי שכך רוצה, אך טוען, כי הוא בוחר בחלוקת הארץ, למען לא נש־לוט בערבים רבים, הריהו — — כבר אמרנו מיהו.

ג.

בהקשר זה, עלינו לשוב ולבחון את הבעיה הקרויה דימוגרפית. עדיין לא חדלו הנסיונות להלך עלינו אי־מים במיצוע הערבי הגדול. ההפחדה החלה בתחזית לטווח ארוך על יסוד עלייה שנתית של 20—15 אלף עולים בלבד. לאחר שהמציאות ספחה על פניהם של רואי השחורות, עברנו להערכה של 50 או 65 אלף עולים לשנה. ההבדל, בין המספרים, אינו זעיר כלל, כפי שאנו רואים. אבל בינתיים התברר, כי כל התחזיות הללו תלויות באוויר. אם נקודת ה־יסוד לחישובים איננה קבועה, אלא נודדת ומתחלפת, אין להם על מה להסתמך. אפילו ארכימדס לא היה מזיז דבר מנקודת משען שכזו. אבל גם מן הקפיצות המספריות האלה, אפשר ללמוד הרבה. יש תקווה לעם ישראל.

לוא היה יסוד לתחזיות מוליכות הקדורות, מהו ההבדל, מעיקרו, בין ארץ כחולקת מחדש, ובין ארץ יש־ראל מערבית שלמה? בעלי התחזיות מדברים על 30—25 שנה. לוא זעקו־תיהם הקאסאנדריות נכונות היו, הרי ההתקרבות לביטול הרוב היהודי הי־תה נדחית ל־10 שנים (בלבד) לאחר חלוקת הארץ. האם כך נבטיח (לעו־למים) את האופי היהודי של המדי־נה? לכל הדעות אין 10 שנים אלא צל חולף של שבריר נצלם של הנצח. ושוב אנו רואים, כי אין שום עק־רוניות בשאיפה לחלק את ארץ יש־ראל. המדובר הוא בכמות בלבה, אם של אנשים ואם של זמן.

האופי המלאכותי של ההפחדה הד־מוגרפית יבלוט עוד יותר, אם נז־כיר מעשה שהיה בעבר. מלאו שלו־שים וחמש שנים להצעת מדינה יהו־דית, על יסוד עקרון החלוקה, מטעם ועדת פיל הבריטית, המלכותית. מן ה"מדינה" ההיא הוצאו ירושלים כולה הנגב כולו והגליל המערבי וסביבה ועמק חיפה ועוד. כיצד נראתה ב־תחום המושב ההוא הבעיה הדימוגר־פית? היו שני אומדנים. האחד של מר האריס הבריטי: לפי חישוביו בשטח שהוקצה ל"מדינתנו" 294.600 יהודים ו־296.000 ערבים. במלים אח־רות, היה בה רוב ערבי. ההערכה השניה היתה של ד"ר רופין: הוא חישב ומצא, כי מספר היהודים יגיע ל־319.000 ואילו מספר הערבים יהיה בדיוק כפי שנקבע על ידי חכם ה־סטטיסטיקה הבריטית. היה לנו, איפוא רוב יהודי של 23.000 נפש. אם נדבר בשפת היחסית, הגענו לנו אז, על פי החישוב האופטימלי, רוב יהודי של 4—3 אחוזים. אופיינית העובדה, כי אותו חוג, המכריז בימים אלה על החלוקה כעקרון, הביע נכונות לקבל אף את ההצעה ההיא. הדמוגרפיה, במספרים כאלה, לא הפריעה לו. היום יש לנו רוב יהודי של שני שלישים. עם סיכוי נראה לעין של גידולו. אף על פי כן, עלינו להכריז, כי אנו נמצאים ביהודה, ובשומרון באורח זמני, כי השושלה ההשמית, ולא העם היהודי, הוא הבעלים הקבוע עליהם. כל כך למה? כי החלוקה היא "עקרון"!

את, המספרים המאלפים על תכנית החלוקה של ועדת פיל נטלתי מ־יומנו של מר משה שרת ז"ל. מצאתי בו, אגב, הערה מעניינת אחרת. מנ־הלה של המחלקה המדינית בסוכנות היהודית הותיר לנו תאור מפורט של טכס השבעת הנציב הבריטי, מק־מייקל, אשר בא במקומו של ה־גנרל ווקופ. מר שרת, שהיה בין קרו־אי העדות, משבח את הטעמה ה־יפה של נוסח השבועה, כפי שנקרא בעברית, בפי התורגמן המפורסם מר יצחק עבאדי ז"ל. אבל, מוסיף בעל היומן, צרמה את האוזן המלה "פלש־תינה" שחזרה ונישנתה בתרגום, במ־קום ארץ־ישראל. מי יסיר עפר מ־עיניך, משה שרת. אלה, הרואים את עצמם כתלמידיך במה שמכונה מדי־נות מדינית, אינם חשים בשום צרי־מה, או צריבה, באומרם בקול רם, בלא שלצטר לתרגם, פלשתינה. נהפך הוא. הם כתגאים במוסדם ה־עליון בהשמיעם, במקום ארץ ישראל את הכינוי המנכר הזה. הכיצד? "עקרון" להם: חלוקה.

ד.

נזהרה הסוגיה השלישית: שלום. ושוב עומדים על הבמות מטיפי ה־חלוקה, מכריזים על עקרונם, למען השלום, ומתכחשים לעובדות הברו־רות, לאמת פשוטה. היום יש לנו תנאי שלום. הכוונה היא לבטחון לאומי. מרכזי האוכלוסין שלנו מוג־נים מפני כל התקפות אויב. כל תכנית חלוקה הורסת את היסוד הזה של הבטחון האומי, עם ביצועה, זה או אחר, של חלוקת הארץ, היו מרכזי אוכלוסיה אזרחית מוכנסים לטווח ה־אש של אויבינו למיניהם, לשלוחר תוקם. מה, איפוא, בין העקרון ה־אווילי של חלוקת הארץ ובין הבטחת שלום תושביה?

תנאי שלום, עשויים, לפי טבעם, להוליך אל יחסי שלום, אשר מהם תעלה, בעתיד, המושבה על חוזי שלום. אלה הם השלבים בהתפתחות לקראת שלום אמיתי בינינו ובין אוי־בינו. אין איש שיוכל לקבוע את האריכה או קרטה. אבל, על פי הנסיון, ניתן לקבוע בוודאות, כי אם יהרס היסוד הראשון: תנאי שלום, לא יהיה עוד, סיכוי לשני השלבים האחרים. יצירת תנאים לשפיכת דמ־נו, היא הזמנה למלחמה מתמדת בנו.

מחלקי הארץ מתעלמים ממציאות שכבר היתה ונבחנה. אך יש לקבוע בצער, כי אין הם. מהססים גם לומר את ההיפך מן האמת הידועה להם. כיצד הם מבטיחים הסכם של שלום על ידי עקרון החלוקה? הן אפילו ההודעה, כי לא ניסוג לחלוטין לקוי ה־4 ביוני 1967, מספיקה, כדי שכל אויבינו, לרבות חוסיין ובורגיבה, יכריזו שלעולם לא יהיה הסכם עם ישראל. אימוץ החלוקה כעקרון לא זו בלבד שלא קרב הסכם עם הער־בים אלא הרחיק אותו מעבר לאופק. הראייה: בעצם הימים האלה הולד הערבים להזהיות, בהבל פיהם, את קווי נובמבר 1947.

הגיע תור השאלות הישירות, ה־מופנות אל דוברי המערך והממשלה. האין זאת, שלעולם לא תסכימו ל־נסיגה לקוי ה־4 ביוני 1967? אם כך, למותר לשאול אתכם, התסכימו לסגה לקוי נובמבר 1947. אם התשובה לשאלות אלו היא ברורה וקבועה, יוצא, על פי עמדת הערבים האחידה, כי לעולם לא יהיה הסכם שלום, על פי עקרון החלוקה של המערך ושל הממשלה. כיצד, איפוא, הנכם מנסים להטעות את הבריות, באומרכם, כי עקרונכם לחלק את ארץ־ישראל הוא למען שלום, ויקרבו ויביאו? העיני אנשים תנקרו?

אבל קיימת מסקנה נוספת. דוברי המערך טוענים, כי אין הם רוצים לשלוט במיליון ערבים נוספים. (ה־מספר הוא מסולף; ההבדל הוא של פחות כמחציתו) אבל דווקא המדי־ניות שלהם מוליכה לשליטה כזו, ובלי האופציה לגבי רכישת אזרחות, המוצעת על ידי גח"ל. קביעה זו, ה־עלולה להיראות פרדוכסלית, היא בהירה כשמש בצהרי יום. באין חוזה שלום, אומרים דוברי המערך, לא נוותר לאחור אפילו חלק האלפי של המטר, הלא הוא המיליסמר המפורסם של שר האוצר. אבל אם הערבים מו־ענים להרדושם של קוי ה־4 ביוני 1967, קל וחומר של נובמבר 1947, לא ישגו ולא ייחתם חוזה שלום לעולמים. יוצא, איפוא, כי אנו נשב ב"שטחים" לנצח, ונשלוט במיליון ערבים ובצאצאיהם — לעולמים. אפ־שרות כזו מתוארת על ידי תועמלני המערך כאסון לאומי מבחינה דימו־גרפית, חברותית ומוסרית. אסון! ... הם בעצמם מביאים אותו עלינו, על פי מדיניותם המוצהרת.

אין זה אפילו פאראדוקס. מסתבר, כי עקרון החלוקה סותר, מכל ה־בחינות, את השכל הישר.

משירי אסיר ציון ● היהודי הנצחי

מאת סניה זסלווסקי

המחבר הוא יהודי צעיר ברוך כשרון, יליד אוקראינה, שנתן בשיריו ביטוי להתעוררות היהודית בברית ה־מועצות. ב־1967 נעצר על ידי הק.ג.ב., נחקר ונרדף וסופו שנשלח לבית חולים לחולי־רוח.

מושך זקן עצבני,
הכרך — דבור נשכח,
בית־העלמין עומד עתיק־מצבת.
נמוג זה מכבר צלילי מר־גורלך.
הצחוק, הבכי או הקנאה —
הכאב, הגעגועים אינם גרופים ממך.
עליך הגורל גזר היות לו זיד נצחי.
המות, הגרוש אותך ישיגו —
יתנדד בדדך על פני ארץ בצליעה —
אבל אתה אחר, כי רק אתה בעלבונך אסור בבכי.
אשר ישבם ואלה שיבואו —
על כל אחד מכם גזר גורל היות לו זיד נצחי.

היזכרו אותך, הישכחו?
הקלס אין לנודד; עם בקר שוב יקום לנוע בדרכים.
האם "נצחי" היא המלה הנאותה?
ולפוגשים בך — הלכה או אליל אתה?
ואין ברירה. עליך הגורל גזר היות לו זיד נצחי.
אך לסופרים בבמת נצר מן האפר עוד יצמח.
אם מתמשכות שנות מלחמה, דלות, אימה,
איש לא ישא את כוכבך ממסלתו
ולא תוכל להתדפק עלי דלתות.
עליך הגורל גזר היות לו זיד נצחי.
היזכרו אותך, הישכחו?
אף אם יצמח עלינו עשב באדמת בבל,
"אזור הבות" למולדת גואשים לקרוא נהל —
לא נהיה קטני־האמונה גם בחרבן. נדע:
התהלה, המות, מן לך — ראשון אתה ליהודה!

מרוסית: יעקב שרת

מתתיהו פלד

פרישה טרם זמנה

הפתאומיות בפרישתו של אלוף (מיל.) אריק שרון, והמהירות בה פשט את מדיו ונחלץ ליטול חלק במערכות הפוליטיות בישראל מזכירים מאד את שעשה אלוף (מיל.) עזר ויצמן בשעתו.

בשני המקרים באה ההודעה על הפרישה כהפתעה לציבור ובשניהם היה התהליך השחרור קצר ביותר. אך הדמיון שבשני המקרים הללו הינו עמוק יותר: להערכתי בשניהם באה הפרישה עקב הרגשתם של המפקדים הפורשים, כי דרכם בצה"ל נחסמה, וכי לא יוכלו להוסיף ולתרום לשירות הצבאי את אשר ללא ספק היה בכוחם לתרום בדרג העליון כרמטכ"לים.

אך עם כל הדמיון, אולי בכל זאת קיים הבדל מהותי בין שני ה־מקרים. עזר ויצמן פרש לפני שנערכה ההתמודדות הסופית. הוא היה ראש אג"ם, בעת פרישתו. אילו לא פרש, קשה היה לממונים עליו לאמר לו כי עליו ללכת בניגוד לרצונו, וכל זמן שהיה נשאר הרי בגלל הוותק שלו, בגלל הישגיו הצבאיים ובגלל כשרונו הבולט, אינני משער כי ניתן היה להשאירו בשירות הצבאי ולמנות מפקד אחר על פניו כרמטכ"ל. לכן, אלמלא פרש, היו סיכוייו להתמנות כרמטכ"ל גבוהים למדי, ואיש לא יכול היה לטעון כי בשל הרקע ה־צבאי שלו כמפקד חיל האוויר אין למסור לידיו את הפיקוד על צה"ל שרובו מגינו ביבשה. שהרי עוד בשנת 1964, הוצע לו להתמנות כסגן רמט־כ"ל, והוא דחה את הדבר רק על מנת להבטיח כי הפיקוד על חיל ה־אויר יועבר בבוא הזמן לידי מוטי הוד. לפיכך ברור כי שבע שנים לאחר זאת, ולאחר שנתמנה כראש אג"ם במשך חמש שנים, לא יכול היה איש להטיל ספק ביכלתו למלא תפקיד הרמטכ"ל של צה"ל בטענה כי במקורו. גדל וצמח בחיל האויר.

אלא, שהרגשתו האישית היתה כי סיכוייו לקבל תפקיד זה היו קלו־שים, ולפיכך נאות בהזדמנות שהוצ־עה לו, ופרש על מנת להתמנות לתפקיד שר בממשלה.

המקרה של אריק שרון שונה לחלוטין. הוא חייב להסתלק מן ה־מירוץ ולא פרש בעצם אלא התפטר במחאה על שנחסמה דרכו. התוצאה היא, על כל פנים, שבשני המקרים נפסק שירותם של שני קצינים בכי־רים, לא משום שלא נותר להם מה לתרום לצה"ל, אלא למרות שהיה ביכולתם לתרום רבות להעלאת כשרו של הצבא ורמת כוח לוחמו.

פרישתו של אריק שרון וכניסתו לזירה הפוליטית הופכים את תקופת שירותו בצה"ל להיסטוריה ואת ה־דיון בה לדיון היסטורי. ברור כי את הנעשה אין להשיב, ולפיכך ההערות הבאות נועדו אך ורק להבהיר בדיון גלוי כמה ענינים ומחייבים לענין את הציבור הרחב. לא יכול להיות להע־רות אלה ערך מידי, שכן פרשה זו נחתמה. אך הענין שעוררה פרישתו של אלוף שרון נותן מקום לכמה הבהרות.

●

הנוהג המבורך של פרישה מן השירות הצבאי בגיל צעיר יח־סית, הנו הישג חשוב של אורח ניהולו של צה"ל. אולם נוהג זה, שבא לוודא כי שעה שנשאר רק כסם ב־אבטחתו על קצין הקבע להוסיף ל־כשרו ולהתפתחותו של הצבא, לא יחסום עוד את דרכם של צעירים ממנו, תמיד היה מבוסס על כך ש־הקצין הפורש עצמו היה זה שהבין כי הגיעה השעה לפנות את המקום. אולי אפשר אף לאמר כי בדרך כלל, לגבי קצינים בכירים, הם הם היוז־מים את פרישתם מן השירות. מכל מקום, הפרישה שלהם איננה באה כאילו שהוא צורך דוחק, שחייב להתמלא בתאריך נקוב, המוכתב מ־למעלה. ההחלטה לפרוש מן השירות לאחר שנות שירות ארוכות היתה בדרך כלל לובשת עוד ועצמות כ־תהליך איטי, בהדרגה, כאשר גם בעיותיו האישיות של המועמד ל־פרישה, וגם צרכיו של צה"ל מובאים בחשבון, במעין שקלא וטריא ששות־פים לו המפקד הממונה והאיש עצמו. בהרבה מאד מקרים ההחלטה הסו־פית היתה מתקבלת על ידי הקצין הפורש עצמו, כשהממונים עליו מד־גישים כי יכול הוא עוד להמשיך זמן מה בשירות אם הדבר נראה לו.

הדבר החשוב הוא שהפרישה היתה באה לא כתוצאה של סילוק חסר סבלנות, אלא כתוצאה של שיקול מפוכח המראה, כי אם גם יכול ה־קצין השוקל את פרישתו להמשיך עוד זמן מה ולהביא תועלת, הרי החשבון הסופי מראה כי התרומות האישיים והכלליים שבפרישה עודפים על התרומה שבהמשכת השירות. ו־כך נהפך הבעה הצעה לבדי של הפרישה מן השירות לצעד נוסף שיש בו משום ברכה הן לפרט והן לצה"ל. רק במקרים בודדים באה ההסתלקות מן השירות של מפקד בכיר מתוך הרגשה ברורה כי הזמן טרם הגיע, וכי היא נאכפה עליו בכוחם של רצונות או גורמים שאין הוא שותף להם. בשני מקרים בולטים כאלה אין כלל להסביר את הפרישה על רקע הנעשה בתוך צה"ל עצמו, אלא על רקע היחסים שבין המפקד הפורש לבין הדרג המדיני. כוונתי לפרישתם המוקדמת לכל הדעות של הרמטכ"לים ידין ומקלף. במקרים אחרים, כאשר רים יותר, של פרישה של מפקדים בכירים בטרם עת, ניתן היה להבין את הדבר על רקע אנושי המיוחד לאותו מקרה ולתופעה שכל גוף חי ופעיל אינו יכול להמנע ממנה.

אך אי אפשר לראות את התפטרותו של אריק שרון כתופעה הדומה ל־מה שקרה בעבר בצה"ל, משום ש־היא מיוחדת לעצמה. זהו מקרה של מפקד בכיר, הגדול משכמו ומעלה על כל המפקדים בדרגנו, הן כמצביא והן כלוחם, הנתבע להסתלק מן ה־שירות שעה שכל כוחו עימו להוסיף ולתרום לצה"ל, ואף לפקד עליו, עוד שנים רבות. כפי שהתבטא ה־אלוף שרון עצמו, הוא ביקש להיאבק על תפקיד הרמטכ"ל, והדבר נמנע ממנו.

●

המונח להיאבק עלול להשמע מוזר, אך ברור כי אין הכוונה במילה זו לכל פעולה מיוחדת בבינה, פרט לעצם המשכת השירות. כי כל עוד אריק שרון נמצא בשירות פעיל, פשוט לא ניתן למנות לתפקיד ה־רמטכ"ל כל מפקד אחר מן המועמ־דים לתפקיד זה. לא הלילה כיום שאין מפקדים המסוגלים למלא תפ־קיד זה בהצלחה מלאה, אלא פשוט משום שאין איש אחד שאפשר לאמר עליו כי יכול הוא, או מגיע לו, להתמנות לתפקיד זה כל זמן ש־אריק שרון משרת בצבא.

הוותק שלו כמפקד קרבי, הנסיון העשיר שלו בתפקידי פיקוד ובטה, הישגיו בכהונת שירותו, אישיותו כ־מנהיג צבאי, כל אלה יש להם משקל עצום שעה שבדיונה השאלה של מינוי רמטכ"ל חדש, ואלה אין כי שיכול להקדים את אריק שרון. לכן, עצם הימצאותו בשירות, מהווה מעין כעצה של "מאבק" על תפקיד ה־רמטכ"ל הבא של צה"ל. ברור שבר שאלה זו נעשתה לשאלה בעצית, לא היה אלוף שרון עוסק בשום דבר זולת פיקוד מסור ויעיל על הפיקוד שהופקד בידיו. לפיכך ההודעה ש־קיבל, כי בינואר 1974 יופסק שירו־תו, לא רק שהיא איננה מתיישבת עם מה שהפך בפועל לנהג המקובל בו מביאים לידי סיום שירותם של מפק־דים בכירים, אלא שהיא נועדה בפי־רוש לבגוע את האפשרות כאריק שרון יהיה מועמד לתפקיד רמטכ"ל — מועמד בעל סיכויים גבוהים ביו־תר לזכות בתפקיד.

על ידי כך גם נשללה בצה"ל, ל־הערכתי, מנהיגותו של אחד המפקדים שהיה בכוחם לקדם את צה"ל ולהע־לותו לרמה מיוחדת בבינה ככה לר־זם. תרומתו של אריק שרון לקידומו של צה"ל היתה יכולה להיות כחוב התרומה שתרמו לקידומו בעבר רמט־כ"לים כיגאל ידין ומשה דיין, היינו תרומה שבשלה את הצבא מבחינה איכותית בצורה מהפכנית. הדבר הזה ידוע גם מתולדותיהם של צבאות אחרים, שגם כאשר ההקדמות המק־צועית והקרבית נמשכה בהדרגה ו־ללא הפסקה, מגיע רגע בו, בזכותה של מנהיגות נדירה, כאילו מדלג ה־צבא מספר דרגות בהתפתחותו המק־צועית, ומתייצב על רמה גבוהה הרבה יותר; כאילו נולד מחדש בגוף להם. העובדה שבתקופת קיומו הקצרה זכה צה"ל לשתי "קפיצות" כאלה היא בלי ספק אחת התופעות שהוא יכול להתגאות בהן. העובדה ש"קפיצה" שלישית כזו, בהנהגתו של אריק שרון נמנעה ממנו, היינה מצערת ותמוהה ביותר. אני חושב שבכך נר־קפח צה"ל ונתקפחנו כולנו, וקשה לי להבין את השיקול שיכול להצ־דיק החלטה כזו.

●

הסיבה שמביאה אותי להזכור כי אריק שרון יכול היה להעניק לצה"ל מנהיגות החורגת באיכותה ממיטב המנהיגות הנפלאה שלצצבה, שבצה"ל נהגה מכבר בימים כתקנם, היא זו שלהערכתי אריק שרון הוא גאון צבאי. אינני חושב כי דבר זה אפשר לאמר על כל מפקד אחר שקם לצה"ל עד היום, וודאי שיש מקום להבהיר דברים אלה.

אינני רוצה כרגע לנסות ולהעריך אם קמו לצה"ל גאונים בכל שטח אחר או לא. אך אם נאמר כי היו לצה"ל גאונים טכניים, הרי גאונותם היתה בשטח הטכני. ברור שצבא זקוק לגאונים טכניים, ואלה יוכלו לתרום רבה לצה"ל. הוא הדין, כס־בור, ביחס לגאונים ארגוניים, או מד־עיים, כולם יכולים לתרום רבות ל־רכתו ולקידומו של הצבא. אך גאו־נות צבאית מתבטאת בתחום הפעולה הצבאית גופה, ואינה מתגלית בשט־חים סמוכים לה. גילוייה של גאונות צבאית הם בשלושה דברים.

ראשית, בכושר מנהיגות. זהו כושר להפיח באנשים הנתונים לפקודתו של המנהיג הצבאי אמונה מוחלטת בכוחו להשיג את המטרה שהציב לעצמו. אין כל מקום לערבב תכונה זו עם גילויים של רעות, התרועעות, ה־נהגים לאנשים בדרך כלל הרגשה טובה ומעוררים חיבה אל המפקד. מפקד שנחן ביכולת זו בוודאי יכול לצפות מאנשיו להרבה מסירות ו־להערצה. אך באלה עדיין אין נקנית האמונה של אנשים בכוחו של מפקדם להשיג את אשר הציב לעצמו, ו־אמונה זו, כשהיא מתעוררת בקרב הגייסות הופכת אותם למכשיר אדיר בידי המפקד. יחידה צבאית הפועלת תחת פיקודו של מפקד כזה, תבצע יותר מאשר תחת פיקודו של מפקד פחות מחונן. להערכתי תמיד בצעו יחידות שפעלו תחת פקודתו של אריק שרון יותר משהיו הן מבצעות תחת פיקודו של כל מפקד אחר.

שנית, מתגלית גאונות צבאית ב־יכולת להעריך את האפשרויות ה־טקטיות הצפונות בכל מצב נתון. מטה מסודר, בהנהגתו של מפקד מחונן, תמיד יגיעו להערכה מדויקת ונכונה של האפשרויות הטקטיות ה־גנוזות במצב נתון. אולם הגאון ה־צבאי מבחין בהן כהרף עין, "במכת עין" כפי שאומרים הצרפתים. ראייתו החודרת של אריק שרון נתנה או־תותיה בהרבה מבצעים של צה"ל, ולדעתי תרמה תרומה מכרעת למהל־כיו של צה"ל במלחמת ששת הימים בחזית הדרומית. אינני מתכוון רק למבצעיה של האוגדה שלו, שהיו צורה קלאסית לכושר מצביאות נדיר, אלא גם להשפעתה של ראייתו על מהלכיהן של אוגדות אחרות.

ושלישית, נבחנת הגאונות הצב־אית ביכולת לגלות את הקשר ה־פנימי, הסמוי, שבין המהלכים ה־טקטיים לבין הארגון שבמסגרתו ניתן להוציאם אל הפועל באופן ה־טוב ביותר. הבעיה פה איננה ארגו־נית, או מנהלית אלא בעיה של בניה הכוחות על כל מרכיביהם — כוח להם, כיצד, מנהלה — באופן שיע־ניק לפיקוד את הארגון שיאפשר לו לבצע את המהלכים המבטיחים שבת־היבים מן המצב הטקטי הנתון. סבו־רני כי כל מי שראה את אריק שרון שעה שהוא מארגן את כוחותיו ל־לחימה, לא יכול היה שלא לעמוד על היכולת המיוחדת שבו לבנות לעצמו את הכוח הדרוש לו.

●

מי שנפגש עם אלוף שרון בעבודה, אף שנים רבות בטרם היה ל־אלוף, יודע כי הוא תקיף בדעותיו, חריף בלשונו, ביחוד שעה שהוא נתקל באי הסכמה, ובר פלוגתא קשה עד מאד. אינני יודע אם תמיד היי־בוה תכונות אלה להתלוות לכל שאר התכונות שבו, ובוודאי שלא תמיד קל להשלים עם הקשיים שהוא מסוגל ליצור על סביבותיו בעצות ויכוח על ענינים הנראים חשובים בעיניו. אפי־לו ההכרה שהבנתו את הנושא ע־אודותיו מתנהל הויכוח היא מיוחדת בבינה, לא תמיד מסייעת להשלים עם הגונו, ביחוד כשהוא נעשה חריף מאד. מובטחני כי הקריירה הצבאית של אריק שרון היתה הרבה יותר בהירה אלמלא הקשיים שיצר לא פעם לסובבים אותו, ובעיקר לממו־נים עליו. אך גם כפי שהיא, היתה זו קריירה מזהירה ומהירה, וחבל מאד שלא נתנה לצה"ל ההזדמנות להיות שנים אחדות תחת הנהגתו כרמטכ"ל, שכן היה זה צה"ל שונה לאחר תקופת מנהיגותו של אריק שרון מכל מה שידענו עד כה.

השיקול שמנע את תפקיד הרמטכ"ל מאלוף שרון, לא צריך היה להכריע בטרם יוצג ויובהר בפני גוף ממלכתי המסוגל לבחון ענין כזה לפי קנה מידה שמעל ומעבר לזה שבו נבחנים ענינים של יום יום.

תיסכולו של סאדאת וביקורו של ואלדהיים

(סוף בעמוד 15)

התורן דאה, דין ראסק, ועם אישי ממשל אחרים, היתה שההלל־הריק העלול להיווצר באזור הכפרץ יוכן להן סובייטי באמצעות הכשפר הפרו־סובייטי בסוריה, על מדינות לירדן וסעודיה. הואיל ובעיקרה כזה היתה מוצאה עצמה ישראל על כרותה „באמצע", רצתה היא לדעת מה הן הקפותיה של ארה"ב, לגבי התפתחות אפשרית כזאת. ארה"ב, שהיתה שקועה אז ראשה ורובה בוייטנאם טענה, כי אין היא יכולה — בגלל וייטנאם — לקבל על עצמה התחייבויות נוספות, אבל יש בדעתה לתמוך כראוי במדינות „הבקוכיות", ובאותה שיחה הוזכרו פרס, ירדן וישראל.

● תיסכולו של סאדאת

אכן, הדיאגנוזה הישראלית אושרה כנכונה. מלחמת ששת הימים בלמה את ההתקדמות הסובייטית ביבשה (אין זה מקרה, שבריה"מ גילתה עצבנות כה רבה כאשר ערב מלחמת ששת הימים המהיגה ישראל מהלומות על סוריה, שהגיעו לכיוא בהפלה שבעה מטוסים בבת־אחת). התמיכה האמריקנית והצבאית בישראל — ובכללו המדינית — הצדיקה עצמה בעיני האמריקנים בספטמבר 1970. לדעת כמה מומחים מדיניים היה זה נכיון סובייטי אחרון להשיג יתרון אסטרטגי על חשבונה של ארה"ב בטרם נקבע בפיסגה הראשונה העיקרון שאין להשיג יתרונות חד־צדדיים על חשבון הצד השני.

אפשר שהכרה זו, על רקע שאיפתה של מוסקבה להגיע לידי הבנה עם ארה"ב, וכן ההכרה הסובייטית כי ישראל אינה ניתנת להכנעה — הן שהכתיבו למוסקווה את כללי המשחק החדשים ביחס לסכסוך הערבי־ישראלי, או ביתר דיוק ההסדר בין מצרים וישראל. הוסף לאלה את מגבלותיה האקטואליות של בריה"מ (איגופה של סין), למצרים שוב אינה ממלאה בהן תפקיד כה חיוני כבעבר.

מכאן, „תיסכולו של סאדאת", כפי שהגדיר זאת שר־החוץ השבוע באחד הפורומים הממלכתיים; ומכאן — הזדקקותו באנגס להסדיר של קורט ולדהיים.

ההבנה שהושגה חזקה בפיסגה, כי שני הגדולים יעשו הכל כדי למנוע התפתחות מצב, העלול להביא להתלקחות באזור כ־חשש סכנת עימות ביניהם, כפורקת למעשה את מצרים מנשק האיומים ונוכלת כנות הביקורה שלה. אף כי שני הצדדים (בפיסגה) הביעו את „דאגתם העמוקה" נוכח המצב במזרח־התיכון, הנה בשל המגמות החדשות — היינו, העתקת נקודת־הכובד לאזור המפרץ הפרסי והאוקיינוס ההודי — תהיה כנראה, הרפייה הלחץ על אזורנו זה, כ־מובן, אין בו כדי לשרת את עניינה של מצרים. זה אינו אומר, כי לא יגסו לבקש דרכים להסדר, אבל אלה יהיו עקרים וחסרי תכלית — כל עוד לא תכיר מצרים בעובדה, כי הדרך להסדר אינה עוברת לא את יארינג ולא את ולדהיים ולא כל גורם אמצעי אחר.

לפי הבחינתו של שר־החוץ, אבא אבן, השלים בימים אלה משרד־החוץ ריכוז נתונים על חלקו של האו"ם „ביישוב ובטיפול בסכסוכים בינלאומיים בשנים האחרונות" (הסקר בהייחס לתקופה שבין 1960 ל־1973), והתוצאה: חלקו של האו"ם ביישוב סכסוכים בינלאומיים הוא אפסי. בסכסוכים גדולים כגון וייטנאם או בעיית ברלין לא טיפל כלל, ובאותם מקרים, שבהם טיפל, כגון מלחמת הודו־פקיסטאן, לא היתה לפעילותו כל תועלת. יתירה מזו, היתה התעלמות גבורה מהפלצותיו והתלמודיו.

גם מצרים יודעת כי האו"ם לא יושיע אותה. פנייתה לולדהיים מוכיחה, כאמור, את חוסר־האונים וההיטלטלות ממעשה ייאוש אחד לשני.

● הערכת מצב

✱ ארה"ב — עמדתה ברורה. אף שההבנה שהושגה עם בריה"מ לגבי אזורנו אינה אלא „הסכמה שלא להסכים", אבל די גם בכך כדי למנוע הסדר, שלא יהיה מבוסס על רצון הצדדים לסכסוך. ובהקשר זה ראויה לשימת־לב הערתו של פרופ' קיסינג'ר, שבעקבות ההודעה המשותפת של ניכסון וברז'נייב, כתום הפיסגה לפני מספר שבועות, אמר: „עכשיו אפשר לומר בבטחון כי אין אנו מסכימים במה שנוגע להתפתחות המצב במזרח־התיכון והדרך לפתור את הבעיות שם — אך נעשה במאמץ שלא להיות מעורבים שם".

✱ בריה"מ — עם שחלוקה היא על גישתה של וושינגטון הנה דבר אחד ברור מעל לכל ספק: גם היא תהיה „שותפה למאמץ" שלא להיות מעורבת שם. יש משקיפים הסבורים, כי בשל אותם טעמים שמנינו לעיל, השאף, כנראה, מוסקווה להינתק מן הסכסוך הערבי־ישראלי בהסתבך על לקחיה במצרים. זה אינו אומר, כמובן, שבריה"מ לא תוסיף להעניק לערבים את מירב תמיכתה הדיפלומאטית נגד ישראל, אבל מתוך שערוך עמדותיה עשויה מוסקווה לוותר על ניצול הסכסוך הערבי־ישראלי ל־מטרותיה, אם משום הרצון שלא להפר את ה„הרמוניה" המסתמנת בינה לבין וושינגטון ואם משום שנוכחה לדעת — והנו בלא ספק אחד הלקחים העיקריים מהתקשרותה למצרים — שאין טעם לעורר תקוות בלב ה„קליינטים" הערבים על ידי עשיית שימוש באמצעים קיצוניים תוך ניצול הנוכחות הצבאית הסובייטית.

✱ ישראל — הנהנית מתמיכה צבאית אמריקנית מאסיווית ומהבנה מדינית (המתבטאת, למשל, בנכונותה של וושינגטון להשתמש ב„וטו" לסיכול החלטה אנטי־ישראלית מן הסוג של שינוי החלטה 242), אין לה כל סיבה לשנות את מדיניותה.

✱ מערב אירופה — הרושם הוא, שאף כי כמה מדינות במערב ערון מוכנות לחזור אחרי מצרים, הנה העניין המצרי מתחיל כבר „לצאת להן מן האף". סימנים לכך ניתן להבחין הן בוועידת הלסינקי והן במתרחש עתה באחורי־הקלעים במועצת־הבטחון. ודאי, רבים גם כיום יהיו נוטים „להבין" את מצרים, אבל בכנסים של נציגים ישראליים עם מדינאים שונים אפשר לחוש, שמצרים הופכת למיטרד. האין זה מקרה, שגם במצרים גופה מתרבים הקולות המטיפים, אם גם רק בשקט, לפי שעה, להתפתחות ולמציאות הבנה כלשהי עם ישראל. כל הדיבורים האלה של סאדאת על „מדיניות ל־25 השנים הבאות" ו„התקיפות" שהוא מגלה כלפי ארה"ב (הורה לשר־החוץ שלו „לדחות פשרות" בדיון במועצת הבטחון „כדי להגביר את הבדידות שבה שרויות ארה"ב וישראל") מעידים על חוסר יציבות ואבדן־דרך. אלה אינם דברים של מנהיג היודע את אשר לפניו.

ביקורו היום של המזכיר הכללי של האו"ם, לא בא אלא לתת הנשמה מלאכותית למדיניות שכבר נפחה נשמתה. סאדאת עודנו נזקק לכירשטים, שאפילו בימים שנהנה ממירב התמיכה הסובייטית ומהבנה אמריקנית בולטת, לא היה בהם תועלת, על אחת כמה וכמה עכשיו שגם וושינגטון והן מוסקווה מסכימות בעצם, כי הפתרון בבוזה"ת אינו נתון בידי האו"ם. איש לא יתנגד, כמובן, שולדהיים ימצא כוחו במקום שרבים וטובים נכשלו, אבל איש אינו שוגה באשליות. אם אמנם היה מישהו שנתפס לאשליה כלשהי — ואולי ולדהיים עצמו — תוקה שנתפכה מ„ברכת הנוהג" של סאדאת השבוע: „לא יהיה השלום בדרכי־שלום במזרח־התיכון".

כלום אין סתירה בין פנייתו של מצרים לולדהיים ובין הכרזתו של סאדאת כי לא ייכון הסדר בדרכי־שלום?

לאו דווקא. סאדאת זקוק למשהו או למישהו ש„יסתובב" באזור הזה לא. אנו ולדהיים יבוא כמוהו או כמשהו אחר. לאורך ימים. ולדהיים במקרה זה אינו אלא אמצעי ולא מטרה. כי סאדאת חלש מדי לצאת למלחמה והוא חלש עוד יותר מכדי לעשות שלום. אם יוסיף לו „ולדהיים" יוכל לחיות כך אף „25 שנים".

פלישת ילדי המצוקה

(סוף מעמוד 14)

רים בתחום ההתיישבות, ובדיעבד לסייע לנו בניהול המאבק הקשה שלנו".

חלוקה פרה־היסטורית

במה אמורים הדברים? „חלוקת משבצות־הקרקע להתיישבות", טוען דני קריצ'מן, „אינה מתנהלת במדינת ישראל לפי הביקוש וצרכי ההתיישבות, אלא לפי קריטריונים פרה־היסטוריים כאוטביים, שנקבעו בעבר הרחוק על ידי המרכז־החקלאי, ועד היום הם משרתים אינטרסים סקטוריאליים צרים בניגוד מוחלט לתועלת מפעל ההתיישבות והמדינה בכללותה".

„לדוגמה: תנועת־המושבים גדולה כמעט פי ארבעה מאיחוד הקבוצות והקיבוצים (מפלגת העבודה). לאיחוד 70 קבוצים, לעומת 240 מושבים שלנו. אוכלוסית המושבים גדולה פי שמונה מאוכלוסיית קיבוצי האיחוד. בקבוצים אין התפוצצות אוכלוסיה. כל בן־קיבוץ, הרוצה להשאר במשק, יכול להיקלט בו. לא זו בלבד שאין בקבוצים לחץ, אלא שקיים שם לחץ על הבנים שלא יעזבו. הקבוצים יושבים על משבצת־קרקע שגדולה נקבע לפי מספר היחידות המתוכננות, ואילו בפועל קטן מספר היחידות (המשפחות), תכופות כדי מחצית התכנון. בקבוצים יש פתרונות מגוונים. בנים שאינם נקלטים בענפי החקלאות, נקלטים במפעלים. למושב אין פיקציות קרקעיות כאלה, ואין מפעלים. אין לו פתרונות. יש לו התפוצצות אוכלוסין ולבביו מצפה תסכול מנוון. אבל שיטת חלוקת המשבצות להתיישבות בנויה על הפניית עורף למציאות ועל התעלמות מן העובדות הקשות המייסרות את המושבים.

לשיטה המאובנת הזאת, קוראים „סטאטוס־קוו", שפירושו חלוקת אדמות הלאום לפי המפתח התנועתי־פוליטי: „במציאות מקבלים איחוד הקבוצים ותנועת־המושבים אותו מספר נקודות־התיישבות. נקודה לנו — נקודה להם. במי תלוי שינוי הסטאטוס־קוו האבסורדי הזה? בוועדת השרים לענייני התיישבות, קרי: היה גלילי ובחני, שניהם, במקרה או לא, חברי קיבוצים, המעוניינים שתנועותיהם יתחזקו על ידי תוספת נקודות התיישבות. הכל בידיהם. וכך זה נראה. אתן לך דוגמה: כיון שבפיתחת רפיח קיבלה תנועת המושבים שלוש משבצות התיישבות, „מגיעות" גם לאיחוד שלוש נקודות. אילו היתה תנועת המושבים מקבלת אותן — היינו ממלאים את המושבים בבנים משוחררי־צה"ל מאליפלט וחומיו. אבל היות ואת 'הבניה' לנו כבר קיבלנו, והואיל ויש לקיים את ה„סטאטוס־קוו", קיבל האיחוד את שלוש הנקודות הנותרות בפיתחה — למרות שאין לו מועמדים להתיישבות ואינו יכול לאכלס את ההתיישבות. כיון שהאיחוד עומד לפני שוקת שבורה, יעלו על הקרקע היאחזויות נח"ל וישריינו את המשבצות למען האיחוד ולתפארת הסטאטוס־קוו".

דני קריצ'מן טוען, כי שיטת הסטאטוס־קוו בולעת כל חלקת התיישבות טובה ואת כל איזורי ההתנחלות „בבקעת־הירדן, למשל, מתבל המאוחד תחבולות נפתלות ומחזק בגילגל, בעזרת יוצאי־צבא בשני שירות־שלישית. ברמת־הגולן, אילו משבצות־הקרקע להתיישבות בה עוד מקום לישוב חקלאי, [illegible] האיחוד שלוש משבצות — מבוא חמה, אפיק וחרוב, ומילא אותן בכוח, בבני קיבוצים, ששום דבר לא לוחץ עליהם לצאת את משקיהם, וזאת בשעה שאלפי בחורים מיתדפקים ולופתים עלינו, שנחלץ אותם ממצוקה ואין לנו מה להציע להם".

יתר־על־כן: „הרכוה אולה לגבי ההתיישבות. אבל אדמות בשטח המשובחות שבהן, חולקו לקבוצים ותיקים ומבוססים, שהזדקקותם להן מוטלת בספק. קיבוצים כשדה־בוקר, וחקוק, קיבלו 'השלמות', קרקע בגודל של 3000 דונמים, [illegible] עמק הבטייחה. על אדמות אלה יכלו להקים שני מושבים חדשים, [illegible] קרקע על הרכה לכעלה".

כלום יש צורך בדוגמאות נוספות כדי להמחיש את גודל העוול, [illegible] קשר הדיסר בין „השיטה" [illegible] בני אליפלט ו־10 אלפים בני המושבים, ואת הניגוד המשווע [illegible] צרכי ההתיישבות וטובת המדינה?

מה עושה תנועת המושבים [illegible] עתלות „השיטה"? „נאבקים [illegible] נקודה נוספת — אבל הממשלה [illegible] להלוק משבצות לפי המפתח [illegible] פוליטי. תנועת־המושבים [illegible] תחילת מערכה צבורית גדולה", [illegible] דני קריצ'מן, „ואליפלט [illegible] בזה".

חברת אודיו הי־פי
סטריאו ומערכות צליל
סוכנות בלעדית של חברת THORENS-FRANZ AG

הננו שמחים להודיע לקהל לקוחותינו, כי הגיע משלוח מוגבל של פטיפונים, שרמתם המקצועית היא מבין הטובות בעולם.

מחיר פטיפון מודל TD 160 C: כולל בסיס, זרוע ומכסה 1260.- ל"י
לפטורי מסים: $170.- + 100 ל"י

סוכנים ו/או מפיצים של:
FISHER
WHARFEDALE
LEAK
THORENS
SME
ORTOFON
RADFORD
Mc INTOSH
BOZAK
STANTON
SUPEREX

audio אודיו

ת"א, רח' שיקין 42, טל. 223061
רח' פינסקר 61, טל. 223166

ביטוח שרות ומעבדה

ראיון השבוע עם אלוף (מיל.) אריק שרון

(סוף בעמוד 22)

דים בבגדאד, לא רק זה. עם הכוח האדיר הזה?! כאשר יהיה לרצה כימשחות יהודיות בעיראק ולאנוס ילדות יהודיות בדמשק?! עשים קי־לומר מהמקום שנציגיו של הצבא הכביר הזה יושבים על גבולו?!

זה לא מתחיל מהביצוע. זה מתחיל קודם. אילו היתה לממשלה ההרגשה האמיתית, לא לשם הצהרות בלבד, של אחריות לאומית־יהודית לכל יהודי, בכל מקום בעולם — או הביצוע לא היה בכלל בעייה. כשאין הרגשה אמיתית כזאת — לא מגיעים לא לתכנון ולא לביצוע. לא יכול לקרות כך ליהודי עיראק ודמשק! לא יכול, עם העוצמה הזאת שיש לנו! והוא הדין, באמצעים שונים, לגבי יהדות ברית־המועצות. כאשר באתי אל גולדה לפני ארבע שנים ועשקתי: „קם דור חדש בברית־המועצות, דור של יהודים, שאינם מפחדים מן המשטר הם מוכנים להלחם על תרומם לעלות לישראל וצריך, חובה קדושה היא, שממשלת ישראל תעודד אותם" — לא מצאתי אצלה הבנה ונכונות לעשות זה דווקא. והיום אני אומר, שאנחנו צריכים לדאוג לזה שאלפי יהודים יפגינו יום ולילה ליד כל שגרירות, כל קונסוליה, כל נציגה סובייטית, בכל מקום בעולם, 24 שעה ביממה, 365 ימים בשנה — עד שכל שערי בריה"מ יפתחו לרווחה, לכל יהודי המבקש לצאת לישראל, בלי חקירות ובלי דיבורים! אנחנו חייבים לעשות זאת! הממשלה מוכרחה לראות את עצמה בתפקיד כפול: ממשלה לאומית של ישראל ו־כמשלתם של יהודי העולם, שמארגנת את הפוטנציאל היהודי העולמי ורותמת אותו לקידום האינטרסים של העם ושל המדינה.

— אתה היית רוצה לעסוק בנושא הזה?

זהו חלום חיי! חלום חיי! רק בזה הייתי רוצה לעסוק!

— למשל, כשר בממשלה?

כן, כשר בממשלה. „שר לענייני היהודים"! איך זה נשמע לך?! זהו תפקיד עצום! אולי התפקיד החשוב ביותר בממשלת ישראל!

— שתי שאלות ברשותך, על תקופת מלחמת ההתשה, שבסופה האחרונה כיהנת כאלוף פיקוד הדרום. האחת: לקוחות הנורחה, שאנחנו נירכנו במלחמה זו, מוקף עוד היום שהכספתי בה. במה אתה חושב?

אני לא חושב. אני קובע, כי ניצחנו במלחמת ההתשה נצחון מוחץ ומוחלט ושלם וללא עוררין — ובעניין זה יהיה עזר ואני נצטרך להשאר תלויים באופן בסיסי ובלתי ניתן לפשרה. השאלה היא אחרת: זו היתה המלחמה הכי גרועה, שראיתי אי־פעם. הבאנו את המצרים להדליך כוחלט. אבל לא ניצלנו את המצב הזה, שאליו הגענו. הזדרזנו מדי בקבלת הפסקת־האש. היינו צריכים לעשות שורה של דברים למיצוי הנצחון שלנו, לפני שהסכמנו להפסקת האש. אבל שניצחנו — ונצחון מוחץ

— בזה אין ספק.

— טענת בשעתה, כי היה על צה"ל להחזיק בתעלה בצורה שונה משהחזיק...

● מחבואות לחוד...

נכון, אנחנו יכולנו להחזיק בתעלה גם בצורה שונה. דעתי לא נתקבלה. הוויכוח על הרקע הזה ויכוחים חריפים בין הרמטכ"ל ליצחק, חיים בר־לב, לביני. וזה כבעם גרם לפרישתי מהצבא עוד לפני ארבע שנים. היו לי יחסים מצויינים עם בר־לב, היינו חברים קרובים. יש לי הערכה גדולה אליו. אבל בנושא הזה התפתח בינינו „קרב" גדול. אבל אחר־כך היחסים חזרו והתקרבו. היו בינינו יחסי עבודה בלתי רגילים, של ידידות והוה טובה. נהניתי בתפקידי מחופש־פעולה רב, שלא נהנו ממנו אלופי פיקוד אחרים. אבל בנושא הזה היינו ונשארנו בשני צידי המיתרס. בנושאים אחרים היתה בינינו הבנה פנאמטית: הוא קיבל את דרכי במלחמה בטרור בערבה. זה היה דבר מיוחד במינו. והוא הדין ברצועה, שהצלחתי לשכנע שאפשר לחסל שם את הטרור וקיבלתי תמיכה בלתי מסויגת בבר־לב.

— בעיקר כדבר שב על הופר הבריחה שלו, על זה שהוא מסרה להלהב בישראל, והוה השמיר אכי־יהיה. אתה רוצה, אולי, לספר לו מה יהיה הבהיר?

מחיר נורא, נורא! מחיר שמצרים לא תוכל לעמוד בו. בששת הימים היה למצרים לאן לפנות — לתעלה. וכן במבצע סיני. במלחמה הבאה — הנסיגה של המצרים יהיה קאהיר. אין להם קו אחר. וזה יהיה כרוך בחורבן נורא של מצרים. חורבן מוחלט! זה מיותר בעיני. אנחנו לא זקוקים לזה. אבל לעולם לא נחזור על מלחמת התשה. למרות שניצחנו בה. המצרים יוכו מכה נוראה.

— בשעת ההכשה האחרונה, בפר־קה"ן, דבר הוצה על התערבות הדי־כית יהגר כאמריקה. אתה חושבת כי אפשרות כזאת?

לא! להלוקין לא! מאז ששת הימים שבעתי, כי התערבות כזאת לא צפויה ולא תבוא. צה"ל הוא צבא בלתי רגיל, צבא אדיר. מעצתי, כי גם אם יהיו במצרים 50 אלף חיילים סובייטיים, 100 אלף חיילים סובייטיים, ב־100 אלף חיילים סובייטיים אי־אפשר להכות את מדינת ישראל. לא היה לי ספק שזה לא יקרה. במלחמת העולם השנייה לקח לרוסים שנתיים עד שהם התחילו להלחם, על אדמתם, בביתם! שהם יילחמו פה, בעד המצרים, וייהרגו בשביל זה?! לעולם לא!

— מה תפקיד הצבאים כמו הפוליטיקה הסובייטית?

את הרגשת הבטחון שישראל אינה יכולה להכניע את מצרים, בגלל הנוכחות הסובייטית. ההרגשה הזאת אינה קיימת היום במצרים. צבא ברית של הצבא המצרי נחלש מאד בלי העזרה הסובייטית.

כאשר עוברים מהגזירה של „מלחמות נגד הערבים", לתחום של „מלחמות היהודים" — אריק שרון הוא הרבה יותר זהיר, הרבה יותר מאופק. נראה, כי שינון כמה לקחים של מי שהקדימו אותו בנסיונם לעבור מצה"ל לחיים הפוליטיים והשכיל להסיק מסקנות.

מעניין: רבים ממנהיגי המערך, שבו מבקש שרון להלחם ולעומתו הוא רוצה להציב מערך נגדי, הם ידידים קרובים של אריק. הוא קורא להם בשמותיהם הפרטיים, מבקר בבתיהם, מארח אותם. אין לו אף ידיד כזה בקרב מנהיגי הליברלים וחרות. „מר אהרליך, ד"ר רימלט, מר בגין" — הוא פונה אליהם, ממרחק מסויים.

מכל ההלכות שלו, מכל התורות, מכל ההצהרות — אחת בולטת: „מוכרחים להחליף את המשטר! אחרת — הדמוקרטיה אינה דמוקרטיה. ולא די לדעת שאפשר תיאורטית להוריד את המערך ולבנות שלטון שבמרכזו מפלגה אחרת — אלא זה מוכרח לקרות הלכה למעשה. אחרת — מפתחת מפלגת השלטון תוסן וקהות־חושים ובטחון מופרז, והאזרח משלם את המחיר".

— אין איזו סתירה בין המחשבה שאתה מחלק לגבי מאיר בנגינה, לבין מענתך, שיש להחליף אותה?

לא. ההכאות הן בתחום הבטחון ומדיניות החוץ. ישראל כה חזקה, שבעית הבטחון חדלה להיות בעייתה המרכזית. מבין ארבעה השותפים לעניני המזרח התיכון — האמריקנים, הרוסים, הערבים ואנחנו — שלושה הם באינטרס משותף נגד המלחמה, נגד כל מלחמה. שלושה, כאילו, חבור יחד, ורק הערבים נשארו כבודדים. המצרים היו מוכנים לאיזו הצלחה מצרית, אבל לא יעשו בשביל זה כלום. לאמריקנים — נוח באופן יוצא מן הכלל. ולנו — מצויין.

אז צריך להמשיך, ולבנות את הכוח, בלי הרף — אבל הבטחון אינו מדאיג. צריך לטפל בנושאים אחרים. וכדי להצליח בזה — מוכרחים להחליף את השלטון. השלטון הזה אינו יכול לעשות זאת. הוא התעבה, הסתרבל, נתמלא בטחון מופרז. הסיסמה: אין ברירה אחרת — הוא האסון לחיים הדמוקרטיים. לשאוף לאלטרנטיבה שלטונית — זה לא מהיום למחר זו מלחמה ארוכה. על החיים הפוליטיים צריך להסתכל כעל דרך חיים ארוכה, כמו החיים הצבאיים. זה יכול לקחת שנים. אבל אם אתה מאמין לחשוב לעשות זאת — אתה מוכרח להתחיל. אלמלא האמנתי בזה הייתי הולך ונשאר בחווה שלי. אני אוהב את האדמה. אני יוצא לדרך ארוכה של חיים פוליטיים. אני מאמין שזה אפשרי. ואפשר לעשות זאת על ידי הקמת גוש חדש, של הליברלים, חרות, „המרכז החופשי" ו„הרשימה הממלכתית".

— אם הצליח להביא למערך החדש רק חלק מן הכהונות האלה, זה יניח את דעתך?

לא. בהחלט לא. אני רוצה להלחם על הכהונות האלה. יש לי אופציה פתוחה. אין לי שום התחייבות. אני אלתם. לא יסכימו — נראה אחרי שנדבר.

— אתה תציב הקמת מערך כזה בתנאי?

עוד לא החלטתי. הכל אפשרי. ואפשרי גם שלא אלך לשום מפלגה, אלא לחווה שלי.

— אתה יכול לקבל בהתקבלת על הדעה, כרציניה, טענה של מנהיג מפלגה, שאין הוא יכול להבין שותפה עם מפלגה אחרת, לא בגלל הבדל בסיס אידיאי, אלא מפני שאינו מוכן לשותפות עם ראש המפלגה האחרת?

לא! זה לא רציני! אסור לערב כאן רגשות! זה לא חשוב! רק חשבון קר ומפוכח, שמתרחק מרגשות, מתאים כאן. טענה כזאת מעידה שאין כאן כוונה רצינית ליצור אלטרנטיבה. מה זה לשבת? יכול לשבת אתו, לא יכול לשבת אתו? שלא יתחתן אתו! שלא יארח את משפחתו בבית! זה המבחן. יש רצון לשנות, או לא? מה מעניין היום בחור בן 18, שקיבל לראשונה זכות בחירה, מה עשה זה לזה לפני שנים?! זו שטות! צריך לפתוח סופרמרקטים פוליטיים. ולא חנויות מכולת קטנות! צריך לבנות מערך חדש על בסיס רחב ככל האפשר, בלי שום רגשות אישיים! מי שלא הולך לזה, לא חושב ברצינות על שינוי, על אלטרנטיבה. ועם מי שלא חושב על זה ברצינות — לי אין מה לעשות בחיים הפוליטיים.

— ושאלה אחרונה, בתחום פרישתך מהצבא. אמרו, שאתה פורש מצה"ל בניגוד לרצונך. אתה מתייחס בחומרה אל ההופעה שמפקד כמוך נאלץ לפרוש בתנאים כאלה?

בנקודת הראות של הצבא? — לא. יבואו אחרים במקומי. אמרתי לך: זה צבא אדיר והוא יישאר אדיר!

— יש לך איזו גירסה בקשר הבריחה אותך לפרוש?

לא.

— לא ניסית לברר?

— לא.

— זה לא מעניין אותך?

תראה, העניין הוא פשוט: אחרי כל השרות שלי, אחרי הסבל והתלאות, ההצלחות והכשלונות, והדם — אני לא חשבתי, שאני צריך ללכת ולשאול: למה אתם לא רוצים שאני אשרת אחרי אחד בינואר 1974? לא, לא יכולתי לעשות זאת. אסור היה לי. הלכתי שבוע לפני הפרישה אל שר הבטחון, לא כדי שיתערב למעני, אלא כדי לקבל מינוי־חרום לשרותי בשעת הצורך ולספר לו על הפרישה, כדי שלא יוכל לטעון, שלא הכנסתי אותו בסוד העניין, ושלא פניתי אליו.

— האם נכון ששר הבטחון אמר לך, שהוא לא יוכל להתערב למענך בצבא?

כן. כך הוא אמר. ולא פניתי אל ראש הממשלה. ולא שאלתי את הרמטכ"ל מדוע הוא רוצה שאעזוב.

● אילו היה ב.ג. בשלטון...

— אבל גירסה משל עצמך בוודאי יש לך?

טוב, גירסה, ברור לי, שהם לא רצים שאהיה בצבא בשנה הבאה. אילו הייתי נשאר בצבא גם בשנה הבאה — ואני לא דרשתי ולא ביקשתי שום התחייבות על הרמטכ"לות — היה נוצר מצב, יותר ברור לגבי הרמטכ"ל הבא. הם לא רצו שאני אגיע לקו הזה, שבמצב הייתי יכול לקחת חלק בבחירה הזאת, ביחס להצעמדות שלי. אילו היה בן־גוריון נשאר בשלטון — אין לי ספק, שהייתי רמטכ"ל כבר מזמן.

— אילו הציעו לך להשאר בצה"ל, בלי שום שינוי חדש וללא שום התחייבות לגבי העתיד, היית נשאר בתפקידך בצה"ל?

בלי כל ספק! אני אמרתי שכוונתי היא להשאר בתפקיד כאלוף פיקוד דרום, עד סוף 1974. גם בזה לא רצו. אני הלכתי. אבל בלי מרירות. בלי זעם. היתה לי תקופה שרות נפלאה. לא פעם שאלתי את עצמי: איזו זכות היתה לי לשרת כך את העם שלי?!

משחקי מחבואים במדיניות השכר

(סוף בעמוד 19)

הקייפת בתבלטים. לא רק שיש כאן ערעור ביחסי עבודה אלא שמנקודת המבט של כלל המשק יש גורם של חוסר יציבות בעבודה שהפיצוי על עליית המחירים הקבועה אינו סדיר אלא בא בקפיצות.

ביתר אולי לומר דבר נוסף: צורת הטיפול באינפלציה הנוכחית בשנים האחרונות אינה מעידה שהממשלה היתה באמת מפוחדת מעליית המחירים. מדיניות ה„יצובי" של היום הוצעה, ולא במקרה, על־ידי שר־העבודה בגלל הפחד כמה שיקרה בתחום השכר. וכפי שנאמר כבר הרבה בחברות האחרונים, גם זו אינה מלחמה בצורתי האינפלציה. הסכם תוספת היוקר עם שיעורים חדות יותר, יגדיל את הפחד מאינפלציה ואולי יגביר את הנכונות לנקוט, כוקדם, בצעדים הדרושים לבלימתה. עם זאת יש להדגיש ולומר שאין זה תפקידה של תוספת היוקר לשמור על השכר הריאלי, אלא להגן על חלקם של העובדים בהכנסה. היינו, עליית מחירי התוצר המקומי ללא עליית שכר מביגלי פירושה גידול ברווחים, ותוספת היוקר היא מכשיר להחזרת חלוקת ההכנסה בין רווחים ושכר למצב הקודם. לעומת זאת עליית מחירי עורף הגורמת כירידה כשלעצמה את ההכנסה הריאלית במשק והמיצוי עליה אינו צריך להיות אוטומטי. (דברים אלו נאמרו בצורה מאירה עינים באותו דו"ח של הוועדה הבקציעית לבחינת תוספת היוקר בשנת 1966 ואבל שלא הגיעו לכלל כיבוש).

שנית, ברור שיש צורך ברפורמה בבס הכנסה שהיא רדיקלית בהרבה מזו שהוצעה על ידי ועדת אשר. אפשר להתחיל מהתרגיל המחשבתי הבא: יקלפו כי שהנתונים בידיהם מבבכי המחשב את האינפורמציה על שכר נטו פולל הסבות למיניהן הידועות לממשלה, יעזו זאת למס ההכנסה המשלם וידאו איזו טבלת מס „כמד־המעט" מבך לכעסה. אני בטוח שזה יהיה מקור לגילויים מעניינים ואולי יעודד המצאת טבלת מס חדשה. אם זו תועבר למדד, נהיה בטוחים שלא תיסקף על ידי האינפלציה.

ולבסוף — כל זה לא ישחרר את הממשלה מהצורך לנסח מדיניות שכר, אלא להפך, יחייב אותה להגדיר לעצמה ולאחרים, במונחים ריאליים, מה היא רוצה להשיג בתחום השכר. יצטרכו אז לומר, למשל, שאם יש מחסור במורים ורוצים להמשיך אקדמאיים למקצוע זה, הרי יש הצדקה להעלות את שכרם יותר מאשר שכרה של קבוצה אחרת שבה, דרך משל, יש גידול בהצע בגלל עלייה מרוסיה. זה יחייב דיון מקצועי וציבורי, שבו יהיה צורך להבהיר את עקרון ההצמדה על־ידי התקפה הזויות במקום משחקי מחבואים. לאור ההצלחות המפוקפקות של השיטה הקיימת, זה עשוי להישמע בעיני הציבור אפילו יותר משכנע מהמחאות „המדויק" של 45.6 אחוז!

דע את יהדותך

פרשת השבוע
ספר במדבר - פרשת פנחס

ולופי משמרות

ויאמר ה' אל משה, עלה אל הר העברים הזה וראה את הארץ אשר נתתי לבני ישראל. וראית אותה ונאספת אל עמך גם אתה כאשר נאסף אהרן אחיך...

וידבר משה אל ה' לאמר, יפקד ה' א-לוקי הרוחות... איש על העדה אשר יצא לפניהם ואשר יבוא לפניהם, ואשר יוציאם ואשר יביאם ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רעה...

ויאמר ה' אל משה, קח לך את יהושע בן נון, איש אשר רוח בו, וסמכת את ידך עליו... ונתת מהודך עליו... למען ישמעו כל עדת בני ישראל...

כה אמרו חז"ל:

עלה אל הר העברים: בשעה שנכנס משה לנחלת בני גד ובני ראובן (בגדה המזרחית של הירדן) חשב משה שבטלה גזרת ה' והותר לו להכנס לארץ ישראל. אמר לו ה': עלה אל הר העברים ונאספת אל עמך...

על מה חושב משה ברגעים שקבל את בשורת מותו?

וידבר משה אל ה' יפקד ה'... איש על העדה, להודיע שבחן של צדיקים, שכשנפטרין מן העולם מניחין צרכן ועוסקין בצרכי צבור.

בדאגתו הכנה לעם הוא ממשיך:

א-לוקי הרוחות, למה נאמר? אמר (משה) לפניו: רבונו של עולם, גלוי וידוע לפניך, דעתו של כל אחד ואחד ואינן דומין זה לזה, מנה להם מנהיג שיהיה סובל כל אחד ואחד לפי דעתו.

אשר יצא לפניהם, לא כדרך מלכי האומות, שיושבין בבתיהם ומשלחין את חייליהם למלחמה — אלא כדרך שעשיתי אני, שנלחמתי בסיחון ועוג. (אחרי ———)

(עפ"י רש"י על התורה)

צדק סלקטיבי

"הפר את עצמך" או "התרצה לרעה כל על בן או בת הגך"?

סיסמאות כאלה מופיעות לאחרונה בעתוני העולם — כפרסומת לחברות המבצעות את אפשרויותיו הבלתי מוגבלות של המחשב האלקטרוני — לצרכים מסחריים.

המחשב יכול לגלות כהרף עין את כוונות האדם כולו, עלינו רק להאכיל אותו במספר נתונים — וראה זה פלא: אמת יוצאת מיד לאור.

[illegible]

התנהגות יפה ומתורבתת, אדיבה ומנומסת [illegible]

[illegible]

קראו לו רש"י

בית הכנסת העתיק בוורמייזא (וורמס), בה שהה רש"י מספר שנים

לפני תשע מאות ושלושים ושלש שנה, נולד בטרויש שבצרפת, רבי שלמה יצחקי, המכונה: רש"י. הוא נדד ללמוד תורה בגרמניה, מפי תלמידי רבנו גרשום מאור הגולה (שהתפרסם בתקנותיו, ביניהן: איסור הביגמיה, האיסור להציץ במכתבי הזולת), בערים מגנצא (מיינץ) וורמייזא (ורמס).

שמו התפרסם בעיקר הודות לפירושיו הגדולים לתורה ולתלמוד, אשר עם פשטותם ותמציתם, גנוזה בהם חכמה עמוקה [illegible]. פירושיו [illegible] אבן יסוד בהבנת התורה והתלמוד לגאוני דורו וחכמי הדורות הבאים, כמו גם להדיוטות, לנערים ולטף עד עצם היום הזה. פירושו לתורה היה הספר הראשון שנדפס בעברית, לאחר המצאת הדפוס (נדפס בעיר ריג'יו שבאיטליה בשנת רל"ה 1475).

רש"י התפרסם [illegible] ענותו, צניעותו והליכותיו [illegible]. האגדות רבות נקשרו סביב פעלו. בין היתר מספרים עליו כי בשנות נדודיו בארצות המזרח, הכיר נזיר [illegible] להתווכח עמו בעניני אמונה ודעה. לפתע, חלה הנזיר [illegible], ורש"י טיפל בו כידיד וכרופא ולא מש [illegible] עד שהחלים. ביקש הנזיר להודות לו על מסירותו, ולהעניק לו תשורה. רש"י סרב לו, בהסבירו: אמנם דתינו שונות, וחלוקים אנו בדעותינו, אבל, כולנו בני אדם, והתורה מחייבת אותנו לעמוד לימין כל אדם שנברא בצלם א-לוקים, הנתון בצרה...

רש"י נפטר בהיותו בן 65 שנה. נכדיו היו מגדולי תורה שבזמנו, הלוא הם רבותינו בעלי התוספות.

הוא היה אומר:

אין הצדקה משתלמת אלא לפי גמילות חסד שבה — שנאמר: זרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד (הושע י').

[illegible]

(רש"י, סוכה, מ"ט ב)

כמים הפנים לפנים, כן לב האדם לאדם (משלי כ"ז)

כמים הללו, שאדם צופה בהן, ורואה בהם פנים — כפניו, אם הוא שוחק — הן שוחקות, ואם הוא עוקם (מעוות פניו) — הם עקומות. כך לב האדם לאדם האחר, אם הוא אוהב את זה (חברו) גם הוא אוהבו, ואם הוא שונא את זה, גם זה שונאו.

(רש"י, יבמות, קי"ז א)

בית המדרש על שם רש"י הצמוד לבית הכנסת העתיק בוורמייזא

מיומנו של עובד סעד

[illegible]

בס"ד

דע את יהדותך

יו"ל מדי שבועיים ע"י האגודה להסברת ערכי היהדות ירושלים ת.ד. 156

צבור המתנכים והסופרים מוזמן להצטרף לבמה זו — ברשימות ובמאמרים

עמוד זה מוגש כמודעה ע"י האגודה להסברת ערכי היהדות

בוני ערים בערבון מוגבל

[illegible]

כה אמרו

יוסי בן יוחנן איש ירושלים אומר:

יהי ביתך פתוח לרווחה, ויהיו עניים בני ביתך...

(אבות, פרק א' משנה ה)

●

[illegible]

וכה עשו

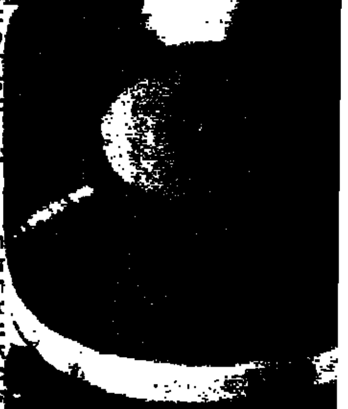

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

פינת הבולאי

הניסויים האטומיים של צרפת באוקיינוס השקט

הצרפתים מתכננים ניסוי אטומי באיי מורורואה, בדרום האוקיינוס השקט, ללא התחשבות עם מסע מחאה גדול, המתנהל ע"י אוסטרליה וניו־זילנד ומדינות אחרות, וכן ע"י האופוזיציה בתוך צרפת. איי מורורואה מופיעים על בול, בערך נקוב של 30 פרנק,

איי חג המולד

שהונפק ב־26 בספטמבר 1965 באוקיניה הצרפתית והוא מציג צפור מעל האיים שעליהם רואים צמחים פראיים.

בית הדין הבינלאומי בהאג החליט ב־22 ביוני להורות לצרפת להמנע מביצוע ניסויים אלה העלולים להביא לידי נשורת רדיו־אקטיבית בשטחים השייכים למדינות השכנות לאזור הניסויים שהתלוננו בפני בית הדין.

בול המציג בנין בית הדין בהאג, הונפק בהולנד ב־1951, בערך נקוב של 2 סנט. בפולינזיה הצרפתית, השוכנת באוקיינוס השקט, ערכו ב־23 ביוני הפגנה אלפי תושבי טהיטי (תוך עידוד מצד סג־

פרגטה על בול ניו־זילנדי

היג האופוזיציה בצרפת, סר־וון שרייבר) מצער מחאה ב־הוצאת פאפיטי, נגד ממשלת צרפת על החלטתה לבצע את הניסויים הגרעיניים.

מפת פולינזיה האוקיינוס השקט, מופיעים על בול פו־לינזי, שהונפק ב־12 ביולי 1962, בערך נקוב של 20 פרנק, המוקדש לועידה ה־

מפת האיים — על בול של ניו־זילנד

איי מורורואה — איזור הניסוי הגרעיני של צרפת

המושבית של מדינות האוקיינוס השקט.

איי חג המולד (איי כריסמס), הקרובים לאיזור הניסוי הגרעיני, מופיעים על בול ש־הונפק באיי ב־15 באוקטובר 1958, בערך נקוב של 2 סנט המציג מפת האיזור.

מפת האוקיינוס השקט מו־פיעה על בול שהונפק באיי קוק, שהם שטחי חסות של ניו־זילנד, בערך נקוב של שילינג, ב־1 באוגוסט 1949. על הבול מופיע גם דיוקנו

מפת איי קוק

של קפיטן קוק, שעל שמו נק־ראים האיים.

שלטונות איי סמואה המע־רבית, התיצבו לימין המוחים נגד ניסוי גרעיני, בגלל חשש של נשורת רדיו־אקטיבית על תושבי האיים. מפת סמואה מופיעה על בול עצמאות של האי, שראה אור ב־2 ביולי 1962, בערך נקוב של 6 פני. ניו זילנד, השוכנת כ־600 קי"מ מאיזור הניסויים ושיגרה את הפריגטה „אוטגו" לאזו־רים אלה, מציגה את מפת

מפת אוסטרליה

כל המדינות השוכנות בדרום האוקיינוס השקט וכן הקו ה־ימי ללונדון, על בול שהונפק

בספטמבר 1940, בערך נקוב של 6 פני והוא הוקדש ל„100 לניו זילנד".

פריגטה ניו־זילנדית באוק־יינוס, מופיעה על בול שהונ־פק ב־1968, בערך נקוב של 28 סנט, הבול הוקדש לחיל הים הניו־זילנדי.

איי האוקיינוס השקט על בול של „איי סולומון"

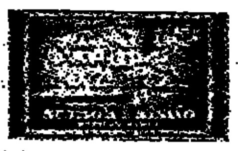

מפת סמואה

אוסטרליה, הנמצאת במרחק כאלף קי"מ מאזור הניסויים הגרעיניים של צרפת מציגה את מפת המדינה, על בול שהונפק ב־21 באוגוסט 1957, בערך נקוב של 7 פני, ש־הוקדש לשרות רפואי במטו־סים.

קבוצה איים השוכנים ב־דרום האוקיינוס השקט, מו־פיעים על בול שהונפק באיי סלומון, שראה אור ב־1 ב־מרס 1956, בערך נקוב של 5 פני.

דיוקנו של וספי־תל — על בול ירדני

זה עתה נתנה ירדן לפר־

המדינאי הירדני שנרצח וספי־תל — על בול ירדני

סום את 4 הבולים שהיא הנ־פיקה לציון זכרו של ראש ממשלת ירדן וספי־תל, שנר־צח ע"י מתנקשים בעת ביקורו בקהיר. הערך הנקוב של ה־בולים — 5, 10, 20, 30, 8. המציגים את דיוקנו של ה־נרצח ומפת ירדן.

50 שנה להסכם לוזאן

בשבוע הבא, ב־24 בחודש, יונפק בתורכיה בול זכרון של 100+25 קורוש, שיציין את

מלאות יובל שנים להסכם הזה. [illegible] באלבה יוון לחוזה [illegible] באסיה הקטנה ובתורכיה ה־תורכית, לטובת תורכיה. וכן הטכיכון יוון [illegible] לחוף אנטוליה. הבול מציג את המפה [illegible] הנמוכה [illegible]

אנטיוכוס על בול תורכי [illegible]

בתורכיה בול בערך נקוב של 100 קורוש, הבולים מציגים את [illegible] אנטיוכוס מלך קומגנה (34—69 לפני הספירה). שלושת הבולים אלה, מצויים בהמכבאת במזרח — תורכיה, 2 בולים

אנטיוכוס על בול תורכי

ברשטים, בערך נקוב של 100, 200 קורוש, מציגים אסוציאציה שנמצאה בעת חפירות במקור הפרסי משנת 3000 לפני ה־ספירה והורדבות העיר [illegible] סנית מוגנדרה, גם [illegible] 3000 לפני הספירה. [illegible] הונפקו לציון שיתוף [illegible] בין תורכיה, פרס ופקיסטן.

המלחמה נגד הבקתות על בול פיליפיני

הכבוחו של נשיא הפיליפ־ינים מרקוס — „עזור לי לחסל את ההברוזות" [illegible] על בול שהונפק ב־[illegible] בערך נקוב של 5 [illegible] את דיוקנו של יוסף [illegible]

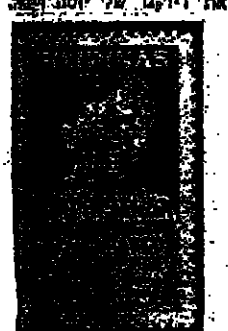

מלחמה בהבקתות על בול פיליפיני

שחמט

„מבחן ברזיל" לכגן

בעיר פורטו־אלגרה שבברזיל, כ־40 קי"מ מריו דה ז'אנירו, עומדת להתחיל מחר התחרות הבינאזורית השניה בדרך לאליפות ה־עולם. בה יש לנו ענין ישיר, משום ששמשון כגן משתתף בה.

שלושת מנצחי התחרות זו, יחד עם שלושת מנצחי התחרות שנסתיימה בלנינגרד, יעלו לתחרות המועמדים ו־יצטרפו אל ספסקי ופטרוסיאן. המנצח מבין השמונה הללו יתמודד ב־1975 עם בובי פי־שר, שתהא זו לו הזדמנות ראשונה להגן על תוארו. לפי שעה פישר מושך בצורה תמו־הה למדי מכל פעילות שחמ־טית. הוא, שהכריז כי אלוף העולם צריך להרבות במאב־קים שחמטיים, שכבר מתרץ ל־מעגל. אין זה דומה לגבי פי־שר הפעלתני. הוא „משכר ל־אור בגנזך", כשתמורה האל־יפה השנה וכבר אין דבר לשאוף אליו. חובבי השחמט בעולם כולו תוהים כמה זמן יארך משבר זה, שכן ההדר־רות מפעילות שחמטית רק מחלישה את כשרו של ה־אלוף.

רמתה של התחרות הבינ־אזורית בפורטו־אלגרה גבוהה מאוד, כדי 200 נקודות מעל רמתו של כגן. הוא צריך להתמודד עם רבי אמנים מ־השורה הראשונה בעולם. זו רשימת יריביו: סמיסלוב, גלר, קרס, פולוגייבסקי ו־טאימנוב (ברה"מ); ליובוייביץ' ואיבקוב (יוגוסלביה); פור־טיש, הורט, סמני, ביאודרין, רשבסקי ומקינג. כל אלה רבי אמנים מנוסים. מהרשימה נע־דר שטיין שנפטר ובמקומו יבוא בודאי רב אמן מנוסה גם הוא. כגן יצטרך להתמודד עם 14 רבי אמנים. שלושת הנוספים הם אמנים בינ־לאומיים: אלוף הנוער הנ־(שוייץ), ביאסאס (קנדה) ו־מאן (אינדונזיה). גם אלה יריבים חריפים. מאן, למשל, רשם לזכותו נצחון על הורט. נקווה שכגן יצליח מעיקב

יכולתו להשיג את התוצאה הטובה ביותר וישפר בכך את דירוגו בעולם השחמט הבינ־לאומי. בעת התחרות יסייע לו אוסטואיץ היוגוסלבי בני־תוחים. על כך הוסכם עם היו־גוסלבי כשהשתתף בתחרות נתניה.

פרוהיים אלופת אירופה

התחרות לאליפות אירופה נסתיימה, כמצופה, בנצחונה של ברית המועצות. היא צב־רה 40.5 נקודות. בהפרש של 6.5 נקודות אחריה הגיעה יוגוסלביה עם 34 ושלישית הונגריה 33. אחריהן: פולין 25, גרמניה המערבית ואנג־ליה 24, רומניה 23, שוייץ 20.5.

פרס התוצאה האישית הטו־בה ביותר ניתן לספסקי ו־לגליגוריץ', שצברו כ"א 5 מ־7.

נפתחים מירוץ הליגה

משחקי הליגה הגיעו לסיו־מם בשבת. בליגה הלאומית ניצחה אוניברסיטת ת"א, ש־צברה 46.5 נקודות, לאחר ש־ניצחה 2:4 את חפר/נתניה. הטכניון שמר על מקומו ה־שני וצבר 39.5 נקודות, לאחר שניצח 1.5:4.5 את „רובינ־שטיין". שלישי הגיע „הפועל" ירושלים עם 35 נקודות, ב־סיימו 3:3 עם „לסקר" ת"א.

בת ים, שהפסידה 3.5:2.5 לרמת גן, הגיעה רביעית עם 35 נקודות. תיקו 3:3 עם חד־רה הספיק ל„לסקר" חיפה לכבוש את המקום החמישי עם 34.5 נקודות. אחריה „לס־קר" ת"א ורמת גן 33.5 כ"א. „פלדקליין", שניצח 0:6 את ביתי"ר „מיכלי", הצטרף אליהם עם 33.5 נקודות ונחלץ מ־„האיזור המסוכן". אחריהם „רובינשטיין" 31, חפר/נתניה 29.5, ביתי"ר חדרה 22 כ"א.

ביתי"ר חדרה יורדות לליגה א', ללאומית עולות מליגה א' מרכז הנוער (דרום) ו־טכניון ב' (צפון). בשבוע הבא יתחילו משחקי המבחן בין חפר/נתניה (לאומית) ו־שתי הקבוצות מליגה א': „הרצליה" (צפון) ואס"א ירו־שלים (דרום).

אליפות הנוער

בעיצומו השבוע משחקי אליפות הנוער בארץ, שיסתיי־מו בעוד שבוע. משתתפים 18 נערים. האלוף היוצא חגי שנ־הולד אינו משתתף, משום ש־כבר יצא לחו"ל להתמודד ב־אליפות העולם לנוער, הנע־רכת באנגליה. בסיבוב הראי־שון סיים שם בתיקו ובשני ניצח.

במסגרת הפעילות בקרב ה־נוער יזמה ועדת הנוער שליד האיגוד תחרות לאליפות הקי־טנות. היא מיועדת להיערך ב־30.8 בפתח תקוה, לאחר תחרויות מוקדמות בקיטנות.

רב־אמן לישראל?

[illegible] אמן ליברזון אושר [illegible] ראל כרב־אמן ראשון [illegible] בעל דירוג של 2560 נקודות. השתתף בתחרויות רבות בזירה העולמית של [illegible] וגם בזירה הבינלאומית [illegible] מהגרים במקצוע.

לנינגרד שינתה דירוג

התחרות הבינאזורית בלנינ־גרד שינתה במקצת את הדי־רוג הבינלאומי של כמה מ־משתתפיה. קרפוב עלה מ־2645 ל־2670, קורצ'נוי ל־2665 (2635). בין צברי הנקו־דות של 35 נקודות: מ־2535 ל־2605, סמייקל מ־2570 ל־2595. דירוגם של לרסן (2620) ו־הובנר (2600) לא שונה. גו־גריך וטיימנוב ירדו מ־2595 ל־2585. טל ירד מ־2635 ל־2630. אולמן מ־2550 ל־2535. טוקמקוב מ־2560 ל־2530. קואלר מ־2400 ל־2365.

● גלר הפגין יכולת גבו־הה ב„אברי" בהולנד עם 11.5 מ־14. אחריו: ליובוייביץ 8.5, אנדרסון 8.5, פולוגיי־בסקי, איבקוב והובנר 6, [illegible]

● פרס יופי בתחרות נתניה הוענקו לשמואל פרידמן (ב־של נצחונו על [illegible]) ול[illegible] (בשל נצחונו על [illegible]) [illegible]

שטיחים מקיר לקיר
[illegible]
סייטומאק
יחידים במינם בעולם
שפע של צבעים ודוגמאות מרהיבות
מיועדים לדירות עילית, בוטיקים ומסעדות
* רחיץ
* מבודד חום (קריר בקיץ)
* אינו משאיר כתמים
* שימוש פנימי והיצוני
חדיש: טפטים מאזבסט וקטיפה
רח' פרישמן 15 תל־אביב טלפונים [illegible]

קני לבעלך
מגבות מטבח של כיתן
הוא יהיה מאושר!

מגבות מטבח של כיתן בתדפיסים עליזים ומגוונים, מיוצרות מ - 100% כותנה טהורה, סופגניות, רכות, נעימות למגע וקלות לכביסה.

להשיג בחנות ההלבשה שבקרבתך ובסניפי השופרסל, השקם וכל־בו שלום ובחולון, רח' סוקולוב 38 * ת"א, רח' המלך ג'ורג' 51

האמון ניתן למוצרי
כיתן

קח את כל תכניות החסכון לדירה והשווה אותן למה שאתה מקבל בתכנית חסכון בר־מצוה של משרד השיכון

אז תיווכח שתכנית זו הנה היחידה המעניקה לך את כל היתרונות הבאים בעת רכישת דירתך:

דמי חסכון נמוכים

תוכנית חסכון „בר־מצוה" מבוססת על דמי חסכון נמוכים: 25/30 ל"י עד 150 ל"י לחודש, לתקופת חסכון של 7—15 שנה.
גם ההפקדה הראשונה בעת ההרשמה היא נמוכה: החל מ־250/300 ל"י.

ריבית

ריבית שנתית מצטברת של 6%, פטורה ממס הכנסה, עד 20,000 ל"י.

הצמדה

שלוש אפשרויות הצמדה להבטחת ערך כספך, שמתוכן — תבחר בסוף תקופת החסכון את הכדאית ביותר:
1. הצמדה למדד יוקר הבניה
2. הצמדה למדד יוקר המחיה
3. המרת הצמדה ב־4% ריבית, נוספת לריבית הרגילה.

מענק

מענק של 7—15% על כל סכום החסכון.

הלוואה

כל חוסך זכאי, בתום תקופת החסכון, לקבל הלוואה היכולה להגיע לסכום גבוה יותר מסכום החסכון, ולתקופה ארוכה מתקופת החסכון. כל אלה — בריבית המאושרת ע"י הממשלה.

ביטוח המשך החסכון

כל חוסך בתכנית, מבוטח בביטוח המשך החסכון במקרה של פטירה וזאת ללא כל תשלום.

דירה

זכות להשתלב בבנית משרד השיכון בהתאם לאפשרויות, או לרכוש דירה מכל מקור ובכל מקום.

שי —.100 ל"י

שי של —.100 ל"י לכל החוסכים גילאי בר/בת מצוה.

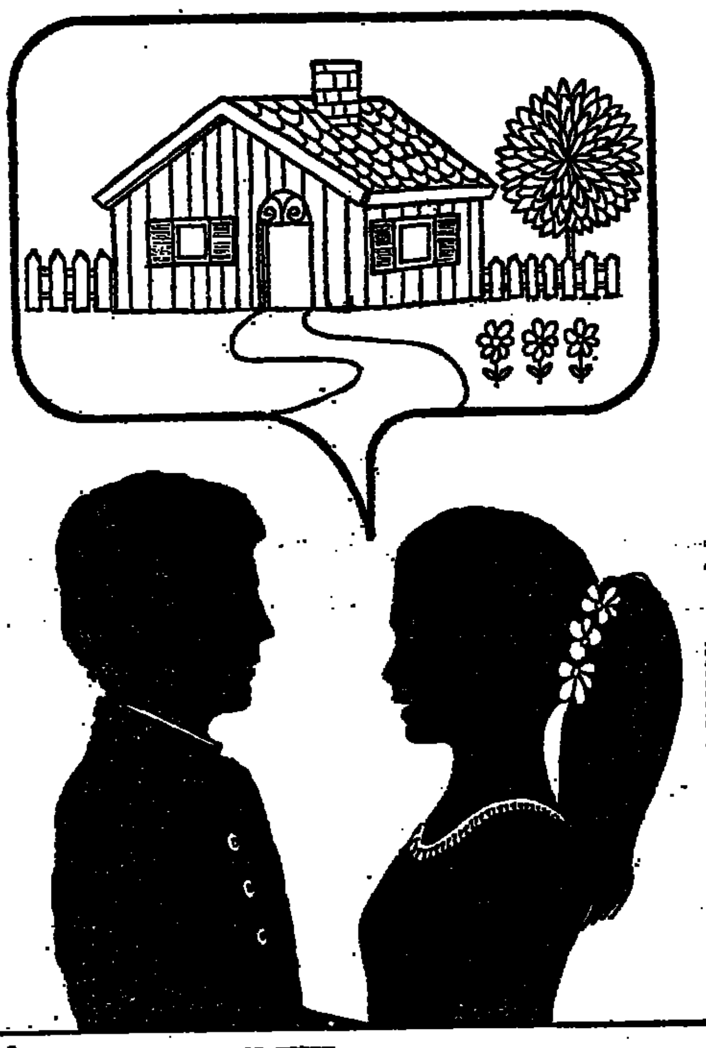

יתרונות אלה הנם חלק מהזכויות הניתנות לך כשתרכוש דירה כחוסך בתכנית.

עכשיו כשערכת את ההשוואה וראית מה מעניקה לך תכנית חסכון בר־מצוה של משרד השיכון, תוכל לבחור בתכנית החסכון הטובה ביותר.

אם ברצונך לרכוש דירה בעתיד הקרוב יותר, חסוך במפעל חסכון לבנין 1973".

לשכות ההרשמה: תל־אביב: פרישמן 42, המשביר ... 113. בירושלים: בנק „טפחות" ... רח' חלני המלכה 9. בחיפה: הנביאים 20, הנביאים 209. בבאר־שבע: רח' ... [illegible]

לכ'
בנק טפחות
רח' חלני המלכה 9 ירושלים
ברצוני לקבל בדואר פרוספקט חסכון בר מצוה / מפעל החסכון לבנין 1973.
מ־20.7
שם — משפחה
עיר — שכונה — רחוב — מספר

לילדך ולך תוכנית
חסכון בר־מצוה
של משרד השיכון

שהלקוי הפרסום הממשלתית

תשבץ „מעריב" מס. 865

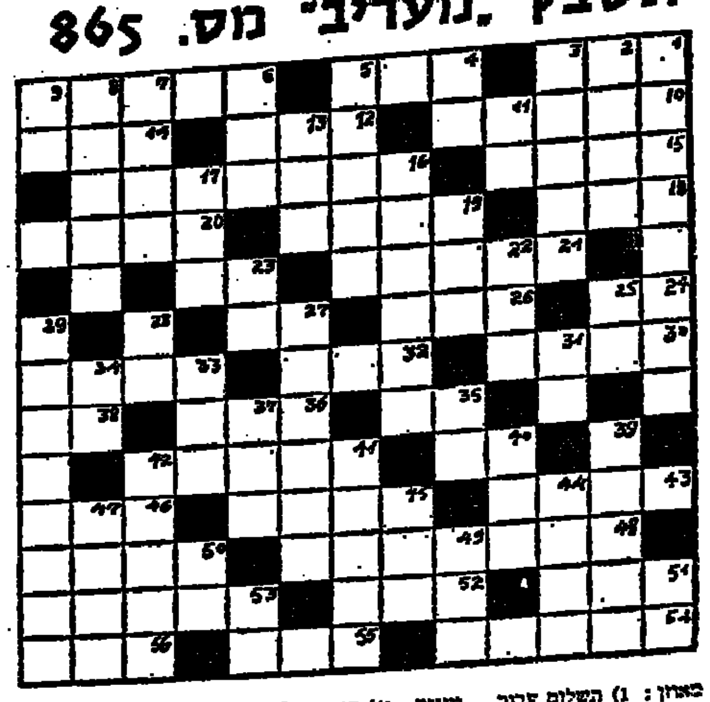

מאוזן: 1) השלום עבור עבודה, 4) זהב מובחר, 6) קיבוץ בנגב, 10) מבוסס, 12) ירק מאכל, 14) מכשיר התעמלות, 15) יצור זעיר, 16) ביטוי שפירושו: כמעורר זוועה, 18) קריאה בטלפון, 19) איסוף תרומות, 20) מתקן להרמת משאות, 21) מדינה באסיה, שם בירתה: גנגטוק, 23) קריאה אזהרה במשחק הכלכים, 24) רסיסי לילה, 26) לברות, 27) רקבון, 30) בנפרד, 32) מין, 33) עבודה צבאית, 35) שן חרהבה, 36) חיה, 38) בחת, 40) אל בן המיתולוגיה היוונית, 41) בית־אוכל, 43) שאינו מתון, 45) מין מספוא, 46) שיכות, 48) תגובה, 50) מין מצלמה, 51) אשתו הפכה לנציב מלח, 52) טל, 53) בהדרגה, 54) אספסוף, 55) מס מיוחד, 56) נהר באסיה.

מאונך: 1) דברים שאין בהם עניין, 2) שם מקראי לקבוצת הכוכבים אוריון, 3) אי השושנים, 4) צרבת בבשר העור, 5) מתרס, 6) חלון, 7) בשביל, 8) מעלה, 9) לשד העצמות, 11) זמן קצר, 13) מין צמח, 16) כנשר, 17) צליו, 19) כזב, 22) בגוואה, 23) המצאה, 25) מתוב, 27) אבקה לבנה, משמשת בתעשייה ובריפואה, 28) קנה השבלים, 29) המצב הקיים, 31) אניקול, 33) התקוממות, 34) מלת סרוב, 35) נועם, 37) מקום חשוף, 39) סימן־דרך, 40) חסר תרבות, 41) קניה מוצלחת, 42) ראשוני, 44) כראוי, 45) חיק, 47) נהר בעיראק, 49) קצה הציר, 50) מסלול בין שני מקומות, 51) פי הר געש, 53) משקלו מועט.

פתרונות החידונים הקודמים

פתרון „בואו חשבון (854)"

"יצחק צועק כמשוך ללא ראש, כיון שנוקע למקום כלשהו, ... לא מרביא ... מום."

פתרון לינביון „אנאיתא"

ש	ביתן	ניב	פר	ט
ו	לוטר	טרל	לט	ר
נ	פרנס	ספר	פס	ך
י	ביזור	רבז	זר	ג
ס	סביר	ריב	בר	י
י	בזיך	כזב	זך	ב
ה	המרה	מר	רם	ה

✱

שלחו את הפתרונות ל„מעריב" תל־אביב, ת.ד. 20044. צרפו את הגופסים דלעיל ורשמו על גבי המעטפה „תשבץ „מעריב" מס' 865", או „בואו חשבון (855)", או „נא לזהות".
שלושים ספרים יוגרלו בין הפותרים.

אברהם פלמן

בואו חשבון (855)

דבר י ‎| בורגיבה
מעל
היבר
———
נדירה
יגרעה
———
בדלגה
מלבבה
———
מלל

המפתח: 8ק 19א 329א 5לתפתז 13פ4ש 56 369ש

בפעולת חילוק זו הוחלפו הספרות באותיות. מצא את ערכה של כל אות ורשום את האותיות המתאימות במקום הספרות בשורה למטה. אחר כך, צרף את האותיות והרי פיענחת פתגם אנגלי.

נא לזהות

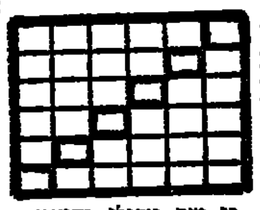

בריבוע בן 36 המשבצות יש לרשום שם של ישיקאי גרמני, אשר על שמו נקראת המצאתו הידועה לרבים. אולם, שם זה יצטרף נכונה, אם קודם לכן יירשמו במאוזן מילים בהתאם להגדרות.

הגדרות: 1) ארץ ... האצמים באירופה, 2) הר ... אשר לפי המיתולוגיה היוונית שכן ... שם אפולו והמוזות, 3) פירות מאלאכש, 4) מלכה האחרונה של גרמניה, 5) כבלים, 6) אחד למאה.

לחברות **אויקל** בע"מ

דרושים מפיצים
איזוריים
בכפרים ובמושבים
לשיווק של
תנורי חימום ללולים
המובחרים בארץ
(תנורי ארובה).
אפשרות להכנסה נוספת בשעות עבודה המותאמות למפיץ.
מפיצים בעלי כושר טכני המעוניינים בכך, יוכלו גם לבצע התקנת תנורים.

אויקל בע"מ
ת"א, רח' ביכסקר 70 טל. 283236-7-8

הנהג	עצירת דבבך לחייל. זכות היא ולא חובה

תקליטים — אצלנו יותר זול!
במקום 11.90 רק 9.90 במקום 24.50 רק 21.90
פוטו־סטריאו פספורט
רח' בן־יהודה 8, ת"א

הקהילות היהודיות בעולם

סקר כל-עולמי, תמציתי על היהודים בעולם-החל מהקהילה הגדולה ביותר וכלה בקטנה שבהן.

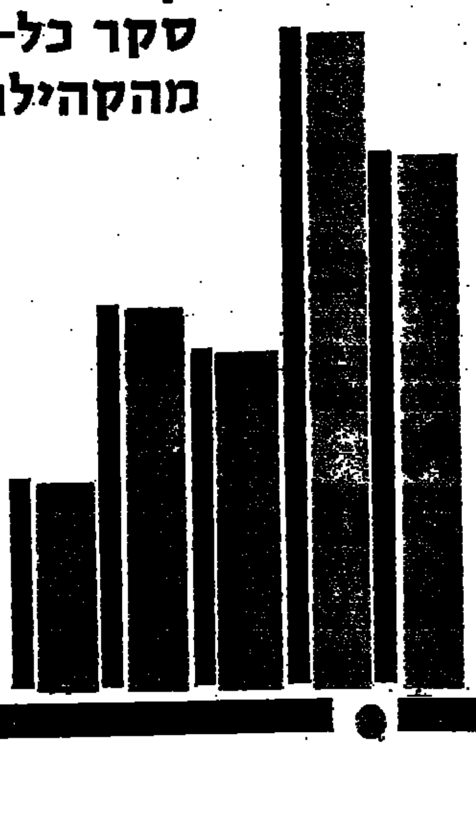

מהספר אתה למד שבסורינאם יש 500 יהודים ואילו בעדן לא נותר אפילו יהודי אחד. באירופה יש 130 יהודים ובארה"ב 6.000.000.

בספר סקירה על הדמוגראפיה, מבנה ארגוני, דת, חינוך, תרבות

ספרית-מעריב והקונגרס היהודי העולמי

המחיר -.8 בלבד

להשיג בחנויות הספרים המובחרות או ישירות ע"י התלוש הרצ"ב

תלוש הזמנה
לכבוד ספרית מעריב ת.ד. 20208 תל־אביב
א. נ.
אבקש לשלוח אלי את הספר „הקהילות היהודיות בעולם" שתמורתו מצ"ב בשיק מס' ____ משוך על בנק ____
שם ____ ת.ד. ____ כתובת ____
תאריך ____ חתימה ____

בידור

לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע

תיאטרוני ישראל

התיאטרון הלאומי הבימה

הצגה בכורה
נשי וינדזור העליזות
תל־אביב, האולם הגדול
מוצ"ש 21.7 ב־8.30
יום א' 22.7 ב־8.30
רק אתמול
תל־אביב, האולם הקטן
מוצ"ש 21.7 ב־8.30
חתולה על גג פח לוהט
תל־אביב האולם הגדול
יום ב' 23.7 ב־8.30
כל מה שבגן
יום ב' 23.7 עפולה
בוסמן ולנה
תל־אביב האולם הקטן
יום ג' 24.7 ב־8.30
למות מצחוק או אהבת התליין
20.7 ב־9.30
21.7 ב־9.00

התיאטרון הקאמרי

שבועיים אחרונים לפני חופשת הקיץ
בטוב בעיניכם
מוצ"ש 21.7 תל־אביב
יום א' 22.7 תל־אביב
יום ב' 23.7 תל־אביב
יום ג' 24.7 תל־אביב
שעיר אחד לעזאזל
מאת נסים אלוני
יום ה' 26.7 תל־אביב
מוצ"ש 28.7 תל־אביב
יום א' 29.7 תל־אביב
יום ב' 30.7 תל־אביב
ימי החופש
קומדיה
יום ה' 26.7 חיפה
מוצ"ש 28.7 חיפה
יעקבי ולידנטל
(שב זמני)
יום ה' 26.7 צוותא
מוצ"ש 28.7 ב־8—10.30 צוותא

התיאטרון העירוני חיפה

לילי גם
מחזה מוסיקלי
מאת אהוד מנור
מוסיקה: מתי כספי
מוצ"ש 21.7 חיפה
יום א' 22.7 חיפה
יום ב' 23.7 חיפה
במה 2
אנשים קשים
מין קומדיה
"ביצוע מעולה"
ב. עברון, "י. אחרונות"
יום ב' 23.7 חיפה
יום ד' 25.7 צה"ל
סטאטוס קוו ואדיס
מוצ"ש 21.7 ב־8.00, 10.30
תל־אביב צוותא
יום א' 22.7 צוותא
יום ג' 24.7 חיפה
הנוער בנוער! להקת הכליף! קנה עוד היום לקופה!
שעות הקופה 16—20

פרסום בלבקין

המבוסס על סיפור מרתק שהתרחש במציאות
איש זה מגנה...
...שהטביע, ההגייה וגבורת איש אחר שנמצא
נקמתו של סיציליאני
★בר ספנסר ★מרסל בוזופי
בימוי: דינו דה לורנטיס במאי: קרלו ליזאני
הצגה בכורה ארצית ממוצ"ש 21.7
בקולנוע "אורלי" תל־אביב
בשעות: 4.30 — 7.15 — 9.30

חיפה · מועדון התיאטרון · בית הבידור הקל

בהנהלת אלי גביאלי
רח' יוסף 42 טלפון 660900—442542
הפגנת חודש יולי ערב ערב (פרט לימי א')
LAS QUATRO MONEDAS
להקת הזמר המצוינת מדרום אמריקה
EDITH SAPHIR
מלכת חשפניות ברלין
איגור ידלין
קוסם פנטסטי מרוסיה
חיה ארד
יוצאת להקות חיל הים
תמורת המועדון עם ג'יגי ליד הפסנתר במוסיקה לרקודים משעה 9.15 בערב
חיילים שימו לב! כרטיסי הנחה לחיילים להשיג אך ורק בקופת המועדון.

מועדון לילה ריביירה בת־ים

הערב יום ו' 20.7.73
באויר ובאווירת החורגים מן השיגרה
★ עדנה לב
★ שלמה ארצי
★ חנן יובל
★ ...RIKA L בסטריפטיז לוהט
★ המשכנעים
הזמנות בטל. 448966

תיאטרון בדים
קשת בענן
שירי עמים
סוזאן ופרן, ישראל גוריון ובני אמדורסקי
הערב 20.7
בתל־אביב "צוותא" — בחצות
ב"ש "בית העם" מוצ"ש 21.7 ב־9.00
אשקלון "רחלי" יום ב' 23.7 ב־8.30
נס־ציונה "אמפי" יום ג' 24.7 ב־8.45
כרטיסים בכל המשרדים ובקופת צוותא
הופיע תקליט חדש "קשת בענן" להשיג בחנויות התקליטים
המשרד: טל. 225771, 245497

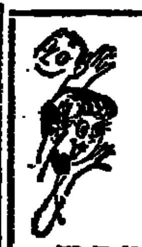

במוצ"ש רוקדים במועדון של בלה
הצמרת
רח' יצחק שדה 38 ת"א
באולמי הנשיאים
תזמורת הכוכבים הכחולים
בתוכנית הזמר רפי בכר

המועדון

הערב
התכנית הסטירית "איך אנחנו נראים"
2 הצגות — 9.30 ובחצות
מחר התכנית הסטירית ב־9.30

גילה אלמגור
בערב שירי קברט
יום ב' 23.7
יום ג' 24.7
ב־9.30
כרטיסים במשרדים ובערב במועדון.
הזמנת מקומות בטל. המועדון 230000

התיאטרון הלאומי הבימה

נשי וינדזור העליזות

קומדיה מאת: ויליאם שכספיר
הצגות בכורה — תל־אביב האולם הגדול
מוצ"ש 21.7 ב־8.30 | יום א' 22.7, יום ב' 23.7 ב־8.30 | יום ב' 31.7 ב־8.30

פרסום בלבקין

תיאטרון יובל בע"מ

מציג
סליחה, טעות ברצח!
קומדיה סקסית בלשית
מאת: מריו כראטי
בימוי: יצחק שילה
עם
גאולה נוני
★
יצחק שילה
★
עזריאל אשרוב

החאן

החאן הירושלמי
החל ממוצ"ש 21.7.1973
ההצגה השלישית של להקת החאן
"עיר אחת"
משהו על ירושלים
מחיר הכרטיסים להצגות בחודש יולי:
4.— ל"י בימי חול 5.— ל"י מוצ"ש
כמו כן בתאריכים: 22, 23, 24 ביולי
כפר דוד רמז 68282/1

★ ריאן אוניל
★ ז'קלין ביסט
★ וורן אוטס

האב שבא למסעד
הצגת בכורה ארצית
קולנוע "פאר" ת"א
4.30—7.30—9.30

יהורם גאון

בתכנית
אהבה יום תיכונית
לתושבי תל־אביב—יפו
"אלחמברה" יום א' 22.7 ב־9.00
כל הכרטיסים נמכרו
לתושבי הקריות
קרית ביאליק "סביון" הערב 20.7 ב־9
ירושלים "בית העם" מוצ"ש 21.7 ב־9.00
גבעת אולגה "גל" יום ד' 25.7 ב־9.00

הגבת סיפורי פוגי

זה לא רק מצחיק, זה גם
גבעתיים, "שביט" הערב 20.7 ב־9.00
תל־אביב, "בית הסתו' המורים" מחר מוצ"ש 21.7 ב־7.45—9.45
אם אתה לא מאמין, תשאל את ברוך בכבוד רב "להקת כוורת"

פרסום בלבקין

התיאטרון הקהילתי הירושלמי

ארבעתם
אדוארד ויטהד
תרגום: חנה מרון
הפאורה: עדי ביקובס
בחוי: חיים מרין
משתתפים: חושי גדזה, נפתלי סלח, חנה ישראלי, הלנה זסם

צוותא לתרבות מתקדמת

אבן גבירול 30 תל־אביב טל. 250157

הערב 20.7 — ב־9.00: אבי עופרים, תום וינטר בערב של שירה ומוסיקה בת זמננו. בחצות: "קשת בענן" — שירי עמים עם סוזן ופרן, ישראל גוריון, בני אמדורסקי.

מוצ"ש 21.7 — ב־8.00 וב־10.30: במה 2 של תיאטרון חיפה: "סטטוס קוו ואדיס".

יום א' 22.7 — ב־9.00: "סטטוס קוו ואדיס", לאחר ההצגה יתקיים דיון על הנושא: הכפיה הדתית וחרויות הפרט בהשתתפות: שולמית אלוני, פרופ' שלמה אבינרי, הרב שמואל אבידור הכהן. מנחה: תוי כרמל.

יום ב' 23.7 — ב־9.00: ערב זמר חסידי עם הרב שלמה קרליבך.

יום ג' 24.7 — ב־10.00: להקת כוורת וסיפורי פוגי כתב וביים דני סנדרסון.

בצוותא מתקיימת תערוכת ציור, פיסול והדפס של 5 אמנים צעירים.

חבריה

סטודנטים חברים ובנות זוגיים/ות
הקמפוס
באוירה צעירה
תוססת ותרבותית
משעה 8.30
בבית בני־ברית
תל־אביב רח' קפלן 10
מוצאי־שבת
21.7.73
בשעה 10.15

קוראים לי שמיל

חדש!
אפילו את "במבינו" ו"טריניטי" אני שם בכיס הקטן
★ אורי זוהר ★ פול סמיט
★ יונה אליאן ★ ששי קשת
★ בועז שרעבי ★ משה סולו
בסרט הבידור הישראלי הגדול
של הבמאי ג'ורג' עובדיה
הצגות בכורה עולמיות בקרוב ב־8 הערים:
תל־אביב, חיפה, ירושלים, רמת־גן,
חולון, פתח־תקוה, באר־שבע, אשקלון.

צוותא ירושלים

רחוב המלך ג'ורג' 38
במוצאי־שבת 21.7.73 בשעת 9.00
כרטיסים במשרדים ובקופה

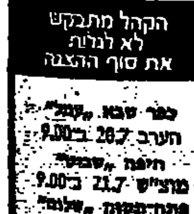

הפיטמה השמנה שלה ארוכה מהמונה. זה לא משנה?
הקהל מתבקש לא לגלות את סוף ההצגה
כפר סבא "סטל" הערב 20.7 ב־9.00
חיפה "שביט" מוצ"ש 21.7 ב־9.00
פתח־תקוה "שלום" יום ב' 23.7 ב־9.00
ראשל"צ "המגורר" יום ג' 24.7 ב־9.00
ת"א צ.ב. "הולמדה" יום ד' 25.7 ב־9.00
רמלה "השחל" יום ה' 26.7 ב־9.00
בגו שבו ... יום ו' 27.7 ב־9.00
המנגה רוססית ...
המשרד: הנביאים 4 ת"א טל. 285761

מחפשים לתפקיד ראשי

בסרט קופרודוקציה
אירופאית, שחקנית צעירה יפהפיה
לקביעת פגישה בצרוף תמונות נא להתקשר לסרטי "שלשה פלוס בע"מ" (3+)
טלפון 221128

יהודית נאמרים · מתי דיסטן
מלך הג'ז והבלוז
איגור ידלין
לפני ואחרי ההופעה ריקודים לצלילי "המשכנעים"
מזמן במקום
נשמח לראות את חברי חברותא
בשלוב עם הקמפוס

הנהג
אין טרמפ לחייל
ומנע ממנו טבל מיותר

החייט ואשת הסנדלר

לתושבי תל־אביב
הערב 20.7 תל־אביב "בת־דור"
2 הצגות 9.30 — 11.30
מחר מוצ"ש "בת־דור" ב־9.15
מפיק: א. ברמון טל. 448345

התיאטרון צעיר מציג

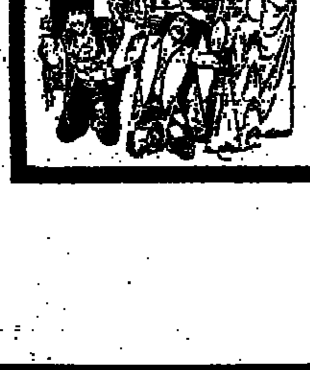

אל תקראו לי שחור!
מחזמר צבעוני על שחור ולבן
חיפה "..." הערב 20.7 ב־9.00
תל־אביב "..." מוצ"ש 21.7 ב־7.30—9.30
... יום ב' 23.7 ב־8.30
כרטיסים: "אהוד" 31688 ובכל המשרדים בעיר.

התיאטרון העממי א. דשא (פשנל) — לקבוצות ומוסדות רוקוקו טל: 248824

רבקה מכאלי - יוסי בנאי בתכנית "נשואין נוסח גרושין"
נהריה, "הוד" הערב 20.7 ב־9.00
צפת, "כליל" מוצ"ש 21.7 ב־9.45
מפעל אמנות לעם
כפר דרום יום א' 22.7 ב־8.30
עכו "עירעדן" יום ב' 23.7 ב־9.00
יצא תקליט חדש "נשואין נוסח גרושין" להשיג בכל חנויות התקליטים

להקת "כוורת" סיפורי פוגי
גבעתיים, "שביט" הערב 20.7 ב־9.00
תל־אביב, "בית הסתו' המורים" מוצ"ש 21.7 ב־7.45—9.45
תאטרון ירושלים יום ב' 23.7 ב־9.00
ת"א "צוותא" יום ג' 24.7 ב־10.00
ת"א, "בת־דור" יום ד' 25.7 ב־8.30—10.30

פסטיבל הגשש החיוור
"פסטיבל הגשש" לתקופה קצרה בלבד בקרוב תכנית חדשה
חולון, "רינה" הערב 20.7 ב־9.00
ת"א "אהל" מוצ"ש 21.7 ב־7.45—9.45
יפו, "אלחמברה" יום ב' 23.7 ב־8.30
ירושלים, "מיטשל" יום ג' 24.7 ב־8.45

פרסום בלבקין

הועד למען החייל, ת"א—יפו
ב„בית החייל"
ע"ש יוסף ברץ
רח' ויצמן 60, תל־אביב

תוכנית השבוע בתיאטרון

מוצ"ש 21.7 7.30 בערב	„אל תקרא לי שחור" התיאטרון הצעיר
מוצ"ש 21.7 9.30 בערב	„אל תקרא לי שחור" התיאטרון הצעיר
ראשון 22.7 8.30 בערב	חוג לדיון ספרותי „זאב הערבה" מאת הרמן הסה ע"י מר מנור.
ראשון 22.7 8.30 בערב	הופעת יחיד של דורית ראובני
שני 23.7 8.30 בערב	יהורם גאון בתוכניתו „אהבה יפה תיכונית" — תיאטרון סולן
שלישי 24.7 8.30 בערב	„פאפא ליאון" — תיאטרון סדן
מוצ"ש 28.7 7.30 בערב	„אנו אנו הפלמ"ח" תיאטרון הסתרון
מוצ"ש 28.7 9.30 בערב	„אנו אנו הפלמ"ח" — תיאטרון הסתרון

תוכנית השבוע במועדון דיסקוטק
(בין השעות 21.00—24.00)
בתכנית הקבועה: מוסיקת רקע, מוסיקה לרקודים, בר.

היום	התאריך	האמן
מוצ"ש	21.7.73	צמד פנינה ואנדרי
מוצ"ש	28.7.73	רמי ניר

מחיר הכרטיס: —.5 ל"י כולל משקה ראשון.
בימי חול: יפתח הדיסקוטק לפי הזמנה.

תערוכת האחים בר־עוז
מתקיימת בפואיה התיאטרון בבית החייל
רח' ויצמן 60, ת"א.
שעות הבקור בימי חול: 17.00—19.00
התערוכה תנעל ביום ד' 25.7.73.

תערוכת הצייר הרצל עוז
תפתח ביום ה' 26.7.73 בשעה 5.00 אחה"צ
בפואיה התיאטרון בבית החייל
רח' ויצמן 60, תל־אביב
שעות הבקור בימי חול: 17.00—19.00
התערוכה תנעל ביום ד' 8.8.73

נשף ריקודים
יתקיים ב„אולמי תחביב"
רח' אבן גבירול 68 תל־אביב
החל משעה 20.30
עם **תזמורת חיל האוויר**
בניצוחו של רס"ן אריך טייך
בתוכנית האמנותית: זמרי ותזמורת ח"א
והזמרת החיילת רחל
ולאון אוחיון על הבוזוקי

הכניסה לדיסקוטק ולנשף הרקודים לחיילים/ות ובני/ות זוגם בלבד.

הופעת יחיד של דורית ראובני
בחסות הרמטכ"ל רב־אלוף דוד אלעזר
תתקיים ביום א' 22.7.73 בשעה 8.30 בערב
בבית החייל ע"ש יוסף ברץ
רח' ויצמן 60, תל־אביב
ההכנסות קודש לועד למען החייל

לתשומת לב:
משרדי הועד למען החייל
עברו לכתובת החדשה:
דרך חיפה 75, או רח' ויסוצקי 12, כניסה ב'
טל' 452121

מפגש האמנים
„חצות וחצי"
רח' המסגר 51 ת"א
בתוכנית בערב שישי 20.7
ובמוצ"ש 21.7.73
* **אריק לביא**
* **להקת הצברים**

כל המבקר במועדון יקבל הזמנה לנשף „ברנשים־רוחותיכות" ביום שני.

תיאטרון הזמן מציג:

הערב חיפה ביתנו בשעה 9.00
מחר בתי ביאליק ליפין בשעה 9.30
ביום ב' נהריה הוד בשעה 9.00
כרטיסים בלבן, בסוכנויות ובקופה
המשרד טל. 229626

קלוב **לימור**
אבן גבירול 30,
טלפון 260773
הערב
2 הצגות
בשעות 9—10.30
עד יחיד לרצח
עם
מרק לסטר

מועדון סטודנטים ודתיים
מפגש הכלניות
גאים להציג
במוצ"ש 21.7.73
החלונות הגבוהים
ג'וזי כץ, שמואל קראוס, אלי מגן
תזמורת הצמרת
* הכלניות
מפגש הכלניות
ת"א, שונצינו 4
פנת יצחק שדה

למכירה

1. **משאית ליילנד ביבר**
פרטליין מודל 72
גיר וילסון,
2 סרנים אחוריים
1 מתרומם.

2. **משאית ליילנד סופר ביבר**
מודל 69
גיר וילסון
★
להתקשר למשק בני דרום
ע"י אשדוד, 055-24906
055-25496 לא בשבת.

תשובת פורום פילם לסרטי מין ואליסות

50 שנות אושר
עם שרשי וולט דיסני

המיטה המעופפת
תל־אביב „חן" שבוע 4 רמת־גן „אואזיס"

אלופי הספורט
תל־אביב „דקל" שבוע 2

ברווז שווה מליון
באר־שבע „בית העם"

בא ונעלם
ירושלים „הבירה"

טמפו בדיסני לגד מבצע
ענק של טמפו — מדבקה חינם למבקרים בסרטי וולט דיסני הנ"ל.

החלילן מהמלין
תל־אביב „דרייב אין" ב־7.30
בכוכבי: דונובן (בהשתתפות) ג'ק וויילד (אוליבר) הזמר המפורסם דונובן

זמנים מודרניים
צ'רלי צ'פלין
תל־אביב „גת" שבוע 5
רחובות „הדר"

לילה באופרה
האחים מרקס
ירושלים „ארנון" שבוע 4

הסרטים לכל המשפחה

הסינמטק הישראלי

במוצאי שבת 21.7 בשעה 19.00
* הרחוב — צ'פלין (קצר)
* קץ האביב — חיים בראשית
* החופשה של מסיה הולו — ז'אק טאטי

ב־21.30
לא תתקיים הקרנה שניה
ביום שני 23.7 בשעה 18.30
יוקרן גם
* אומברטו די — דה־סיקה
בשעה 21.00
* החופשה של מסיה הולו — ז'אק טאטי

סרטים אלה יוקרנו גם ביום חמישי בסדר הפוך, ב־6.30 וב־9.00.
הרשמת חברים וכרטיסים במקום החל משעה 18.30
אוטובוסים: 66, 62, 61, 55, 22, 21, 20, 19, 18, 12.

המרכז לטלויזיה לימודית

היום 20.7.73
בטלויזיה הלימודית

16.00	דף מספר — ספות
16.08	חמדו לשון — מי ימצא את המטמון
16.29	הרצל
16.35	רונו שיר — „היום, אחות, היא מלחמתנו"

בחניון מגדל רסקו בירושלים
אותר מספר מוגבל של מקומות חניה
השכרה בתשלום חודשי
לפרטים נוספים לפנות:
„דירות־עם", רח' שמאי 8, ירושלים

הקיץ כולנו...
במועדון־מלון
„רמת־אביב"
בגינת האורחים הפתוחה ומזמינכם:
הערב במוצאי"ש
לריקוד ולבלות בחברת משלחות
המכביה ה־9
לצלילי תזמורת
„האלמוגים"
עם הסולנים:
משה נוי, ואיתן מסורי
בתוכנית:
בראש מצעד הפזמונים להקת
„שבר־ענן"
(אלבום משפחתי)
זמר הבלוז
לב פלשצוק

בימי רביעי
פעל מועדון
„בר־מינך"
לסטודנטים בלבד!

מועדון הצפון
מזמינכם לרקוד ולבלות
במוצ"ש 21.7.73
באולמי רות
ברח' בן־יהודה 84 ת"א
(מול קולנוע „בן־יהודה")
בתכנית האמנותית
בועז שרעבי
חתן כנור־דוד
ריקודים לצלילי תזמורת
„היהלומים"
עם
סם אנטוני
מיזוג אויר מלא

התיאטרון סדן מציג

באר־שבע „קרן" הערב 20.7 ב־9.00
יפו „אלהמברה" מוצ"ש 21.7 9.45-7.30
ב' „בית העם" 23.7
ג' „ב. החייל" 24.7
כרטיסים: „גבע" אבקמוני, „טוקין", משרדי הכרטיסים
טל המשרד: 248012

מועדון 2.2 במבניון
יום שישי 20.7.73
* ריקודים לצלילי תקליטים
* סרט קולנוע
* סרטונים קומיים
* שעשועונים והגרלות
* בחצות וחצי — תוכנית בינלאומית
גמי קולינס — זמרת מאנגליה
אדיוה ספיר —
חשפנית מעות מברזיל
Las quarto monedas
להקת קצב מדרום אמריקה

במוצאי־שבת
20.30:
* סרט קולנוע
* סרטונים קומיים
* ריקודי עם ועמים
22.30:
* דיסקוטק 2.2 בפעולה
המועדון פתוח בימים ב', ד', ו' ושבת
הכניסה לסטודנטים ובוגרים בלבד

השבוע בבתי הקולנוע

תל־אביב
במוצאי שבת: 7.15, 9.30
בימי חול: 4.30, 7.15, 9.30

אופיר: הצגת בכורה ראובן בריוותם המשכנע בפ"ם
אורלי: הצגה בכורה ארצית סמסטר עבור קבוצה של פיצ'ילואני
אלנבי: שבוע 2 הצגת בכורה ... יהודה
אסתר: 7.30, 9.30 קירק דוגלס ... ג'ויאנו נמה גבר עם כבוד
גורדון: שבוע 4 הצגת בכורה ארצית דאבקרו 69
דרייב־אין: 7.15 החלילן מהמלין; 9.30 פרשת ... בהצגת גבעת האהבה
הוד: 7.00, 9.30 שבוע 3 יהורם גאון בהצגת בכורה ארצית קזבלן
זמיר: רוק הרוכבן ...
ירון: שבוע 4 אנג'לה ...
מוגרבי: שבוע 9 ...
פאר: 7.30, 9.30 ריאן אוניל ... ביטס הגנב שבא לסעוד
תמר: שבוע 10 דונלי ...
רמת־אביב: סבי ...
יפו: ...

ירושלים
במוצאי שבת: 7.00, 9.00
בימי חול: 3.45, 7.00, 9.00
אריון: 7.15, 9.15 אגרוף האיגמה
אדיסון: מייר ... היסוד של המסכה ...
אורגיל: פריסמון ... ואירה, דן ואהים אלוהים ...
אורנה: שבוע 2 ריצ'רד בג'יפין ...
ארנון: שבוע 5 האחים מרקס לילה באופרה
הבירה: צ'ק רופין קורט ראסל בא ונעלם
חן: ראובן בריוותם, גבי אלדור הצגה בכורה המשכנע בפ"ם
ירושלים: שבוע 5 ג'ון חיים ...
סמדר: 8.30 שבוע 6 מרלון ברנדו הסנדק
עדן: שבוע 3 יהורם גאון קזבלן
רון: ... סיפור ...

רמלה
המגדל: 7.15, 9.30 ז'אן מורו ...

לוד
אורלי: 7.00, 9.15 ...

ראשון־לציון
בשעות: 7.00, 9.15
... ליזה מינלי, יואל גריי ...
ראשון: הגוש המיציליאנצי
התמרה: 7.00, 9.15 הארטיסטים בחופשה
הריבה: 8.45 ...

נס־ציונה
אמבסי: פרי ... הבית בסל ...

רחובות
בשעות: 7.30, 9.45
בית־העולים: ... אהבה ...
הדר: צ'רלי צ'פלין זמנים מודרניים
חן: ...

אשדוד
בשעות: 7.30, 9.30
אסתר: זמן האלופים
דגון: ראובן בריוותם המשכנע בפ"ם

גדרות
בית העם: 7.15, 9.30 צ'רלס ברונסון ...

אופקים
בית העם: 7.15, 9.30 צ'רלס ברונסון ...

באר־שבע
חן: 7.15, 9.30 שבוע 3 יהורם גאון קזבלן

רמת־גן וגבעתיים
בשעות: 7.15, 9.30
אואזיס: שבוע 4 אנג'לה לנסבורי ...
אורדע: ראובן בריוותם בהצגת בכורה ארצית המשכנע
אורלי: הארטיסטים בחופשה
ארמון: מרגם היל, ...
גלאור: שבוע 2 רוק הדסון ...
הדר: שבוע 3 הצגת בכורה יהורם גאון קזבלן
לילי: שבוע 3 ואן ג'נסון ...
רמה: 7.00, 9.30 שבוע 3 יהורם גאון קזבלן
רמת־גן: ליזה מינלי, יואל גריי ...
שבעים: ...

פתח־תקוה
אורדן: 8.15 ...
הדר: 7.30, 9.30 ...
היכל: 7.00, 9.15 שבוע 3 יהורם גאון קזבלן
שלום: 7.15, 9.30 סוזי קנדל ...

קרית־אונו
...

חיפה
במוצאי שבת: 6.45 — 9.00
בימי חול: 4.00—6.45—9.00
אורה: ראובן בריוותם בכורה ארצית המשכנע בפ"ם
אורלי: שבוע 2 וודי אלן ...
אמפי: שבוע 4 סוזי קנדל ...
ארמון: מרגם היל, ...
בית־רוטשילד: ...
גלאור: ...
חן: מרלון ברנדו ...
כרמל־בנים: 7.00, 9.00 ...
מוריה: ...
מירון: ...
נוף: 6.45 ...
עצמון: שבוע 3 יהורם גאון קזבלן
פאר: ...
רון: ...
שביט: 7.00 — ...
עמפי ...
בית־העם ...
הדר ...
אורות ...
...

עכו
גורדון: 6.45, 9.00 רוק הדסון ...

נהריה
הוד: 6.45, 9.15 צ'רלס ברונסון ...
רון: 7.00, 9.15 ...

קרית־שמונה
הרמון: 6.15, 8.30 ...
שגיא: 6.45, 9.00 ...

עפולה
חן: 6.00, 8.30 ...
קולדה: 6.30, 9.00 ...

פרדס־חנה
דקל: 7.15, 9.30 ...

חדרה
אורות: 7.00, 9.00 זמן האלופים
הדרה: 7.00, 9.15 ...
חן: 7.15, 9.30 ליזה מינלי ...

הרצליה
בשעות: 7.00, 9.00
דניה: ...
דוד: ...
היכל: ...
תפארת: ...

נתניה
שרון: 7.00, 9.30 שבוע 3 יהורם גאון קזבלן

כפר־סבא
בשעות: 7.00, 9.15
...
הדר: 7.15, 9.30 ...
חן: ...

בת־ים
בשעות: 7.15, 9.30
אורנים: 6.00, 9.00 שבוע 2 מרלון ברנדו הסנדק
...

חולון
בשעות: 7.15, 9.30
ארמון: ראובן בריוותם בהצגת בכורה המשכנע
...

סינמטק מרתף
בקולנוע הוד 226226
היום 2.30 אחה"צ
ספר הג'ונגל
הלילה ב־10.30
5 המקצוענים

קולנוע שרון נתניה טל 22909
שבוע 4
"קזבלן"
בכיכובו של
יהורם גאון
7.00—9.30

בחצות בקולנוע „דרייב־אין"
במוצאי שבת 21.7.73
* ויליאם הולדן * ג'ניפר ג'ונס
בסיפור האהבה הקלאסי
„גבעת האהבה"
העתק חדש ● מוסיקה בלתי נשכחת

המערה
יפו העתיקה
טלפון 829018
ערב ערב עם
חוה אלברשטיין

ארמון שלום
מוזיאון השעווה הישראלי
הבידור המושלם לכל המשפחה!
פתוח: מ־10 בבוקר עד 11.30 בלילה. בימי ו' מ־10 בבוקר עד 3 אחר הצהרים!
במוצ"ש וחגים מ־5 עד 12 בלילה
מגדל שלום מאיר, תל־אביב, טלפון: 57304
נצל בקורך ב„ארמון שלום" והזה בנוף המרהיב המשקף מ„מצפה שלום"

השבוע במוזיאון תל־אביב

תערוכות
הבנין החדש (שד' שאול המלך 27)
יום ב' 23.7.73 ב־19.00
פתיחת תערוכת **יעקב אגם**
התערוכה תיפתח ע"י
שר התחבורה והתקשורת שמעון פרס
תערוכות נמשכות
* ז'ואן מירו — יצירתו הגראפית (אולם מס. 3)

יום ג' 24.7 ב־19.00 הדרכה מיוחדת בתערוכת מירו (בעברית בלבד) (נפגשים באולם הכניסה).

* **הדפסים של אמנים יפניים בני זמננו** (הקבינט הגראפי)
* **מאוספי המוזיאון** — אולמות מאיירהוף, יגלום והאפט.

ביתן הלנה רובינשטיין (רח' תרס"ט 6)
* **שמעון אבני** — ציורים
מחר, מוצ"ש ב־19.30 — האמן **שמעון אבני** ידריך את הקהל בתערוכה ויענה על שאלות.
הספריה לאמנות ע"ש הלנה רובינשטיין (הבנין החדש) פתוחה בימים א'—ה': 10—13, 16—19; ביום ו' 13—10.

סרטים
סרטי פדריקו פליני
יום ג' 24.7 ב־20.30 — **„הבטלנים"** (איטליה 1953).
במאי: פדריקו פליני. בהשתתפות: אלברטו סורדי, פרנקו פבריזי, ליאונורה רופה. דובר איטלקית, תרגום עברי.
יום ה' 26.7 ב־20.30 — **„הרמאים"** (איטליה 1955).
במאי: פדריקו פליני. בהשתתפות: ג'ולייטה מסינה, ברודריק קראופורד, פרנקו פבריזי. דובר איטלקית, תרגום עברי.
יום ה' 26.7 ב־16.30 — לכבוד חופשת הקיץ **„עולמם המופלא של האחים גרים"** תרגום עברי בגוף הסרט.
כרטיסים לאירועים בקופת המוזיאון.
שעות הביקור בשני הבנינים:
ימים א' ב' ד' ה' 19—16, 13—10. יום ג' 22—16, 13—10. יום ו' 14—10. מוצאי שבת 23—19.

חיי היהודים במארוקו
במוזיאון ישראל ירושלים

هكذا من الأصل

בידור

לאן השבוע · לאן השבוע · לאן השבוע · לאן השבוע

השבוע בפסטיבל הישראלי

חמישיית כלי הנשיפה הישראלית

אורי שוהם, חליל; **אליהו טורנר**, אבוב; **ריצ'רד לסר**, קלרנית; **זאב דורמן**, בסון; **מאיר רימון**, קרן.

עם

דניאל בארנבוים — פסנתר.

התכנית:
באך—ויואלדי: קונצ'רטו מס' 2 לחמישיית כלי נשיפה
פרטוש: „ערפילים" לחמישיית כלי נשיפה (בעבוד מ. רכטמן).
מוצארט: חמישייה במי במול מז'ור ק' 452.
בטהובן: חמישייה לכלי נשיפה עם פסנתר במי במול מז'ור אופ' 16.
הערב, 20 ביולי — עין הוד בשעה 21.00.

רביעיית תל־אביב

חיים טאוב, כינור; **יפים בוריקו**, כינור; **דניאל בנימיני**, ויולה; **עוזי ויזל**, צ'לו.

התכנית:
אבני: רביעיית כלי קשת מס' 2 („ממעמקים").
ראוול: רביעיית כלי קשת בפה מז'ור.
שוברט: רביעיית כלי קשת בסול מז'ור אופ. 161.
21 ביולי — חיפה, בית הרופא

„מצדה 967" — אופרה — בכורה עולמית

מוסיקה: **יוסף טל**
ליברית: **ישראל אלירז**
מנצח: **גארי ברתיני**
במאי: **ליאונרד שאך**
מעצב במה ותפאורה: **ארנון אדר**
מחר, מוצ"ש 21.7, בשעה 21.00 בתיאטרון ירושלים — הצגה אחרונה.

מניטאס דה־פלטה, גיטרה עם להקת לוס באליארדוס

מנהל: **אנדרה ברנארד**

התכנית:
אילתורים בנושאי פלמנקו, פאנדאנגו ובולריה.
22, 24 ביולי — תל־אביב, היכל התרבות.
23, 28 ביולי — הגן הלאומי קיסריה, התיאטרון הרומי
25 ביולי — ירושלים, בנייני האומה

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

מנצח: **דניאל בארנבוים**

סולנים: **ולאדימיר אשכנזי**, פסנתר
דניאל בארנבוים, פסנתר

התכנית:
מוצארט: קונצ'רטו לשני פסנתרים במי במול מז'ור ק' 365.
מאהלר: סימפוניה מס' 5 בדו דיאז מינור
22 ביולי — הגן הלאומי קיסריה, התיאטרון הרומי
23 ביולי — תל־אביב, היכל התרבות.

תזמורת הנוער הבינלאומית של „הנוער המוסיקלי"

מנצח: **זובין מהטה**

התכנית:
שוברט: סימפוניה מס' 3, ברה מז'ור
וברן: שש קטעים, אופ 6
מאהלר: סימפוניה מס' 1, ברה מז'ור
23 ביולי — ירושלים, בנייני האומה
24 ביולי — הגן הלאומי קיסריה, התיאטרון הרומי

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

מנצח: **דניאל בארנבוים**

סולנים:
סטלה ריצ'מונד (סופראן), **פיניון דאן** (מצו־סופראן), **מנשה הדז'ס** (טנור), **זיגמונד נימסגרן** (בריטון).

מקהלת „הזמיר" מניו־יורק

מנהל מוסיקלי: **סטנלי ספרבר**
מנצח: **מתיו לאזר**

מקהלת „הזמיר" מבוסטון

מנצח: **יהושע יעקובסון**
עם הסולן: **יוסף קליכשטיין**, פסנתר

בתכנית:
ל.ו. בטהובן: „פנטזיה מקהלתית" אופ. 80
סימפוניה מס' 9 ברה מינור, אופ 125
25 ביולי — הגן הלאומי קיסריה, התיאטרון הרומי

פנחס צוקרמן כינור
דניאל בארנבוים פסנתר

בתכנית:
בטהובן: סונטה בסול מז'ור אופ. 30 מס' 3
סונטה בלה מז'ור אופ. 47 (קרויצר)
סונטה בסול מז'ור אופ. 96
26 ביולי — תל־אביב, היכל התרבות

הרביעייה הישראלית החדשה

אלכסנדר טל, כינור; **רפאל מרכוס**, כינור; **זאב שטינברג**, ויולה; **יעקב מנזה**, צ'לו.

התכנית:
י.ס. באך: אמנות הפוגה (בעיבוד זאב שטינברג)
26 ביולי — ירושלים, החאן הירושלמי

להקת המחול „בת־שבע"

23 ביולי — כפר ורבורג
24 ביולי — פרדס חנה
26 ביולי — לוד

יצחק פרלמן, כינור; **פנחס צוקרמן**, כינור וויולה
יוג'יניה צוקרמן, חליל.

התכנית:
מוצארט: דואו בסול מז'ור לכינור וויולה, ק' 423
בטהובן: סרנדה ברה מז'ור לחליל כינור וויולה, אופ 25
שפוהר: דואר לשני כנורות
27 ביולי — עין הוד בשעה 21.00

כל המופעים מתחילים בשעה 20.30

כרטיסים להשיג במשרדי הכרטיסים ולפני המופעים בקופות.

תחבורה לקיסריה על ידי אגד—תור
מתל־אביב, רחוב הירקון, מול מלון הילטון בין ה שעות 18.15—19.00.
מנתניה, בתחנת אגד, בין השעות 18.45—19.30
מחיפה, ככר סטל בונה, בין השעות 18.45—19.15.

מכירת כרטיסים בקופת קיסריה
בין השעות 9.30—12.30, 15.30—18.00

סרטי אופק בעמ מציגים:

ראובן בר־יותם (סלומוניקו)

בסרט הישראלי בצבעים

המשכנע

„קודם הכח והכסף — הכבוד יבוא בעצמו..."

מפיקים: **אבי פרבשטיין**, **יוסי אבישר**

בימוי־צילום: **יחיאל נאמן**

בהשתתפות:
גבי אלדור
גן גאפרי
יהודה פוקס
מרצדס
יאיר רבין
שושנה דואר
עוגניה פומחוני

מפיק בפועל: **יורם בן עמי**
מוסיקה: **אילן מוכיח**
תסריט: **ראובן בר־יותם**, **אבי גדיבי**
שירים: **חיים אלגרנטי**
הפקה: אולפני הסרטה הרצליה

הצגת בכורה עולמית החל ממוצ"ש 21.7.73 ב־9 בתי קולנוע בעת ובעונה אחת!

„אופיר"	„חן"	„אורה"	„אורדע"	„אורך"	„אסתר"	„ארמון"	„דגון"	„בובב"
ת"א	ירושלים	חיפה	רמת־גן	באר־שבע	נתניה	חולון	אשדוד	אופקים

הזמנות והנחות בטלות ● מכירת כרטיסים בכל המשרדים

במוצ"ש 21.7 בהצגה שניה בשעה 9.30 תיערך הצגת גאלה חגיגית בקולנוע „דגון" אשדוד בחסותם של ראש העיר **אינג' צבי צילקר** וסגנו **מר עדי עם־שלום**

הגיטריסט הצועני הטוב בעולם

הזכור מהופעתו המשולהבת בטלויזיה הישראלית.

מניטאס דה־פלטה

עם להקת לוס באליארדוס

היפוליט, באליארדו, ריקרדו ביסרו, מאנרו באליארדו, חווה דייס

מנהל: **אנדרה ברנארד**
אילתורים בנושאי פלמנקו

הביקורת בעתונות העולמית:

האיש שיצר סיפור של הצלחה מסחררת.
מניטאס יכול היה לנגן לילה שלם אילו רצה בכך — הקהל היה כולו בידיו.
כאשר הוא מנגן, האישיות שלו והמוזיקה שלו מתמזגים יחד.
הרושם מחשמל!
הצלילים שהוא מפיק נשמעו פראיים, אך יחד עם זאת רכים משאפשר לצפות.
הגיטריסט הצועני הטוב ביותר בעולם.

22, 24 ביולי — תל־אביב, היכל התרבות
23, 28 ביולי — הגן הלאומי, קיסריה, התיאטרון הרומי
25 ביולי — ירושלים, בנייני האומה

ההתחלה בשעה 20.30.

כרטיסים להשיג במשרדים ובערבי המופעים בקופות
בקופה בקיסריה בין השעות: 9.30—12.30 15.30—18.00

לבאי הקונצרטים: מכירה מוזלת של תקליט מניטאס

קונצרט מיוחד

בהשתתפות:
יצחק פרלמן
יוג'יניה צוקרמן
פנחס צוקרמן

שלישיה:
כנור, ויולה, חליל

בתכנית:
מוצארט, ספוהר, בטהובן

הקונצרט ייערך במוצ"ש, כ"ח בתמוז תשל"ג (28.7.73) בשעה 8.30 בערב בתיאטרון ירושלים

כרטיסים — להשיג במשרד כהנא בירושלים ובקופת תיאטרון ירושלים.

כל ליל שבת ומוצ"ש **בגן־הוואי**
להקת „הצליל הגבוה"
פזמונים עממיים

אגודת הסטודנטים אוניברסיטת תל־אביב

מועדון בר־מינן

יום שישי 20.7.73
בתוכנית:
★ **הפרברים**
עם שובם ממסע הצלחה בחו"ל
ריקודים לצלילי תזמורתו המצויינת של
אורי כהן

מוצ"ש 21.7.73
בשעה 21.00
באודיטוריום ברשירה
ערב זמר חסידי
עם הרבי המרקד
שלמה קרליבך

כרטיסים במקום.
לאחר המופע ריקודים בבית הסטודנט
הכניסה עם תעודת סטודנט בלבד!
הזהרו מחיקויים
מועדון בר־מינן פועל אך ורק באגודת הסטודנטים.
הכנסו לפעילות תרבותית ענפה שתחל בקרוב

תיאטרון מסכות טל. 223212 מציג

מגזין 73

תל־אביב
בית ארלוזורוב (אהל)
הערב יום ששי 20.7 ב־9.30

ערב משוגע עם:

- **שלום חנוך**
- התזמורת הברנשים של **פיאמנטה**
- **שלמה גרוניך**
- **תצוגת אפנה מפוארת** לבני נשים ובגדיים
- **שאול ביבר** מה מסתתר במוזיאון השעווה
- **יובי** — משורר השלום
- **הראיון השבועי** אסתר הרליץ, מיכה חריש

שעשועונים נושאי פרסים מתנת חברת „הד ארצי"

כרטיסים במשרדים: „לאן", פסי דיזנגוף, רוקוקו, קסטל, הדרן, כנף, כרטיס.

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות • • • רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • •

האם אתה אוהב לצייר?

האם אתה מתעניין בגראפיקה?
האם אתה מוכן ללמוד את
אמנות הגראפיקה בביתך בזמנך הפנוי?

סטודיו 3/צ

בשתוף המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב
יכתם בביתך את כשרונך והתאמתך למקצוע הגראפיקה!
ללא תלות בגיל והשכלה.

לכבוד
המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב
ת.ד. 28124 ת"א למס' 77
אבקשכם לשלוח אלי ללא כל התחייבות כספית מצידי חוברת הסברה ומבחן התאמת כשרון למקצוע הגראפיקה.
שם: .... גיל: ....
כתובת: .... טל: .... (1)

המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב

למדי מקצוע
ב - 3 חדשים
במקום מגוריך–בכל הארץ

נקבנות
בשיטת I.B.M.

מקצוע שאין בו אבטלה והשתכרי טוב יותר. לאחר שנבשיך תוך 3 חדשים, נפנה אותך למקום עבודה מתאים ללא תלות בגיל והשכלה

לימוד
בוקר • צהרים • ערב
לפי בחירה

קורס בתבניות חינם למעונינות
• תעודת הסמכה •

פרטים והרשמה במשרדי
"המכון להכשרה מקצועית"
בשעות 9 - 1 לפנה"צ 4 - 8 אחה"צ

תל־אביב
רח' סלומון 7 מעגל המרכזית
רמת־גן
רח' ז'בוטינסקי 61 מול קולנוע רמה
חיפה
רח' ביאליק 17 פינת הר הכרמל
חולון
רח' סוקולוב 48 ליד העירייה
ירושלים
רח' אגריפס 8 מול קולנוע
רחובות
רח' יעקב 3
רמלה
רח' הרצל 5
באר שבע
רח' ההסתדרות 46 מול קולנוע

25 שנים למדינת ישראל

היא תקופה רבת השגים בכל תחומים וכל היא מתגאה בהם. לציון מועד חגיגי זה, החלטנו להקים קרן מלגות בת 100,000 ל"י שבאמצעותה נעזור ל־1000 תלמידים הרוצים לרכוש ידע, השכלה והשתלמות במקצוע. לבחירתך 500 קורסים ומקצועות, הניתנים ללימוד בביתך ובזמנך הפנוי, בשיטתנו ההתכתבותית היעילה, והנוחה:

מדעי המסחר	טכנאות והנדסה	השכלה כללית
☐ הנהלת חשבונות	☐ בנין	☐ בחינות בגרות ומקדמות
☐ מבי חשבונות מוסמכים	☐ מכונות	☐ בחינות סיום לאכסטרנים
☐ פקידות ומזכירות	☐ חשמל	☐ בחינות מלאות לבוגרים
☐ ראיית חשבונות	☐ חשמלאי מוסמך	☐ פסיכולוגיה
☐ כלכלת המשק	☐ שרטוט טכני	☐ אנגלית (כל הרמות)
☐ ציור וגרפיקה	☐ רדיו וטלויזיה	☐ עברית (כל הרמות)
☐ תמחיר	☐ רדיו מעשי (קיט)	☐ ערבית
☐ ארגון ומנהל	☐ אלקטרוניקה	☐ צרפתית ☐ גרמנית
☐ בנקאות	☐ תכנות מחשבים (בשפה האנגלית)	☐ G.C.E.
☐ עתונאות		☐ Cambridge Proficiency

שמי ________ כתובתי ________

25% הנחה משכר לימוד!

זוהי הענקה מיוחדת במינה, אשר אותה כדאי מאוד לנצל לטובת קידום עתידך. הפקד את הכשרתך בידינו המאומנות. אנו בעלי נסיון ומוניטין בתור בית הספר בכתב הגדול בארץ ומהחשובים בעולם. לשם קבלת פרטים מלאים ופרוספקט הנא סמן את הקורס המבוקש ושלח את התלוש בהקדם!

ירושלים — בן־יהודה 2, ת.ד. 1259
תל־אביב — פינסקר 2, ת.ד. 4637
חיפה — בלפור 9, ת.ד. 4323

המכונים הבריטיים

למד עיצוב פנים בביתך בזמנך הפנוי

האם אתה אוהב רהיטים יפים? האם אתה מרגיש כי יש ביכולתך לעצב ולהביע רעיונות חדשים? המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב מוכנים לבדוק את כשרונך והתאמתך למקצוע אדריכלות פנים בביתך.

ללא תלות בגיל והשכלה

לכבוד המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב ת.ד. 28124 תל־אביב למס' 88
אבקשכם לשלוח אלי, ללא כל התחייבות כספית מצידי, חוברת הסברה ומבחן התאמת כשרון למקצוע אדריכלות פנים.
שם: .... גיל: ....
כתובת: .... טל: .... (1)

המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב

תכנות מחשבים

נפתחים קורסי ערב
בתל־אביב • בחיפה
ירושלים ובאר־שבע

מתקבלים רק מסיימי 12 שנות לימוד בעלי נתונים מתאימים — לאחר מיון קפדני.

בוגרי הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים, יקבלו הפנייה למקומות עבודה מתאימים בהתאם להישגיהם.

לקבלת פרטים נא לצלצל:
לטל. 739193 ת"א וטל. 668048 חיפה.

לכב' המכון להכשרה מקצועית: 1
ת.ד. 28125 תל־אביב (למספר 111)
נא לשלוח לי פרוספקט על הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים.
שמי ....
גיל ....
השכלה ....
כתובתי ....

עיצוב־פנים
אדריכלות־פנים!

נפתחים קורסי־ערב
בתל־אביב • בחיפה
בירושלים • בבאר־שבע

מתקבלים רק בעלי כשרון ונתונים מתאימים לאחר מיון קפדני.

בוגרי הקורסים יקבלו הפנייה למקומות עבודה מתאימים בהתאם להישגיהם.

לקבלת פרטים נא לצלצל:
לטל. 739193 ת"א ולטל. 668048 חיפה

לכ' המכון להכשרה מקצועית,
ת.ד. 36239 תל־אביב (למספר 3)
נא לשלוח לי פרוספקט על קורסי עיצוב ואדריכלות־פנים.
שמי .... גיל ....
כתובתי ....
1

כתיבה במכונה
פקידות

שרותל

פקידות
★ מזכירות ★
★ כתבנות ★

תעודות גמר • עזרה בעבודה
• אפשרות להצלחה • בתשלומים נוחים

קורס ערב 24.7 | קורס בוקר 23.7

כיתות: בוקר / צהרים / ערב
תל־אביב, רח' אלנבי 140 ככר המושבות, טלפון 724335 (ליד התחנה המרכזית)
פתוח מ־8 בבוקר עד 8 בערב רצוף
ירושלים, מרדכי בן הלל 10 (פנת בן יהודה) טלפון 232748
רמת־גן, רחוב ז'בוטינסקי 54, טל. 724335 (מול קולנוע רמה)
חולון, רח' סוקולוב א/70 (במרכז) (7—4)

-גרפיקה-

נפתחים קורסי־ערב
בתל־אביב • בחיפה

מתקבלים רק בעלי כשרון ונתונים מתאימים לאחר מיון קפדני. בוגרי הקורסים יקבלו הפניה למקומות עבודה מתאימים — בהתאם להישגיהם.

לקבלת פרטים נא לצלצל לטל. 739193 ת"א טל. 668048 חיפה.

— או מלא וגזור: —

לכב' המדרשה לגרפיקה ולציור, (1)
שליד „סטודיו ציזר", ת.ד. 36239 תל־אביב
נא לשלוח לי פרוספקט על קורסי גרפיקה
שמי ....
כתובתי ....
גיל ....

אוניברסיטת בר־אילן

מודיעה בזה על

המשך ההרשמה לקורסי קיץ תשל"ג

יולי—אוגוסט—ספטמבר 1973

בנושאים הבאים: —

א. קורסים בתחום מדעי היהדות והרוח: לימודי יסוד ביהדות; היסטוריה ישראלית; פילוסופיה כללית; מוסיקולוגיה; קורס ללימודי הלשונות: — אנגלית, עברית, ערבית, צרפתית, גרמנית, רומית.

ב. קורסים בתחום מדעי החברה: — כלכלה; סוציולוגיה; מדעי המדינה; חינוך.

ג. קורסי הכנה למדעי הטבע: — ביולוגיה; כימיה; פיסיקה; מתמטיקה.

פרטים ניתן לקבל ע"י פניה אישית למשרד לקבלת תלמידים, בנין המינהלה, בימים א'—ה' בין השעות 9.00—12.00.

אוניברסיטת בר־אילן

מודיעה בזה על

פתיחת מסלול לימודים לתואר ראשון (ב.א.) כללי במדעי החברה

המסלול הנ"ל מומלץ לאנשי מינהל בכירים ולקציני צה"ל.

פרטים והרשמה ע"י פניה אישית למשרד לקבלת תלמידים, אוניברסיטת בר־אילן, — רמת־גן, בימים א' ג' ה' בין השעות 9.00 — 12.00.

ההרשמה תסתיים ביום רביעי, כ"ה בתמוז תשל"ג (25.7.73).

ויצ"ו סניף תל־אביב

הכשרת האשה

מודיעה על

הרשמה לקורסים מקצועיים

קבוצות בוקר ואחה"צ

1. גזירה ותפירה
2. פדיקיור ומניקיור
3. קוסמטיקה

שעות ההרשמה בין 8.00—13.00.

מקבלים הזמנות לתפירת שמלות ותקונים הידועים של ביגוד בביצוע מעולה

מרכז האשה ויצ"ו, המלך ג'ורג' 35 ת"א, 226721.

טכניקום

בתאריך 15.7.73 ייפתחו קורסי ערב

חשמלאות

לקראת רשיון ממשלתי מטעם משרד העבודה

חיפה, הרצל 44 | ת"א, בן יהודה 28

תוך זמן קצר

תלמדי כתיבה במכונה בשיטה עיוורת.
עברית-אנגלית ופקידות למסיימים/ות
תעודה ועזרה בסידור עבודה.
★ הנחה לחיילים/ות, סטודנטים/ות
★ חינם קורס מלא לדרוכש
אצלנו מכונת כתיבה.

טכנו-כתיב

רח' ברנר 44 ת"א (תחנה מרכזית) טל. 611742

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

מעריב לספורטאים

„אמן הספורט" מבריה"מ זכה במדלית זהב במכביה

מישה ירמק, מהנדס בן 32, היושב באשדוד צירף „זהב" לתוארו כאלוף ישראל בהיאבקות

מאת שמואל שחם

בתוך ארבע מדליות זהב בהיאבקות בסגנון יווני־רומי, שבהן זכתה ישראל בתחרויות המכביה ה־9 — הראשונה, דווקא, נפלה בחלקו של עולה חדש מבריה"מ, מישה ירמק, בן 32, מהנדס במקצועו — שבשבועות אחדים קודם לכן נטל את כתר אליפות ישראל, כשגבר על כל יריביו ב„מדיות".

הבש עבודה שלוה נסיון בענף ההיאבקות, עומדות לזכותו של האלוף החדש, אשר מחזיק בתעודת אמן הספורט של בריה"מ, והתגורר ביום עלייתו ארצה, לפני כארבעה חודשים, במרכז הקליטה באשדוד.

הישגיו הנפלאים בבריה"מ, אשר העניקו לו את תעודת אמן הספורט, הועמדו בצל כל שני הרגעים הגדולים בקריירה הספורטיבית שלו, עליו הוא מספר: „כאשר הושמע ההמנון של מדינת ישראל, בפתיחת התחרות בין שוויץ לבין ישראל, שבה זכיתי באחד מבין שני הנצחונות ה־יחידים שבהם זכו מתאבקי ישראל, הרגשתי שהגעתי לשיא. חלומי הגדול לייצג את ישראל, הפך למציאות, והבנתי שאני חייב לתרום את מלוא יכולתי למען ישראל, ולמען קידום הספורט בישראל; הרגע הגדול השני — היה במכביה".

את היתר היציאה מבריה"מ, קיבל מישה לאחר שישלם כופר העדה בסך 3,000 רובל. בני משפחתו נשארו בבריה"מ, כיוון שטרם קיבלו היתר זה.

בעיר אשדוד, המאוכלסת בעולים מכל כנפי־תבל, מקווה מישה למצוא את מקום מגוריו. בשבועות האחרונים הצטרף כמאמן וכמתאבק לאגודת הפועל אשדוד.

„רמת ההיאבקות המוצגה בישראל איננה טובה" — אומר האלוף.

„כדי לפתח את ענף ההיאבקות בישראל, צריך מאמנים ברמה גבוהה. ראשי הספורט בישראל חייבים לדעת, שעבר התם של המאבנים הלאומיים חייבת להתרכז אך ורק בהיאבקות, מבלי לעבוד עד לשעות אחה"צ במקומות אחרים כדי להתפרנס.

„כמו כן יש בישראל שופטים אשר אינם מתמצאים בחוקה. עובדה זו גורמת להוסר סדר בהלך ההתחרויות, ולוויכוחים בין השופטים לבין המתאבקים".

את התקופה הקצרה לשהותו בישראל, ניצל מישה ירמק ללימוד השפה העברית, (הי שגורה כבר היטב בפיו), ליחפש אחר מקום עבודה מתאים ולאימונים רבים לקראת המכביה, שבה זכה כאמור בהצלחה גדולה.

מישה ירמק

הוחל בהקמת מרכז הספורט החדש בכפ"ס

בימים אלה הוחל בעבודות השלב הראשון בבניית מרכז הספורט העירוני החדש של כפר־סבא, כאשר לב הפרוייקט תהיה איצטדיון של קבוצת הפועל המקומית. המימון הראשון הושקע בפרוייקט זה, המתוכנן על־ידי האדריכל מר משה גלפה.

השטח שאושר למטרה זו נקבע במקום מרכזי בעיר, אם לוקחים כבר בחשבון הליכים שעוד יתפתחו בעתיד.

במקום יהיה לא רק מגרש כדורגל מרכזי, מסופח דשא, עם יציעים ל־17 אלף איש שרובם יישבו על דשא וחלקם יישבו ביציע מכוסה בגג — אלא יהיה גם מגרש פיוחד רק לאימונים, אולם התעמלות, כיתתי אתלטיקה, מסלולים לריצה, מגרש כדורסל עם 1200 מושבים וארבעה מגרשי טניס.

סביב לאיצטדיון יוקצו כשטחי חניה — שטח נפרד לאוטובוסים ומכוניות ושטח אחר — למכוניות פרטיות.

מעריכים כי עבודות השלב הראשון — הכוללות את הקמת האיצטדיון המרכזי והמגרשים — יסתיימו תוך עשרה חודשים, ואילו השלב השני יסתיים בעוד חצי שנה לערך.

אושרה הקצבה לתיכנון האיצטדיון בי־ם

מועצת פועלי ירושלים אישרה אתמול סכום של 2 מיליון ל"י לתיכנון האיצטדיון העירוני שיוקם בבירה.

האיצטדיון המיועד — שיבנה על שטח של 100 דונאם באיזור שועפאת, יהיה ביתן של שתי הקבוצות הירושלמיות המשחקות בליגה הלאומית — הפועל וביתר.

תקציבו של האיצטדיון הוא 30 מיליון ל"י, ולפי הצעת אנשי הפועל הם ישתתפו ב־60% ואילו ביתר ב־40%.

שני כדורסלנים מארה"ב ל„אנטיב"

שניים מן הכדורסלנים האמריקנים, שעמם ניהלה מכבי ת"א מו"מ לקראת העונה הבאה בשורותיה, בשחקו בבית אחד עם לאלופת הכנה, הגיעו בסופו של דבר את צרפת.

העתון „ל'אקיפ" מסר אתמול כי וואלטר ג'ונס, בן 23, גובהו 203 ס"מ וצ'אק ליה, 24 (204 ס"מ), הצטרפו לקבוצת „אנטיב", שהופיע בגביע קוראץ'.

קבוצה זו בחנה כידוע לפני שבועיים גם את בארי לייבוביץ מישראל, שחזר לאחר הכבו להופיע במשחק המכביה.

אגב כבר לייבוביץ, החליט להצטרף לקבוצה ההולנדית „לווידס פלאגס" הארלם.

10 מדינות ב„מרדאקה"

נבחרת הכדורגל של מלזיה תתמודד עם נבחרת מדינות בפתיחת טורניר ה„מרדאקה", שיחל ב־26 ביולי, בקואלה־לומפור.

10 מדינות — תאילנד, הונג, סינגפור, בורמה, בנגלהדש, דרום־וייטנאם, קמבודיה, דרום קוריאה, כווית ומאלזיה — יטלו חלק בטורניר, שהוא 17 בכספר, ויסתיים ב־11 באוגוסט.

● דוויט סטונס, האתלט האמריקני הצעיר נחות על מזרן־הקפיצה לאחר שעבר 2.30 מטר (מימין) — והרף כשהתברר לו שהרף לא זז ממקומו, פרץ בשאגות־שמחה וריקד באיצטדיון האולימפי במינכן.

דווייט סטונס, שיאן העולם החדש בגובה (2.30 מ') מתוודה:

„כשאעבור 2.35 מ'-בעוד 3 שנים-נוכל לקבוע מיהו הקופץ הגדול מכולם"

שרות „מעריב לספורטאים"

בשעה 2 אחרי־חצות, אחר כמה וכמה כוסות שמפניה, הזר האמריקני דווייט סטונס, בן ה־19, למשקה הרגיל שלו — קוקה־קולה — והמשיך לפטפט על השיא העולמי בקפיצה לגובה. כל כך שהיה מוכן להאזין לו בבאר של מלון „שרתון" במינכן, יכול היה לשמוע מפי בעל מדלית הארד באולימפיאדה 1972 שהישגו הטוב ביותר עד לשבוע שעבר היה 2.26 מטר — כיצד הצליח זה עתה, באיצטדיון האולימפי של מינכן להיות לאדם הראשון בעולם שעבר 2.30 מטר.

„כאשר הרף נשאר במקומו, הייתי משוגע מרוב שמחה", אמר סטונס. מההריו חשבו תחילה, כי הבלונדי הארוך (1.96 מטר) השתגע — כי קפץ תחילה קדימה ואחר־כך לאחור.

השעה היתה כבר 6 בבוקר, כאשר דווייט, עייף ומנומנם, הסכים ללכת למיטתו. אבל האור בחדרו הוסיף לדלוק. בהלומתו הבשיך שוב־ושוב לקפוץ — 2.30 מטר.

אחר שעתיים של שינה, היה שוב ער. פרשן־רדיו רוסי ביקש לדעת, אם הוא חושב עצמו לגדול הקופצים בעולם. „אני יודע, שאוכל להיות הגדול מכולם".

הרוסי ואלרי ברומל הציב בשעתו את השיא העולמי ב־2.22 מטר ל־2.28 מטר, — עד שתאונת אופנוע שמה קץ לקריירה שלו. אומר סטונס: „כאשר אעבור 2.35 מטר — וזה יקרה בערך בעוד כשלוש שנים — נוכל לשוחח על הנושא, מי הוא הגדול מכולם".

סטונס החל לקפוץ לגובה לאחר שראה בטלוויזיה, בשנה 1963 — בהיותו בן 9 — כיצד ואלרי ברומל קובע שיא עולמי. „לא יכולתי להבין, איך אדם קופץ כל כך גבוה".

האלוף החדש גבלה, שהוא לבעשה שווֹדי. „עבר האמיתי הוא סטנסטרום. אבל אבי, שהיגר לארה"ב, סבל כשמו הזר, ולכן שינה אותו לסטונס. אשתקד חשבתי לחזור לשם־המשפחה הישן שלי, אבל זה היה צריך לעלות כמה מאות דולארים — ולכן ויתרתי".

אביו של סטונס הוא בונה גשרים ידוע בחוף המערבי של ארה"ב, אולם דווייט אינו רוצה לקחת כסף ממנו. „הורי גרושים. אני רואה את אבא לכל היותר פעם אחת בשנה".

כשאינו עוסק באימונים או בתחרויות, משתדל סטונס להרוויח כמה דולארים בהוליווד: „לא כמתכב קולנוע, אלא כציור בחברה הפקה".

מן הכוכבים למד משהו. „אינני מוכר את הפה אף פעם. יש לי תשובה תמיד — גם על השאלות הטיפשיות ביותר. ד אני מסוגל לשוחח גם על כל מיני נושאים מסובכים, בלי שאיש־שהוא ירגיש כיד, כמה לקויה השכלה שלי".

דווייט אינו רוצה להיות ספורטאי מקצועני. „אפשר להתהדר טוב גם בתוך חובב. האם להיות מקצוען — או כוכב בסרטים. מדריכי הסנים שלי מתנהגים לפני, שאעזוב את הקפיצות" — מספר דווייט.

האם לא הסתרר אותו ההצלחה, כאשר יחזור לארה"ב, לקבלת פנים סוערת, לאחר סיור בן 3 חודשים באירופה?

„איזו קבלת פנים?! שיא עולמי באתלטיקה קלה לא כדאי באמריקה שום תשומת־לב. שם משתגעים רק מכדורגל וראגבי".

האמנם אין דבר בעולם, שיכול להביך את האלוף הצעיר?

„יש בהחלט. כשאני רואה ברחוב בחורה יפה, שהייתי רוצה להכיר אותה, פתאום אינני מסוגל להוציא מילה אחת מהפה. אינני יודע למה. אולי אני לא־יוצלח אצל נשים"...

GALA לפטורי מס במטבע מקומי*

עתה ניתן לרכוש
מכונת כביסה גאלה
בסכום של
1,800 ל"י בלבד
במטבע מקומי

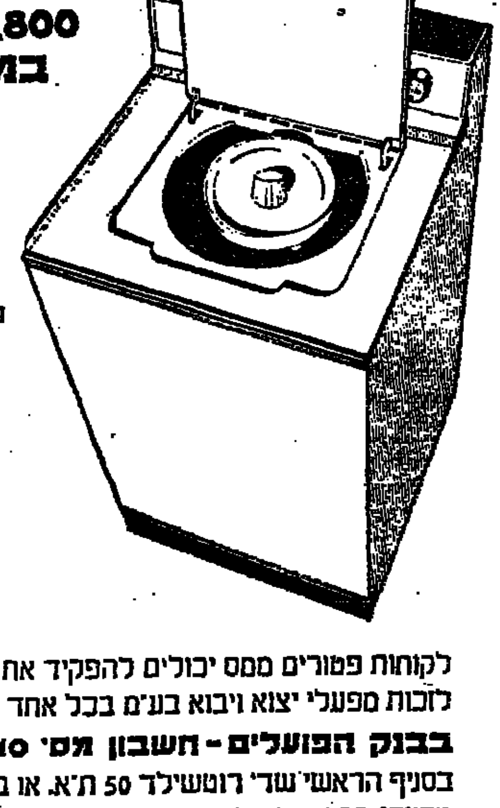

בסכום הנ"ל וכלולים גם
השרותים הבאים:
שחרור מהמכס.
בדיקת המכונה
בבית המלאכה.
הובלה לבית הלקוח.
הרכבת והדגמת המכונה
ואחריות לשנה.

לקוחות פטורים ממס יכולים להפקיד את הסכום הנ"ל לזכות מפעלי יצוא ויבוא בע"מ בכל אחד מהבנקים הבאים:

בבנק הפועלים - חשבון מס' 59510
בסניף הראשי שד' רוטשילד 50 ת"א. או בכל אחד מסניפי הבנק ברחבי הארץ.

בנק אגוד - חשבון מס' 811200/45
בסניף בורסת היהלומים ברמת־גן או בכל אחד מסניפי הבנק ברחבי הארץ.

בנק דיסקונט - חשבון 3829/6
סניף השוק החקלאי. החשמונאים 88 ת"א או בכל אחד מסניפי הבנק ברחבי הארץ.

בנק לאומי - חשבון 39600/58
סניף רח' החשמונאים 91 ת"א או בכל אחד מסניפי הבנק ברחבי הארץ.

את אישור הבנק על ההפקדה עם פרטים מפורטים של שם המפקיד וכתובתו יש להמציא למפעלי יצוא ויבוא בע"מ רח' החשמונאים 107 ת"א או לאחד מסוכני "גאלה" בכל רחבי הארץ.

*ואת בנוסף לאפשרות של רכישת המכונה במטבע־חוץ־118 ...

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות • • • רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • •

אונ"ב — האוניברסיטה לכלכלה ולמדעי החברה

נפתחה ההרשמה ללמודי ערב לשנת תשל"ד

הפקולטה לכלכלה
החוג לכלכלה
החוג למינהל עסקים
ביה"ס לחשבונאות.

הפקולטה למדעי מדינה וחברה
החוג למדעי המדינה
החוג לעיתונאות ולתקשורת המונים
החוג לסטציולוגיה.

בית הספר ללימודים יהודיים
החוג ללשון ולספרות־עברית
החוג למקרא ולתולדות ישראל.

בית הספר לשפות
קורסים בשפות הבאות: אנגלית, צרפתית, גרמנית, ספרדית ורוסית.
אנגלית — הכנה לבחינות כניסה לאוניברסיטת קמברידג' (Cambridge Proficiency)
צרפתית — כיתות בשיטה אורקולית. בשיתוף עם שגרירות צרפת בישראל.

בית הספר להכנה לבחינות של אגודות המהנדסים הבריטיות
לקראת התואר מהנדס אלקטרוניקה.
לקראת התואר מהנדס מכונות.

לקבלת פרוספקט מפורט ללא כל התחייבות פנה אל האוניברסיטה לכלכלה ולמדעי החברה, ת.ד. 17054 ת"א 61170.

פרטים נוספים והרשמה במשרדי האוניברסיטה, בבנין בית־ספר תיכון אליאנס רח' רידינג, רמת־אביב, תל־אביב.

מועדי ההרשמה:
בימים א'—ה' בשעות 20.00—17.00
בימים ג' ו־ה' בשעות 13.00—11.00

אוניברסיטת תל-אביב

היחידה לרישום ולקבלה מודיעה על

רישום מאוחר לפקולטות למדעי הרוח ולאמנויות
לשנת הלימודים תשל"ד
שיתקיים בין התאריכים 1.8.73—15.8.73
ללימודים לקראת התואר הראשון (ב.א.) לחוגים הבאים:

הפקולטה למדעי הרוח
מקרא
תלמוד
לשון עברית
ספרות עברית
פילוסופיה יהודית
היסטוריה של עם ישראל
ארכיאולוגיה ותרבויות המזה"ת הקדום
פילוסופיה
לימודים קלאסיים
היסטוריה כללית
היסטוריה של המזה"ת ואפריקה
שפה וספרות ערבית
בלשנות שמית
ספרות אנגלית ואמריקאית
בלשנות
תורת הספרות הכללית
גיאוגרפיה
שפה וספרות צרפתית

הפקולטה לאמנויות
אמנות התיאטרון
מוסיקולוגיה

בעלי תעודות בגרות, המעוניינים בלימודים בחוגים הנ"ל, מתבקשים לפנות אישית ל־משרד הרישום בבניין מכסיקו, קרית האו־ניברסיטה ברמת־אביב, ולהביא את תעודו־תיהם.

שעות הקבלה:
בימים א'—ה' בשעות 08.00—14.00
בימי ד' גם בשעות 15.00—17.00
טלפון 3—2—411191

התכונן לבחינות הבגרות בביתך

אנו נכין אותך בביתך, בזמנך הפנוי, ולפי הקצב המתאים לך, למועדי הבחינות הטוחים לך. טובי המורים בארץ יבדקו את שיעוריך. כל לומד רשאי להשתתף בהרצאות ותרגילי סיכום בשלוחת המכון הקרובה אליו — ללא תשלום נוסף.
הנחה של 25% לחיילים.

קורסים נוספים בכתב
- תכנות מחשבים
- רדיו אלקטרוניקה כולל חלקים ומכשירים
- צילום — כולל מכשירי פיתוח
- גרפיקה שימושית
- מינהל עסקים
- אדריכלות פנים

לקבלת תכנית לימודים הינם פנה אישית או שלח התלוש הרצ"ב לת.ד. 28124 תל־אביב.
שם: ______ מעוניין בלימוד: ______ (1)
כתובת: ______ טל' ______

בכל מקום בארץ	תל־אביב	חיפה	רמת־גן	באר שבע
פנה אישית או בכתב ל ת.ד. 28124 ת"א	רח' סלומון 7 (תחנה המרכזית)	רח' בלפור 5 (בבנין האוד לשעבר הפיל)	רח' ז'בוטינסקי 61 (מול קולנוע רמה)	רח' החלוץ 86 (מול שכונת שכ"ס)
	חולון: רח' סוקולוב 48 (ליד הסופרמרקט)	פתח־תקוה: רח' ההגנה 17 (בפרדס)	ירושלים: רח' אגריפס 8 (מול קולנוע עדן)	רחובות: רח' יעקב 3 (מול אורה)

המכללה הישראלית להשתלמות בהתכתבות
המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

בוקר · אחוד בתי ספר · ערב
טכניקום · הרמס
נמשכת ההרשמה לשנת לימודים תשל"ד
לקורסים חד־שנתיים אינטנסיביים להכשרה מקצועית
- אלקטרוניקה
- פקידות כללית
- רדיו - טלויזיה כולל טרנזיסטורים
- מזכירות
- שרטוט לעיצוב פנים · מכונות · בנין וארכיטקטוני
- הנה"ח
- גרפיקה
- כתבנות

ספרי הלמוד, כלי השרטוט וכלי העבודה מסופקים ע"י ביה"ס
מעבדות, חדרי שרטוט וחדרי עבודה מעשית
תל אביב בן יהודה 28 · חיפה הרצל 44

טבנ?בון (טכניבון)
בי"ס טכני תיכון
הרשמה לכתות בוקר י' - יא' - יב'
במגמות:
- * רדיו אלקטרוניקה
- * טלויזיה
- * מחשבים IBM
- * לבורנטים

שרטוט · גרפיקה · ציור ותכנון אופנה
הומניסטית וריאלית
תעודת בגרות — הסמכה טכנית
פרטים והרשמה: 9—1 לפנה"צ 4—8 אחה"צ
תל־אביב: רח' סלומון 7 [תחנה מרכזית]
רמלה: רח' גורדאו 5 (במוסד תקוותנו)
רמת־גן: רח' ז'בוטינסקי 61 [ליד קולנוע רמה]
חולון: רח' סוקולוב 48 [בין הסופרמרקט]
פתח־תקוה: רח' ההגנה 17
חיפה: רח' בלפור 5 [בין האוד לשעבר הדיל]

המכון להשתלמות מקצועית משולבת
מחוז ירושלים
מודיע על
פתיחת הקורסים הבאים:
- * שזירת פרחים שימושית שלב א'
- * גרפיקה
- * יסודות הצילום
- * קריאת שרטוט

פרטים והרשמה:
ירושלים: רח' יפו 68 (בית טולכוב) טל' 226455
המכון להשתלמות מקצועית משולבת · משרד העבודה · אורט ישראל

טכניקום
לתשומת לב —
בוגרי קורסים לאלקטרוניקה סוג 1
נפתחים קורסי יום וערב להשתלמות
באלקטרוניקה סוג 2
בפיקוח משרד העבודה
מעבדות משוכללות · הספקת ספרי למוד
חיפה, הרצל 44
ת"א, בן יהודה 28

תיכון רון
הכנה לבחינות
בגרות ומוקדמות · לטכניון ולאוניברסיטה
לשנת הלימודים תשל"ד
לימודי בוקר י', י"א, י"ב
מגמות: ריאלית, הומנית, ביולוגית־כימית, דו־לשונית (אנגלית־צרפתית)
מגמות: מתמטיקה, פיסיקה
מועד: דצמבר 1973
- קורס למתמטיקה לתלמידים נכשלים
לבוגרי תיכון "רון" ולחיילים תנאים מיוחדים
נמשכת ההרשמה ללימודי בוקר וערב
פרטים והרשמה: רחוב סמולנסקין 7 תל־אביב, טלפון 229960

ספרות נשים
בזמן קצר בהדרכה מקצועית מעולה
החלה ההרשמה לקורס הקרוב
קורסים יום וערב
דיאנה
תעודה מוכרת למסיימות
ריינס 1 ת"א ככר דיזנגוף
טל. 226066

נקבנות בשיטת I.B.M
- גיל והשכלה לא קובעים
- קורס חינם בכתבנות

תעודת גמר ועזרה בעבודה
שרוטל
תל־אביב אלנבי 140 (תחנה מרכזית) טל. 724335
ירושלים מרדכי בן הלל 10 טל. 232748 (פ. בן־יהודה)
רמת־גן ז'בוטינסקי 54 טל. 724335 (מול קולנוע "רמה")
חולון רחוב סוקולוב א/70 (7—4 בערב)

תיכון אנקורי
בגרות אקסטרנית
כיתות בוקר
הרשמה לכל הכיתות לשנת תשל"ד
בכל המגמות
הלימודים בהתאם לחוק הפיקוח
כל ספרי הלימוד חינם
נמשכת ההרשמה לקורסי ערב לבגרות
סירקין 3, ת"א, ליד בוגרשוב / בן־יהודה 46, טל. 288718 • 282314

גמנסיה גורדון
ההסתדרות הכללית של העובדים בישראל
מרכז הקואופרציה, המחלקה לחינוך
בפיקוח ציבורי
תיכון בוקר עיוני
כיתות: שישית, שביעית, שמינית
הכנה לבחינות בגרות ומוקדמות
בכל המגמות
מילגות • חינוך משרים • אספקת ספרים
נמשכת ההרשמה גם לקורסי ערב אקסטרניים לבגרות ולמוקדמות
התיעצות פרטנית והרשמה:
ת"א רח' גורדון 53
בינת רינס. טל: 248514
בשעות 08.00-14.00 17.00-20.00

שימו לבו

"אורלי"
בי"ס לספרות מודרנית
פותח ב־1.8.73 קורסים חדשים
- * ספרות נשים
- * קוסמטיקה מודרנית

הרשמה: "אורלי"
תל־אביב, רח' דיזנגוף 92 (בכבר) טלפון 281033

בבי"ס לגזירה ותפירה
נפתחים קורסים חדשים
ההרשמה מ־3 אחה"צ עד 7
איבנשטיין
תל־אביב, רחוב פינסקר 9

בחינות בגרות

טכניכון
תיכון לאכסטרנים
נפתחות כיתות חדשות
מוקדמות • בגרות
ערב־בוקר־בכתב
אוקטובר 73 — אפריל 74
בכל מקום בארץ
- * עזרה במתמטיקה ובאנגלית למתקשים.
- * חלק מספרי הלימוד ללא תשלום.
- * תלמיד אשר לא יעמוד בבחינות, רשאי להמשיך את לימודיו חינם עד להצלחתו.
- * סידור מיוחד ליוצאים למילואים

פרטים והרשמה: 9—1 לפנה"צ, 4—7 אחה"צ

בכל מקום בארץ	תל־אביב	רמלה	רמת־גן	חיפה
פנה אישית או בכתב ל ת.ד. 28124 ת"א	רח' סלומון 7 (תחנה המרכזית)	רח' גורדאו 5 (במוסד תקוותנו)	רח' ז'בוטינסקי 61 (מול קולנוע רמה)	רח' בלפור 5 (בבנין האוד לשעבר הפיל)
	חולון: רח' סוקולוב 48 (ליד הסופרמרקט)	פתח־תקוה: רח' ההגנה 17 (בפרדס)	ירושלים: רח' אגריפס 8 (מול קולנוע עדן)	רחובות: רח' יעקב 3 (מול אורה)

هكذا عن الأصل

חברת ההסתדרות, אשה עובדת עקרת הבית

את היודעת

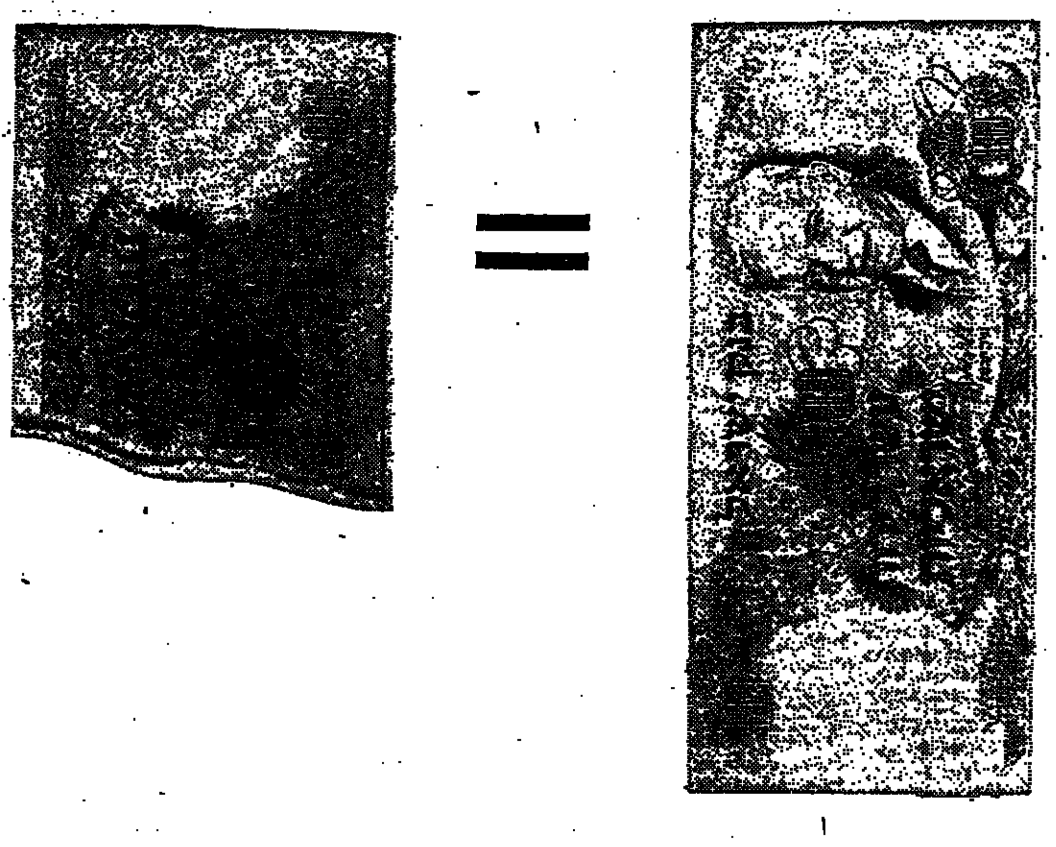

כמה היה שווה לך בקניותיך שטר
כסף זה לפני מספר שנים.
וכמה פחות הוא שווה בימים אלה.
זו התוצאה של גלי ההתייקרות
והאינפלציה.
לכך הביאה מדיניות המערך.

תני סיכוי לשינוי
למענך העלי את
גחל
גוש חרות-ליברלים
בהסתדרות

מודיעין

זמני הדלקת הנרות:

	ערב שבת	במוצאי שבת
● ירושלים	6.06	7.36
● תל־אביב	6.24	7.24
● חיפה	6.18	7.29
● באר־שבע	6.21	7.19
● אילת	6.18	7.22

● **יום ששי** ✱ כ' בתמוז תשל"ג ✱ 20 ביולי 1973 ✱ שקיעת החמה: 6.46 ✱ זריחתה מחר: 4.43
● פרק יומי: יחזקאל: לב
● משנה יומית: עדיות: א, ב—ג
● דף יומי: עבודה זרה: טו
● הלכה יומית: ברכות: רכד, ז—ט
● פרשת השבוע: פנחס

● **יום שבת** ✱ כ"א בתמוז תשל"ג ✱ 21 ביולי 1973 ✱ שקיעת החמה: 6.46 ✱ זריחתה ביום א': 4.44
● פרק יומי: יחזקאל: לג
● משנה יומית: עדיות: א, ד—ה
● דף יומי: עבודה זרה: יז
● הלכה יומית: ברכות: רכד, י—יב
● פרשת השבוע: פנחס

ברדיו

ראה "ימים ולילות" עמודים 52 ו־53

בטלויזיה

ראה "ימים ולילות" עמודים 52 ו־53

בתי קולנוע

ראה עמוד 29 ✱ מבחר סרטי השבוע — ראה "ימים ולילות" עמוד 41

בתי תיאטרון ושעשועים

ראה "ימים ולילות" עמוד 43

טיסות

● נוחתים: טי.וו.אי. 888 מניו יורק 10.45; נתיבי אויר רודזיים 245 מבוקרשט 11.55; אל על 584 מאיסטנבול 13.10; אל על 200 מניו יורק 13.10; אליטליה 738 מרומא 13.15; טי.וו.אי. 740 מניו יורק ופרנקפורט 13.25; סייפרוס איירווייס 302 מניקוסיה 14.05; אל על 16 מניו יורק ולונדון 15.15; אייר פראנס 194 מפאריס 15.25; אל על 468 מפאריס ופרנקפורט 15.30; טי.אי. 810 מבומביי, פאריס ורומא 15.35; אל על 464 מרומא ואתונה 15.45; טי.וו.אי. 840 מניו יורק, רומא ואתונה 16.35; אייר פראנס 134 מפאריס 17.25; אל על 348 מציריך ווינה 17.45; אל על 524 מניקוסיה 17.55; סוויסאייר 332 מציריך 18.15; בי.אי.אי. 484 מלונדון 19.55; בי.אי.אי. 484 א' מלונדון 20.40; אל על 164 מנאירובי ואדיס אבבה 21.05; אלאיטליה 746 מרומא 21.05; אייר פראנס 138 מפאריס ואתונה 21.10.

● ממריאים: אל על 23 לפאריס וניו יורק 10.00; טי.וו.אי. 881 לאתונה וניו יורק 12.45; נתיבי אויר רודזיים 246 לבוקרשט 13.25; אליטליה 739 לרומא 14.00; סייפרוס איירווייס 303 לניקוסיה 14.45; אל על 525 לניקוסיה 15.30; אל על 1463 לאתונה ורומא 16.00; טי.אי. 810 לבומביי ובאנגקוק 16.25; אייר פראנס 194 לטהראן, המזרח הרחוק והונג קונג 16.40; אייר פראנס 133 לפאריס 18.50; אליטליה 747 לרומא 21.50.

מספר הטלפון כדי לוודא מועדי המראת ונחיתת המטוסים — 614656

עזרה ראשונה

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה, הרצליה, אשדוד, אשקלון, באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — 100; אילת 2444; חדרה — 22444; טבריה — 20444; קרית־שמונה — 40444.

מכבי אש

ירושלים, ת"א, חיפה, פ"ת, הרצליה, אשדוד, אשקלון, רחובות — 102; רמת־גן — 742222; בני־ברק — 781133; גבעתיים — 723333; ראשל"צ — 942223; חולון — 842112; אילת — 2223; באר־שבע — 2222; חדרה ונתניה — 22222; טבריה — 20222; נהריה — 922222; נצרת — 5522; קרית שמונה 40133.

מגן דוד אדום

ירושלים, תל־אביב, חיפה — 101; אילת — 102; רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — 781111; חולון — 843133; הרצליה — 981333; נתניה — 23333; רחובות — 951333; ראשון לציון — 942333; אשדוד — 22222; אשקלון ובאר־שבע — 3333; חדרה — 22333; פתח־תקוה — 912333; נצרת — 54333.

עזרה ראשונה נפשית

02—69911.

רופאים

ד"ר סגל, רח' בלוך 12, טל' 247860; ד"ר הר־אבן, רח' אפשטיין 6, טל' 443281.
מד"א: במד"א, טלפון 614333 נמצא רופא תורן בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר, העורך ביקורי בית גם לחברי קופ"ח.

עזרה ראשונה לטיפול שיניים
במרפאה ברחוב שינקין 31 ת"א, טל. 228036. שישי: 9—5 אחה"צ; שבת: 12—10 בבוקר, 5—2 אחה"צ.

קופ"ח "אסף"
תל־אביב: מד"א, טל. 101
גוש־דן: מד"א, טל' 781111.
בת־ים: מד"א, טל' 863333.
חולון: מד"א, טל' 843133.

קופ"ח מכבי

תל־אביב — שישי (מ־14.00 אחה"צ עד 07.00 בבוקר למחרת): מד"א טל. 101.
שבת (מ־07.00 עד 20.00 בערב): ד"ר דינה מרק (כללי), החשמונאים 4, טל. 248228; מ.ד.א. מזא"ה 13, טל. 101.
מ־13.00 אחה"צ עד 07.00 בבוקר: מד"א, טל. 101.
גוש דן — שישי מ־14.00 עד 19.00): ד"ר סגל (כללי), רמת־גן, ארלוזורוב 27, טלפון 736029; גב' ד"ר בוגוזובסקי (ילדים), רמת־גן, הרצל 43, טל. 738591. מ־19.00 עד 07.00 בבוקר — רופא תורן במד"א ר"ג, הגלגל 42, טל. 781111.
שבת (מ־07.00 עד 20.00 בערב): ד"ר חיות (כללי), פרדס כץ, רח' המעפילים 19, טל. 786344; גב' ד"ר קומלוש (ילדים), גבעתיים, וייצמן 33, טל. 721621. מ־20.00 עד 07.00 ביום א' — רופא תורן במד"א ר"ג הגלגל 42, טל. 781111.
פתח־תקוה: טל' 912333.
בת־ים: טל' 863333.
לוד: טל' 962133.
מ־19.00 ביום ו' עד 06.00 בבוקר ביום שבת, ומ־19.00 בשבת עד 06.00 בבוקר יום א'
חולון: טל' 843133.
מ־12.00 בצהרי יום ו' עד 07.00 בבוקר יום א'
נתניה: טל' 2333—4.
אשדוד: טל' 22222.
רחובות: מד"א, טל' 951333.
ראשל"צ: טל' 942333.

קופ"ח "מרכזית"
תל־אביב: מד"א, טל' 101.
גוש־דן: מד"א, טל' 781111.
חדרה: מד"א, טל' 23333.
בת־ים: מד"א, טל' 863333.
חולון: מד"א. טל' 843133.

קופ"ח "עממית"
תל־אביב: מד"א טל' 101.
רחובות: רופא כללי, ד"ר בקר, שד' חן 59א', טל' 952180; רופא ילדים, ד"ר גרין, שד' בן ציון 30, טל. 951063 (בין השעות 8—9 בבוקר — 4—5 אחה"צ). אחות תורנית ובית מרקחת במרפאה הסניף, רח' בניבין 23 (בין השעות 9—10 בבוקר).
אשדוד: לחברי אזור ה' לפנות לרופא המטפל; לחברי אזור א' מד"א טל' 22222.
גדרה: ד"ר הסגר, טל' 91136.
חוף השרון: לפנות לרופא המשפחה.
כפר־סבא: ד"ר קראוס, שכונת אליעזר, טל' 925772.
נתניה: מד"א, טל. 2333—4.
פתח־תקוה: לפנות לרופא המשפחה.
רמת־גן הסביבה: מד"א, טל' 781111; ד"ר יעקב שחורץ, רח' הרדי 5, טל' 764335.

ירושלים והדרום

קופ"ח מכבי
שרות לילה
מד"א טל' 54122/4, שירות אמבולנסים ומקרים דחופים, טל' 101, בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר.
קופ"ח "עממית"
מד"א טל' 101 או 54122/4.
באר־שבע — לפנות לרופא המשפחה.
קופ"ח "מרכזית"
שירות רפואי לילה מ־8 בערב עד 7 בבוקר, מד"א, טלפון 54122—4.
עזרה ראשונה לטיפול שיניים
בבניין מד"א, רוממה
שישי: מ־15.00 עד 19.00; שבת: מ־10.00 עד 13.00, ומ־15.00 עד 19.00.

חיפה והצפון

רופא תורן כללי (ילדים), טל' 254530; ד"ר פרידמן (כללי וילדים), רח' הלל 43, טל' 524922; מד"א: טל' 101, מ־9 בערב עד 7 בבוקר.
קופ"ח "אסף"
רופא תורן כללי וילדים, טלפון 254530.
קופ"ח "מרכזית"
נצרת: ד"ר עטאללה, טל' 54096.
קריות: טקסי ביאליק, טלפון 713232, 711515.
קופ"ח "מכבי"
חיפה: תורנות לילה: מד"א, טל' 101, מ־20.00 עד 07.00.
צפת (מ־13.00 עד 07.00 בבוקר יום א') מד"א טל' 101.
קופ"ח "עממית"
חיפה: ד"ר פרידמן, 524922; ד"ר בן־זיו, טלפון 87301.
אבן־יהודה: ד"ר פ. כץ, רח' איילת השחר.
טבריה: ד"ר קוברין, 20301.
חדרה: מד"א טל' 22333.
עפולה: ד"ר אהרונוביץ', טל' 23061.

בתי חולים תורניים

ירושלים:
שישי: בקור־חולים (ילדים, פנימית); הדסה (כירורגית מח, א.א.ג., נשים, עינים, כירורגיה).
שבת: שערי צדק (ילדים); הדסה (כירורגית מח, א.א.ג., פנימית, עינים, כירורגית); ביקור חולים (נשים).

תל־אביב:
שישי ושבת: איכילוב.

חיפה:
שישי: רמב"ם (כירורגית תאונות, פנימית, ילדים, עינים, אף אוזן גרון, נוירוכירורגיה מחלות נפש כירורגיה פה ולסת); רוטשילד (גינקולוגיה).
שבת: רמב"ם.

בתי מרקחת

ירושלים

שישי: רמות אשכול, רחוב מרכז מסחרי רמות אשכול, טל. 80552; אל־ארז, רח' באב חאן אל זהרא. טל. 82682.
שבת: ד"ר פרקש, רח' הפלמ"ח 28, טל. 36084.
מוצ"ש: זכרון משה, רחוב ישעיהו 10, טל. 228285; תות־גיאן, רובע הנוצרים, טלפון 83401.

תל־אביב

שישי: פרנקל, רח' המלך ג'ורג' 28, טל. 223721; תרד־פה, רח' דיזנגוף 217, טלפון 223488; יאני, רח' יהודה הלוי 67, טל. 612474.
שבת: גרינברג, רח' המלך ג'ורג' 46, טל. 226208; נורדאו, רח' בן־יהודה 183, טל. 242673; בן־בסט, רח' אצ"ל 60, טל. 32105.
מוצ"ש: יפה, רח' בן־יהודה 172, טל. 224543; פרנקל, רח' המלך ג'ורג' 28, טלפון 223721; יאני, רח' יהודה הלוי 67, טל. 612474.

באר־שבע

שבת: אביב.

חיפה

שישי: בלפור, רח' מוריה 45, טל. 241009.
שבת: ניסנת, כורי 26, טל. 664197.

רמת־גן ובני־ברק

שישי: תלפיות, רח' אבא הלל 30, טל. 723554; ירושלים, רח' ירושלים 62, בני־ברק.
שבת: הבנין, רח' ביאליק 30, רמת־גן, טל. 723674.

חולון ובת־ים

שישי: בת־ים, רח' בלפור 45, בת־ים; מרכז, רח' כפר וייצמן חולון.
שבת: אסותא, רח' סרומפלדור 44, חולון; גני בת־ים, רח' הנביאים 3, בת־ים.

נתניה

שישי: גבע, רח' שער הגיא, טל. 22695.
שבת: הדסה, רח' הרצל 24, טל. 22243.

פתח־תקוה

שישי: פישביין, רח' חפץ חיים 6, טל. 911541.
שבת: אסותא, רח' ברון הירש 21, טל. 911710.

רכבות

מירושלים

● לתל־אביב — 07.52, 10.52, 12.46, 14.13
● לחיפה — 07.14, 12.12.
● לבאר־שבע ודימונה — 07.14, 07.52, 12.12

מתל־אביב

● לירושלים — 07.17*, 10.06, 12.02, 13.57
● לחיפה — 06.10, 06.39*, 08.02*, 08.35*, 09.55*, 11.27*, 12.20, 13.48, 14.30, 15.40*, 16.05*.
במוצאי שבת: 20.00*, 21.50
● לנהריה — 08.02*, 13.15*.
● לבאר־שבע ולדימונה — 06.33, 09.02, 12.54.

מחיפה

● לירושלים — 06.48, 11.50.
● לתל־אביב — 06.00, 06.30*, 07.10*, 08.25*, 08.57, 10.25, 11.40*, 12.33, 13.26*, 14.00, 15.03*, 15.50*.
מוצאי שבת: 19.50*, 21.42
● לבאר־שבע ודימונה — 06.48.
● לנהריה — 06.28, 09.14, 14.34.

מנהריה

● לתל־אביב ולחיפה — 05.36, 07.50, 10.35.
● לירושלים, באר־שבע ודימונה — 05.36.

מדימונה

● לתל־אביב ולירושלים — 06.18, 12.47.
● לחיפה — 06.18.

מבאר־שבע

● לתל־אביב ולירושלים — 06.47, 09.28, 13.14.
● לחיפה — 06.47.
* רכבת מהירה

למכירה

1. מכבש ויברציוני נוסע 10-60 טון
2. מכבש ויברציוני נגרר
3. מפלסת אבלינג
השלושה כמעט חדשים
4. מכבש רוד־פקר במצב טוב
5. מכבש 3 גלגלים הובר עם גיר הידראולי
6. כלי רכב — עבודה שונים

טלפון 848603 בשעות העבודה

פ. פשרסר
טפטים
רצפות - P.V.C
שטיחים מקיר לקיר
תקרות דקורטיביות
יבוא — סיטונאות — קמעונאות
בצוע עבודות
פתוח מ־8.00 עד 19.00 ללא הפסקה
תצוגה ומכירה:
ת"א שנקין 20, טל. 281554, 286969, 286918

הנהלת "דן" מודיעה
על קיום
שרותי הסעה מיוחדים
מפתח־תקוה לחוף הרחצה באכדיה (הרצליה).

מסלול ההסעה: תחנת המוצא מרחוב חיים עוזר ליד התחנה קו 66, אוסישקין, הס, וולפסון, ההסתדרות, פרנקפורטר, טרומפלדור, יצחק שדה, דרך ז'בוטינסקי, כביש גהה, כביש נתניה, חוף הרחצה.

חזרה באותו מסלול

זמני יציאת האוטובוסים: מפתח־תקוה בשעות 8.30—8.15
מחוף אכדיה 11.45—11.30

השוק של קוזנצקי־מוסט

רחוב במוסקווה שבו מתרכז המסחר השחור בספרים

מאת דוד מרקיש

על כל עיסקת שוק שחור מבוע... תם של עצבנות ושל אי־אמון ב־ בות המצבר הכחור, יהא זה מס־ זר, לבוש או סם נרקוטי. הדב־ : אמורים גם ברוסיה, אשר תמיד ־נש בה מחסור במוצרי צריכה ־רי השוק השחור גדולים בה ל־ ־עור.

ו. נאבוקוב

ילצת משי מיובאת או פקעת צמר ־יר הן חלומה של כל אשה סובי־ ולא ייפלא שהיא נכונה לסכן את ה ואף את חירותה ובלבד שיעלה ה להשיג פריטים אלה מיד שניה ־לישית של ספסר.

קרבת בתי־המרקחת בבירה הסובי־ כשוטטים נרקומנים וכתמכרי המ־ ־ות, קונים סחורה זה מזה ־ליפים ביניהם נסיון וידע בהשגת ־ות המכילות מורפיום.

אכן, בהשוואה לציבור המעוקפק של ספסרי השוק השחור נראים תג־ ־רי הספרים כאינטליגנטים. זה צי־ בור מגוון בגילו — החל מנערים בני חמש־עשרה וכלה בבני שבעים וחמש. את הללו ניתן להשוות ב־ בוהות „רבה" אך ורק למסכסכים בחלפים של מכלמי רדיו, המתגו־ דדים כבי יום ברחוב גורקי בקרבת בית הספור „מינורי", שכן גם הללו באים מקרב הציבור המשכיל.

את תגרני הספרים אתה יכול לראות עומדים מבוקר עד ערב, תיקים ומזו־ דות בידיהם, ברחוב קוזנצקי־מוסט, ל־ יד בתי־המסחר של הוצאות הספרים השונות. אין איש יודע מדוע בחרו ה־ ללו לפעילותם דווקא מקום זה, אולם הכיכר הקטנה ברחוב זה כבר נתקדשה מסורתית כאתר המסחר „החופשי" ב־ ספרים והדבר ידוע לכל אדם משכיל בבירה.

בין ההמון המגוון של סוחרי הספרים עוברים לא־מעט אנשי ק.ג.ב. העוקבים אחר מי שעיניו ספרות אסורה — אם ספרות מערבית, ובעיקר יצירות בשפה רוסית שמוציאים לאור ארגונים אנטי סובייטיים כגון הוצאת „פוסב", ואם יצירות „סאמיזדאט" הנפוצות בכתב־ יד או בעותקי מכונת־כתיבה.

בין הסוחרים בבורסה הספרים ה־ מסקוואית תמצא תלמידים, סטוד־ נטים, פועלים, חובבי ספרים, פנ־ סיונרים ותיירים. וכולם מתקב־ צים בקוזנצקי־מוסט כדי להיווה כסף במכירת ספרים נדירים במחי־ רים מופקעים.

דבר אחד אין לשלול מן הסוחרים הללו — הם בקיאים להפליא בערכו של כל ספר בשוק ובטעם הקורא ה־ סובייטי. לרבים מהם קשרים מסועפים בעולם הספרים — עם חנויות ספרים, עם הארגון הממשלתי להפצת הספר, עם החנויות של הוצאות הספרים ועם מחלקות ההפצה של ספרים המופעלות על־ידי הוועד המרכזי של המפלגה ה־ קומוניסטית או של הממשלה, ומגו־ רדות בפני הקהל הרחב. בנוסף לכך, הם עומדים במגע קבוע זה עם זה ועם אספנים אמיתיים של ספרים נדירים.

„הבורסה השחורה" של הספרים רגי־ שה עד מאוד לכל שינוי במדיניות ה־ ספרותית של ממשלת ברית־המ. כך, ל־ משל, אך נפוצה שמועה כי עומד להו־ פיע כרך של שירי אוסיפ מאנדלשטאם בהוצאה סובייטית, והמחיר של שלושת הכרכים של שירי משורר זה, שיצאו לאור בהוצאה אמריקנית, נפל עד הציו. אחר כך, משנתברר כי אין לשמועה רגליים, עלה מחיר שלושת הכרכים פי־שלושה...

מחיר הכרך האחד והגדול של שירי בוריס פסטרנאק, עם הקדמה מאת ארקאדי בלנקוב (אשר לימים נמלט למערב) גבוה ועולה בהתמדה. מחיר זה, שהוא 30 רובל — שליש משכורת חודשית ממוצעת — נדרש גם בעד כרך שירים של צווטאייבה, שגם לו יש ביקוש גדול. סיבת הדבר היא עד אין מוציאים לאור מהדורות חדשות של יוצרים אלה.

מחיר התנ"ך בשפה הרוסית גם הוא עלה בהתמדה ובעת כיום אלה ל־100 רובל. אולם הק.ג.ב. מקפיד לעקוב אחרי „חובבי ה־ תנ"ך" ומלכוד אותם והוא משלחם לכלא או הרחק ממוסקווה, או מניח אותם כ„מדיעים".

הספר „המועפתי" ביותר בשוק ה־ שחור של הספרים במוסקווה הוא „לו־ ליטה" מאת נאבוקוב. הקורא הסובייטי, הסובל מן הפוריטאניות היתרה של השלטונות הספרותיים בארצו, מפגין כביכול לא־תשוער לספרות של־סכס ד מוכן לשלם בעד ספר זה 300 רובל. אולם הספר „המסוכן" ביותר בשוק ה־ שחור הסובייטי הוא ג'ורג' אורוול. ה־ נתפס בקניה או במכירה של „1984" מושלך הישר לכלא.

כוכבו של יוגני יבטושנקו, אשר זרח בשעתו בשמי השוק השחור של קוזנצקי־מוסט, דעך באחרונה וספ־ ריו כמעט נעלמו מן „המחזור". אלה שעדיין מצויים בו נמכרים ברובלים ספורים. ירידה זו בביקוש ובמחיר משקפת את שקיעת הפופולריות של יבטושנקו בקרב ציבור הקוראים ה־ סובייטיים.

כמעט אין לך ספר ברוסית, חדש או ישן, שלא ניתן להשיגו בשוק השחור של הספרים במוסקווה, ד־ בקיין כי תנועת העלייה לישראל והוייתה את קוזנצקי־מוסט באורח

ג'ורג' אורוול

שאין לו תקדים. מחירי ספרים ה־ עוסקים בנושאים יהודיים האמירו מאד (הללו נדפסו בשעתם במוה־ קים רבים עד מלחמת העולם הראשונה) שכן יהודים המבקשים לי־ עלות או אפילו רק מתחילים להיו־ ת הר ביהדות, מתעניינים בהם מאוד.

מחיר „האנציקלופדיה היהודית", ש־ יצאה לאור לפני המהפכה ב־16 כרכים, האמיר מ־80 ל־350 רובל. לפני חמש שנים לא היו מצויות בשוק השחור תולדות עם ישראל מאת גרץ, שכן כמעט לא היה מי שיתעניין בספר זה. כיום אין השוק יכול לספק את הביקוש הצצום ל„סחורה" זו. הן „האנציקלו־ פדיה היהודית" והן ספרו של גרץ אינם אסורים על־ידי הצנזורה הסוב־ יטית ואפשר לעיין בהן בספרית לנין, ומשום כך מאשימים את הסוחרים בהם רק על „פעילות ספסרית".

עונש חמור הרבה יותר צפוי בחלקם של מפיצי ספרים אסורים, כגון „אלטנוילנד" מאת תיאודור הרצל או ה„פיליטונים" של זאב ז'בוטינסקי. את הספרים האלה — ביחוד את הראשון — קשה מאוד להשיג ומחירם גבוה. לפני כשנה עלה בידי יהודי דגסמאני לרכוש בקוזנצקי־מוסט כרך של „אלטנוילנד": עד מהרה הועתק הספר בעותקים רבים במכונות־ כתיבה ונפוץ בין יהודי דגסמאן — היהודים „הנרדמים" — ועורר בם התלהבות עצומה.

רק ספר אחד אין להשיג בשום פנים ואופן בשוק השחור של הספרים ב־ מוסקווה, שכן השלטונות הסובייטיים חוששים ממנו אפילו יותר מיצירות אורוול. די שתשמיע את שם הספר באוזני תגרני הספרים והכבר יפתחו במנוסת בהלה, ואתה תיראה בעיניהם כמטורף או פרובוקטור.

ספר זה הוא „אקסודוס" מאת ליאון יוריס.

משה שמיר

שתי איגרות - ומוות בליבן

בחודש מאי 1895 נכתבו שתי איגרות על נייר־הכתיבה של לשכת העתון הוינאי „נויה פרייע פרעססע" בפאריס. על האחת היה חתום ד"ר הרצל, על השניה: הרצל — שחוקין. הראשונה נשארה בפאריס, השניה הלכה לפראג.

הראשונה היא המפורסמת, ההיסטורית, שבשתיים. וזו לשונה:

אל בארון מוריץ פון הירש. פאריס. מאי 1895

אדון נכבד מאד,

מתי יורשה לי הכבוד לבקר אצלך? הייתי רוצה לשוחח עמך בשאלת היהודים. אין הדברים אמורים בראיון עתונאי, וכן גם לא בענין כספי, גלוי או מוסווה. דומני כי מרבים כל כך להטריחך, עד כי קשה להישמר מפני חשד אפשרי. אני מבקש רק לשוחח עמך שיחה פוליטית־יהודית, שאולי תצמיח פעולה, בזמן שגם אני וגם אתה לא נהיה עוד בחיים. הייתי רוצה, איפוא, כי תקבע לי מועד לפגישתנו, בו תוכל להקדיש שעה שעתיים לעניין, באין מפריע. — מה שאני מתכוון לו — יעורר בך עניין. אולי שמי כבר ידוע לך. על כל פנים, אתה מכיר את העתון, שאני בא כוחו בפאריס.

ברוב כבוד,
המסור לך,
ד"ר הרצל

יש בו במכתב זה אותו משהו מיוחד, שפתח לד"ר הרצל את הנעולים בשערים של אירופה בזמנו: עשאו ליוצרה ומנהיגה של הציונות המדינית. יש בו אצילות טבעית, מעטה של תרבות וענוה על גבי פלדה של כוח רצון והכרה עצמית, ומעל לכל: גישה ישירה, גלויה והעזה של הולך־בגדולות. ואמנם, אף איגרת זו — הראשונה באיגרות המדיניות של הרצל — עשתה את שליחותה, וכשבועיים ימים לאחר היכתבה כבר נכנס העתונאי הצעיר, ההדור כנסיך, בשערי ארמונה של משפחת הירש ברחוב אליזה בפאריס.

הפגישה בין ד"ר הרצל והבארון הירש, ב־2 ביוני 1895, היא אחת מאותן פגישות היסטוריות גדולות, שלא ילאה הדמיון לחזור אליהן, זוהי דראמה, זהו רומאן שלם, זהו משחק־הקסמים של הגורל ההיסטורי. במרכז הדראמה עומדת, כמובן, כמו בכל דראמה טובה — הטעות האירונית. לכאורה — ניצבים כאן זה מול זה ענק פינאנסי, בארון אדיר־השפעה, נדבן אגדי המתמודד עם ההיסטוריה — למול עתונאי צעיר שכל כוחו במילה הכתובה והנאמרת. לאמיתו של דבר הפוך הוא סדר־הגדלים: מול בארון מתוסכל, גביר חשדן שעושרו נחלב ממנו במהירות — עומד, פשוטו כמשמעו, מלך ישראל, גדול היהודים של המאה התשע עשרה!

שניהם לא ידעו זאת, כמובן, אותה שעה — אבל בנבכי תודעתו של הרצל כבר דימדם הניצחון. ואם לא הניצחון, הרי הנכונות, ייעוד־עצמו לזינוק, ומה שחשוב מכך: ייעוד־עצמו לקרבן. זו הסיבה לכך, שכשלון הפגישה וסירובו של הבארון להאזין לבי־ קורתו של הרצל על דרכו הפילאנטרופית או לתוכניותיו של הרצל על שאלת היהודים בידי עצמם ובכוח עצמם — כישלון חרוץ זה אינו מרפה את ידיו של בעל־החלומות אלא דוחפו ליתר פעילות, ליתר מסירות, ליתר הקרבה עצמית. הדברים הנאמרים על ידי הרצל באותה שיחה בבחינת רעיון ותוכנית מעשית מפור־ סמים למדי, אף כי אי־אפשר שלא להשתאות מחדש כל פעם על תנופת החזון ועומק ההבנה של עתונאי צעיר, זר לעמו. עד היום אין תעודה ציונית נעלה ומחופשת יותר מן הדברים שנאמרו אותו בוקר קיץ באותו ארמון פריסאי. אבל הלוח הדרמאטי שבהם, מבחינת אות־הגורל הטבוע במור־חייו של גיבורם — הוא בתחושה של שליחות עד הסוף, שליחות בסימן מסירת הנפש. עדיפות זו של הרצל על בן שיחו היתה כנראה מודעת לו בפירוש: אתה, אדוני הבארון (דומה עלינו שהוא לוחש) נותן ומתבקש לתת משלך — אני נותן את עצמי.

*

הנה באה האיגרת השניה, זו שנכתבה באותו זמן והלכה לפראג — והיא כאילו מכחישה את כל האמור לעיל. דומה שאדם אחר, הנתון בעולם אחר, כותב אותה. והרי היא כלשונה:

אל היינריך טאוזאלאס, פראג.

פאריס, 14 במאי 1895

חביבי טאוזאלאס!

אני מקוה, כי עודך זוכרני ועודך ידיד לי. אך אינני צריך לפרוטקציה שלך (כפי שאתה עשוי לשער אחרי ההקדמה זו), אלא לדיסקרציה שלך.

גופו של ענין הוא בזה: כתבתי מחזה חדש, שהנני רוצה להציגו בעילום שם. באומרי „בעילום שם", הריני מתכוון לכך בהחלט מחולט. כל נפש בת מות, ואפילו היא בת אלוהות, אינה רשאית לדעת כי המחזה הוא שלי, עד שלא אגלה בעצמי את הסוד. המוכן אתה לתת לי הן צדקך, כי תשמור באמונה על הסודיות הגמורה, עד שאתיר לך בפי־ רוש את נדרך?

אם אמנם — יהיה גם זה בבחינת התרת הנדר... הריני מרשה לך, למסרת מזאי, לפרסם פליטון מבודה באחד מעתוני פראג על הפרשה. מסכים? אם כן — הריני מב־ טיחך, כי המחזה שיומצא לך מיד לאחר שאקבל את תשו־ בתך החיובית — ירעיש אותך עד עומק קרביך. הוא ישלח לך על ידי מישהו, שאינו יודע מי מחברו. מה כוונתי במחזה זה — אומר לך אחרי כן. תחילה יש להציגו בפראג.

הריני מברכך בלבביות,
שלך הרצל — שחוקין.

בשתיים־שלוש מלים יתבאר הרקע למכתב זה: טאוזאלאס היה מנהל התיאטרון העירוני בפראג, והוא הכיר את הרצל כמחזאי בינוני־מצליח. המחזה בו מדובר הוא „הגיטו החדש", החשוב במחזותיו של הרצל, אשר התקבל אמנם להצגה ואף הוצג לבסוף — חרף התנגדותה של הקהילה היהודית. סיפורו של המחזה מסתיים, כידוע, במותו של הגיבור, הצעיר היהודי האידיאליסטי, הלוחם על כבודו כיהודי וכאדם.

אקלימו של המכתב, כאמור, אין בו מן האומרה הצופה־עתידות הממלאה את המכתב לבארון הירש. הסגנון הוא קליל, אפילו מתח־ בחן — והעניין כולו, עם כל ה„קונץ" של הסודיות, יכול להתקבל (ואולי אפילו התקבל) כתכסיס של מחזאי להוט־להצלחה אך למוד אכזבה — הכנסה לבלום מראש את המכה הצפויה, אם יידחה המחזה כשם שנדחו כמה ממחזותיו הקודמים. יתירה מזו: סמיכותם של המכתבים עשויה לעורר את החשד, כי כחברם ניסה כאן בבת־אחת שני כיוונים שונים להמשך הקאריירה שלו — ואשר יצלח בו ילך.

אבל דווקא שונותם של המכתבים מעלה על פני השטח מוטיב אחד המצוי בשניהם, באחד בקיצור ובמרומז, ובאחר מתוך הטע־ מעות שהויה ומסוכנת — מוטיב המוות. במכתב הראשון, בהת־ אם לסגנונו ההירואי, מופיע המוות כמפתן אשר מעבר לו יבואו הגדולות. במכתב השני מופיע המוות כסוף־פסוק אשר מעבר לו האין והאפס. בראשון, דומה שאומר הרצל: מה שיהיה אחרי מותי — הוא שאיכפת לי. בשני, דומה שהוא אומר: מה שיהיה אחרי מותי — לא איכפת לי.

*

שתי גישות אלו שייכות למערכת נפשית אחת, למצב נפשי אחד — ועל כן ניתן את דעתנו. אותו קיץ נפלה הכרעה גמורה בנפשו של הרצל, אותה הכרעה שבתוך זמן קצר תכתיב לו את „מדינת היהודים". מה שנראה לכמה מידידיו כ„שיגעון" — היה באמת שיגעון, מצב נפש של להיטות עליונה ושל התמכ־ רות עד הסוף. רק נסיון נבואי או משיחי יכול להשתוות לחוויה זו: התרוממות האישי אל גובהו של החזוני האל־אישי. הקרבן, המוות המוקדם — נעשים חלק טבעי והכרחי של הגורל, ובכוחם יכול האיש הבודד, האלמוני, להעטות על עצמו את אדרת המלכות ולנהוג בעצמו ובאחרים. לא לפי מידת המציאות הקיימת, אלא לפי מידת החזון המתגשם. המחזה „הגיטו החדש" הוא, אפוא, בעת ובעונה אחת גם אקט אחרון של מה שהיה — מעין אקט של פרידה מעולם־אשליות בעלסות ואכזבות — וגם חולית חיבור אל מה שיהיה, קריאה, קריאת־כיוון, אל הדרכים החדשות. הדי־ בור על המוות, הדרישה לאלמוניות מוחלטת, במכתב אל טאוזא־ לאס, משמשים צוואה של סופר המקריב עצמו לדעת. האלמוניות אינה דרושה להרצל הסופר — היא דרושה להרצל המנהיג, למי שכבר עתה יודע היטב כי שוב אינו שייך לעצמו.

ואמנם, כעבור חודש ימים, במכתב נוסף אל טאוזאלאס, לאחר שהלה הודיעו כי המחזה נראה לו, כותב הרצל:

אל היינריך טאוזאלאס, פראג

פאריס, 6 ביוני 1895

יקירי טאוזאלאס,

תודה על מכתבך הטוב. שמח אני על שהמחזה נראה לך. מכאן ולהבא אני סומך עליך. מה שאתה כותב על שאלת היהודים מעניין אותי יותר. אתה אומר, כי ענין היהודים אינו ממלא אותך. אותי הוא ממלא זה כמה זמן לגמרי, לגמרי, לגמרי! סבור הייתי, כי על ידי כתיבת המחזה אפ־ רוק את הלחץ מעל נפשי. לא עלה בידי. להיפך, נכנסתי יותר ויותר לתוך העניין. הריני מסתובב זה כמה זמן במצב רוח של סאבונרולה, שהמשורר לינאו מבטאו בערך כך: יום של סערה. סאבונרולה תחת עץ בשדה. ברק מכה את העץ באש.

אותי מכה הברק לאביר אלוהים.
כרת בריתי אתו לנצח...
אני נלהב לעניין עד אין מלים בפי.

היום אני רק לוחץ בחיבה את ידך. יבוא יום ואסייע לך לקיים את משאלות ליבך — שכולם יבואו וינשקו לך...

היה שלום והישאר נאמן לי,
לידידך הטוב
הרצל.

המכתב מדבר בעד עצמו. גם ההשוואה לסאבונרולה היא בת־ משמעות. האקלים עודנו אקלימה של העילית הספרותית־בוהמית של מרכז אירופה בסוף המאה שעברה — אבל התוכן כבר שייך לעולם אחר. הרצל נתון כבר בתוך תוכה של ההיערכות הגדולה לקראת מפעל־חייו. הוא לא יזכה לסיים עוד עשור אחד של חייו — אבל הוא כבר שייך לנצח.

מוטיב המוות אינו שעשוע. הוא ליבה של הדראמה הגדולה. הוא הכרחי. הוא עצם־עצמה של הנכונות ללכת עד הסוף. הוא הנקי־ דה העצמית — בדרך מהגיטו החדש אל המולדת הישנה.

...ודת ביאליק לצייר

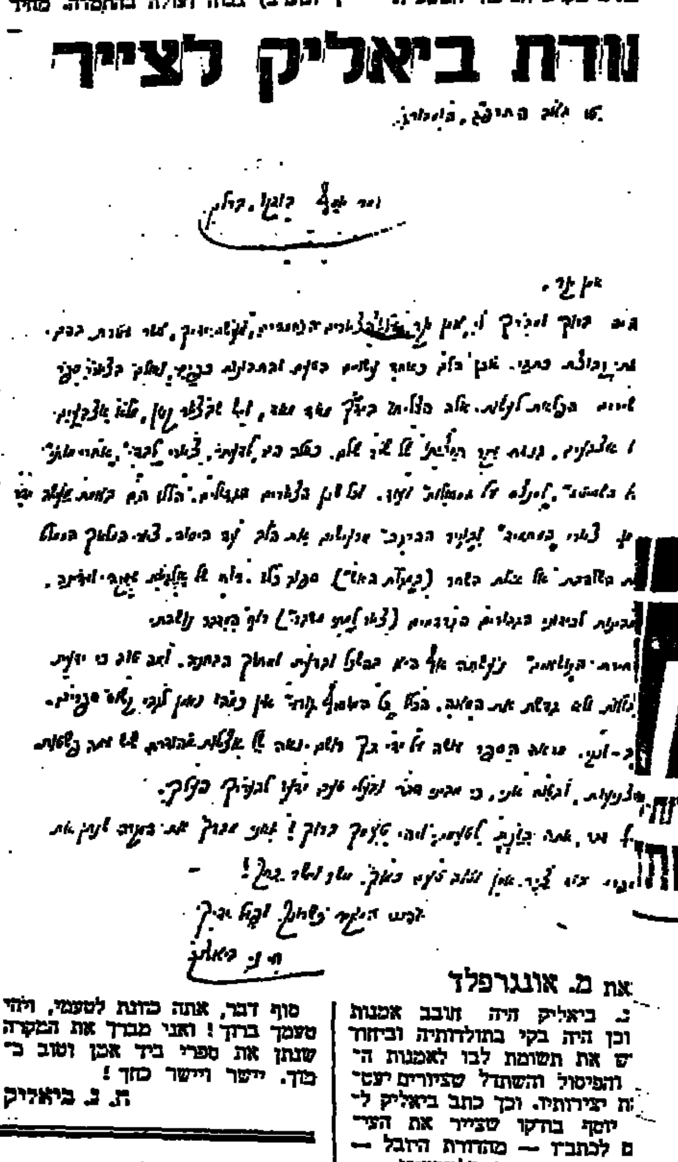

...את מ. אונגרפלד

...ביאליק היה חובב אמנות וכן היה בקי בתולדותיה וביחוד ...ש את תשומת לבו לאמנות ה־ והפיסול השתדל שציורים יעש־ ...ת יצירותיו. וכך כתב ביאליק ל־ יוסף בודקו שצייר את הצי־ ...ם לכתביו — מהדורת היובל — ...נו בשנת תרפ"ג בלייפציג:

...ר יוסף בודקו, ברלין.
...ו יקר

...ה ברוך ומבורך לי, אמן יקר, הציורים הנחמדים, במעשה ידיך, צורות בהם את קבוצת כתבי. כולם כאחד עשויים בטעם ד־ ...צות כפים; ואולם בציורי ספר ...ים הפלאת לעשות. אלה הצ־ בידך מאד מאד, ויש שבציור מלא אצבעים על אצבעים, גנות תמציתו של שיר שלם. כאלה לדעתי ציורי „לבדי", „אחרי ...", „על השחיטה", „למנצח על ...לות" ועוד. וכל שכן הציורים ...לים. הללו הם באמת מעשה ידי ציורי „המתמיד" ו„בשדה" ה־ ...י מרעישים את הלב עד היסוד. המלאך המכלט את השלהבת אילת השחר („במגלת האש") כולו רוח של אלגיות צבוקה ...נה, ומבינות לכידוני הגבורים ...מים (ציור ל„מתי מדבר") רוח ...בר נשבת.

...ודת ה„נושאים" נעשתה אף ...השכל ובדעת ומתוך הבחנה. ...טוב כי ידעת גבולות ולא ...ת את המשאה הכלל „כל ה־ ...ף גורע" אין כמוהו נאמן ל־ ...קשוט ספרים. קו־ונקי מראה ... עושה על ידי כך רושם באה ... אצילות מהודרת שיש עמה ...ות וצניעות, ובטוח אני, כי ...י דבר ובעלי טעם ידעו להע־ ...ריכו.

סוף דבר, אתה כונת לטעמי, ויהי טעמך ברוך! ואני מברך את המקרה שנתן את ספרי ביד אמן וטוב ב־ כוח. יישר ויישר כוחך!

ח. נ. ביאליק

יצחק אבינרי

מזכרונותי על ביאליק

פרק שלשה־עשר

על חומרות יתרות

בשנת תרצ"ב (כשנתיים לפני מו־ תו) נזדמן לי ביאליק ברחוב אלנבי, קרן רחוב הס, וכדרכו — מדי פגשו אותי — התחיל לשוחח עמי. בינתיים נזדמן לו גם מורה אחד, ברגר (בראשותי המורים בגימנסיה „הרצ־ ליה" בתל־אביב).

פנה אליו ביאליק ושאלו:

— מה קרה לך?

הלה השיב מה שהשיב, ולאחר גמר השיחה עמו פנה אלי ביאליק, כבתו־ רעם על עצמו:

— גם אני אמרתי „קרה לך"; ד הלא שבוש הוא, ויש לומר מה קרך? בקשתי להגיה את דעתו, ואמרתי לו:

— לדעתי אין כאן שבוש. הלא כן נאמר גם בספר דניאל „את אשר יק־ רה לעמך" (בדניאל, י' י"ד, הריי"ש בקמ'. אך אין זה משנה הרבה).

לא השיבני על כך דבר, רק שקע בהרהורים, כמהרהר בדיני אסור ו־ התר, עד היכן מותר ומהיכן אסור...

בדרך כלל היה מן המחמירים ב־ לשון, ויותר משהקפיד על אחרים — הקפיד על עצמו. המדקדק אברונין, עם כל יראת־הכבוד והערצתו הרבה את ביאליק, לא נמנע מלהעיר שלא כדין ולציין הרבה דברים בשירי ביא־ ליק כדבר הטעון תקון.

לפעמים חלק ביאליק על הערותיו היתרות ולפעמים נענה לו. כשם שנענה לתיקונים רבים של ד.י. בורנ־ שטיין במהדורת יובל החמשים, כן נענה לכמה מהערות של אברונין ותקן במהדורת יובל הששים (משנת תרצ"ג). כגון:

סביבו, מי שבע, מתדפק ב, לא יתן לו לישון — ב־ מהדורת תרצ"ג תוקן עפ"י הערת אברונין: סביביו, מי שבעה, מתדפק על, לא יתן לו לישון.

ובמקום „מנבאת תבשיל הם ב־ סיר", תוקן כבר במהדורת תרפ"ג: נבאת תבשיל הכי.

לא תמיד יש נחת בתקונים הללו, ואף אברונין עצמו החזרם לפעמים עליהם, כעדות הערותיו בכמה מקו־ מות בספרו „מחקרים בלשון ביאליק ויל"ג".

כל־שכן ביאליק, שאחרי קבלו עליו את גזירת המדקדק, התחרט לפעמים על כך. ואלה הדברים שאמר לי, מלה במלה, בשעת טיול ברחוב גאולה, בראש־חודש אדר תרצ"ג:

„יש שאני עושה נחת־רוח למדק־ דקים, הנטפלים אלי בטענת תקו־ נים שונים, ואני משנה מכתב ב־ כתבי. אך סוף־דבר שאני מצטער, כמובן, על כך".

דברים אלה פרסמתי בירחון „מאז־ נים" משנת תרצ"ד (כרך ב', עמ' 628), ובו הערתי על כמה בטויים ומשמעות, שהמשורר היקיש מר מ. מבשיו השיג עליהם כבל שבושים, ולמעשה נכשל בהם בשלחן ערוך:

מתלונן (במובן תלונה), מדי פעם בפעם, מדי יבוא, גר לד בן לאשת החסיד, ועוד.

*

באותה שיחה על תקוני מדקדקים הרב ביאליק מתוממי הלשון ושוחח עמי הרבה על ציירים ועל משוררים, ועל טוב ורע בכלל.

— לדעתי יכול צייר לגלות את כשרונו אפילו בציור קופסת גפרו־ רים. והוא הדבר בשירה. לא מה הוא העקר, אלא איך, כיצד ה־ דברים נאמרים.

ובכלל, אומר לך את והאמת — הוסיף בסוף דבריו כמסכם: אינני יודע מה חשוב יותר: לכתוב שיר נאה, או להגה המלצה לאריה צבי, שיקבל מהעיריה רשיון לפתיחת קיוסק של גזוז...

פרק ארבעה־עשר

שיחה על פוסקים בבית הכנסת

בליל שבת, פרשת זכור תרצ"ג, הל־ כתי לבית הכנסת הגדול, שהיה מלא מפה אל פה חרדים ועולים חדשים. באמצע התפלה נכנס ביאליק לבית ה־ כנסת, והתפלל כל הזמן. בשעת חזרת הש"ץ קראני אליו ושאלני מה פרוש „מעין הברכות" ב„מגן אבות בדברו". השבתי לו, שיש אומרים, כי צ"ל „מעון הברכות", בו"ו, ואמר לי שאין זו סברה נכונה, הפתרון פשוט הוא: המלים הללו היו רשומות מן הצד, ל־ הערות שהתפלה בנויה לפי סדר הבר־ כות שבתפלת שמונה־עשרה: מגן אבות, מחיה מתים וכו', ומעין זה גם „חסד האמת מן יגנדרהו" שהמלה „מן" היא ראשי תבות של „מלא נוף" (ב„ע־ צרוהו").

כתום התפלה נגשו אליו הרבה אנ־ שים לברכו (ובתוכם גם הרב ד"ר הופמן מפרנקפורט) ואולם הוא לא שעה אליהם, והוסיף לדבר אתי על מבוי, שעליו כבר דבר עמי (הובא ב־ פרק י"ב). הוא שב ועיין בפסוק זה, ולדעתו טועים כל המפרשים: סברתו היא, שפרוש „ומבור ליולדתו", הוא לא שהכסיל מכור ליולדתו, אלא שהמכור (הבן המכורה) הוא כעס ליולדתו. ועל סברתו זו עמד בכל תוקף.

נראה שגרמו לכך שני טעמים, ואת האחד הזכיר ברמיזה בלבד:

א) האם — אין דרכה להתמרמר על בן כסיל, שהרי היא מרחמת עליו; כה שאינו כן בן המכורה את פיה ב־ זדון. עליו היא כועסת ומצטערת.

ב) כקום דיגל, ויפן, בבקום ויגלה, ויפנה, בא לידי סברה, שגם מבור הוא במקום מכורה, אם כי בנבינוני לא מצוי בו במקרא צורות כאלה.

לבסוף אמרתי לו, שאלה בדעתי, ב־ שעת התפלה, רעיון בדבר „ושבתי ב־ בית ה' לארך ימים", שפרשתי — ל־ ישבתי (אחרי כן בדקתי וראיתי, שכן דעת רוב המפרשים).

אמר לי: נראה שכן הוא. אך אם תרצה אוכל לומר לך בדרך חידוד: ושבתי, בשין שמאלית, כלומר — אשב עד זקנה ושיבה.

אמרתי לו: אין זה אלא דרש בלבד. סבורני לדעתי: „שבתי כל ימי בבית ה'". ויש גם „בשיבתי" (בשמואל ב' י"ט לג) בכובן ישיבה. שאלתיו אם אמנם יש, לדעתו, במלה זו רמז למש־ קל פילה במקרא (גישה, קיזה וכו'), והשיב לי, כי לדעתו קרוב לודאי ש־ צ"ל שבתו, כי במשקל פילה אינו מצוי שם פעולה אלא לעתים רחוקות בבק־ רא.

בזה צדק בהחלט, כי מלבד השם קי־ בה („שבהם וקיבהם", במגלת איכה), אין כמעט במקרא כל שם פעולה ב־ משקל בינה. אך כלפי ה„חידוד" שלו בעניין ושבתי — ושבתי, שאינו, כמובן, אלא דרש בלבד, כדאי להוסיף שזה היה דרכו של ביאליק להגיד לפעמים שין ימנית עם שמאלית או סמך (כ־ דרך הליצאים), או חו רפה (כבבטא האשכנזי):

העבבים — הבערבית (בשירו „ב־ תמזובתי"); ערשים — כבשים („צל קף בית המדרש"), ערשים — כבשים („הזרי").

זה מזכיר את תרגום השיר העברי הידוע ביידיש („אויף דעם פריפעטשיק ברענט א פייערל"). בתרגום לעברית תרז הכתרגם (והוא ליסאי) אש עם בית: „ועל הכירה אש... מורה אלף ביתי"...

בדבר „שורה ושעורה נסמן" — אמר לי ביאליק בבטחון כי שורה היא ב־ מקום שעורה, ונסמן — אינו אלא משוה במקום כוסמין.

לא הקשיתי על סברה זו, אך אין היא מובנת לי כלל, שהרי באותו פסוק יש גם שעורה וכוסמת. בכלל הפריז ביאליק מאד באותה שיחה במציאת „שבושים" במקרא... זה היה דרכו ל־ עתים קרובות, כי „המשכיל" שבו היה מכריח אותו להראות חריפות יתרה ב־ ענין זה.

...עקרת ...עת
...תיד שטר
...ימים אלה.
...יקרות
...ערד.
...ינוי
...את בהסת...
...ת „דן" מוד... על קיום ...י הסעה מ...
...ה לחוף הרחצה (הרצליה).
...ת באותו...

صورة عن الأصل

هكذا من الأصل

להיות ולא להיות - זאת השאלה

היהודי האמריקני - קובע פרופ' ליבמן במחקר מעמיק - שואף לדבר והיפוכו: להתבוללות ולהתבדלות גם יחד

מאת גדעון תלפז

Charles S. Liebman
The Ambivalent American Jew Politics, Religion and Family in American Jewish Life, The Jewish Publication Society of America, 1973, 215 P.

במהלך דיאלוג של אנשי־רוח ישראלים ואמריקנים שנערך לא מכבר בניו־יורק, נתאפשר לי ל־היודע מקרוב אל לבטיו, מקשייו, אכזבותיו של האינטלקטואל היהודי האמריקני, ואל כמה מן הבעיות המסובכות המאיימות על שלוות־נפשו. כאלה, כמסתבר, מצויות בשפע: בעיית הכוח היהודי, דרך משל, הכוח היהודי בבריכה רב־ערך בחיי הכלכלה, החברה והמדיניות באמריקה, שככל שיותבלט יילך בו תרבה גם — לדעת אנשי־רוח שונאי־כוח אלה — סכנת הרב־השיפוית הגלומה בה, לגבי יהדות ארה"ב.

כמו דילמות אחרות שצצו ליד שולחן־הדיונים כלנו באותו בוקר של אפריל ניו־יורקי גשום, יתעצה גם דילמה זו כמצב־יסוד מוזר שבתוכו שרוי היהודי האמריקני — מצב האמביוולנטיות. היהודי האמריקני בן־זמננו קרוע וכרוך בין שני קטבים עיקריים: ההתבוללות וההתבדלות.

פרופסור ליבמן, יליד ניו־יורק, המכהן בהוראה באוניברסיטת בר־אילן תרם להבהרת הדיון בסוגיה זו ספר מקיף ומכנה שבמגמתו לבחון את מצבה של היהדות האמריקנית בת־זמננו ללא כחל ושרק.

לפי התיזה שלו, נקל להבין את התנהגותו של היהודי האמריקני כ־כאמן בלתי־מודע לעצב מחדש את סביבתו, את הגדרתו העצמית ואת תפיסת־המציאות שלו — וזאת באורח שיצמצם עד מאד את המתח שבין שני קטבים אלו. לפי תיזה זו, פשטנית ככל היא הדעה שלפיה התפתחות היהדות האמריקנית היא למעשה סיגול היהדות לסביבה האמריקנית. היהודים, כמסתבר, הגיבו מלכתחילה כנגד אחד על הסביבה האמריקנית ומצד שני על המסורת שלהם — שעברה, אגב, תמורות גדולות בימי ההגירה היהודית ההמונית לאמריקה בסוף המאה שעברה — ובתוך כך, עלה בידם במידה ניכרת של הצלחה לעצב מחדש הן את המסורת שבידיהם והן את סביבתם.

הספר בכללותו הוא טיפול־שורש בבעיות היסוד של הקיומיות היהודית בארה"ב, הנובעות, כאמור, על פי תיזה זו, מסתירה בלתי פוסקת על שתי הסעיפים: השאיפה להתקבל על־ידי החברה הנכרית וההימשכות אל ערכים לא־יהודיים מחד גיסא, לעומת השאיפה לשמירת הצביון הנבדל, כ־צינך. אי־ההלמות זו שלילה אמביוולנטיות הממלאת את הוויית יהודי ארה"ב בסתירה כרונית. כך, למשל, בנוסף לתביעת יהודי ארה"ב לשוויון מלא, הם תובעים גם שיהדותם תחדל מלשמש גורם בכל שיפוט שהוא. ומשום שהם טוענים שיהדות איננה מהווה גורם רלוונטי להתמנות למשרה אורחית, הם נמנעים מלהתגורר משרות פוליטיות בניו־יורק בהתאם לאחוז שהם תופסים בתוך כלל אוכלוסיית ניו־יורק. בכל זאת, אין הם חדלים להיות רגישים למספרם של היהודים בקרב תופסי המשרות הפוליטיות, נשיאי־הקולגים, מנהלי חברות־הענק. וכאשר, לדעתם, נגרע מספרם של היהודים מכפי שעליו להיות, הם מריעים קול־זעקה: הפליה!

רוב היהודים מתנגדים לנישואי־תערובת. הורים יהודים יעריכו מכשולים על דרכו של בנם, אם יבוא לבשר להם על רצונו לשאת גויה. אבל כאשר יאמר בנם שהורי נערתו מתנגדים לנישואים, יתכעסו הוריו על ה"אנטישמיות" הזאת, ויתקשו להבין על סמך מה מתנגדים הורי הכלה. יהודים אינם פוסקים לתבוע שינהגו בהם כאילו אין יהדותם קיימת. כר־ביתם חשיב קהילתית ניכרת כאשר נאמר להם כי הם אינם נראים כיהודים או אינם מתנהגים כיהודים. ובכל זאת, יעדיפו להישאר יהודים. תמיכתם בישראל נלהבת, בשעה שתמיכה שכזו עלולה בהחלט להתפרש כגילוי של נאמנות כפולה, אם לא אי־נאמנות לאמריקה. אבל, בה בשעה, הם נזעמים שהסטיים־דפרימנט מפלה יהודים המבקשים להצטרף לשורותיו.

הזהות היהודית באמריקה, גורס פרופ' ליבמן, מבקשת להיות מובדלת מתוך האספקט המשפחתי, החברתי, ובעיקר — הדתי, אך לא מתוך אספקטים לאומיים או תרבותיים. לדבריו, יהודים רב יהודי ארה"ב שלא בנוח לנוכח קשרים פורמליים בין מנהגים פוליטיים אמריקניים ובין נציגי המנהיגות היהודית. על הרוב יעדיף היהודי האמריקני הממוצע, להגביל את יהדותו בתחומי בית־הכנסת ובתחומי הפעילות הפילנתרופית; ביהדות הזמן רוצה היה להיות כמו כולם, כלומר, רוצה היה לאחוז את החבל בשתי קצותיו.

פרופסור ליבמן אינו יכול להימנע, מן ההנחה שמרבית יהודי ארה"ב משתוקקים בעת ובעונה אחת הן להמשך קיום אתני נפרד והן לסמיכה מוחלטת. ככל שירבה יהודי להקדיש מזמנו וממרצו לעניינים יהודים, כן יגדל בו הדחף להשתתפות יתר בעניינים לא־יהודים. מבחינה זו, גם תמיכתו הרבה של היהודי האמריקני בישראל מתאפשרת בין היתר תודות לעובדה שהוא חש כה משולב באמריקה עד ששוב אין הוא נפרד מפחדים של נאמנות כפולה.

בפרק מיוחד מתעכב המחבר על הגורמים לתמיכה בישראל. תמיכתה של ישראל בעיני היהודי האמריקני השורשי היא מעין תחליף לבית־הכנסת המזרח־אירופי שמלפני מלחמת העולם השניה. בית שאפשר לבוא לבקר בו מתוך געגועים, החמימות והמתן שמשרה בית־הורים — אך רק לביקור קצרצר. תמיכה בישראל כאפשרות ליהודי האמריקני לעסוק במה שהוא כמעין בן — מגבית וארגון, והיא מהווה גם ביטוי של פעילות יהודית שהיא חילונית בעיקרה ולא דתית; היא נותנת לפרט היהודי משהו יהודי לבשהו חשוב לעשות, ובניגוד לפעילות הדתית איננה תובעת התמחות דתית או התנהגות דתית שאבד עליה הכלח.

פרופ' ליבמן מזכיר את התיאוריות המסבירות את הליברליזם היהודי

פרופ' צ. ליבמן

על רקע ערכים דתיים, על רקע נחיתות מעמדו של היהודי ועל רקע מסיבות היסטוריות. ליברליזם נאור הוא ערך שלגביו יש ליהודי זיקה יהודית וכלל־אנושית, ושאז ומתמיד היה כלי־עזר להקניית אוניברסליות ליהודים. יהודים מעדיפים להתחבר עם יהודים אחרים על מנת ליזום מפעלים לא־יהודיים (המועילים לקבלתם ההברתית של יהודים) ואז להעמיד פנים שלכל העניין אין כל מגע עם יהדותם.

תוך כדי עיוניו ביקש פרופ' ליבמן לשמור על מידה נאותה של אובייקטיביות. את דעתו האישית הוא מציג במקומות מעטים בלבד. בינו לבינו, ובבלי שהוא מצהיר במפורש על רצון להיות מורה־נבוכים, הוא סבור שאם יהדות ארה"ב מבקשת לשמור על המשך קיומה, שומה עליה לחדול מן הפסיחה על שתי הסעיפים. עליה לבחור בחירה מודעת וחד־משמעית בין הרצון להתבדל ובין הרצון להתבולל. ההתמקקות מן ההכרה לעשות כן עלולה להביאה עד לנקודה שבה קיומה יהיה נטול־ערך בכל מובן מקובל. הוא גורס שהאתגר הניצב כיום בפני יהדות ארה"ב איננו הקביעה אם המשך קיומה אפשרי או לא, אלא קביעת המימד של קיום כמשמעותי, ובאיזו מידה אפשרי הדבר בארה"ב. הוא מוצא שהיהדות חשופה לאיומים מצד מגמות שונות הפועלות בדרך־החיים האמריקנית. מספר התחומים שנותרו כייחודיים לגבי ערכים יהודים התמעט מאוד. הספרות, התיאטרון, האמנות, המחקר הפוליטיקה — כולם מתגבלים, כמדומה. לכה שנחשב בעיניו כעיקרי היהדות, יותר מאי־פעם נמצא כיום יצר־ההתבדלות בסתירה עזה ליצר־ההתבוללות. עד שיעלה ויבוא העידן הפוסט־מודרני, נראה לי שהמשך הקיום היהודי באמריקה מתנהג בעמידה איתנה יותר כנגד שאיפת ההתבוללות, האוכלת כל חלקה טובה בקרב היהדות הנבוכה הזאת.

לאחר ביקור קצר באמריקה ובתום היעדרות ממושכת, מסקנותי שלי, אם ניתן לשרבבן כאן, אינן כה קודרות וכה פסימיות. הבעייה קיימת בכל חריפותה, אבל איני סבור כי זוהי כבר שעת־האפס, וגם איני יודע, אי עשוי לבוש, אם שעת־האפס תגיע אי־פעם. החברה והתרבות האמריקניות עומדות על בסיס קינטי. הכל זז, מתחלף ומשתנה בקצב מהיר, וכמעט ללא כל הגיון. כידוע המבטכנותן של התמורות בדרך החיים האמריקנית לא השתנו מראש. הלבירות ואידיאולוגיות שרק אתמול משלו בכיפה נעלמו כן הנוף כלא היו, כאותם מגרדי שחקים עצומים, פאר של דור קודם, ששוב אין להם זכר אך שריד. בתנאים בלתי־מחלוטים שכאלה קשה והכוכן לחזות מראש את העתיד להתרחש בחברה סבה כמעט בן־לילה הופכים בצדי הספקטר החדש הקיצוני ליהודים אדוקים ניאו־חסידיים, הכל ייתכן והכל צפוי, ומי חכם וידע איזה הפתעות מזומנות לנו ביום מחר. בכל אופן, יש במחקרו של פרופ' ליבמן מזון רב למחשבה לכל מי שמבקש להבין יותר את האתגר הרחוק והאתגר הקרוב של יהדות נפלאה ומוזרה זו.

15 פורצי גדר שגידרו בית עלמין

מיומנו של אהרן בקר, בלמים של אבטלה, מצוקה ומאבק על עבודה מאורגנת

אהרן בקר
בשליחות העובד
הוצאת עם עובד, תל־אביב, תשל"ג

מאת ה. יוסטוס

"...הבוקר בא אלי מנהלי הירקות, האחים ברנברג. לדבריהם נסגרת התוצרת מחוסר הכחור ומצבם רע. מאחר שקשה להם לשלם את שכר העבודה, אמרו כי יוכלו להעסיק פועלים רק מבין אלה שיסכימו לאבד אצלם..."

"...סידור עם עזה פרשמן (מיכמן) והלל כצנלסון (שורי) על מצב הפועלות במושבה. הבעתי דעתי כי ברמת־גן אין סיכוי לעבודה לפועלות. ההפרות טענו כי אי־העסקת פועלה בעבודת הפרדס בי־פרדסים הוא עוול, גם אם מצב הפועלים איננו מזהיר..."

"...ז. הפיה בפני: 'במצב של חוסר עבודה, למה אתה מקבל משכורת ז' ועוד היה עלי להודיע לו שמבינתן שכבר. עבר שמונה ימים בחודש, שוב לא יקבל החודש 'ימים' נוספים...'"

קטעים אלה לקוחים מתוך יומנו של מזכיר מועצת הפועלים של המושבה רמת־גן — אהרן בקר.

הם נרשמו לפני למעלה מארבעים שנה — בימי המאבק על עבודה עברית, ויותר מכך על עבודה מאורגנת ומעמדן של לשכות העבודה של ההסתדרות. בשעתן עוררו דרכי המאבק ויכוחים סוערים ובוודאי יש גם כיום, במבט אחורה, מקום להרהור זה או אחר. אבל, מבלי להיכנס לבחינת כל היבטי של המאבק, התמונה העולה ממחישה מעל לכל את הכוחות שהיו אצורים בו, את הדבקות במטרה שניצבה אי־שם מבעד לאפרוריות היום־יום ומעבר לאופק גלוי לעין; ואם תרצו, את עצמתן של ה"קטנות". אי־אפשר שלא להתרשם מהקטעים המספרים על שורת ישיבות שבהן השתתפו בן גוריון, קפלן, גולומב, משה שפירא, כשעל הפרק עמדה בעיית חמשה־עשר פועלים שנשלחו "מבחוץ" על־ידי "הפועל המזרחי" לגדור את בית הקברות בנחלת־יצחק... כשם שאי־אפשר שלא להתרשם מכל ההתחלות הקטנות אשר, בסרחק הזמן, קשה להבין את מידת החשיבות שידעו לייחס להן.

וכמובן — ובעיקר — אי־אפשר שלא להתרשם מכוחו של הפועל בימים ההם לעמוד במצוקה וכן להסתפק במועט שבמועט. ואלו דברים אשר בראי וכדאי להעלותם בימים שלנו — ובין שבכוונה ובין שלא בכוונה, שב עשה המחבר שצרפם לכרך זה; חבל שקטעי היומן אינם מרובים יותר.

הספר שלפנינו משלים את ספרו הקודם של ח"כ בקר "העובד בישראל" שהופיע לפני כשלש שנים ועסק בתמורות שחלו בציבור הפועלים בעשרים ואחת שנות קיומה של המדינה ושבהן עמד ליד הגה ההסתדרות — שתים־עשרה שנה כיו"ר המחלקה לאיגוד מקצועי ותשע שנים כמזכיר כללי.

הספר עוסק בשטחים שונים של מערכות העבודה — המדיניות המקצועית, מבנה האיגוד המקצועי, עיצוב שכר העבודה וכו' — בעיות אשר אקטואליותן איננה פוסקת ואשר בלקחי העבר יש משום תרומה לבירורן בהווה. והוא הדין לגבי פרקים אחרים שבספר, העוסקים בנושאים כגון ביטוח לאומי, המדיניות הסוציאלית, קופ"ח, או בנושא שילובו של הפועל הערבי בהסתדרות.

הפרקים מורכבים ברובם מהרצאות ומאמרים שהושמעו ונכתבו על־ידי המחבר על פני השנים. בדרך־כלל אין בהגשת אוסף של מאמרים ונאומים משום יתרון מבחינתו של הקורא: הדברים מוארכים במקומות שבהם יפה הקיצור, נפגמה רציפותם ולפעמים אף בהירותם. במקרה זה יש יתרון בעובדה שהדברים נמסרים כפי שנאמרו, ללא שיכתוב ב"חכמה שלאחר מעשה", שעל־ידי כך ניצבות הבעיות כמות שהיו בשעתן, וגם השקפותיו של המחבר חשופות להערכה נכונה יותר. ואמנם, יש בכך משום עניין, ביחוד לאור דרכה של ההסתדרות בשנים האחרונות.

מר בקר מקדיש מקום רב בספרו לפעולותיה של ההסתדרות בזירה הבינלאומית, והפרקים על המגעים עם תנועות העבודה בארצות שונות רבות הם מלאי עניין. בין השאר מסופר על שתי פגישות עם טיטו — ב־1950 וב־1959 — והן נראות כבר עידן רחוק. באחת הפגישות, כאשר ח"כ בקר פנה אליו בכינוי "נשיא" או "מרשל", העיר טיטו: תיטיב לעשות אם תכנני, כמקובל במפלגות שלנו, בשם "ידיד"... באותה שיחה, שנמשכה כשעתיים, הירבה טיטו לשאול על המשטר בישראל, האם הוא קפיטליסטי או סוציאליסטי וכאשר בקר, בדברי ההסבר, אמר כי אמנם ההגמוניה בארץ היא בידי תנועת הפועלים אבל אין לכנות את הממשלה כממשלה סוציאליסטית באשר היא קואליציונית עם מפלגות לא־סוציאליסטיות, והיא מעודדת יוזמה פרטית ומשיכת הון פרטי, העיר טיטו: "מדינתכם צעירה, אם ארצכם זקוקה לפיתוח אין מנוס ממשיכת הון פרטי". בנקודה אחת אמר טיטו: "מדוע לא נציע יחד כינוס לפרלי העולם, שאליו יתחמו מפלגות סוציאליסטיות, ביניהן גם מישראל, תגלה פרצופה האמיתי של מוסקווה וגם נעשה להקמת מסגרת ארגונית?"

גם הפגישה בשנת 1959 היתה ידידותית, אבל כבר בלטו החששים שנמשכו בין בלגראד לקאהיר. אמנם, טיטו הבטיח אז כי בעת ביקורו הקרוב באזור יבוא גם לישראל, אבל השיחות עם אנשי המימשל האחרים לא הותירו עוד מקום לספק לאן נשבת הרוח.

הפרקים על בקוריו בארצות העזרות באירופה ובאמריקה, על הסתפחו בוועידות ארגוני הפועלים השונים, בדיוני ארגון העבודה הבינלאומי, על פגישותיו עם ראשי תנועת העבודה, שלא מעטים מביניהם היו גם ראשי מדינות, מגוללים תמונה רחבה של מערכת היחסים עם תנועת העבודה בעולם ומשקפים את המאבק הבלתי פוסק שהושקע, והמושקע, בשמירה על קיומה, הרחבתה והעמקתה. אין ספק כי למרות האכזבות שידענו בזירה זו, סך־כל ההישגים בוודאי שאינו מבוטל.

ספר זה, ביחוד עם קודמו, מהווים תרומה נכבדה לסיקור דרכה ופעולתה של ההסתדרות ומעין סיכום דרכו בה של מר בקר על פני תקופה ארוכה, וסוערת של ארבעים שנה ומעלה.

על קהילות ישראל שנוסחם עליהן הגולל

פנקס־זכרון לבתי־עלמין
שנהרסו וחוללו
בשנות השואה
העורך: משה פראגר
הוצאת חברה קדישא
תל־אביב—יפו, תשל"ג,
1008 עמ'

שמו הארוך של הספר, אשר הופיע בתבנית גדולה, כמעט אלבומית, בלוויית תצלומים רבים, יש בו כדי להטעות. אמנם מסופר בו גם על בתי־קברות יהודיים באירופה המזרחית, המרכזית והמערבית, שנהרסו בימי מלחמת העולם השניה והשואה, אך אין זה העיקר. העיקר כאן הוא סיפור קורותיהן של עשרות קהילות, ספרדיות ואשכנזיות, מאז ימי קדם ועד לחורבנן בשואה או התרוקנותן מיהודים בתוקף הנסיבות ההיסטוריות. כותרת־המשנה, שניתנה לספר יש בה כדי "לתקן" ולהעמיד דברים על דיוקם: "קורות קהילות ישראל הגדולות והמרכזיות באירופה ובתי הקברות ההיסטוריים".

הספר כולו, על היקפו הגדול, כתוב וערוך בצורה פופולרית ביותר, כשמטרתו היא אינפורמטיבית בעיקרה. לרוב נמסרים הדברים בקיצור ובתמציתיות, לעתים תוך רצה "מראשית" על פני תקופות היסטוריות של מאות בשנים. אך כיוון שהמדובר בשורה ארוכה ובמספר רב של קהילות, הרי שהדברים מצטרפים לכדי תמונה כוללת רבת־פרטים.

לא רק הנתונים על קהילות ישראל באירופה בשלושים השנים האחרונות טבועים בחותם הרצח ההבוני ומעשי־הזוועה הנאציים שנעשו ביהודים, במוסדות יהודיים, בבתי כנסת ובבתי קברות. העורך מקדיש גם כמה עשרות עמודי־פתיחה הדנים באופן כללי בשואה ובמסע הנאצי להשמדת עם ישראל באשר הוא, מעמיקה אותו שאלת ה"יודנריין": "חקר־ההכנה במלחמת־התרמה הנאצית, השטנית והשיטתית, כנגד עם ישראל מצא ביטויו הכוחני והתמציתי באותו מושג נאצי שנוצר ומטבע בביחוד לצרכיה של תעמולת־ההשמדה ושבו מקופלת מלוא משמעותה ותכליתה של מזימת ההשמדה: 'יודנריין', 'יודנריין' — זו פרוגרמה מקיפה וכוללנית ואף נועזה למדי — ליצור בעולם ובראש וראשונה באירופה מציאות חדשה, אשר תהיה 'מטוהרת ומנוקה' כל־כולה מן היהודים ומן היהדות".

בספר נעשה שימוש נרחב במקורות־מידע שונים על הקהילות היהודיות במשך הדורות ועד ימינו: ממקורות היסטוריים עתיקים, רשומות ותעודות, דברי־עדות כגון אלה הכלולים בספרו של בנימין מטודלה מימי הביניים, וכד למסמכים ופרסים מהתקופה הנאצית ומאמרים וספרים של סופרים ועתונאים ישראליים ויהודיים, אשר פרסמו רשמי מסע באירופה אחרי השואה.

תכופות נמסרים דבריהם של סופרים אלה כלשונם — כמובאות ארוכות (ויש שהנמסר במסגרת זו איננו מעודכן, נתיישן במקצת). נראה שבסופו של דבר נפגשים בספר, אם כי בסימן הטראגיה, עולמות יהודיים שונים, רחוקים וקרובים יותר בזמן ובהתפתחות, עולמות אשכנזיים וספרדיים, שעל כולם עברה סופת־ההשמדה. כך אנו קוראים על קהילות וארשה, לודז', לבוב, סלוניק, לובלין ועוד בפולין, על קהילות לטביה, ליטא ורוסיה (מוסקבה קיוב, אודיסה, ברדיצ'ב ואומן), בגרמניה, אוסטריה, צ'כוסלובקיה, צרפת, בלגיה, הולנד, הונגריה ורומניה מזה ועל קהילות ספרדיות באיטליה, יוון, יוגוסלביה, בולגריה ותורכיה מזה. מוקדשים כאן דברים, בפרקים נפרדים, לכמה עשרות מרכזים יהודיים, עיר־בירה ועיר־שדה.

לספר צורף נספח על הרס וחילול בתי־העלמין בהר הזיתים וחברון.
מ. א.

ספרים חדשים
עיון ראשון

סיפורים יהודיים

חי סיפורים כנמו בספרו השני (בעברית) של קלמן סגל "בית הקפה הרומנישי". הספר, שהופיע כמו קודמו "מות הארכיבר" בספריית "שבות" לתרגומי יצירות של סופרים־עולים, הוא לקט קל סיפורים, שחלקם נכתבו על־ידי סגל עוד בגולה וחלקם נוגעים לחיים הנרקמים בארץ. השקפת עולמו של המספר ניכרת היטב בסיבגה ובמרשמים של סיפוריו. וכך הוא מעיד על עצמו: "הספרות הקרובה ללבי היא זו שאיננה חוששת להתרחק מן הכתיבה הקונבנציונאלית. כשם שאנאכרוניזם הוא להשתמש היום במכוניות מיושנות או בשכלות שיצאו מן האופנה — כן אנאכרוניזם הוא לכתוב בנוסח שכתבו לפני חמישים שנה". ואכן, סיפוריו מעוגנים ביהדות ובאווירה יהודית וכתיבתו רעננה. הספר יצא לאור בהוצאת הקבוץ המאוחד ואגודת הסופרים העברים ומחירו: 13.30 לירות.

תורה — כספרות

מהדורה מיוחדת במינה של התורה, הנקראת בפי המהדיר "מהדורה ספרותית", הוכנה בידי מנשה דבשני ויוצאת לאור בהוצאת "יבנה". בסידרה זו הופיע עתה ספר "במידבר", עם ראשי פרקים ושאלות ובתוספת סידרת נושאים על "ספר במידבר מבחינת זמנו". זהו נסיון ראשון להוציא מהדורה של התורה המאפשרת קריאה שוטפת באמצעות חלוקה לפרקים ולפיסקאות ומתן ראשי פרקים בגוף הטקסט. כן נוספו בטקסט פיסוק וכתיב מלא. הספר מיועד למורים ולתלמידים ועל כן צורפו עשרות שאלות לכל פרק, וכן רשימה ביבליוגרפית. המחיר: 10.70 לירות.

רומאן ישראלי

רומן חדש מאת אפרים צורף בשם "בין הר לנחל" הופיע בהוצאת "בינטורי". המספר קורא לרומאן שלו "מסע הרפתקאות בישראל תשי"א" ומקדישו למדינת ישראל ולצבא ההגנה לישראל בשנת הכ"ה. בעיקר זהו סיפור קורותיה של נערה בשם תמרה, המרצלת בלשון מליצית והנך נסיון לשקף את חיי המדינה המתהוות באספקלריה של בודדים.

שירים מן העולם הקטן הידוע

כמוטו לספר־שיריו "כברת דרך" בחר המשורר אשר שוסם, איש גבעה, את אימרתו של ספר אלמנברג "אני אינני דולה מתוך העולם הגדול הבלתי־ידוע לי, כי אם מתוך העולם הקטן שלי, הידוע. באקראי הרי זו בבואה באמנה של אותו עולם גדול ובלתי־ידוע לי". הספר, שהופיע בסיוע קרן נשיא המדינה, מחולק לארבעה שערים: בממלכת הצליל הצבע; בחליפות הזמן; שוב אותה מנגינה; ברוכה את. תקותה. הספר מופץ על ידי הוצאת "ספרית פועלים" ומחירו 7 לירות.

הילכות טריפה

בהוצאת המכון לחקר החקלאות על פי התורה הופיע ספרו של ישראל מאיר לוינגר "הטריפות בישראל, הלכה ומעשה". זהו ספר־עזר ללומד ולמעיין בהילכות טריפה. הוא מלווה ציורים, תמונות וטבלאות רבות. המחבר, שוחט ובודק, מפרש בארבעה־עשר פרקי ספרו את יסודות הטריפות, סוגיהן ושכיחותן בעופות ובבהמה, הילכות ניקור ועוד. בסוף הספר מובאת רשימת ספרות עברית ולועזית בנושא זה וכן מפתח נושאים אלפביתי.

מנהגי פטירה

"לקוט מנהגי פטירה" הוא שם מחקרו של ראובן קשאני, שהופיע בבמה "שביל ועבי" והוצא בנפרד בפנקסים (ללא כריכה) על־ידי המחבר. במחקרו סוקר המחבר את מנהגי הטיפול בנפטר והאבלות בעדות ישראל השונות וכן אצל האנוסים, הקראים, הפלשים והשומרונים. המחקר הופיע לראשונה בחודש אפריל 1973.

קובץ ספרותי "ערוגות"

קובץ לזכרו של יעקב פיכמן — "ערוגות" — שבעריכת י. זמורה, יצא לאור בהוצאת האיגוד העולמי של יהודי בסרביה לקראת החלוקה העשירית של פרס יעקב פיכמן לשנת תשל"ג. השם "ערוגות" ניתן ביוזם של פיכמן, שרוב שמות ספריו לקוחים מן הטבע. במבוא לחוברת כותב העורך: "...כל שנה או שנתיים יופיע קובץ ספרותי מיוחד, המוקדש בחלקו ליצירתו של י. פיכמן — דברים מעזבונו, הערכות ודרשות של יצירתו, זכרונות עליו וכו'... וכן יבואו בו מחזר תהני פרס פיכמן..." בחוברת זו: אגרות מעזבונו, עליו — מאת גורית גוברין, ישראל כהן, ישראל זכרה, יצחק קורן ועוד: על סופרים בסרבאים; זכרונות על בסרביה; תרבות וספרות בבסרביה ותנני פרס פיכמן תשכ"ג — תשל"ג.

זכרון לנופלים

"אשר יקרא דפי זכרון אלה, דפיהם של עשרים־ושניים בנים ובנות להוריהם, תלמידי בית־הספר התיכון בחדרה, יקרא על מערכות ישראל ועל אלה, אשר בלקחם בהן חלק, נתנו את חייהם, הם בראשית דרכם... העשרים ושניים, כפי שמאיר סיפור חייהם ללוחמתם, לקחו חלק בכל שלבי המלחמה... שירתו בכל החיילות והזרועות של צה"ל. רק בצרים כאלה יכולים ליצור יתרון כוח ולמצוא עד הסוף, כי הם נפלו ופניהם אל האוייב". דברים אלה כתב רב־אלוף חיים לסקוב במבוא לספר־הזכרון "שבלי זהב", שהוצא לאור על ידי הוועדה הציבורית להנצחת בוגרי בית־ספר תיכון חדרה, שנפלו במערכות ישראל והוא מדבר בשיר, סיפור ותפי־זכרון על הנופלים. ספר הזכרון יצא בתבנית אלבומית, בהידור רב ומלווה תצלומים רבים. ליקט וערך: עמוס מוסנזון.

התשיעי של אבידן

ספר־שיריו התשיעי (בעברית) של דוד אבידן "שירים שימושיים" מחולק לשבעה שערים ומקיף את מיכלול שיריו שחוברו בשנים 1968—1973. הספר הופיע בהוצאת "לוין אפשטיין" ומכיל כמאה שירים, בהם הטקסט המלא של הפואימה "ביד", שאיננה אלא פסקול פשוט בשם זה שהופק על־ידי אבידן ושגוי במחלוקת בינו ובין המועצה לביקורת סרטים המחוזה, שאסרה את הקרנתו בבתי־הקולנוע. בהוצאת הספר נסתייע המשורר במענק מקרן הי"א לספרות ולאמנות. אגב, בספר זה יש שירים שנדפסו ברחוב, בשל השורות הארוכות שלהם — דבר שהוא חידוש בזרני בספרי־שירה. המחיר: 11.60 לירות.

"כמו ציפור ירוקה"

זהו ספר השירים השני של יואב חייק, שהופיע בהוצאת "לוין אפשטיין". המשורר, יליד בגדאד, כתב גם תסכיתים וסיפורים בערבית. ספר־שיריו הראשון "שירים על כפות המנעול" הופיע בהוצאת "עקד" ב־1970. להלן קטע מתוך השיר "כמו ציפור ירוקה", שהוא אחד מארבעים השירים שנאספו בספרו החדש: "הציפור הירוקה בחלום / אומרת את צערי אוהבה לה / וחיש מנתרה מסלע / אל סלע בתוך האיש / ונעמדת פרחים / לימים התחיר היא פרוב עיניו / ופורחים בראי האוהבים כמותו / את מסרונה / עוד ועוד ישאלו / מתי תצוף הציפור מתי". המחיר: 7.60 לירות.

שירה דתית

בהוצאת "עקד" הופיע ספר־שיריו של צבי יאיר "מראש צורים", שהוא אסופה עבת־כרס (כ־300 ע'), המכילה מבחר שיריו של המשורר, תושב ארצות־הברית ואיש חב"ד. זהו ספרו הרביעי של המשורר שהקדים לו מבוא פרופ' דב סדן, הכותב בין השאר: "...משורר מבליע את הספק ומבליט את הברי. הוא מבליט את דרך שירה שביסיה וסממניה שאובים ממקור רוחה ולשונה של האומה, אך מהותכים ברוחו ובאופיו, הטובעים אמתתו אשר בה יחזיה". המחיר: 25 ל"י.

סיפור לילדים מאת יזהר

ספורו של ס. יזהר "הכרולה של הדוד משה" הוא סיפור לילדים ולבני־נוער, המעלה את זכר הנוער בה רחובות שלפני עשרות שנים ואת זכר דודו הצעיר משה סבילנסקי ז"ל. הסיפור נדפס בשבועון "דבר לילדים" בתש"ך ורק עתה הופיע כספר בהוצאת "הקבוץ המאוחד", עם רישומים מאת גלי הוס. המחיר: 6.90 לירות.

הזוכים בפרס מרץ

בהוצאת קרן הפרסומים ע"ש שושנה ושלמה מרץ ליד הסדר ע"ש ז. ז'בוטינסקי הופיעה החוברת "אנשים טובים מעשים טובים", הכוללת אחת־עשרה כתבות שזיכו את מחבריהן בפרס שלמה מרץ. זוכי הפרס בחוברת הם: א. דולב, י. הבאיירי, א. קיסרי, א. גולן, א. אבדרזון (נ. שרוני), ד. גולדשטיין, ע. אליגון, ע. ברקן, י. העליון, י. גמזו וש. רז. ערך את החוברת משה בלע היא יצאה לאור במלאת עשר שנים להסידרה שלמה מרץ.

חוברת זכרון

עד חוברת־זכרון: לזכרה של תמימה הנוכי מביאליסטוק, שעיכה הכמימים שנה בקיבוץ איילת־השחר, סללה את הדרך והניחה את היסוד להקמת מוסדות־הילדים בקיבוץ. החוברת מכילה: דברים ליד קברה, סיפורה על עצמה, דברי חברים וחברות, מכתבי ניחומים, תצלומים ורישומים. את החוברת הוציא לאור קיבוץ איילת השחר.

בישול ביתי

בסידרת "אמנות הבישול הביתי" שבהוצאת "מהדורה" הופיע "מאכלי בשר עוף ובקר", שהוכן על ידי רות ואליעזר מרקין. בהקדמה לספר צוינו רק הפרטים המיוחדים למיני הבשר העיקריים בו, שכן רוב הפרטים האחרים כבר צוינו בהקדמה לספר "מאכלי בשר בקר עגל ונקניק" שהופיע בסידרה זו. והם מתאימים גם לספר זה. הספר כולל גם מתכונים ממזרח בקבוצות נפרדות בהתאם לסוגיה תבציה־בשר ורטבים, ותבלאות. המחיר: 7.50 לירות.

ספרים לילדים

בהוצאת הקיבוץ המאוחד הופיעו שלושה ספרים לילדים בגיל הרך:

* "רים צפרים צפרים ציפי" מי את צ. הלל מכיל שבעה סיפורים — בביה לדורות, מצעצעים, ישפרעי אלוהים, קרע, דודי שמחה ציפור, הקוקי או: בן פורר הנורה, הבלבול הפצוע. ציורת: אראלה. המחיר: 11.80 לירות.

* "האפרוח העשירי" — על אפרוח המכה במקור ורוצה לצאת מן הביצה, עד שיצא, כתב נתן אלתרמן וציירה צילה בינדר. המחיר: 7.80 לירות.

* בספריה לפעוטות הופיע "שזורי" משל תנה הורן — על גור בן שבעיים, שאהב לשחק עם גליה ויוסי, והם אותו. ציירה: ברכה על־כן. המחיר: 7.80 לירות.

* בהוצאת א. לוין־אפשטיין בשיתוף עם הוצאת עליה ירושלים הופיע סיפורו של דניאל גיאל בעמקי המשורר. תוכנו של הסיפור: מסע־הרפתקאות של עפלק קטן אל תהומים לארצות של אור וזוהם וממלכת־השיר. תרגם לעברית טפח הנעמי, וצייר — דוד שרצוס. מחיר: 6 לירות.

* לכל הילדים שאוהבים לקפוץ גבוה הופיע בהוצאת "ספרית הפועלים" בסידרה שבעריכת מירה כאור, "קפיץ וקפיצה", שכתבה וציירה מרים ברטוב. "הנה קפיץ וקפיצה / אח ואחות, שניהם יודעים לקפוץ גבוה. / שניהם אוהבים לקפוץ גבוה. / לכן קוראים לילד קפיץ ולאחותו — קפיצה". ומה שקרה להם ביום הראשון וביום השלישי ובחלומותיהם, ובכל השאר. המחיר: 9 לירות.

* "ביקורה אצלי ביירושי" מאת סטניסלב ויגודסקי, שיצא בהוצאת "ספרית פועלים", הוא סיפור־כרזה של בירושה המתנהגת כבן־אדם. הגמה לעברית אגדה עמיר וצייר הקומן. המחיר: 9 לירות.

הלשון ותפקידיה

"הלשון והחברה" מאת יוסף בנ־[illegible], סוציולוג ואנתרופולוג בן האוניברסיטה של ניו־יורק, מדה במדעי החברה ומרצה ללשון, שיצא לאור בהוצאת א' רובינשטיין, גם — כדברי העורך בהקדמה לספר — "כמה המצביעה לפנינו בדרך של תית על התפקיד המיוחד שמלאת הלשון בחיי הבריות... בעיונו העיקרי (של הספר) הוא זה של האנתרופולוג והסוציולוג: תיפקודה של הלשון במערך החברתי־התרבותי. שליטת האדם בלשון וכושרו להשתמש בה עושים אותו ליצור מיוחד ואת ארגונותיו לנוגעת, שאין דומה לה, לסדר חברתי". הספר מכיל שבעה פרקים וביבליוגרפיה גבוה.

פרס אקו"ם 1972

ספר השירים של אליהו מיטוס [illegible] הגרון וכן הקבר שהופיע בהוצאת "עקד", זיכה את מחברו בפרס אקו"ם 1972. קובץ־שירים זה הוא לקט שירים מתוך ספרים שיר־ (תשי"ב), "בלדות כנוף הלילה" (תשי"ד), "כראגלטים" (תשכ"א) ו"בקצה הנפר הנשי" (תשכ"ט), בנימוקי השופטים לפרס שניתן פה אז, נאמר, בין השאר: "אליהו מיטוס הוא מראשוני המשוררים הסימבוליסטים בספרותנו והוא שהביא לתוך הספרות העברית כן החזון [illegible] של ראשית המאה... מכל מקום בצרה אחדות הערכים של השירה הפואטית שיש בה מקום וחיי החיה השירה גם יותר". המחיר: 8.50 לירות.

בין ברק ורעם

"צווישן בליץ און דונער" (בין ברק ורעם) הוא שם של שיריו של הירש אשעראוויטש, שהופיע — בשפת אידיש — בהוצאת י. ל. פרץ. בספר [illegible] עמודים) שירים ופואמות. המחיר: 16 לירות.

מאזניים, ל"ז 1

הופיע "מאזניים" כרך ל"ז 1, ירחון לספרות שבעריכת משה שמיר. החוברת מכילה שירים מאת [illegible], מרים אורן, אבנר הלמי, יעקב בסר והרולד שי־[illegible]; סיפור משל אבנון שמש; [illegible] כותב על תוכן וצורה ביצירתו של ברנר; גורית גוברין מכתבת על ראשיתו של שופמן, [illegible] כותב על מיתוס, משל ואגדה בחיינו. לספרות הערבית בישראל ניתן מקום מיוחד ברשימתו של מ. עבאסי — מבוא ליצירה הרוחנית הערבית בישראל ([illegible]) על הספרות הערבית ושיר מאת נישל חדאד. עוד בחוברת — המדורים הקבועים: ביקורת ספרים, זרו להזר, מיומן מדת הסופרים וספרים שנתקבלו במערכת. הירחון יוצא לאור ע"י אגודת הסופרים העברים. המחיר: 1.50 לירות.

שדמות נ"א

גליון נ"א — אביב תשל"ג — של "שדמות", במה לתנועה הקבוצית, הופיע בעריכת קבוצת עורכים מהתנועות הקיבוציות. [illegible] החוברת הפעם — צוין למלאות [illegible] שלשת הימים התמורות המהפכניות [illegible] בתפיסה דרכה של הקיבוץ בעיקרי־היסוד שלה; פגישת המאמרים עם ראש הממשלה; [illegible] ומאמרו של ידידיה כץ על דמותה של המדינה [illegible]. מוקי צור מביא מספר שבכתבים על צמיחת [illegible] של התנועה הקיבוצית [illegible]; פרידמן, מרצה להיסטוריה [illegible], מספר על [illegible] מקומה של השואה בלימודי ההיסטוריה בחינוך [illegible] כוללת החוברת שתי רשימות ספרים ועוד.

גזית, כ"ט ה־ה (344—341)

ירחון לאמנות וספרות "גזית", כרך ה־ה (344—341), יצא לאור בעריכת גבריאל טלפיר. תוכן החוברת כולל: שירים, סיפורים, רשימות [illegible] כל המדורים הקבועים. בין השאר במבנה — עיון [illegible] בשירת ביאליק; [illegible]; שירים מאת [illegible], וינקלר; עשרים שנה למות [illegible]; על ספרים [illegible] ההדפסים צבעוניים. מחיר החוברת 11 לירות.

בי המכר של יוני

מאת יעקב העליון

זום שינויים „מרציסים" לא ברשימת רבי המכר בחודש... לרשימת „ספרות יפה" נכנסו ... של ש"י עגנון „עיר ומלואה" וספרו (הזכי) של עמוס ... „הנערה שהביאה את המלחמה". מסור „ספרים אחרים" יצאו אלבומים שסיכמו את 25 ... ישראל ו„הלם העתיד" (ש-... במאי מקום עליידי בסור... נכנסו „רגל של בובה" ומד-... כרטא. חזר לסור הספר „ירושלים ירושלים".

מסור „ספרי ילדים" היו שינויים קלים בלבד ואילו בסור „ספרי שירה" היו השינויים ה-... ביותר.

מקרא: מ"ק — מקום הספר בחודש ...; נ"ב — מבחר החדשים שבו נמצא ברשימה; ספר היוצא מן הרשימה וחוזר אליה אחרי יותר מ-... יעיד הכוכב המופיע ליד שמו על שובו אחרי הפסקה.

*

מודים למוליים למוסיים ולספ-... שסיפקו לנו את המידע הדרוש לצורך הכנת רשימה זו: תל־אביב: ... (אלנבי 88), פריהן (בן־יהודה ...), סוגל (המלך ג'ורג' 6), ספרי ... (בנימין 30), בראון (אלנבי ...), אליה בי"ת (אלנבי 71), „שוקן" (אבן גבירול 130), סטימצקי (רח' ... 22), טננבוים (בוגרשוב 59), ... (אלנבי 73). ירושלים: ... (בן־יהודה 36), כאיר ל.א. (בציון המלכה 4), דורון (יפו 31). ...: סטימצקי (העצמאות 82), ... (פרק 39), ספרי (שדי הנשיא, כרמל). פתח־תקוה: אורבך (הר-צל 15). באר־שבע: גלריית ה... (קקיל 189). נתניה: שוכ-... (הרצל 9). אילת: סטימצקי (גבל ...). נהריה: דורון (געתון 32). ...: חיים (ויצמן 51).

ספרות יפה

לא שם זין — דן בן אמוץ, הוצאת ...זף, 13.50 ל"י, 302 עמ'. (הת-... ומלחמתו של צייר ישראלי). — 2, נ"ב — 4 חודשים.

לגעת בכוכב לגעת בפרח — עמוס ... הוצאת „עם עובד" (ספריה לעם), ... ל"י, 188 עמ'. מ"ק — 1, נ"ב — ... חודשים.

דודי ורעי — נעמי פרנקל־בן גור, הוצאת „עם עובד", 14.00 ל"י (כריכה ...), 5.50 ל"י (ספריה לעם). רומן על חיי הקיבוץ בתקופת מלחמת ה... מ"ק — 8, נ"ב — חודשים.

פרפר — הנרי שריר, הוצאת ...זקף, 17.00 ל"י, 429 עמ'. (סיפורו של אסיר צרפתי שנמלט מאי השדים). — 6, נ"ב — 21 חודשים.

הנערה שהביאה את המלחמה — ... קולק, הוצאת „וידנפלד וניקולסון", 13.00 ל"י, 182 עמ'. חדש ברשימה.

עיר ומלואה — ש"י עגנון, הוצאת „שוקן", 29.— ל"י, 726 עמ'. חדש ברשימה.

7. מגילת סן מיקלה — אכסל מונתה, הוצאת „עם עובד" (ספריה לעם), 6.50 ל"י, 412 עמ'. (סיפורו של רופא). מ"ק — 7, נ"ב — 4 חודשים.

8. התמסרות — הבגלת הבשוש, הוצאת „ב. ציריקובר", 9.00 ל"י, 119 עמ'. (מכתבי אהבה מאת המחברת אל הסופר פנוס סודה). מ"ק — 3, נ"ב — 4 חודשים.

9. סידהארתא — הרמן הסה, הוצאת „שוקן", 7.00 ל"י, 122 עמ'. מ"ק — 10, נ"ב — 5 חודשים.

10. קישון × 25 — אפרים קישון, הוצאה לאור של משרד הבטחון וספרית „מעריב", 8.00 ל"י, 205 עמ'. מ"ק 5, נ"ב — חודשים.

ספרים אחרים

1. רגל של בובה — יעקב העליון, הוצאת „עם עובד", 14.— ל"י, 213 עמ'. (סיפור פצוע מלחמת ששת הימים). חדש ברשימה.

2. יאיר דורי, סיפורו של שבוי במצרים — אהרן דולב — יאיר דורי, הוצאת „בוסתן", 14.00 ל"י, 190 עמ'. מ"ק — 1, נ"ב — 6 חודשים.

3. ואולי... — רות דיין, הוצאת „וידנפלד וניקולסון ירמ" וספרית „מעריב", 16.00 ל"י, 256 עמ'. מ"ק — 2, נ"ב — 3 חודשים.

4. ארץ ציון ירושלים — שלמה שבא ודן בן אמוץ, הוצאת „וידנפלד וניקולסון ירמ", 29.50 ל"י, 256 עמ' (לקט קטעים מעתוני ארץ־ישראל שהופיעו בין השנים 1850—1920, כאנציקלופדיה לחיים באותה תקופה). מ"ק — 5, נ"ב — 3 חודשים.

5. אבי השימפנזים — ביון ואן לואיק גודל — הוצאת „עם עובד" (ספרית אופקים) 7.30 ל"י, 230 עמ' (מחקר על חיי השימפנזים). מ"ק — 9, נ"ב חודשים.

6. המיסטר — יובל אליצור ואליהו סלפטר, הוצאת „א. לוין אפשטיין", 22.00 ל"י, 336 עמ' (על האנשים בצמרת המדינה). מ"ק — 6, נ"ב — 3 חודשים.

7. ירושלים, ירושלים* — דומיניק לאפייר ולארי קולינס, הוצאת „וידנפלד וניקולסון ירמ" וספרית „מעריב", 20.— ל"י, 502 עמ'. חזר לרשימה.

8. ספר הבישול* — אביבה גולדמן, ספרית „מעריב" / הוצאת „אמיר", 24.— ל"י, 268 עמ'. מ"ק — 8, נ"ב — 4 חודשים.

9. מדריך כרטא — הוצאת כרטא ירושלים, (מדריך כבישים) 12.50 ל"י 74 עמ'. חדש ברשימה.

10. על אהבה ועוד אחרות — תמר אבידר־אטינגר (צייר אבנר כ"ץ), הוצאת „מסדה", 14.50 ל"י, 108 עמ'. מ"ק — 4, נ"ב — 3 חודשים.

ספרי ילדים ונוער

1. הוא, הבגלי — נאוה מקס, אורה דביר, הוצאת „מסדה". (ספר הדרכה לגיל הרך). מ"ק — 2, נ"ב — 7 חודשים.

2. מבון ועד בווי יום יום — ניצה נפתלי, נפתלי מלומד, הוצאת „יבנה" צייר: ה. הכטקופף, 15.80 ל"י, 120 עמ'. מ"ק — 4, נ"ב — 9 חודשים.

3. הפלה, איך זה קרה — מכתבי (ישראל ויהלר), הוצאת „מסדה", 9.00 ל"י, 234 עמ'. לנוער מבוגר. מ"ק — 3, נ"ב — חודשים.

4. תמונות מספרות למעשות — ניצה נפתלי — נפתלי מלומד. צייר: ה. הכטקופף, 15.80 ל"י, 120 עמ'. מ"ק — 1, נ"ב — 23 חודשים.

5. הבשר מיכוחן — טובה הרשקוביץ, „הוצאת הקיבוץ המאוחד", 10.80 ל"י, 96 עמ'. חדש ברשימה.

6. המיתה המקוספת — וולט דיסני, הוצאה „יבנה" 7.80 ל"י. מ"ק — 8, נ"ב — חודשים.

7. הכלב שלב — דבורה עומר, הוצאת „י. שרברק", 8.00 ל"י, 84 עמ'. מ"ק — 6, נ"ב — חודשים.

8. פו הדב — א. א. מילן, הוצאת „א. לוין אפשטיין" (מהדורה צבעונית מהודרת לילדים). 17.80 ל"י, 145 עמ'. מ"ק — 5, נ"ב — 6 חודשים.

9. איפה זה — סימנן מונלאי, הוצאת „מסדה", 14.— ל"י, 180 עמ'. חדש ברשימה.

10. שירים ופזמונות לילדים* — ח.נ. ביאליק, הוצאת „דביר", 12.50 ל"י, 168 עמ'. מ"ק — 10, נ"ב — חודשים.

ספרי שירה

1. שירים 1948—1962* — יהודה עמיחי, הוצאת „שוקן", 288 עמ'. 14.50 ל"י. חזר לרשימה.

2. שירי רחל* — רחל, הוצאת „דבר", 8.50 ל"י, 284 עמ'. מ"ק — 1, נ"ב — 14 חודשים.

3. רבע לפני חצות — עמוס אטינגר, הוצאת „אלף", 7.50 ל"י, 114 עמ'.

4. שירים שבעיניים — דוד אבידן, הוצאת „א. לוין אפשטיין", 11.60 ל"י, 126 עמ'.

5. כל משבריך וגליך — דליה רביקוביץ, הוצאת „הקיבוץ המאוחד", 6.80 ל"י, 128 עמ'. מ"ק — 3, נ"ב — 14 חודשים.

6. את האני* — [illegible], הוצאת „עקד", 7.50 ל"י, 56 עמ'. מ"ק — 4, נ"ב — 5 חודשים.

7. שיגעת* (שירים אבדיאניים) — הוצאת „עקד", 11.— ל"י, 25 עמ'. חזר לרשימה.

8. בשורת אביב — רבינדראנת טאגור, הוצאת „יבנה", 7.50 ל"י.

עולה מניו יורק מציג במוזיאון של נהריה

מאת רחל־אנגל

המוזיאון העירוני של נהריה, הצעיר, בכמותה, במוזיאוני הארץ (הוא בן שנה ורבע בלבד), פתח בימים אלה באולם ההצגה שלו שבקומה החמישית, תערוכת יחיד של הצייר חיים פליישמן, תושב נהריה שעלה לארץ לפני שש שנים מארצות־הברית.

מר פליישמן מציג בתערוכתו זו, הראשונה שלו בארץ, ארבעים תמונות — עשרים ציורי שמן, ועשרים ציורי עט־דיו, כמין רישומים צבעוניים; רובם נוצרו כבר בנהריה, אך חלק מבדי השמן גם הם בבחינת עולים־חדשים שטרם התאקלמו בארץ: הם שרויים בתנאי האור והאוויר שהולידו אותם בשנים שבין 1956 ל־1961.

רישומי העט־דיו הצבעוניים הם בעצם המוצגים המהנים יותר, בעלי הצבעוניות הנעימה יותר, והבהירות הקלילה יותר, בתערוכה זו. הם מבליטים לפעמים, כבמועבן, איזו נימת „ישראליות". יש ברישומי הטבע הללו המזכירים לימונים, תפוזים, ואשכוליות, הדשא צעיר; הרישום 39, למשל, שנוצר ב־1973, או שכנו, 38, יליד השנה גם הוא שאליו צמודה גם תמונת־שמן גדולה, כמעט באותם הגונים, כמעט באותן הצורות.

אך בדי־השמן הגדולים הם בדרך כלל תיאטרוניים כמו־אבסטרקטיים, גוף ציורי בגוני האוד מהם, גוף של מים וחוף ושמש, באמר. „אלמנטים של עיר" נקרא כאן בד־שמן גדול־ממדים המעלה זכרונות רחוקים של קבוצת „אפקים חדשים" שלנו בימי ראשיתה; בלבנים ורבועים של צבע — לבנים ואדומים, שחורים, אפורים וסגולים.

כמה מציורי צבע השמן מצטיינים, בדומה לרישומים הצבעוניים, בנקיון הצבעים, ובבהירות הצורות, — אם תבדוק, תמצא כי תמיד נתקיים הדבר בעבודות החדשות יותר, „ציור עם עיגול ירוק", למשל, שנוצר בשנה אחרונה זו.

בסטודיו שלו, במרחק דקות אחדות מבניין העירייה המשכן את המוזיאון, מראה מר פליישמן לכל מתעניין כמין המשך לתערוכה: ציורים ועטיפות שהכין לספרים (שיצאו לאור ב„ספריה לעם" של „עם עובד", או ב„ספרית ילקוט" שלה), ועבודות גרפיקה אחרות, לפעמים בצמוד לבתי־שיר (מר פליישמן הוא גם משורר), וכן ציורים אחדים מעשה ידי אשתו, מרים, המציירת גם היא. מסתבר ששתיים מתמונות השמן שלה, שציירה לפני שנים, עוד בניו־יורק, דומות לסיפורי אגדה צבעוניים, אבסטרקטיים.

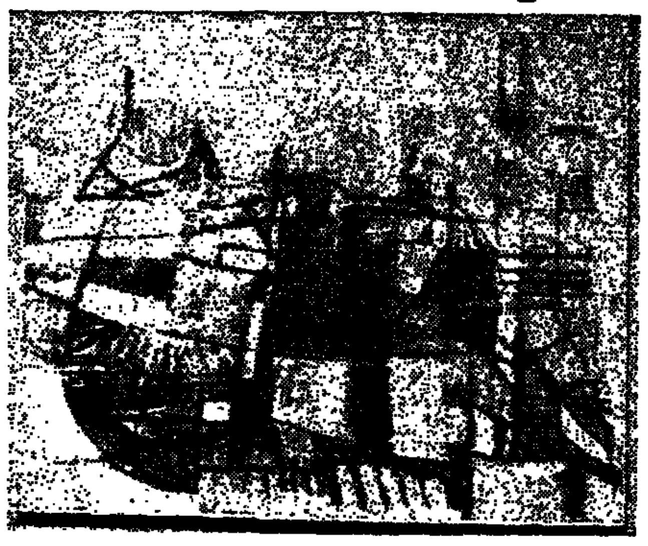

חיים פליישמן — „נוף" (שמן)

אוסף מוזיאון נהריה

אוסף האמנות הנצגע שברשותו של מוזיאון נהריה כולל כארבעים תמונות של יעקב שטיינהרדט (שעל שמו נקרא רחוב בנהריה, בו עדיין מתגוררת אלמנת האמן), חמש עשרה עבודות של איזידור אשהיים, וכן מיבחר נכבד של ציורים מעשה ידי היינריך מישלר. מלבד ציורים בודדים של ציירים ישראלים שונים, ששמותיהם אינם, בדרך כלל, מן הנודעים.

היינריך מישלר, צייר יהודי גרמני בעל שעור קומה, שנספה בשואה, היה ידידם של שטיינהרדט ואשהיים עוד בברסלאו. המוזיאון שוקד עתה על הכנת תערוכת־יחיד של יצירות מישלר, ובעוד כחודשיים ויפתח כאן גם תערוכה־קבוצה שתביא לפני הקהל מיצירותיהם של שלושת הציירים הידידים, אשהיים, שטיינהרדט ומישלר.

המוזיאון לקנוניות

מלבד המוזיאון לאמנות, שאינגו בעצם אלא אולם־תצוגה בקומה החמישית בבנין העירייה, יש לעירית נהריה גם מוזיאון לארכיאולוגיה ולקונכיות הממוקם בקומה הששית של הבנין. כאן תמצא, בצמוד הוויטרינות הבאות, „יצירות אמנות", כפי שמפרשת הכתובת, „מעשה ידי הווג־פרדמה ושמואל ולצמן, יצירות עשויות מחומר חופי בלבד", כמין פסלוני אסמבלי זעירים. בוויטרינות האחרות — קונכיות יפהפיות בשפע צורות ובכלל צבעים וטקסטורות — מנוקדות ומפוספסות ומעוטרות להפליא בידי הטבע.

יש כאן „קונכיות מים סוף" בווריאציות ובגדלים שונים, ספירלות אצבעוני־של־גמד ועד לקונכייה גדולה שאורכה כעשרים ס"מ; קונכיות מהים התיכון זעירות כראשי סיכה או גדולות כצפרים או כדגי אמנון קטנים.

ויטרינות אחדות מכילות ממצאים ארכיאולוגיים, מן התקופה הכנענית ומן התקופה ההליניסטית: פסלונים שנמצאו בחפירות תל־אכזיב, צלמיות אשה הנושאת בבטנה; ויש כאן גם קצת כלי אבן ועצם מהתרבות הנטופית; דגמים של רצפת פסיפס שנב-

במוזיאונים ובגלריות

צאו בתפזורת נהריה 1972 כותבים כאן בתצלומי צבע.

ד"ר דב לזר, האחראי לעניני התרבות בעיריית נהריה, והפעיל במיוחד בפיתוח קומפלקס המוזיאון, מודיע לנו על פתיחתו הקרובה של אגף נוסף למוזיאון, שיוקדש לתולדות נהריה, מימיה הראשונים ב־1934 ועד היום.

5 אמנים צעירים ב„צוותא"

מועדון צוותא בתל־אביב מציג בימים אלה תערוכת קבוצה שבה מציגים את עבודותיהם, השונות כאור אלה מאלה, חמישה אמנים צעירים, בוגרי „בצלאל".

עדנה הירש, שעבודותיה כבר הוצגו קודם לכן, בתערוכת „קרן שרת" וכן בתצוגה בגלריה אנגל בירושלים, מייצגת כאן בשורה של הדפסים של ציורי „ראשים".

דגנית ברסט, גם היא מבוגרי התערוכה „קרן שרת", מציגה כאן תמונות גדולות, אחת בהן קרויה „ברגינר" והיא מבוססת על פסל „דוד" של האמן האיטלקי, והאחרת — „דוד" — בנויה על פי יצירתו של מיכלאנג'לו.

יפעת ברקין תורם לתערוכה זאת שורה של רישומים גדולים מאד, שחור לבן בתוספת קווים דקים של אודם ושל תכלת.

דינה כהנא היא הפסל בחבורה, והיא מציגה פסלים של עץ צבוע.

המעניין והמושך ביותר בקבוצה אמנים־צעירים זו, הוא שלמה כיצואי, יליד יפן (שמו המקורי איזי כיצואי) שהגיע לארץ כדי ללמוד כאן ב„בצלאל", הוא מתגורר היום בעין כרם. סדרה יפה מאד של הדפסי־המשי שלו מצטיינים בצבעוניות המשרה אוירה של טהרות, ואולי רק של זרות?

תערוכת „ארוטיקה" בבית האמנים בבירה

מאת נעמי גבצור

ההתחלה היתה כובשת ממש: הזמנה על גבי נייר אדום שבירית שחורה צמודה אליו, כרזה בעלת קוים זורמים וסמלים על גבי לוחות המודעות בעיר. ההמשך — דהיינו התערוכה עצמה — מאכזב למדי. מוצגות בה יצירות רבות, בטכניקות שונות ובכוונות, שערכן האמנותי מוטל בספק. חלקן נעות מבדרות על פני החבל הדק שבין ארוטיקה ופורנוגרפיה. אחרות, — כל קשר בינן ובין ארוטיקה מקרי בהחלט. מקצת הן היצירות שנעשו במכוון־טעם, במידה של הומור ובכשרון אמנותי.

כבר בכניסה מושכים את העין צילומים מעולים של פרדי כהן, מן היצירות הבולטות בתערוכה. הארוטיקה הנקייה שהוא מציג בצילומיו מתגלה, במבט שני, כתמימה למדי: אין אלה אלא צילומי פירות וירקות מצולמים מזוויות בלתי־שגרתיות, המתגלים כאוצרים בתוכם מידה של ארוטיקה העולה על ציורים „נודים" רבים. מידה של הומור הדגישות מוכיח פרדי כהן גם ביצירה אחרת שלו — שני צמחים השתולים בעציצים המתיזים זכוכית מפרידה ביניהם, עוגבים זה על זה.

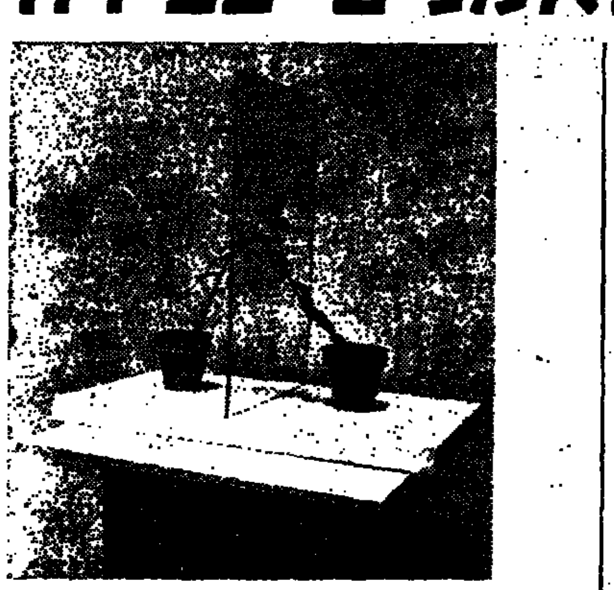

פרדי כהן — אהבה צמחונית

מול הצילומים המעודנים הללו מצויה שורה ארוכה של ציורים בטכניקות שונות ובאיכויות אמנותיות משתנות אשר בין מרכיביהן ניתן לגלות, אולי, גם נימה ארוטית. אך אין היא המרכזית ואין בה כדי להצדיק הכללת היצירות בתערוכה מעין זו. ציוריהם של נעמי סלוסניק, מיכאל גרובמן, עודד פיינגרש, מיכאל איזמן, מוטקה בלום ואחרים שייכים לקטגוריה זו.

לעומתם — נמצאת מידה מאוזנת של ארוטיקה ברישומיו של יוסי שטרן, בציורי הדמויות האופייניות של דוד גרשטיין או בדמויותיה של גרטי רובינשטיין „המטונקות".

גישה קלילה, שונה רציניות לנושא, מציג מונטאריה ברישומים המשעשעים המעודנים שלו הרשומים בצבע לבן על גבי לוחות־עץ.

מרים שרון מציגה קבוצה של תינוקות — בובות ורודות וכרוכים בסיתון, ולשם הניגוד גם בובה שחורה אחת. תזכורת להוצאות האפשריות של הרומן־חוסא.

העבודה ש„פורנוגרפיה היא ענין של גיאוגרפיה" באה לידי המחשה בתערוכה זו. נכללים בה צילומי־פירום של ארמה נהמיאס מן החוג לאמנות באוניברסיטה העברית. אותם צילומים עצמם, משהוצגו על כתלי בנין הספריה הלאומית נחשבו למוקצה מחמת מיאוס ו„הוגלו" לאחד המקירות הצדדיים. בתערוכה הנוכחית נמצאים צילומים אלה ב„חברה טובה", נראים מתונים למדי, עד כי קשה להבין על מה יצא הקצף...

צילומיו של שמואל בר־אבן נושאים מטען ארוטי הרבה יותר חזק וגם הצבעים מעניקים להם תוספת עומק. בין יצירותיו המוצגות — מבחר פסל־שיש חזק מכבסים לגבר הכפתה בקרשטים בסמלים מיניים.

גד אולמן מוסיף נימה של בדיחות הדעת לתערוכה, שרוב משתתפיה לקחוה ברצינות רבה מדי. ב„בידלוף" שלו הוא מציג הגדרות צורניות לבטויים כגון „מה את בדבקת אליי", „לבי יוצא אליך", ועוד כהנה וכהנה.

צבי טולקובסקי מנסה לשתף את הצופה ב„מאמץ ארוטי". הוא מציג מספר תפיסות סבון בקופסה לבנה ומציע „להרים, להריח ולהתרכז, להפעיל דמיון — ולהחזיר למקום"...

על אף חסרונותיה, זוהי תערוכה מרעננת ובלתי שגרתית.

תערוכת „אימפרסיות" של ברוניה וינברג

ברוניה וינברג, המציגה ציוריה בקומת־הכניסה בבית האמנים, היא ילידת פולין, ניצלה מהשואה ופרטיזנית לשעבר. אחר עלייתה ב־1949, למדה בבית הספר הגבוה לציור בתל־אביב והציגה בתערוכות יחיד.

הציירת מעלה בסדרת ציורי השמן שלה „אימפרסיות". לפי הגדרתה. רוב נושאיה הם נופי הגליל, אלא שהיא אינה מנסה להתעכב על פרטי נוף זה או אחר, אלא להטוט את המקצבים שבנוף. רוח נושבת, למשל, יכולה לשנות, את אופיו של הנוף. אם היא נעימה ומלטפת, (כדוגמת מס' 24, 1) הנוף קליל אף הוא, אם היא סוערת (כדוגמת מס' 10, 9, 8) הנוף מאיים ועוין.

בדרך כלל ניכרת מידה רבה של מלאנכוליה בציורי הנופים. תורם לכך גם סולם הצבעים המנוצלים החוזר ברוב היצירות — שימוש רב בגווני ירוק וצהוב.

נופי הגליל הרגועים הם במידה רבה אקספלוריה לציוריו של ראובן. בנופי חוף הכנרת — סירות דייגים עוגנות ליד החוף זיכרות השפעתו של משה גת.

עם זאת, השפעות אלו משניות בלבד. הנימה האישית חזקה בציוריה ושלטת עליהם. רובם מתגלים כבטוי לאווירה נפשית, עד כי פרטי הנופים השונים נראים רק כבטוי חיצוני להלכי הנפש.

הדפסים מאוסף הגלריה בגלריה ש"ץ

גלריה „ש"ץ" מציגה עתה מבחר ליטוגראפיות והדפסי־משי מאוסף הגלריה.

ההדפסים הבולטים בתערוכה הם של ציירים ארצישראליים יהודים. ביניהם נוף מזרחי טיפוסי של נחום גוטמן שבמרכזו ברכה ודומה לכרסים ובה ערביות רעולות־פנים. בספר נופים רבי־פרטים וצבעים של כרמל יבקר. נוף נעים לעין, גם הוא בעל אופי מזרחי, של שבי. בספר דיוקנאות שלובים זה בזה של ליטבר־נובסקי, תוגים בתוך מיהבד קליורגים. הדפס בשחור־לבן של אביגדור אריכא, שנושאו דיוקן הצייר אב-כל הבד. ראובן מציג יצירה על נושא תנ"כי, — סולם יעקב. נפתלי בזם, בן הדור השני של הציירים הישראלים, עוסק באותו נושא עצמו. — אלא שגישתו אינה חד־צדדית. הסימבוליקה שלו ניתנת להתפרש בדרכים שונות והיצירה יוצאת, בשל כך, עשירה יותר.

משל בקוו כוהנות דמויות הנשים ה„בודליאניות" שלו, על גבי רקע עשיר בפרטים. נופו של אופק בשחור־לבן מצטיין ברישום הוויב שלו. הדמויות הבולטות על רקע הנוף גמלוניות, כדרכו, אך שמץ בכבדן ניטל מהן כשהן משתלבות בפרטי־הנוף.

אהובה טוף מציגה בבת ים

לבת־ים לא רק בית־עיריה שהוא מבנייני הציבור המעניינים ביותר בבנייה מבחינה ארכיטקטונית, אלא גם בנק־מוזיאון בנוי ב„מגנוף", שהודות לצורתו העגולה, מתאים ביותר לתערוכות, בשני מפלסים גם יחד.

אמנים מקומיים נוהגים פה ושם מן האולם הזה, וכך נוהגת עמנו עתה הציירת אהובה טוף שעבודותיה ממלאות את שני מפלסי הבית, כחמישים ציורים בכל המדיומים — מרישומים בשחור־לבן, דרך צבעי־מים וגואשים ועד ציורי שמן — מדגימים את יכולתה. היא מוכיחה שהיא רשמית בעלת יד עדינה. כשהיא מעלה על הנייר את ה„צמחייה" שלה, בקו חיוור, נוגע לא־נוגע, המשקף יותר את האופי שלה מאשר את אופי הנושא. עצים הבודדים מושכים אותה במיוחד והם מופיעים גם בתמונותיה הצבעוניות, שהן תרישמת, בניגוד לרישומים התוודיינים. הבדים קובע שצבעי מים או פסטל חריפים יותר מאשר צבעי השמן שלה, אך מוטב היה לרסן את הנטיה הזאת בתמונות עם דיוקנים והדמויות שהצגים הוזקים שלהם פוגמים במקצת באותנטיות.

הגברת טוף אהבת צבעים והאהבה הזו באה לידי ביטוי מיוחד בציורי השמן שלה, מקום שבו היא מראה כוחה העיקרי. כאן היא נוטשת את הציור והאיאורי הנוברת למופשט ומשטחיה נעשים גדולים יותר ויותר, דבר שמרחיב תנופת מכחולה. הבדים בדיה מתגבשים בתוך עצמם ואין בהם רמז לדברים שמעבר להם. ויש בזה מן היתרון וגם מן החסרון. כי במידה זיש המשכיות בין תמונה לתמונה, היא מלמדת על בעיה ציורית המעסיקה את האמן המנסה לענות עליה שוב ומחדש, עד שהוא מגיע לפתרון או לרויה. בלי ספק יש כאן ביטוי לבעיה ולאתגר ציורי, אלא שהציירת אינה מגיעה לפתרון המשביע אותנו וגם לא לרויה. ואולי הסיבה היא שתערוכה זו מקיפה יותר מדי מבחינת הזמן ופעולות מדי למתן תשובה כוללת לשאלה כוללת.

זוהי תערוכה הראויה לתשומת־לב של ציירת הראויה לתשומת־לב.

ד.ג.

ספרית פועלים

ספרים חדשים

יפרח חביב
הזקן שהדליק מדורות
סיפור קורות חיים נסערים, גדולי־עלילה ורבי־מעש של „הזקן" יצחק שדה הרצב וסולל, ממייסדי גדוד־העבודה־וההגנה, רעו של יוסף טרומפלדור, מצביא בהגנה, שגידל דור המפקדים בהגנה, בפלמ"ח ובצה"ל. האיש שהיה לאגדה. מלווה רישומי התקופה מאת אריה נבון.
לאנשי הפלמ"ח לשעבר — הנחה 25% במשך חודש יולי.
מומלץ לבני הנעורים

אברהם שלונסקי ז"ל
ספר הסולמות
ספר השירים האחרון יופיע בימים הקרובים.

אלישע פורת
ארץ יתומה
הדברים המכאיבים ביותר שבחיים, האהבה הצפייה, המות, כאן הם זורמים בעורקי־הסיפורים הקטנים האלה; בשלות מאופקים, מעודנים. יצרים וכאבים שהפכו למלים; לפעמים תפילה, לפעמים כבמארים עקומים, או דיאלוגים ליליים של אהבה, או רקוויאם לחיים.
אסופת סיפורים ראשונה של המחבר בן קיבוץ עין־החורש.

קובץ שירים
בנימין טנא
בצלו של עץ הערמון
ציורים: תרצה
קבוצת נערים יהודים (10—14) מגלה את העולם ברוצה שבין שתי מלחמות העולם. הפגישה הראשונה עם האהבה המות, השקר וההונאה, החברות והנאמנות בערכות בצלו של עץ ערמון. בסיפורים האוטוביוגרפיים. בטוי כן להווי חיים שחלף, מלווה ציורים חינניים של תרצה. מומלץ לבני 9—12 גם בימי הקיץ החמים.

هكذا من الأصل

אל תסיים את חגיגות הכ"ה בלי אלבום

הוצאת מסדה

בחסות הוועדה לארועי יום העצמאות מרכז ההסברה

האלבום שהוא נכס ומזכרת לך ולמשפחתך
והמתנה הנאה - במהדורה האנגלית
לידידיך וללקוחותיך בחו"ל
שאתה חפץ ביקרם.

באלבום 270 עמוד הכוללים:
הרבה תמונות צבעוניות
הרבה תמונות בשחור־לבן

מפות מיוחדות
חידוש מיוחד — תאריכון בטקסט ובתמונות, המפרט את כל הארועים החשובים ב־25 שנות המדינה

גזור ושלח
לכבוד — הזמנה
הוצאת מסדה
ת.ד. 3120, דרך ז'בוטינסקי 21
רמת־גן
נא לשלוח לי ______ אלבום/אלבומים
מצ"ב שיק על סך ______ ל"י
מצ"ב המחאת דואר על סך ______ ל"י
שם ______
כתובת מדוייקת ______ טל' ______
חתימה ______
מע. 20.7.73

ועדי עובדים ולקניות מרוכזות, נא לפנות למשרדי ההוצאה, דרך ז'בוטינסקי 21, רמת־גן טלפון: 734202, 734203.

הוצאת מסדה בע"מ
ספרים חדשים

מות העיר — **יורם קניוק**
מזווית ראיה מיוחדת ובהמיית־נפש שמתוך געגועים או חמלה, מעלה המחבר דמויות וארועים, שהמשותף להם — בדידותו של אדם וכמיהתו לחום אנושי, לרעות, לשורשי נעוריו בארצו.
יצא לאור בשיתוף עם אגודת הסופרים העבריים.

מסה ופולמוס — **ב. י. מיכלי**
בפרקי בקורת, מסה ופולמוס מועלים בספר דיוקנאות של משוררים, מספרים ומבקרים, בני משמרות שונות, תוך הדגשת עיקרם וייחודם ותדירה לאקלימו של כל יוצר.
יצא לאור בשיתוף עם אגודת הסופרים העבריים.

יומני — כרך ו' — **יוסף וייץ**
הכרך האחרון ביומנו של אחד המעטים מגואלי אדמתנו ומנחיליה, דן בפרישתו ורשומותיו מסתיימות בסוף 1970.
בששת הכרכים — פרקי יומן ואיגרות, שנכתבו במשך כ־45 שנה, ומעלים לעינינו מאורעות ומעשים וסיפור־המעשה של ישוב ארץ־ישראל, באספקלריה המיוחדת של רושמם, איש החזון והמעש.

מאכלי בשר עוף וצאן — **רות ואלעזר מרקין**
ספר שביעי בסידרת „אמנות הבישול הביתי", ובו 160 תפריטים.
ששת הספרים הקודמים: מתאבנים, סלטים ומנות ראשונות; חלב וביצים; דגים; מאכלי ירקות; המרק הטוב; בשר בקר, עגל וקניק.

לילדים

צמד חמד
כתבה: עליזה סטרוד
ציירה: אלונה פרנקל
ספרה השלישי של המחברת, ובו שירים הקרובים לנפש הילד, והלקוחים מסביבתו החינוכית הקרובה. מצויר בשלל צבעים מרהיבי עין והמשתלבים היטב בספר.

למכירה
300 EEL מרצדס
1967, ללא מיסים
G.C.B. – 4
מודל 65
טלפון 067-40041
067-40212

אל"ף
הוצאת ספרים בע"מ
תל־אביב, נחמני 49, טלפון 612003

הופיעו

חיים ש. שפירא
תוגה במשעולים
שירים

*

ציון מתתיהו
קול בעלטה
שירים

השבוע יופיעו

רחל ברונשטין
חיינו וזיהום האוויר

*

תהילה טיקטין
שבילים לנפש הילד
מרשימותיה של מחנכת

*

יעקב אביצוק
ויויאן
סיפורים

*

ברוך עוזיאל
בשערי סאלוניקי
נובלות

הופיע
תפוצות ישראל
שירות מידע על חיי היהודים בעולם
שנה י"א חוברת ג'
בהוצאת
הוועד היהודי האמריקני — המשרד בישראל

התוכן:
יהדות ארה"ב: בדק־בית לקראת העתיד — מיסמך
עתידו של הקיבוץ היהודי באמריקה
— דין וחשבון של קבוצת־עיון
הירהורים על יחסי הגומלין עם מדינת ישראל
ישראל וציון / לנרד פיין
לחיות בשתי ציביליזציות
יעקב ניוסנה

*

בהזמנות לפנות:
הוועד היהודי האמריקני
רח' אחיתופל 9 ירושלים

הסביבה
מאת ד"ר משה נאמן
המדריך לבעיות זיהום אויר, מים וים
ספר עברי ראשון על אקולוגיה
הוצאת פרסא, ירושלים ת.ד. 2500
מחיר הספר 9.50 ל"י
להשיג בחנויות הספרים

הוצאת הקיבוץ המאוחד
רחוב סוטין 27 תל־אביב, טל. 246194

הופיע
בסדרת מבחר יצירות של סופרים בני־זמננו

חנוך ברטוב / אחות רחוקה
סיפורים מתוך „לב חכמים" ; „השוק הקטן" ; ושבעה סיפורים חדשים שטרם קובצו בספר.
בסדרה זו ראו אור: בנימין תמוז ; אהרן מגד ; יצחק אורפז.

נתן אלתרמן / חגיגת קיץ
והוא הכרך ה־12 בסדרת „כל כתבי" המשורר.

לילדים
מי רוצה לקנות אותי
מאת: **טובה הרשקוביץ**
(מחברת „הגמד סיפורון").
פרקים מן הספר משודרים מדי שבוע בתכנית „לאם ולילד".

מוזיאון ישראל, ירושלים

אירועי השבוע

„מפאתי מערב" — סרט מהווי יהודי מארוקו: חיי יומיום ב„מלאח", בערים הגדולות, בהרי ה־אטלס ובגבול מדבר סהרה, יוקרן למבקרים: בימים א', ג', בשעה 4 אחה"צ (בעברית) ובשעה 5 אחה"צ (בצרפתית), בימים ב', ה' בשעה 11 לפנה"צ (בעברית) ובשעה 12 בצהריים (בצרפתית).

„עיצוב באדריכלות בעזרת מחשב" — סרט מוקרן בביתן העיצוב: בימים א', ג', ד', ה', בשעה 3 אחה"צ, בימי ב' בשעה 7 בערב.

„הדגמת גרפיקה אינטראקטיבית באמצ־עות שמוש במחשב GT 40" — ביתן לעיצוב, יום ב' 23.7.73, בשעה 4.30 אחה"צ.

יום ג', 24.7 **מועדון לסרטים אמנותיים**
„התשוקה" (שבדיה, 1969)
במאי: אינגמר ברגמן, עם ליב אולמן, ביבי אנדרסון.
בהקרנות השעה 8.30 בערב עדיפות לחב־רי האגודה. משעה 8.30 יועמדו מקומות פנויים למכירה ללא־חברים (מכירת ה־כרטיסים מיום א' לסרטים באותו שבוע).

יום ג', 24.7 **פתיחת תערוכה**
דוגלס הובלר — תערוכה סביבתית — כזוית.

תערוכות
חיי היהודים במארוקו (אולמות ספרטוס, גולדמן־שורץ, ויינשטיין)
מבוא לעיצוב (ביתן לעיצוב ע"ש איזידור ושרה פלבסקי)
מחזור המטבעות בא"י מאמצע המאה הד' לפסה"נ עד ימינו
תלמידים יוצרים — מאגפי נוער במוזיאוני ישראל (אולמות סאקר — בר־שלמה)
כתובות מספרות — תערוכה מיוחדת ברוקפלר.
פיקאסו וסביבתו (אולם כהן)

מוצג מיוחד
„חוף ארוז" הצעה של כריסטו „ליטל ביי" ליד סידני, אוסטרליה 1969 מתנת יהודית ומשולם ריקליס.

הרשמה לחוגי תשל"ד
לחברי המוזיאון מ־23.7.73, לא־חברים מ־1.8.73 במשרד אגף הנוער בימים א', ב', ד', ה', בשעות 10—12 : 2—4 כרטיס חבר לילד: 3 ל"י. דמי השתת־פות לשנה: 48 ל"י (תשלום מראש).

שעות הביקור

יום א', ב', ד', ה'	10 לפנה"צ — 6 בערב
יום ג' היכל הספר	10 לפנה"צ — 10 בערב
מוזיאון ישראל	4 אחה"צ — 10 בערב
מוזיאון רוקפלר	10 לפנה"צ — 6 בערב
יום ו', שבת	10 לפנה"צ — 2 אחה"צ

הספריה פתוחה לקהל בימות החול בשעות הביקור. חדר עיון לגרפיקה פתוח: בימים א', ב', ד', ה', ו' — 11 לפנה"צ — 1 אחה"צ; ביום ג' 4 אחה"צ — 8 בערב

ההוצאה „מערכות" צבא הגנה לישראל

הופיע

עבירות קרקע
תנועת רכב שלא על דרך
מאת מהנדס יואל שרמן

יעבור או לא יעבור? האם ניתן לפעול בשטח עם כלי הרכב או לא? על שאלות אלו ודומות להן באה לענות תורת העבירות. מדע זה מהווה בסיס בתכנון רכב חדש; בעת בצוע שינויים ברכב קיים; בחיזוי עבירות בשטחים שונים, בבחירת צירי תנועה וכו'.

מחיר הספר 6.50 ל"י

להשיג בחנויות ספרים, שק"ם ובבית ההוצאה, רח' ב' 29, הקריה, תל־אביב.
המפיץ הראשי „ספרים לעם" רח' יבנה 7 תל־אביב

משרד הבטחון - ההוצאה לאור

הוצאת ספרים אחיאסף בע"מ
תל־אביב, ת.ד. 4810, טלפון 283339

בצאתך לחו"ל
קח אתך לדרך את
ה„מדריך לתייר מסביב לעולם"
שזה עתה הופיע בהוצאתנו
אירופה, אמריקה הצפונית והדרומית, אפריקה, המזרח הרחוק ואיי תיירות.
פרטים על מקומות שבהם כדאי לבקר, תחבורה, מאכ־לים ומשקאות, מנהגים, מזג אויר, כתובות ומוסדות תיירים, מרכזים קהילתיים, בתי כנסת ועוד.
640 עמודים — כ־150 מפות ואיורים
המחיר —.24 ל"י — עד סוף יולי רק —.20 ל"י.
להשיג — בחנויות ספרים או ישר מההוצאה ע"י משלוח צ'ק והספר יסופק ע"י הדואר.

הופיע
קטלוג הספרים הכללי — 1973
ערוך וממוין באמצעות מחשב
מעודכן לחודש אפריל 1973

15,000	ספרים
730	עמודים כפולי־טורים
86	הוצאות ספרים
4	מפתחות (לפי שם הספר, שם המחבר, הנושא והמו"ל)

המחיר: —.60 ל"י
העורך והמו"ל: צבי שטיינר
ת"ד 7303, טל' 34869, ירושלים,
בשיתוף הוצאות ספרים בישראל.
תכנון ועיבוד במחשב: אדי לו — חברה לתכנון מדעי ומסחרי בע"מ, שד' רוטשילד 42, טל' 622292, ת"א.

הקטלוג מוצע אך ורק כשירות מהמו"ל לצרכן. לרכישת הקטלוג יש לשלוח צ'ק ע"ס —.60 ל"י לפקודת „קטלוג הספרים הכללי", ת"ד 7303 ירושלים. הקטלוג יישלח למזמין בדואר חוזר תוך שבועיים.

מוסד ביאליק
ספרים חדשים

פלוטארכוס: חיי אישים
אנשי יוון ורומי
תרגם מן המקור היווני והוסיף הערות
א. א. הלוי

ה„ביוגראפיות" של פלוטארכוס, שראה את ברכותיה ואת קללותיה של מלכות רומי בימי הקיסרים קאליגולה, נירון, אספסיינוס, טיטוס ודומיטיאנוס, וגם ב־תחילת מלכותו של אדריאנוס, הן פריה הבשל של תרבות עתיקה ועשירה בחכמה ובנסיון בכל תחומי העיון והמעשה.
בכרך זה כונסו כל אותן ביוגראפיות, שלא נכללו ב־הכרכים הראשונים, וכך ההקבלות, כדי לתת בידי הקורא העברי את ספר הביוגראפיות של פלוטארכוס בשלימותו. אף הובא בכרך מפתח שמות לכל שלושת הכרכים של „חיי אישים". 590 עמ' —.40 ל"י
מחיר שני הכרכים הקודמים:
כרך ראשון: אנשי רומי, בתרגום י.ג. ליבס —.25 ל"י
כרך שני: אנשי יוון, בתרגום א.א. הלוי —.25 ל"י

★

ירמיהו יובל
קאנט וחידוש המיטאפיסיקה
בספר זה, המצטיין בהרצאה בהירה, נעשה נסיון לפרש את הפילוסופיה של קאנט מנקודת־מבטה, תוך עיון בהנחותיה המיתודולוגיות. הוא מיועד להכניס את הקורא, המתחיל והמתקדם, אל תוך עולם־המחשבה הקאנטי, שעליו, ומתוך התמודדות עמו, נבנתה הפילוסופיה מאחרי קאנט ועד ימינו.
355 עמ' + 16 עמ' —.30 ל"י

להשיג בכל בתי־המסחר לספרים ובמדור ההפצה מוסד ביאליק, ת.ד. 92, ירושלים

קדמוניות
רבעון לעתיקות א"י וארצות המקרא
העורך: יגאל ידין. עורך־משנה: אפרים שטרן
חברי המערכת: ד' אוסישקין, א' איתן, מ' ברושי, י' צפריר
מרכז המערכת: יוסף אבירם

יצאה לאור חוברת ו
כרך ו, חוברת 1 (1973)

תוכן החוברת
* דבר העורך — יגאל ידין
* ארץ־ישראל בשלהי תקופת המלוכה — אפרים שטרן

תגליות בארץ
* בית וקברים מן התקופה הניאוליתית הק[illegible] קיראמית — תמר נוי
* מקדש פלשתי בתל קסילה — עמיחי מזר
* מבנים אשוריים מקומרים בתל גמה — ג'ין ואן [illegible]
* מסעף של צלמיות מן התקופה הפרסית שנמצא בימה של שביצון — אלישע לינדר

תגליות בארצות המקרא
* מוטיה, מושבה פניקית בסיציליה — [illegible]

ספרים
* ג' ואן־סטרס, החיקסוס — אהרן קמפינסקי * הכרך העשירי של „ארץ־ישראל" — ספר זלמן שז[illegible] — יורם צפריר * אדריכלות עות'מאנית — מאיר [illegible]

ידיעות
* הכינוס השלושים לידיעת הארץ — „ארץ [illegible]" — יורם צפריר
4 לוחות צבעוניים

מחיר החוברת —.5 ל"י
דמי־חתימה לשנה —.20 ל"י
דמי־חבר בחברה לחקירת ארץ־ישראל ועתיקותיה כולל „קדמוניות" —.25 ל"י
לחותמים חדשים — חוברות 1—20 (1968—1972) —.75 ל"י במקום —.100 ל"י.
ההפצה הראשית: א. רביד, רח' סטמפר 11 [illegible]
חוברות בודדות ניתן להשיג בחנויות הספרים
דמי־חתימה ודמי־חבר — במשרד החברה ת.ד. [illegible] ירושלים.

חוברות 1־16 של קדמוניות (1968־1971) נכרכו בשני כרכים, חצי בד, עם עטיפה צבעונית ותוכן עניינים ומחירם —.80 ל"י

חוברת 21 יצאה באיחור ניכר בגלל המחסור בנייר. חוברת 22 תופיע בקרוב.

ספרים חדשים
בהוצאת א' רובינשטיין, ירושלים

א) השפה שנשכחה
מאת אריך פרום
מבוא להבנת חלומות, אגדות ילדים ומיתוסים — זהו מחקר מבריק ונדיר, [illegible] סם, בנושא שהסעיר את האנושות כולה מן התקופה הקדם־היסטורית ועד ימינו.
הספר מכיל ניתוחים מעניינים [illegible] מתאים לכל אדם משכיל, והוא חיוני לכל סטודנט.

ב) המהפכה המינית
מאת לסטר גראהאם
הספר מהווה חומר קריאה חיוני לכל מי שרוצה לדעת כיצד אנו חיים [illegible]
הספר מציג לעינינו את [illegible] ההעזה החדשנית בספרות ובקולנוע.

הפצה בלעדית: ספרי בע"מ
תל־אביב, רחוב נחלת בנימין 38.
להשיג בבכל חנויות הספרים בארץ.

חינוך על־יסודי
משרד העבודה — ...
המשך ההדרכה
הנדסאות
מכונות
חשמל
טכנאות
מכונות
כימיה
קדם הנדסאות
מדריכים מקצועיים
מורים טכניים
מורים הנדסאים
תנאי קבלה
הלוואות
פרטים והרשמה
המכללה
הומניסטית
דיאלית

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאקסטרנים · בגרות · · · רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות · · ·

משרד העבודה — משרד החנוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה טכנית
אוניברסיטת הנגב

בית־הספר להנדסאים - באר־שבע
מודיע על

המשך ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ד
בלמודי יום וערב במגמות

הנדסאות

מכונות	כימיה	בנין
חשמל	אלקטרוניקה	חומרים (מטלורגיה)

טכנאות

מכונות	תעשיה ומנהל	חשמל
כימיה	אלקטרוניקה	מכשור ובקרה

קדם הנדסאות — יום וערב
מדריכים מוסמכים — יום וערב
מורים טכניים — ערב בלבד
מורים הנדסאים — ערב בלבד

* תנאי קבלה

הנדסאים וטכנאים
א. למגמות אלקטרוניקה, כימיה, מתקבלים בוגרי/ות י"ב תיכון לרבות בעלי תעודת בגרות אקסטרנית או בוגרי/ות בתי־ספר תיכוניים מקצועיים 4 שנתיים (רמה 4 שנתית) בעלי תעודת גמר ממשלתית.
ב. למגמות מכונות וחומרים מתקבלים בוגרי/ות בתי־ספר מקצועיים 4 שנתיים (רמה 4 שנתית). בוגרי תיכון יקבלו הכשרה מעשית תוך כדי הלימודים.

הכנה להנדסאות וטכנאות
מתקבלים בוגרי/ות י"א כתות או בוגרי/ות תלת שנתי מקצועי בעלי תעודת גמר ממשלתית.

מדריכים מוסמכים
בוגרי/ות תלת שנתי מקצועי בעלי ותק של 3 שנים בתעשיה.
בוגרי/ות 4 שנתי מקצועי בעלי ותק של שנתיים בתעשייה.

מורים טכניים
מדריכים מוסמכים בוגרי 12 שנות לימוד או טכנאים מו־־

מורים הנדסאים
הנדסאים בלבד.

* משך הלמודים

הנדסאות — למודי יום — שנתיים, למודי ערב — 4 שנים,
טכנאות — למודי יום — 13 חדש, למודי ערב — שנתיים וחצי.
הכנה להנדסאות — קורס חד שנתי;
מדריכים מוסמכים — למודי יום — שנה אחת, למודי ערב — שנתיים;
מורים טכניים — למודי ערב — שנה אחת;
מורים הנדסאים — למודי ערב — שנה אחת.

* הלוואות

בלימודי יום יינתנו הלוואות כמקובל במכון הממשלתי להכשרה טכנית.

* פרטים והרשמה

ביה"ס להנדסאים, רח' בצל 71, באר־שבע, טלפון 3290, ת.ד. 45, בימים א'—ה' בין השעות 8.00—13.00 ובין השעות 17.00—20.00. ביום ו' אין קבלת קהל.

משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה טכנית

המרכז להכשרה טכנולוגית

למד ורכוש את התואר
טכנאי

נמשכת ההרשמה למגמות הבאות
במסלול יום — ערב

* מתכת (מכונות) * בנין
* אלקטרוניקה * חשמל
* תעשיה ומינהל (ייצור)

כתות הכנה והשלמה מיוחדות לבוגרי י"א כתות.

להרשמה יש להביא:
א. העתקי תעודות המעידות על ההשכלה המתאימה.
ב. 2 תמונות.
ג. פנקס מילואים או תעודת פטור מצה"ל.

פרטים והרשמה: בשעות 8.00 בבוקר ועד 7.00 בערב.

במשרד הראשי — שד' דוד המלך 39, ת"א, טל' 267436 — 261493.

בסניף בית הספר שפע טל — רח' שפע טל 12, שכ' מונטיפיורי תל־אביב טל' 264193 — 269360.

---

do it yourself !

עשה זאת בעצמך

קורסים חדשים
יפתחו החודש
בשעות הבוקר והערב

* התכשיט ואת
* ניפוח זכוכית
* עצב את דירתך
* עשה בובות בעצמך
* רישום

פרטים והרשמה:
משרד ראשי: שד' דוד המלך 39 ת"א, טל' 267436.
משרד המחוז: שד' החשמונאים 6 ת"א, טל' 32634.
רח' יבנה 16 ת"א, קומה ג'.
ירושלים: רח' יפו 68 (בית סולכורן), טל' 226455.
חיפה: הנביאים 20 טל. 664671 666182.

משרד העבודה · אורט ישראל

המכון להשתלמות מקצועית משולבת
תל אביב, שד' דוד המלך 39, טל. 267436, 261482

בית־ספר מכני
תיכון

לימודים אקסטרניים לבגרות

החלה ההרשמה!

לימודים לבחינות

בגרות ומוקדמות חיצוניות

למועד אפריל 74, התאמה מיוחדת למסיימי כתות י"א תיכוניים ומקצועיים.

הלימודים בתל־אביב, חיפה, לוד, כפר־סבא.

פרטים והרשמה:

מזכירות ביה"ס שד' דוד המלך 39 תל־אביב טל. 269165
בימים א', ג', ד' 7.30—14.30
בימים ב', ה' 8.00—18.00
ביום ו' 8.00—12.00

פרוספקט יועבר לכל דורש!

קורסי קיץ

למבוגרים ● לנוער ● לסטודנטים

פקידות ומזכירות

קורספונדנציה. כתבנות * קורס חדש: 24.7

הנהלת חשבונות

בהדרכת רואי חשבון מוסמכים ● מבחני גמר בבית הספר. סוגים: 1+2, 2, 3.
קורס חדש: 23.7.73

נקוב בשיטת I.B.M.

כולל קורס חינם בכתבנות.
קורס מזורז ב־6 שבועות

כתיבה במכונה

● קורס מזורז ב־12 שעות
● כל יום נפתח קורס חדש

שרותפ

תל־אביב אלנבי 140 (התחנה המרכזית) טל. 724335.
ירושלים מרדכי בן־הלל 10 (פנה בן־יהודה) טל. 232748.
רמת־גן ז'בוטינסקי 54 (מול רמה) טל. 724335.
חולון סוקולוב א'/70 (7—4 אחה"צ).

אוניברסיטת חיפה

ביה"ס הנסיוני

רישום תלמידים לשנת הלימודים תשל"ד

נותרו מספר מקומות מוגבל לילדים גילאי 10 ו־11.

המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב בצירוף צילום תעודה, לפי הכתובת: ביה"ס הנסיוני ליד אוניברסיטת חיפה, הר הכרמל, חיפה, מיקוד 31999.

מועצת הפועלות
המחלקה להכשרה וחינוך מקצועי

למסיימות כתות ח'-ט'!

נותרו מספר מקומות בכתה למטפלות - מחנכות

לפרטים והרשמה, נא לפנות לבית־הספר המקצועי העל־יסודי בפיקוח משרד החינוך, „בית פולה", יפו, שד' ירושלים 153 טלפון 822386.

אורט אביב

האם חשבת על התקדמות בעבודתך?

אורט ישראל-מבוגרים

החטיבה ללימודי מינהל מתקדם

נמשכת ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ד לקורסים הבאים:

* ניהול מפעלים קטנים
* ניהול חבר עובדים
* ניתוחי כדאיות וניהול פיננסי
* תמחיר
* ניהול מכירות
* סוכני מכירות
* מוכרים בחנויות

פרטים והרשמה: כל יום בין השעות 8.00 בבוקר ועד 19.00 בערב
תל־אביב: שד' דוד המלך 39, טל. 267436, 264193
ירושלים: רח' יפו 68 (בית סולכורן) טל. 226455.
חיפה: רח' הנביאים 20, קומה ד', טל. 666182, 664671
או במועצת הפועלים חדר 515 טל. 641781

בית ברל

המכללה

* המכללה היא מוסד על — תיכוני המוסמך להענקת תואר ראשון.

הלימודים מושתתים על התפיסה שיש צורך להכשיר אנשים לעבודה מעשית ברמה אקדמית ותכניות הלימודים מכוונות לכך.

* תעודת הבגרות אינה תנאי לקבלת תלמיד למכללה שליד בית ברל. אך היא תנאי להענקת התואר.

לתלמידי המכללה מתאפשרים לימודי הכנה לבחינות הבגרות.

* תוכנותיו ותכונותיו של התלמיד מתחשבות באמצעות שיטת הנקודות. שיטה זו מאפשרת גמישות באשר למשך הלימודים ולקצב ההתקדמות.

* הבנית הלימודים במכללה - בשיטה סימסטריאלית. ניתן להתחיל בלימודים גם בסימסטר ב' הנפתח ב־1.3.74.

רוב הלימודים מתקיימים אחר־הצהריים

נמשך הרישום לשנת הלימודים תשל"ד

ללימודים אקדמיים

בחוגים הבאים

א. חינוך
חוג לחינוך
הכשרת מורים

ב. מקצועות ההוראה בבתיה"ס העל-יסודיים

מדעי הרוח
היסטוריה כללית ותולדות עם ישראל וא"י
לימודי יהדות (לשון, מקרא, תורה שבע"פ)
ספרות (עברית וכללית)
אנגלית (שפה הרצאה)
צרפתית (שפה הרבנות)
גיאוגרפיה

מדעי הטבע
הערה: לימודי קדמים במגמה ריאלית או ביולוגית אינם תנאי הכרחי לקבלה.

ג. לימודי מינהל ציבורי
משק ציבורי, רשויות מוניציפליות, איגוד מקצועי, מוסדות רפואיים.

ד. לימודי ארץ־ישראל ותיירות
מגמת הדרכה

ה. לימודי עזר בשפות
אנגלית, צרפתית

בדבר פרטים ורישום נא לפנות בכתב למזכירות האקדמית בית ברל. שעות הקבלה במשרד בימים א'—ה' בין השעות 08.00—17.30. יום ו' 08.00—13.00, טל. 925051, 923126.

גימנסיה ריאלית

נפתחה ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ד לכתות בוקר י', י"א, י"ב

תיכון עיוני במגמות	מגמות מקצועיות
הומניסטית ריאלית	רדיו אלקטרוניקה וטלויזיה גרפיקה ● שרטוט נמשכת ההרשמה לקורסי ערב לכל המגמות

כל המגמות כוללות הכנה לבחינות בגרות *
הוראה ע"י מורים אקדמאיים בעלי נסיון * סטיפנדיות

פרטים הרשמה:	תל־אביב	חיפה	רמת־גן
8—5, 1—9	ביתר 17 (מפינת אלנבי)	שמריהו לוין 30	תלפיות 19

אולפן אמריקאי - אנגלית שוטפת

ר. גולדפרב מנהל האולפן

קורסי קיץ אינטנסיביים
לילדים — מ־29 ביולי עד 24 באוגוסט
למבוגרים — מ־1 באוגוסט עד 27 בספטמבר

ירושלים: רח' שלמה 1 (ככר ציון) ● תל־אביב רח' דיזנגוף 158
חיפה: רח' ביאליק 13

هكذا من الأصل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בימאים · שרטטים · נחשונאים · • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

בית החולים שערי צדק

דרושים

1. מהנדס למחלקת האחזקה

הכישורים הדרושים: —
1. השכלה בהנדסת חשמל או מכונות;
2. נסיון באחזקת מבנים, מתקנים ומערכות;
3. נסיון בתכנון ניהול ופיקוח בעבודות בנין ואחזקה;
4. גישה חיובית ביחסי אנוש;
5. בקיאות בהלכות שבת;
6. שליטה בעברית ואנגלית.

2. מנהל עבודה ליחידת המשק

הכישורים הדרושים: —
1. „איש ביצוע";
2. השכלה תיכונית מושלמת;
3. רקע מקצועי באחד ממקצועות הבנין;
4. נסיון בניהול עבודות בנין ואחזקה;
5. בקיאות בהלכות שבת;
6. גישה חיובית ביחסי אנוש.

- על המעוניינים לפנות בכתב עם פירוט השכלה, הכשרה ונסיון, אל מנהל בית החולים, ת.ד. 293 ירושלים, 91,000.

3. מרפאה בעיסוק מוסמכת ביחידה לריפוי בעיסוק

במשרה מלאה.
- לפנות: הדיה ליבר, אחראית לריפוי בעיסוק ת.ד. 293 ירושלים 91,000

4. ברשומות רפואיות

א. מזכירות רפואיות מוסמכות (4 משרות מלאות — מהן 2 במשמרות)
ב. פקיד/פקידה כללי/ת עם 12 שנות לימוד וידיעה בכתבנות
ג. ארכיבר.
- לפנות: שרגה שניצר, מנהלת רשומות רפואיות, ת.ד. 293 ירושלים 91,000

אוניברסיטת חיפה

מחלקת פיתוח ותחזוקה

דרוש הנדסאי בנין

התפקיד: 1. ניהול מו"מ עם קבלנים לביצוע עבודות אחזקה. 2. אחריות לצוותי אחזקת מבנים באוניברסיטה. 3. פקוח על עבודות פיתוח ובניה, בדיקת חשבונות של קבלנים וחישובי כמויות.

הכישורים: בוגר בי"ס להנדסאים במגמת בנין; נסיון של שלש שנים לפחות בביצוע ו/או פקוח על עבודות בניה ואחזקה; כושר ארגון ופיקוח על צוות טכני; שליטה בשפה העברית; רצויה שליטה בשפה האנגלית.

הדרגה תקבע בהתאם לכישורי המועמד.

בהצעות נא לפנות בכתב למחלקת כוח אדם, אוניברסיטת חיפה, מיקוד 31999.

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה

דרוש

מנהל חשבונות מעולה

בעל נסיון בתעשיה ובעל ידיעות בשפה העברית ובשפה האנגלית

הצעות בכתב יד נא להפנות לת.ד. 4353 חיפה, עבור מספר 469 (מיקוד 31040).

לחברת ביטוח בחיפה

דרושים

פקיד/ה להנהלת חשבונות

הכישורים הדרושים: סוג ג' בהנהלת חשבונות. נסיון בהתאמות חשבון.

פקיד/ה לפרוק פוליסות

הכישורים הדרושים: 2 שנות נסיון. השכלה תיכונית, ידיעה חלקית של השפה האנגלית.

נא לפנות בכתב אל ת.ד. 403 חיפה, עבור „פקיד/ת חשבונות" או „פקיד/ת פוליסות".

— סודיות מובטחת —

לחברת בניה גדולה

דרושים

לעבודה בסביבות ת"א

★ **מסגרים**
★ **מכונאי דיזל בנזין**

נא לפנות לטלפון 52471, להבה, לקביעת ראיון.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

מודיע על המשרות הבאות הפנויות:

מהנדס תעשיה וניהול

בעל נסיון של 3—2 שנים.
מספר המשרה: אז.ג/204.

בפקולטה להנדסה אזרחית

מזכירת פקולטה

הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית; נסיון של 5 שנים לפחות בניהול משרד מורכב; שליטה מלאה בשפות עברית ואנגלית, כולל תיכתובת עצמאית והדפסה; כושר לקיים מגע נאות עם קהל.

מספר המשרה: אז.ג/210.

מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים ונסיון קודם עד יום 28.7.73 בציון מספר המשרה, אל אגף כח אדם, הטכניון, קרית הטכניון, חיפה, מיקוד 32000

למפעל לפתוח מערכות אלקטרו-מכניות

דרושים

בוגרי ח"א במקצוע חשמל מכשירי מטוסים [חמ"מ].

למועמדים המתאימים מובטחת עבודה בעלת עניין רב, חברה נעימה, ותנאי עבודה טובים.

- המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב אל ת.ד. 25036 תל-אביב.

לבית-ספר מקיף „עמל"

ע"ש רקוסין רמלה

דרושים מורים

לשנת הלימודים תשל"ד

במקצועות הבאים: —

אוטומציה ✱ שרטוט מכונות ומקצועות טכניים ✱ חשמל רכב

לפנות להנהלת בית-הספר טל. 963985 בין השעות 8—2.

למפעלי שמחון למתכת בע"מ

רמת-אליהו ראשון-לציון

דרושים

- **מסגרים מכניים**
- **רתכים**
- **חרט וחשמלאי**

להתקשר טלפונים: 942422, 948502 בשעות העבודה

דרוש מנהל

למשרד נסיעות בסביבות ת"א

רק בעלי נסיון בעבודת משרד נסיעות או חברת תעופה, יפנו בצרוף קורות חיים ונסיון עבודה לת.ד. 16078 ת"א.
עדיפות לבעלי רשיון מומחה.

— סודיות מובטחת —

לבית-ספר מקצועי בחיפה

דרושים מורים

להוראת 1. תורת חשמל
2. טלויזיה (מעבדה)

במשרות חלקיות בשעות אחה"צ

בעלי נסיון בהוראה יפנו לת.ד. 5142 חיפה.

דרוש מהנדס בנין או טכנאי בנין מעולה

לעבודות פיקוח להקמת מוסד גדול באשקלון

לפנות 04—88831

קל-עיר

להרחבת מפעלנו אנו מחפשים

מהנדס הקמה

המתנים הדרושים: מהנדס מכונות בעל נסיון של 3 שנות עבודה לפחות, ידיעה והבנה בעבודות הנדסה אזרחית והשמל. נסיון בעריכת תקציב ומעקב ביצוע, כושר ניהול משא ומתן

✱ תנאים טובים למועמד המתאים ✱ העבודה תהיה על בסיס חוזה מיוחד לתקופה של שנתיים.

✱

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון למנהל כח אדם.

תעשיות מתכת אלברוליות בע"מ
כורדני ב' ת.ד. 1682 חיפה

לחברה לתאום ופקוח הנדסי בתל-אביב

דרוש מהנדס

לפיקוח על עבודות הקמת גשר

בעל נסיון לביצוע עבודות הנדסיות וידיעה בשפה האנגלית

המעוניינים יפנו בכתב בציון תולדות חיים ונסיון קודם אל ת.ד. 9109 ת"א

לרשות לחנוך והכשרה ימיים

דרוש

רב חובל

א. אחד כמרצה במכון להכשרה ימית בעכו.
ב. אחד לפיקוח ותיאום הדרכת צוערים במשרדי הרשות.

הכישורים הדרושים:
✱ 3 שנות פיקוד על אניה.
✱ ידיעת עברית ואנגלית.
✱ רצוי נסיון בהדרכה.

לפנות לרשות לחינוך והכשרה ימיים, חיפה, ת.ד. 1909, טל. 04-641758/9.

מודיעין אזרחי

דרושים בחיפה

שומרים ואנשי אבטחה

לעבודה קבועה
✱ אחרי צבא
✱ עד גיל 45

לפנות אל משרד החברה בחיפה
יום ו', שער פלמר 1

עיריית באר-שבע

הארכה למכרז מס' 05/71/73

דרושים מורים

להוראה בבי"ס על-יסודי מקיף במקצועות:
פיסיקה ✱ אנגלית ✱ שרטוט

המועמדים יגישו מועמדותם עד 31.7.73 אל: עיריית באר-שבע מחלקת המנגנון.

א. נאוי — ראש העיריה

דרוש מכשירן

בעל ידע במיכשור פניאומטי ואלקטרוני

תנאים טובים למועמד המתאים

נא לפנות ל-ד"ר כימיקלים בע"מ
ת.ד. 10036 חיפה, (מיקוד 26100)

אוניברסיטת חיפה

דרוש

עוזר לעניני פרויקטים

במשרד הממונה על תקציבים ותקבולים

תאור המשרה:
עזרה בהכנת הפרוייקטים של אוניברסיטת חיפה, החל באיסוף המידע הדרוש, גיבושו, ועד לעריכה סופית של הפרוייקט לפרסום.

הכישורים הדרושים:
— השכלה אקדמית.
— שליטה מלאה בעברית ובאנגלית, כולל יכולת תרגום מעברית לאנגלית.
— נסיון (של 3 שנים לפחות) בעיבוד ובעריכת חומר פרסומי — מדעי וחינוכי, והכנתו לדפוס.
— יכולת לקיים משא ומתן עם גורמים באוניברסיטה ומחוצה לה.
— רצוי ידע בעניני תקציב.

התפקיד כרוך בעבודה גם מחוץ לשעות המקובלות.

בהצעות נא לפנות בכתב אל המחלקה לכח אדם באוניברסיטת חיפה, מיקוד 31999.

למפעל גדול באזור חיפה

דרושים

■ מנהל לסניף באזור חיפה והצפון

לניהול סניף קיים על צוות עובדיו ופיקוח על המכירות באזור.

■ מזכירה בכירה

השולטת בשפות עברית ואנגלית כולל הדפסה במכונת כתיבה, שליטה באנגלית לרבות נסוח ושיחה חופשית.

תנאים טובים למועמדים המתאימים, שעות עבודה רצופות.

נא לפנות תוך פרוט הכישורים ותולדות חיים לת.ד. 4684 תל-אביב, עבור מס' 193.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

הפקולטה לכימיה
מודיעה על משרה פנויה של

עמית מחקר

למחקר סינתטי בכימיה אורגנית

הכישורים הדרושים: כימאי בעל תואר דוקטור בכימיה אורגנית עם נסיון בשימושים ספקטרוסקופיים.

✱

המועמדים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים ורשימת פרסומים אל הפקולטה לכימיה, הטכניון, חיפה.

MIZRACHI WOMENS ORGANIZATION OF AMERICA

הסתדרות נשי מזרחי באמריקה

בית ספר מקיף דתי, כפר בתיה, ת.ד. 17 רעננה

דרושים:
✱ מורה/מדריך
למכשור ובקרה (מעל למשרה)
✱ מורה לטכנולוגיה וסרטוט
✱ מדריך לאלקטרוניקה

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות לכתובת הנ"ל.

למשרד נסיעות בתל-אביב

דרוש/ה

פקיד/ה קבלה

רק בעלי נסיון יפנו בצרוף קורות חיים ונסיון עבודה, לת.ד. 16078 תל-אביב.

תנאים מצוינים לאדם המתאים

— סודיות מובטחת —

החברה לפיתוח קיסריה בע"מ

מחפשת

מציל ים אחראי

לעבודה בחוף הרחצה בעיר העתיקה קיסריה

בהצעות נא לפנות לטל: 063-88381/2

מוסד הטכניון למחקר ופתוח

מודיע על המשרות הפנויות הבאות

במסגרת התחנה לחקר הבניה

מסגר-מכשירן

לעבודות תחזקה ובנית של ציוד מעבדה.
הכשירויות הדרושות: — בוגר בי"ס מקצועי בעל נסיון של שנתיים לפחות.
מכרז מס' 53/73.

במסגרת מכון המתכות

מהנדס מכונות

במעבדה לבדיקות הנדסיות מכניות, לעבודה במחקרים ופרוייקטים הקשורים בהנדסת [illegible] ניתנת אפשרות להשתלמות לתואר מוסמך.
מכרז מס' 107/73.

✱

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים, פירוט ההשכלה והנסיון המעשי ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ, בית הסנט, קרית הטכניון חיפה 32000 עד יום ו', 27 ביולי 1973, בציון מספר המכרז המתאים.

---

olivetti

פקיד חוץ/שליח

רציני ואחראי ובעל יוזמה
אחרי צבא, בעל קטנוע או מכונית לתפקידים הבאים:
✱ דואר (קבלה ומשלוח) ✱ בנקים (הפקדות יבוא) ✱ גביות ✱ דואר חבילות/מכס ✱ תיוק ✱ עבודות משרדיות שונות ✱ משק ✱ שליחויות.
נסיון קודם אינו הכרחי

תנאים מצוינים למועמד המתאים

נא לפנות אישית, החל מיום א' (22.7.73) אל מיכון משרד בע"מ רח' החשמונאים 105 תל-אביב טל. 265770 בין השעות 8.00—16.00

לסניף בנק ברמת-גן

דרושה

כתבנית

אחרי שרות צבאי
נסיון בכתבנות של שנה לפחות
תנאים טובים
למועמדת המתאימה
נא לפנות בכתב לת.ד. 1076 תל-אביב ולציין קורות חיים, גיל והשכלה.

לחברה קבלנית ארצית

דרושים

מנהל עבודה - בטון
מנהל עבודה - גמר

בעלי נסיון בלבד

מקום העבודה: תל-אביב

נא להתקשר טלפונית מס' 284836 מ-8.00 עד 14.00

אם את בוגרת תיכון ו/או כתבנית עברית בעלת נסיון

המעוניינת לעבוד ולהתקדם בחברת ביטוח.

נא התקשרי לקביעת ראיון לטל. 614431 למשרד

דרושה

פקידה כללית

לאגף השיווק

שליטה באנגלית כולל הדפסה מהירה
ידיעה כללית בשפה העברית
לפנות: S.D.S.I. טלפון 04—667948

ארגון בעלי סנדרים

מעוניינים בעבודה

עבור 8 שעות עד 100 ק"מ
דורשים —.80 ל"י ליום
ברשותנו פגיה, הנומג, פולקסוואגן
בפרטים נוספים לפנות לטלפון 04—718685

20.7.73 — כ' בתמוז

מהנדסים · טכנאים

קל-עיר

דרושים

1. קבלני מש... לאזור ירושלי...
להרכבת ... מאכזיים בבניינים

2. נגריות
לייצור ... לבניינים

✱

לקבלת פרטים נא לפנו... למנהל מחלקת ההרכב...

תעשיות מתכת אלברוליות ב...
כורדני ב'. ת.ד. 1682, ח...

לרשת מוסדות חינוך ו... בבית שאן בע"מ ... המנהל של בתי הספר ה... בכרין על

משרות מורים ...
בשנה"ל תשל"ד

האוניברסיטה העברית בי...
מודיעה על משרה פנויה
עורך פרסומים
במרכז לחקר ערבי...

למפעל תעשיה
בסביבות חיפה
דרוש חצר
הבקיא בעבודות אינסטלציה

לאגודת פרדס בע"מ
דרושה למשרדה בתל-אביב
כתבנית

לחברה לבנין בחיפה
הנדסא...

מהנדסים · טכנאים · בנאים · שרטטים · מחסנאים • • • דרושים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

קליל

דרושים

1. **קבלני משנה** לאזור ירושלים
להרכבת חלונות ודלתות מאלומיניום בבניינים

2. **נגריות**
לייצור והספקת מסגרות עץ לבניינים.

*

לקבלת פרטים נא לפנות למנהל מחלקת ההרכבה

תעשיות מתכת אלומיניום בע"מ
בורדני ב'. ת.ד. 1682, חיפה

חברת מוסדות חינוך ותרבות בבית שאן בע"מ
הועד המנהל של בתי הספר המקיפים מכריז על

משרות מורים פנויות
בשנה"ל תשל"ד

עבור מקיף דתי:
זטיבה עליונה —
● עברית וספרות ● תנ"ך ● אנגלית ● מגמת מזכירות ● שרטוט וטכנולוגיה ● מדריך מסגרות — מבגים ● לבורנט/ית.
חטיבת ביניים דתית:
מורים־מחנכים כוללים —
● אומנות־טכנית (מתכת ועץ) ● חינוך־גופני 14 ש"ש.
מקיף כללי: חטיבה עליונה
● פקידות חצי משרה ● תפירה ● לבורנט/ית.
חטיבת ביניים כללית:
● ציור — חצי משרה ● מורה לכתה איטית.

על המועמדים לפנות למחלקה לחינוך, מועצה מקומית בית־שאן טלפון 4—3—2—88221—065.
י. שריבום — יו"ר הועד

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על משרה פנויה של:

עורך פרסומים
במרכז לחקר ערבי א"י

מכרז מס' 223/73
תיאור התפקיד — עורך פרסומים של המרכז באנגלית או/ובעברית.
דרישות התפקיד — ידיעת השפות עברית ואנגלית (רצויה ידיעת ערבית); השכלה אקדמית (בעניינים ערביים); נסיון בעריכת חומר והכנתו לדפוס.
הערה — מבוקש מועמד בעל השכלה אקדמית בעניינים ערביים; העובד יועסק עפ"י חוזה מיוחד.
הדרגה — ה—ג בדירוג מח"ר.
על המעונינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים עד תאריך 30.7.73 אל: — מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים ולציין על המעטפה: „מועמד למשרה מס' 223/73".

למפעל תעשיתי
בסביבות חיפה

דרוש חצרן
הבקיא בעבודות אינסטלציה

נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון לת.ד. 44519 מיקוד 31040 למספר 25.

לאגודת „פרדס" בע"מ
דרושה למשרדה בתל־אביב

כתבנית

נא לפנות: ת.ד. 461 תל־אביב

לחברה לבנין בחיפה
דרוש
הנדסאי
עם נסיון של 4 שנים
לפנות טלפון 716168—04
מ־19.00 — 8.00

דרושים
למפעל מתפתח
בשטח האלקטרוניקה

1. **מהנדס ייצור**
בעל נסיון של 3 שנים לפחות

2. **טכנאי ייצור**
בעל נסיון בנושאי או"ם ורפ"י

● נא לפנות בכתב יד לת.ד. 33411 ת"א עבור 100 ר לפרט קורות חיים ונסיון בעבודה.

סודיות מובטחת

לבית־הספר המקיף־העירוני „עמל" טבריה

דרושים מורים
לשנת הלימודים תשל"ד

במקצועות הבאים: —
היסטוריה ✶ תנ"ך ✶ ספרות עברית ולשון ✶ מתמטיקה ✶ אנגלית ✶ מקצועות הפקידות (חשבונאות ומלר־נאות) ✶ ביולוגיה ✶ מהנדס אלקטרו־ניקה ✶ הנדסאי או טכנאי אלקטרוניקה

לפנות להנהלת בית הספר טלפון — 21292־067 בין השעות 8—2.

לבית מלון 2 כוכבים באילת

דרוש/ה עוזר/ת למנה"ח ראשי

✶

בפרטים נא לפנות לת.ד. 2306 תל־אביב עבור מס' 9/73.

פילוט

דרוש

טכנאי שרות
למערכות סטריאו
עם רכב
בעל נסיון קודם

לפנות בשעות העבודה, למהנדס הראשי
פילוט רדיו (ישראל) בע"מ
רח' הצפירה 19 ת"א, טל. 36231

אוניברסיטת בר־אילן

מכרז מס' 42/73
מודיעה על משרות פנויות
במרכז המחשבים

נקבניות

דרישות המשרה:
נסיון של שנה אחת לפחות בניקוב
מוצעים תנאי עבודה נאותים

נא לפנות בכתב בציון מס' המכרז אל מח' המנגנון, אוניברסיטת בר־אילן ר"ג.

לחברה לעבודות עפר

דרושים מפעילים
על מוטור סקרייפר 631
לעבודה באזור חיפה

להתקשר בשעות העבודה לטלפון 6—724365־04 והערב 242645־04.

דרושה
HEBREW-ENGLISH SECRETARY
FOR INDEPENDENT POSITION
With Tel-Aviv office of an American Company, situated in the Migdol Shalom.
For a half-day Position
08:00—1:00 p.m.
Please apply: Lynda — 53547/8.

למשרד אדריכלי נוף

דרושים
1) אדריכל
2) טכנאי
3) שרטט/ת
מעולה

תנאי עבודה ושכר טובים

לפנות טל: 442920־03, 447280־03 בשעות 16.00—8.00

למשרד אדריכלים
בתל־אביב

דרושים
אדריכל/ית
הנדסאי/ת

★

לפנות
לת.ד. 18095 ת"א
סודיות מובטחת

למשרד אדריכלים
דרוש/ה
שרטט/ת
לארכיטקטורה
עם נסיון של 5 שנים לפחות בתכניות עבודה

לפנות:
טלפון 242755
בין 12—1 אחה"צ.

דרושים(ות)
מוכרים/ות
מנוסים (ות)
מלבושים
יום עבודה מפוצל
שניידמן
2 קומות של אופנה
דיזנגוף 128 ת"א
לפנות
למר שלום שניידמן

למשרד
מהנדס בנין
דרושים
1. **מהנדס בנין**
לעבודות תכנון
2. **משרטט/ת**
עם נסיון
לפנות טל. 221480

דרושים
אומן לטכסטיל
או
עוזר לאומן וטוללת
טל. 842176
מוסקוביץ חיים

לבית לצרכי צילום
דרוש מוכר
עם ידע בסיסי
תנאים טובים
פוטו יונגר
בן יהודה 5 ת"א

ד ר ו ש ה
כתבנית
עברית
לפנות: טל. 227287
מ־8.00 — 16.00

קבוץ כפר מסריק
מעונין
במורה מנוסה
לכתה ב'
עם מגורים במקום

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

מודיע על המשרה הבאה הפנויה בהנהלת הטכניון:

מזכיר הועדה המרכזת והסנט

א. התפקיד:
לשמש מזכיר הועדה המרכזת והסנט ולבצע את כל הפעולות הקשורות בכך (רשימת הפעולות המפורטת מצויה במשרדו של מר א. לוי, ראש אגף כח אדם) ניתן לעיין בה בשעות המשרד הרגילות.

ב. הכישורים הנדרשים:
1. השכלה אקדמית.
2. כושר מעולה בהתבטאות בכתב.
3. ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין.

ג. הדרגה המוצעת:
הדרגה תיקבע בהתאם לכשירויות המועמד.

מועמדים מתאימים העונים לדרישות המפורטות במשרה הנ"ל, יפנו בכתב בקשה לאגף כח אדם בטכניון, בצרוף קורות חיים תוך ציון נסיון קודם וכן שמות שלושה ממליצים המכירים את המועמד בעבודתו והיכולים להעיד גם על אופיו. את הבקשות יש להגיש עד יום 30.7.1973 לאגף כח אדם, הטכניון קרית הטכניון, חיפה. מיקוד 32000 ולציין בשורה בספר ג.199/.

למשרד בירושלים

דרושה
פקידה־כתבנית
למשרה מלאה

הכישורים הדרושים:
✶ השכלה תיכונית.
✶ שליטה מלאה בעברית (רצויה ידיעה בשפה האנגלית).
✶ שליטה טובה בהדפסה בעברית (רצוי גם באנגלית).
✶ נסיון בעבודות משרד שונות.

על המעונינות לפנות לטל. 528191 ירושלים, לאביבה.

משטרת ישראל

משטרת ישראל
מודיעה על משרות פנויות

לחובשים

לעבודה במרפאה ולהדרכה בסביבות חיפה

● על המעונינים לפנות בכתב לרופא בביה"ס הארצי של משטרת ישראל בשפרעם.

הדיראן

למפעל הסוללות ליד רחובות
דרושה
מזכירה
למנהל פעילות לעבודה מגוונת ומעניינת

אחריות על הכותבת וביצוע הדפסות עברית ואנגלית.
ריכוז דוחות ומעקבים
דרוש נסיון קודם כמזכירה, שליטה טובה בעברית אנגלית.
מועמדות מתאימות תתקשרנה לטל. 950055, רחובות. סודיות מובטחת

בית אופנה חדש בחיפה מחפש:

א. **מנהל החנות**
ב. **מוכר/ת ראשי/ת**

כישורים דרושים: נסיון בענף מכירות האופנה לפחות 3 שנים.
שעות עבודה מפוצלות
תנאי שכר ותנאים כלליים — מצויינים

ג. **מוכרת לאופנה**
אפשר גם עבודה לחצי יום

למרכז תרבות נוער וספורט באשקלון

דרוש
מנהל משק

בהצעות רציניות לפנות: טל. 5282־051 בין השעות 16.00—7.00, או: ת.ד. 7132 אשקלון

המחלקה לחינוך ולתרבות לגולה

מ כ ר י ז

תיאור המשרה: **מרכז הפרויקט להוראת ישראל בתפוצות**

מקום העבודה: ירושלים.
הדרגה: דרגה פיקוח במשרד החינוך והתרבות.
תיאור התפקיד: ריכוז ועדת־תכנית וצוות להוראת ישראל כנושא לימודי בבתי־הספר היסודיים והתיכוניים בתפוצות; השתתפות בחיבור תכניות־הלימודים, החומר לתלמיד וחומר ההדרכה למורה, עריכת החומר של שאר חברי הצוות.
תנאי העסקה: חוזה מיוחד למספר שנים.
דרישות המשרה: א. השכלה אקדמאית באחד המקצועות הבאים:
1. תולדות ישראל (רצויה התמחות בדורות האחרונים);
2. גיאוגרפיה של ארץ־ישראל (רצויה התמחות בתולדות היישוב);
ב. רצויה השכלה בחינוך;
ג. נסיון הוראה בארץ ובתפוצות;
ד. כושר רב בהבעה בעל־פה ובכתב;
ה. רצוי נסיון בהכנת חומר־לימוד.

את הבקשות יש להגיש עד סוף חודש אוגוסט 1973 — לפי הכתובת הבאה: המחלקה לחינוך ולתרבות לגולה, ת"ד 92, ירושלים, בציון „מכרז לריכוז פרויקט".

לבנק בתל־אביב
דרושים
לעבודה במרכז המיכון

נקבניות י.ב.מ.
נסיון של שנתיים בנקבנות.

נקבניות מתחילות
לאחר שרות צבאי.

בוגרי תיכון

העבודה הינה במשמרות.
על המועמדים להיות תושבי תל־אביב או הסביבה.
נא לפנות בכתב לת.ד. 1076 תל־אביב ולציין קורות חיים, גיל והשכלה.

לחברה ארצית לניהול תיאום ופיקוח על עבודות בניה

דרוש

הנדסאי בנין או מנהל עבודה
לתפקיד תיאום ופיקוח על עבודות בניה

מקום העבודה: אזור חיפה
הכישורים הדרושים: 5 שנות ניסיון לפחות.
בפרטים נא לפנות ת.ד. 2705 רמת־גן מס' 37.
תנאים טובים למועמד המתאים
— סודיות מובטחת —

בדיר־ובדירג

מפעלי מתכת אשקלון בע"מ

למפעלנו באשקלון דרושים:

1. מחסנאי לקבלת חומר גלם ותאום משלוחים
2. טכנאי מכונות מתחיל או שרטט לשרטוטי עבודה בענף עבוד פח ופרופילים, ביקורת איכות ועבודות משרד טכני.

למועמדים מתאימים שאינם תושבי אשקלון תיתכן עזרה בדיור
לפנות אישית למפעל בימים א', ג', ה', בין השעות 10.00—12.00 „מירומית" מפעלי מתכת אשקלון בע"מ טל. 2488—051 אזור התעשיה אשקלון

לחברה ארצית לניהול תיאום ופיקוח על עבודות בניה

דרוש

מהנדס בנין
לתפקיד תיאום ופיקוח על עבודות בניה

מקום העבודה: אזור חיפה
הכישורים הדרושים: 5 שנות נסיון לפחות
בפרטים נא לפנות ת.ד. 2705 רמת־גן, מספר 37.
תנאים טובים למועמד המתאים — סודיות מובטחת

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

טכנולוגיה מדעית בע"מ

דרושים
שרטט/ת אלקטרוניקה

בעל/ת נסיון של 3 שנים לפחות.

פקיד/ה טכני/ת

אחראי ארכיון שרטוטים (מכניקה ואלקטרוניקה), ספרית קטלוגים ותקופונים.
הכישורים הדרושים: הכשרה מקצועית בשרטוט או פקידות טכנית. נסיון ברישום, עדכון ואחסון שרטוטים. נסיון בהכנת העתקות אור ותיקי פרויקטים, תיקי יצור וכו'.
ידיעה בשפה האנגלית — יתרון.

טכנאי אלקטרוניקה

לעבודה באינטגרציה של מערכות מיני־מחשבים.
הכישורים הדרושים: ידע במיני־מחשבים, ידע בלוגיקה ספרתית. נסיון של שלש שנים לפחות.

שעות העבודה 8.00—17.15
5 ימי עבודה בשבוע

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים בפרוט אל: ת.ד. 330 הרצליה ב' — סודיות מובטחת.

עם התרחבות פעילויותינו הננו מציעים את המשרות הבאות:

★ **מזכירה למנהל**
שליטה מלאה בעברית ואנגלית. הדפסה בשתי השפות.

★ **מזכירה למהנדסי מכירות**
בעלת מרץ ועצמאות בעבודה.
עדיפות לשולטת בעברית/אנגלית.

★ **מזכירה־עוזרת בהנהלת חשבונות**
דיקנות ועצמאות בעבודות חישוב.
עדיפות ליודעת אנגלית.

★ **מחסנאי**
לניהול עצמאי של מחסן.
דרושה ידיעה בסיסית באנגלית.

RAYCHEM

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון למנהל הכללי רייקם (ישראל) בע"מ ת.ד. 859 גבעתיים.

מכתשים באר־שבע מפעלים כימיים בע"מ

דרושה
מזכירה עצמאית
עברית־אנגלית

הכישורים: השכלה תיכונית לפחות. שליטה מלאה בעברית ובאנגלית. ידיעה בשפות נוספת רצויה. שליטה בנוסות מכתבים ובהדפסה. תועדף בעלת ידע בקצרנות. נסיון של חמש שנים לפחות בעבודות מזכירות.

שעות העבודה: 08.00—17.00
תנאי העסקה מעולים. סודיות מובטחת.

מועמדות יפנו בכתב בציון נסיון קודם ובצירוף קורות חיים למחלקת כח־אדם, ת.ד. 60, באר־שבע 84100.

לנמשך ממלכתי באזור תל אביב

דרוש
אחראי אחזקת רכב

הכישורים הדרושים לתפקיד:

1) השכלה ונסיון במכונאות ובהנעת רכב. (יועדפו ·עדים בכירים משוחררי צבא קבע אשר שימשו כבוחני רכב בסדנאות או מחסני חרום).
2) בעל רשיון נהיגה במשאית.

התפקיד כרוך בעבודה מעבר לשעות המקובלות.

למועמד המתאים תנאים טובים

● לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 33190, תל־אביב.

רטופלס בע"מ
תעשיית מוצרי פלסטיקה
ירושלים אזור התעשיה תלפיות ת.ד. 10285
טל: 02-64461, 02-33255

דרושים
מנהלי משמרת

לעבודה במשמרות, רקע טכני הכרחי, הכשרה תנתן תוך כדי עבודה

פועלי ייצור

נא לפנות אישית למנהל היצור במפעל

תנאים טובים

להוצאה לאור ומפעלי דפוס
(בשפה האנגלית)

דרוש אחראי ייצור
לעבודות דפוס

דרוש נסיון בעבר של מספר שנים ב־תפקיד דומה, וידע בענף הדפוס.

ידיעת השפה האנגלית הכרחית ורצויה גם ידיעת השפה הגרמנית.

לקביעת ראיון, נא להתקשר בין ה־שעות: 09.00—15.00 טל. 235802 — 240902 תל־אביב.

לחברה מסחרית גדולה

דרושה
פקידה מעולה

לאחר שרות צבאי

הכישורים הדרושים:
בוגרת תיכון, כתיבה על מכונה עברית, בעלת מרץ ויוזמה.

★

לפנות בכתב בצרוף פרטים לת.ד. 6433 תל־אביב.

סודיות מובטחת!

למרכז לחינוך מקצועי „עמל" בית אינטרנשיונל קרית־חיים

דרוש מדריך
לחשמל־רכב

להוראת המקצוע בקורס למבוגרים שייפתח ב־1.8.1973,

ובקורס למתבגרים בשנת הלימודים תשל"ד

לפנות להנהלת בית הספר טלפון — 04-721003 בין השעות 8—2.

דרוש
מנהל אדמיניסטרטיבי

לביה"ס התיכון החקלאי כפר סילבר ולביה"ס האמריקאי מולי־גודמן השוכן בכפר־סילבר

הכישורים: נסיון באדמיניסטרציה כללית של 5 שנים לפחות. ידיעת השפות עברית ואנגלית הכרחית. דרוש במיוחד כשר ניהול צוות עובדים. השכלה אקדמאית רצויה.
מגורים במקום.

לפנות בכתב בציון כל הפרטים למנהל בית הספר כפר סילבר ע"י אשקלון.

למטבח מרכזי בשר

דרוש מיד

טבח מנוסה

(כוחות עזר במקום)

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות למר אולה, רח' מרגולין 5, יד־אליהו ת"א, טל. 32433, בשעות 08.00—12.00.

תה"ל מהנדסים יועצים בע"מ

דרושים לעבודות פקוח בירושלים:

1. **מהנדס אזרחי**
בעל נסיון בעבודות תשתית
2. **מהנדס בנין**
3. **טכנאי בנין**

השכר בהתאם לכישורים ולנסיון

בדבר פרטים נא לפנות למר עמנואל טל, טלפון 221007 ירושלים או בכתב לת.ד. 779 ירושלים.

לבית־ספר תיכון־מקצועי „עמל" א' פתח־תקוה

דרושים
מורים ומדריכים

לשנת הלימודים תשל"ד

במקצועות הבאים: —
אנגלית ✱ היסטוריה (½ משרה) ✱ מתמטיקה ✱ פיסיקה ✱ שרטוט וטכנולוגיה (2 משרות) ✱ מדריכי אלקטרוניקה (2 משרות) ✱ ספרנית מוסמכת ✱ מחסנאי טכני.

לפנות להנהלת בית־הספר טל. 911732 בין השעות 8—2.

למשרד גדול של רואי חשבון בתל־אביב

דרושות

א. כתבנית מעולה בעברית אנגלית

ב. כתבנית מעולה בעברית

המועמדות תפנינה בכתב בצרוף תאור נסיונן המקצועי וקורות חייהן לת.ד. 29323 תל־אביב.

מפעל תעשייתי במרכז הארץ

מחפש
תמחירן

כישורים נדרשים:
1. בוגר קורס תמחירנים מוסמכים.
2. נסיון של שנה בתעשיה.
תנאים טובים למועמד המתאים

— סודיות מובטחת —

על המעונינים לפנות בכתב לת.ד. 1469 ת"א, 61000 עבור „תמחירן".

למוסד פיננסי ציבורי גדול

דרושה
פקידה
כתבנית עברית

לאחר שרות צבאי, השכלה תיכונית

שליטה בהדפסה הכרחית

●

נא לפנות לת.ד. 36236, ת"א.

לגדעון אוברזון בית אופנה

דרושה מזכירה
לניהול משרד

התכונות הנדרשות: נסיון ביצוא ויבוא, קורספונדנציה אנגלית ועברית

נא לשלוח תולדות חיים בכתב יד לרח' לוריא 11, תל־אביב.

מוטורולה ישראל בע"מ

דרושים
איש מכירות
לאזור טבריה

התפקיד כולל: מכירת ציוד קשר אלחוטי, משא ומתן עם לקוחות באזור המכירה. התאמת מערכת הקשר לדרישות הלקוח, כתיבת הצעות, תיאום אספקת הציוד והפעלת המערכת.
הכישורים הדרושים: טכנאי קשר או קצין קשר לשעבר, בעל ידע במערכות קשר אלחוטי. העובד יידרש לעבור תקופת הכשרה בת"א.

מחסנאי

לניהול רישומי מחסן ומלאי, חלוקת ציוד ורישום תעודות הוצאה וקבלה של ציוד אלקטרוני.
הכישורים הדרושים: מחסנאי טכני בוגר צה"ל.
עדיפות למפ"סים.

עובדות ייצור

לעבודה ביצור אלקטרוני של מכשירי קשר חדישים ומערכות פקוד ובקרה משוכללות. העובדות תקבלנה הכשרה מלאה תוך כדי עבודה ובזמן קצר. לא נדרש נסיון קודם.

מועמדים יפנו בכתב, תוך פרוט קורות חיים הנסיון קודם למוטורולה ישראל בע"מ, מחלקת כח־אדם, ת.ד. 25016 תל־אביב.
סודיות מובטחת

EXCHANGE NATIONAL BANK OF CHICAGO

WE ARE TRAINING
TELLERS

Please, call 03-56287 ext. 23
Preference will be given to candidates with banking experience.

דרושים מכשירנים

עם ידע בפנאומטיקה — מסגרות עדיפה
ידע באלקטרוניקה — יתרון

תנאים טובים

(עזרה בדיור לתושבי חוץ)

● לפנות לת.ד. 420 באר שבע.

חברת פוספטים בנגב בע"מ.

משרד התחבורה
מינהלת נמל תעופה לוד
למחלקת בטחון בנת"ל

דרוש עובד לתפקידי הדרכה

תכונות נדרשות
א. קצין צה"ל משוחרר
ב. נסיון בהדרכה
ג. ידיעת השפה האנגלית הכרחית
ד. בוגר בי"ס תיכון

על המעונינים להתקשר ישירות עם קצין בטחון נמל תעופה לוד. את מועדי הפניה יש לתאם בטלפון מס' 972516.

עץ לבוד בע"מ
ETZ-LAVUD LTD

דרושים
• צורים
• מסגרים

רק בעלי נסיון יפנו למח' כח אדם, ת.ד. 38, פתח־תקוה טלפון 914931.

דרושים

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

מדינת ישראל
נציבות שירות המדינה

מודיעה על מכרז מס' (מק/9/73)

עתודה לאחראים למינהל נציגויות במשרד החוץ

(בארץ / בחוץ לארץ)

(20 משרות) בדרגות י"א—י"ג של הדירוג האחיד

● דרישות המשרה: השכלה תיכונית; נסיון בעבודה כנהלית. רצויה ידיעה ונסיון בהנהלת חשבונות; כושר הבעה בעל פה ובכתב; כושר לניהול משא ומתן; שליטה בשפה העברית וידיעה טובה באחת השפות הבאות: צרפתית / אנגלית / ספרדית; גיל עד 35; בעלי אזרחות ישראלית (כל המשפחה); יוצאי צבא לאחר תום שרות חובה בצה"ל; מצב בריאות תקין (כל המשפחה); רצוי רשיון נהיגה. מפאת אופי העבודה בנציגות רצויים גברים ויועדפו כמועמדים נשואים שרעיותיהם יכולות לעבוד כמזכירות־כתבניות בעברית.

הערות:
א. המועמדים שייבחרו בעקבות מבחנים בכתב ובחינה בעל פה יצאו לקורס מרוכז (בתנאי פנימיה) בירושלים לתקופה של 7 שבועות. המועמדים אשר יסיימו את הקורס בהצלחה יתקבלו לעבודת התמחות שתימשך כשנה במשרד החוץ בירושלים. במידת הצורך ישלחו מועמדים אחדים מתוכם לשירות בנציגויות בחו"ל תוך מספר חדשים למועד סיום הקורס.
ב. בתקופת הקורס ינתנו למשתתפים בו, כלכלה ודיור במקום וכן ישולמו להם דמי כיס חודשיים בשיעורים דלהלן:
1. משתתף רווק או נשוי בלי ילדים, שאשתו עובדת 600 ל"י.
2. משתתף נשוי בלי ילדים, שאשתו אינה עובדת או רווק התומך בהוריו אשר אילו היה בשירות המדינה זכאי היה לתוספת משפחה בשביל הורים: 700 ל"י.
3. משתתף נשוי ואב לילד/ים: 800 ל"י.
ג. לעובדי המדינה המשתתפים בקורס (למעט תקופת ההתמחות המעשית) יינתנו כלכלה ודיור במקום וכן תשולם להם במשך הקורס משכורתם הרגילה בניכויים המפורטים להלן:
א. עובד בעל משפחה, במשכורתו ב־52.12% של התקציר, ניכוי של 10% מהסכום המוקצב לכלכלה בבסיס דמי האש"ל.
ב. עובד רווק — ניכוי של 40% מאותו סכום.
ד. בתקופת ההעסקה שלאחר הקורס הכרוכה יועסקו המועמדים שאינם עובדי מדינה, בארץ ובחו"ל — על פי חוזה מיוחד שתקפו לשנתיים עם אפשרות להארכה לתקופה נוספת.
ה. זכויותיהם הסוציאליות של המועסקים בתקופת ההעסקה תינתנה על ידי הממשלה. השירות זה לא ישא זכות לגמלאות לפי חוק שירות המדינה (גמלאות) תשט"ו—1955. כמו כן לא יופרש בעדם כל תשלום לקרן בטוח להבטחת זכויות לגמלה. במשכורתם של המועסקים בתקופת ההתמחות יחולו כל הניכויים הנהוגים כמועסקים בשירות המדינה.
ו. כדמי הכיס שיקבלו המועסקים שאינם עובדי המדינה, בתקופת הקורס, לא ינוכה כל ניכוי, ותקופה זו לא תיחשב כתקופת עבודה לאיזה צורך שהוא.
ז. נציבות שירות המדינה והנהלת הקורס שומרים לעצמם את הזכות להפסיק את המשך השתתפותו בקורס של כל חניך שלא ישיג את הרמה שתיקבע או שיתנהג בצורה שאינה הולמת עובד ציבור.
ח. מועמד שיבחר להשתתף בקורס חייב להמציא למשרד החוץ תעודות רפואיות על מצב בריאותו התקין — שלו ושל בני משפחתו — לשרת כעובד מדינה.
ט. מועד פתיחת הקורס 10 פברואר 1974.
הגשת בקשות בנציבות שירות המדינה הקריה ירושלים, או במחת בלשכותיה המחוזיות בתל־אביב רח' ה' מס' 5 או בחיפה בבית הממשלה, או בבאר־שבע משרד הפנים, דרך הנשיאים.
המועד האחרון להגשת בקשות 31.8.73 (ג' באלול תשל"ג).
י. בעת ההרשמה ניתן לקבל בנציבות שירות המדינה ירושלים או בלשכותיה תיאור כללי של תפקיד האחראי למינהל בנציגות וכן פרטים כלליים על תנאי השירות בחו"ל.
יא. מועדי הבחינה: הבחינה בכתב — 23.10.73
הערה: בחינה בע"פ — ראשית דצמבר 1973
לא יקבעו מועדים נוספים לבחינות.

מדינת ישראל
נציבות שירות המדינה

מודיעה על
מכרז קיבוצי מס' מק/10/73

דרושים עובדי מחשב

למחלקה למיכון במשרד החינוך והתרבות ירושלים

לתפקידי מתכנת־מתכנת בכיר בדרגה ד'—ב' של עובדי המיכון, או ח'—ב' בדירוג האקדמאים במדעי החברה והרוח.
דרישות המשרה: לדירוג עובדי מיכון: השכלה תיכונית; ידיעת השפה האנגלית כדי קריאת חומר מקצועי.
לדירוג האקדמאים במדעי החברה והרוח — השכלה אקדמאית (תואר ב.א. או ב.ס.).

הערות:
1. העובדים שייבחרו ישתתפו בקורס אשר יתקיים בירושלים ויימשך כשישה חודשים (מתוך משוער אמצע ינואר — אמצע יולי 1974), שעות הלימוד מ־8.00 עד 15.00.
2. בתקופת הקורס יקבלו המשתתפים דמי כיס בסך של 700 ל"י לחודש.
3. נציבות שירות המדינה ומשרד החינוך והתרבות שומרים לעצמם את הזכות להפסיק את המשך השתתפותו בקורס של מועמד אשר לא ישיג את הרמה הדרושה.
4. המכרז הוא עתודה של משרות צמיתות ובלתי צמיתות הפנויות עתה או העומדות להתפנות במשך השנה.
במשרות הבלתי צמיתות — יועסקו עובדים על־פי חוזה מיוחד.
5. המועמדים שייבחרו יחתמו על התחייבות לעבוד במשרד החינוך והתרבות בירושלים במשך שלוש שנים.
6. המועמד שייבחר להתחיל בקורס יהיה חייב להמציא תעודה מקופת חולים או מהרופא המטפל בו על מצב בריאותו התקין לשרת בתור עובד מדינה.

בקשות יש להפנות על גבי טופס מדף 1061 בצירוף תעודות השכלה לנציבות שירות המדינה, הקריה ירושלים, או לאחת מלשכותיה המחוזיות: תל־אביב — הקריה, רח' ה' מס' 5; חיפה — בית הממשלה; או בבאר־שבע — משרד הפנים, דרך הנשיאים.

המועד האחרון להגשת בקשות: י' באב תשל"ג (8.8.73).

למכרות נחושת
תמנע בע"מ

דרוש

בוגר פקולטה לניהול ותעשיה

- בעל 3 שנות נסיון בתעשיה כולל ניהול
- נסיון בעבוד נתונים ואר"ש
- יכולת מגע ומו"מ עם אנשים

כמרכז המועמד יהיה בעל הנתונים הבאים:
- השתתף בתכנון מערכת דווח כוללת עם אפשרות עבודה יעילה עם מחשב.
- הפעיל שרותים של מחשב לצורך בקרה, מלאים וקבלת החלטות ע"י הדרג המנהלי הבכיר.
- רכש נסיון כאיש קשר בין צרכני שרותי המחשב ומפעיליו.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד בציון קורות חיים, למח' כח־אדם בתמנע דאר אילות 88805.
פניות ללא פרטים מלאים לא תענינה.
למועמד המוכן להתמודד עם אתגר רציני זה מובטחים תנאים טובים ודיור.

לרשות השידור

דרושים

גובים - פקחים

לעבודה קבועה במחלקת הגביה בתל־אביב ובחיפה

רצויה השכלה של 10 שנות לימוד ידיעת השפה העברית ושפות נוספות
תנאי השכר והתעסוקה ייקבעו בהתאם לכישורי המועמד

בקשות בכתב יד תוך ציון קורות חיים יופנו למחלקת הגביה, ת.ד. 2002 ירושלים תוך ציון ע"ג המעטפה — מועמד לגובה/פקח

אלביט מחשבים בע"מ

CONTROL DATA CORPORATION

אנו מציעים משרה מענינת ואתגר בעבודה

למזכירה בכירה

(משרה מספר 7/3/3)

הכישורים הדרושים:
- נסיון של 5 שנים לפחות בעבודות מזכירות וניהול משרד.
- שליטה מלאה בשפות אנגלית ועברית — כולל הדפסה.
- קצרנות אנגלית — רצויה.

●

רק מזכירות העונות על כל הדרישות לעיל מתבקשות להגיש את מועמדותן.
התנאים יקבעו בהתאם לכישורי המועמדת.
מיקוד 31 051.

לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ל־ ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כח אדם. סודיות מובטחת.

ל"איפאק"
חברה ישראלית לניהול פרוייקטים
רחוב אבן גבירול 18 תל־אביב

דרוש

מהנדס בנין

לתפקיד בכיר באזור ת"א

[ב]על כישורים:
- נסיון של 5 שנים לפחות בתכנון פרוקייטים מגוונים.
- נסיון של 5 שנים לפחות בבצוע פרויקטים מגוונים.
- נסיון רב בהפעלת צוות.
- נסיון במשא ומתן ומגע עם גורמי חוץ.

לאדם המתאים תנאים טובים

●

[...] לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לכתובת הרשומה [...]ל. סודיות מובטחת.

למפעל גדול ברמת־גן

דרוש למחלקת הכספים

פקיד אחראי

בעוזר למנהל הכספים של המפעל

הכישורים: ידיעות בכלכלה והנהלת חשבונות, רצוי בעל נסיון בגזברות, שליטה בעברית, רצוי ידיעות באנגלית. נשוי. גיל 35—28.

למועמד המתאים מובטחים תנאים מצוינים

לפנות בכתב יד ולציין קורות חיים ומקומות עבודה, לת.ד. 1736 תל־אביב 61 000, עבור מס' 114.

— סודיות מובטחת —

ר.ד.ט. הנדסת אלקטרוניקה בע"מ

מחפשת אותך

- **הנדסאי / טכנאי אלקטרוניקה**
  בעל נסיון בציוד ומיכשור מדידה.
- **מהנדס / טכנאי אלקטרוניקה**
  ששימש כמורה או מדריך אלקטרוניקה בבתי־ספר מקצועיים.

תנאים מצוינים למתאימים

לפנות בכתב בצרוף פרטים לת.ד. 21082 ת"א. סודיות מובטחת.

כימיקלים ופוספטים בע"מ

דרוש לנו:

אח (חובש)

למרפאת מפעלנו

בעל נסיון של 3 שנים לפחות במרפאה תעשייתית, רצוי במפעל כימי.

העבודה היא ב־3 משמרות כולל שבתות וחגים

מועמדים מתאימים יפנו למח' כח־אדם במפעלנו ת.ד. 1428, חיפה 31 000, או טלפונית — 04-721381.

למפעל כימי גדול במפרץ חיפה

דרוש

מנהל אחזקה

הכישורים הדרושים:
מהנדס מכונות בעל נסיון של 8 שנים לפחות בניהול אחזקה במפעל כימי.

●

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ו־נסיון קודם לת.ד. 4868 חיפה, מיקוד 31 040, עבור מספר 248.

למרכז הדרכה
בחברה מדעית מבוססת / באזור תל־אביב

דרושים:

מדריכי אלקטרוניקה

[ה]דרישות: נסיון בהדרכה בנושאי — ציוד קשר, גמ"ש או מכ"ים.
ידיעת השפה האנגלית

[ה]מועמדים מתבקשים לפנות בכתב בציון קורות חיים [ו]נסיון מקצועי אל ת.ד. 7132 תל־אביב.

אם אתה

מנהל חשבונות בכיר

ומעונין בתפקיד אחראי —

מקומך בחברתנו!

בעלי יוזמת השואפים להרחיב את ידיעתם המקצועית ולשפר מעמדם, מוצעת בזה הזדמנות להתקדמות בעבודה

בתנאי שכר טובים.

המעונינים יפנו בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 4868 חיפה, 31040, עבור מספר 251.

גיבור

מפעלי טקסטיל בע"מ

למפעלנו בדלית אל כרמל

דרושה

מזכירת מפעל

הדרישות: השכלה תיכונית מלאה, נסיון במזכירות מפעל גדול. נסיון בהכנת שכר — רצוי אך לא הכרחי.

ידיעת השפה הערבית — רצויה אך לא הכרחית.

לקביעת ראיון נא לפנות טלפונית למפעל טל' 04-234138, או בשעות הערב למר כשי טל' 04-934326.

למפעל תעשייתי גדול
במפרץ חיפה

דרושים

חשמלאים תעשייתיים

בעלי רשיון מוסמך

בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 99 חיפה, מיקוד 31 000.

לחברה מסחרית בתל־אביב
[ה]עוסקת ביבוא ושווק מוצרי בית חשמליים
בהיקף נרחב

דרוש

מנהל מכירות

[כ]ישורים הכרחיים: —
- נסיון קודם בענף
- ידיעת השפות אנגלית וגרמנית

עדיפות לבעל השכלה במינהל עסקים
[ה]מועמדים יפנו בכתב יד בצרוף תולדות חיים, פר[ט]ים אישיים, כתובת ומס' טלפון לת.ד. 33157 תל־[א]ביב, עבור מס' 724
סודיות מובטחת

דרושה

מוכרת

לאשנב השירות הבולאי

באיזור תיירות בתל־אביב

דרושה ידיעת שפות זרות (לפחות אנגלית)

★

נא לפנות אל גב' נעמי ויקטור, החברה הממשלתית למטבעות, רח' מנדלי 3 תל־אביב, בין השעות — 12.00—9.00 לפנה"צ, 6.00—4.00 אחה"צ.

מוכר דינמי

ובעל חמש שנות נסיון לפחות

לשיווק
חלקי חילוף לרכב

בעל מחזור גדול בכל חלקי הארץ
רצוי עם רכב — תנאים טובים

●

לכתוב ת.ד. 86 תל־אביב, בציון נסיון והמלצות.

ד. גולדברג בע"מ
סיטונאי לסידקית והלבשה — טלפון 824350

דרושים:

1. **פקיד מכירה**
   בעל ותק וידע במקצוע, לתפקיד אחראי.
2. **פקיד סוכן** בעל ותק במקצוע.

תנאים טובים — סודיות מובטחת

דרושים
[...]יש מכירות
[...]אזור טבריה
[...]מחסנאי
[...]עבודות "יצו[...]"
[...]TRAINING
[...]ELLERS
דרושים מכש[...]
דרוש עובד לתפקי[...]
[...] לבוד [...]
• צור[...]
• מסג[...]
דרושים

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בנאים · שרטטים · מתכנתים · מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

לנוסד ממלכתי בתל־אביב

דרושים

★ מנהל מדור משכורת

בדרגה י"ד—ט"ו בדרוג האחיד.
הנתונים הנדרשים: מנה"ח מדופלם, נסיון של מס' שנים בתפקיד דומה.

★ סגן ראש יחידת מבדק פנימי

בדרגה י"ג—י"ד בדרוג האחיד.
הנתונים הנדרשים: מנה"ח ברמה ד', נסיון בבקורת חשבונות.

★ מנהל משכורת

בדרגה י"ב—י"ג בדרוג האחיד.
הנתונים הנדרשים: מנה"ח, נסיון בחישוב משכורות.

מעוניינים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 17146 ת"א מיקוד 61170 (עבור כספים) ולציין פרטים אישיים וכישורים.

— סודיות מובטחת —

לחברה מדעית גדולה ומבוססת

דרושה
עבור אחד ממנהליה הבכירים
מזכירה בכירה

כישורים נדרשים:

* ידע מושלם בשפות אנגלית — עברית, כולל הדפסה ותכתובת.
* נסיון במזכירות של לפחות 3 שנים.
* תינתן עדיפות למשוחררת צה"ל בוגרת קורס למזכירות בכירות.

מועמדת העונה לכישורים הנ"ל, מתבקשת לפנות בצרוף תולדות חיים בקצרה אל ת.ד. 42 רמת־גן.

לחברה ישראלית לאוטומובילים בע"מ
מפיצי Ford בישראל

דרוש:

אחראי לשרות
במחלקת הטרקטורים

כישורים:

* מכונאי מנוסה ברמה מקצועית גבוהה
* שליטה מלאה בשפות עברית ואנגלית
* יכולת הבעה בכתב ועל פה בשתי השפות הנ"ל

המועמדים מתבקשים לפנות בכתב לחברתנו בתל־אביב, רחוב המסגר 43, כח אדם.

לנוסד ממלכתי בירושלים

דרושות
פקידות

לעבודה במשרה מלאה (16.00—08.00)

נתונים נדרשים:

* השכלה של 10 שנות לימוד.
* אחרי שרות צבאי מלא.

★

המעוניינות לקבל פרטים נוספים מתבקשות לפנות אישית ביום ראשון בתאריך: 22 יולי 73, בין השעות: 16.00—14.00, ל„בית־אלישבע" רח' אלעזר המודעי מס' 17, ירושלים.

במקרה ולא תהיה אפשרות להופיע באותו מועד, על המעוניינת לכתוב לת.ד. 77 ירושלים ולציין מס' טלפון.

מכרז על משרה פנויה מס. 80/73

לבנק ישראל בירושלים

דרוש
סגן מנהל

ליחידת אשראי מכוון בפחלקת הפיקוח

על הבנקים

הכשירויות הדרושות:

1. תואר ב.א. לפחות בכלכלה ו/או במינהל עסקים;
2. נסיון בניהול צוות עובדים;
3. שליטה מלאה בעברית ובאנגלית;
4. כשור לניהול משא ומתן בדרג גבוה;
5. כושר הבעה בכתב ובע"פ;
6. כושר ארגון.

● המעונינים לקבלת פרטים נוספים ר שאלון אישי יפנו ליחידת כח אדם, **בנק ישראל, ת.ד. 780, ירושלים,** מיקוד 91000.
את השאלון האישי יש להחזיר עד יום 3.8.73 נא לציין את מס. המכרז בגוף השאלון ובכל פניה הנוגעת ל־ מכרז זה.

לבתי־ספר תיכוניים־מקצועיים ברשת „עמל"

דרושים מורים
לחינוך־גופני

לשנת הלימודים תשל"ד

* רחובות — „עמל" לחניכים
* אשדוד — „עמל" לחניכים
* דימונה — „עמל" לחניכים

נא לפנות בכתב יד להנהלת רשת „עמל" ת"ד 303 תל־אביב בצירוף פרטים מלאים ונסיון קודם. על המעטפה יש לציין עבור „חינוך גופני"

המרכז לתרבות נוער וספורט ע"ש מירלמן אור־עקיבא

מכרז ה/73

דרוש: רכז
אגף אמנות ותרבות

לתפקידים: ארגון, רכוז ופקוח על פעולות ואירועים בתחום התרבות, האמנות, החנוך והבדור — לנוער ולמבוגרים.

הנתונים הדרושים: בעל נסיון באחד התחומים הנ"ל. רצויה השכלה אקדמית (או השכלה מקבילה בתחום החנוך וההדרכה).

תנאי שכר: עפ"י כשורי המועמד.

הצעות יש לשלוח עד 30.7.73 אל המרכז לתרבות ת.ד. 12 אור עקיבא עבור ה/73. בפרטים נא לפנות טל. 063-88340.

מ.ל.ל

לעבודה קבועה בתל־אביב

דרושים לנו:

1. מפעילים

עם נסיון של שנתיים לפחות בהפעלת מחשבים מתוצרת י.ב.מ. להפעלת מחשבי דגם 360/70 בשיטת הפעלה D.O.S.

2. בוגרי תיכון

במגמה ריאלית ללמוד מקצוע הפעלת מחשבים אלקטרוניים.
נא לפנות לת.ד. 20168 תל־אביב.

אוניברסיטת תל־אביב

דרושה
כתבנית עברית

בפקולטה למדעי החיים אבו־כביר

העבודה כרוכה בעיסוק עפ"י חוזה מיוחד לתקופה של 6 חדשים עם אפשרות הארכה.
העבודה באבו־כביר.

מועמדות תפנינה בכתב למזכירות הפקולטה למדעי החיים, אוניברסיטת תל־אביב, אבו־כביר, רח' הרצל 115 תל־אביב, או טלפונית: 822351.

גסטטנר ישראל בע"מ
סניף תל־אביב

דרושים:

★ פקיד מכירות
עם נסיון

★ פקידה כללית
עם נסיון בכתיבת חשבונות

לפנות לגב' אגמון טל. 52602

דרושים

1. **סוכן**
עם רשיון לטנדר להלוקת דברי מספרה מחוץ לעיר

2. **בחור**
עם רשיון לקטנוע — מסחרי להלוקה במספרות בת"א

לפנות חב' קלדי בע"מ, לילינבלום 22 ת"א מ־ 7.00—13.30, טלפון 55954

דרושים
חרטים
משולים
ופריזריסטים

בתנאים טובים

„שביב" בע"מ
ת"א טל. 820811

דרושה
כתבנית

עברית—אנגלית
תנאים נוחים

★

הצעות לטלפון 59439 בשעות 8—14 או בירושלים טל. 222829

למלון בגודל בינוני

דרוש
מנהל חשבונות

רצוי ידיעות במשכורות
בא בחשבון גם לחצי יום.

לפנות: ת"א, ת.ד. 3442 „חשבונות"

חב' וינטראוב את גולן

דרושים
מפעילים
מעולים

למכונות ג'י.טי.בי.
בתנאי שכר מצוינים

לפרטים להתקשר טל. 863255, 944393

דרוש עוזר
למנהל
מכירות

עבודה מגוונת בעלת אתגר

נא לפנות עם פירוט נסיון ודרישות ת.ד. 2555, ר"ג

דרוש
חרט
מעולה

●

סלמה 78 ת"א
טלפון 821714

דרושה פקידה

לניהול מלאי על כרטיסיה כולל הדפסה (רצוי גם באנגלית)
לפנות טל. 259177 בשעות 8.00—16.00

תבשיטים

אנו מחפשים
סוכנים

עם המלצות, למוצר חדש

נא לכתוב: ת.ד. 430 נתניה.

מהנדס
תעשיה וניהול
בוגר הטכניון
מעונין בעבודה

גרינברג — רח' גלבוע 13/ב, נוה־שאנן, חיפה
עבור מהנדס.

תדיראן

למחלקת השרות
דרושים:

1. טכנאי שרות למקררים

ביצוע שירות תקונים בבתי לקוחות
רצוי בוגר בי"ס מקצועי במגמת קרור. נסיון של 3 שנים לפחות בקרור.
בעל רשיון נהיגה לרכב פרטי.

2. 2 טכנאי שרות למזגנים

ביצוע שירות תקונים בבתי לקוחות
רצוי בוגרי בי"ס מקצועי במגמת קרור.
(1) בעל רשיון נהיגה לרכב פרטי.
(2) בעל רכב פרטי.

מועמדים מתאימים יתקשרו ישירות למחלקה בת"א טל. 285151—7.

סודיות מובטחת

לחברה גדולה

דרושים
צעירים

לעבודה באזור המרכז ובאזור חיפה

לאחר שרות צבאי
בעלי רקע טכני

סיכויי התקדמות טובים.

לפרטים נא לפנות לת.ד. 23031 ת"א (61230) עבור „צעירים".

לבנק בתל־אביב

דרושים
מנהלי
חשבונות

עם נסיון רב

●

נא לפנות בכתב ת.ד. 33157 ת"א, עבור מספר 730 עם פירוט קורות חיים ר נסיון.

למשרד מ. מורצקי—י. רוזן
מהנדסי בנין בע"מ

דרושים

1. מהנדס בנין
להיכנון ופיקוח

2. שרטטים/ות בנין
(קונסטרוקציה) עם נסיון

להתקשר לטלפון 256575, 257935 תל־אביב
— סודיות מובטחת —

סיני — ורדי קבלנים בע"מ

דרוש
מנהל עבודה

לריכוז ופיקוח על עבודות פיתוח של מבני חינוך

מקום העבודה: תל־אביב והסביבה

נא לטלפן (03)941168, בשעות העבודה

למושב גן־חיים

דרוש מחסנאי
למחסן תערובת

אפשרית גם עבודה חלקית

●

פרטים במזכירות המושב, טל. 925172 עד שעה 12.00.

דרוש
הנדסאי או טכנאי
למשרד אדריכלים בת"א

לפנות לטלפון 443971, או 448183.

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על משרות פנויות של:

מזכיר ביה"ס למינהל עסקים — במדעי החברה

מכרז מס' 201/73

תיאור התפקיד — ריכוז הטפול בנושאי מינהל הכרוכים בפעילות ביה"ס למינהל עסקים והמרכז להשתלמות והכשרת מנהלים, ובפעולת המכון למחקר שליד ביה"ס למינהל עסקים; טיפול בתקציבים המיוחדים.
דרישות התפקיד — ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין; השכלה אקדמאית; נסיון במינהל של 3 שנים לפחות; כושר לנהל מגע עם גופים ציבוריים, כושר לנהול צוות עובדים.
הדרגה — ג—ב בדירוג מח"ר.

כימאי במכון לפיסיקה — הפקולטה למדעי הטבע

מכרז מס' 244/73

תיאור התפקיד — השתתפות בעבודת מחקר בתחומי כימיה גרעינית ורדיוכימיה.
דרישות התפקיד — ידיעת השפה האנגלית; תואר ראשון או שני בכימיה.
הערה — ניתן יהיה לבצע עבודה מוסמך או דוקטור; העסקה עפ"י חוזה.
הדרגה — בהתאם לכישורי המועמד בדרוג עובדי המעבדות.

מזכיר לעניני הוראה בפקולטה למדעי החברה

מכרז מס' 225/73

תיאור התפקיד — הכנת ורכוז של עבודת ועדת ההוראה של הפקולטה ודאגה לבצוע החלטותיה; ריכוז ההחלטות האקדמיות של הפקולטה והכנתן לביצוע; ייצוג הפקולטה במגע עם גופים שונים באוניברסיטה (מזכירות אקדמית, היחידה למינהל תלמידים, אר"ש, פקולטאות אחרות וכו'); תאום בין הגופים האקדמאים והמינהליים של הפקולטה בנושאי הוראה ותלמידים; אחריות על עימוד שנתון הפק'; אחריות ופיקוח על המשרד לעניני תלמידים של הפקולטה על כל הפקודות, הכנת וריכוז עבודתן של כל הועדות העוסקות בעניני תלמידים; ועדות הקבלה, ועדת ה פרסים, ועדת משנה של ועדת ההוראה.
דרישות התפקיד — ידיעת השפות עברית ו אנגלית על בוריין; תואר ב.א. (רצוי בעל תואר מ.א.); נסיון של 4—3 שנים לפחות בעבודה מינהלית אקדמית; נסיון בפיקוח על עובדים; רצוי ידע במערכות ממוכנות.
הערה — העבודה דורשת פעילות מחוץ לשעות העבודה הרגילות.
הדרגה — ב—א בדירוג מח"ר.

עובד מעבדה במחלקה לזואולוגיה — ½ משרה

מכרז מס' 217/73

תיאור התפקיד — לבורנט לעבודה מעבדה כללית: הכנת תמיסות, תביעות היסטולוגיות, צלום, גידול מיקרואורגניזמים בתרביות, בדיקות ביוכימיות, שמוש במכשירים מדעיים.
דרישות התפקיד — ידיעת השפות עברית ו אנגלית; בוגר ביולוגיה ביוכימיה (B.Sc.); נסיון קודם בשטחים המוזכרים; גידול תרביות; בדיקות ביוכימיות.
הדרגה — בהתאם לכישורי המועמד בדרוג עובדי מעבדות.

על המעונינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים עם העתקי תעודות והמלצות עד תאריך 30.7.73 אל: — מחלקת כח אדם קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים 91009 ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס' ..." (בהתאם למספר המצויין בראש המכרז המבוקש).

לחברת בניה ברמת־גן

דרוש
מנהל
חשבונות / חשב
בכיר

תנאים טובים
בהתאם לכישורי המועמד
טל. 797447, 793661

חברה מסחרית גדולה בתל־אביב

מעונינת
באחראי מחסן מעבדת מלחיה

כישורים נדרשים:

* ידע ונסיון מבוסס בניהול מחסן.
* ידיעה טובה עיונית ומעשית בחלקים אלקטרוניים.
* קריאה והבנה טובים של השפה העברית, רצוי גם ידיעת השפה האנגלית.

על המעונינים לפנות בכתב בהקדם לת.ד. 836 תל־אביב, ובה ציון פרטים ונסיון קודם.

דרושים טכנאים
מאזור חיפה תדרה

אחרי שרות צבאי

בעלי ידע בטכניקה, פנאומטיקה, הידראוליקה ומעגלי פיקוד חשמלי

לאחזקת מכונות משוכללות

המעונינים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים, השכלה ונסיון לת.ד. 1334 ת"א למס' ד/23687.

לוח מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2;
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33
מ־8 בבוקר עד 6 בערב
מחיר מלה: ביום חול — 1.25 ל"י
בערבי־שבתות וחגים — 1.50 ל"י

עסקים

עם מקום עבודה טוב.

בהזדמנות למכירת קיוסק עובד נמי למשקאות. טל. 03—225453

צעיר נמרץ ורציני (31) מומחה לפרסום ויחסי־ציבור, בעל משרד בדיזנגוף + 2 טלפונים + 2 מזכירות, מעוניין לקבל להפצה מוצר נדרש מהארץ או מחו"ל, או כל הצעה אחרת בתנאים טובים, באחריות מלאה. טל' 284829 ת"א.

למכירה מכבסה אוטומטית, ב־רמת־גן. פרנסה בשפע. לקוחות קבועים. להתקשר בשעות הצהריים, 722009, בבית — 746584.

משיבת מסעדות, להשכרה ב־תנאים נוחים, חנות "סירקיט" בדרום־תל־אביב טל' 57410, 732890 בערב.

להשכרה סטייקיה במרכז הר־צליה ליד קולנוע דוד 983267

חנות מאד בהתחלת יעילה עם אפשרויות ייצור ואחסון גדולות פתוחה להצעות עסקיות 289841

מונה־ציוד למכירה + ציוד כשו־כלל. טל' 06-5335

מעוניין בת"א והסביבה במלון, קיים או בית בורר 10—7 הר־רים, רצוי רהוט, בינה והסביבה. שקטה למעון לקשישים בשכ"ח לתקופה ארוכה. לפנות ת.ד. 28439 ת"א.

ברמ"ש סלון לגברות עובר ד־תוף לרגלי נסיעה. 612671

מעוניינים במוכרת ברשותנו חנות גדולה במרכז הרל, כ־היפה חנות 04-725924 04-643543 בערב.

מעוניין לקונצקציה! קיים כוד עם מסחר עבור פיתוח המס־עף. טל. 625772 לטלפן 14.00—16.00

למכירה באשקלון סופר מרקט 150 מ"ר + דירת 3 חדרים צמודה לעסק. לפנות משעה 20.00—21.00 טלפון 051-3382

דרוש שותף פעיל בעסק סי־גריות. לפנות 922310 בשעות 20—22 בערב.

דרוש שותף לאיטליז. לפנות בשעות 20—22 בערב. 922310

בהרצליה חנות 50 מ"ר ב־מרכז בסבר (מפעלה + לפר הון) — 1800. לפני, השקעה סגורה. 983463, 771787

מכונות להפצת תוצרת שוקולד (הנמכת וקידום מכירות בתל־אביב והסביבה. 793046

ברמ"ש חדר בחצר לעסק/מחסן ב־סביבות בית דוגמנ. — 8,500 מר־רחי 14 לחיים.

מימון יבוא בכל סכום, תנאים נוחים מאוד 11 18.30—20 9—7, 03-239287

להשכרה מכון ליופי עם מה־לקה ללוות לקוסמטיקה ולצבי־עים עם מוג טוב בתל־אביב, ב־דבר פרטים לפנות 849176 ב־שעות 18.00—19.00

להשכרה הזדמנות מחסן עם בזה וחצר 200 מ"ר, אפשרות לגבריה, ברח' חובבת הלבבות פינת סלמה (ליד התחנה המר־כזית החדשה) טלפונים 624881, 829622

ברמ"ש מכולת בשכונת ... 735219

למכירה זכות חלקית גלריה ל־התמשר בערב טל. 738325

למכירה או להשכרה בימ"ל ל־ליפוף שנאים קומפלט טלפון 758355 אחרי 16.00

למכירה מרפאת שיניים עם חוג לקוחות רחב כולל המור ניסין ומציוד במרכז תל־אביב מסיבת מחלה. טלפון 53675 ת"א

ברמ"ש חנות באלנבי לכל סוג־רה. בשכ"ח חנות גדולה ב־יהודה־הלוי, "סמואל" 764230, 57050

למכירה בית קפה במרכז רמת גן לפנות 732649

קונדיטור עצמאי + ציוד השקעה מתפס לתקים קונדי־טוריה אפשרות לשותפות 04-221378

מוסיק ימה בשכ"ח בלונדון מיו ניספו תנאים נוחים. 269484

למכירה ביידית חנות ירקות בבהיים מתאימה לכל מטרה 875173, 877315

חנות פתוחה במרכז חולון ל־השכרה בתנאים נוחים לפראשת עות תלמודים. נא לפנות ל־טלפון 854540

למכירה חנות הלבשה מוצלחת במרכז מסחרי, אקסקלוסיבי — קרוב לתל־אביב. טלפונים: 752538, 753524

בריג'פלד מציע, 1) מכלת מבוכנות באזור מיוחד; 2) חנות במקום מצוין בקרית משה; 3) גג, 118 מ"ר מנוי לבנייה, מתאים לאדריכל או קב־לן, ע"י בית אלישבע. לפנות למשרד בריג'פלד מקרקעין, ההסתדרות 10, ירושלים. טל. 231522, 224493

עסק טוב — שתיית מיץ עבר בניות, שלחי גלוית לת.ד. 2253 תל־אביב לקבלת עלון מרשמים.

מוכר להלוקת קפה ותה — למכירה. עליה 74, בחצר.

לגננת! למכירה בהזדמנות גן ילדים מבוסס הכנסה גבוהה 763967

למכירה מבוכה לייצור המאכל צמר גפן סופר על סלל — 04-521728

דרושים בעלי הון להשקעות בקרקעות בירושלים. 05-783675, 02-231037

(המשך המדור בעמוד 6)

מחסנים

למכירה ברמ"ש מחרר/מחסן 75 מ"ר באלנבי 82 בחצר. טלפון 923339 עד 2.00 — 286705

בשכ"ח ליד כבר מונרטי כתוו כ"ר בקומת קרקע. מתאים ל־אחסנה, מסחר, מלאכה וכו'. לפ־נות: מירר 281035

חנויות

בעד חנות במרכז מסחרי תל־אביב מעונין בכנגנות/אופנה — רצוי כלי בית. טל' 822452

חנות גדולה ברמ"ש במרכז קינג ג'ורג' 19, לכל מטרה. לפנות ב־מקום.

ברמ"ש חנות גדולה בבן־יהודה, 36 מ"ר. טלפון 448603

חנות 40 מ"ר במרכז קרית־שרת עם זכות בלעדית למכולת ומעדניה ולכל מטרה אחרת ב־שכ"ח. טלפון 841438

חנות + מרי־לייזר גדול לדגים, למכירה, רמז 9 בתים.

למכירה חנות מרכזית בתחנה המרכזית החדשה במחיר חיסול! 452712

ברמ"ש חנות קטנה חזית בר־יהודה 109, טלפון 240056

בהזדמנות למכירה רחוב 50 מ"ר, חנות בהלוף, 840043

הנזיה להשכרה בסביבה רחוב בן־יהודה תל־אביב, "אינטר ישר־ראלי", סוכנות לנכסים, בית אל־על, קומה 7, טלפון 59760

בהזדמנות חנות ברח' אלנבי בתל־אביב למסירה, טל. 621164

ברמ"ש חנות 30 מ"ר + גלריה 25 מ"ר, רח' בן־יהודה, טל. 791409, 849341

למכירה בלב אזור התיירות של תל־אביב, חנות, ייצוג וסחרות. סה"כ 400 מ"ר. אנגלוסקסון — תל־אביב טל. 242341

להשכרה 2 חנויות בשכ"ח, ב־רחוב ארלוזורוב פינת סלומון 28, לפנות קבלנים ליסמנברג ר־שוף בע"ם רח' הס 29 ת"א.

למכירה בהזדמנות בדירה חנות אחרונה 20 מ"ר — 120,000 ב־תחנה המרכזית מסול האוטובו־סים. חולון בתים וכו' המקום יתפתח בעתיד מעבר מרמזי ל־הולכי רגל. רח' הגדוד־העברי 33 ת"א לפנות לבעלים במקום.

חנות 16 מ"ר ברמ"ש ברחוב קישון טלפון 282411 מ־9—13

ליד הצמלבות אלנבי שינקין חנות 120 מ"ר + גלריה 110 מ"ר + חצר ומחסנים בשכ"ח. 04—82167 ; 03—258820

חנות 40 מ"ר בהרחוור סול אתא במגדל נחום שדרות ה' עצמאות בת ים. החנות מתא־מת לחנות נעליים. לפנות לדוי ארואורד 737192

ברמ"ש חנות ברח' הנביאים מתאים למתנות, גלריה, פרוחים וכו'. לפנות: מירר 281035

בבת ים בבניין מגדל נחום חנויות למכירה. אפשרות תשלום לפי דרישה — לטלפן: 869373

למכירה חנות במרכז אבר גבירול ליד עיריית תל־אביב טלפון: 264457

בבתים חנות חדשה בהושפלה 8 למכירה בהזדמנות.

להשכרה חנות למזרות יבשים ולכל מטרה אחרת במרכז בב־שכונות. 223981, 222546

ברמ"ש בריג'לולי חנות 30 מ"ר + גלריה, טל. 262319 (סלרין).

בשכ"ח חנות במרכז תל־אביב 32 מ"ר. להתקשר 412868

בהזדמנות חנות להשכרה או למכירה בחולון. טל. 730281

בחולון ברח' סוקולוב, חנות גדולה בשכ"ח, טל. 854358

(המשך המדור בעמוד 6)

משרדים

בשכ"ח 3 חדרים ברח' מאנו פינת בן־יהודה, 53873

בשכ"ח שלושה חדרים וטלפון במרכז תל־אביב לטלפן 846253, 621085

חדר עם טלפון ליד דיזנגוף — גורדון, טל' 753818

בבתים בשכ"ח, משרד מעוצב במרכז רח' רוטשילד, לטלפן — 871056

במרכז ת"א משרד 30 מ"ר, טלפון ומזגנים בשכ"ח, 223147

למכירה משרד עורדין מבוסס בבאר־שבע, 325227

בשכ"ח דירת 2 חדרים + טל' פון. במצוין ת"א, 340342

להשכרה 4 חדרי משרד עם מיזוג אויר בסביבת התחנה ה־מרכזית, טל. 38144 בין השעות 9.00—13.00

3—4 + טלפון פ"ס לתקופה ארוכה 50349, 58805

משרד להשקעות ולהשכרה — "אינטר ישראלי", סוכנות לנכ־סים, בית אל־על, תל־אביב, קו־מה 7, טלפון 59760

בנימים + טלפונים, בשכ"ח, ברמ"ש, למכירה, "לעסק", סוכנות ישראל 8, תל־אביב, 612225

פרדס־חנה: משרדים, חנויות, דירות. מרכז פרדס־חנה, לפנות ת.ד. 125 פרדס־חנה, טלפון 063-883078 בין 10.00—12.00

במגדל ת"א דירה חדשה בת 4 חדרים, קומה א' ע"י עם הסקה להשכרה. טל. 613137 לפנות ב־טל. 283015 אחה"צ.

להשכרה בשכר חודשי משרדים ליד ... 742622

משרדים למכירה בבניין יוקרה במרכז תל־אביב. אפשרות של תנאי תשלום נוחים. אנגלוסקסון תל־אביב טל. 242341

בבן־יהודה, בשכ"ח דירת 1½ למשרד / מרפאה + טלפון 445689

בשכ"ח משרד + טלפון מרכז ברחוב הסלע 9, "הבריא" 265484

בשכ"ח 2 חדרים למשרד דיזנגוף ... 284535

להשכיר 2 חדרים מרוהטים בבניין למשרדים ליד התחנה המרכזית. טלפונים — 30448

בשכ"ח 4 למשרד באלנבי קינג ... 228828, 56853

דירה מרוהטת 90 מ"ר אפשר לחלק ל־6—8 חדרים (200,000 ל"י) במרכז ת"א. 612665

בשכ"ח משרד 2 חדרים + הול + טלפון ושרותים, ת"א, שינקין, יהודה הלוי — 613068

למכירה דירת 2 חדרים, ק"א, חזית + טלפון, ע"י כיכר מלכי ישראל, לרופא, אר־כיטקט וכו'. — 100,000 טלפון 451005

בבת ים בבניין מגדל נחום משרדים למכירה בגדלים שו־נים. לטלפן: 869373

מ"י בנין אל־על, 2½ חדרים עם טלפון, קומה קרקע, טלפון 254510

להשכיר משרד מרוהט יפה + טלפון, רח' לוינסקי ת"א — 845506

בריג'פלד מציע: 1) ברחוב הירקון, מול בית מלון החדש אל־על, 500 ל"י; 2) רחוב רש"י — בבנין חדש, 2 חדרים עם טלפון, 600 ל"י. לפנות למשרד בריג'פלד מקרקעין הירקון 106, ת"א, טל. 232221

בשוק רוטשילד ליד הרצל 5 חדרים ברמ"ש. טל. 262319 — (סלרין).

בשכ"ח בקרבת יהודה המכבי ק"ק דירות 3 + טלפון — 445790

להשכרה משרד בבית הדר דפנה. לפנות טל. 743160, 764106

(המשך המדור בעמוד 6)

מבני תעשיה

דרוש להשכרה באזור ת"א כ־300 מ"ר של מבנה תעשייתי סגור עם אפשרות להרחבה בעתיד, כולל משרדים, שרותים ועי־צוד, והיבור חשמל של 250 קו"ט. למשך שנתיים ויותר. טל' (03)971106

באזור בשכ"ח אולם 400 מ"ר, קרקע. לתעשיה. 446339

למכירה באזור התעשיה חולון, מבני תעשיה מושכרים — 13% להתקשר טלפונים: 225168, 411638 בשעות 5 עד 8 בערב.

בתי מלאכה

בתל־אביב (מרכז) מחסני בשכ"ח חדר 30 מ"ר, ק"ב. 851563

למכירה ביפו בבניין, מהחסה "ממס" או למטרה אחרת. ק"ב ל"י. 261139 בערב.

מחסן מספר 227 להשכרה בבנין מרכזים פרסים במקום.

(המשך המדור בעמוד 6)

הלוואות

הלוואות ברבית וקבלת כספים ברבית נגד בטחונות סולידיים. 621284

הלוואות בתנאים נוחים!!! ל־עובדי מדינה!!! שכירים עב־עים!!! לבעלי נכסים רכב! טלפון 236003

תמר ליד כסף פנה אלינו — (04)660317, (03)621659

הלוואות ללא עיכובים לשכירים ולעובדים קבועים בתנאי תש־לום נוחים. 227805

הלוואות!!! לשכיר ולעצמאי גם לרכישת מכוניות. טלפון 252301

הלוואות לכל מטרה בכל סכום לעסקים ולפרטיים — 52238

משכנתא ארוכה בלתי צמודה ל־כל מכבה 11, 18.30—19, 9—7 — 03-239287

(המשך המדור בעמוד 6)

תעודות מלווה

מלוות קליטה ובטחון, קנים! "גוה", בהלת בריפיון 61, פינת אחד העם.

קונים מלוות קליטה ובטחון! ל"י, שדרות רוטשילד 10 תל־אביב.

מכירות

מזיבאון!!! טלויזיות!!! — 1490 מסוגים מכוונים!!! — 395 פיונר קורדרים + רדיו!!! — 335 טקטות!!! — 8.90 "אסטור" עליה 35 תל־אביב.

בהזדמנות ב"מ"ר כימים ו־עמודים למבוכה קוליות להנויות. מתקנים ומגללים. 25803, בערב. 862477

"קרונופ" — כרית לכל תקופות השנה! להשיג בחנויות ספורט ובלייריות.

מכונת כביסה אבלות החבלית רמינגטון כמעט חדשה, בזול — 03-442895

למכירה דחופה! מקרן שקופיות, סיביס שפונות, ארון מטבח, תנור הכום חשמלי ורנדמרבים, טל' 759651

לרגל פתיחת גלריה דוונברג ב"ג רהוב ביאליק 18 מכירת תמונות של אמנים רבים בזמן הקרוב.

ימאיך מוננה, ברולי 5 תל־אביב, מיממ!!! פרנזיסטור ריו!!! טלויזיות!!! מכונות כביסה ומערכות סטריאו!!! בתוספות לציונים.

למכירה תנור הסוס והרפוח קמר הרים למלויות, 2 כותרמות בזול. 03-714953

למכירה יחידת דולבי לרשם ול מכונת חישוב אלקטרונית בים. בבוקר. 234729

אופניים כמעט 1971 במצב מצוין, 282030, 17—20

בהזדמנות גדירה 400 ל"י, סיים, רדיו, במצב חדש 856078

"בונקור" — מגדיר הטלפנים האלקטרוני בעל 400 עד 1000 ממורים מזיע אוטומטי, אספקה מיידית, סבירה גם לעולים ר־מכורי מס. "טלסמאר—קרנבל" טל. 269196 דרך פ"ת 128 תל־אביב.

תמונות מקוריות ועתיקות ב־מחירי הזדמנות. טל' 58184 — אחה"צ.

למכירה מכונה להחמת שקיות ניילון תוצרת מאיה, רוחב 55 ס"מ, עם פול חשמלי. להתקשר בטלפון 947844 בכל יום אחרי שעה 19.00

לרגל נסיעה מכירה כללית של משק הבית שלנו, מכסה, סלון, חדר ילדים וסמריאו סעילה — 751864

לאורח — אמאיל, שכבצים ל־הרכבה, כלי עבודה, מכבש לא חשמלי. 765281

אספקה דשווק סלס מלוון — טלפון 856568 בבית, סמי, חולון.

למכירה סלון תוצרת חוץ, חדר ילדים ותנור גז. היים, סוקולוב 37, רמת־השרון.

סלסקופים זום 180×60×20 — טריגונתיים, טל' 03-613519

הבצל ההזדמנות והקנה עכשיו! מכירה גדולה לקראת פתיחת ה־גלריה לציורי שמן ומכברות אקספלוסיבית "ארטון", רח' אי־לת 47 (המשך דרך יפו—ת"א).

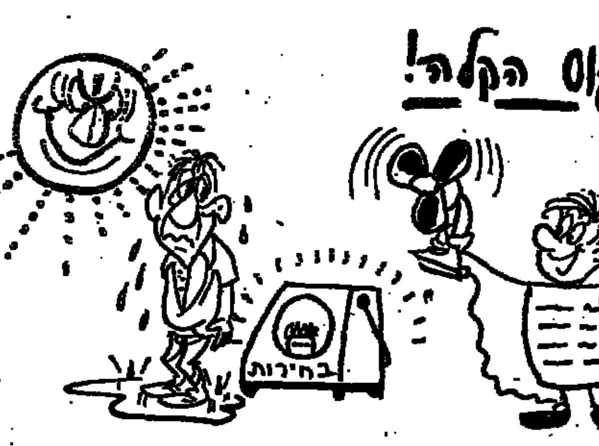

בוא לעיין בהצעות המדעננות
של הלוח מס' 1!

לוח מעריב

העתון הנפוץ ביותר במדינה

לרגל נסיעה טלביזיה "טלפונקן" ב־1000, ג'קטה אופלית ב־300, מכונת כתיבה מטלטלת לועזית ב־250, כלל מתצרך למכונית קטנה ב־50, הכל כמו חדש. 949578

מערכת סטריאופונית טרי קופר סלט מקצועית חדישה. טלפון — 251749

למכירה מנורות והיסום ב־מצב מצוין הולך הפרוזן 8 הפנר

בהזדמנות אמפליפייר ואקו "שלר" תוצרת גרמניה מצוין — 740696

בהזדמנות מתקני חצר, לגן, ר־סיכות למען ילדים. אמגון ר חמר 32, רמת־גן, דומב.

מחשב כים קטן חדש 4 מגר־לות. טלפון 263496

מפרמי למכירה אורנל נלה גדול דומה. טלפון 233784

למכירה עגלת שכיבה אימלקית במצב חדש, טל' 229285

דלתות הזזה זכוכית + תריס קומפלט מצוין בהזדמנות. 791068

למכירה טויס קסטות חדש ב־הזדמנות — 450 ל"י — טלפון 260710

אופני פרוק חדשות, אלי סמר כה דודרוח 121 ת"א.

למכירה צנורות ברזל בשומשים 4 ר"ם צול. טל. 095/91360

למכירה מערבל בהלר קריסטל טל. 872818 יומטסל 11 בתים.

ציוד מורתי קומפלט לגן ילדים במחיר הזדמנות. 848363

בהזדמנות למכירה ארון 3 דלתות — 250 לירות. מכונת כתיבה אנג־לית חדשה רויאל, טל' 225208

בהזדמנות מכונת שוארמה, בדבר פרסים לפנות 863457

טלפוניים ½ בהזדמנות. עם כל־לי טיפוש חריסם. 03-287866

פסיפלק סטריאו דואל 2000 ורמקו 18, יהודה, שפיצר.

לרגל נסיעה, מקסון כסריאו־טוני אוטומטי, נ'י.אי, מצב מ־צוין, בהזדמנות. טל' 759651

למכירה עגלת שכיבה להינוק איטלקית במצב חדש. 758553

רמקולים א.ר. + כיונר אי־פליפייר פישר + מסמון לנקר. 908810

בהזדמנות למכירה פריג'ידר מסחרי 90×260 עם מגדל — טלפון 923122

למכירה בזול מכונות סריגה קונספטיל מס' 32 ויפני מכונות תולי־שון. טלפון 611386

אריה מורמאיקה 240/240 — רדונבוים, התעש 19 גבעתיים.

הזדמנות!! ארון מוסיקלי — רדיו פטיפון + טלוויזיה גדול דיב אוריגינלי. 794032

למכירה מערכת חפוב אמבוד דוד ושני תנורים 750 כל אחד טלפון 752511

למכירה עגורן צריה לבניה הלקן ליבהר חרמון טלפון — 04-22509

מכונת תפירה חדישה ומפריה מל, 868715 פרט לשבת.

שואב אבק, טלויזיה נסיעה נירית, וסיכר גירדה 110 הדשה. 320331

(המשך המדור בעמוד 6)

מקררים

פריג'ידר אמקור מאר למכירה. 500 ל"י, טלפון 725179

אמקור מאר במצב מצוין, למגנה לטלפן 446030

למכירה מקרר אמקור במצב מצוין, טל' 736078

למכירה אמקור 10 בהזדמנות. ריים, הורביניון 52 תל־אביב מ־13.00—15.00

מקרר אמקור במצב יוצא מן ה־כלל + במות 33443

מעוניין לקנות מקרר קצבים משומש. טלפון 055-96941

827061!!! קונה מקררים משומשים משלם מחיר גבוה 82061

פריכה המקררים!!! קניה, מכי־רה, השכרה 25—30 להודש, תי־קון וצביעה בבית הלקוח, צ'ל־גוב 13, פינת לוינסקי 74, טלפון 821864

קירור כלמה קונים ומוכרים מקררים ישנים, תיקוני מקררים ביתיים ומסחריים, צביעה בבית הלקוח, אמקורים חדישים, המש־קה מיידית, כלמה 36, 836380

למכירה פריג'ידר אמקור 10, קונל 18, חולת, כהן עוב־דיה.

למכירה מקרר "אמקור" 9, ב־מצב מצוין, ביפה לפנות כל־יום בין השעות 8—12, 53806, 17—20

למכירה מקרר אמקור 9 קוב במצב מצוין, 228958

למכירה מקרר אמקור 9, במצב מצוין, טל' 444071 בערב.

מקור המקררים!! כ־150 בזלל ביפה מוכר, קונה מחליף ומתקן. הזדמנות אמקור 10 — 390 ל"י. "קירור לוינסקי" לוינסקי 102 ת"א ע"י תחנה מרכזית, טוף רחוב גוה שאגן 829554

"קירור אביב" המלך ג'ורג' 29 תל־אביב, קניית פריג'ידר שאלה של אמון, בקנותך פריג'ידר מבה אלינו החנות הוותיקה למכירה פריג'ידרים.

למכירה מקררים אמקור חדשים ומשומשים. החלפה, השכרה, תי־קון. קירור שרף דיזנגוף 84 ת"א טלפון — 286388

מקררים!! בתחנה מרכזית תל־אביב!!! מקומות כל הכונים וכל המחירים עם אחריות. מוכר, קונה ומחליף. סלומון 22, תחנה מרכזית תל־אביב. טלפון 31957

שמשר! מקררים השכליים ל־השכרה 25—20 ל"י להודש! מקורי "אמקור", "פריג'ידר" ו־"קוריעור" וטלביזיות, מכירה ו־החלפה. מישבים לנרשים!!! דיזנגוף 123 224627

מקררים "אמקור" חדשים ו־משומשים בתשלומים החלפות השכרה, מחירים נוחים לשעוני־שים. סוכנות "אמקור" הלל את ודרי תל־אביב, בן־יהודה 100 טל. 323766

מקררי ג'נרל אלקטריק 15, 750 ל"י, מצוין, ברוכבא 10 ר"ג — 749493

פריג'ידרים קטנים עבור משרדים 290 לירות, גדולים למכונה ר מבולת ברבע מחיר, מוכנים ב־2—1 כ"ס שלים מהיר. "ראשא" רחוב אורלינגר 2, תחנה מרכזית 38487 — 31113

ברמ"ש מקררים מסחריים ב־הזמנה ותיקונים, נלעור לבר מינטסי 78 725075

למכירה וסטינגהאוז 11 במצב טוב. בערב טלפון 252629

מקרר אמקור בהזדמנות, 400 לירות. טלפון 25907

בהזדמנות מקרר אמקור מאר במצב מצוין. טלפון 739854

מקרר במצב טוב — 180 ל"י, טל. 53873

אמקור 15 אוטומטי בהזדמנות מכירה מיידית. 824535

למכירה מקרר אמקור 9 לפנות משפחת רוזנבלום, גבעתיים אחדות העבודה 22.

מקרר מהסוג "ג'נרל מוטורס" בהזדמנות טלפון 720681

מקרר פילקו — אמקור במצב מצוין 250 ל"י 791989

מתאים לכל מקרר — מתכוני ענבניות, לקבלת עלון מרשמים פנו לת.ד. 2253 תל־אביב.

(המשך המדור בעמוד 6)

טלוויזיות

לרגל נסיעה, טלויזיות יבוא יומפיה במצב מצויין 775152

תקוני כל סוגי הטלויזיה ב־שעות הערב בבית. 858618

חינם! לקבלת הטלויזיה, הי־קון ראשון בלי תשלום טלפון "אינטרקונטיקט". 03-243008

החלפה, השכרה, מכירה ותיקו־נים, כל הדגמים! "רימונ"!, — 775335

פיילוט במצב מצויין + שול־חן + ביומה בלא ראנטה. — 867126

למכירה טלויזיה חדיראו כד גר חדשה לגמרי לרגל נסיעה. טל' 443274

27 ל"י, ביטוח טלויזיה, כולל טכס. "טרואנסלויזי" סטרנהם־סק' 12, חולון, טל. 243224

עד 1000 ל"י תקבל עבור ה־מכשיר הישן בהחלפה לטלויזיה דגם 23 היתרה בתשלומים נוחים "רואב" אבן־גבירול 12 257080

יבואן מכירה ברוולי 5 ת"א טלויזות בסיטונות ולי־חידים!

"סיקרר" — טלויזיות באחריות? — אצל המומחה — נאולה 44 ת"א 55558 יעוץ הינם, שרות ותקון טלויזיות.

טלויזיה "נשיונל" חדשה 23 ס"מ מוטעלת גם בסכונות 1790 מעלמה קולנוע ג'י.א.אף, 8 מ"כ זום 1:6, 1500 טלפון: 418871

טלויזיה רזבית בכצב טוב ב־הזדמנות 600 ל"י. 790319

למכירה טלביזיה חדירא, ב־לאריכי במעט חדשה — טל' 770317

בהזדמנות טלוויזיה טליפם אר־מוסית במצב מצוין. — 900, 824910

טלויזיה במצב מצויין 900 ל"י הרצל 58 רמת־גן בערב.

(המשך המדור בעמוד 6)

מזגני אויר

מזגנים כ־1—½2 כ"ס, שלים מהיר. מקררים למסעדה וקו־דיטוריה רבע מחיר. "ראשא", 40% מסכנתא לא צבודה, ורביה טלפון 31113 — 38487

רהיטים

"מיכל" רהיטי מהממ בדיהודה 198 תל־אביב טלפון 241306 — פינות אוכל פלסיבית, כרסלים, שולחנות, כסאות, מזנון ומזנות.

רהיטים באיכות אירופאית: חדר שינה, אוכל וסלון. תל־אביב, עבודה 6 שייגר.

"שוויצר" קניה ומכירה רהוט משומש, פריג'ידרים וכל מיני דברים עתיקים ושטיל, רח' סלור 12 פתח־תקוה. טלפון: 910294

רהיטים דניים בהזדמנות מיוח־דת במבחר גדול ובמחירים מו־זלים. זו ההזדמנות שלך להשיג רהיטים שבמצרי בתצוגות, העלו אבא או נבצמו קלות בעת ה־פליה. להשיג ישר מהיבואן. בהמזקיני דניים, פרדס כץ, רחוב הלכידה 23. שעות הקניה 9.30 עד 18.00 וביומי שישי 9.30 עד 12.30

רהיטים — "ארגונומיה" — מהלת בנירין 122 ת"א טלפון 823362

פהולת־ישיבה סלונית א'—ד' לבנה"צ, רומסלון 31 בתים — הכורה"ל.

מאר המשר הגות לרהיטים — בהזדמנות, יפו, טל. 825681 — קונים רהיטים משומשים ו־קיוקים וירודות.

למכירה רהוט סלוני משומש בזול, שטיח טל. 754026

שולחן אוכל עגול נפתח יל, מרקוד, רח' יפין 2, 452472

למכירה ריהוט עתיק, הסקה, הוסכה (בית רופא הלוי), — 055-96033

למכירה בהזדמנות רהיטים של חדר ילדים תוצרת גרמניה, כולל ארונות וסה. 752688

פורש שולחן וארבע כסאות, מכה וטורון, 451430, שער ד' צבא.

כורסה כפולה מפוזה וסורון שכיבים חדש, למכירה, 763541, 8—13

מטות שינה עם שולחן במצב טוב בהזדמנות טלפון 22336

ספה מיוחדת 2 כורסאות למכ־רה בגבעתיים, שינקין 57 ל. 725091

שולחן + 6 כסאות לפינה אוכל במצב מצוין 740696

בתרגדי "מרמבי" דגמים בכ־ליזי של הקרוה והרתיצה עם והדיסים אקסקלוסיביים בתים הרצל 57 — 864475

רהיטי סלון קומפלט למכירה בהזדמנות טלפון 735942 אחה"צ.

בהזדמנות ספה 2.60 מ' + 2 כורסאות לסלון מקסימה 938290

למכירה פינת אוכל סלוני מהגוני במצב טוב 984297

ארון ארבעה דלתות מורקיר, מצב מצויין. טלפון 787856

למכירה ריהוט סלון קומפלט ב־מצב טוב. לטלפן 746670

בהזדמנות! פינת אוכל + 6 כסאות. טלפון 413432 להתראות.

מיטה מרבע וסורון במצב טוב ת"א. טל' 448943

ריהוט לסלון בסגנון מודרני מהגוני בויוחר 2500 — הראל אחר השם 11 פ"ת 904160

קומפלט מורדני לסלון במצב טוב מאד. למכירה 411629

אולם להשכרה 100 כ"ר בתחנה המרכזית מתאים לתעשיה קלה בכיפה ביידית 732058

בהזדמנות מיטה זוגית נגיד ב־ה ניצנה 19/א' רמת־יוסף 864850 יום שישי מיום ראשון כ־6 אחה"צ.

למכירה רהיטים תוצרת חוץ, מיזנון, חדר שינה לצעירים וכ.ד. רכת המיוסים — מתנים 6/6 ת"א.

למכירה חדר שינה קומפלט בלא אבטיקות אכויות. טלפון 7.30 בערב. 858215

מהרשים כלונים ויפור כסאי תוצרת חוץ, צלצל לפי 737809 ו־צציונו יבקרך ללא כל הת־חייבות.

למכירה לסלון ספה כפולה 2 כורסאות, שולחן. 737924, זאבי.

בהזדמנות כורסאות כסאי (רטין עור) בכל הצבעים. 769440

חדר שינה (מרפיש אינטר ירוק) ורצינו פרט לשבת — 746015

(המשך המדור בעמוד 6)

שרותים

"מיכל" — ליטוש והברקה פר־צפות, — 130 וניקיון יסודי — 386998

ליטוש והברקה מרצפות — 130 וניקיון יסודי, "עטיר" 243234

מאר הריצוף הפלסטי לינוליאום תוצרת הארץ וחוץ, אוהל־ציון, אבן גבירול 20, 03—257941

מאר, הריצוף הפלסטי, לינו־ליאום, תוצרת הארץ וחוץ, אוהל־ציון, אבן גבירול 20, 03-257941

מרצפים המלטה הרצויה, אש־כבות, אלות, הקרוה צו, ה־בנות התתכבבות של כה"ל הרצ־לה, טלפון 985828, בשעות 8—19

הגהצים הבוקה מרצפות ב־טוליאסמר, לא בהחלקים, דירה 150, 243669

"דוכי" ליטוש מרצפות, לא כתי חלקים, וניקיון יסודי, 03-850404

"הגוספה" תיקון זיפות וסיוד גגות באחריות, טלפון 251738

"הפרק" פלמטים ומבריקים מר־צפות — 150, וניקיון יסודי ב־בטחות ובאחריות 377346

"בזקים" (היקבים) ההתובה בידי רשמקים, תל־אביב 446768 חיפה 852871 ירושלים 228685 רשמקיל כנו בפני הזקים.

פרקיים תל אביב פלטשים ו־מבריקים מרצפות בפוליאסמר לא מתחלקים, דירה 150 — 37507

מרטיההר ריפוח פלסטי סרט זוה בכיוון מרצפה ליטוש והברקה.

בבית? ! לשכור דירה ר/א/ דוגמה, תל"ל 7 טלפון 243083 ת"א. בערב.

אהובזשה חזרה אכבסיה ב־בית כל יה"ג גב בצבעים. טלפון 243664

"הקוניילידקי" ליטוש והברקה מרצפות 150, וניקיון יסודי. — 256967

שיטוטים היסודים ומית בכל קשות היום. טל' 793564

שירות חנות, שלחו גלויה לת.ד. 2253 תל־אביב לקבלת עלון מרשמים פנאבניות.

(המשך המדור בעמוד 6)

כל מה שאתה צריך על דעה — לוח — תוכל לוח מעריב

"מעריב" מפרסם אלפי מודעות "לוח" מסחריות ופרטיות עד כמה שזה אפשרי דואגים לבדוק שתוכן המודעות לא יטעה ולא יוליך שולל. בכל מקרה שמסתבר כי נוהגה את ההיפך, אנא פנה למכון למחלקת הלוח, רחוב אהוזת בית 3 תל־אביב עם קטעי המודעה ומסור פרטים על המקרה.

הודעות

הנוצרים ממבגאם, ורנה — הנא"ר: יהיאל לבות 6/5/1943 "נסר ביסט, בלבלי, משהבית, נורס, ליפשיץ, ויסקובורב — מתבקשים להתקשר עם עירה, טל' 04-522835

אנו מודיעים על פתיחה מרעה "רולגריא" בבה"ה יוזה 33 טלפון 449722 בהנהלתו ההלל יוצא ששל. נשמח ל־ראיך אותם בצאבים תוכלתים (אורינגה).

חיות בית

גורי קוקרבוד יפהפים + תעוד' דות, אורי פולסואה, צרורים, 063-88932 בעבורה.

גורים רועה גרמני עם תעודות למכירה. טל' 04-931236

גורי קוקרבורד גועים יפהפים, עם תעודות. 932752

למכירה גורי קוקרבורד זאבים קוהרסונגיאל, פורל טלפון 251030 בבוקר, 287141 בערב ובשבת.

למכירה גורי יורקשייר טרייר גזעיים. טלפון 051-51513

גורי פרינסר נהדרים בני 6 שבועות למכירה 971011

למכירה גורה כסר אורה, גזעית עם תעודות טלפון 241919 שישי בין 7—4, שבת 10—1.

למכירה גורי רועה גרמני + תעודות, מושב קדרון 055-93653

גורי קולי סקוטים, למכירה ביידית לרגל נסיעה, טלפון — 913119

גור קוקר־ספאניל חום עם תעו־דה, טלפון 03-932247

— 250 למוצא כלב "מסר" ג'י־ג'ייתום שיער. 281056

גורי רועה גרמני "זאב" + תעודות, טל' 972522, בני עמי רות.

מדוע לגדול זה בשבועון ה־נוער הישראלי "מעריב לנוער" אפשר למסור ב"מעריב" רח' קר־ליבך 2 ת"א ובכל משרדי ה־פרסום, מחיר המודעה 1.25 ל"י מלה.

סוס רכיבה משובח + אוכף אנגלי 2000 ל"י. 923014

למכירה גורי דני ענק טלפון 772365, 16—20

למכירה סוסה לרכיבה וסייח 5 חודשים, טל' 937729

למכירה 3 גורי קוקר ספניאל גזעיים (נקבות), טל' 951269

נוסע לחופשה? השאר כלבך אצלנו. טיפול אישי ואוהב. — חוות שער הגיא, טל' (02)231709

למכירה בהזדמנות כלבת קוקר ספניל. 04-533747 מ־7.00 בערב.

גורי בוקסר יפהפיים בעלי תעו־דות יוחסין. לפנות: דורון, ביאליק 7, ירושלים, טל' 02-524064 לא בשבת.

גורי פויקסר גרמני גזעיים, 948149 אלי כהן טלפחים.

למכירה כלבה סטראויורי בת שנה עם תעודות. לפנו חגריה, אכזהרוטמא 7, גבעת עליה טל. 03-789821

סוסה בגיל 3 בת נגב וסלמה ארן עשור 12 ברבור 063-779936

פרט כמוי למוצא כלב סמר איירי גדול. אבד בסביבנים פ"ת לטלפן 907325

להוציא פוסים! למכירה סוסה לרכיבה אצילה (סהלדיאה) בה ג'ג באולת במחיר 2,500 ל"י טלפון 942478

גורי דני הענק ההורים והאור להין גזעיים. 03—746345

למכירה גורי רועה גרמני 8 שבועות ההורים בקיום בבתיי די־פקיויה האב יבוא מגרמניה. צ'ייד בכר ל, באזרי טלפון 057/94051

לרגל נסיעה לחו"ל למכירה ב־הזדמנות רק לידיים נאמנות, הולה כן 1½ יפהפה ומאולף עם תעו־דות יוחסין. מישנות אבר, הפסי־לות 31 גבעתיים.

למכירה גורי כסם האונד מניו מר גרמני עם תעודות והסיגים 055-91441

סוסה רכיבה ויפה 1½ חודש. טלפון 03—952636 רחובות.

מבקשים לתלבים אצל ויקרינה בדיה יפה ישאר מכבר מקר פות. טלפון 907622

(המשך המדור בעמוד 6)

קניות

קונה ירושות וחיסולים פריג'ידרים, רהיטים, בגדים וספרים. יהושע 807494, בערב 529426

"ההזכר" קונה רהיטים משומשים וירושות ופריג'ידרים, במקום — 874341

"הזהבניה" קונים כל מיני חפ־צים במחירים גבוהים. אברהם — אגבה, טל. 53352

שלומא הקונה טלפון 926736 ת"א, קונה רהיטים משומשים ועתיקים, שטיחים, פריג'ידרים, כלי מטבח וכלי בית ובגדים. שלומא קונה כל מה שברצונכם למכור, 926736, מ־7—22, גם ב־שבת.

קונה כל מיני חיבורים — במחירים גבוהים. אזור. טלפון 231596 בערב 52330

קונה מכונה ללהיאצה "ויפל" מגדל היפים, רק במצב מצוין. 56581

מודעות ל־לוח מס' 1 מעריב מתקבלות:

בתל־אביב: בית "מעריב" מחלקת המודעות רח' קרליבך 2; סניף "מעריב", ת"א, שדרות רוטשילד 33; בסניפי "דחף": דיזנגוף 116 (פתוח עד חצות); אלנבי 123; בן־יהודה 7

בירושלים: סניף "מעריב" רח' הלל 14/16; סניף "דחף" המלך ג'ורג' 19

בחיפה: סניף "מעריב" רח' הנביאים 32; סניף "דחף" הרצל 11 ובכל משרדי הפרסום

בבאר־שבע: סניף "מעריב" רח' הפלמ"ח 81; סניף "דחף" רח' ההסתדרות 78

בכל סוכנויות "מעריב" בארץ ובכל משרדי הפרסום

صورة عن الأصل

صورة عن الأصل

עורך מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2:
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב
מחיר מלה: ביום חול — 1.25 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 1.50 ל"י

כלי רכב

שרותי רכב

מכוניות למכירה

עד 1963

1963—1964

1964—1965

1966—1967

1968—1969

1970—1971

1972—1973

המשך מכוניות למכירה בעמוד 6

מכוניות להשכרה

ביקוש מכוניות

אופנועים וקטנועים

(המשך המדור בעמוד 6)

בתי ספר לנהיגה

דודי שמש וחימום

מגרשים

בניום

(המשך המדור בעמוד 6)

עורף — מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת הודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33.
מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 1.25 ל"י
בערבי־שבתות וחגים — 1.50 ל"י

שידוכים

בת זוג

חוגים

טיולים

נופש

ריקודים

מכונות כביסה

מכונות תפירה

מטבעות ומדליות

בולים

מכונות גלוח

תנורי בשול ואפיה

שטיחים

ספרים

אולמות

שעורים

תריסים

אבידות

הלבשה

חקלאות

טרקטורים

כלי נגינה

סירות

(המשך הבדור בעמוד 6)

עורף

هكذا من الأصل

עורף מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2:
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 1.25 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 1.50 ל"י

דירות

בדרום ת"א "אפריקה־ישראל" דירות פאר 3—5 חדרים באזורים ה־ יפים בעיר, אפריקה־ישראל, אחוזה 135, רעננה.

בירנצי אפריקה להחזקת בציצה דירות 3½—5 חדרים בשכונות היפות בעיר. הרצל 185 רחובות 955746.

בכפר־סבא הוד השרון ורעננה דירות 75,000 ל"י דירות ליוקסוס 120,000 עליה במחיר ראשון. "דירות שרון", ויצמן 106, טל. 923633.

בפתח תקוה בבעלות בריבית דירה, בתנאים "נוח" המצאה בר של מאות דירות בכל חלקי פ"ת. בשכונות ובהלוואות לא צמודות. "נוה", חברה לבניה, חיים עוזר 30, פתח־תקוה.

ברחובות הדירה האידיאלית עבורך, דירות בנות 3, 3½, 4, 5 חדרים, החל מ־75,000 ל"י. הלוואות בכל מיידית, לפנות דירות "גינה", הרצל 185, (בבית כל המכירות), טל. 956959.

בכפר־סבא ורעננה מבחר די־ רות בתנאי תשלום מצויינים. "דירות־דירות", ויצמן 66, כפר־ סבא; אחוזה 100, רעננה — 927541.

מבצע קלרין "דירה + דירה חינם". מבצע קלרין "דירה + דירה חינם" המבצע המתמשך של קלרין דירות.

בפתח־תקוה דירה פאר ויוקרה 4, 4½, 5 חדרים ב"דירות צ'ק" חיים עוזר 28, 905593.

(המשך המדור בעמוד 6)

1½—1 חדרים

(המשך המדור בעמוד 6)

2 חדרים

(המשך המדור בעמוד 6)

2½ חדרים

(המשך המדור בעמוד 6)

3 חדרים ויותר

(המשך המדור בעמוד 6)

דירות למכירה

בהרצליה הצעירה דירות בנות 3 חדרים בבנין 6 דירות 2 קומות, 140,000 ל"י, 160,000 ל"י. אנגלו־סכסון הרצליה, סוקולוב 11, טלפון 936256.

קבלני בנין

(המשך המדור בעמוד 6)

וילות ובתים

(המשך המדור בעמוד 6)

ביקוש דירות

(המשך המדור בעמוד 6)

עורך מעריב
המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2:
המגף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33.
מ־8 בבוקר עד 6 לערב
מחיר מלה: ביום חול — 1.25 ל"י
בערבי־שבתות וחגים — 1.50 ל"י

דירות להשכרה

(המשך המדור בעמוד 6)

בדמי מפתח

(המשך המדור בעמוד 6)

דירות מרוהטות

(המשך המדור בעמוד 6)

חדרים מרוהטים

(המשך המדור בעמוד 6)

השקעות

למשקיעים רצונכם ביעוץ להשקעה נבונה של כספכם, פנו אלינו לקבלת יעוץ ללא כל התחייבות ללא תשלום. ארמונות מור, רחובות, הרצל 178 טל' 954138.

(המשך המדור בעמוד 6)

טקסים

שונות

שכר חודשי

עם הפעלת מתקן ההפרדה לנפט גלמי
ושגור משלוח ראשון של מזוט

נאחל הצלחה בתפעולו השיגרתי

להנהלה ולעובדים של
נתיבי נפט בע"מ

ונודה על שיתוף פעולה בהקמתו
לעובדי נתיבי נפט, לדיד א. גוטסמן,
לספקים ולקבלנים.

LIFE תכנון והנדסה תעשייתית - לייף בע"מ - חיפה
מתכנני הפרויקט ומבצעיו.

דירות תפארת בראשון־לציון
המבחר הגדול בעיר במקומות הגבוהים והיפים — נוף מרהיב, גן ציבורי לדיירי־הבית.
* בשכ' אברמוביץ — ברח' אברמוביץ בנין פאר 8 קומות 3—4 חדרים — לוקסוס מלא, מטבח רגבה, 3 כווני אויר.
* ברחוב התומר — 3½ חדרים, 8 דיירים, 3 כווני אויר, לוקסוס מלא.
* ברחוב סמילצ'נסקי — 2½—3 חדרים פינתית, גן ציבורי צמוד לבית, לוקסוס מלא.
* ברחוב שפינוזה — 3 חדרים במרכז ע"י השופרסל.
* ברחוב שינקין — 3—4 פינתית, לוקסוס מלא, 2 בניינים.
* ברחוב דרור 60 — 3—3½ לוקסוס מלא, בנין 7 קומות.
* ברחוב פינסקר — 3—4 לוקסוס מלא, מעלית, ארונות דנאר.
* ברחוב בן־יהודה — 3—4 לוקסוס מלא, 3 כווני אויר (דירה אחת בלבד בחזית).
* ברחוב יהודה הלוי 3 — פינתית, לוקסוס מלא.
ועוד מבחר גדול. פנה עוד היום כי בדירות תפארת הדירה המובחרת.
דירות־תפארת הרצל 59 ראשון־לציון, טלפון 946858.

נוף תלפיות
שכונת המגורים החדשה והמודרנית — בירושלים
דירות של 3½ חדרים והול 103.5 מ"ר, מעליות, חימום ומ מרכזי, בניה מעולה

נשארו רק מספר דירות
במחיר —.140.000 ל"י
החלה המכירה של שלב ב'
במחיר —.145.000 ל"י
בואו ובקרו ב' דירה לדוגמא
בדרך בית לחם, פינת רחוב רבקה
טלפון במקום 62211

הפרויקט הגדול של חברת
עובדיה לוי בע"מ
רח' שמאי 8, טלפון 02—228860

קצנשטיין, אדלר ושות' בע"מ
החלפנו מספר
החל מיום 20.7.73

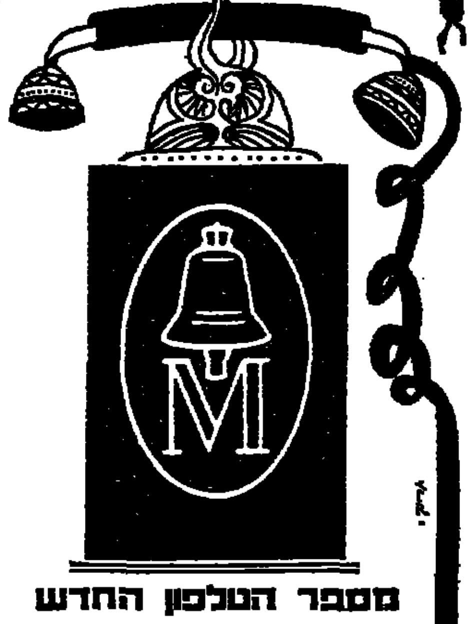

מספר הטלפון החדש
614668
5 קוים
קצנשטיין, אדלר ושות' בע"מ
תל־אביב, דרך פתח־תקוה 37

פרסום אהוד בע"מ

למכירה
שח, עץ חרוט עבודת־יד מהמזרח הרחוק.
שטיחים לחדר ילדים, ציורי וולט־דיסני, תמונות שמן אורגינליות.
טלפון 757467.

תיקרות דקורטיביות
ביצוע תיקרות, קירות, ומחיצות מעץ אורן ופורניר — קבלת ייעוץ ותיכנון חינם.
*
טלפון 798816 בשעות הערב יוסי

מעבדה אלקטרונית לתיקוני שעונים
מוסקוביץ ברנהרד
מומחה מדופלם משוויץ
בצוע מעולה באחריות
רח' בן־יהודה 12, קומה ב', הכניסה מרח' אידלסון
טלפון 56133.

עורך מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2;
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33
מ־8 בבוקר עד 6 בערב
מחיר מלה: ביום חול — 1.25 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 1.50 ל"י

עבודה

הצעות עבודה

פקידים

עוזרות ומטפלות

גזירה ותפירה

מספרות

שליחים

יהלומים

המשך הצעות עבודה בעמוד 6

ביקוש עבודה

הכשרה לעבודה

חרטים ומסגרים

זבנים

עורך אשדוד

דירות

דירות להשכרה

וילות ובתים

פרסומים

עורך רחובות

דירות למכירה

דירות מרוהטות

ביקוש דירות

דירות להשכרה

הצעות עבודה

בתיה ואורי אורן
שמחים להודיע על הולדת
בת
נכדה
לש"ח אורן — לאה ורפאל שניידרמן
מת: אודים — רמת־גן
בי"ח תל־השומר — י"ח בתמוז תשל"ג 18.7.1973

דיתה (לבית מירקין) **ונחום דפני**
שמחים להודיע על הולדת בתם
לימור
אחות לגלית
חיוסטון טכסס, 7.2.73

ב"ה
מישל וד"ר מיכאל סעדיה
חובקים בן אריאל
נכד
למוריס סטורה ולרחל סעדיה

חיה איציק וד"ר ליבער
מודים מקרב לב למשתתפים בשמחת
ברית המילה של בנם **ברק**
נכד
לנלי ויצחק דסקל — גוטה וד"ר ליכטר

הנהג בהיותך בדרכים אל תשכח לאסוף את **החייל**

עורך הנגב

סניף "מעריב" לקבלת מודעות בבאר־שבע:
רח' הגלמ"ח 61, פתוח מ־7.00—13.00 ומ־16.00—18.00

דירות למכירה

דירות מרוהטות

הצעות עבודה

מכוניות למכירה

ביקוש מכוניות

וילות ובתים

פרסומים

דירות להשכרה

משרדים

מכירות

מקררים

עורך נתניה

סניפי "מעריב" לקבלת מודעות בנתניה:
"ארגוני" שד' בנימין 7, "גנת הספר", סמילנסקי 8

קבלני בניין

מכוניות למכירה

דירות

עסקים

ביטוח

בימות ובידור

דירות למכירה

נופש

וילות ובתים

קייט

דירות להשכרה

שרותים

פרסומים

דירות מרוהטות

ביקוש דירות

דודי שמש וחשמל

צוות מהנדסי בניין
מבצע עבודות תכנון ופיקוח
ברמה גבוהה
ת.ד. 133 חולון

אסיפות והרצאות

דירות

קבלני בניין

דירות למכירה

צומת ירושלים

סניף „מעריב" לקבלת מודעות בירושלים:
רחוב הלל 14/16. פתוח מ-8 בבקר עד 6.30 בערב

שיפוץ והרצאות

דירות

קבלני בנין

דירות למכירה

דירות להשכרה

דירות מרוהטות

וילות ובתים

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

דירות להחלפה

חיות בית

כלי נגינה

דודי שמש וחשמל

הצעות עבודה

דרושה מטפלת לשני ילדים ב-גן + משק בית לארבע שעות. 62350

הכשרה לעבודה

ביקוש עבודה

טלוויזיות

שטיחים

קניות

מכוניות למכירה

ביקוש מכוניות

קטנועים

עסקים

חנויות

אולמות

משרדים

בתי מלאכה

מחסנים

מכירות

רהיטים

מקררים

תריסים

המשך ←

هكذا من الأصل

עמון ירושלים
(המשך מהעמוד הקודם)

קייט

חדרים מרוהטים, כניסה נפרדות, בוילה בבית הכרם. טלפון: 525936.

לקייטנים לנוער ומעלה 2½ חדרים בגבעת מרדכי ק"ג, טל. 282024 בערב.

להשכיר אונים חדר מרוהט בבית הכרם טלפון 525589 מאחה"צ.

בגבעה הצרפתית, דירה 4 חדרים מאוורדת, נוף, טלפון, מלווירה. 526494.

דירת 2 חדרים לקייטנים בראילן. 286492 לא בשבת.

לקייטנים חדרים ודירות בירושלים ב"פרוטובאור" ביזוה 3 521506.

שדוכים

נופש

מגרשים

טרקטורים

שעורים

מכונות כביסה

פרסומים

המשך "לוח ירושלים" בעמוד 7.

עמון חיפה

סניף "מעריב" לקבלת מודעות בחיפה:
רחוב הנביאים 32, פתוח מ־9 בבקר עד 7 בערב

הודעות

קבלני בנין

דירות למכירה

בקרית מוצקין במקום מרכזי 3 חדרים, מסודרת יפה. 732341.

למכירה דירה 3 חדרים, ורדיה, עליה. טל' 222452, ערב לשעה 16.30—14.

דירות להשכרה

וילות ובתים

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

דירות להחלפה

מכוניות למכירה

ביקוש מכוניות

קטנועים

בתי ספר לנהיגה

אביזרי רכב

מגרשים

טרקטורים

שעורים

צילום

המשך ←

משטרת ישראל

משטרת ישראל מבקשת את עזרת הציבור בחיפושיה אחרי הנעדרת

דורית בת יוסף אזולאי

אשר יצאה את ביתה באילת 340/4 בתאריך 11.4.73 ומאז נעלמו עקבותיה.

תאורה: בת 18 שנה, גובה 157 ס"מ, מבנה הגוף: רזה, פנים: עגולות, גון הפנים: בהיר, שער: בלונדיני, מצח: גבוה, עיניים: חומות, שפתיים: עבות. בראותה לאחרונה לובשת חולצה אדומה עם פסים לבנים, מכנסיים אדומים ונועלת נעליים חומות. מדברת: עברית בלבד.

כל היודע דבר על מקום המצאה או שראה אותה לאחר התאריך 11.4.73, מתבקש להודיע על כך לתחנת המשטרה הקרובה.

בחן את כשרונות הכתיבה שלך!
תחרות לבחירת כתבי־נוער חדשים
של מעריב לנוער

בכבל שנה, אנו מכריזים על תחרות לבחירת כתבי־נוער חדשים, מאחר שרבים מן הוותיקים מסיימים את תפקידם לרגל גיוסם לצה"ל.

נסה כוחך! לעולם אין לדעת!
שמא חבוי גם בך ניצוץ של סופר...

שלח אלינו שתי רשימות (מאמרים או סיפורים) מפרי עטך — על כל נושא שהוא. ציין בראש הרשימה את הפרטים הבאים: שם, כתובת, גיל, בי"ס. שלח את יצירתך ל„מעריב לנוער", תל־אביב, ת.ד. 20020.
מועד אחרון למשלוח החומר — 15 באוגוסט 1973.

נוה עם ברמת־גן בע"מ
מציעה למכירה
דירות
בנות 2,3,4, חדרים
וחנויות ברמת־גן,
המשך רחוב אצ"ל
תחנה סופית קו 60;
.54 ;30 ;61

בכל דירה:
3 כווני אויר, 3 מרפסות, הכנה לט מרכזי, הכנה לאנטנה מרכזית, הספקת מים חמים מרכזית. טיב בניה מעולה.

לקבלת פרטים נוספים:
נא לפנות בימים א'—ה' בין השעות 9.00—12.00 לפנה"צ בשטח הבניה. בימים א', ב', ד', ה', בין השעות 4.30—7.00 אחה"צ למשרדנו ברח' טורדאו 1 רמת גן טלפון 739173.

בונה דירות למכירה
★ בקרית־ביאליק, מוצקין וחיים
★ בקרית־אתא
★ בנהריה

- כל הדירות בסטנדרט גבוה
- פתוח וגינון
- הכנה לטלפון
- משכנתאות לא צמודות
- מקומות חניה צמודים
- מחסן צמוד לכל דירה

פנידר
חברה להשקעות פתוח ובנין בע"מ
שמעת הקרב 6 קרית מוצקין
טלפון 714885

דרוש
בשכר חודשי
משרד
בעל 10 חדרים
באזור מרכז תל־אביב בכיוון רמת אביב בשטח עד 150 מ"ר
כניסה בהקדם האפשרי
נא להתקשר בשעות העבודה טל. 260022

מליון את טישלר
פרוות עדינות
לרגל יציאה לחופשה
תהיה חנותנו פתוחה: מ־15.7.73 — 15.8.73 עד שעה 13.00
וסגורה: מ־15.8 עד 1.9
נחזור עם מודלים חדשים ממיטב אופנת הפרוות ונמשיך להעניק ללקוחותינו תוצרת משובחת ושרות אדיב.
תל־אביב: רח' ביאליק 17 טל: 52507

אם אתה עומד
לבנות להוסיף או לשנות
צוות אדריכלות והנדסה ישמח לעמוד לשרותך. טלפון 59964 ת"ד 4470 ת"א.

משטרת ישראל

המשטרה ישראל מבקשת את עזרת הציבור בהופעתה אחרי הנעדרה

ג'קלין שולה
בת חנניה אדרי

אשר יצאה את בית יד־שלמה בכפר סבא, בתאריך 2.4.73 ומאז נעלמו עקבו־תיה.
תאורה: בת 17 שנה. גר־בה: 150 ס"מ. מבנה ה־גוף: בינוני. פנים: עגו־לים. גון הפנים: כהות. שער: שטני. מצח: צר. עיניים: חומות. אף: קטן. שפתיים: דקות. התגוררה ביבנה, מעברה 1054/19. בראותה לאחרונה לובשת סוודר כחול חצאית עם משבצות הנעלה נעליים חומות חצאיות. מדברת: עברית וערבית.
כל היודע דבר על מקום המצאה או שראה אותה לאחר התאריך 2.4.73 מת־בקש להודיע על כך לתח־נת המשטרה הקרובה.

נפתח בית אבות
ומחלקה סיעודית
רמת מבנין
הכי ישראלי־קרית ביאליק
קרית טבעון,
רח' החורש 23—25
טלפון 931229
ת.ד. 1026 קרית טבעון
- גן מטיות
- בנין חדיש עם כל השכלולים
- הסקה מרכזית
- פעמון ליד כל מיטה
- השגחה רפואית 24 שעות ביממה
- פעולות תרבותיות והרצאות
- מכון לפיזיותרפיה
- ריפוי בעיסוק
- מטבח כשר ודיאטטי

צנו: שולחים פרוספקט לפי הזמנה

לבעלי חממות חדשות
משק סעד
מציע למכירה

3 תנורי „הרמסה חוכמה" עמודים החומר הדירה ל־3 דונם, מכל קמפה לדישוק, באייוים, עלה קפוק, גליומאטית פולה וכלי קפוף ואריזה נגפ־פים.

קיבוץ סעד ד.נ. נגב
טל. 051־94110/3

למכירה
טרקטור
ד 9 66 א
עם בולדוזר
ורוטר פרלי
3 שיניים
במצב מצוין
שנת 1966
לפנות
טלפון 822494

למכירה
- תנור חשמלי גרול אלקטריק, מנקה עצמו
- מכונה לייבוש כביסה
- קנווד גריל
- מכונת הקרנה 8 מ"מ רגיל
- מכונה להקרנת שקופיות

לצלצל 738166 או לראות את החפצים במחסן „אדרי" רחוב החרש 26, תל־אביב, בשעות 13.00—15.00 ב־ימים א' רב'.

לילנד
1963/71 סינגל היבר
מק
1959, דבל היבר 5.60 מ'
טלפון 067־40882
067־40059

מרכז הבניה הישראלי
אירועי השבוע

חיפה
בית המהנדס
מדרגות צור
ביום ראשון 22.7.73 בשעה 20.30
תתקיים באולם ההרצאות של מרכז הבניה הישראלי, הרצאה על הנושא:
„בעיות בניה לגובה"
(מתוך דיונים בסימפוזיון הבין לאומי מטעם C.I.B. במוסקבה)
המרצה: אינג' י. צ'רניאבסקי

★ ★ ★

תל־אביב
בית המהנדס
רח' דיזנגוף 200
ביום שני 23.7.73 בשעה 20.30
תתקיים הרצאה על הנושא:
„השימוש במיקרופיילים"
(כלונסאות קטני־קוטר)
בביסוס בהנדסת הקרקע"
המרצה: אינג' דוד דוד
— מהנדס ראשי לביסוס — משרד השיכון.

צילומי מיקרופילם
של „מעריב"
גם בארצות הברית

המעוניינים בצילומים של גליונות שלמים או עמודים בודדים של „מעריב". הזקוקים לשרות זה בארצות הברית, יפנו לחברה
Microfilming Corporation of America
21 Harristown Rd., Glen Rock N.Y. 07452,
U.S.A.
ויזכו בשרות טוב ומהיר.

עירית תל־אביב־יפו
איסור רחצה
בגלל שביתת מצילים

עירית תל־אביב—יפו מודיעה לציבור, כי בגלל שביתת מצילים אסורה הרחצה בחופי תל־אביב—יפו.
העיריה מזהירה שוב — רחצה בים בהעדר מצילים מסוכנת!
עירית תל־אביב—יפו

אל תטרח בכל עניין לבית העיריה, לשכות המודיעין העירוניות לשרותך.

למכירה
מגרש
באזור תעשיה קרית אריה
פתח־תקוה
שטח 10 דונם
עם ארמים וכח חשמל תעשייתי
כביש וביוב.

לפנות טלפון 864288 תל־אביב

מנהל חברות
- מהנדס • בעל נסיון תעשייתי, כלכלי ומסחרי מגוון בארץ ובחו"ל (בן 44)

פנוי להצעה רצינית באזור המרכז
לפנות: ת.ד. 16516 ת"א, עבור „מנהל".

קייט ונופש באנמידים
כפר הקיים הצמחוני/טבעוני
אויר הרים, נוף משכר, אוירה שקטה ותרבותית.
פנסיון מלא או שירות עצמי.
להזמנת מקומות נא לכתוב למזכירות אמירים ד.נ. מרום הגליל, או טל. 067־39370 בין השעות 08.00—12.30.

עם חיפה

הצעות עבודה
[illegible]

הכשרה לעבודה
[illegible]

ביקוש עבודה
[illegible]

כלי נגינה
[illegible]

מכונות כביסה
[illegible]

טלוויזיות
[illegible]

נופש
[illegible]

חיות בית
[illegible]

סירות
[illegible]

מכונות תפירה
[illegible]

מזגני אויר
[illegible]

בולים
[illegible]

מטבעות ומדליות
[illegible]

שדוכים
[illegible]

חוגים
[illegible]

עסקים
[illegible]

חנויות
[illegible]

משרדים
[illegible]

בתי מלאכה
[illegible]

מחסנים
[illegible]

מבני תעשיה
[illegible]

תעודות מלווה
[illegible]

טיולים
[illegible]

ספרים
[illegible]

פרסומים
[illegible]

שרותים
[illegible]

מכירות
[illegible]

מקררים
[illegible]

רהיטים
[illegible]

אבד כלב לבן
עם רצועה
העונה לשם צ'אצ'ו
ברח' טרומפלדור ת"א
מול מלון „סיני"
ביום חמישי 19.7.73
בשעה 13.30
להתקשר טל. 728457
המודיע יבוא על שכרו

מבאר־שבע לירושלים
זוג צעיר
אשר בנית דירתו השלמה בבאר־שבע מאלץ לעבור לירושלים
מחפש תמורתה דירה בירושלים
גם אם תיא בשלבי בניה ראשונים.
טלפון 02—523779

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · ביטואים · שרטטים · מחשבאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

מוסד מחקרי גדול
מחפש

* **מהנדס אלקטרוניקה**

דרוש נסיון של שנתיים ומעלה בתיכון מעגלים ושנה בהנדסת אמינות; או — נסיון של שנתיים ומעלה בתיכון מערכי בקורת או בבקרת איכות.

* **מהנדס מכונות/אוירונאוטיקה**

דרוש נסיון של שנתיים ומעלה בתיכון ושנה ומעלה באמינות או ניתוח תקלות; או — נסיון של שנתיים ומעלה בתיכון מערכי בקורת או בבקרת איכות.

* **מהנדס רכיבים אלקטרוניים**

דרוש נסיון של שנה ומעלה בתיכון מעגלים או ביישום רכיבים ובדיקתם.

השכר בהתאם לכישורי כל מועמד

מקום העבודה — איזור חיפה

המעוניינים יפנו בכתב לת.ד. 9757, חיפה 31 096 (עבור 40) ויציינו קורות חיים, השכלה, נסיון והמלצות, וכן מס' טלפון להתקשרות.

מאקטרוניקס בע"מ
ציוד בטחון
שדרות חן 6, תל־אביב
דרוש
אלקטרונאי

אם אתה הנדסאי או טכנאי אלקטרוניקה בכיר והנך מחפש עתיד מובטח עם משכורת גבוהה, תמצא את מקומך אצלנו.

אנו החברה המתקדמת ביותר בשטח מערכות בטחון לשימוש פנימי וחיצוני.

הכישורים הדרושים:
* נסיון באחזקת מכשירים מתוחכמים
* נסיון בפקוח אינסטלציות
* נסיון בפתוח בשטח האלקטרוניקה יתרון
* מוכן לעבוד שעות ארוכות

נא להתקשר טלפונית ל־03/284816 בשעות הבוקר כדי לקבוע ראיון.

לעבודה מעניינת במוסד ציבורי
דרושים
דוברי רוסית (גברים)

אקדמאים, סטודנטים או בעלי השכלה תיכונית מושלמת, המעורים היטב בחיי הארץ.

גיל עד 50.

העבודה במשרה מלאה, בתל־אביב או בחיפה.

בדבר פרטים ניתן לפנות לת.ד. 33232 תל־אביב מיקוד 61 330 (עבור דוברי רוסית). נא לפרט קורות חיים ולהוסיף פרטים אישיים ומס' טלפון.

— סודיות מובטחת —

לחברה בלבלית
דרושים
אנשי מכירות
לאיזור חיפה והצפון

השתלמות תיערך בחודשים אוגוסט—ספטמבר 1973 בחיפה בשעות אחה"צ

על המעוניינים לפנות בכתב יד עם פירוט תולדות חיים לת"ד 4092 חיפה.

לחברה ישראלית למובילים בע"מ — דרוש
מכונאי שרות חוץ
בצפון הארץ

בעל ידיעות במיכון חקלאי, לטיפול בטרקטורים וקומביינים, בעל נסיון של 3 שנים לפחות, בעל רשיון נהיגה. ידיעת אנגלית רצויה. לפנות בכתב עם ציון קורות חיים לת.ד. 429 חיפה. סודיות מובטחת.

לבית־ספר לחניכים „עמל" עפולה
דרושים מורים
לשנת הלימודים תשל"ד

במקצועות הבאים: —
* ספרות עברית ולשון (משרה שלמה או חלקית).
* מתמטיקה (חשבון — משרה שלמה או חלקית).
* שרטוט וטכנולוגיה (משרה שלמה או חלקית).
* מכונאות רכב (משרה שלמה או חלקית)
* חשמל רכב (משרה שלמה או חלקית)
* מחסנאי ואחראי משק (חצי משרה)
* מורה לתפירה (תיאוריה ומעשי — משרה שלמה או חלקית).
* מורה לחינוך גופני (משרה שלמה או חלקית)

על המעוניינים לפנות להנהלת בית הספר טלפון 065-23305 בין השעות 8—2.

מפעלי ניר אמריקאיים ישראליים בע"מ

למפעל גדול ומתפתח באזור חדרה
דרוש
הנדסאי או טכנאי אלקטרוניקה
לעבודות אחזקה ופיתוח

נא לפנות אל מנהל המנגנון ת.ד. 142 חדרה, 38 100.

ניר מעולה לכל מטרה

למוסד הדרכה ארצי
דרושות
מזכירה עצמאית
ליום עבודה שלם

נסיון בעבודה הכרחי, הדפסה וידע בשפות רצוי

מזכירה עצמאית
לשעות אחה"צ 16.00—20.00

לפנות בצירוף פירוט נסיון קודם לת.ד. 11010 ת"א עבור „מזכירה עצמאית".

למוסד ציבורי דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות עצמאי/ת
ל־6 שעות עבודה ביום

•

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 7095 ת"א מס' 100

מפעל גדול בסביבת תל־אביב
מחפש
חשמלאי תעשייתי

•

על המעוניינים לפנות בין השעות 8.00—12.00 למנהל כח אדם טלפון 784151.

למפעל מתכת „בטובי" אזור התעשיה רמת החייל תל־אביב
דרושים
* מלגזן
* מסגר אחזקה
* מסגר
* חשמלאי

טלפון 771831, 776206

דרוש
למפעל תעשייתי באזור התעשיה חולון
* פקידה
* מזכירה

למשרה מלאה

בדבר פרטים לפנות טלפון 840151/2

דרושים
מפיצים
ראשיים
בכל הערים בארץ

למוצרים חקלאיים לבית ולגן באיכות גבוהה

התנאים הדרושים: מקום איחסון ויכולת הפצה מקומית

פרטים יבב הרצל 84 ראשל"צ טלפון 03-941526

למוסד צבורי
דרושות:
מנהלת משק
מטבח
עוזרת לגננת
גננת מוסמכת

לפנו: לת.ד. 4265 תל־אביב 61040

דרושה
פקידה
מנוסה
למוסך במפרץ חיפה

נא לפנות בכתב לת.ד. 740 חיפה

לבית מלאכה בת"א העוסק בעבודות עדינות ומדוייקות
דרוש
כרסם
מעולה
תנאים טובים למתאים

לפנות טל. 820273 בשעות העבודה; בערב טל. 736439

לבית דפוס
דרוש
עוזר לדפס אופסט
בעל נסיון

תנאים טובים

נא להתקשר טל. 867520 בשעות העבודה

דרושה גננת
עם שנתיים נסיון לפחות

לפנות: קב. הסוללים, דאר נצרת עלית, טל' 065-56291

קבלני משנה
לחשמל בניין
מתפנים

מעונינים בהצעות עבודה בסביבות ת"א 747903 נדלר מנחם

אם בית
בעלת נסיון מחפשת עבודה באזור המרכז

ת.ד. 9513 ירושלים

דרושה
מפעילה
מנוסה, למכונת הנהלת חשבונות
אוליבטי
לפניות רציניות לטלפון 32395 ת"א

דרוש
חשמלאי־רכב
„אלקטרומובילי"

ת"א, דרך פ"ת 62 המרכז החדש לתעשיה

תדיראן

לתדיראן דרושים:

1. **מנתח מערכות / מתכנת בכיר**
בעל נסיון רב בעבוד נתונים.

2. **מתכנת**
העבודה במחשב יב.ב. 370/135.

3. **כתב טכני בכיר**
כתיבה, תרגום ועריכה של חומר טכני, תחברות והצעות בעברית ואנגלית.

4. **פקיד חשבונות**
להתאמת חשבונות, רצוי ידע ב־הנה"ח.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב למחלקת כח אדם ת.ד. 648 ת"א 61000, בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי.

סודיות מובטחת.

למפעל תעשייתי גדול באשדוד

דרושים:

1. **מכנאי אלקטרוניקה/חשמל**
בעלי נסיון בשטח השנאים

2. **לפף שנאים להספקים קטנים**

• על המעונינים לפנות בכתב ל־ת.ד. 6292 תל־אביב.

למפעל **ויטה** ברמת־גן

דרושים
* **פקיד יצור**
צעיר נשוי, נסיון בפקידות וידיעות ב־השבונות.
* **פקידה כתבנית**
עברית רצוי אנגלית
* **מסגר מכונאי**
לתפעול ואחזקת ציוד

לפנות בכתב יד ולציין קורות חיים לת.ד. 224 רמת־גן. 52100 סודיות מובטחת

לחברה ל־יבוא מקררים בחיפה
דרוש
מכונאי ראשי

כישורים: 3 שנים נסיון בתפקיד דומה, רשיון נהיגה.
תושב חיפה או הסביבה.
תנאים טובים לאדם המתאים
סודיות מובטחת
לפנות בכתב לת.ד. 1818 חיפה

לכפר הנוער הציוני — ניצנים
דרושים לשנת הלימודים תשל"ד
1) **מורים לעברית ולספרות עברית**
2) **מדריכים חינוכיים**
3) **מטפלות**
4) **רפתן**

בדבר פרטים לפנות בכתב: כפר הנוער הציוני — ניצנים, דאר נע אבטח.

לחברה פרמצבטית גדולה
דרוש
תעמלן רפואי
לאזור המרכז

מנוסה בתעמולה רפואית • בעל רכב

נא לטלפן (03)236019, בשעות המשרד.

למפעל תעשייתי בטבעון — דרוש
רתך ל־CO_2

טלפון 931510, טבעון.

למפעל בטחוני באזור ת"א
דרושים
* **קצין שלישות**
* **מזכירה**
* **פקיד/ה ראשי/ת**

• המעוניינים מתבקשים לפנות ל־ת.ד. 33411 ת"א עבור „ק" תוך פירוט קורות חיים, נסיון קודם, ופירוט על שרות ב־צה"ל.

לחברת ביטוח גדולה
דרושה לעבודה מעניינת
במחלקת ביטוח חיים

פקידה
בוגרת תיכון, בעלת נסיון ב־הדפסה עברית.

כתבנית עברית
רצוי בעלת נסיון

לפנות בכתב יד, בציון פרטים אי־שיים ומקומות עבודה קודמים ל־ת.ד. 29182 תל־אביב.

לליאו גולדברג בע"מ
דרושות
מרכזניות

אחת לעבודה בשעות 8.00—14.00
ואחת לעבודה בשעות 14.00—18.00

•

לפנות לליאו גולדברג בע"מ דרך פתח־תקוה 65 ת"א.

מ.ר.ב. הנדסה בע"מ
למשרדנו בחיפה דרושות:

1. **מזכירה/כתבנית**
עברית—אנגלית ומפעילת טלקס אנגלית.

2. **מזכירה מנוסה**

3. **נערה**
לשליחויות ועבודות עזר במשרד.

*

לפנות בכתב לת.ד. 44550 חיפה

לביה"ס החקלאי מקוה ישראל
דרוש
מכונאי

היודע תקון וטיפול בטרקטורים ובמכונות חקלאיות

לפנות בכתב להנהלת ביה"ס

באשדוד
לחפי עבודת עפר
דרוש
מפעיל 955
לעבודה קבועה

נא לפנות חב' קריגל בע"מ טל: 055/25121

דרושים

הנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • **דרושים** מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

מכתשים באר-שבע

למפעל תעשייתי בבאר־שבע

דרוש/ה
ממונה על המזכירות

תאור המשרה:
אחריות על צוות עובדים במזכירות המפעל, לרבות הכתובת, הדפסות, צלומי מיסמכים, שיכפולים, דואר, תיוק, הדפסת סיכומים, ניסות אחיד, חלוקה, ציוד משרדי, טלפונים ומרכזיה.

הכישורים:
השכלה תיכונית לפחות, בוגר/ת ביה"ס לפקידות או בי"ס מקצועי מקביל. שליטה בשפות עברית ואנגלית על בורין. נסיון של חמש שנים לפחות בניהול משרד וצוות עובדים. ידע ונסיון מעשי באו"ש (ארגון ושיטות משרדיות).

שעות העבודה: 7.15—16.15.
הדרגה תיקבע בהתאם לנתוני המועמד/ת.
תנאי העסוקה מעולים למועמד/ת המתאים/ה.

סודיות מובטחת

מועמדים/ות יפנו בכתב בציון נסיון קודם ובצרוף קורות חיים למחלקת כח אדם, ת.ד. 60 באר שבע 84100.

לחברה גדולה דרושות

דיילות יחסי־ציבור

אשר
- ✶ מחפשת אתגר בחיים.
- ✶ יוצרות קשר עם אנשים.
- ✶ מוכנות לעבוד קשה ולהשתכר בהתאם.
- ✶ מגלות יוזמה וחשיבה מקורית.
- ✶ מעוניינות לעבוד באוירה נעימה.
- ✶ שואפות להתפתח ולהתקדם.

אם את
- ✶ בעלת השכלה תיכונית מושלמת, לפחות.
- ✶ בעלת כושר הבעה בע"פ ובכתב.
- ✶ בעלת רשיון נהיגה.
- ✶ בעלת הופעה נאה.
- ✶ אחרי שרות צבאי.

רשמי בכתב ידך תולדות חייך ותפרטי את כישוריך. רשמי על המעטפה „דיילות יחסי ציבור" ושלחי אותה לפי הכתובת: ת.ד. 20139 תל־אביב (61200).

המועמדות המתאימות תקבלנה הכשרה מקצועית על חשבון החברה.

— סודיות מובטחת —

חברת אלקטרוניקה לישראל בע"מ
eci
רחוב גבורי ישראל 88, ת"א

דרוש
SALESMAN
לציוד ומערכות קשר, קוי ואלחוטי

כישורים נדרשים:
- ✶ טכנאי אלקטרוניקה — בעל נסיון של לפחות שנה במכירות.
- ✶ בעל יכולת אירגונית וכושר לניהול משא ומתן עם לקוחות.
- ✶ בעל רכב פרטי.
- ✶ גיל 25—35.

ביצוע התפקיד כרוך בנסיעות.
העובד יועסק על בסיס משכורת ואחוזים ממכירות.
לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון לת.ד. 9045 תל־אביב.
— סודיות מלאה מובטחת —

מערכות קשר, טלמטריה ובקרה • מערכות גלאי ובקרה למגדלי מקנה • מערכות ומכשירי קשר מנים • שבקי בה, ממירים ומשנלים • אנטנות VHF-UHF • אביזרי למגר

דרושות צעירות
בכל הארץ

באם את בגיל 16—25
באם אין לך מקצוע והשכלה
תוכלי להרויח
1,000.- ל"י לחודש ויותר
לאחר שתרכשי מקצוע חדיש ומתקדם תוך שלושה חודשי הכשרה בזמנך הפנוי.

לקבלת פרטים נוסף ושלחי לת.ד. 28125 ת"א, מס. 20. (1)

שם ______
כתובת ______
עיר ______ גיל ______

קרן הנגב — מדרשת שדה בוקר

דרוש
מנהל כללי
למדרשת שדה בוקר

כישורים דרושים: בוגר אוניברסיטה מדעי החברה והרוח, בעל נסיון של לפחות 5 שנים בניהול מוסד חינוכי עם פנימיה, או בעל השכלה תיכונית עם לפחות 7 שנות נסיון בניהול מוסד חינוכי עם פנימיה. או קצינים משוחררים בעלי נסיון בניהול וב־חינוך.

תנאי העסקה בהתאם לכישורים מגורים במקום, קיימת אפשרות העסקת בת הזוג.

● נא לשלוח פירוט קורות חיים רצוי עם המלצות אל קרן הנגב ת.ד. 33145 ת"א

מועצה אזורית באר־טוביה
מכללה בין אזורית „אחוה"
מודיעים על
משרות חלקיות פנויות
לשנה"ל תשל"ד, במסלול בוקר
להכשרת עובדי חנוך במקצועות:
1) הבעה עברית
2) טבע וחקלאות
3) מתמטיקה
4) פסיכולוגיה
5) מנהג והלכה

מועדפים מורים בעלי תואר שני במקצועות הנ"ל ובעלי תעודת הוראה.
פרטים נוספים במזכירות המכללה ת.ד. 45 קרית מלאכי, טלפון — 055-96283.

למפעל תעשייתי בחיפה
דרושים
1. עוזר למנהל עבודה
2. מסגר אחזקה מעולה למכונות תעשייתיות
3. טכנאי ייצור
4. מסגרי אחזקה מתחילים
5. פקיד ייבוא—יצוא

תנאים טובים לאנשים המתאימים
●
נא לפנות בכתב למנהל כח אדם ת.ד. 1509 חיפה

למפעל מתכת דרושים
★ **חרט**
לעבודה על מקדחה אפקית („בורוורק")
★ **חרט**
לעבודה על מחרטה רגילה.
מוצעים תנאים טובים
— סודיות מובטחת —
●
נא לפנות אל ב. גוטינסקי, חברה להנדסה ויצור בע"מ, ת.ד. 10033 כביש ראשי - מפרץ חיפה, טלפון 04—721066.

מהנדס יישומים מנוסה
מעונין במשרה נאותה
בקי באלקטרוניקה, בקרת תעשייתית, מכשור, ומערכות מורכבות; נסיון במגע עם לקוחות ובכתיבה טכנית באנגלית ובעברית.
ת"ד 849 חיפה

רוטופלס בע"מ
תעשיית מוצרי פלסטיקה
ירושלים אזור התעשיה תלפיות ת.ד. 10285
טל: 02-64481, 02-33255

דרושים
מנהל משמרת
לעבודה במשמרות, רקע טכני הכרחי, הכשרה תנתן תוך כדי עבודה
מסגרים מעולים
לעבודות מסגרות ואחזקה
נא לפנות אישית למנהל היצור במפעל
תנאים טובים

לצה"ל דרושים
לעבודה באזור
ראשון־לציון ורמלה
העובדים הבאים:
א. טכנאי ייצור
ב. כרסמים
●
על המועמדים לפנות לד.צ. 1190
בציון קורות חיים.

חברה צעירה ודינמית
מחפשת
1. טכנאי ראשי - מנהל מח' מכונות צלום משכים
כישורים:
- ✶ רצוי נסיון קודם בענף. נסיון באלקטרוניקה או חשמל
- ✶ בוגר בי"ס מקצועי — יועדף
- ✶ רצויות השפות אנגלית, צרפתית
- ✶ רכב — חיוני

2. טכנאי למכונות צלום מסמכים
כישורים:
- ✶ רצוי נסיון קודם בענף. נסיון באלקטרוניקה או חשמל
- ✶ בוגר בי"ס מקצועי — יועדף
- ✶ רכב — חיוני

תנאים טובים לעובדים המתאימים
עובדים החושבים עצמם כמתאימים. נא לפנות בכתב יד אל ת.ד. 16284 ת"א, עבור „טכנאי".

לחברה מסחרית גדולה
דרושים:
★ **עוזר למנהל חשבונות ראשי**
בעל סוג מדופלם בהנהלת חשבונות ובעל נסיון.
★ **מנהל חשבונות**
בעל סוג ד' בהנהלת חשבונות ובעל נסיון בהתאמות.
●
בפרטים אישיים מפורטים נא לפנות לת.ד. 40001 ת"א עבור מנהל חשבונות.

דרוש
חשמלאי תעשיה מוסמך
בוגר בי"ס מקצועי
עם נסיון של 5 שנים בתעשיה
נא לפנות ל„אליאנס קיסריה" בע"מ אור־עקיבא, טל. 063-89181.

לחברה פיננסית ציבורית גדולה
דרושה
כתבנית עברית
מעולה
שעות העבודה 7.30—15.00
להתקשר טלפונית למס. 622936
קו פנימי 4

למוסד מחקרי בסביבות חיפה
דרושים
● **מהנדס אלקטרוניקה**
לפיתוח מחשבים ספרתיים ומערכות ספרתיות אחרות.
הכשורים הדרושים: נסיון של שנתיים לפחות בעבודות פיתוח (רצוי במחשבים).

● **אלקטרונאי**
לפיתוח מחשבים ספרתיים.
הכשורים הדרושים: בוגר בי"ס להנדסאים, או בוגר בי"ס מקצועי ארבע־שנתי או בוגר ביה"ס הטכני של ח"א.

● **עובדי הרכבה וחיווט**
רצוי נסיון קודם בעבודה דומה.

השכר יקבע בהתאם לכישורי המועמד

נא לפנות לת.ד. 9757, חיפה (מיקוד 31096) עבור 33, ולציין קורות חיים, השכלה ונסיון מקצועי.

למפעל גדול בדרום
דרושים:
מחסנאים ראשיים
מחסנאים
בוגרי בי"ס מקצועי או קורס טכני שווה־ערך ובעלי נסיון בניהול מחסנים
(חשמל, אלקטרוניקה, חלקי חילוף מכניים)
עדיפות תינתן לבעלי ידע במיכון
✶ ✶ ✶
למועמדים המתאימים מובטחים תנאי שכר טובים, אפשרות להשתלמות מקצועית ועזרה בדיור.
● בפרטים נא לפנות לת.ד. 387 באר־שבע בציון קורות חיים ונסיון מקצועי.

למוסד למחקר ופיתוח בסביבות חיפה
דרושים
מנתחי מערכות
לפיתוח מערכות מתוחכמות
בנושאי תקשורת וזמן אמיתי

הכישורים: B.Sc במדעי המחשב או במדעי הטבע
+ נסיון קודם במחשבים.

המעוניינים מתבקשים לפנות לת.ד. 9757, חיפה 31096 (עבור מס' 36) ולציין קורות חיים, השכלה ונסיון מקצועי קודם.

סימטיק־מטבחים   3־קיי חדרי שינה
Siematic Kitchens   3-K Bed rooms

דרושים באופן דחוף
סוכנים בכל רחבי הארץ
לשיווק פאר מטבחי אירופה סימטיק ומיטב העיצוב של חדרי שינה מתוצרת 3־קיי מאירופה

הדרישות:
א. חנות גדולה ומרכזית
ב. השקעה כספית
ג. רצוי נסיון בענף הריהוט

לפנות: ג'ירו אינטיריוס, ת.ד. 4541, חיפה

האם אתה כימאי אורגני צעיר
אך בכל זאת יש לך נסיון מה בסינתיזות אורגניות?
אנו מציעים לך עבודה של כשנה בארה"ב, לאחר מכן השתלבות במפעל דינמי בסביבת חיפה.
נא לפנות בכתב יד בצירוף פירוט השכלה ונסיון אל ת.ד. 29147 תל־אביב 61290, עבור כימאי.

هكذا في الأصل

هكذا من الأصل

דרושים

מהנדסים · טבחים · כימאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

מקור
שרותי מידע ישראלים בע"מ

אנו מחפשים:
- מהנדס מפעל — לקונצרן תעשייתי.
- מהנדס מכירות (מכונות) — למפעל מתכת בהקמה
- מהנדס מיכשור ובקרה — לתפקיד מפתח בכיר
- מנהל אחזקה — מהנדס מכונות
- עוזר למנכ"ל (כלכלה וכספים) — כלכלן בכיר
- כלכלן — מחקר, מעקב, דיווחים פיננסיים
- מרכז מכירות — לחברה תעשייתית
- מזכירה מנכ"ל — עברית, אנגלית

מקור לשרותכם!

"מקור" תל־אביב, רח' גורדון 55, ת.ד. 33366, טל. 248211

למלון „שלום" בירושלים

דרושים:

1. **ראש משמרת לילה** (לילה)
2. **פקיד קבלה לילה**
3. **טבחים** (ראשי משמרות)
4. **חשמלאים**

בעלי נסיון יפנו לטלפון 533131, 522111 או ישירות למחלקת כח אדם במלון בימים א'—ה', 9.00—15.00.

מהנדס / הנדסאי / - טכנאי כימיה צעיר

עם סיום לימודים תמצא ענין בעבודה בעלת אתגרים במתקנים רב־תכליתיים. העבודה במשמרות

מגורים בבאר־שבע
(לתושבי חוץ אפשרות לעזרה בדיור)

קיימת אפשרות להתקשרות לקבלת מילגה לפני סיום הלימודים

●

נא לפנות למחלקת כח אדם, ת.ד. 180 באר־שבע.

דרוש

ד פ ס

בעל נסיון

לעבודה מענינת ואחראית למכונות משולבות להדפסה וייצור נייר.

תנאים טובים למועמד המתאים

לפנות לחוגלה בע"מ, אזור התעשיה חדרה טלפון 063-22070.

משכית חיפה מחפשת

מוכרת לאופנה

אפשרית גם עבודה לחצי יום

כישורים דרושים: נסיון בענף מכירות האופנה — לפחות 3 שנים.

תנאי שכר ותנאים כלליים — מצויינים

נא לפנות למשכית חיפה, רח' נורדוי 6, טלפון: 04-666775.

למשרד רואי חשבון

דרוש בוחן מרכז

לכתוב לת.ד. 14292 תל־אביב

למפעל תעשייתי גדול באיזור רחובות. דרושים:

1. **כתבנית נשיונל** — בעלת נסיון למכונה מס' 32, 33.
2. **מכונאים תעשייתיים מעולים** — לעבודות אחזקה
3. **מסגרים מעולים** — לעבודות פיתוח
4. **מכונאי רכב** — בעלי נסיון מעבודות מוסך
5. **מלפונאית מעולה** — בעלת נסיון בהפעלת מירכזת פלגים — תועדף בעלת ידע פקידותי, כולל כתיבה במכונה עברית
6. **בחורים בוגרי צבא** — יועדפו בעלי רקע טכני והשכלה יסודית מלאה. המתאימים יוכשרו כמפעילים
7. **מכונאי סלילה** — בעלי נסיון בעבודה על מכונת סלילה
8. **רתך צנר** — לעבודות פיתוח
9. **חווט/ת** — בעל/ת נסיון בעבודות הרכבה של מערכות אלקטרוניות. באים בחשבון תניכים בחשמל.

הסעה מובטחת

מועמדים העונים לדרישות הנ"ל מתבקשים לפנות לת.ד. 3319 ת"א עבור „תעשיה", תוך פירוט נסיון קודם ומשכורת מבוקשת.

סודיות מוחלטת מובטחת

במלון מצדה ערד

דרושים

* **פקידי קבלה** מקצועיים
* **טבחים** מקצועיים

תנאים מצויינים — סודיות מובטחת

אפשרות לקבלת מגורים במקום

טלפונים 057-97240, 057-97260.

דרוש

מנהל מחלקת דפוס אופסט

●

בעלי מקצוע מעולים ובעלי נסיון יפנו בכתב לת.ד. 2160 ירושלים עבור מס' 11, או לת.ד. 1736 תל־אביב 61000, עבור מס' 113.

למוסד ציבורי להשכלה דרושה

פקידה
להנהלת חשבונות

*

נא לפנות בכתב לת.ד. 373 תל־אביב מיקוד 61000 עבור פקידה להנה"ח

למשרד תכנון השמל (דרושים(ות)

שרטטים/ות
(זרם חזק)

בעלי נסיון

תנאים מצוינים למועמדים המתאימים

לפנות ת.ד. 16540 תל־אביב, 61160 למס' 149, ולפרט נסיון קודם.

לתעשייה גרפית

דרוש(ה) פקיד(ה)

לעבודה מגוונת. הידיעות וההכנות הדרושות: נסיון משרדי, ידיעת חשבון, תפיסה מהירה וכתב־יד ברור. אפשרית עבודת חצי יום.

לפנות בכתב־יד, פרטים אישיים, לת.ד. 872 ת"א.

אמיר
פלסטיקה משוריינת בע"מ

דרושים

1. **מהנדס כימאי** — לעבודות פיתוח חומרים פלסטיים. רצוי נסיון של 3 שנים במפעל כימי.
2. **כימאי בכיר** — לעבודה במעבדת המפעל. יועדף בעל נסיון בפולי־אוריתן.

●

נא לפנות בכתב עם פירוט קורות חיים ונסיון קודם.

— סודיות מובטחת —

מפרץ חיפה, ת.ד. 2070 חיפה 31000 טלפונים 3־725751־04

למפעל תעשייתי בירושלים

דרוש

מנהל יצור

בעל נסיון ניהול ותכנון ייצור אלקטרוני

הכישורים הדרושים:
* נסיון בפיקוח על עובדים.
* טכנאי או הנדסאי אלקטרוניקה.
* רצוי נסיון בשטח הטלויזיה.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 3555 ירושלים.

כפר יוליאנה
המרכז להכשרה ימית
ע"ש המלכה יולאנה — בניצנים

לקראת שנת הלמודים תשל"ד דרושים:

1. **מדריך למקצועות ימאות**
2. **מדריך לחרטות**
3. **מדריך למסגרות**
4. **איש אחזקה**

בעל כישורים של רב־מלחים בני הסוחר, לפחות.

בדבר פרטים נא לפנות בכתב: כפר יוליאנה בניצנים, דאר נע אבטח.

דרושים

סוכני מכירות

בענף טכני־כימי מצליח ומכניס

לאזור המרכז והדרום

בעלי מכונית מסחרית

יועדפו בעלי משרד או מחסן.

לפנות 04-86414.

מפעל במפרץ חיפה — מחפש

מנהל/ת חשבונות

אפשרית גם חצי משרה

●

הפניות בכתב נא להפנות לת.ד. 4868 חיפה, עבור מס' 253

מאטרוניקס בע"מ — ציוד בטחון

דרושים

נציגי מכירות מנוסים

לעבודה באיזורים: נתניה, כפר־סבא, רחובות, ירושלים, חיפה וכל גוש דן.

לעבודת מכירה של

מערכות אזעקה

התנאים: משכורת + אחוזים, ואחזקת רכב.
קיימת אפשרות למשרה חלקית.

לקביעת ראיון נא להתקשר טלפונית 03/284816 בימים א' ב' ג' בין השעות 9.30—12.30.

לחברת ראדא בע"מ

ת.ד. 6411 חיפה

דרושים:

1. **מנהל חשבונות עצמאי**
2. **טכנאי אלקטרוניקה** — בעלי נסיון
3. **מחסנאי** — בעל יכולת ניהול מחסן.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

הפקולטה להנדסה אזרחית

בפקולטה קיימות עדיין מספר

משרות פנויות לאסיסטנטים ומדריכים

עם אפשרות להשתלם לתארים גבוהים

מועמדים המעונינים מתבקשים לפנות בכתב או טלפונית (225111/580) למזכירות הפקולטה, בהקדם, קרית הטכניון חיפה.

„שלב" הקואופרטיב המאוחד להובלה בע"מ
גבורי ישראל 92 תל־אביב

דרושה

מזכירה כתבנית

בעלת נסיון בעבודות משרד, ידיעת השפות עברית ואנגלית והדפסה בשפות אלה.

נא לפנות טל. 38861 לחבר סטבסקי לקביעת ראיון. סודיות מובטחת.

לגוטקס מודלס בע"מ

דרוש מיד

מפקח ביקורת איכות

לבגדי ים, למחלקת התפירה.

תנאים טובים למועמד המתאים

לקביעת ראיון להתקשר בשעות העבודה לטל: 37725, תל־אביב.

דרוש

טכנאי ייצור

בעל נסיון

בענף הקונפקציה

לתפקיד מנהל הייצור

נא לפנות בכתב בציון פרטי נסיון לת.ד. 21100 תל־אביב „עבור מנהל יצור". סודיות מובטחת

למפעל מתכת ביפו

דרוש/ה פקיד/ה

עם נסיון

משרה מלאה ● תנאים טובים

טלפון 822825, 826451

טלרד
תעשיות אלקטרוניקה לאלקטרוניקה בע"מ

לעבודה במפעלנו בלוד

דרושים:

1. **הנדסאי או טכנאי אלקטרוניקה** — לתכנון מתקנים והכנת מערכי בדיקה.
2. **בוגרי בתי־ספר מקצועיים** — דו־שנתיים ותלת־שנתיים במגמות: מתכת, אלקטרוניקה ו־חשמל. לתפקידי בחינה ובקורת חשמלית ומיכנית

המעונינים מתבקשים לפנות למחלקה לכח אדם ב„טלרד" ת.ד. 50 לוד מיקוד 71100.

חברות בנות: ציוד־תבל קרן אלקטרוניקה - אשקלון

מוזיאון ישראל, ירושלים

דרושים שומרים למשמר המוזיאון

יוצאי צה"ל, משטרה, או משמר הגבול, או בעלי נסיון בתפקידי אבטחה ושמירה.

תוספת מיוחדת תנתן עבור עבודת במשמרות.

מעומדות יש להגיש בכתב בצירוף קורות חיים, למחלקת המינהל, מוזיאון ישראל, ירושלים, או טלפונית למספר (239)36231.

להלנה רובינשטיין בע"מ

דרושות

דיילות יופי
באזור תל־אביב

מועמדות בעלות הופעה נאה וידיעה טובה של השפה העברית (רצויה ידיעת שפות נוספות) יפנו ב־24.7.73 בין השעות 10.00—12.00, 16.00—18.00, למרכז ההדרכה, הלנה רובינשטיין, שד' קק"ל 94 תל־אביב.

לביה"ס להנדסאים „יד־נתן"

דרושים:

א. **מדריך חינוכי / אם־בית** — רצוי מאד זוג נשוי. דיור במקום מובטח.

ב. **מרכז ענף מטעים** (הדרים, אבוקדו).

●

נא להתקשר לטלפון 04-910042, „יד־נתן" ד.נ. אשרת.

טריקוגיט מפעלי סריגה בע"מ אופקים

מחפש

מנהל מפעל

רצוי בעל נסיון בניהול מפעלי סריגה ו/או מתפרה.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 4645 תל־אביב.

— סודיות מובטחת —